

រូប្រះ
ច្បាប់វិជ្ជាជីវៈ

និង

សេចក្តីប្រែប្រួលកាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

អង្គបទដំបូង អង្គបទទីពីរ

សម្រាប់បក្ស

៤៦

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព.ស. ២៥៥៧

សុត្តន្តបិដក

អង្គបទដំបូង អង្គបទទីពីរ

សម្រាប់បក្ស

៤៦

ព.ស. ២៥៥៧

សុត្តន្តបិដក

អង្គឥន្ទ្រិយស្ស ឆក្កនិបាតោ

សត្តមោ ភាគោ

ឈោ ឥស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បរិបបណ្ណាសកោ

អាហុនេយ្យវិគោ

[១] ឯវុឌ្ឍ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវិន អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាកមេ ។ តត្រ
ទោ កកវា ភិក្ខុ អមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ គន្ធគេតិ
តេ ភិក្ខុ កកវតោ មន្តស្សោសុំ ។ កកវា
ឯតទកេច ឆហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមញ្ញកតោ ភិក្ខុ
អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ ធន្តិណោយ្យោ
អញ្ញាណិការណីយោ អនុត្តិ មុញ្ញត្នេត្តំ លោកស្ស ។

សុត្តន្តបិដក

អង្គឥន្ទ្រិយស្ស ឆក្កនិបាត

សត្តមភាគ

សម្មនបស្តវចំការព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដ៏អរហន្តសេដ្ឋសម្ពុទ្ធត្រូវនិទាន

បរិបបណ្ណាសក

អាហុនេយ្យវិគោ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើរនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋ ទៀបគ្រុឌិសាវត្ថិ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ខំនិព្វកភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ បានទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
ព្រះគុណព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកគួរទទួលនូវបុគ្គល្ល័យ
ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលវត្ថុដែលគេរៀបចំដើម្បីភ្ញៀវ គួរទទួល
ទុក្ខិណពាន គួរដល់វត្តាណិកម្ម ជាបុគ្គលេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

កាតមេហិ ធម៌ ។ ឥធម កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធកុណា វ្រប់
 ធិស្វា ទេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុគ្គនោ ឧបេក្ខតោ
 វិហរតិ សតោ សឡាណោ លោកេន សង្កំ សុត្វា...
 យានេន តង្កំ យាយិកា... ធិស្វាយ រសំ សាយិកា...
 កាយេន ជាដ្ឋង្កំ ធុសិកា... ធមសា ធម្មំ វិញ្ញាយ
 ទេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុគ្គនោ ឧបេក្ខតោ វិហរតិ
 សតោ សឡាណោ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ធម៌
 ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្ខុ អាហុទេយ្យោ ហោតិ
 មាហុទេយ្យោ ធកុំលោយ្យោ អញ្ចលំករណីយោ
 អនុត្តរំ បុត្តាត្តេត្តំ លោកស្សតិ ។ ឥធមសិច
 ភតវា ។ អត្ថមនា តេ កិក្ខុ ភតវាតា កាសិទិ
 អភិទទ្ធិ ។

[៦] ធម៌ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្ខុ
 អាហុទេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុត្តាត្តេត្តំ លោកស្ស ។ កាតមេហិ ធម៌ ។

ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង តើម្តងម្តង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ឃើញរូបដោយភ្នែក ជាអ្នកមិនប្រកាស មិនភាគអន់
 ជាអ្នកព្រងើយកន្តើយ ប្រកបដោយសនិសម្បជញ្ញៈ គួសំឡែងដោយ
 គ្រឿង... អុំក្រិមដោយច្របុរ ... ទទួលរសដោយអណ្តាត ... ពាស់
 ត្រូវដាំដុះដោយពាយ... ទឹកច្បាស់នូវធារាម្តងដោយចំនុំ ជាអ្នកមិន
 ប្រកាស មិនភាគអន់ ជាអ្នកព្រងើយកន្តើយ ប្រកបដោយសនិសម្ប-
 ជញ្ញៈ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង
 ជាអ្នកនូវទទួលនូវចុប្បន្តិយដែលគេនាំមកបូជា នូវទទួលនូវដែលគេ
 រៀបចំដើម្បីរៀន នូវទទួលនូវកិណតាម អ្វីដែលព្រាហ្មណ៍ ជាបុត្ត-
 កេត្តិប្រសើរ របស់សត្វលោក ។ លុះព្រងើយព្រាហ្មណ៍ សំដែង
 សូត្រនេះចប់ហើយ ។ កិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចំនួនប្រកាស កែរយចំពោះ
 កាសិទិ នៃព្រងើយព្រាហ្មណ៍ ។

[៦] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
 នូវទទួលនូវចុប្បន្តិយដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាបុត្តកេត្តិប្រសើរ
 របស់សត្វលោក ។ ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង តើម្តងម្តង ។

ឥទ្ធិ កិច្ចាវ កិច្ចា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បទ្ធាកោតិ
 ឯកោមិ ហុត្វា ឥហុតា ហោតិ ឥហុតាមិ ហុត្វា
 ឯកោ ហោតិ អាវិការំ តិរោការំ តិរោកុដ្ឋំ
 តិរោតាការំ តិរោច្ចតំ អសដ្ឋមាហោ ក្នុងតិ
 សេយ្យជាមិ អាគាសេ បវិយោមិ ឧដ្ឋដ្ឋនិដ្ឋដ្ឋ
 ករោតិ សេយ្យជាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ អភិដ្ឋមាធន
 ក្នុងតិ សេយ្យជាមិ បវិយំ អាគាសេមិ បល្ល័ង្ក
 កមតិ សេយ្យជាមិ បត្តិ សកុណោ ឥទេមិ
 ធានសុភយ ឯវិមហិដ្ឋិកេ ឯវិមហាធុកាវ ចាលិចា
 បរាមសតំ ឯវិមដ្ឋតិ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន
 វសំ វិក្កតំ ។ ធិត្វាយ សោតតាតុយា វិសុត្វាយ
 អតិក្កុដ្ឋនាធុសំកាយ ឧកោ សន្តេ សុណាតិ ធិត្វេ
 ច ធានុសេ ច យេ ន្ទប សន្តិកោ ច ។ បរសត្តានំ
 បរម្ពត្តលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បដាចាតិ
 សរាតំ វា ចិត្តំ សរាតិ ចិត្តុដ្ឋំ បដាចាតិ
 វិគរាតិ វា ចិត្តំ ... សរោសំ វា ចិត្តំ ...
 វិគរោសំ វា ចិត្តំ ... សរោហំ វា ចិត្តំ ...

ធានកិច្ចាវិច្ឆាយ កិច្ចកុដ្ឋិសាសនានេ វេទនិច្ឆេនទ្ធិវិច្ឆាយ ឬ
 សំវេទិច្ឆេនទ្ធិវិច្ឆាយ ឬ ធិមនុស្សធានំ ធ្វើឱ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឱ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ធ្វើទីកំណត់ឱ្យទៅជាទីកំណត់បាន
 ធ្វើទីកំណត់ឱ្យទៅជាទីកំណត់បាន ដើរ(ចម្ងុះ)ទៅក្រៅដីកំណត់ ក្រៅកំណត់
 ក្រៅកំណត់ ដើរទើសចាយ ដូចដើរទៅក្នុងភាគសាតិកំណត់ ធ្វើឱ្យការប្រើប្រាស់
 វិសេស ដូចប្រើប្រាស់ទីកំណត់ ដើរទៅលើទីកំណត់ ដើរចេញយាមទីកំណត់ ដូច
 ដើរលើវិសេសកំណត់ ឥតមានទៅក្នុងភាគសាតិកំណត់ ដូចជាស្វត្វា
 កំណត់ ចាប់ស្តាប់ផ្លូវប្រាជ្ញាចន្ទនិវិច្ឆាយទាំងនេះ ដែលមានច្រើន
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានការប្រើប្រាស់នេះ ដោយវេទិកំណត់ កំណត់
 ណាមួយប្រើប្រាស់ទៅ ដោយការយល់ដឹងប្រាជ្ញាណកំណត់ ១៧ កិច្ចា
 សោតតាតុជាទីកំណត់ កន្លងសោតតាតុរបស់មនុស្សធម្មតា វេទនិច្ឆេន
 សំឡេងកិច្ចាវិច្ឆាយ គឺសំឡេងទិវាធិនិវិច្ឆាយមនុស្ស ក្នុងទិវាធិនិវិច្ឆាយ វិសេស
 បាន ១៧ កិច្ចាវេទនិកំណត់ដឹងច្បាស់នូវចម្ងុះរបស់សត្វផ្សេង ឬក៏សត្វដទៃដោយ
 ចម្ងុះរបស់ខ្លួន គឺចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចម្ងុះប្រកប
 ដោយធាតុភ្នំ ចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ... ចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ...
 ចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ... ចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ... ចម្ងុះដែលប្រកបដោយធាតុភ្នំ...

បរិបទស្ដេចសាវៈ អាណាចក្រ

ឯវាចាយុវិយោហា សោ កតោ ទុកោ វង្សបបណ្ឌិត
វិតិ សាការី សទ្ធករិយំ អនេកវិហិតំ បុត្រិកាសំ
អនុស្សតិ ។ ទិព្វេន ចក្កាទា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ត-
មាទុសកេន សត្តេ ចស្សតិ ចវិហានេ ឧបបដ្ឋិមាទេ
ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុត្តរណ្ណេ សុកតេ ទុត្តរេ
យជាតក្កបតេ សត្តេ បជាទាតិ វិមេ វិត កោណ្ណ-
សត្តា កាយទុត្តរិតេន សមន្តាកតា វិចិត្តរិតេន
សមន្តាកតា មនោទុត្តរិតេន សមន្តាកតា អវិយាទំ
ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកក្កសមាទាទា
តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អនាយំ ទុត្តតិ
វិចិតាតំ វិវាយំ ឧបបដ្ឋា វិមេ វិ បទ កោណ្ណ-
សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្តាកតា វិចិត្តរិតេន
សមន្តាកតា មនោសុចរិតេន សមន្តាកតា អវិយាទំ
អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកក្កសមាទាទា
តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុកតិ សត្តំ លោកំ
ឧបបដ្ឋាតិ វិតិ ទិព្វេន ចក្កាទា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ត-
មាទុសកេន សត្តេ ចស្សតិ ចវិហានេ ឧបបដ្ឋិមាទេ

បរិបទស្ដេចសាវៈ អាណាចក្រ

វានកំណនំតាយុវិយោហា លុះកញ្ញត្ត្រតោកតោនាមហើយកំពុងមកកើត
កុរិកតោនេ កិក្ករសិកមេញត្តវិជានិវេលន្តប្រាប័នេកស្រយ កុរិកាល
ឧបបដ្ឋាជានិ ព្រមទាំងការទាំងទុស ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
កិក្កានចក្កដូចជាទិព្វវិចិត្ត កន្លងបង្អស់ចក្កស្រុកម្នាក់ មេញ
ត្តវិស្វតាំងទ្បាយវេលាកំពុងច្បងទីកំពុងកើត វានសព្វាចារកតាបទិក
ឧត្តម វានសម្បជ្ជេ ទិកសម្បជ្ជេកក្រក វានគតិយ្យទិកកក្រក ទិក
ច្បងទិកកស្រុកវេលាកាលទៅតាមកម្របសំទ្រជា កើត្តិ ស្វតាំងនៃ
ប្រកបដោយកាយទុត្តរិត ប្រកបដោយវិចិត្តរិត ប្រកបដោយមនោទុត្តរិត
ជាអ្នកគំរូជៀសវាងវិចិត្តរិត ជាអិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់មាំមួរកំពើជា
អិច្ឆាទិដ្ឋិ ស្វតាំងនៃ លុះបកប្បាយកាយស្តាប់ទៅ កំទៅកើត
ឯកាយ ទុត្តតិ វិចិត្តត ទត កើត្តិ ចំណែកឯស្វតាំងនៃ ប្រកបដោយ
កាយសុចរិត ប្រកបដោយវិចិត្តរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិតជាអ្នកមិន
គំរូជៀសវាងវិចិត្តរិត ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់មាំមួរកំពើជាសម្មា-
ទិដ្ឋិ ស្វតាំងនៃ លុះបកប្បាយកាយស្តាប់ទៅ កំទៅកើតឯសុកតិ-
ស្វតិទៅលោក កិក្កានចក្កដូចជាទិព្វវិចិត្ត កន្លងបង្អស់ចក្កស្រុក
មនុស្សម្នាក់ បានមេញត្តវិស្វតាំងទ្បាយវេលាក្នុង វេលាចប់បដិសន្ធិ

សុត្តនិបិទ អង្គបិណ្ឌិយស្ស ចូលិយោ

ហំនេ ចណីតេ សុវណ្ណិ ទុព្វណ្ណិ សុកតេ ទុក្កតេ
យជាតម្បចកេ សន្តេ ចជាតាតិ ។ អាសវិនំ ទយា
អនាសវិត្យោភោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មវ្កំ វិហរតិ ។ ឥតេហិ
ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ ថេ ។ អនុត្តរំ ចុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្សតិ ។

(៣) ធម្មិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ ថេ ។ អនុត្តរំ ចុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្ស ។ តតតេហិ ធម្មិ ។ សន្និទ្ធិ្រិយេន
ភិយិទ្ធិ្រិយេន សតិទ្ធិ្រិយេន សមាធិទ្ធិ្រិយេន
ចញ្ញិទ្ធិ្រិយេន អាសវិនំ ទយា អនាសវិត្យោភោវិមុត្តិំ
ចញ្ញាវិមុត្តិំ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
ឧបសម្មវ្កំ វិហរតិ ។ ឥតេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មិ
ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
តាហុនេយ្យោ ធម្មិលោយ្យោ អញ្ញលិកាណិយោ
អនុត្តរំ ចុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។

សុត្តនិបិទ អង្គបិណ្ឌិយ ចូលិយោ

មានសភពជាតិព័ទ្ធ ធីនិទុក្ខម មានសម្បុរល្អនឹងសម្បុរពេក្រក់ មានគតិ
ល្អនឹងគតិពេក្រក់ ដឹងច្បាស់ខ្យល់ខ្យល់ខ្យល់ ដែលអន្តោលទៅតាម
កម្របស់ខ្លួនដោយប្រការដូច្នោះ ។ ភិក្ខុបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេចខ្លួន
ចោទៅមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលចំណែកសាស្ត្រ ព្រោះអស់ភាសាៈ
ចាំខ្យល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ចាំខ្យល់ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ទើបគួរទទួលខ្លួនចុប្បុ-
ន្ទិយដែលគេនាំមកជូន ។ ថេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សព្វលោក ។

(៤) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្យល់ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
គួរទទួលខ្លួនចុប្បុន្ទិយដែលគេនាំមកជូន ។ ថេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ
របស់សព្វលោក ។ ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ក៏ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយសច្ចិទ្ធិ្រិយេន វិយិទ្ធិ្រិយេន សតិទ្ធិ្រិយេន សមាធិទ្ធិ្រិយេន ចញ្ញិ-
ទ្ធិ្រិយេន បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេចខ្លួនចោទៅមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែល
ចំណែកសាស្ត្រ ព្រោះអស់ភាសាៈចាំខ្យល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយ
ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំខ្យល់ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
នេះឯង ទើបគួរទទួលខ្លួនចុប្បុន្ទិយដែលគេនាំមកជូន គួរទទួលវត្ថុ
ដែលអេរៀបចំទទួលរៀន គួរទទួលទុកិណទាន គួរដល់អញ្ញលិកម្ម
ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សព្វលោក ។

[៤] ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
 អាហ្មធម្មេ ហោតិ ។ ថេ ។ អនុត្តរំ បុត្តាត្តេត្ថំ
 លោកស្ស ។ កាតមេហិ ធម៌ ។ សន្តាគលេន
 វិយពលេន សតិគលេន សមាធិគលេន បញ្ញាគលេន
 អាសវិនត្ថ ទយា អនាសវិត្ថោតោវិមតិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្មន្ត
 វិហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ
 សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហ្មធម្មេ ហោតិ ។ ថេ ។
 អនុត្តរំ បុត្តាត្តេត្ថំ លោកស្សតិ ។

[៥] ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគតោ រញ្ញោ
 កម្រោ អស្សដាធិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជារញ្ញោ
 រញ្ញោ អន្តេន្ទ្រំ សន្នំ កច្ឆតិ ។ កាតមេហិ ធម៌ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ រញ្ញោ កម្រោ អស្សដាធិយោ ទមោ
 ហោតិ រុទានំ ទមោ សទ្ធានំ ទមោ កទ្ធានំ ទមោ
 រសានំ ទមោ ដោដ្ឋទ្ធានំ វណ្ណសម្មវុទ្ធា ច ហោតិ ។

[៤] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ភិក្ខុប្រកបដោយគង្គិយ៍យ៉ាង ជាអ្នក
 គួរទទួលខ្ញុំចក្ខុប្រឆាំងដែលគេដកម្ល៉ាង ។ ថេ ។ ជាបុត្តាត្តេត្ថំប្រាសិវ
 លេសសន្តាលោក ។ ប្រកបដោយគង្គិយ៍យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុ
 ប្រកបដោយសន្តាលេន ១ វិយពលេន ១ សតិពលេន ១ សមាធិពលេន ១
 បញ្ញាពលេន ១ បានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចខ្ញុំចេតោវិមុត្តិ នីតិបញ្ញា-
 វិមុត្តិ ដែលដំបូងនាសាវៈ ព្រោះអស់តាសាវៈតាំងខ្សោយ ដោយប្រាជ្ញា
 ដ៏ទន្តដោយទូន្មាន ក្នុងចក្ខុប្រឆាំង ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ភិក្ខុ
 ប្រកបដោយគង្គិយ៍យ៉ាងនៃគង្គិយ៍ ទើបគួរទទួលខ្ញុំចក្ខុប្រឆាំងដែលគេដក
 ម្ល៉ាង ។ ថេ ។ ជាបុត្តាត្តេត្ថំប្រាសិវ លេសសន្តាលោក ។

[៥] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ សេរោគជាធម្មវគ្គប្រាសិវលេសស្តេច
 ប្រកបដោយគង្គិយ៍យ៉ាង ជាសត្វគួរដល់ព្រះរាជា គួរជាពលប្រិយ៍ ដល់ខ្ញុំ
 ការរាប់ជាអង្គរបស់ព្រះរាជា ។ ប្រកបដោយគង្គិយ៍យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ
 ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ សេរោគជាធម្មវគ្គប្រាសិវលេសស្តេច ក្នុងលោកនៃ
 ជាសត្វចេះអត់ធន់និរុច ១ អត់ធន់និរសំទ្រូង ១ អត់ធន់និរិក្ខុន ១ អត់
 ធន់និរសេ ១ អត់ធន់និរិកាពាល់ត្រូវ ១ បរិច្ចារិដោយសម្បុរ ១ ។

ឥនេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ិ អន្តេហិ សមន្តាគតោ
 រញ្ញោ កម្រោ អស្សុជាធិយោ វាជារហា ហោតិ
 វាជាកោត្តោ រញ្ញោ អង្គុទ្ធោ សង្កំ កច្ចតិ ឯវាវេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ធម៌ិ នន្ទេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។
 កកមេហិ ធម៌ិ ។ ឥឯ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទមោ ហោតិ
 រូបាធិ ទមោ សន្តាធិ ទមោ កន្ធាធិ ទមោ វសាធិ
 ទមោ ដោដ្ឋន្តាធិ ទមោ ធម្មាធិ ។ ឥនេហិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ធម៌ិ នន្ទេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។

[៦] ធម៌ិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគតោ រញ្ញោ
 កម្រោ អស្សុជាធិយោ វាជារហា ហោតិ វាជាកោត្តោ
 រញ្ញោ អង្គុទ្ធោ សង្កំ កច្ចតិ ។ កកមេហិ ធម៌ិ ។
 ឥឯ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ កម្រោ អស្សុជាធិយោ ទមោ
 ហោតិ រូបាធិ ទមោ សន្តាធិ ទមោ កន្ធាធិ ទមោ
 វសាធិ ទមោ ដោដ្ឋន្តាធិ ពលសម្មន្តោ ច ហោតិ ។

ប្បសភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សេតោនេយ្យនីប្រសើរេចសំស្កច ប្រកថាវាយ
 អន្តិ ៦ យ៉ាងនៃឯង ទើបជាសត្វគួរដល់ព្រះរាជា គួរជាពស្ស័យ ដល់
 គ្រូការព្រះបាទជាអង្គបទនិកាយ មានទមហដ្ឋន្តម្តង ប្បសភិក្ខុ
 ចាំនិទ្យាយ មានទមហយ្យដូចភិក្ខុប្រកថាវាយធម៌ ៦ យ៉ាង ទើបគួរ
 ទទួលនូវចក្ខុប្បបូជន៍ដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តនីប្រសើរ
 របស់សត្វលោក ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ប្បសភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 គិតក្នុងសាសនានេះ ជាគ្រូការព្រះអង្គនិទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។
 អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។
 គម្ពារម្មណ៍ ។ ។ ប្បសភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភិក្ខុប្រកថាវាយធម៌ ៦ យ៉ាងនៃឯង
 ទើបគួរទទួលនូវចក្ខុប្បបូជន៍ដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត
 នីប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

[៦] ប្បសភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សេតោនេយ្យនីប្រសើរេចសំស្កច
 ប្រកថាវាយអន្តិ ៦ យ៉ាង ជាសត្វគួរដល់ព្រះរាជា គួរជាពស្ស័យ ដល់
 គ្រូការព្រះបាទជាអង្គបទនិកាយ ។ ប្រកថាវាយអន្តិ ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 ប្បសភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សេតោនេយ្យនីប្រសើរេចសំស្កច ក្នុងលោកនេះ
 ជាសត្វលោកអត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។
 អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។ អត់ធម៌និទ្ទិរេ ។

ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ អន្តេហិ សមន្តាគតោ រត្តោ
កម្រោ អស្សជានិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជាកោត្តោ
រត្តោ អន្តេន្ទ្រេ សន្និ កច្ចតិ វិវាទេ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។ កាតមេហិ ធម៌ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទមោ ហោតិ រូបានំ ទមោ
សន្តានំ ទមោ កម្មានំ ទមោ វសានំ ទមោ
ដោជ្ជព្រានំ ទមោ ធម្មានំ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។

[៧] ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគតោ រត្តោ
កម្រោ អស្សជានិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជាកោត្តោ
រត្តោ អន្តេន្ទ្រេ សន្និ កច្ចតិ ។ កាតមេហិ ធម៌ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ រត្តោ កម្រោ អស្សជានិយោ ទមោ
ហោតិ រូបានំ ទមោ សន្តានំ ទមោ កម្មានំ ទមោ
វសានំ ទមោ ដោជ្ជព្រានំ ជវសឡន្តោ ច ហោតិ ។

ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេរោកាធម្មវដ្តប្រៃសីវ បេសស្តចប្រកបដោយ
អង្គ៦យ៉ាងនៃឯង ជាសក្ខត្តវដ្តប្រៃសីវ ឬជាវាជប្រៃសីវ វដ្តប្រៃសីវ
ករណីជាអង្គបេសប្រៃសីវ មាន១២មជ្ឈិមធម៌ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ
មាន១២មជ្ឈិមធម៌ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៦យ៉ាង ទើបជាអ្នកគ្មានទូលន្ទៀវ
ប្បវេណីវដ្តប្រៃសីវធម៌កម្មវេទនា ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តប្រៃសីវ បេសសក្ខណក
ធម៌៦យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានៃ
ជាអ្នកអត់ធន់និរុប ១ អត់ធន់និរុបស្រ្តី ១ អត់ធន់និរុប ១ អត់ធន់និរុប
សេ ១ អត់ធន់និរុបការពារប្រៀង ១ អត់ធន់និរុបម្នាក់ ១ ។ ប្បាលភិក្ខុតាំង
ឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៦យ៉ាងនៃឯង ទើបជាអ្នកគ្មានទូលន្ទៀវ
ប្បវេណីវដ្តប្រៃសីវ បេសសក្ខណក ។

[៧] ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេរោកាធម្មវដ្តប្រៃសីវ បេសស្តច
ប្រកបដោយអង្គ៦យ៉ាង ជាសក្ខត្តវដ្តប្រៃសីវ ឬជាវាជប្រៃសីវ វដ្តប្រៃសីវ
ករណីជាអង្គបេសប្រៃសីវ ។ ប្រកបដោយអង្គ៦យ៉ាង តើដូច
ម្តេចខ្លះ ។ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេរោកាធម្មវដ្តប្រៃសីវបេសស្តចក្នុង
លោកនៃជាសក្ខត្តវដ្តប្រៃសីវ ១ អត់ធន់និរុបស្រ្តី ១ អត់ធន់និរុប ១
អត់ធន់និរុបសេ ១ អត់ធន់និរុបការពារប្រៀង ១ បរិបូណ៌ដោយសន្តិ ១ ។

ឥនេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ អន្តេហិ សមទ្ធាតតោ រក្ខោ
 កម្រោ អស្សុជាធិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជកោត្តោ
 រក្ខោ អន្តេន្ទ្រំ សង្កំ កដ្ឋតិ វរាវេវ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
 ធម្មេហិ សមទ្ធាតតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
 ។ យេ ។ អនុត្តរំ បុត្តាត្ថេត្ថំ លោកស្ស ។ កតតេហិ
 ធម៌ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទោ ហោតិ រូបាធិ
 ។ យេ ។ ទោ ធម្មាធិ ។ ឥនេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
 ធម្មេហិ សមទ្ធាតតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
 ។ យេ ។ អនុត្តរំ បុត្តាត្ថេត្ថំ លោកស្សតិ ។

(៨) ធម៌មាធិ ភិក្ខុវេ អនុត្តរិយាធិ ។ កតតេហិ
 ធម ។ ធម្មប្បទានុត្តរិយំ សវនានុត្តរិយំ លោកានុត្តរិយំ
 សិក្ខានុត្តរិយំ ចារិចរិយានុត្តរិយំ អនុស្សតានុត្តរិយំ ។
 ឥនាធិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម អនុត្តរិយាធិតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បេតោជាតិយ្យជំប្រសើរ របស់ស្តេច ប្រកបដោយ
 អង្គ៦យ៉ាងនេះឯង ជាសត្វគួរដល់ព្រះរាជា គួរជាភពជប្រើ ដល់នូវការ
 រាជការជាអង្គរបស់ព្រះរាជា មានទេវតាជុំខ្លួនមួយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មានបេតោយ្យជុំភិក្ខុ ប្រកបដោយអង្គ៦យ៉ាង ទើបជាអ្នកគួរទទួលនូវ
 ចក្ខុវិស័យដែលគេនាំមកជូន ។ យេ ។ ជាបុត្តាក្មេងជំប្រសើរ របស់សត្វ-
 លោក ។ ប្រកបដោយអង្គ៦យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ជាអ្នកអត់អង្គ៦នឹងរួច ។ យេ ។ អត់អង្គ
 ៦នឹងធាតុម្សៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៦យ៉ាង
 នេះឯង ជាអ្នកគួរទទួលនូវចក្ខុវិស័យដែលគេនាំមកជូន ។ យេ ។ ជា
 បុត្តាក្មេងជំប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនុត្តរិយៈ (ធម្មជាតិជំប្រសើរ) នៃ
 មាន ៦ យ៉ាង ។ អនុត្តរិយៈ ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ធិស្សនា-
 នុត្តរិយៈ ។ សវនានុត្តរិយៈ ។ លោកានុត្តរិយៈ ។ សិក្ខានុត្តរិយៈ ។ ចារិ-
 ចរិយានុត្តរិយៈ ។ អនុស្សតានុត្តរិយៈ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អនុត្តរិយៈ មាន ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

[៧] ធម៌មានិ កិក្ខវេ អនុស្សតិដ្ឋានានិ ។
កកមានិ ធា ។ កុត្តានុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ខារនុស្សតិ
សីលានុស្សតិ ធាកានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ ។ ឥតានិ
ទោ កិក្ខវេ ធា អនុស្សតិដ្ឋានានិ ។

[១០] ឯកំ សមយំ កកវំ សក្កេសុ វិហារំ
កម៌លវត្ថុស្មី ធិត្រាជារមេ ។ អថទោ មហានាមោ
សក្កោ យេន កកវំ តេនុមសង្កមិ ធម្មសង្កមិត្វា
កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសិទិ ។ ឯមន្តំ ធិសិទ្ធា
ទោ មហានាមោ សក្កោ កកវន្តំ ឯកទេវេន យោ សោ
កន្តំ អរិយស្សវតោ អាគតដលោ វិញ្ញាតសាសនោ
សោ កកមេន វិហារេន ធាហុលំ វិហារតិ ។ យោ សោ
មហានាម អរិយស្សវតោ អាគតដលោ វិញ្ញាត
សាសនោ សោ ឥមិទា វិហារេន ធាហុលំ វិហារតិ ។
ឥន មហានាម អរិយស្សវតោ កថាគតំ អនុស្សតិ

[៧] ម្ចាស់កិក្ខុចាំនិទ្យាយ អនុស្សតិដ្ឋាន (ហេតុដាច់តាំងរិទ
សេចក្តីលើក) ទេវតានិ ឯ យានិ ។ អនុស្សតិដ្ឋាន ឯ យានិ តើដូចម្តេច
ឬ ។ កិក្ខុចាំនុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ខារនុស្សតិ សីលានុស្សតិ
ធាកានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំនិទ្យាយ អនុស្សតិដ្ឋាន
ទាន ឯ យានិទេវតានិ ។

[១០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភារ ច្រើននៅក្នុងនិម្មត្រា
កា ទៀបព្រំកម្រិតក្នុង ក្នុងសក្តិធម៌ ។ ព្រះនាម មហានាម-
សក្តិ ចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភារ លុះចូលទៅដល់ហើយ ព្រាប
ក្នុងបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភារ ហើយប្រាប់បំណងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមហា-
នាមសក្តិ ប្រាប់បំណងទីសមគួរសំហើយ បានក្រាបទូលស្តូច្រះ
ដ៏មានព្រះភារដូច្នោះ បរិក្រមព្រះភារដ៏ចំរើន ក៏យោសាវកណាបាន
សម្រេចកាយវេទនា ដ៏និច្ចរស្សន្តវិសាសនាហើយ តើកាយ-
សាវកនា ច្រើននៅដោយវិហារតិដូចម្តេច ។ ក្នុងព្រះនាមមហានាម
កាយសាវកណា បានសម្រេចកាយវេទនា ដ៏និច្ចរស្សន្តវិសាសនាហើយ
កាយសាវកនា ច្រើននៅដោយវិហារតិទេវតានិ ។ បរិក្រមមហា-
នាម កាយសាវកក្នុងវិសាសនាទេវតានិ លើកឡើយ ។ ម្តុំព្រះភារដ៏គងថា

ឥតិច្ឆិ សោ ភកក មរហំ សន្តាសត្តុទ្ធោ វិជ្ជាចរណា-
 សម្បត្តោ សុគតោ លោកវិទូ អនុគ្គហោ បុរិសធម្មសារដិ
 សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភកកតំ ។ យស្មី
 មហាបាម សមយេ អរិយស្សារិកោ តថាគតំ អនុស្សតិ
 ទេវស្ស តស្មី សមយេ ភកមរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន
 ទោសមរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន មោហមរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឧដុតតមរិយុស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 តថាគតំ អារត្ត ។ ឧដុតតចិត្តោ ទោ បន
 មរោបាម អរិយស្សារិកោ លកតិ អន្តវេទំ លកតិ
 ធម្មវេទំ លកតិ ធម្មបសញ្ញិតំ បាមុដ្ឋិ បមុទិតស្ស
 មិតិ ជាយតិ មិតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពុតិ
 បស្សន្តកាយោ សុទំ វេទយតិ សុចិបោ ចិត្តំ
 សមាទិយតិ ។ អយំ វុត្តតិ មហាបាម អរិយ-
 ស្សារិកោ វិសមគំកាយ បជាយ សមរាជ្ជោ(១) វិហារតិ

១. សម្បត្តោ ។

ព្រះអង្គប្រកាសន្តិទោ ព្រះអង្គខ្លាញ់ចាកខាងក្នុងលេស គ្រាស
 ជីវិតវិញ្ញយ្យធម៌ដោយប្រពៃវិញ្ញាណព្រះអង្គឯង ព្រះអង្គបំប្លែងដោយ
 វិជ្ជាជីវិតវិញ្ញាណ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ខ្លួនក្រែលោក
 ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរដោយសីលាទំគុណ ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មានខ្លួនបុរស
 ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិមនុស្សវាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាសជីវិតវិញ្ញាណ
 កិរិយសព្វ ព្រះអង្គលើកលែងមកកាន់ភព្វិទៀត ដោយហេតុនេះ ។ ។
 បត់គ្រមហាបាម ក្នុងសម័យណា អរិយសាវក លើកឡើង ខ្លួនគុណនៃ
 ព្រះគោតម ក្នុងសម័យនោះ អរិយសាវកនោះ វេទន៍មិនត្រូវកត្តាប្រតិចក្ក
 មិនត្រូវទោសៈប្រតិចក្ក មិនត្រូវវិហារៈប្រតិចក្កបាន ក្នុងសម័យនោះ
 ចិត្តរបស់អរិយសាវកនោះ ក៏វេទន៍ជាចិត្តត្រង់បាន ព្រោះប្រាសចន្ទវគ្គណ
 នៃព្រះគោតម ។ បត់គ្រមហាបាម លុះអរិយសាវក មានចិត្តត្រង់
 វេទន៍បានខ្លួនក៏វេទន៍អន្ត បានខ្លួនក៏វេទន៍វិញ្ញាណ បានខ្លួនសេចក្តីរករាយ
 ច្រកបដោយធម៌ កាលបើមានសេចក្តីរករាយហើយ បើគំរើក៏ឆ្លើង កាល
 បើចិត្តប្រកបដោយចិត្តិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់ម្លប់ លុះនាមកាយស្ងប់
 ម្លប់ហើយ ក៏វេទន៍ទទួលខ្លួនសេចក្តីសុខ លុះប្រកបដោយសេចក្តីសុខ
 ហើយ ចិត្តក៏វេទន៍ផ្តល់ហើយ ។ បត់គ្រមហាបាម អរិយសាវកនេះ ហៅថា
 ជាអ្នកផល់ខ្លួនស្ងប់ម្លប់ ក្នុងក្នុងសព្វវិស្វក្រាសចាកការស្ងប់ម្លប់

សព្វបដ្ឋាយ បដាយ អព្វបដ្ឋាយ វិហាតិ ធម្មស្សោតំ
 សមាបន្នោ ពុទ្ធានុស្សតិ កាវេតិ ។ ចុន ចរំ
 មហាធាម អរិយស្សវគោ ធម្មំ អនុស្សតិ ស្វាគ្វាកោ
 កកវតា ធម្មោ សន្និដ្ឋិកោ អកាលិកោ វិហិបស្សិកោ
 ឧបទយិកោ មច្ចុតំ វេទិកោ វិញ្ញាហិតិ ។ យស្មិ
 មហាធាម សមយេ អរិយស្សវគោ ធម្មំ អនុស្សតិ
 លោស្ស តស្មិ សមយេ វតថវយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
 ន គោសវវយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន ខោធាវវយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ឧដុកតមេវស្ស តស្មិ សមយេ ចិត្តំ
 ហោតិ ធម្មំ អារត្ត ។ ឧដុកតចិត្តោ ទោ មន
 មហាធាម អរិយស្សវគោ លកតិ អត្តវេនំ លកតិ
 ធម្មវេនំ លកតិ ធម្មមសត្តានំ ធាតុដ្ឋំ មមុទិតស្ស
 មិតិ ជាយតិ មិតិមនស្ស កាយោ មស្សត្តតិ
 មស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិណោ ចិត្តំ
 សនាទិយតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ មហាធាម អរិយស្សវគោ

ជាអតិបន្តិកចន្ទិលំ កុរិក្កសត្តវេលប្រកបដោយសច្ច័យចន្ទិក
 ចន្ទិលំ ជាអតិបន្តិកចន្ទិកស្សោតិ អរិយស្សតា ចំរើននូវពុទ្ធានុស្សតិកម្ម
 ដ្ឋាន ។ បតិគ្រមហាធាម មួយទៀត អរិយសាវកាលើកឡើយ ។ នូវគ្រឿង
 គ្រឿងដ៏ថា គ្រឿងដ៏ថាដែលគ្រឿងដ៏ថាគ្រឿង គ្រឿងដ៏ថាដ៏ថាយ
 ដោយប្រវា គ្រឿងព្រហ្មកុរុត្តរដ៏ថាដែលចុក្កសត្តិយើងដោយខ្លួនឯង
 ជាអតិបន្តិកចន្ទិកចំរើន ជាអតិបន្តិកចន្ទិកចំរើន ជាអតិបន្តិកចន្ទិក
 ចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាអតិបន្តិកចន្ទិកចំរើន អប្បិដ្ឋិតិច្ចាសំចំរើន ។
 បតិគ្រមហាធាម កុរិសម័យណា អរិយសាវកាលើកឡើយ ។ នូវគ្រឿង
 កុរិសម័យនោះ អរិយសាវកានោះ វេទិកាដ៏ថាគ្រឿងដ៏ថាចិត្ត ដ៏ថា
 គោសវវេទិកា ដ៏ថាគ្រឿងដ៏ថាចិត្ត កុរិសម័យនោះ ចិត្ត
 ចំរើនអរិយសាវកានោះ វេទិកាដ៏ថាចិត្ត គ្រឿងគ្រឿងដ៏ថាគ្រឿង
 បតិគ្រមហាធាម លុអរិយសាវកានចិត្តគ្រឿងដ៏ថាយ វេទិកាដ៏ថា
 ដ៏ថាគ្រឿង បាននូវការដ៏ថាចិត្ត បាននូវសេចក្តីកេរយប្រកបដោយធម៌
 កាលបើមានសេចក្តីកេរយដោយ មិតិកិច្ចាចិត្ត កាលបើចិត្តប្រកប
 ដោយមិតិដោយ ធាមកាយកិស្វបំរើ លុនោះកាយស្អប់រង
 ដោយ វេទិកាដ៏ថាចិត្ត កាលបើមានសេចក្តីសុខ ចិត្ត
 ក៏វេទិកាដ៏ថា ។ បតិគ្រមហាធាម អរិយសាវកានោះ ចៅថា

វិសមគតាយ បដាយ សមច្បន្តោ វិហារតិ សព្វាចជ្ឈាយ
 បដាយ អព្វាចជ្ឈោ វិហារតិ ធម្មស្មោតំ សមាបន្នោ
 ធម្មាទុស្សតិ កាវតិ ។ បុណ ចចំ មហានាម
 អរិយស្មារតីកា សង្ឃំ អទុស្សតិ សុច្ឆដិបន្នោ កកវតា
 សាវកសង្ឃោ ឧទុច្ឆដិបន្នោ កកវតា សាវកសង្ឃោ
 ញាយច្ឆដិបន្នោ កកវតា សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆិច្ឆ-
 ដិបន្នោ កកវតា សាវកសង្ឃោ យទិធំ ធម្មាវ
 បុរិសយុកាធំ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា វិស កកវតា សាវក-
 សង្ឃោ កហុនេយ្យោ ខាហុនេយ្យោ ឧត្តិណេយ្យោ
 អញ្ញុលិករណីយោ អនុត្តរំ មុត្តាត្នោតំ លោកស្មាតិ ។
 យស្មី មហានាម សមយេ អរិយស្មារតីកា សង្ឃំ
 អទុស្សតិ នេវស្ស ភស្មី សមយេ ភតថវិយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ន ខោសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
 ន ខោហថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ឧដុកតមេវស្ស
 ភស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ សង្ឃំ ការត្ថំ ។

ជាអ្នកដល់នូវការស្ងប់ស្ងៀម ក្នុងគុណសម្បត្តិដែលគ្រួសារបានស្ងប់ស្ងៀម
 ជាអ្នកមិនចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងគុណសម្បត្តិដែលបានសម្រេចបាននូវ
 សម្រេចនូវអរិយស្មារតីកា ចំពោះនូវគុណសម្បត្តិកម្ពុជានុជាន ។ បតិទ្រ
 មហានាម មួយទៀត អរិយសាវកាលើកឡើយ ។ នូវគុណនៃព្រះសង្ឃ
 ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះជំពូកព្រះភោគ ប្រតិបត្តិល្អហើយ ព្រះសង្ឃ
 សាវកនៃព្រះជំពូកព្រះភោគ ប្រតិបត្តិល្អហើយ ព្រះសង្ឃសាវកនៃ
 ព្រះជំពូកព្រះភោគ ប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះសង្ឃនៃព្រះជំពូកព្រះភោគ ព្រះសង្ឃសាវក
 នៃព្រះជំពូកព្រះភោគ ប្រតិបត្តិគ្រប់លំដាប់សាមិច្ឆិកម្ម លើកចំណែកនៃបុរស
 បាន ៤ ក្នុង លើកចំណែកនៃបុរសបុគ្គលបាន ៨ ព្រះសង្ឃចំណែកនៃព្រះ
 សាវកនៃព្រះជំពូកព្រះភោគ អនុទូលនូវចុកប្រើយដែលគេនាំមកបូជា
 អនុទូលនូវបុគ្គលដែលគេរៀបចំដើម្បីត្រៀម អនុទូលនូវចុកប្រើយបាន
 គ្រប់លំដាប់កម្ម ជាបុគ្គលក្នុងដីប្រសើរ របស់សុខុរណេក ។ បតិទ្រ
 មហានាម ក្នុងសម័យណា អរិយសាវកាលើកឡើយ ។ នូវគុណ
 ព្រះសង្ឃ ក្នុងសម័យនោះ អរិយសាវកនោះ ក៏មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ មិន
 ត្រូវបានប្រើប្រាស់ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ ក្នុងសម័យនោះ ចិត្ត
 របស់អរិយសាវកនោះ វែងឆ្ងាយចិត្តច្រើន ព្រោះព្រះគុណព្រះសង្ឃ

ទុដ្ឋកតតិក្កោ ទោ បទ មហាធាម អរិយស្សវកោ
 លកតិ អត្ថវេទំ លកតិ ធម្មវេទំ លកតិ ធម្មបសញ្ញាតំ
 ធាតុដ្ឋំ បទុទិពស្ស បិតិ ជាយតិ បិតិធនស្ស កាយោ
 បស្សម្ហតិ បស្សត្តកាយោ សុទំ វេទយតិ សុទិទោ
 ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ មហាធាម
 អរិយស្សវកោ វិសមគតាយ បដាយ សមច្បក្កោ
 វិហាតិ សត្យបដ្ឋាយ បដាយ អត្យបដ្ឋោ
 វិហាតិ ធម្មស្សតំ សមាបន្នោ សង្ឃទុស្សតិ
 កាវេតិ ។ បុទ ធម៌ មហាធាម អរិយស្សវកោ
 អត្តនោ សីលានិ អទុស្សតិ អទុណានិ អទ្ធិទ្ធានិ
 អសគលានិ អកាខ្មសានិ ភុទិស្សានិ វិញ្ញាប្បសដ្ឋានិ
 អចរាមដ្ឋានិ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។ យស្មី មហា-
 ធាម សមយេ អរិយស្សវកោ អត្តនោ សីលានិ
 អទុស្សតិ នេវស្ស តស្មី សមយេ ភកថវយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ន នោសថវយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន
 ខោហថវយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ទុដ្ឋកតមេវស្ស តស្មី
 សមយេ ចិត្តំ ហោតិ សីលំ អារក្ខ ។

បតិក្រមហាធាម លុអរិយសាវកោចិត្តក្រដំហើយ វេទនិបុននុវកា
 វេទនុវកុ បុននុវកាវេទនុវកេ បុននុវកេសចក្កិកោយប្រកបដោយធម៌
 កលវេទនាសេចក្តីកោយហើយ បិទិកេវេទនុវកេ កាលបើចិត្តប្រកប
 ដោយបិទិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រង្សំ លុនាមកាយស្ងប់រង្សំហើយ
 វេទនិបុននុវកេសចក្កិកុ កាលបើធានសេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏វេទនិ
 ផ្តល់វា ។ បតិក្រមហាធាម អរិយសាវកោ ហៅថាជាអ្នកផល់នូវ
 កាយស្ងប់រង្សំ ក្នុងពួកសត្វដែលប្រាសចាកកាយស្ងប់រង្សំ ជាអ្នកមិន
 ចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងពួកសត្វដែលបានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ជាអ្នកសម្រេច
 នូវគម្ពីរស្មោះត្រង់ស្រួល ចំរើនសិទ្ធិស្រួលធម្មតា ។ បតិក្រ
 មហាធាម មួយទៀត អរិយសាវក រលីករឿយ ។ នូវសីលរបស់ខ្លួន
 ដែលមិនរាប់ មិនពុះ មិនពាល មិនព្រុស ជាសីលប្តូរខ្លួន គឺ
 មិនជាខ្ញុំធូលា ដែលវិញ្ញាណសរសើរហើយ មិនមានធូលា គឺដំបូង
 បំពេញពុទ្ធិ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បតិក្រមហាធាម
 ក្នុងសម័យណា អរិយសាវករលីករឿយ ។ នូវសីលរបស់ខ្លួន ក្នុង
 សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ វេទនិមិនត្រូវក្រះប្រើគិតចិត្ត មិនត្រូវ
 រោសិប្រើគិតចិត្ត មិនត្រូវរោហិប្រើគិតចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ ចិត្ត
 របស់អរិយសាវកនោះ វេទនិជាចិត្តក្រដំ ព្រោះព្រះពុទ្ធនូវសីល ។

ឧទ្ទិសតិវិញ្ញាណោ ទោ ចន មហានាម អរិយស្សវគោ
 លភតិ អត្ថបដំ លភតិ ធម្មបដំ លភតិ ធម្មបសញ្ញាតំ
 ចាត្ថុដ្ឋំ ធម្មនិកស្ស បិកិ ជាយតិ បិកិមនស្ស
 កាយោ ធម្មស្សតិ ធម្មស្សតិកាយោ សុខំ វេយ្យតិ
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ
 មហានាម អរិយស្សវគោ វិសមគតាយ ធម្មាយ
 សមច្ចុត្តា វិហារិ សត្យចជ្ឈាយ ធម្មាយ អត្យចជ្ឈា
 វិហារិ ធម្មស្សតំ សមាធិនោ សលាទុស្សតិ
 កាវតិ ។ បុន ធម្មំ មហានាម អរិយស្សវគោ
 អត្ថនោ ចាតំ អទុស្សតិ លាភា វត មេ សុលទ្ធី
 វត មេ យោហំ មន្តោមលចវិយុដ្ឋិភាយ ធម្មាយ
 វិតតមលមន្តោន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសាមិ
 ធម្មតាតោ ធម្មតាណិ កេស្សត្តោតោ យោចយោតោ
 នាមសិវិកាភវតាតិ ។ យស្មី មហានាម សមយេ
 អរិយស្សវគោ ចាតំ អទុស្សតិ នេស្ស
 តស្មី សមយេ ភតចវិយុដ្ឋិកំ ចិត្តំ ហោតិ

បពិត្រមហានាម សុខាយសាវកោនចិត្តត្រងំហើយ វេទនិច្ចាត្តិការ
 ជីវិត្តិកត្ត បាននូវការជីវិត្តិកតិ បាននូវសេចក្តីកាយច្រកបដោយធម៌
 កាលបើមានសេចក្តីកាយហើយ បីធាតុក៏នាំឲ្យជីវិត កាលបើចិត្តច្រកប
 ដោយបីធាតុហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រង្វាប់ សុខនាមកាយស្ងប់រង្វាប់ហើយ
 ក៏វេទនិច្ចាត្តិការសេចក្តីសុខ កាលបើមានសេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏
 វេទនិច្ចាត្តិការ ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវកោន ហៅថាជាអ្នក
 ផល់នូវការស្ងប់រង្វាប់ ក្នុងក្នុងសត្វដែលប្រាសចាកការស្ងប់រង្វាប់ ជាអ្នក
 មិនចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងក្នុងសត្វដែលមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ជាអ្នក
 សម្រេចនូវធម្មស្សនៈនិវេស្សនា ចំរើននូវសីលទុស្សតិកម្មជាង បពិត្រ
 មហានាម មួយទៀត អរិយសាវកលើកឡើយ ។ នូវចាតុវេសន្តនាម
 ឡើយ អញ្ជាត្រាជាមានលោកហើយ ឡើយ អត្តភាពជាមនុស្សត្រាត្រាជា
 បានល្អហើយ គ្រោកកាលក្នុងសត្វមានសេចក្តីកំណាញ់ជាមនុស្សកំពុង
 រូបវិញ អញ្ជាត្រាចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់ជាមនុស្ស ជាអ្នកមានការ
 លទ្ធផលដ៏ល្អហើយ នាមដែលនាំឲ្យហើយ គ្រោកអរក្នុងការលេបដំ ជា
 បុគ្គលនូវគេសូម គ្រោកអរក្នុងការចែកបាយនាម នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។
 បពិត្រមហានាម ក្នុងសម័យណា អរិយសាវកលើកឡើយ ។ នូវ
 ចាតុវេសន្តនាម ក្នុងសម័យនោះ អរិយសាវកានោះ វេទនិច្ចាត្តិការស្ងប់រង្វាប់

ន លោកបរិយាយដ៏ធំ ចិត្ត ហោតិ ន ហោតិបរិយាយដ៏ធំ
 ចិត្ត ហោតិ ឧទុក្ខកម្រើកស្ម កស្មី សមយេ ចិត្ត
 ហោតិ បាតិ ការក្ក ។ ឧទុក្ខកម្រើក ទោ បទ
 មហាបាម អរិយស្សវកោ លកតិ អន្តរេនំ លកតិ
 នធម្មដំ លកតិ នធម្មសញ្ញាតំ បាធម្មំ បមុទិតស្ស
 បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សត្តិ
 បស្សទ្ធកាយោ សុទំ វេយ្យតិ សុទំចោ ចិត្ត
 សមាធិយតិ ។ អយំ វ្រូតិ មហាបាម
 អរិយស្សវកោ វិសមគតាយ បដាយ សមច្បត្តា
 វិហារិ សក្យបដ្ឋាយ បដាយ អក្យបដ្ឋោ វិហារិ
 នធម្មស្សតំ សមាមន្តោ បាតាទុស្សតិ កាវតិ ។ បុន
 ចេវ មហាបាម អរិយស្សវកោ ទេវតាទុស្សតិ កាវតិ
 សន្តិ ទេវ យុត្តហារាជិកា សន្តិ ទេវ ភាវត្តិសា
 សន្តិ ទេវ យាមា សន្តិ ទេវ ភុសិកា សន្តិ ទេវ
 ធិត្តានិចោ សន្តិ ទេវ បរិមិត្តិកាសវត្តិចោ សន្តិ
 ទេវ ព្រហ្មកាយិកា សន្តិ ទេវ កុណ្ឌិ

មិនត្រូវបានស្រុកចិត្ត មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ ចិត្ត
 របស់អាយសាករនោះ ក៏វែងជាចិត្តត្រង់ គ្រោះប្រាណត្រូវបាន ។ បដិគ្រ
 មហាបាម លុះអាយសាក បានចិត្តត្រង់ហើយ វែងបានត្រូវការដឹងនូវ
 អង្គ បាននូវការដឹងនូវចិត្ត បាននូវសេចក្តីកេរ្តិ៍យោបល់ដោយធម៌ កាលបើ
 បានសេចក្តីកេរ្តិ៍យោបល់ បើកំរើត្រូវបាន កាលបើចិត្តប្រកបដោយបីតិ
 ហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រង្ស៊ី លុះនាមកាយស្ងប់រង្ស៊ីហើយ ក៏វែងទទួល
 នូវសេចក្តីសុខ កាលបើបានសេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏វែងវែងស្រស់ស្អាត ។
 បដិគ្រមហាបាម អរិយសាករនោះ ហៅថាជាអ្នកដល់នូវការស្ងប់រង្ស៊ី ក្នុង
 ក្នុងសុខវេលាស្រួលស្រាយស្ងប់រង្ស៊ី ជាអ្នកមិនចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងក្នុងសុខ
 វេលានោះសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ជាអ្នកសម្រេចនូវចម្រុះស្រួលនោះធិបស្ស-
 នា ចំរើននូវបាតាទុស្សតិកម្មដ៏ធំ ។ បដិគ្រមហាបាម មួយវិញទៀត
 អរិយសាក ចំរើននូវទេវតាទុស្សតិថា ទេវតាទាំងឡាយជាដំបូងមហា-
 បិកៈកំទាន ទេវតាទាំងឡាយជាដំបូងភ្នំភ្នំកំទាន ទេវតាទាំងឡាយជាដំ
 យាមៈកំទាន ទេវតាទាំងឡាយជាដំបូងសិរីកំទាន ទេវតាទាំងឡាយជាដំ
 ធិត្តានិចោ ទេវតាទាំងឡាយជាដំបូងបរិមិត្តិកាសវត្តិកំទាន ទេវតាទាំង-
 ឡាយជាព្រហ្មកាយិកា ទេវតាទាំងឡាយស្រស់លើសជាដំបូងនោះកំទាន

យងារុយ យស្ស យសមន្តាគតា តា នៅតា ឥតោ
 ទុកា កក្កុបបន្ទា មយ្ហិមិ កងារុយ សទ្ធា សិវិដ្ឋតិ
 យងារុយ សិលេន សមន្តាគតា តា នៅតា ឥតោ
 ទុកា កក្កុបបន្ទា មយ្ហិមិ កងារុយ សិលេ សិវិដ្ឋតិ
 យងារុយ សុតេន សមន្តាគតា តា នៅតា
 កតោ ទុកា កក្កុបបន្ទា មយ្ហិមិ កងារុយ សុតិ
 សិវិដ្ឋតិ យងារុយ ចាកេន សមន្តាគតា តា
 នៅតា ឥតោ ទុកា កក្កុបបន្ទា មយ្ហិមិ កងារុយ
 ចាកោ សិវិដ្ឋតិ យងារុយ ចញ្ញាយ សមន្តាគតា
 តា នៅតា ឥតោ ទុកា កក្កុបបន្ទា មយ្ហិមិ
 កងារុយ ចញ្ញា សិវិដ្ឋតិ ។ យស្មិ មហានម
 សមយេ អិយស្សន្តិកោ អន្តោ ច តាសញ្ច
 នៅតានំ សទ្ធិញ្ច សិលញ្ច សុតញ្ច ចាកញ្ច
 ចញ្ញញ្ច អនុស្សតិ នៅស្ស តស្មិ សមយេ
 រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន នោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ន ហោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ទុដ្ឋិតេវេស្ស
 តស្មិ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ នៅតា រាវត្ត ។

ទៅតាំងនោះ ប្រកបដោយសត្វ មានសកលយ៉ាងណា លុះច្បុក
 ចាកលោកនេះហើយ ទៅតែក្នុងទីនោះ សត្វរបស់អញដែលមាន
 សកលយ៉ាងនោះក៏មាន ទៅតាំងនោះ ប្រកបដោយសីល មានសកល
 យ៉ាងណា លុះច្បុកចាកលោកនេះហើយ ទៅតែក្នុងទីនោះ សីលរបស់
 អញដែលមានសកលយ៉ាងនោះក៏មាន ក្នុងទៅតាំងនោះ ប្រកបដោយ
 សុភ័យមានសកលយ៉ាងណា លុះច្បុកចាកលោកនេះហើយ ទៅតែក្នុង
 ទីនោះ សុភ័យរបស់អញដែលមានសកលយ៉ាងនោះ មានទៅតាំងនោះ
 ប្រកបដោយចានៈមានសកលយ៉ាងណា លុះច្បុកចាកលោកនេះហើយ
 ទៅតែក្នុងទីនោះ ចានៈរបស់អញដែលមានសកលដូច្នោះក៏មាន ទៅតា
 តាំងនោះ ប្រកបដោយបញ្ញាមានសកលយ៉ាងណា លុះច្បុកចាកលោកនេះ
 ហើយ ទៅតែក្នុងទីនោះ បញ្ញារបស់អញដែលមានសកលដូច្នោះក៏មាន
 បពិត្រមហានាម ក្នុងសម័យណា អំឃើសាវត រលើករឿយ ។ ខ្ញុំសត្វ
 សីល សុភ័យ ចានៈ ចិត្តចញ្ញា របស់ខ្លួនអើ របស់ទៅតាំងនោះអើ ក្នុង
 សម័យនោះ អិយសាវតនោះ រឿងមិនត្រូវព្រះបូរិសចិត្ត មិនត្រូវព្រះ
 បូរិសចិត្ត មិនត្រូវព្រះបូរិសចិត្តទាន ក្នុងសម័យនោះ ចិត្តរបស់
 អំឃើសាវតនោះ រឿងជាចិត្តអ្នក ព្រោះប្រាណូខ្ញុំក្នុងទៅតា ។

ឧទ្ទុកតិចត្តោ ទោ បទ មហានាម អរិយស្សវកោ
 លកតិ អត្ថវេទំ លកតិ ធម្មវេទំ លកតិ ធម្មបសញ្ញាតំ
 ចាមុជំ បធុនិកស្ស វិចិត្តិ ជាយតិ វិចិត្តិមនស្ស
 កាយោ បស្សន្តិ បស្សន្តិកាយោ សុទំ វេទយតិ
 សុទំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
 មហានាម អរិយស្សវកោ វិសមគតាយ បដាយ
 សមច្ឆត្តោ វិហារតិ សក្យចជ្ឈាយ បដាយ អក្យចជ្ឈោ
 វិហារតិ ធម្មស្សតំ សមាចន្ទោ នេវតានុស្សតិ
 កាវេតិ ។ យោ សោ មហានាម អរិយស្សវកោ
 អាតតដលោ វិញ្ញាតសាសនោ សោ វិចិត្តា
 វិហារេន កហុលំ វិហារតិ ។

អាហ្មធម្មវិគ្គ បរិបទ ។

ធម្មវិគ្គ

ទ្វេ កហុនេយ្យា វិទ្ធិយ-
 តលាទិ តយោ កាជាទិយា
 អនុត្តរិយអនុស្សតា
 មហានាមេន តេ ធម្មតិ ។

បដិគ្រមហានាម លុះអរិយសាវកមានចិត្តត្រង់ហើយ វេទន៍បាននូវការដឹង
 នូវអង្គ បាននូវការដឹងនូវធម៌ បាននូវសេចក្តីរីករាយ ដែលប្រកបដោយធម៌
 កាលបើមានសេចក្តីរីករាយហើយ បើកំរិតក៏ទៀង កាលបើចិត្តប្រកបដោយ
 បីតិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រង្ស៊ី លុះនាមកាយស្ងប់រង្ស៊ី ក៏វេទន៍ទទួល
 នូវសេចក្តីសុខ កាលបើមានសេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏វែងដ្ឋានសំខំ ។
 បដិគ្រមហានាម អរិយសាវកនេះ ហៅថាជាអ្នកដឹងនូវការស្ងប់រង្ស៊ី ក្នុង
 ក្នុងសត្វដែលប្រាសចាកការស្ងប់រង្ស៊ី ជាអ្នកមិនបង្កើតចង្កៀល ក្នុង
 ក្នុងសត្វដែលមានសេចក្តីចង្កៀលចង្កៀល ជាអ្នកសម្រេចនូវធម្មស្សតៈតិ
 វិបស្សនា ចំរើននូវទៅតានុស្សតិកម្មដ្ឋាន ។ បដិគ្រមហានាម អរិយសាវក
 ណា បានសម្រេចអរិយផល ដឹងច្បាស់នូវសាសនាហើយ អរិយសាវក
 នោះ ច្រើននាំនាមវិហារធម៌នេះ ។

ចប់ អាហ្មធម្មវិគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃអាហ្មធម្មវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីកហុនេយ្យបុគ្គល ២ លើក អំពី
 វិទ្ធិយ ១ ភលៈ ១ សេរោជាខេយ្យធម្មលើក អនុត្តរិយៈ ១
 អនុស្សតិ ១ មហានាមសក្កៈ ១ រួមជា ១០ ។

សារណីយាទិវគ្គ

[១០] ឈម ភិក្ខុវេ ធម្មា សារណីយោ ។
កកមេ ច ។ វេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ មេត្តំ តាយកម្មំ
ចទ្ធចដ្ឋិតំ ហោតិ សព្វហ្មតារិសុ អាវំ ថេវ រហោ ច
អយម្យំ ធម្មា សារណីយោ ។ បុន ចេវ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុវេ មេត្តំ វេកម្មំ ចទ្ធចដ្ឋិតំ ហោតិ សព្វហ្មតារិសុ
អាវំ ថេវ រហោ ច អយម្យំ ធម្មា សារណីយោ ។
បុន ចេវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ មេត្តំ មនោកម្មំ ចទ្ធចដ្ឋិតំ
ហោតិ សព្វហ្មតារិសុ អាវំ ថេវ រហោ ច អយម្យំ
ធម្មា សារណីយោ ។ បុន ចេវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
យេ តេ លាភា ធម្មតា ធម្មលទ្ធា អន្តរសា
ចក្កបរិយាចន្តម្បិ តថាវុចហំ លាភេហិ
អប្បដិវកត្តកោតិ ហោតិ សីលវន្តេហិ សព្វហ្មតារិសុ
សាធារណកោតិ អយម្យំ ធម្មា សារណីយោ ។ បុន
ចេវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យានិ តានិ សីលានិ អទណ្ណានិ
អន្តប្បានិ អសតលានិ អកម្មាសានិ កុដិស្សានិ

សារណីយាទិវគ្គ

[១១] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ សារណីយធម៌ (ធម៌អរិយធម៌) នេះ
បានឯយ៉ាង ។ សារណីយធម៌ឯយ៉ាង រឺដូចម្តេចខ្លះ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំង
ខ្សោយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដ៏កសាងកម្មប្រកបដោយមេត្តា ចំពោះ
សព្វហ្មតារិសុតាំងខ្សោយ តាំងចំពោះមុខ តាំងចំកំពុងមុខ នេះជា
សារណីយធម៌ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ មួយទៀត ភិក្ខុដ៏កសាងកម្ម
ប្រកបដោយមេត្តាចំពោះសព្វហ្មតារិសុតាំងខ្សោយ តាំងចំពោះមុខ
តាំងចំកំពុងមុខ នេះជាសារណីយធម៌ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ មួយ
ទៀត ភិក្ខុដ៏កសាងកម្មប្រកបដោយមេត្តាចំពោះសព្វហ្មតារិសុ
តាំងខ្សោយ តាំងចំពោះមុខ តាំងចំកំពុងមុខ នេះជាសារណីយធម៌ ។
ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងបរិពោធម៌វិញ្ញកម្មដោយលាភ
តាំងខ្សោយ ដែលប្រកបដោយធម៌ បុណ្យដោយធម៌ ដោយហោចទៅ
សុប្បិណ្ឌកម្រិតវិសេសដែលបានក្នុងប្រាជ្ញា ជាគុកបរិពោធម៌សាធារណៈ
ដោយសព្វហ្មតារិសុតាំងខ្សោយដែលបានសីល នេះជាសារណីយធម៌ ។
ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានសីលស្មើគ្នាដ៏
សព្វហ្មតារិសុតាំងខ្សោយ ក្នុងសីលតាំងខ្សោយ ដែលជាសីលមិនដាច់ មិន
ខ្លះ មិនពាល មិនព្រុស ជាសីលច្រើន គឺមិនជាខ្ញុំកណ្ត

វិញ្ញាណស្នាដៃ អចារ្យស្នាដៃ សមាជិកស្នាដៃ
 កងរដ្ឋបាល សីលធម៌ សីលសាមញ្ញក្រាម វិហារកិ
 សម្រប្បទារិយ អាវី ថេវ រហោ ច អយម្យ ធម្មា
 សារណីយោ ។ ចុន ចចវ កិក្កាវ កិក្ក យាយ
 ធិដ្ឋិ អវិយា ធិយ្យាធិកា ធិយ្យាភិ កក្កាស្ស
 សន្មាទុក្ខក្ខយាយ កងរដ្ឋបាល ធិដ្ឋិយា ធិដ្ឋិ-
 សាមញ្ញក្រាម វិហារកិ សម្រប្បទារិយ អាវី ថេវ
 រហោ ច អយម្យ ធម្មា សារណីយោ ។ ឥមេ ទោ
 កិក្កាវ ច ធម្មា សារណីយោ ។

[១២] ធម៌មេ កិក្កាវ ធម្មា សារណីយោ
 ចិយករណា កុករណា សង្កហាយ អវិវាទាយ
 សាមគ្គិយា ឯកីភាវិយ សំវត្តន្តិ ។ កកមេ ច ។
 ឥន កិក្កាវ កិក្កោ មេត្តំ កាយកម្មំ ចតុច្ឆ័តំ
 ហោតិ សម្រប្បទារិយ អាវី ថេវ រហោ ច អយម្យ
 ធម្មា សារណីយោ ចិយករណា កុករណា សង្ក-
 ហាយ អវិវាទាយ សាមគ្គិយា ឯកីភាវិយ សំវត្តន្តិ ។

ដែលវិញ្ញាណស្នាដៃរបស់យើង មិនមានលក្ខណៈអ្វីដែលបំពេញបាន ជាសីល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាជិក ទាំងចំពោះមុខ ទាំងទីកំណែមុខ នេះជា
 សារណីយធម៌ ។ ខ្មោចកិក្កាវទាំងឡាយ មួយវិញទៀត កិក្កាវសាសនានេះ
 យល់ឃើញស្មើគ្នា ទាំងសម្រប្បទារិយទាំងឡាយ ក្នុងជំនួញប្រសើរ ជាទី
 ប្រោសប្រសិនបើ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសេចក្តីដោយប្រពៃ ដល់
 អ្នកធ្វើនាមជំនួញ ទាំងចំពោះមុខ ទាំងទីកំណែមុខ នេះជាសារណីយ-
 ធម៌ ។ ខ្មោចកិក្កាវទាំងឡាយ សារណីយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២] ខ្មោចកិក្កាវទាំងឡាយ សារណីយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ជាធម៌
 ធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួត
 ដើម្បីមិនទាស់គ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្តភាព ។ សារណីយ-
 ធម៌ ៦ យ៉ាង ដើម្បីមូលមិត្តភាព ។ ខ្មោចកិក្កាវទាំងឡាយ កិក្កាវសាសនានេះ
 ដំកល់កាយកម្មប្រកបដោយមេត្តា ចំពោះសម្រប្បទារិយទាំងឡាយ ទាំងទី
 ចំពោះមុខ ទាំងទីកំណែមុខ នេះជាសារណីយធម៌ ជាធម៌ធ្វើសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួត
 ដើម្បីមិនទាស់គ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមិត្តភាព ។

ចុន ធម៌ កិក្ខុវេ កិក្ខុណោ មេត្តំ វចីកម្មំ ចច្ចុបដ្ឋិតំ
 ហោតិ ។ ចេ ។ មេត្តំ មនោកម្មំ ចច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ
 សត្រញ្ញាវិសុ អាវិ ថេវ រហោ ច អយម្បិ ធម្មោ
 សារាណិយោ មិយករណោ កុករណោ សន្តិហាយ
 អវិវាទាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។
 ចុន ធម៌ កិក្ខុវេ កិក្ខុ យេ តេ លាភា ធម្មិកា
 ធម្មលទ្ធា អន្តមសោ ចត្តបរិយាចន្តមត្តម្បិ តដារ្យមហិ
 លាភេហិ អប្បដិវិកត្តកោតិ ហោតិ សីលវិន្ទហិ
 សត្រញ្ញាវិហិ សាធារណកោតិ អយម្បិ ធម្មោ
 សារាណិយោ មិយករណោ កុករណោ សន្តិហាយ
 អវិវាទាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវាយ សំវត្តតិ ។
 ចុន ធម៌ កិក្ខុវេ កិក្ខុ យោនិ កាណិ សីលានិ
 អទណ្ណានិ អច្ឆិដ្ឋានិ អសនលានិ អកម្មសានិ
 កុដិស្សានិ វិញ្ញាប្បសដ្ឋានិ អបរាមដ្ឋានិ សមាណិសំវត្តនិ-
 កាណិ តដារ្យមហិ សីលេហិ សីលសាមញ្ញកោ
 វិហារតិ សត្រញ្ញាវិហិ អាវិ ថេវ រហោ ច

ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុនិកលវចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ។ ចេ ។
 ឯកលវចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ចំពោះសត្រញ្ញាវិហារទាំងឡាយ ទាំងទី
 ចំពោះមុខ ទាំងទីកំពុងមុខ នេះជាសារាណិយធម៌ ជាធម៌ធ្វើសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តីគោរព ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្គ្រោះ ដើម្បីមិន
 ខាស់គ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលម៉ែត្រគ្នា ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត តិក្ខុអកបរិភោគ មិនញែកមុខ ដោយលោភទាំងឡាយដែលប្រកប
 ដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ដោយចោទទៅ សូម្បីលាភត្រឹមតែរបស់
 ដែលមានក្នុងច្រូម ជាអកបរិភោគជាសាធារណៈ ដោយសត្រញ្ញាវិហារទាំង
 ឡាយ ដែលមានសីលខេ ជាសារាណិយធម៌ ជាធម៌ធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់
 ធ្វើសេចក្តីគោរពប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្គ្រោះ ដើម្បីមិនខាស់គ្នា ដើម្បី
 ព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលម៉ែត្រគ្នា ។ ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុ
 ជាអកមាសសីលស្មីតា នឹងសត្រញ្ញាវិហារទាំងឡាយ ក្នុងសីលទាំងឡាយ
 ដែលជាសីលមិនដាច់ មិនចុះ មិនពាល មិនព្រុស ជាសីលច្រូម គឺ
 មិនជាទុំនណ្តា ដែលវិញ្ញាណសរសើរហើយ មិនមាននណ្តាទីទីផ្ទះពាល់
 ចុះ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសមាធិទាំងទីចំពោះមុខ ទាំងទីកំពុងមុខ

អយម្បី ឧទ្ទោសាលាលីយោ ចិយករណោ កុករណោ
 សង្កហាយ អវិវាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវិយ
 សំវត្តតិ ។ ចុន ចថវ កិក្ខុវ កិក្ខុ យាយ ធិដ្ឋិ
 អវយា ធិយ្យធិកា ធិយ្យតិ កក្កវស្ស សម្មា-
 ធុក្កុយាយ កថាវាយ ធិដ្ឋិយា ធិដ្ឋិសាមញ្ញកតោ
 វិហារតិ សម្រញ្ញចារិហិ អាវ ថេវ រហា ធិ អយម្បី
 ឧទ្ទោសាលាលីយោ ចិយករណោ កុករណោ
 សង្កហាយ អវិវាយ សាមគ្គិយោ ឯកីភាវិយ
 សំវត្តតិ ។ ឥម ថោ កិក្ខុវ ធិ ឧទ្ទោសាលាលីយោ
 ចិយករណោ កុករណោ សង្កហាយ អវិវាយ
 សាមគ្គិយោ ឯកីភាវិយ សំវត្តតិ ។

[១៣] ធិយមេ កិក្ខុវ ធិស្សាលីយោ ធាតុយោ ។
 កតមា ធិ ។ ឥធិ កិក្ខុវ កិក្ខុ ឯវ វធិយ្យ មេត្តា
 ហិ ថោ មេ ចេតោវិមុត្តិ ភាវិតា ពហុលីកតា
 យាធិកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា ថវិចិតា សុសមាទ្ធា

នេជាសាលាលីយធិ ជាធិធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តីគោរព
 ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្គ្រោះ ដើម្បីមិនទាស់គ្នា ដើម្បីព្រម
 ព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមេត្រគ្នា ។ ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ មួយវិញទៀត
 កិច្ចការសេចក្តីយល់ឃើញស្មើគ្នា និងសម្រេចចាំទាំងឡាយ ក្នុងចំនួន
 ដ៏ប្រសើរជាងស្រាចស្រង់សត្វ ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅវិញទៀត
 ដោយប្រយោជន៍ ដល់អ្នកធ្វើការចម្លោះ ទាំងទីចំការមុន ទាំងទីចំការមុន
 នេជាសាលាលីយធិ ជាធិដែលធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តី
 គោរព ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសង្គ្រោះ ដើម្បីមិនទាស់គ្នា ដើម្បីព្រម
 ព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូលមេត្រគ្នា ។ ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ សាលាលីយធិ ឯ
 យ៉ាងនេះ ជាធិធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ ធ្វើសេចក្តីគោរព ប្រត្រិត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសង្គ្រោះ ដើម្បីមិនទាស់គ្នា ដើម្បីព្រមព្រៀងគ្នា ដើម្បីមូល
 មេត្រគ្នា ។

[១៤] ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ និស្សរណីយធាននេះ មាន៦យ៉ាង ។
 និស្សរណីយធាន៦យ៉ាង គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ
 កិច្ចការសាសនានេះ វិយាយយ៉ាងនេះ ចេតោវិមុត្តិប្រកបដោយ
 មេត្តា ខ្ញុំបានអប់រំបង្រៀនហើយ បានធ្វើឱ្យដួងចាស់ បាន
 ដកលំសឹម បានប្រត្រិត្តជឿយ ។ បានសន្សំ បានប្រក្រត្តប្រក្រត្តយ

អថ ច បទ មេ ព្យាបាណោ ចិត្តំ បរិយាណាយ
 តិដ្ឋតិកិ ។ សោ មា ហេវន្តិស្ស វចចិយោ មា
 អាយស្មា ឯវំ អវច មា ភកវន្តំ អញ្ញចិត្តិ
 ន ហិ សាទុ ភកវតោ អញ្ញត្តាចំ ន ហិ ភកវា
 ឯវំ វទយ្យ អដ្ឋានមតំ អវុសា អវតាសោ យំ
 មេត្តាយ ចេតោវុម្ពតិយា ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ
 យោធិកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ
 សុសមាធាយ អថ ច បទស្ស ព្យាបាណោ ចិត្តំ
 បរិយាណាយ វស្សតិកិ ទេតំ ហំចំ វិដ្ឋតិ ទិស្សត្ថ-
 ណញ្ញតំ អវុសោ ព្យាបាណស្ស យទិទំ មេត្តា
 ចេតោវុម្ពតិ ។ ឥទ បទ កិច្ចាវ កិច្ច ឯវំ
 វទយ្យ កុណា ហិ ទោ មេ ចេតោវុម្ពតិ
 ភាវិតា ពហុលីកតា យោធិកតា វត្ថុកតា
 អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមាធា អថ ច បទ មេ
 វិហោសា ចិត្តំ បរិយាណាយ តិដ្ឋតិកិ ។

គៃច័ទុកជាដូច្នោះក៏ដោយ ព្យាបាណោក៏ដឹងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំបាន ។
 ក្នុងករណី ឥច្ចិយាយយោគីកុំបានថា លោក កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ
 លោកដឹងនោះ កុំនិយាយយ៉ាងនេះ កុំនិយាយបង្កប់ប្រដៅនានា
 ព្រោះពោធិយាយបង្កប់ប្រដៅនានាគ្រោះក្រហម ភាវវិសេសិភោ
 ព្រះវិហារព្រហ្មោ មិនបានគ្រាន់យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ភវុសោ ដំណើរនេះ
 មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យ គ្រង់ពាក្យវិសេសិ ចេតោវុម្ព
 ប្រកបដោយមេត្តា វិសេសិបានអប័យខ្ញុំឱ្យច្រើនហើយ បានធ្វើឱ្យដូច
 ជាយាន បានដំកល់សិបំ បានប្រច្រើនឡើយ ។ បានសន្សំ បានប្រាណ
 ល្អហើយ គៃច័ទុកជាដូច្នោះក៏ដោយ ព្យាបាណោក៏ដឹងគ្របសង្កត់ចិត្ត
 របស់គេបាន ដូច្នោះហេតុនេះ មិនដែលមានឡើយ ម្ចាស់ភវុសោ ភាវវិសេ
 សិកុំនិយាយថា កុំនិយាយបង្កប់ប្រដៅនានា យ៉ាងនេះ យោស្តិព្យាបាណោ ។
 ម្ចាស់ភវុសោ មួយទៀត ភិក្ខុករណសមា
 នេះ ពោលយ៉ាងនេះថា ចេតោវុម្ពប្រកបដោយកុណា ខ្ញុំបានអប័យខ្ញុំ
 ឱ្យច្រើនហើយ បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដំកល់សិបំ បានប្រច្រើន
 ឡើយ ។ បានសន្សំ បានប្រាណល្អហើយ គៃច័ទុកជាដូច្នោះក៏ដោយ
 វិហោសា (សេចក្តីបៀតបៀន) ក៏ដឹងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំបាន ។

សោ មា ហោវន្តិស្ស វចនំយោ មា អាយស្ស
 ឯវំ អវច មា កកវន្តំ អត្តាធិត្ថំ ន ហិ សាធុ
 កកវតោ អត្តក្ខានំ ន ហិ កកវ ឯវំ វាធស្ស
 អដ្ឋានមេតំ អវុសោ អវកាសោ យំ កុណាយ
 ចេតោវុត្តិយោ ភាវិតាយ ភហុសីកតាយ យាធិក-
 តាយ វុត្តតាយ អនុដ្ឋិតាយ ចរិទិតាយ
 សុសមាទ្វាយ អថ ច មនស្ស វិហាសា ធិត្ថំ
 ចរិយាតាយ វស្សតីតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ធិស្ស-
 រណញ្ញតំ អវុសោ វិហាសាយ យនិទំ កុណា
 ចេតោវុត្តិ ។ ឥន មន កិត្តវេ កិត្តុ ឯវំ វាធស្ស
 មុទិតា ហិ ទោ មេ ចេតោវុត្តិ ភាវិតា
 ភហុសីកតា យាធិកតា វុត្តតា អនុដ្ឋិតា ចរិទិតា
 សុសមាទ្វា អថ ច មន មេ អតិ ធិត្ថំ ចរិយា-
 តាយ តំដ្ឋតិ ។ សោ មា ហោវន្តិស្ស វចនំយោ

អ្នកឥតិ ធម្មិទិយាយយាតកិកុនារោ លោក កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ
 លោកដ៏មានកាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះ កុំនិយាយបង្កិច់ព្រងើមនៃព្រះភាគ
 ព្រះករុណិយាយបង្កិច់ព្រងើមនៃព្រះភាគមិនល្អទេ តាមដែលពិភពនា
 ព្រងើមនៃព្រះភាគ មិនបានប្រាសយ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ពាវុសា
 ដំណើរនេះ មិនមែនជាចោទ មិនមែនជាបច្ច័យ គ្រង់ភាព
 ដែលជា ចេតោវុត្តិប្រកបដោយកុណា ដែលគេបានអប់រំបង្កើនច្រើន
 ហើយ បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដំកល់សិបំ បានប្រព្រឹត្តរឿយ ។
 បានសន្សំ បានប្រាណ្ឌូហើយ តែបើទុកជាធ្វើដូច្នោះក៏ដោយ
 វិហាសា ក៏ឥតិព្រះសង្ឃតំចំនួនរបស់គេបាន ដូច្នោះ ចោទខ្ញុំ មិនដែល
 មានឡើយ ម្ចាស់ពាវុសា តាមដែលពិភពនា គឺចេតោវុត្តិ ដែល
 ប្រកបដោយកុណា យ៉ាងឯង ជាធម៌ប្រាថ្នារបស់លោកវិហាសា ។
 ម្ចាស់កុំទំនាញ មួយទៀត កិកុកុកុសាសនានេះ គោលយ៉ាង
 នេះជា ចេតោវុត្តិ ប្រកបដោយមុទិតា ចំនួនអប់រំបង្កើនច្រើនហើយ
 បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដំកល់សិបំ បានប្រព្រឹត្តរឿយ ។ បាន
 សន្សំ បានប្រាណ្ឌូហើយ តែបើទុកជាធ្វើដូច្នោះក៏ដោយ អតិ
 (សេចក្តីមិនប្រកាស) ក៏ឥតិព្រះសង្ឃតំចំនួនរបស់ខ្ញុំបាន ។ អ្នក
 ឥតិ ធម្មិទិយាយយាតកិកុនារោ លោក កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ

មា ភយស្មា ឯវំ អវច មា កកវន្តំ អត្តាចិក្ខុំ ឧ
 ហិ សាទុ កកវតោ អត្តត្តានំ ឧ ហិ កកវា ឯវំ
 វធម្យ អដ្ឋានមេតំ អាវុសោ អនវកាសោ យំ
 មុនិកាយ ទេតោវមុត្តិយា ភាវិកាយ មហុលីកកាយ
 យានិកកាយ វត្តកកាយ អនុដ្ឋិកាយ ចរិទិកាយ
 សុសមាទាយ អដ ច បទ ស្ស អភិ ចិត្តំ
 ចរិយាយ មស្សតិកិ ទេតំ មាធំ វិដ្ឋតិ
 ទិស្សណញ្ញតំ អាវុសោ អភិយា យទិធំ មុនិកា
 ទេតោវមុត្តិ ។ ឥច បទ កិក្ខុវ កិក្ខុ ឯវំ វធម្យ
 ឧបេត្តា ហិ ទោ មេ ទេតោវមុត្តិ ភាវិកា
 មហុលីកកាយ យានិកកាយ វត្តកកាយ អនុដ្ឋិកាយ ចរិទិកា
 សុសមាទាយ អដ ច បទ មេ ភកោ ចិត្តំ ចរិយា-
 នាយ តិដ្ឋតិកិ ។ សោ មា ហោវន្តិស្ស វទនិយោ មា
 ភយស្មា ឯវំ អវច មា កកវន្តំ អត្តាចិក្ខុំ ឧ ហិ
 សាទុ កកវតោ អត្តត្តានំ ឧ ហិ កកវា ឯវំ វធម្យ

លោកដ៏មានភាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះ កុំនិយាយបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះភាគនិយាយបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនល្អទេ តាមដែលពិភពនោះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនបានគ្រាន់យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់អាវុសោ ដំណើរនេះ
 មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យ គ្រង់ពាក្យដែលថា ចេតោវមុត្តិ
 ប្រកបដោយមុនិកា ដែលគេបានអប់រំបង្កើនច្រើនហើយ បានធ្វើឱ្យ
 ដូចជាយាន បានដឹករស់រវើក បានប្រព្រឹត្តរឿយ ។ បានសម្បូរ បាន
 ច្រានល្អហើយ នៃចេតុកជាធ្វើដំបូរច្រានកំដៅយ អនិក្ខន្តនៃគ្របសន្តិច័ត្ត
 របស់គេបាន ដូច្នោះ ហេតុនេះ មិនដែលមានឡើយ ម្ចាស់អាវុសោ តាមដែល
 ពិភពនោះ ដំបូរចេតោវមុត្តិ ដែលប្រកបដោយមុនិកាហ្នឹងឯង ជាធម្មនិរាស
 ចោលនូវករណី ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 គោលយ៉ាងនេះថា ចេតោវមុត្តិប្រកបដោយមហា ចុំបានអប់រំបង្កើនច្រើន
 ហើយ បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដឹករស់រវើក បានប្រព្រឹត្តរឿយ ។ បាន
 សម្បូរ បានច្រានល្អហើយ នៃចេតុកជាធ្វើដំបូរច្រានកំដៅយ ពនៈកិក្ខុនៃគ្រប
 សន្តិច័ត្តរបស់ចុំបាន ។ អ្នកដឹង អ្នកនិយាយយ៉ាងនេះនោះថា លោកកុំ
 និយាយយ៉ាងនេះឡើយ លោកដ៏មានភាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះ កុំនិយាយ
 បង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះភាគនិយាយបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិន
 ល្អទេ តាមដែលពិភពនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនបានគ្រាន់យ៉ាងនេះទេ

អដ្ឋានមេតំ អវុសោ អនវកាសោ យំ ឧបេក្ខាយ
 ចេតោវិមុត្តិយោ ការិកាយ ឧហុលីកកាយ យាធិក-
 កាយ វត្តកកាយ អនុដ្ឋិកាយ បរិចិត្តាយ សុសមា-
 វត្តាយ អដ ច បទស្ស វាកោ ធិត្តំ បរិយាយាយ
 មស្សតិច្ឆិ ធនតំ មាណំ វិជ្ជតិ ធិស្សវណ្ណោតំ
 អវុសោ វាសស្ស យធិនំ ឧបេក្ខា ចេតោវិមុត្តិ ។
 ឥទ បទ កិក្ខម កិក្ខុ ឃិវំ វធម្យ អធិមិឆ្ឆា ហិ ទោ
 មេ ចេតោវិមុត្តិ ការិកា ឧហុលីកកាយ យាធិកកា
 វត្តកកាយ អនុដ្ឋិកាយ បរិចិត្តាយ សុសមាវត្តា អដ ច
 បទ មេ ធិមិឆ្ឆានុសាវិ វិញ្ញាណំ ហោតិច្ឆិ ។ សោ
 មា ហោវិជ្ជិស្ស វធិនិយោ មា អាយស្សា ឃិវំ
 អវច មា កកវន្តំ អត្តាធិត្តិ ទ ហិ សាទុ
 កកវកា អត្តក្ខានំ ទ ហិ កកវា ឃិវំ
 វធម្យ អដ្ឋានមេតំ អវុសោ អនវកាសោ

ម្ចាស់ការុសោ ជំណើរទេ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាច្បុយ គ្រប់ពាក្យ
 ដែលថា ចេតោវិមុត្តិប្រកបដោយទេពក្ខា ដែលគេបានអប់រំចម្អុំឱ្យច្រើន
 ហើយ បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដកលំសិបំ បានប្រព្រឹត្តរឿយៗ បាន
 សន្សំ បានប្រព្រឹត្តហើយ បើទុកជាធ្វើដូច្នោះគំរោង កនៈកំគង់គេប្រប
 សក្តិធិនុបសំគេបាន ដូច្នោះ ហេតុនេះ មិនដែលមានឡើយ ម្ចាស់ការុសោ
 តាមដែលពិគរនោះ គឺចេតោវិមុត្តិដែលប្រកបដោយទេពក្ខាហ្នឹងឯង ជាធម៌
 សម្រាប់រលាស់ចោលនូវកនៈ ។ ម្ចាស់កុំចាំនិទ្យាយ មួយទៀត
 កិក្ខុក៏សាសនានេះ ពោលយ៉ាងនេះថា ចេតោវិមុត្តិ ប្រកបដោយធម៌មិឆ្ឆ
 ចំណុះអប់រំចម្អុំឱ្យច្រើនហើយ បានធ្វើឱ្យដូចជាយាន បានដកលំសិបំ
 បានប្រព្រឹត្តរឿយៗ បានសន្សំ បានប្រព្រឹត្តហើយ គេបើទុកជាធ្វើ
 ដូច្នោះគំរោង ធិមិឆ្ឆានុសាវិញ្ញាណ គឺវិញ្ញាណដែលលើកឃើញ
 នូវធិមិឆ្ឆរចម្អុំនូវនៃនាម ។ អ្នកជឿ គប្បីនិយាយយោគកុំកុំនោះថា
 លោក កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ លោកដ៏មានកាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះ
 កុំនិយាយបង្កប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រោះការនិយាយបង្កប់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ មិនល្អទេ តាមដែលពិគរនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនបានប្រាស
 យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ការុសោ ជំណើរទេ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាច្បុយ

យំ អនិមិត្តាយ ខេតោវិមុត្តិយា កាវិកាយ តហុសិ-
 កកាយ យោនិកកាយ វត្តកកាយ អនុដ្ឋិកាយ
 ចរិទិកាយ សុសហាធាយ អថ ច បទស្ស
 និមិត្តានុសាវិ វិញ្ញាណំ កវិស្សតិទិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ
 និស្សាណាញ្ញតំ កាវុសោ សព្វនិមិត្តានំ យនិទំ
 អនិមិត្តា ខេតោវិមុត្តិ ។ វេទ បទ កិក្ខុវ កិក្ខុ
 វរិ វទេយ្យ អស្មីតិ ទោ មេ វិកតេ(*) អយមហាម-
 ស្មីតិ ច ទ សមទុបស្សមិ អថ ច បទ មេ
 វិចិក្ខុកកដំកដាសស្សំ ចិត្តំ ចរិយាធាយ តិដ្ឋតិទិ ។
 សោ មា ហេវន្តិស្ស វចនិយោ មា អាយស្មា
 វរិ អវច មា កកវន្តំ អញ្ញចិត្តិ ទ ហិ សាទុ
 កកវិកោ អញ្ញត្តានំ ទ ហិ កកវ វរិ វទេយ្យ
 អដ្ឋានមេតំ កាវុសោ អនវកាសោ យំ អស្មីតិ
 វិកតេ អយមហាមស្មីតិ ច អសមទុបស្សតោ

១ ខ. ម. វិភ ។

គ្រងិតាស្សវេសថា ចេតោវិមុត្តិប្រកបដោយអនិមិត្ត ដែលគេបានអប់រំចំ
 ឱ្យច្រើនហើយ បានធ្វើឱ្យដួលដាយាម បានដកសំសិបំ បានប្រច្រើន
 រឿយ ។ បានសទ្ធិ បានប្រាណស្ត្រហើយ បើទុកជាដូច្នោះក៏ដោយ
 និមិត្តានុសាវិញ្ញាណរបស់គេគឺវិកតេវិមុត្តិ ដូច្នោះ ហេតុនេះ មិនដែល
 បានឡើយ ម្ចាស់កាវុសោ តាមដែលពិគរនោះ ចេតោវិមុត្តិ ដែលប្រកប
 ដោយអនិមិត្តហ្នឹងឯង ជាធម៌សម្រាប់រលាស់ចោលនូវនិមិត្តចាំអស់ ។
 ម្ចាស់កិក្ខុចាំឱ្យយ មួយវិញ្ញៀត កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពោលយ៉ាង
 នេះថា អស្មីតានុបសវន្តំនេះទៅប្រាសអស់ហើយ ខ្ញុំចិញ្ចាណមិនឃើញ
 ថា កាក្កាអញមានអស្មីតានុបសវន្តំឡើយ វិគេចទុកជាដូច្នោះក៏ដោយ
 សរគរសចក្កិសន្តិយនិទិសេចក្តីនឿនឡស់ ក៏គឺនៃគ្រូបសន្តិកំចិនុបសវ
 ខ្ញុំបាន ។ ក្នុងនេះ គប្បីនិយាយយោគកិក្ខុវិមុត្តិយោនិទេថា លោកកុំ
 និយាយយ៉ាងនេះឡើយ លោកនិមិត្តតាម កុំនិយាយយ៉ាងនេះ លោក
 កុំនិយាយបង្កប់ប្រាណប្រកោត ប្រាណប្រកោតនិយាយបង្កប់ប្រាណ
 ប្រកោត មិនស្ត្រេ តាមដែលពិគរនោះ ប្រាណប្រកោត មិនបានប្រាស
 យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់កាវុសោ ដំណើរនេះ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
 ចម្លើយ គ្រងិតាស្សវេសថា អស្មីតានុ របស់គេនេះទៅប្រាសអស់
 ហើយ គេចិញ្ចាណមិនឃើញថា កាក្កាអញមានអស្មីតានុដូច្នោះឡើយ

អថ ធម្មស្ស វិចិត្តក្កាភវកថាសល្លំ ធិត្តិ
បរិយោជាយ វស្សត្តិ ធនំ ហំ ធិត្តិ ធិស្សណោញ្ញតំ
អាវុសោ វិចិត្តក្កាភវកថាសល្លស្ស យធិតំ អស្មិតិ
នាធសម្មត្សតោ ។ ឥតា ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មស្ស-
ណិយោ ជាតុយោតិ ។

[១២] គម្រ ទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ ភិក្ខុ
អាមន្តេសិ អាវុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អាវុសោតិ ទោ តេ
ភិក្ខុ អាយស្សតោ សារីបុត្តស្ស បទ្ធស្សាសុំ ។
អាយស្សា សារីបុត្តោ ឯតនេវេច តថា តថា អាវុសោ
ភិក្ខុ វិហារំ កម្សេតិ យថា យថាស្ស វិហារំ
កម្សយតោ ន កន្ទកំ មរណំ ហោតិ ន កន្ទិកា
កាលកិរិយា ។ កថញ្ញាវុសោ ភិក្ខុ តថា តថា
វិហារំ កម្សេតិ យថា យថាស្ស វិហារំ កម្សយតោ
ន កន្ទកំ មរណំ ហោតិ ន កន្ទិកា កាល-
កិរិយា ។ ឥតាវុសោ ភិក្ខុ កម្សានោ ហោតិ

នៃបើទុកជាដូច្នោះ សរសេរចក្កសង្ស័យ ធិតិសេចក្តីឡើងទ្រូល កំគង់នៃ
គ្របសន្តិធិត្តរបស់គេបាន ដូច្នោះ ហេតុនេះ មិនដែលមានឡើយ ម្ចាស់
កាវុសោ តាមដែលពិតនោះ ការដកឡើងនូវកសិដ្ឋានបានហ្នឹងឯង ជា
គមិសម្រាប់វេលាសំចេញនូវសរសេរចក្កសង្ស័យ ធិតិសេចក្តីឡើងទ្រូល ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធិស្សណិយោធម្មតាមាន ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២] ព្រះសារីបុត្តជំទាវកាយ ហៅភិក្ខុក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់
កាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ដេរវេយ ព្រះសារីបុត្ត
ជំទាវកាយថា កុណាកាវុសោ ។ ព្រះសារីបុត្តជំទាវកាយបាន
កោលដូច្នោះថា ម្ចាស់កាវុសោទាំងឡាយ គេកាលសម្រេចខ្លួននៅយ៉ាង
ណា ។ មរណៈមិនល្អ^(១) កាលកិរិយាមិនល្អ^(២) ភិក្ខុវេទនិសម្រេចការ
នៅយ៉ាងនោះ ។ ។ ម្ចាស់កាវុសោទាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការ
នៅយ៉ាងណា ។ មរណៈមិនល្អ កាលកិរិយាមិនល្អ ភិក្ខុវេទនិសម្រេច
ការនៅយ៉ាងនោះ ។ គេដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្ចាស់កាវុសោទាំង
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការងារ^(៣)

១ បុគ្គលដែលស្លាប់ទាំងសេចក្តីធីត្តស្តីកិរិយា ឈ្មោះថាមរណៈមិនល្អ ។
២ បុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ ទៅកើតឡើងវិញ ឈ្មោះថាកាលកិរិយាមិនល្អ ។ គន្លង ។
៣ កាលមានផ្ទៃវិហារជាដើម ។

កម្មតោ កម្មារមតំ អនុយុត្តោ កស្សរាមោ ហោតិ
 កស្សតោ កស្សរាមតំ អនុយុត្តោ វិជ្ជារមោ ហោតិ
 វិជ្ជារតោ វិជ្ជារមតំ អនុយុត្តោ សន្តិណិការាមោ
 ហោតិ សន្តិណិការតោ សន្តិណិការមតំ អនុយុត្តោ
 សំសត្តារមោ ហោតិ សំសត្តារតោ សំសត្តារមតំ
 អនុយុត្តោ ធម្មញ្ញារមោ ហោតិ ធម្មញ្ញារតោ
 ធម្មញ្ញារមតំ អនុយុត្តោ ។ ឯវំ ទោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ តថា តថា វិហារំ កម្មេតិ យថា
 យថាស្ស វិហារំ កម្មេយតោ ន កន្តតំ មរណំ
 ហោតិ ន កន្តិកា កាលកិរិយា ។ អយំ
 វុទ្ធកាវុសោ ភិក្ខុ សត្តាយាភិរតោ ន ធម្មាសិ
 សត្តាយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយ ។

ប្រោកា ក្នុងការងារ ប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការងារ ជាអ្នក
 មានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការចរចា ប្រោកក្នុងការចរចា ប្រកបរឿយៗ
 ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការចរចា វេទនាជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយនឹងការ
 ដេកលក់ ប្រោកា ក្នុងការដេកលក់ ប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយនឹង
 ការដេកលក់ ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងពួកអណ្តោះ ប្រោកា ក្នុងពួក
 អណ្តោះ ប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយនឹងពួកអណ្តោះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
 រីករាយ ក្នុងការច្រឡំច្រឡំ ប្រោកា ក្នុងការច្រឡំច្រឡំ ប្រកបរឿយៗ
 ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយនឹងការច្រឡំច្រឡំ ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយ ក្នុង
 បបទ្កាធម៌និទ្ទា ទិដ្ឋិ មាន ប្រោកា ក្នុងបបទ្កាធម៌ ប្រកបរឿយៗ
 ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយនឹងបបទ្កាធម៌ ។ ម្ចាស់កាវុសោទាំងឡាយ គេកាល
 សម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ មរណៈនិទ្ទា កាលកិរិយា ភិក្ខុនិទ្ទា ភិក្ខុ
 វេទនាសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ យ៉ាងនេះនេះ ។ ម្ចាស់កាវុសោ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រោកា ចំពោះសក្តាយតិវដ្តៈក្នុងប្រាសាទ
 មនលបេសក្តាយ ដើម្បីធ្វើឲ្យទិដ្ឋិផុតវិទុក្ខ ដោយប្រាប្រឡើយ ។

បឋមបណ្ណាល័យ សាលាវិទ្យាល័យ

គឺជា គឺជា អាវុស ភិក្ខុ វិហារ កាឃ្យតិ យថា
 យថាស្ស វិហារ កាឃ្យយោ កន្ទកំ មរណំ
 ហោតិ កន្ទិកា កាលកិរិយា ។ កម្មត្យាវុស ភិក្ខុ
 គឺជា គឺជា វិហារ កាឃ្យតិ យថា យថាស្ស វិហារ
 កាឃ្យយោ កន្ទកំ មរណំ ហោតិ កន្ទិកា កាល-
 កិរិយា ។ ឥន្ទវុស ភិក្ខុ ឧ កន្ទាភោ ហោតិ ឧ
 កាឃ្យោ ឧ កាឃ្យាមតំ អនុយុត្តោ ឧ កស្សាភោ
 ហោតិ ឧ កស្សាភោ ឧ កស្សាមតំ អនុយុត្តោ
 ឧ ធិន្ទាភោ ហោតិ ឧ ធិន្ទាភោ ឧ ធិន្ទាមតំ
 អនុយុត្តោ ឧ សង្កណិកាភោ ហោតិ ឧ
 សង្កណិកាភោ ឧ សង្កណិកាមតំ អនុយុត្តោ
 ឧ សំសត្តាភោ ហោតិ ឧ សំសត្តាភោ ឧ
 សំសត្តាមតំ អនុយុត្តោ ឧ បឋត្តាភោ ហោតិ
 ឧ បឋត្តាភោ ឧ បឋត្តាមតំ អនុយុត្តោ ។

បឋមបណ្ណាល័យ សាលាវិទ្យាល័យ

ម្ចាស់ភារុសោ ទាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណា ។ មរណៈល្អ
 កាលកិរិយាភិក្ខុ ភិក្ខុមនីសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះ ។ ម្ចាស់ភារុសោ
 គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណា ។ មរណៈល្អ កាលកិរិយាភិក្ខុ ភិក្ខុ
 មនីសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះ តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 ភារុសោ ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយ
 ក្នុងការងារ មិនប្រកាសក្នុងការងារ មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ
 ក្នុងការងារ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការចោល មិន
 ប្រកាស ក្នុងការចោល មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការចោល
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការដេកលក់ មិនប្រកាសក្នុងការ
 ដេកលក់ មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុងការដេកលក់ ជាអ្នកមិន
 រីករាយ ក្នុងពួកគណៈ មិនប្រកាស ក្នុងពួកគណៈ មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំ
 សេចក្តីរីករាយ ក្នុងពួកគណៈ ជាអ្នកមិនរីករាយ ក្នុងការប្រឡូកប្រឡំ មិន
 ប្រកាស ក្នុងការប្រឡូកប្រឡំ មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុង
 ការប្រឡូកប្រឡំ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងបឋត្តាមិ មិនប្រកាស
 ក្នុងបឋត្តាមិ មិនប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ ក្នុងបឋត្តាមិ ។

ឯវំ ទោ អារុសោ ភិក្ខុ តថា តថា វិហារំ កាច្យុតិ
 យថា យថាស្ស វិហារំ កាច្យុយតោ កន្តកំ ឆរណំ
 ហោតិ កន្តិកា កាលកិរិយា ។ អយំ វុទ្ធការុសោ
 ភិក្ខុ ធិត្វាណកិរតោ ចហាសិ សញ្ញាយំ សន្នា
 ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។

យោ ចចត្ថំ អនុយុត្តោ ធមត្តាភិកតោ ធមតោ
 វិភងយំ សោ ធិត្វាធិ យោកេត្តមំ អនុក្ខរំ ។
 យោ ច ចចត្ថំ ហិក្ខាធិ ធិប្បចត្តាធិ តោ
 អាវាធយំ សោ ធិត្វាធិ យោកេត្តមំ អនុក្ខរំ ។

[១៧] ឧត្ត ទោ អាយស្មា សារិមុត្តោ ភិក្ខុ
 អាមន្តសិ តថា តថារុសោ ភិក្ខុ វិហារំ កាច្យុតិ
 យថា យថាស្ស វិហារំ កាច្យុយតោ កាលកិរិយា
 អនុតប្បា ហោតិ ។ កាត្តារុសោ ភិក្ខុ តថា
 តថា វិហារំ កាច្យុតិ យថា យថាស្ស វិហារំ
 កាច្យុយតោ កាលកិរិយា អនុតប្បា ហោតិ ។

ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ មរណៈកាល
 កាលកិរិយា ភិក្ខុវេទនិសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុកម្រិតអរចំគោត្រធិត្វាធិ
 លេចដំបើយនូវសក្កាយ ដើម្បីធ្វើឲ្យចំប៉ុន្តែខុសដោយច្រវែក ។

បុគ្គលណា ប្រកបរឿយៗ នូវបចក្ខមិ គ្រួសារក្នុង
 បចក្ខមិដូចជាច្រើន បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា រៀនរូ
 ត្រធិត្វាធិ ជាទីក្រូមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ លុះតែបុគ្គល
 ណា លេចនូវបចក្ខមិ គ្រួសារក្នុងត្រធិត្វាធិ ដែល
 មិនបានបចក្ខមិ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ក្រំត្រធិត្វាធិ
 ជាទីក្រូមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរឱ្យសម្រេចបាន ។

[១៨] ព្រះសាវ្យប្រជ្ញដ៏មានកាយ បានថវេចានិទ្ទកភិក្ខុក្នុងទីនោះថា
 ម្នាលភារុសោទាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ កាលកិរិយា
 កំវេទនិក្កាត្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុវេទនិសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ ម្នាល
 ភារុសោទាំងឡាយ ចុះគេសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ កាលកិរិយា កំវេទនិ
 ក្កាត្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុវេទនិសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ តើដូចម្តេច ។

អានុសោ ភិក្ខុ កម្មាណោ ហោតិ កម្មរតោ
 កម្មាណមតំ អនុយុត្តោ កស្សណោ ហោតិ...
 ធិត្តាណោ ហោតិ ... សន្តំណិកាណោ ហោតិ...
 សំសត្តាណោ ហោតិ ... បធិត្តាណោ ហោតិ
 បធិត្តាណមតំ អនុយុត្តោ ។ ឯវំ ទោ
 អានុសោ ភិក្ខុ តថា តថា វិហារំ កម្មេតិ យថា
 យថាស្ស វិហារំ កម្មេយតោ កាលកិរិយា
 អនុតច្ឆរ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធភានុសោ ភិក្ខុ
 សត្តាយាភិកោ ឧ បហាសិ(១) សត្តាយំ សន្មា
 ទុត្តស្ស អនុកិរិយាយ ។ តថា តថា អានុសោ ភិក្ខុ
 វិហារំ កម្មេតិ យថា យថាស្ស វិហារំ កម្មេយតោ
 កាលកិរិយា អនុតច្ឆរ ហោតិ ។ កថត្តាវុសោ
 ភិក្ខុ តថា តថា វិហារំ កម្មេតិ យថា យថាស្ស
 វិហារំ កម្មេយតោ កាលកិរិយា អនុតច្ឆរ ហោតិ ។

• ១. ឧ បហាសិ ។

ម្ចាស់គារុសោ តាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុង
 ការងារ គ្រូកអរក្នុងការងារ ប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំសេចក្តីគ្រូកអរក្នុងការងារ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការចេះ... ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការ
 ដេកលក់... ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការស្រេក... ជាអ្នកមានសេចក្តី
 រីករាយក្នុងការប្រឡូកប្រឡំ... ជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយក្នុងបធិត្តាធិ
 គ្រូកអរក្នុងបធិត្តាធិ ប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំសេចក្តីគ្រូកអរក្នុងបធិត្តាធិ ។
 ម្ចាស់គារុសោ តាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ កាលកិរិយា
 ក៏ក្តៅក្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្ចាស់គារុសោ តាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុអ្នកគ្រូកអរចំពោះសក្តាយ មិន
 លធនសក្តាយ ដើម្បីធ្វើឱ្យចំណុះខ្ពស់ដោយប្រវែងឡើយ ។ ម្ចាស់
 គារុសោ តាំងឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ កាលកិរិយាក៏មិន
 ក្តៅក្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុមែនសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ ។ ម្ចាស់គារុ-
 សោ តាំងឡាយ ចុះគេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណាៗ កាលកិរិយាក៏មិន
 ក្តៅក្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុមែនសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះៗ ដើម្បីចម្រើន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គប្រាំបួន ព្រះបិណ្ឌ

ឥតាវុសោ ភិក្ខុ ន កម្មាភិក្ខោ ហោតិ ន កម្មាភិក្ខោ
 ន កម្មាភិក្ខោ អនុយុត្តោ ន ភស្តុភិក្ខោ ហោតិ ។ បេ ។
 ន និព្វានោ ហោតិ ន សង្កណិកាភិក្ខោ ហោតិ ន
 សំសត្តាភិក្ខោ ហោតិ ។ បេ ។ ន បដក្ខាភិក្ខោ ហោតិ
 ន បដក្ខាភិក្ខោ ន បដក្ខាភិក្ខោ អនុយុត្តោ ។ ឯវំ ទោ
 ភិក្ខុ តថា តថា វិហារំ កម្មេតិ យថា
 យថាស្ស វិហារំ កម្មេយតោ កាលកិរិយា
 អនុតច្ចា ហោតិ ។ អយំ វុត្តាវុសោ ភិក្ខុ
 និព្វានាភិក្ខោ បហាសិ សញ្ញាយំ សន្នា ទុក្ខស្ស
 អន្តកិរិយាយាតិ ។

យោ បដក្ខំ អនុយុត្តោ បដក្ខាភិក្ខោ មតោ
 វិភង្គយំ សោ និព្វានំ យោកក្កេតំ អនុត្តរំ ។
 យោ ន បដក្ខំ ហិព្វានំ និព្វេតត្ថយទេ ភតោ
 ភវងយំ សោ និព្វានំ យោកក្កេតំ អនុត្តរំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គប្រាំបួន ព្រះបិណ្ឌ

ហ្មលកាវុសោ ទាំងឡាយ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានោះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 រីករាយក្នុងការងារ មិនគ្រេកគេក្នុងការងារ មិនប្រកបរឿយៗ ខ្លាចសេចក្តីរីក
 រាយក្នុងការងារ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការងារ ។ បេ ។ ជា
 អ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការងារ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយ
 ក្នុងភូគណៈ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការប្រឡូកប្រឡំ ។ បេ ។
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរីករាយក្នុងបបទ្ធជមិ មិនគ្រេកគេក្នុងបបទ្ធជមិ
 មិនប្រកបរឿយៗ ខ្លាចសេចក្តីគ្រេកគេក្នុងបបទ្ធជមិ ។ ហ្មលកាវុសោ ទាំង
 ឡាយ គេកាលសម្រេចការនៅយ៉ាងណា ។ កាលកិរិយា ក៏មិនស្តី
 ក្រហាយរឿយៗ ភិក្ខុដែលសម្រេចការនៅយ៉ាងនោះ ។ យ៉ាងនេះឯង ។
 ហ្មលកាវុសោ ទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុអ្នកគ្រេកគេចំពោះព្រះនិព្វាន
 លេចនិព្វានកាយ ដើម្បីធ្វើខ្លួនចម្រើនខ្លួនដោយប្រពៃបាទ ។

បុគ្គលណា ប្រកបរឿយៗ ខ្លាចបបទ្ធជមិ គ្រេកគេក្នុង
 បបទ្ធជមិ ប្រាសដ៏ដូចជាម្រឹម បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា រឿវ
 ខ្លាចព្រះនិព្វាន ជាទីក្រេមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរ ។ លុវតេ
 បុគ្គលណា លេចនិព្វានបបទ្ធជមិ គ្រេកគេក្នុងព្រះនិព្វាន
 ដែលមិនមានបបទ្ធជមិ បុគ្គលនោះ ទើបឈ្មោះថា
 ក្បាំងព្រះនិព្វាន ជាទីក្រេមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរឱ្យសម្រេចបាទ ។

(១៦) ឯតំ សមយំ កកវំ កក្កេស្មំ វិហារតិ សុំសុមារតិវេ កេសកណ្ណាវនេ មិកនាយេ ។ តេន ទោ បទ សមយេន នកុលចិត្តា កហចតិ អាណាធិតោ ហោតិ ទុក្ខំតោ ពាធិ្ហតិលាយោ ។ អដទោ នកុលមាតា កហចតាទិ នកុលចិត្តំ កហចតិ ឯកទេវេន មា ទោ ភ្នំ កហចតិ សាថេត្តោ កាលមកាសិ ទុក្ខា កហចតិ សាថេត្តស្ស កាលកិរិយា កហិតា ធ កកវំកា សាថេត្តស្ស កាលកិរិយា សិយា ទោ បទ កេ កហចតិ ឯវេស្ស នកុលមាតា កហចតាទិ មមទូយេន ន សត្វិស្សតិ(១) ធារក ខោសេតុំ យរាសំ សណ្ឋារិកុន្តិ ន ទោ បទេតំ កហចតិ ឯវំ នដ្ឋង្គំ កុសលាហំ កហចតិ កច្ចាសំ កន្តិកុំ(២) វណិ ទុលំទិកុំ សត្តោមហំ កហចតិ កវទូយេន ធារក ខោសេតុំ យរាសំ សណ្ឋារិកុំ តស្មាតិហ ភ្នំ កហចតិ មា សាថេត្តោ កាលមកាសិ

១ ឧ. ឧបញ្ញាតិ ។ ឧ. ធាញ្ញាតិ ។ ២ ឧ. កាតុំ ។

(១៦) សម័យមួយ គ្រូដ៏មានប្រាកដប្រជានៅ ក្នុង ភាសិតប្បវេណី ជាទិវិទ្យាដ៏យល់ស្រួល ដ៏គ្រូត្រូវឆ្លើយសុំសុមារតិ៖ ក្នុងកន្លងមេម ។ សម័យនោះឯង នកុលចិត្តាចារបដិ មាន តតាគ ដល់ខ្ញុំខ្ញុំ ឈឺធ្ងន់ ។ ប្រាណា នកុលមាតាចារបដិ បាន ចុះនិយាយដ៏នកុលចិត្តាចារបដិដូច្នោះ បតិប្រតិចារបដិ អ្នកកុំធ្វើ មរណកាលទាំងសេចក្តីភាសីយឡើយ បតិប្រតិចារបដិ (ព្រោះ) កាល- កិរិយាលេសបុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីភាសីយ វេទន៍នាំមក ខ្ញុំខ្ញុំក្នុង កាលកិរិយាលេសបុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីភាសីយ គ្រូដ៏មានប្រាកដប្រជានៅ បតិប្រតិចារបដិ អ្នកប្រហែល ជាមានសេចក្តីត្រូវដឹងយ៉ាងនេះ អំណរអំណិត្យាទៅ នកុលមាតាចា- រាបដិ ដ៏និមិត្តាចារបដិដូច្នោះគាត់ទ្រាយ ទាំងគ្រូប្រតិចារបដិ រាសចុះឡើយ បតិប្រតិចារបដិ អំណរខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ឡើយ បតិប្រតិចារបដិ ខ្ញុំជាស្រ្តីប្រសប់វិវិកច្ចាស ធ្វើវិទ្ធាសប្បវេណី ក្នុង សតំ បតិប្រតិចារបដិ អំណរអំណិត្យាទៅ ខ្ញុំអាចដើម្បីចិត្តម ខ្ញុំគាត់ទ្រាយ ទាំងគ្រូប្រតិចារបដិ រាសចុះ បតិប្រតិចារបដិ ព្រោះហេតុដូច្នោះ អ្នកកុំធ្វើមរណ កាលទាំងសេចក្តីភាសីយឡើយ

ទុក្ខា កមាចតិ សាមេក្ខុស្ស កាលកិរិយា ករហិតា ច
 កកវតា សាមេក្ខុស្ស កាលកិរិយា ។ សិយា ទោ
 ជន ទេ កមាចតិ វិវាស្ស ទកុលមាតា កមាចតានិ
 មមន្ទាយន អញ្ញំ(១) កត្តាវំ កមិស្សតិទិ ទ ទោ
 ចនេតំ កមាចតិ វិវំ ទដ្ឋទ្ធំ ក្វត្វោវ ទោ កមាចតិ
 ជាហសិ អមាត្យ យដា(២) សោឡុសវស្សានិ
 កមាដ្ឋច្រហូចវិយំ(៣) សនាទិណ្ណំ កស្មាតិហា ទ្ធំ
 កមាចតិ មា សាមេក្ខោ កាលមកាសិ ទុក្ខា
 កមាចតិ សាមេក្ខុស្ស កាលកិរិយា ករហិតា ច
 កកវតា សាមេក្ខុស្ស កាលកិរិយា ។ សិយា
 ទោ ជន ទេ កមាចតិ វិវាស្ស ទកុលមាតា
 កមាចតានិ មមន្ទាយន ទ ទស្សនកាមា កវិស្សតិ
 កកវតា ទ ទស្សនកាមា កិក្ខុសង្ឃស្សានិ ទ
 ទោ ចនេតំ កមាចតិ វិវំ ទដ្ឋទ្ធំ អហំ ហិ
 កមាចតិ(៤) ទស្សនកាមតរា ច កវិស្សនិ
 កកវតា ទស្សនកាមតរា ច កិក្ខុសង្ឃស្ស

១ ១. អញ្ញំ យី ។ ២. អញ្ញំ ពនំ ។ ២ ១. យា ទោ ។ ២. យី ទោ ។ ១ ១. ឧ.
 ធម្មានិ ច្រហូយិយំ ។ ៤ ១. ឧ. ទស្សន កវិស្សនតិ វិស្សនិ ។

ចក្រគបាបតិ កាលកិរិយាបសំបុគ្គល វែលប្រកបដោយសេចក្តីកាលីយ
 តំមកដ្ឋុទុក្ខផង កាលកិរិយាបសំបុគ្គល វែលប្រកបដោយសេចក្តី
 កាលីយ ព្រង់ទានព្រះភោគ ទ្រង់តិដៀលផង ។ ចក្រគបាបតិ អ្នក
 ប្រវែលជាមានសេចក្តីត្រូវរិះយ៉ាងនោះ អំណរអំពីអញទៅ ទកុល-
 មាតាមាមតានិ ថប់នៃយក្ខ័រទៀត ចក្រគបាបតិ ដំណើរខ្ញុំ អ្នកមិន
 ត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងខ្ញុំទៀត ចក្រគបាបតិ អ្នកខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងថា ព្រហ្ម-
 ចារិយធម៌របស់ព្រហ្មស្ថ យើងគ្រប់សន្សំមកអស់ ១៦ ឆ្នាំហើយ ចក្រ
 គបាបតិ ព្រង់ទានព្រះភោគ អ្នកកុំធ្វើអំណាកលទាំងសេចក្តីកាលីយឡើយ
 ចក្រគបាបតិ(ព្រះ) កាលកិរិយាបសំបុគ្គល វែលប្រកបដោយសេចក្តី
 កាលីយ វែលតំមកដ្ឋុទុក្ខផង កាលកិរិយាបសំបុគ្គល វែលប្រកប
 ដោយសេចក្តីកាលីយ ព្រង់ទានព្រះភោគ ទ្រង់តិដៀលផង ។ ចក្រ
 គបាបតិ អ្នកប្រវែលជាមានសេចក្តីត្រូវរិះយ៉ាងនោះ អំណរអំពីអញ
 ទៅ ទកុលមាតាមាមតានិ ថប់នៃមិនចង់ឃើញព្រង់ទានព្រះភោគ មិន
 ចង់ឃើញព្រះភិក្ខុសង្ឃ ចក្រគបាបតិ ដំណើរខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញ
 យ៉ាងខ្ញុំទៀត ចក្រគបាបតិ ដៀលអំណរអំពីអញទៅ ខ្ញុំនឹងវែល
 វែលចង់ឃើញព្រង់ទានព្រះភោគផង នឹងវែលវែលចង់ឃើញព្រះភិក្ខុសង្ឃផង

តស្មាតិហ ភ្នំ តហបតិ មា សាមេត្តោ កាលមកាសិ
 ទុក្ខា តហបតិ សាមេត្តស្ស កាលកិរិយា
 ករហិតា ម ភកវតា សាមេត្តស្ស កាលកិរិយា ។
 សិយា ទោ មន តេ តហបតិ វិវាស្ស ម
 មកុលនាតា តហបតាមិ មមទូយេន សិលេសុ
 បរិបូរកាវិធិតិ ម ទោ បទេតំ តហបតិ វិវ មដ្ឋង្គំ
 យាវតា ទោ តហបតិ តស្ស ភកវតា សាវិកា តិហិ
 ទនាភវសនា សិលេសុ បរិបូរកាវិធិយោ អហត្តាសំ
 អញ្ញតវ យស្ស ទោ មនស្ស កម្មា វា វិមតិ
 វា អយំ សោ ភកវា អរហំ សន្តាសម្ពុត្តា
 កត្តសុ វិហារតិ សុសុខារតិវ ភេសកាណ្យវិទ មិគនាយេ
 តំ ភកវន្តំ ទបសន្តមិក្ខា បុត្តតុ តស្មាតិហ
 ភ្នំ តហបតិ មា សាមេត្តោ កាលមកាសិ
 ទុក្ខា តហបតិ សាមេត្តស្ស កាលកិរិយា

បតិគ្រុតហបតិ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកកុំធ្វើអរណកាលចាំនិសចក្កិកាល័យ
 ឡើយ បតិគ្រុតហបតិ(ព្រោះ)កាលកិរិយាបេសបុគ្គល ដែលប្រកបដោយ
 សេចក្តីកាល័យ រាំមកខ្លះខ្លះផង កាលកិរិយាបេសបុគ្គល ដែលប្រកប
 ដោយសេចក្តីកាល័យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ដ៏ជឿលផង។ បតិគ្រុតហ-
 បតិ អ្នកប្រហែលជាមានសេចក្តីត្រូវតែយ៉ាងនេះថា អំណរិះចំពោះព្រះ
 ឧត្តមបាណគហបតាមិ ថប់តែលើចំពោះស្រីលំដាប់ខ្លះ បតិគ្រុតហបតិ
 អំណរិះខ្លះ អ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនេះឡើយ បតិគ្រុតហបតិ ឧត្តស្រី
 គ្រុតហស្ថជាសាវិកាបេសព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ចាំប៉ុន្មាននាក់ ជា
 ស្រ្តីស្រ្តីក្រដណ្តប់សំនាម ចំពោះស្រីលំដាប់ខ្លះ បណ្តាពួកសាវិកា
 ចាំនោះ ខ្ញុំជាសាវិកាមួយដែរ (រឿងនេះ) បើបុគ្គលណាមានសេចក្តី
 សង្វែងក្តី មានសេចក្តីជឿលក្តី ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាព្រះអរហត្ត-
 សញ្ញាសម្ពុត្តព្រះអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅកេសកទ្បវន ជាទីឱ្យខ្លះអត់យល់
 ច្រើត ជិតគ្រូសុសុចារិះ ក្នុងក្នុងដំបូង បុគ្គលនោះច្បាប់លើកាលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនោះហើយសូល្យវិច្ឆុ បតិគ្រុតហបតិ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 កុំធ្វើអរណកាលចាំនិសចក្តីកាល័យឡើយ បតិគ្រុតហបតិ(ព្រោះ) កាល
 កិរិយាបេសបុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីកាល័យ រាំមកខ្លះខ្លះផង

កាលំពា ច កកវតា សាមេក្ខស្ស កាលកិរិយា ។
 សិយា ទោ ចទ តេ កហចតិ ឯវមស្ស ទ
 ទកុលមាតា កហចតាមិ លាភិមិ អជ្ឈត្តក្សោតោ-
 សមដស្សតិ ទ ទោ ចទតំ កហចតិ ឯវ ទដ្ឋទ្ធ
 យាវតា ទោ កហចតិ តស្ស កកវតា សាវតា
 តិហិ ទនាតវសនា លាភិមិយោ អជ្ឈត្តក្សោតោ-
 សមដស្ស អហន្តាសំ អញ្ញតក យស្ស ទោ ចទស្ស
 កដ្ឋា វ វិមតិ វ អយំ សោ កកវ អហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា កត្តេសុ វិហាតិ សុសុមារតិវ កេស-
 កធុរាទ មិគនាយេ តំ កកវនំ ឧបសង្កមិទ្ធា ចុត្តតុ
 តស្មាតិហា ទ្ធំ កហចតិ មា សាមេក្ខា កាល-
 មកាសិ ទុក្ខា កហចតិ សាមេក្ខស្ស កាលកិរិយា
 កាលំពា ច កកវតា សាមេក្ខស្ស កាលកិរិយា ។

កាលកិរិយា របស់បុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីកាល័យ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាពទ្រង់តិរៀលផង ។ បតិគ្រតហបតិ អ្នកប្រហែលជាមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ទុក្ខមាតា កហចតាមិ ជាស្រ្តីមិនបានទូទៅតា-
 សមដស្សតិ បតិគ្រតហបតិ ដំណើរខ្ពុំ អ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាង
 ខ្ពុំឡើយ បតិគ្រតហបតិ ពួកស្រ្តីគ្រហស្ថ ជាសាវក របស់ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាពទាំងប៉ុន្មាននាក់ ជាស្រ្តីស្ងៀមស្ងប់សំរាមស បានទូទៅតាសមដៈ
 កុរិស្សតា ចណ្តាពួកសាវកទាំងខ្ពុំ ខ្ពុំជាសាវកមួយដែរ (ភ្ញើងនេះ)
 បើបុគ្គលណាមានសេចក្តីសង្ឃឹមក្តី មានសេចក្តីជឿជំនុំជឿក្តី ព្រះដ៏
 មានព្រះភាពជាព្រះអវហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធត្រៃវិជយោ ទ្រង់តិរៀលកេស-
 កធុរាទ ជាទីឱ្យខ្លាចក្រែងដល់ប្រឹក ដឹងត្រង់សុំសុំទារតិវៈ កុរិស្សតាម
 ចុត្តលនោះ ចូរចូលទៅរាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាពនោះ ហើយសូមប្រសូត
 បតិគ្រតហបតិ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកកុំធ្វើអារាមកាលទាំងសេចក្តីកាល័យ
 ឡើយ បតិគ្រតហបតិ (ព្រោះ) កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលប្រកបដោយ
 សេចក្តីកាល័យ ទាំងកម្លាំងកម្លាំង កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែល
 ប្រកបដោយសេចក្តីកាល័យ ព្រះដ៏មានព្រះភាព ទ្រង់តិរៀលផង ។

សិយា ទោ ចន តេ កហមតិ វិវេស្ស ឧ ឧកុល-
 មាតា កហមតាធិ ឥមស្សី ធម្មវិទយេ ឧកាធម្មត្តា
 ចដិកាធម្មត្តា អស្សាសម្មត្តា តិណ្ណវិចិត្តិញ្ចា
 វិគតកម័កថា វេសារជ្ជម្បត្តា អចរច្ឆុយា សត្តុ
 សាសនេ វិហារតិកិ ឧ ទោ ចនេតំ កហមតិ
 វិវេ ធម្មតំ យោវតា ទោ កហមតិ កស្ស
 កកវតោ សាវិតា តិហិ ឧបាសវនា ឥមស្សី
 ធម្មវិទយេ ឧកាធម្មត្តា ចដិកាធម្មត្តា អស្សាសម្មត្តា
 តិណ្ណវិចិត្តិញ្ចា វិគតកម័កថា វេសារជ្ជម្បត្តា
 អចរច្ឆុយា សត្តុ សាសនេ វិហារតិយោ អហន្តាសំ
 អត្តាភវ យស្ស ទោ ចនស្ស កត្តា វា វិមតិ
 វា អយំ សោ កកវំ អហំ សម្មាសម្ពុត្តោ
 កក្កេស្ស វិហារតិ សុសុរមាតិវេ កេសកធុរវិទេ
 មិកធាយេ តំ កកវតំ ឧបសង្កមិទ្ធា ចុច្ឆតុ

ចតិគ្រុតហមតិ ប្រវិហារជាត្រកមាសេចក្តីត្រិះរិយោនិទេថា ឧកុលមា-
 តាធម្មតាធិ មិនទាន់ដល់ខ្ញុំការចុះចិត្តសិបំ មិនទាន់ដល់ខ្ញុំវិភិកិ មិន
 ទាន់ដល់ខ្ញុំការកត់ក្តៅ មិនទាន់ទ្រង់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិនទាន់ប្រាស
 ចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ មិនទាន់ដល់ខ្ញុំសេចក្តីភ្ញើវិញ្ញា ក្នុងធម្មវិទយេនេ
 មិនទាន់លែងជឿតាមច្បងដទៃ ក្នុងសាសនាប្រាសាទ្តា ចតិគ្រុ
 តហមតិ ដំណើរផ្ទុះ អ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនេះឡើយ ចតិគ្រុ
 តហមតិ ឧក្រស្ត្រគ្រហស្ថជាសាវិតា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគទាំងប៉ុន្មាន
 ភាគ ជាស្រ្តីស្រ្តីក្រដណ្តប់សំពត់ស ដល់ខ្ញុំការចុះចិត្តសិបំ ដល់ខ្ញុំវិ
 ភិកិ ដល់ខ្ញុំការកត់ក្តៅ មានសេចក្តីសង្ស័យទ្រង់ផុតហើយ ប្រាសចាក
 សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីភ្ញើវិញ្ញា ក្នុងធម្មវិទយេនេ មិនជឿតាម
 ច្បងដទៃ ក្នុងសាសនាប្រាសាទ្តា ចណ្តាសាវិតាទាំងនេះ ខ្ញុំជា
 សាវិតាមួយដទៃ (ឃើងនេះ) បើច្បងលោក មានសេចក្តីសង្ស័យ
 ក្តី មានសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក្តី ព្រះដ៏មានព្រះភោគ ជាព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ព្រះកង្កីនោះ ទ្រង់អង្វរទៅក្នុងកេសកឡវិទេ ជាទីម្សត្រូវ
 កត់យដល់ប្រឹក ជីកក្រុងសុសុរមាតិវេ ក្នុងក្រុងដទៃ ច្បងលោក
 ច្បងលោកទៅដល់ព្រះដ៏មានព្រះភោគកង្កីនោះ ហើយសួរស្សងិចុះ ។

តស្មាតិហ ភ្នំ តហចតិ មា សារេត្តោ កាលមកាសិ
 ទុត្តា តហចតិ សារេត្តស្ស កាលកិរិយា
 ករហិតា ច ភកវតា សារេត្តស្ស កាលកិរិយាតិ ។
 អដថោ ឧកុលចិត្តោ តហចតិស្ស ឧកុលមាតាយ
 តហចកាមិយា ធិមិទា ឧវាទេន ឧវទិយមាឧស្ស
 សោ អាពាសោ មិទសោ ចជិច្ឆស្ស្គិ រដ្ឋហិ ច
 ឧកុលចិតា តហចតិ តត្តា អាពាសា ។ តថា ចហិលោ
 ច មម ឧកុលចិត្តោ តហចតិស្ស សោ អាពាសោ
 អហោសំ ។ អដថោ ឧកុលចិតា តហចតិ តិលាទា
 រដ្ឋិកោវ អចិវុដ្ឋិកោ តេលញ្ញា ឧណ្ហោលុត្ត
 យេន ភកវា តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិកា ភកវន្តំ
 អកិវាទេតា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ធិសីន្តំ ថោ ឧកុលចិតា តហចតិ ភកវា
 ឯតទរោច លាភា តេ តហចតិ សុលន្តំ តេ
 តហចតិ យស្ស តេ ឧកុលមាតា តហចតាធិ
 អទុកម្មិកា អត្តកាមា ឧវាទិកា អទុសាសិកា

ចកិត្រតបាចនី ព្រោះហេតុនោះ អ្នកកុំធ្វើអំណាចកាលទាំងសេចក្តីតាមយ
 ឡើយ ចកិត្រតបាចនី (ព្រោះ) កាលកិរិយាចេស្តបុគ្គល ដែលប្រកបដោយ
 សេចក្តីតាមយ តាមគន្លងទុក្ខផង កាលកិរិយាចេស្តបុគ្គល ដែលប្រកប
 ដោយសេចក្តីតាមយ ព្រមទាំងព្រះភាគច្រើននៃជីវិតផង ។ លំដាប់
 នោះ ឧកុលចិតាចាចនី ដែលឧកុលមាតាចាចនីទូន្មានដោយឧវាទ
 នេះ តាមនោះតិស្តប្រាប់ ដោយវាចា ទាំងឧកុលចិតាចាចនី តិស្ត
 ឡើយចាកភាគនោះ ។ តាមនោះជាស្រឡាត់ធិឧកុលចិតាចាចនី
 ហើយ ។ លុះឧកុលចិតាចាចនី ស្ទើរចាកផ្ទះ ក្រោកចាកផ្ទះ
 ទំនេរទូន្មាន ក៏ច្រង់ច្រងើយចូលទៅកាលព្រមទាំងព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ គឺថ្វាយចង្កូព្រមទាំងព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរ ។ លុះឧកុលចិតាចាចនី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបព្រមទាំងព្រះភាគ ច្រង់ច្រងើយចូលទៅ ម្ចាស់ចាចនី អ្នក
 ពេញជាមាតាចាចនី ម្ចាស់ចាចនី អន្តរាជាមនុស្ស អ្នក
 ពេញជាមាតាចាចនី ច្រង់ដែលអ្នកចូលមាតាចាចនី មក
 ជាអ្នកអនុគ្រោះ ព្រោះថ្វាយច្រយោជន៍ ជាអ្នកទូន្មានច្រៀមច្រងើ

យោវតា ទោ កហមតិ មម សាវិកា តិហិ
 ឧតាភវសទា សីលេសុ បរិប្បកាវិធិយោ ឧកុល-
 មាតា កហមតាធិ ភាសំ អញ្ញតរា យោវតា ទោ
 កហមតិ មម សាវិកា តិហិ ឧតាភវសទា
 លាភិធិយោ អដ្ឋវត្តញោតោសមដស្ស ឧកុលមាតា
 កហមតាធិ ភាសំ អញ្ញតរា យោវតា ទោ កហមតិ
 មម សាវិកា តិហិ ឧតាភវសទា ឥមស្មី ធម្មវិធិយោ
 ឧកាធម្មតា បដិកាធម្មតា អស្សាសម្មតា
 តិណ្ណវិធិកិណ្ណា វិកតកម័កថា វេសារដ្ឋម្មតា
 អបរម្មទ្ធវយា សត្តុ សាសនេ វិហារន្តិយោ ឧកុល-
 មាតា កហមតាធិ ភាសំ អញ្ញតរា លាភា តេ
 កហមតិ សុលន្តំ តេ កហមតិ យស្ស តេ
 ឧកុលមាតា កហមតាធិ អនុកម្មិកា អន្តរាមា
 ឧភិធិកា អនុសាសិកាតិ ។

ម្នាលគោបតី ពួកស្រ្តីគ្រូបាយស្នជាសាវិកា របស់គោគតាំងប៉ុន្មាននាក់
 ជាអ្នកស្ងៀមដណ្តប់សំពត់ស បំពេញសីលចាំឱ្យយ បណ្តាពួក
 សាវិកាចាំជំនុំ ឧកុលមាតាគោបតាធិ ជាសាវិកាមួយដែរ ម្នាលគោបតី
 ពួកស្រ្តីគ្រូបាយស្នជាសាវិកា របស់គោគតាំងប៉ុន្មាននាក់ ជាអ្នកស្ងៀម
 ដណ្តប់សំពត់ស បានខ្លះចេតោសម្រេចក្នុងសក្តានុបណ្តាពួកសាវិកាចាំជំនុំ
 ឧកុលមាតាគោបតាធិ ជាសាវិកាមួយដែរ ម្នាលគោបតី ពួកស្រ្តីគ្រូបាយស្ន
 ជាសាវិកា របស់គោគតាំងប៉ុន្មាននាក់ ជាអ្នកស្ងៀមដណ្តប់សំពត់ស
 ដែលខ្លះកាចុះចិត្តសិប ដែលខ្លះចំពឹងចាំ ដែលខ្លះកាពាក់កែវ មានសេចក្តី
 សង្ឃឹមទ្រង់ផុតហើយ ប្រាសបាតសេចក្តីជឿនិទ្ធវល់ ដែលខ្លះសេចក្តីភ្លៀវ
 ក្បក្បងធម្មវិធិយមេ មិនជឿតាមបុគ្គលដែរទេ ក្នុងសាសនានៃប្រាសាស្ត
 បណ្តាពួកសាវិកាចាំជំនុំ ឧកុលមាតាគោបតាធិ ជាសាវិកាមួយដែរ
 ម្នាលគោបតី អ្នកពេញវាមានលាភហើយ ម្នាលគោបតី អន្តរាមា
 ជាមនុស្ស អ្នកពេញវាបានល្អហើយ ត្រង់វិធីវេលាអ្នកបាន ឧកុលមាតាគោ-
 បតាធិ មកជាអ្នកអនុគ្រោះ ប្រាថ្នាខ្ញុំប្រយោជន៍ ខ្ញុំខ្លាចប្រៀបប្រដៅ ។

[១៧] ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ ផេតវនេ អនាថចិណ្ឌិកស្ស អារមេ ។
 អថទោ កកវា សាយណ្ណសមយំ ចដិសល្លាតា
 វុដ្ឋិកោ យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា
 ចញ្ញត្តោ អាសនេ ធិសីទិ ។ អយស្មាថិ ទោ
 សាវិបុត្តោ សាយណ្ណសមយំ ចដិសល្លាតា វុដ្ឋិកោ
 យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា
 កកវន្តំ អភិវាទេក្ខា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 អយស្មាថិ ទោ មហាមោក្ខល្លានោ អយស្មាថិ ទោ
 មហាកស្សនោ អយស្មាថិ ទោ មហាកត្តានោ
 អយស្មាថិ ទោ មហាកោដ្ឋិកោ អយស្មាថិ
 ទោ មហានុទ្ទោ អយស្មាថិ ទោ មហាកច្ឆិរោ
 អយស្មាថិ ទោ អនុកុដ្ឋា អយស្មាថិ ទោ
 កេតោ អយស្មាថិ ទោ អនន្ទោ សាយណ្ណ-
 សមយំ ចដិសល្លាតា វុដ្ឋិកោ យេនុបដ្ឋានសាលា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា កកវន្តំ អភិវាទេក្ខា
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ អថទោ កកវា

[១៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាព ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវិក្កជនគោន
 របស់អនាថចិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាខាង ព្រះដ៏មានព្រះភាព
 ទ្រង់ចេញអំពីទីសង្ឃ ក្នុងសាយណ្ណសម័យ ចូលទៅឯទេសដ្ឋានសាលា
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
 ចំណែកព្រះសាវិបុត្តដ៏មានភាយុ ក៏ចេញអំពីទីសង្ឃ ក្នុងសាយណ្ណសម័យ
 ហើយចូលទៅឯទេសដ្ឋានសាលាដែល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាព ហើយអភ័យក្នុងទីដ៏សមគួរ ចាំដ៏ព្រះតាត្តស្រួន
 ដ៏មានភាយុ ព្រះមហាកស្សនដ៏មានភាយុ ព្រះមហាកត្តានដ៏មានភាយុ
 ព្រះមហាកោដ្ឋិកដ៏មានភាយុ ព្រះមហានុទ្ទដ៏មានភាយុ ព្រះមហាកច្ឆិរ
 ដ៏មានភាយុ ព្រះអនុកុដ្ឋដ៏មានភាយុ ព្រះកេតដ៏មានភាយុ ព្រះតានន្ទ
 ដ៏មានភាយុ ក៏ចេញអំពីទីសង្ឃក្នុងសាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅ
 ឯទេសដ្ឋានសាលាដែល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាព ហើយអភ័យក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លំដាប់ខាង ព្រះដ៏មានព្រះភាព

តហុនេវ រក្ខិ ធិសដ្ឋាយ វិគីនាមេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
 វិហារ ចារិសិ ។ តេចិ ទោ អាយស្មន្តោ
 អចិរយ្យក្កន្តស្ស ភគវតា ឧដ្ឋាយាសនា យចារិហារ
 អកម៌សុ ។ យេ ចន កក្ក កិក្ខ ធាវ
 អចិរយ្យដិពា អនុនាគតា ធិម៌ ធម្មវិទយំ តេ
 យាវ សុវិយស្សក្កមនា កាកក្កដាណា សុចិសុ ។
 អនុសា ទោ ភគវ ធិទ្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាទុសកោន តេ កិក្ខ យាវ សុវិយស្សក្កមនា
 កាកក្កដាណេ សុចន្ត ធិស្វា យេនុចដ្ឋានសាលា
 តេនុចសង្កមិ ឧចសង្កមិថ្វា ចញ្ញត្តេ អាសនេ
 ធិសិធិ ។ ធិសដ្ឋ ទោ ភគវ កិក្ខ អាមន្តេសិ
 កហំ ទុ ទោ កិក្ខវ សាវិធម្មន្តោ កហំ មោត្តល្លានោ
 កហំ មហាកស្សនោ កហំ មហាកន្ទានោ កហំ
 មហាកោដ្ឋិកោ កហំ មហាតុន្ទោ កហំ មហាកម្មិនោ
 កហំ អនុត្តោ កហំ កេតោ កហំ អាណន្ទោ កហំ
 ទុ ទោ តេ កិក្ខវ ដេវា សាវកោ កតាភិ ។

ទ្រង់គង់ក្នុងវេលា រហូតយប់ជ្រៅ ហើយក៏ទ្រង់ព្រាតចាកកាលនា
 ស្ដេចទៅកាន់វិហារ ។ ក្នុងព្រលលើដំបូងគេយុតាំងនោះ កាលដែលទ្រង់
 ដំបូងព្រាត រហូតចេញទៅមិនយូរចំនួន ក៏ព្រាតចាកកាលនា
 ទៅកាន់លំនៅវិទ្ធចូន ។ ។ ចំណែកក្នុងកិក្ខណា ដែលនៅក្នុងទម្ងន់
 សាលានោះ ជាភិក្ខុថ្មី ចូលមិនទាន់អស់កាលយូរចំនួន ទើបនឹងមកកាន់
 ធម្មវិទយានេះ ក្នុងកិក្ខុចំនុះ ក៏សិទ្ធិស្រម្រកលន់លក់ ដរាបដល់ព្រះភោជន្យ
 ពរឡើង ។ ព្រះដំបូងព្រាតក្នុងយើង ក្នុងកិក្ខុចំនុះ កំពុងសិទ្ធិ
 ស្រម្រកលន់លក់ ដរាបដល់ព្រះភោជន្យឡើង ដោយទិព្វចក្ខុចិចិត្ត
 កន្លងចង់ចក្ខុលេស់មនុស្សសាមញ្ញ លុះយើងហើយ ក៏យោងចូលទៅ
 ឯទម្ងន់សាលា លុះយោងចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើកាលនាដែល
 គេព្រាតថ្វាយ ។ លុះព្រះដំបូងព្រាត ទ្រង់គង់សិល្បហើយ ក៏ព្រាស់
 សូរក្នុងកិក្ខុ ម្ចាស់កិក្ខុចំនុះ ហាវប្បត្តទៅក្នុងទីណា មោក្ខន្តាន
 ទៅក្នុងទីណា មហាកស្សនទៅក្នុងទីណា មហាកន្ទានទៅក្នុងទីណា
 មហាកោដ្ឋិកទៅក្នុងទីណា មហាតុន្ទទៅក្នុងទីណា មហាកម្មិនទៅក្នុងទី
 ណា អនុត្តទៅក្នុងទីណា កេតទៅក្នុងទីណា អាណន្ទទៅក្នុងទីណា ម្ចាស់
 កិក្ខុចំនុះ ក្នុងសាលាដើរដំបូងនោះ ទៅក្នុងទីណា បាត់អស់អេះ ។

តេជី ទោ កន្តោ អាយស្មន្តោ អធិប្បក្កន្តស្ស កកវតោ
 ឧដ្ឋាយាសនា យដាវិហារំ អតមំសូតិ ។ តេន នោ
 ឧត្តេហិ កិក្ខុវេ យេវ កិក្ខុ ធនំ យាវ សុវិយស្សក្កមថា
 កាកក្កមនា យុបថ ។ តំ កី មញ្ញថ កិក្ខុវេ អថ
 ទុ ឧត្តេហិ ធិដ្ឋំ វា សុតំ វា វាថា ទត្តិយោ ឧទ្ធាវសិត្តោ
 យាវនត្ថំ សេយ្យសុទំ ចស្សសុទំ មិទ្ធសុទំ អទុយុត្តោ
 វិហារន្តោ យាវជីវំ រដ្ឋំ កាហន្តោ ជនបទស្ស វា មិយោ
 មនាមោតិ ។ នោ ហេតិ កន្តោ ។ សាទុ កិក្ខុវេ
 មយាថ ទោ ឯតំ កិក្ខុវេ ទេវ ធិដ្ឋំ ធន សុតំ វាថា
 ទត្តិយោ ឧទ្ធាវសិត្តោ យាវនត្ថំ សេយ្យសុទំ
 ចស្សសុទំ មិទ្ធសុទំ អទុយុត្តោ វិហារន្តោ យាវជីវំ
 រដ្ឋំ កាហន្តោ ជនបទស្ស វា មិយោ មនាមោតិ ។
 តំ កី មញ្ញថ កិក្ខុវេ អថ ទុ ឧត្តេហិ
 ធិដ្ឋំ វា សុតំ វា រដ្ឋិកោ ចេត្តិកោ (*)

* ឧ. ធិដ្ឋយ យេតាយិ អនិ ។

ពួកកុំតាំងនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលព្រះអង្គស្តេច
 ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ពួកលោកតាំងនោះ ក៏ប្រាកចាកសាសនៈ
 ហើយទៅកាន់លំនៅវិទ្ធាន ។ ខ្មាលកិក្ខុតាំងឡាយ ចុះអ្នកតាំងឡាយ
 ជាថេរៈ ឬជាភិក្ខុថ្មី សុទ្ធតែដេកស្រឡាតសន់លក់ ដកបដល់ព្រះភោជន្យ
 រមឡើង ។ ខ្មាលកិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ យល់ខ្ញុំហេតុនោះ
 ថាដូចម្តេច អ្នកតាំងឡាយព្រមឃើញ ឬព្រមព្រាង ព្រះភោជន្យគ្រិយ៍
 ដែលបានមុខភាសកហើយ ទ្រង់សព្វព្រះរាជប្បទ័យ នៃខាងសុខអំពីការ
 ផ្គូ ផ្គងសុខអំពីការផ្គុក សុខអំពីផ្គូផ្គងលក់ទាល់នៃស្តម្ភស្តល់ សោយរាជ្យដកប
 ដល់អស់ព្រះជន្មហើយ បានជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត នៃអ្នកជនបទដូច្នោះ
 ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនដូច្នោះទេ ។ ខ្មាលកិក្ខុតាំងឡាយ ត្រូវ
 ហើយ ខ្មាលកិក្ខុតាំងឡាយ ដំណើរផ្គុំ ស្តម្ភរួចជាគត ក៏មិនដែលឃើញ
 មិនដែលព្រមព្រាងជាព្រមគ្រិយ៍ ដែលបានមុខភាសកហើយ ទ្រង់
 សព្វព្រះរាជប្បទ័យនៃខាងសុខអំពីការផ្គូ ផ្គងសុខអំពីការផ្គុក សុខអំពីផ្គូ
 ផ្គងលក់ទាល់នៃស្តម្ភស្តល់ សោយរាជ្យដកបដល់អស់ព្រះជន្ម ហើយបាន
 ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត នៃអ្នកជនបទដូច្នោះដែរ ។ ខ្មាលកិក្ខុតាំងឡាយ
 អ្នកតាំងឡាយ យល់ខ្ញុំហេតុនោះ ថាដូចម្តេច អ្នកតាំងឡាយព្រម
 ឃើញ ឬព្រមព្រាង អ្នកតាំងឡាយ អ្នកប្រើប្រាស់ទ្រព្យជាអំណោយបិកា

ឃុំចេញសារ សាលាឃុំត្បូង

សេនាបតីកោ តាមតាមណិកោ ធូតតាមណិកោ
 យាវធូត្តិ សេយ្យសុទ្ធំ ធម្មសុទ្ធំ មិទ្ធសុទ្ធំ អនុយុត្តោ
 វិហារន្តោ យាវជីវំ ធូតតាមណិកត្តំ កាវេន្តោ ធូតស្ស
 វា ចិយោ មនាបោតិ ។ វោ ហេតំ កន្ត ។ សាទុ
 ភិក្ខុវេ មយាមិ ទោ ឯតំ ភិក្ខុវេ វេវ និដ្ឋំ ន
 សុតំ ធូតតាមណិកោ យាវធូត្តិ សេយ្យសុទ្ធំ
 ធម្មសុទ្ធំ មិទ្ធសុទ្ធំ អនុយុត្តោ វិហារន្តោ យាវជីវំ
 ធូតតាមណិកត្តំ កាវេន្តោ ធូតស្ស វា ចិយោ
 មនាបោតិ ។ តំ កិ មន្ត្រិយំ ភិក្ខុវេ អមិ នុ កុម្មុយិ
 និដ្ឋំ វា សុតំ វា សមណោ វា ត្រាញុណោ វា យាវធូត្តិ
 សេយ្យសុទ្ធំ ធម្មសុទ្ធំ មិទ្ធសុទ្ធំ អនុយុត្តោ វិទ្ធិយេសុ
 អកុត្តន្តោ ភោជនេ អមត្តញ្ញំ ជាតវិយំ អនុយុត្តោ
 អវិបស្សកោ កុសលានំ ធម្មានំ បុព្វត្តាមារត្តំ
 កោជិបត្តិយោ ធម្មានំ ការវាទុយោតិ អនុយុត្តោ

ឃុំចេញសារ សាលាឃុំត្បូង

ជាសេនាបតី ជាចៅហ្វាយស្រុក អ្នកជាតំលើប្រជាជន ចូលចិត្តនៃខាង
 សុខភ័ក្តិការដេក សុខភ័ក្តិការផ្អែក សុខភ័ក្តិការដេកលក់ទាល់នៃស្តាប់ស្តួល
 គ្រាន់នៃខ្លួនដំណែង ជាចៅហ្វាយស្រុកនៃប្រជាជន ដកបដល់អស់ដីនៃ
 ហើយបានជាច្រើនប្រាណ្ឌិតនៃប្រជាជនដូច្នោះដែរ ។ ចលិត្រ
 ប្រាណ្ឌិតដំបើង មិនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ហេតុអ្វី សូម្បីតាំងអស់ ក៏មិនដែលឃើញ មិនដែលឮ
 អ្នកជាតំលើប្រជាជន ចូលចិត្តនៃខាងសុខភ័ក្តិការដេក សុខភ័ក្តិការផ្អែក
 សុខភ័ក្តិការដេកលក់ទាល់នៃស្តាប់ស្តួល ខ្លួនដំណែងជាចៅហ្វាយស្រុក
 នៃប្រជាជន ដកបដល់អស់ដីនៃ ហើយបានជាច្រើនប្រាណ្ឌិត ជាច្រើនប្រាណ្ឌិត
 នៃប្រជាជនដូច្នោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់ឃើញ
 ហេតុការណ៍ដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយភ្ជាប់ឃើញ ច្បាប់ភ្ជាប់ សមណៈភ្នំ
 ត្រាញុណ៍ភ្នំ ទូលំទូលាយនៃខាងសុខភ័ក្តិការដេក សុខភ័ក្តិការផ្អែក សុខភ័ក្តិ
 ដេកលក់ទាល់នៃស្តាប់ស្តួល ជាអ្នកមិនគ្រប់គ្រងគ្នា ក្នុងវិទ្ធិយេសុទ្ធ
 មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន មិនប្រកបនូវការភ្ញាក់រើក មិនពិចារណា
 អកុសលដទៃទាំងឡាយ ក្នុងកាលជាខាងដើមព្រឹត្តិ នឹងកាលជាខាងចុង
 ព្រឹត្តិ មិនទូលំទូលាយនូវការព្យាយាមចំរើនគោតិបក្ខិយដទៃទាំងឡាយទេ

អាសវិនំ មយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ
 និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារន្តាតិ ។ ខោ ខោតំ កន្តេ ។ សាទុ ភិក្ខុវេ
 មយាចិ ទោ វតំ ភិក្ខុវេ ខេវ និដ្ឋំ ធម្មតំ សមណោ
 វា ប្រាប្បណោ វា យាវនត្ថំ សេយ្យសុចំ ចស្សសុចំ
 ចិទ្ធសុចំ អនុយុត្តោ ឥន្ទ្រិយេសុ អនុត្តទ្វារោ កោជិទេ
 អនត្តញ្ញា ជាតវិយំ អននុយុត្តោ អវិបស្សតោ កុសលានំ
 ធម្មានំ បុព្វត្ថាបរាត្ថំ ពោជិចត្តិយានំ ធម្មានំ
 កាវនាទុយោតំ អននុយុត្តោ អាសវិនំ មយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តាតិ ។ តស្មាតិហា
 ភិក្ខុវេ វរំ សិក្ខុតវំ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារ
 កវិស្សនេ កោជិទេ មត្តញ្ញោ ជាតវិយំ អនុយុត្តោ

ហើយគេចម្លៀសដាក់ច្បាស់ សម្រេចម្ល៉ោះចេតោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ ដែល
 មិនមានកាសាវៈ ព្រោះអស់កាសាវៈ ដោយប្រាថ្នាដ៏ទុក្ខមរមស្ម័គ្រនិង
 ដូច្នោះដែរ ។ បដិគ្រមនក្ខន្តិដ៏ចំរើន មិនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឱ្យយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ហេតុនេះស្មើ គឺជាគ
 តិមិនដែលឃើញ មិនដែលដឹងថា សមណៈក្តី ប្រាហ្មណ៍ក្តី ទ្វារមួយ
 ដែលមានសុខអំពីការដេក សុខអំពីការវង្វែក សុខអំពីការដេកលក់ចាល់គ
 ស្តាប់ស្តាប់ ជាគ្រប់គ្រងគ្រងទ្វារ ក្នុងដីដ្រូយចាំឱ្យយ មិនស្គាល់
 ប្រមាណក្នុងកោជន មិនប្រកបរឿយៗ ខ្លីការភ្ញាក់លើក មិននិចារណ
 កកុសលធម៌ចាំឱ្យយ ក្នុងកាលជាទារិនដ៏មកច្រើ ដ៏និកាលទារិន
 ទុក្ខក្រើ មិនទ្វារមួយខ្លីការព្យាយាមចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ចាំឱ្យយទេ
 ហើយគេចម្លៀសដាក់ច្បាស់ សម្រេចម្ល៉ោះចេតោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ ដែល
 មិនមានកាសាវៈ ព្រោះអស់កាសាវៈ ដោយប្រាថ្នាដ៏ទុក្ខមរមស្ម័គ្រនិង
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកចាំឱ្យយ
 គប្បសិក្សយ៉ាងនេះថា យើងគួរជាគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងដីដ្រូយ
 ចាំឱ្យយ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងកោជន ប្រកបរឿយៗ ខ្លីការភ្ញាក់លើក

វិចស្សតោ កុសលានំ ធម្មានំ ចុទ្ធាត្តា ចារត្តំ
 កោតិចក្កិយានំ ធម្មានំ ការវនានុយោកេនុយុត្តា
 វិហរិស្សនាតិ ។ ឯវត្តា វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខុតព្វន្តិ ។

(១៨) ឯកំ សមយំ កកវា កោសលេសុ ធាវិកំ
 ចរតិ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្និ ។ អនុសា ទោ
 កកវា អន្ទាធមត្តំ បដិចន្ទោ អញ្ញករស្មី ចនេសេ
 ធម្មិកំ មច្ឆតន្តំ មច្ឆេ វជិត្វា វជិត្វា វិក្កិណាមាធន្តិ ។
 ធិស្វា មត្តា ឧត្តត្ថ អញ្ញករស្មី វុត្តាមូលេ ចញ្ញក
 កាសនេ ធិសិធិ ។ ធិស្សជ ទោ កកវា ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ចស្សជ ចោ តុត្តេ ភិក្ខុវេ អសុ(១)
 មច្ឆិកំ មច្ឆតន្តំ មច្ឆេ វជិត្វា វជិត្វា វិក្កិណាមាធន្តិ ។
 ឯវិ កន្តេ ។ តំ កី មច្ឆាជ ភិក្ខុវេ អធិនុ តុត្តេហិ
 ធិជ្ជំ វា សុតំ វា មច្ឆិកោ មច្ឆតន្តោ មច្ឆេ វជិត្វា
 វជិត្វា វិក្កិណាមាធា តេន កេម្មន តេន ភាជីវេន
 ហត្ថិយាយិ វា អស្សយាយិ វា វជយាយិ វា
 យានយាយិ វា ភោតភោតិ វា មហាន្តំ វា ភោតត្ថន្តំ
 អដ្ឋវាសនោតិ ។ ចោ ចោតំ កន្តេ ។

១ ១. ម. អមិ ។

ជាគ្នាភិបាលានុវិកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក្នុងកាលជាខាងដើមកម្រិតនឹង
 កាលខាងចុងកម្រិត ឬទ្រូល់គ្នាយន្ត្រីកាលយាមចំរើនភាគបង្កូយធម៌ទាំង
 ឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយស្រូសិក្សយ៉ាងនេះឯង ។

(១៨) សម័យមួយ គ្រងទានគ្រូកោត ស្ដេចទៅកាន់បារិក ក្នុង
 ដែនកោសល មួយអង្វើដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ។ កាលគ្រងទានគ្រូ
 ភោត ស្ដេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ទានឃើញគ្រូគ្រូ អ្នកបាច់គ្រី កំពុងកាប់
 សំឡាប់គ្រីលក់ ក្នុងប្រទេសមួយ ឈ្មោះឃើញហើយ ស្ដេចចេញអំពី
 ទៅគង់លើកាលនៃដែនក្រាលទុក ទៀងឈប់ឈើមួយដើម ។ លុះ
 គ្រងទានគ្រូកោតគ្រងទានហើយ ទានគ្រូស្និទ្ធកិច្ចជា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញគ្រូគ្រូ អ្នកបាច់គ្រីនៃណោះ កំពុង
 កាប់សំឡាប់គ្រីលក់ដែរ ។ គ្រូកេរណគ្រូកេរណ៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច អ្នកទាំងឡាយ
 គ្នាចម្រើញ ឬបាច់គ្រី ឬអ្នកជាគ្រូគ្រូ អ្នកបាច់គ្រី សំឡាប់គ្រី
 លក់ ទានជាគ្នាទៅដោយដំរី ទៅដោយសេះ ទៅដោយថ្ម ទៅ
 ដោយយាន ឬទានជាគ្នាបរិភោគនូវភោតសម្បត្តិ ឬទៅគ្រប់គ្រងនូវ
 គំនរភោតសម្បត្តិដ៏ច្រើន គ្រូកាប់កែវបរិចារ គ្រូកាប់កែវបរិចារ
 បរិចារដូច្នោះដែរ ។ បដិគ្រូគ្រូកេរណ៍ដំរីនៃ មិនដូច្នោះទេ ។

សុត្តនិបិទេ អង្គរាជយស្ស ធូរិយោកេ

សាទុ ភិក្ខុវេ បយាមិ ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ខេវ ធិដ្ឋំ ឧ សុតំ
 មដ្ឋិកោ មច្ឆនោ មច្ឆ វជិត្វា វជិត្វា វិក្កិណាមាមោ
 តេន កខ្មេន តេន អាដិវេន ហត្ថិយាយី វា អស្សយាយី
 វា វេយាយី វា យានយាយី វា កោកកោតី វា
 មហន្តំ វា កោកក្ខន្ធ�ំ អដ្ឋាវសន្តោតិ ។ តំ កំ ស្ស
 ហេតុ ។ តេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ មច្ឆ វជិត្វ
 វាយាយិកេ ធាបកេន មនសាទុបេក្ខតំ តស្មា
 សោ ខេវ ហត្ថិយាយី ហោតិ ឧ អស្សយាយី
 ឧ វេយាយី ឧ យានយាយី ឧ កោកកោតី ឧ
 មហន្តំ កោកក្ខន្ធឱ អដ្ឋាវសតិ ។ តំ កំ មញ្ញម
 ភិក្ខុវេ អបិទុ ទុត្តេហិ ធិដ្ឋំ វា សុតំ វា កោយាតកោ
 កាវេ វជិត្វា វជិត្វា វិក្កិណាមាមោ តេន កខ្មេន តេន
 អាដិវេន ហត្ថិយាយី វា អស្សយាយី វា វេយាយី វា
 យានយាយី វា កោកកោតី វា មហន្តំ វា កោកក្ខន្ធឱ
 អដ្ឋាវសន្តោតិ ។ មោ ហេតំ កន្តេ ។ សាទុ
 ភិក្ខុវេ បយាមិ ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ខេវ ធិដ្ឋំ

សុត្តនិបិទេ អង្គរាជយស្ស ធូរិយោកេ

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្បយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្បយ ហេតុន្តែ សូម្បី
 គថាគត ក៏មិនប្រាប់ឃើញមិនប្រាប់ឮថា ចក្ខុលជាប្រានត្រី អ្នកចាប់ត្រី
 សំឡាប់ត្រីលក់ បានជាអ្នកទៅដោយដំរី ទៅដោយសេះ ទៅដោយថ្ម
 ទៅដោយយាន ឬបានជាអ្នកបរិភោគនូវភោគសម្បត្តិ នៅគ្រប់គ្រងខ្ញុំគំនរ
 ភោគសម្បត្តិដ៏ច្រើន ប្រារព្ធគំរើបបរនោះ ប្រារព្ធគំរើបបរនោះ ដូច្នោះដែរ ។
 ដំណើរនោះ ប្រារព្ធបាតុភ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្បយ
 ត្រូវថា ប្រានត្រីនាវត្រីវិភោគត្រី ដែលខ្លួនត្រូវសំឡាប់ ដំបកដើម្បី
 សំឡាប់នោះ ដោយចិត្តកាត្រក់ ប្រារព្ធបាតុភ័យនោះ ប្រាននោះ ទើបជា
 អ្នកមិនបានទៅដោយដំរី មិនបានទៅដោយសេះ មិនបានទៅដោយថ្ម
 មិនបានទៅដោយយាន មិនបានជាអ្នកបរិភោគនូវភោគសម្បត្តិ មិន
 បានគ្រប់គ្រងខ្ញុំគំនរភោគសម្បត្តិដ៏ច្រើនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្បយ
 អ្នកចាំនិទ្បយ យល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច អ្នកចាំនិទ្បយ ប្រាប់ឃើញ
 ឬប្រាប់ឮថា អ្នកឈានរា មិនបានទៅដោយដំរី ទៅដោយសេះ ទៅដោយថ្ម
 ទៅដោយយាន ឬបាន
 ជាអ្នកបរិភោគនូវភោគសម្បត្តិ នៅគ្រប់គ្រងគំនរភោគសម្បត្តិដ៏ច្រើន
 ប្រារព្ធគំរើបបរនោះ ប្រារព្ធគំរើបបរនោះ ដូច្នោះដែរ ។ បរិច្រ
 ព្រាស្ត្រដ៏ចម្រើន មិនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្បយ ត្រូវហើយ ម្នាល
 ភិក្ខុចាំនិទ្បយ ហេតុន្តែ សូម្បីគថាគត ក៏មិនប្រាប់ឃើញ មិនប្រាប់ឮថា

បទបញ្ញត្តិសភាព សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

ន សុំ តោយាតកោ កាល វចិត្តា វចិត្តា វិក្កិណា-
 មាថោ តេន កខ្មេន តេន អាជីវេន ហត្ថិយាយី វា
 អស្សយាយី វា វឌយាយី វា យានយាយី វា
 កោតកោតិ វា មហន្តំ វា កោតក្នុង្នំ អដ្ឋាវសន្តោតិ ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ តេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ កាល វដ្ឋ
 វតាយាធិតេ ចាចកេន មនសាទុចេត្តាតិ តស្មា សោ
 ទេវំ ហត្ថិយាយី ចោតិ ន អស្សយាយី ន វឌយាយី
 ន យានយាយី ន កោតកោតិ ន មហន្តំ កោតក្នុង្នំ
 អដ្ឋាវសន្តោតិ ។ តំ កិ មត្តាថ ភិក្ខុវេ អចិទុ តុខ្មេហិ
 ធិដ្ឋំ វា សុំ វា ឱវត្តិកោ ។ ចេ ។ សោករិកោ
 សាកុណិកោ មាតវិកោ មិតេ វចិត្តា វចិត្តា វិក្កិណា-
 មាថោ តេន កខ្មេន តេន អាជីវេន ហត្ថិយាយី វា
 អស្សយាយី វា វឌយាយី វា យានយាយី វា
 កោតកោតិ វា មហន្តំ វា កោតក្នុង្នំ អដ្ឋាវសន្តោតិ ។
 មោ ហេតំ កន្ត ។ សាទុ ភិក្ខុវេ មយាថ
 តោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ទេវំ ធិដ្ឋំ ន សុំ

បទបញ្ញត្តិសភាព សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អ្នកនិយោគា សំខ្យប់ខាលកំ បានជាអ្នកទៅដោយដំរី ទៅដោយសេះ
 ទៅដោយថ ទៅដោយយាន ឬបានជាអ្នកបរិភោគខ្លះភោគសម្បត្តិ
 នៅគ្រប់គ្រងនៃភោគសម្បត្តិ ដ៏ច្រើនដូច្នោះដែរ ។ ជំណើរនោះ គ្រោះ
 យេត្តិ ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រោះថា អ្នកនិយោគនោះនោះ វេទន៍វិភា
 កេតា ដែលខ្លួនស្រ្តីសំខ្យប់ ដែលខ្លួននាំមកដើម្បីសំខ្យប់នោះ ដោយ
 ចិត្តកាត្រក់ គ្រោះហេតុនោះ អ្នកនិយោគនោះនោះ ទើបមិនបានជាអ្នកទៅ
 ដោយដំរី មិនបានទៅដោយសេះ មិនបានទៅដោយថ មិនបានទៅ
 ដោយយាន មិនបានជាអ្នកបរិភោគខ្លះភោគសម្បត្តិ មិននៅគ្រប់គ្រងនៃ
 ភោគសម្បត្តិ ដ៏ច្រើន ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់
 ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយ ភ្ជាប់ឃើញ ឬភ្ជាប់ភ្ជួរ អ្នកសំខ្យប់
 គែន ។ រេ ។ អ្នកសំខ្យប់ផ្តុំ អ្នកសំខ្យប់សត្វស្វាច អ្នកសំខ្យប់ច្រើន
 ដែលសំខ្យប់ច្រើនលក់ បានជាអ្នកទៅដោយដំរី ទៅដោយសេះ ទៅដោយ
 ថ ទៅដោយយាន ឬជាអ្នកបរិភោគខ្លះភោគសម្បត្តិ នៅគ្រប់គ្រងនៃ
 ភោគសម្បត្តិ ដ៏ច្រើន ដោយអំពើវិបបនោះ ដោយការចំពោះមតិវិបប
 នោះ ដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ឧវេន មិនដូច្នោះទេ ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ត្រូវហើយ ហេតុនោះ សូម្បីតថាគត ក៏មិនដែលឃើញ មិនដែលភ្ជួរ

មានវិភោ មិគេ វិធិត្វា វិធិត្វា វិធិត្វា ណាមាថា តេជ
 កម្មេន តេជ អាជីវេន ហត្ថិយាយី វា អស្សយាយី វា
 វេយាយី វា យានយាយី វា កោតកោតី វា មហន្តំ
 វា កោតក្ខន្ធនំ អជ្ឈាវសតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
 តេ ហិ សោ កក្កាវេ មិគេ វិធិត្វា វិធិត្វា វិធិត្វា
 ចាបកេន មនសាទុបេក្ខតិ តស្មា សោ ទេវ
 ហត្ថិយាយី ហោតិ ន អស្សយាយី ន វេយាយី
 ន យានយាយី ន កោតកោតី ន មហន្តំ កោតក្ខន្ធនំ
 អជ្ឈាវសតិ ។ តេ ហិ សោ កក្កាវេ តិរច្ឆានតតេ
 ចាលោ វិធិត្វា វិធិត្វា វិធិត្វា ចាបកេន មនសាទុបេក្ខតិ
 តស្មា សោ ទេវ ហត្ថិយាយី ហោតិ ន អស្សយាយី
 ន វេយាយី ន យានយាយី ន កោតកោតី ន មហន្តំ
 កោតក្ខន្ធនំ អជ្ឈាវសតិ ។ កោ មន វិធិត្វា យំ មនុស្ស-
 ក្ខតំ វិធិត្វា វិធិត្វា វិធិត្វា ចាបកេន មនសាទុបេក្ខតិ

អ្នកសំឡាប់ច្រើន ដែលសំឡាប់ច្រើនយក បានជាអ្នកទៅដោយដំរី ទៅ
 ដោយសេះ ទៅដោយរាជ ទៅដោយយាន ឬ ជាអ្នកបរិភោគនូវភោគ-
 សម្បត្តិ ទៅគ្រប់គ្រងនៃភោគសម្បត្តិ ដ៏ច្រើនដូច្នោះដែរ ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់កំពុងឱ្យយ ព្រោះជា គ្រាន់ត្រឹមនោះ វែង
 វែងក្រើម ដែលខ្លួនត្រូវសំឡាប់ ដែលខ្លួននាំមក ដើម្បីសំឡាប់នោះ
 ដោយចិត្តក្រក់ ព្រោះហេតុនោះ គ្រាន់ត្រឹមនោះ មិនបានជាអ្នកទៅ
 ដោយដំរី មិនបានទៅដោយសេះ មិនបានទៅដោយរាជ មិនបានទៅ
 ដោយយាន មិនបានជាអ្នកបរិភោគនូវភោគសម្បត្តិ មិនបានទៅគ្រប់
 គ្រងនៃភោគសម្បត្តិ ដ៏ច្រើន ។ ម្ចាស់កំពុងឱ្យយ ព្រោះ គ្រាន់នោះ
 វែងវែងក្រើមត្រូវបាននាំនោះ ដែលខ្លួនត្រូវសំឡាប់ ដែល
 ខ្លួននាំមកដើម្បីសំឡាប់ ដោយចិត្តក្រក់ ព្រោះហេតុនោះ បាន
 ជាគ្រាន់ត្រឹមនោះ មិនបានជាអ្នកទៅដោយដំរី មិនបានទៅដោយ
 សេះ មិនបានទៅដោយរាជ មិនបានទៅដោយយាន មិនបានជា
 អ្នកបរិភោគនូវភោគសម្បត្តិ មិនបានទៅគ្រប់គ្រងនៃភោគសម្បត្តិ
 ដ៏ច្រើន ចាំបាច់និយាយប្តីប្តីសំបុត្តល ដែលសំឡើងកម្មស្សដែល
 ខ្លួនត្រូវសំឡាប់ ដែលខ្លួននាំមកដើម្បីសំឡាប់ ដោយចិត្តក្រក់

តំ ហំ ភស្មុ ភិក្ខុវេ ហោតិ ធិយវត្ថុំ អហំ កាយ
ធុត្តាយ កាយស្ស គេតា បរាជ្ជណា អនាយំ
ធុត្តតិ វិធិហតំ ធិវយំ ឧបបដ្ឋតិ ។

[១៧] ឯកំ សមយំ ភគវំ យាមិកោ វិហារិ
ភិជ្ឈកាវសយេ ។ តត្រ ទោ ភគវំ ភិក្ខុ អាមន្តសិ
ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តតិ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បទូស្សន្តសុំ ។
ភគវំ ឯតនវេច មរណស្សតិ ភិក្ខុវេ ភាវិតា
តហុលីកតា មហាជ្ជណា ហោតិ មហាធិសំសា
អមតោកតា អមតចរិយោសាទា ភាវេថ នោ តុម្ភេ
ភិក្ខុវេ មរណស្សតិ ។ ឯវំ ត្រៃ អញ្ញតវេ ភិក្ខុ
ភគវត្ថំ ឯតនវេច អហំថិ ទោ កន្ត ភាវេថ
មរណស្សតិ ។ យថាភាថិ បទ ត្វំ ភិក្ខុ ភាវេសិ
មរណស្សតិ ។ ឥឯ មយំ កន្ត ឯវំ ហោតិ

ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ឱ្យគោរសំឡើងរកបែបនោះ រែងប្រព្រឹត្តទៅ មិន
ជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលយូរអង្វែងដល់បុគ្គលនោះ លុះបុគ្គលនោះ
បែកគ្នាយ ពងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតឯកុមារទុក្ខតិ វិនិបុត មរត ។

[១៧] សមយមួយ ព្រងើមាច្រកោត ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទ
ដង្កំ ទៀបទាទឹកត្រាម ។ ព្រងើមាច្រកោត ទ្រង់ត្រាស់ ធិវិក្ខុ
ភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីនោះថា ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ។ ភិក្ខុចាំនោះ
ទទួលតបព្រះត្រងើមាច្រកោតថា ព្រះករុណាព្រងើម ។
ចើយព្រងើមាច្រកោត ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ
មរណស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ រែងជាទុណ-
ជាតិ មានវេលាច្រើន មានកាន់សិរ្សច្រើន ជាទុណជាតិ ឈរទៅរក
ព្រងើមាច្រកោត មានព្រងើមាច្រកោតជាទីបំផុត ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ចុះអ្នក
ចាំឱ្យយ ចំរើននូវមរណស្សតិដែរឬ ។ ធិវិក្ខុត្រងើមាច្រកោត
ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រងើមាច្រកោត
ព្រងើមាច្រកោតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគង្គវិចារីន ខ្ញុំព្រះករុណា ចំរើននូវ
មរណស្សតិដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចំរើនមរណស្សតិបែបណា ។ បពិត្រ
ព្រះគង្គវិចារីន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះគង្គវិចារីន កាន់ធិត្តទុកយ៉ាងរឹងមាំ

អយោ វតាហំ វត្តិទ្ធិវំ ជីវេយ្យំ កកវតោ សាសនំ
 មនសិ កាវេយ្យំ ពហុ វត មេ កតំ អស្សតិ
 ឯវំ ទោ អហំ កន្ត កាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។
 អញ្ញតភេមិ ទោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទភេម អហំមិ ទោ
 កន្ត កាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ យថាកថំ មន
 ទ្ធិ ភិក្ខុ កាវេសិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឥន មយ្ហំ
 កន្ត ឯវំ ហោតិ អយោ វតាហំ ធិវសំ ជីវេយ្យំ
 កកវតោ សាសនំ មនសិ កាវេយ្យំ ពហុ វត មេ
 កតំ អស្សតិ ឯវំ ទោ អហំ កន្ត កាវេមិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ អញ្ញតភេមិ ទោ ភិក្ខុ កកវន្តំ
 ឯតទភេម អហំមិ ទោ កន្ត កាវេមិ មរណ-
 ស្សតិទ្ធិ ។ យថាកថំ មន ទ្ធិ ភិក្ខុវេ កាវេសិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឥន មយ្ហំ កន្ត ឯវំ
 ហោតិ អយោ វតាហំ តទន្តវំ ជីវេយ្យំ យទន្តវំ ឯតំ
 មិណ្ឌុទាតំ កុញ្ញាមិ កកវតោ សាសនំ មនសិ

ឡើ អញ្ញមុខជាធិវសំទៅ តែត្រឹមមួយយប់មួយថ្ងៃ (ផ្ទះ) អញ
 គប្បីយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនាបេសន៍ព្រះធម៌មានព្រះភោគ អញ្ញគប្បីធ្វើ
 ទូកិច្ច (ក្នុងសាសនាបេសន៍ព្រះធម៌មានព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន មតិគ្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះអង្គចម្រើនមរណស្សតិ យ៉ាងនេះឯង ។ ភិក្ខុ
 មួយច្បាប់ទៀត ក្របបង្គំទូលព្រះធម៌មានព្រះភោគផ្ទះចៅ មតិគ្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះអង្គចម្រើនមរណស្សតិដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ចុះអញ
 ចម្រើនមរណស្សតិបែបណា ។ មតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ
 ឱ្យព្រះអង្គបានគាំទ្រចិត្តទុកយ៉ាងនេះថា ឡើ អញ្ញមុខជាធិវសំទៅ តែ
 ត្រឹមមួយថ្ងៃ (ផ្ទះ) អញ្ញគប្បីយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនាបេស
 ន៍ព្រះធម៌មានព្រះភោគ អញ្ញគប្បីធ្វើទូកិច្ច (ក្នុងសាសនាបេសន៍ព្រះធម៌មាន
 ព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន មតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះអង្គចម្រើនមរណ-
 ស្សតិយ៉ាងនេះឯង ។ ភិក្ខុមួយច្បាប់ទៀត ក្របបង្គំទូលព្រះធម៌មានព្រះភោគ
 ផ្ទះចៅ មតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះអង្គចម្រើនមរណស្សតិដែរ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ចុះអញចម្រើនមរណស្សតិបែបណា ។ មតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ក្នុងទីឯណោះ ឱ្យព្រះអង្គបានគាំទ្រចិត្តទុកយ៉ាងនេះថា ឡើ អញ
 មុខជាធិវសំទៅ តែក្នុងទីណោះ ដែលអញចំរើកោសល្យបូជាមួយ
 (ផ្ទះ) អញ្ញគប្បីយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនាបេសន៍ព្រះធម៌មានព្រះភោគ

ការយ្យំ ពហុ វត មេ កាត់ អស្សតិ ឯវិ ទោ
 អហំ កន្ត ភាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ អញ្ញតរោមិ ទោ
 កិក្កុ ភកវន្តំ ឯតទភេច អហំមិ ទោ កន្ត ភាវេមិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ យជាតតមំ មន ភ្នំ កិក្កុ ភាវេសិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឥន មយ្ហំ កន្ត ឯវិ ហោតិ អមោ
 វតាហំ តទន្តរំ ជិវយ្យំ យទន្តរំ ឧត្តារោ អាណោច(១)
 សង្វាធិត្វា អជ្ឈោហាមិ ភកវតោ សាសនំ មនសិ
 ការយ្យំ ពហុ វត មេ កាត់ អស្សតិ ឯវិមិ ទោ
 អហំ កន្ត ភាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ អញ្ញតរោមិ ទោ
 កិក្កុ ភកវន្តំ ឯតទភេច អហំមិ ទោ កន្ត ភាវេមិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ យជាតតមំ មន ភ្នំ កិក្កុ ភាវេសិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឥន មយ្ហំ កន្ត ឯវិ ហោតិ
 អមោ វតាហំ តទន្តរំ ជិវយ្យំ យទន្តរំ ឯកំ
 អាណោមំ សង្វាធិត្វា អជ្ឈោហាមិ ភកវតោ សាសនំ
 មនសិ ការយ្យំ ពហុ វត មេ កាត់ អស្សតិ
 ឯវិមិ ទោ អហំ កន្ត ភាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។

១ ខ. ម. ចន្ទាហ បក្ខ អាណោច ។

អញ្ញតប្បិធ្វើកិច្ច (ក្នុងសាសនាបេស័ព្រជំនាន់ព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន
 ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនមរណស្សតិយ៉ាងនេះឯង ។ កិក្កុ
 មួយច្បាប់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះជំនាន់ព្រះភោគផ្សេងៗ ចតិប្រព្រតេន្ត
 ជីវិតេន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនមរណស្សតិដែរ ។ ឃ្លាសកិក្កុ ចុះអ្នកចំរើនមរណ-
 ស្សតិបែបណា ។ ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានគាំ
 ចិត្តទុកយ៉ាងនេះថា ធម្មំ អញ្ញតមុខជាធិរិសេវេ តែក្នុងទីណោះ ដែលអញ
 ទំពារលេបតំខ្លុកបាយ ៤ តំខ្លុក (ផ្សេងៗ) អញ្ញតប្បិយកចិត្តទុកដាក់ខ្ញុំ
 សាសនាបេស័ព្រជំនាន់ព្រះភោគ អញ្ញតប្បិធ្វើកិច្ច (ក្នុងសាសនាបេស័
 ព្រជំនាន់ព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើន
 មរណស្សតិយ៉ាងនេះឯង ។ កិក្កុមួយច្បាប់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះជំនាន់
 ព្រះភោគផ្សេងៗ ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនមរណស្សតិដែរ
 ឃ្លាសកិក្កុ ចុះអ្នកចំរើនមរណស្សតិបែបណា ។ ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ក្នុង
 ទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានគាំចិត្តទុកយ៉ាងនេះថា ធម្មំ អញ្ញតមុខជាធិរិសេ
 វេ តែក្នុងទីណោះ ដែលអញទំពារលេបតំខ្លុកបាយមួយតំខ្លុក (ផ្សេងៗ)
 អញ្ញតប្បិយកចិត្តទុកដាក់ខ្ញុំសាសនាបេស័ព្រជំនាន់ព្រះភោគ អញ
 តប្បិធ្វើកិច្ច (ក្នុងសាសនាបេស័ព្រជំនាន់ព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន
 ចតិប្រព្រតេន្តជីវិតេន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនមរណស្សតិយ៉ាងនេះឯង ។

អញ្ញាតកេចំ ទោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតនកេច អហំចំ ទោ
 កន្ត កាវេមិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ យថាកេចំ មទ ភ្នំ
 ភិក្ខុ កាវេសិ មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឥទ មយ្ហំ កន្ត ឯវិ
 យោតិ អយោ វតាហំ កន្តន្តំ ឯវេយ្យំ យន្តន្តំ
 អស្សសិទ្ធា វា មស្សសាមិ មស្សសិទ្ធា វា អស្សសាមិ
 កកវតោ សាសនំ មទសិ កាវេយ្យំ ពហុ វត មេ
 កតំ អស្សតិ ឯវិ ទោ អហំ កន្ត កាវេមិ
 មរណស្សតិទ្ធិ ។ ឯវិ ត្រៃ កកវា ភិក្ខុ ឯតនកេច
 យោតយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវិ មរណស្សតិ កាវេតិ
 អយោ វតាហំ កន្តន្តំ ឯវេយ្យំ កកវតោ សាសនំ
 មទសិ កាវេយ្យំ ពហុ វត មេ កតំ អស្សតិ
 យោតយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវិ មរណស្សតិ កាវេតិ
 អយោ វតាហំ ឯវេសំ ឯវេយ្យំ កកវតោ សាសនំ
 មទសិ កាវេយ្យំ ពហុ វត មេ កតំ អស្សតិ

ភិក្ខុមួយប្រទេស ក្រាបបង្គំទូលព្រះជំទាវព្រះកោដិដូច្នោះថា បតិគ្រ
 ព្រះកេតិដំបើង ទុំព្រះកេតិដំបើងទុំមរណស្សតិដៃវេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ចុះក
 ចំរើនមរណស្សតិវេចណា ។ បតិគ្រព្រះកេតិដំបើង ក្នុងទីឯណោះ
 ទុំព្រះកេតិដំបើងទុំមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើ អញមុខជាទិវសំនៅ តែក្នុង
 ទណៈ ដែលអញដកដង្ហើមចេញ ហើយដកដង្ហើមចូលវិញ ឬដក
 ដង្ហើមចូល ហើយដកដង្ហើមចេញវិញ (ដូច្នោះ)អញប្រយោគចិត្តទុកដាក់
 នូវសាសនារបស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ អញប្រជុំភ្នំកិច្ច (ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ) ឱ្យបានច្រើន បតិគ្រព្រះកេតិដំបើង ទុំ
 ព្រះកេតិដំបើងទុំមរណស្សតិយ៉ាងនេះឯង ។ កាលដែលភិក្ខុនោះក្រាបបង្គំ
 ទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះជំទាវព្រះកោដិ បានប្រោសនីតិភ្នំភិក្ខុដូច្នោះថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាចំរើនមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើ អញមុខ
 ជាទិវសំនៅ តែត្រឹមមួយយប់មួយថ្ងៃ (ដូច្នោះ)អញប្រយោគចិត្តទុកដាក់
 នូវសាសនារបស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ អញប្រជុំភ្នំកិច្ច (ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ) ឱ្យបានច្រើន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា
 ចំរើនមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើ អញមុខជាទិវសំនៅ តែត្រឹមមួយថ្ងៃ
 (ដូច្នោះ) អញប្រយោគចិត្តទុកដាក់ នូវសាសនារបស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ
 អញប្រជុំភ្នំកិច្ច (ក្នុងសាសនារបស់ព្រះជំទាវព្រះកោដិ) ឱ្យបានច្រើន

យោពាយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិ ភាវេតិ
អហោ វតាហំ តទន្តំ ជីវេយ្យំ យទន្តំ ឯកំ
ចិណ្ឌោចាតំ កុញ្ញាមិ កកវតោ សាសនំ មនសិ
កមេយ្យំ ពហុ វត មេ កាតំ អស្សតិ យោពាយំ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិ ភាវេតិ អហោ
វតាហំ តទន្តំ ជីវេយ្យំ យទន្តំ ចត្តារោ ចត្វ
អាណោមេ សង្ខារិក្ខា អន្លោហាមិ កកវតោ
សាសនំ មនសិ កមេយ្យំ ពហុ វត មេ កាតំ
អស្សតិ ឥមេ វុទ្ធន្តិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចចត្តា
វិហារិន្តិ ទន្ធន្តិ មរណស្សតិ ភាវេន្តិ អាសវាធំ
មយោយ ។ យោពាយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិ
ភាវេតិ អហោ វតាហំ តទន្តំ ជីវេយ្យំ យទន្តំ
ឯកំ អាណោមំ សង្ខារិក្ខា អន្លោហាមិ កកវតោ
សាសនំ មនសិ កមេយ្យំ ពហុ វត មេ កាតំ
អស្សតិ យោពាយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិ
ភាវេតិ អហោ វតាហំ តទន្តំ ជីវេយ្យំ យទន្តំ
អស្សសិក្ខា វា មស្សសាមិ មស្សសិក្ខា វា អស្សសាមិ

ខ្នាលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុណាចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើយ អញ
មុខជាធីតវេសំនៅ តែក្នុងខណៈដែលអញចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះ (ដូច្នេះ)
អញអប្បិយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ អញ
អប្បិយកិក្ខុ (ក្នុងសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើនក្តី
ខ្នាលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុណាចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើយ អញមុខ
ជាធីតវេសំនៅ តែក្នុងខណៈដែលអញចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះ (ដូច្នេះ) អញ
អប្បិយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ អញអប្បិយកិក្ខុ
(ក្នុងសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើន
ក្តី ខ្នាលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុតាំងនេះ ហៅថាជាអក្ខប្រមាទ ចំរើម
មរណស្សតិយ៉ាងនេះឡាយ ដើម្បីឱ្យអស់តាសាវៈ ។ ខ្នាលកិក្ខុតាំងឡាយ
កិក្ខុណាចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើយ អញមុខជាធីតវេសំនៅ តែ
ក្នុងខណៈដែលអញចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះ (ដូច្នេះ) អញ
អប្បិយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ អញអប្បិយកិក្ខុ
(ក្នុងសាសនារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ) ឱ្យបានច្រើនក្តី ខ្នាលកិក្ខុ
តាំងឡាយ កិក្ខុណាចំរើមមរណស្សតិយ៉ាងនេះថា ឡើយ អញមុខ
ជាធីតវេសំនៅ តែក្នុងខណៈដែលអញដកដង្ហើមចេញ ហើយដកដង្ហើម
ចូលវិញ ឬ ដកដង្ហើមចូល ហើយដកដង្ហើមចេញវិញដូច្នេះ

កកវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ ពហុ វត មេ
 កតំ អស្សតិ ឥមេ វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អច្ឆមត្តា
 វិហារន្តំ ភិក្ខុំ មរណស្សតិ ការវន្តំ អាសវាធំ
 មយាយ ។ កស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតតង្គំ
 អច្ឆមត្តា វិហារស្សនម ភិក្ខុំ មរណស្សតិ ការវស្សនម
 អាសវាធំ មយាយាតិ ឯវំ ហិ វេ ភិក្ខុវេ
 សិក្ខិតតង្គំ ។

(២០) ឯកំ សមយំ កកវា ធានិកេ
 វិហារតិ តិជ្ឈការវសេ ។ កក្រ ទោ កកវា
 ភិក្ខុ រាមន្តេសិ មរណស្សតិ ភិក្ខុវេ ការវតា
 ពហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ មហាចិសំសា
 អមតោគតា អមតបរិយោសាថា ។ កតំ ការវតា
 ច ភិក្ខុវេ មរណស្សតិ កតំ ពហុលីកតា
 មហាប្បណ ហោតិ មហាចិសំសា អមតោគតា
 អមតបរិយោសាថា ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិវស
 ធិក្ខន្តេ រត្តិយោ មជិហិតាយ(១) ឥតិ មជិសញ្ចិក្ខុតិ

១ ម. បដិភាយ ។

កញ្ញាប្បយកចិត្តទុកដាក់នូវសាសនារបស់ព្រះអង្គ ព្រះភារា កញ្ញាប្បវិក្ខុ
 ភិក្ខុ(ក្នុងសាសនារបស់ព្រះអង្គ) ឱ្យបានច្រើនក្តី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភូតភិក្ខុទាំងនេះ ទើបយោបល់ជាអ្នកនិម្មិតប្រមាទ ចំរើននូវមរណស្សនិ
 យានិក្សៀវក្សា ដើម្បីឱ្យអស់តាសវៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកទាំងឡាយ ធម្មសិក្សាយានិក្សៀវក្សា យេនិទាំងឡាយ គួរជាអ្នកនិម
 ្មិតប្រមាទ គួរចំរើនមរណស្សនិយានិក្សៀវក្សា ដើម្បីឱ្យអស់តាសវៈ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសិក្សាយានិក្សៀវក្សា ។

(២០) សម័យមួយ ព្រះអង្គព្រះភារា ព្រះធិន្ទ្រវរុណសាទ
 ដង្ហ ទៀបនាទិតប្រាម ។ ព្រះអង្គព្រះភារា ព្រះប្រាសាទនិក្ខុភិក្ខុ
 ដែលនៅក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មរណស្សនិដែលភិក្ខុចំរើន
 ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេយ្យាសនាជាតិ មានផលច្រើន មាន
 កាតិសន្ធិច្រើន ជាគុណជាតិ ឈមទៅក្រចេះព្រាម មានព្រះនិព្វានជាទី
 ចំរើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមរណស្សនិ ដែលភិក្ខុចំរើនហើយ
 ដោយប្រការដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ដោយប្រការដូចម្តេច ទើបជា
 គុណជាតិ មានផលច្រើន មានកាតិសន្ធិច្រើន ជាគុណជាតិ ឈមទៅក
 ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាទីចំរើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើថ្ងៃ
 អស្តង្គតហើយ ព្រឹកដល់មក ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាដូច្នោះ

ពហុកា ទោ មេ ចទ្ធយា មរណស្ស អហំ វា មំ
ធុំសេយ្យ វិទ្ធិកោ វា មំ ធុំសេយ្យ សតមដំ វា
មំ ធុំសេយ្យ តេន មេ អស្ស កាលកិរិយា
សោ មមស្ស អន្តរាយោ ឧបក្ខុលិត្វា វា បបតេយ្យំ
កត្តំ វា មេ កុត្តំ ព្យាបាដ្ឋេយ្យ ចិត្តំ វា មេ
កុប្បេយ្យ សេដ្ឋំ វា មេ កុប្បេយ្យ សត្តកា
វា មេ វាតា កុប្បេយ្យំ តេន មេ អស្ស
កាលកិរិយា សោ មមស្ស អន្តរាយោតិ ។
តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា ឥតិ បដិសត្វក្ខត្តំ
អត្ថិ ទុទោ មេ ខាបកា អកុសលា ធម្មា
អច្ចហំនា យេ មេ អស្ស រត្តិ កាលំ
ករោន្តស្ស អន្តរាយាយោតិ ។ សរេ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ បទ្ធវក្ខុនាទោ វរំ ជាទាតិ អត្ថិ
មេ ខាបកា អកុសលា ធម្មា អច្ចហំនា យេ
មេ អស្ស រត្តិ កាលំ ករោន្តស្ស អន្តរាយាយោតិ

បច្ច័យនៃសេចក្តីស្តាប់របស់អញ បានច្រើនណាស់ គឺភស្តុតាងចំពោះអញ ឬ
ខ្លួននឹងទិចអញ ក្នុងបទដ៏ទាំងអញ អញធម្មវិធីមរណកាល ដោយហេតុ
នោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ នឹងមានផលអញ អញនឹងក្លាក្នុងរូប ឬទុយ
ដែលអញចរិតាហើយនឹងឱ្យទោស ប្រចាំតំរបស់អញ នឹងកម្រើក
ស្នេស្តរបស់អញនឹងកម្រើក ខ្យល់មានពាក្យដូចគ្នាចំពោះការរបស់អញនឹង
កម្រើក អញធម្មវិធីមរណកាល ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ
នឹងមានផលអញ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគួរពិចារណាផ្សេងដោយ
អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលអញមិនទាន់លះបង់ ជាអង្គដែល
នឹងទាំងឡាយអន្តរាយផលអញ កាលធ្វើមរណកាលក្នុងវេលាព្រឹក គឺមាន
ឬទេ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ ភិក្ខុកាលពិចារណាទៅ ដឹងយ៉ាង
នោះថា អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលអញមិនទាន់លះបង់ ជា
អង្គដែលនឹងទាំងឡាយអន្តរាយផលអញ កាលធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលាព្រឹក

តេជ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា តេសំ យេវ ចាបកាធំ
 អកុសលាធំ ធម្មាធំ បហាបាយ អធិមត្តោ ធម្មោ ច
 វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សាធូញ្ញំ ច អច្ឆដិវាធំ
 ច សតិ ច សម្មជញ្ញត្ត កាលីយំ ។ សេយ្យថាចិ
 ភិក្ខុវេ អាទិក្កុទេលោ វា អាទិក្កុសិសោ វា កាស្មីវ
 ទេលស្ស វា សិសស្ស វា វិញ្ញាបនាយ អធិមត្តំ
 ធនុត្ត វាយាមត្ត ឧស្សាហត្ត ឧស្សាធូញ្ញត្ត
 អច្ឆដិវាធំត្ត សតិត្ត សម្មជញ្ញត្ត កាបយ្យ វិវាមវ
 ទោ ភិក្ខុវេ តេជ ភិក្ខុនា តេសំ យេវ ចាបកាធំ
 អកុសលាធំ ធម្មាធំ បហាបាយ អធិមត្តោ ធម្មោ
 ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សាធូញ្ញំ ច អច្ឆដិវាធំ
 ច សតិ ច សម្មជញ្ញត្ត កាលីយំ ។ សទេ ច ធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចន្ទវេក្ខុនាថោ វិវំ ជាតាតិ ធនុត្តិ មេ
 ចាបកា អកុសលា ធម្មា អច្ឆដិវា យេ មេ
 អស្ស រត្តិ កាលំ កាភេត្តស្ស អន្តរយោយាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនា ធម្មវិញ្ញាណសេចក្តីចម្រើនដ៏ធំ សេចក្តី
 ព្យាយាមដ៏ធំ សេចក្តីខ្ជិយាមដ៏ធំ សេចក្តីច្រើនប្រាជ្ញាដ៏ធំ ការប្រព្រឹត្តិមិនថយ
 ក្រោយដ៏ធំ សតិដ៏ធំ សម្មជញ្ញៈដ៏ធំ ឱ្យមាំមួន ដើម្បីលេបដំនូរអកុសល
 ធម៌ដែលមកទាំងនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលត្រូវភ្នំ
 តេសំនឹងភ្នំ តេស្សាសក្តី ត្រូវនូវសេចក្តីចម្រើនដ៏ធំ សេចក្តីព្យាយាមដ៏ធំ
 សេចក្តីខ្ជិយាមដ៏ធំ សេចក្តីច្រើនប្រាជ្ញាដ៏ធំ ការប្រព្រឹត្តិមិនថយក្រោយដ៏ធំ
 សតិដ៏ធំ សម្មជញ្ញៈដ៏ធំ ឱ្យមាំមួន ដើម្បីលេបដំនូរ (ដែលនោះ) សំគាប់
 ឬក្បាលនោះចេញ សេចក្តីនេះ មានបរមយោជន៍ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនាធម្មវិញ្ញាណសេចក្តីចម្រើនដ៏ធំ សេចក្តីព្យាយាមដ៏ធំ សេចក្តី
 ខ្ជិយាមដ៏ធំ សេចក្តីច្រើនប្រាជ្ញាដ៏ធំ ការប្រព្រឹត្តិមិនថយក្រោយដ៏ធំ
 សតិដ៏ធំ សម្មជញ្ញៈដ៏ធំ ឱ្យមាំមួន ដើម្បីលេបដំនូរអកុសលធម៌
 ដែលមកទាំងនោះចេញ មានបរមយោជន៍នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តែបើ ភិក្ខុកាលពិចារណាទៅដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អកុសល
 ធម៌ដែលមកទាំងឡាយ ដែលកញ្ជមិនទាន់លេបដំ ជាធម៌ដែលនឹង
 នាំឱ្យអន្តរាយដល់អញ កាលធ្វើបរិណាកាត ក្នុងវេលាព្រឹកមិនមានទេ

ភេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា ភេទេវ ចិគ្គិយ្យោនោរដ្ឋេន
វិហារក្ខំ អហោរក្ខានុសិក្ខុនា កុសលេសុ ធម្មេសុ ។
ភេទ បទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វត្តិយោ ចិក្ខុន្តាយ ធិវេស
បដិហិតេ ភតិ បដិសត្វិក្ខតិ ពហុកា ទោ មេ ធម្មយោ
មរណស្ស អហិ វា មំ ធិសេយ្យ វិជ្ជិកោ វា មំ
ធិសេយ្យ សតបដិ វា មំ ធិសេយ្យ ភេទ មេ អស្ស
កាលកិរិយា សោ មមស្ស អន្តរាយោ
ឧបក្ខុលិក្ខា វា បបតេយ្យំ កត្តំ វា មេ កុត្តំ
ឡាបន្ទេយ្យ ចិក្ខុំ វា មេ កុប្បេយ្យ សេដ្ឋំ វា
មេ កុប្បេយ្យ សត្តកា វា មេ វាតា កុប្បេយ្យំ
ភេទ មេ អស្ស កាលកិរិយា សោ មមស្ស
អន្តរាយោតិ ។ ភេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា ភតិ
បដិសត្វិក្ខតិក្ខំ អតិ ទុ ទោ មេ ចាបកា
អកុសលា ធម្មា អប្បហិណ យេ មេ អស្ស
ធិវា(*) កាលំ ករោន្តស្ស អន្តរាយាយោតិ ។

* ម. វង្គ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភិក្ខុនាអប្បិជាធម្មសិក្សារៀយ ។ កុត្តិកុសលធមិ
ចាំនិទ្ធាយ ចាំនិវេលាវេ ធិនិវេលាយបំ ដោយចិនិធិពុរោជ្ជៈនោធិនិ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មួយទៀត កាលបើវេលាយបំកន្លងដុតទៅ វេលាវេ
តិវេរមកដល់ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ វេរមនិធិពារណដូច្នោះថា បច្ច័យវេ
សេចក្តីស្តាប់របស់អញ បានច្រើនណាស់ គឺធីនិធិចិកអញ ឬ ខ្លួនធីនិ
ចិចអញ ក្រែងធីនិចាំអញ អញអប្បិធ្វើមរណកាលដោយហេតុនោះ សេចក្តី
អន្តរាយនោះធីនិបានដល់អញ អញធីនិភាគដួល ឬ ពុយវេលអញ
បរិភោគហើយធីនិឱ្យទោស ប្រមាណរបស់អញធីនិកម្រឹក សេស្តរបស់
អញធីនិកម្រឹក ទ្រល់បានភាការដូចកាំបិភាការរបស់អញធីនិកម្រឹក
អញអប្បិធ្វើមរណកាល ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ ធីនិបាន
ដល់អញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភិក្ខុនា អប្បិពិពារណដូច្នោះថា
អកុសលធមិវេលាមកចាំនិទ្ធាយ ដែលអញមិនទាន់លំបេង ជាធមិវេល
ធីនិចាំឱ្យអន្តរាយដល់អញ កាលធ្វើមរណកាល កុត្តិវេលាវេ តើបានឬទេ ។

សោ ធម្ម កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធម្មវេក្ខុមាណោ ឯវ
 វាណតិ អត្ថិ មេ ចាចកាណំ អកុសលា ធម្មា
 អច្ឆរិយា យេ មេ អស្ស ធិវា កាលំ
 កោណ្ឌស្ស អន្តរាយាយាតិ ភេទ កិក្ខុវេ កិក្ខុវា
 ភេសំ យេវ ចាចកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ
 បហានាយ អធិមត្តោ ធម្មោ ធម្មា វាយាមោ ធម្ម
 ទស្សនោ ធម្ម ទស្សន្តិ ធម្ម អច្ឆរិយិ ធម្ម
 សតិ ធម្ម សម្មជញ្ញត្ត កាណិយំ ។ សេយ្យថាមិ
 កិក្ខុវេ អាទិក្កុលោ វា អាទិក្កុសិសោ វា
 ភស្មេវ ចេលស្ស វា សិសស្ស វា ធិត្វាចនាយ
 អធិមត្តំ ធម្មត្ថុ វាយាមត្ថុ ទស្សនាត្ថុ ទស្សន្តិ
 អច្ឆរិយិ ធម្ម សតិ ធម្ម សម្មជញ្ញត្ត កាណិយំ ឯវមេ
 វោ កិក្ខុវេ ភេទ កិក្ខុវា ភេសំ យេវ ចាចកាណំ
 អកុសលាណំ ធម្មាណំ បហានាយ អធិមត្តោ ធម្មោ
 ធម្ម វាយាមោ ធម្ម ទស្សនោ ធម្ម ទស្សន្តិ ធម្ម
 អច្ឆរិយិ ធម្ម សតិ ធម្ម សម្មជញ្ញត្ត កាណិយំ ។

ខ្នាលកិក្ខុវេ ឡាយ ប្រសិទ្ធភិ កិក្ខុកាលតិចារណោវេនិយាទិវេនេវ
 អកុសលធម្មវិលាមកតាំងឡាយ ដែលអញ្ញមិនទាន់លេច ជាធម្មវិសេ
 នីវតាំងឡាយ ដល់អញ កាលធ្វើមរណភាព ក្នុងវេលាវេទនា ខ្នាល
 កិក្ខុវេ ឡាយ ឯកុតោធម្មវិសេចក្តីប៉ុនប៉ង វេសចក្តីព្យាយាម
 វេសចក្តីឃ្នាមផង វេសចក្តីប្រិវិប្រិវផង ការប្រព្រឹត្តិមិនថយក្រោយផង
 សនិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យទាំងមូល ដើម្បីលេចវិលាមក
 តាំងនោះចេញ ។ ខ្នាលកិក្ខុវេ ឡាយ ចុក្កុលវេសចក្តីក្នុងនោះ
 សំពត្តិ គេក្បាលក្តី ធម្មវិសេចក្តីប៉ុនប៉ង វេសចក្តីព្យាយាម
 វេសចក្តីឃ្នាមផង វេសចក្តីប្រិវិប្រិវផង ការប្រព្រឹត្តិមិនថយក្រោយផង
 សនិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យទាំងមូល ដើម្បីលេចវិលាមក
 ចុក្កុលនោះចេញ វេសចក្តីនៃ ទានបាយយ៉ាងណា ខ្នាលកិក្ខុ
 វេ ឡាយ កិក្ខុតោធម្មវិសេចក្តីប៉ុនប៉ង វេសចក្តីព្យាយាម
 ផង វេសចក្តីឃ្នាមផង វេសចក្តីប្រិវិប្រិវផង ការប្រព្រឹត្តិមិនថយ
 ក្រោយផង សនិផង សម្បជញ្ញៈផង ឲ្យទាំងមូល ដើម្បីលេចវិលាមក
 អកុសលធម្មវិលាមកតាំងនោះចេញ ទានបាយយ៉ាងនោះផង ។

សចេ ចន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចន្ទវេក្ខុនាថោ ឯវ
ជាតាភិ ធន្តិ មេ ឆាបកា អកុសលា ធម្មា
អធិប្បិថា យេ មេ អស្សុ ធិវា កាលំ
ករោន្តស្ស អន្តកយាយាភិ តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា
តេនេវ ចីតិប្បមោធើន វិហាតត្បំ អកោរក្កាទុសិក្ខិថា
កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ ឯវំ ភាវិតា ច ទោ
ភិក្ខុវេ មរណស្សតិ ឯវំ ធម្មលីកតា មហាច្ឆលា ហោតិ
មហាធិសំសា អមតោកតា អមតមរិយោសាធាតិ ។

សារាណិយាទិវិក្កា ទុតិយោ ។

វិស្សទ្ធានំ

ទ្វេ សារាណិយា មេត្តំ
កទ្ធកំ អនុតប្បិយំ
ធកុលកុសលា មទ្ធិ
ទ្វេ ច ហោត្តិ មរណស្សតិថា ធសាតិ ។

ម្ចាស់កុំតាំងខ្យាយ តែចើ កុំតាកាលពិចារណាទៅដឹងយ៉ាងនៃវិញថា
អកុសលធម៌ដ៏លាមកតាំងខ្យាយ ដែលអញ្ញមិនទាន់លះចង់ ជាធម៌
ដែលនឹងនាំឱ្យអន្តរាយដល់អញ កាលធ្វើមរណកាត ក្នុងវេលាថ្ងៃ
មិនមានទេ ម្ចាស់កុំតាំងខ្យាយ កុំតុំនោះអប្បជានុសិក្សារឿយៗ ក្នុង
កុសលធម៌តាំងខ្យាយ តាំងវេលាថ្ងៃ នឹងវេលាយប់ ដោយបំភិនីធិបាមាដ្ឋៈ
នោះឯង ។ ម្ចាស់កុំតាំងខ្យាយ មរណស្សតិដែលឫក្កលចំរើនយ៉ាងនេះ
ធ្វើឱ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ទើបជាគុណជាតិ មានផលច្រើន មានការសិរិរ
ច្រើន ជាគុណជាតិ ឈមទៅគ្រូនើក្ខាន មានគ្រូនើក្ខានជាទីចំផុត។

ធម៌ សារាណិយាទិវិក្កា ។

ទុទ្ធានៃសារាណិយាទិវិក្កានោះគឺ

និយាយអំពីសារាណិយធម៌ពីលើក អំពីមេត្តា ១ អំពី
កាលកិរិយា ១ អំពីកាលកិរិយាក្តៅក្រហាយ ១ អំពីរឿង
ឧកុលចំរា ១ អំពីការមិនពិចារណាម្ភុកុសលធម៌ ១ អំពីអ្នក
សម្រាប់គ្រូ ១ អំពីមរណស្សតិពីលើក ទ្រៅជា ១០ រឿង ។

អនុញ្ញាតិយវិគ្គ

[២០] ឯកំ សមយំ ភគវា សញ្ញេសុ វិហារតិ
សាមគមកេ ចោក្ខរណិយាយំ ។ អថទោ អញ្ញតរា
ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកច្យំ
ចោក្ខរណិយំ ឱកាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសន្តិមិ
ធម្មសន្តិមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
ឯកមន្តំ មិកា ទោ សា ទេវតា ភគវន្តំ ឯនទភោច
កយោមេ កន្តេ ធម្មា ភិក្ខុនោ បរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។
កកមេ តយោ ។ កម្មារាមតា ភស្សារាមតា
និទ្ធារាមតា ។ ឥមេ ទោ កន្តេ តយោ ធម្មា
ភិក្ខុនោ បរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។ ឥនទភោច សា
ទេវតា ។ សមទុត្តោ សត្វា អហោសិ ។ អថទោ
សា ទេវតា សមទុត្តោ មេ សត្វាតិ ភគវន្តំ
អភិវាទេត្វា មទក្ខិណំ កត្វា តត្រូវន្តវាយំ ។ អថទោ
ភគវា ភស្សា រត្តិយា អនុយេន ភិក្ខុ វាមន្តេសិ

អនុញ្ញាតិយវិគ្គ

[២១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រថាប់នៅក្នុងវិហារឈ្មោះ
ពុទ្ធរណិយា ដ៏សាមគ្រាម ក្នុងវិសេសក្កៈ ។ គ្រានោះ ទេវតាមួយអង្គ
មានស្ម័គ្រជឿន កាលក្រិយបឋមយាមកទ្ធីហើយ ចណ្តាលវិហារ
ឈ្មោះពុទ្ធរណិយាទាំងមូលឱ្យក្រិយាល ហើយចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
ឈរនៅក្នុងវិសេសក្កៈ ។ លុះទៅគានោះ ឈរនៅក្នុងវិសេសក្កៈហើយ
ចុះក្រាបបង្គំមូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បតិព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន
ធម៌ធម៌យ៉ាងនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាចស្តុន្យដល់ភិក្ខុ ។
ធម៌ធម៌យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ធម៌សេចក្តីប្រកាសក្នុងការងារ ១ សេចក្តី
ប្រកាសក្នុងការងារ ១ សេចក្តីប្រកាសក្នុងការងារក្នុង ១ ។ បតិព្រា
ហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ធម៌ធម៌យ៉ាងនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
សាចស្តុន្យដល់ភិក្ខុ ។ លុះទៅគានោះ ក្រាបបង្គំមូលដូច្នេះហើយ ។
ព្រះសាស្ត្រក៏ទ្រង់ពេញព្រះហ្វឺនយ ។ ទើបទៅគានោះ ដឹងថា
ព្រះសាស្ត្ររបស់អញ ទ្រង់ពេញព្រះហ្វឺនយហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ចុះទៅក្នុងវិសេសក្កៈ ។ លុះទ្រង់ព្រះគ្រានោះ
ទៅហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា

សំប៉ ភិក្ខុវេ រត្តិ អញ្ញតក ទេវតា អភិក្កន្តាយ
 រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កោវលកម្យំ ចោត្តារណិយំ
 ឧកាសេត្វា យេនាហំ តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា មំ
 អភិវិទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ឯកមន្តំ បិពា ទោ
 ភិក្ខុវេ សា ទេវតា មំ ឯកទេវតា តយោមេ ករុណ
 ធម្មា ភិក្ខុវេ បរិហាយាយ សំវត្តន្តិ ។ កាតមេ
 តយោ ។ កត្តាភមតា ភស្សាភមតា ចិដ្ឋាភមតា ។
 សមេ ទោ ករុណ តយោ ធម្មា ភិក្ខុវេ បរិហាយាយ
 សំវត្តន្តិ ។ សំទេវតា ភិក្ខុវេ សា ទេវតា សំវត្តន្តិ
 មំ អភិវិទេត្វា មទត្តិណំ កត្វា តត្តវណ្ណាយិ ។ តេសំ
 វេ ភិក្ខុវេ អលាភា តេសំ ធុល្យង្គំ យេ វេ ទេវតាមិ
 ជានន្តិ កុសលេហិ ធាត្មេហិ បរិហាយមាណេ(១) ។
 អបរេចិ ភិក្ខុវេ តយោ បរិហាយិយេ ធាត្មេ ទេសេស្សាមិ
 តំ សុណាម សាធុកំ មទសិករេម កាសិស្សាមិតិ ។

១. បរិហាយ សំវត្តន្តិ ។

ខ្មោលភិក្ខុចាំជំឡាយ កាលក្រិចបមយាមយបមិញ កន្លងទៅហើយទៅជា
 មួយកង ទានស្ម័គ្ររឿង បណ្តាលវិហារឈ្មោះ ពោត្តរណិយាចាំជំឡាយ
 ឱ្យប្រាស ហើយចូលមកគាល់គោតម លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយ
 ចង្កុំគោតម ហើយឈរនៅក្នុងសមគម្ភ ខ្មោលភិក្ខុចាំជំឡាយ លុះទៅជា
 នោះ ឈរនៅក្នុងសមគម្ភហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលគោតមយ៉ាងនេះថា
 បពិត្រប្រារក្ខន្ធដ៏ចំរើន ធម៌ យ យ៉ាងនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 សាចសូឡដល់ភិក្ខុ ។ យ យ៉ាង តែដុចដុច ។ គិសេចក្តីប្រេកអាក្នុង
 ការីវេទ សេចក្តីប្រេកអាក្នុងការវេទា ។ សេចក្តីប្រេកអាក្នុងការវេក
 លកំ ។ បពិត្រប្រារក្ខន្ធដ៏ចំរើន ធម៌ យ យ៉ាងនេះ តែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាចសូឡដល់ភិក្ខុ ។ ខ្មោលភិក្ខុចាំជំឡាយ ទៅនោះនោះ
 ពុទ្ធនិយាយយ៉ាងនេះ លុះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ក៏ថ្វាយចង្កុំគោតម
 ធ្វើប្រទក្សិណហើយពុទ្ធនិយាយទៅក្នុងទំនោរឯង ។ ខ្មោលភិក្ខុចាំជំឡាយ ពួក
 ទៅនោះ ដឹងលោកចាំជំឡាយណាដែលកំពុងសាចសូឡបាតកុសលធម៌
 ចាំជំឡាយ លោកចាំជំនោះឈ្មោះយ៉ាងនោះ លោកចាំជំនោះឈ្មោះថា
 ពុទ្ធនិយាយក្រក់ ។ ខ្មោលភិក្ខុចាំជំឡាយ គោតមនិយាយដល់ខ្ញុំ
 បរិហាយធម៌(ធម៌ជាគ្រឿងសាចសូឡ) យ ដទៃទៀត ពួកចាំជំឡាយចូរ
 ស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុក្ខនិច្ចឱ្យស្រួលចូល គោតមនិយាយដល់ខ្ញុំប្រាប់ ។

ឯវំ កន្តតិ ទោ តេ ភិក្ខុ កកវនោ បទ្ធស្សេស្សំ ។
 កកវំ ឯតទរោច ។ កកមេ ច ភិក្ខុវេ តយោ
 បរិហានិយា ធម្មា ។ សន្តិណិកាណមតា នោវចស្សតា
 ចាបមិត្តតា ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ បរិហានិយា
 ធម្មា ។ យេ ហិ កោចិ ភិក្ខុវេ អតិកមទ្ធានំ
 បរិហាយីសុ កុសលេហិ ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ
 ឥមេហោវ ធមហិ ធម្មេហិ បរិហាយីសុ កុសលេហិ
 ធម្មេហិ ។ យេ ហិ កោចិ ភិក្ខុវេ អនាតតមទ្ធានំ
 បរិហាយីស្សន្តិ កុសលេហិ ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ
 ឥមេហោវ ធមហិ ធម្មេហិ បរិហាយីស្សន្តិ កុសលេហិ
 ធម្មេហិ ។ យេ ហិ កោចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ បរិហាយន្តិ
 កុសលេហិ ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ ឥមេហោវ ធមហិ
 ធម្មេហិ បរិហាយន្តិ កុសលេហិ ធម្មេហិតិ ។

[២២] ធមិមេ ភិក្ខុវេ អបរិហានិយេ ធម្មេ
 នេសេស្សនិ តំ សុណាថេ ។ មេ ។ កកមេ
 ច ភិក្ខុវេ ធម អបរិហានិយា ធម្មា ។

ភិក្ខុតាំងនោះ បានទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានប្រោសយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ
 បរិហានិយធម៌ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីត្រេកអរនឹងការរីករវា
 ដោយខ្លួន ។ ការជាអ្នកដែលគេប្រាប់វាបានដោយគ្រូ ។ ការជាអ្នកមាន
 មិត្តភក្តិ ។ ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ នេះឯងបរិហានិយធម៌ យ៉ាង ។
 ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ ពួកបុគ្គលណាមួយ សាចស្មោះហើយចាកកុសលធម៌
 តាំងខ្សោយ ក្នុងអធិកាល បុគ្គលតាំងអស់នោះ សាចស្មោះហើយចាក
 កុសលធម៌តាំង ៦ នេះឯង ។ ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ ចោលពួកបុគ្គលណាមួយ
 គឺសាចស្មោះចាកកុសលធម៌តាំងខ្សោយ ក្នុងអធិកាល បុគ្គលតាំង
 អស់នោះ គឺនឹងសាចស្មោះចាកកុសលធម៌តាំង ៦ នេះឯង ។ ខ្ញុំលក្ខតាំង
 តាំងខ្សោយ ពួកបុគ្គលណាមួយ កំពុងសាចស្មោះចាកកុសលធម៌តាំងខ្សោយ
 ក្នុងកាលផ្សេងទៀត បុគ្គលតាំងអស់នោះ គឺសាចស្មោះចាកកុសលធម៌
 តាំង ៦ នេះឯង ។

[២២] ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ គឺជាអ្នកនឹងសំដែង អបរិហានិយធម៌
 (ធម៌ដែលមិនសាចស្មោះ) ៦ យ៉ាងនេះ អ្នកតាំងខ្សោយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះ
 ចុះ ។ មេ ។ ខ្ញុំលក្ខតាំងខ្សោយ អបរិហានិយធម៌ ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

ន កសិករមតា ន កសិករមតា ន និក្ខារមតា ន
 សន្តិសិកាមតា សេវចស្សនា កល្យាណមិត្តតា ។
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ធន អចរិយានិយោ នម្មា ។ យេ ហិ
 កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្តានំ ន ចរិយាយិសុ កុសលេហិ
 ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ ឥមេហេវ ធម្មេហិ ធម្មេហិ ន
 ចរិយាយិសុ កុសលេហិ ធម្មេហិ ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ អនាគតមន្តានំ ន ចរិយាយិស្សន្តិ កុស-
 លេហិ ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ ឥមេហេវ ធម្មេហិ ធម្មេហិ ន
 ចរិយាយិស្សន្តិ កុសលេហិ ធម្មេហិ ។ យេ ហិ
 កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ ន ចរិយាយន្តិ កុសលេហិ
 ធម្មេហិ សទ្ធវេ តេ ឥមេហេវ ធម្មេហិ ធម្មេហិ ន
 ចរិយាយន្តិ កុសលេហិ ធម្មេហិ ។

[២៣] កយន្តិ ភិក្ខុវេ កាមាទមេតំ
 អជីវចនំ ធុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ កាមាទមេតំ អជីវចនំ
 រោតោតិ ភិក្ខុវេ កាមាទមេតំ អជីវចនំ
 តណ្ហោតិ ភិក្ខុវេ កាមាទមេតំ អជីវចនំ

គិសេចក្តិមិទ្រេកកក្កដាការិវា ។ សេចក្តិមិទ្រេកកក្កដាការិវា ។
 សេចក្តិមិទ្រេកកក្កដាការិវា ។ សេចក្តិមិទ្រេកកក្កដាការិវា ។
 វោយន្តិ ។ ភាគជាអ្នកដែលប្រែប្រួលវិញ្ញា ។ ភាគជាអ្នកមាន
 កល្យាណមិត្ត ។ ។ ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ នេះឯងចរិយាចិយធម៌ចាំឯ
 ៦ យ៉ាង ។ ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ ទោះបីកុសលណាមួយ មិនសាបសូន្យ
 ហើយចាកកុសលធម៌ចាំឡាយ ក្នុងអធិការ បុគ្គលចាំសំនោះ
 មិនសាបសូន្យហើយចាកធម៌ចាំឯ ៦ នេះឯង ដែលជាកុសលធម៌ ។ ខ្លួន
 ភិក្ខុចាំឡាយ ទោះបីកុសលណាមួយ គឺធម៌មិនសាបសូន្យចាកកុសល-
 ធម៌ចាំឡាយ ក្នុងអធិការ បុគ្គលចាំសំនោះនឹងមិនសាបសូន្យ
 ចាកធម៌ចាំឯ ៦ នេះឯង ដែលជាកុសលធម៌ ។ ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ
 ទោះបីកុសលណាមួយ មិនសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ចាំឡាយ ក្នុង
 កាលវេទនា បុគ្គលចាំសំនោះ មិនសាបសូន្យចាកធម៌ចាំឯ ៦
 នេះឯង ដែលជាកុសលធម៌ ។

[២៤] ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ ត្រង់ពាក្យថា ភ័យខ្លះ ជាឈ្មោះវិនិកាម
 ចាំឡាយ ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ ពាក្យថា ខ្ពក្តិ ជាឈ្មោះវិនិកាមចាំ
 ឡាយ ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ ពាក្យថា រោតខ្លះ ជាឈ្មោះវិនិកាមចាំឡាយ
 ខ្លួនភិក្ខុចាំឡាយ ពាក្យថា ធានៈ(ពក) ខ្លះជាឈ្មោះវិនិកាមចាំឡាយ

សង្កាតិ កិក្ខុវេ កាមាទមេតំ អនិវចនំ បង្កោតិ
 កិក្ខុវេ កាមាទមេតំ អនិវចនំ ។ កស្មា ច កិក្ខុវេ
 ភយន្តិ កាមាទមេតំ អនិវចនំ កាមរក្សត្តាយំ
 កិក្ខុវេ ធន្តរកវិនិទ្ធា ទិដ្ឋនម្មិកាមិ ភយា ន
 បរិមុត្តតិ សម្បរាយិកាមិ ភយា ន បរិមុត្តតិ តស្មា
 ភយន្តិ កាមាទមេតំ អនិវចនំ ។ កស្មា ច កិក្ខុវេ
 ទុក្ខន្តិ... រោតោតិ... ធលោកតិ... សង្កាតិ... បង្កោតិ
 កាមាទមេតំ អនិវចនំ កាមរក្សត្តាយំ កិក្ខុវេ
 ធន្តរកវិនិទ្ធា ទិដ្ឋនម្មិកាមិ បង្កា ន បរិមុត្តតិ
 សម្បរាយិកាមិ បង្កា ន បរិមុត្តតិ តស្មា បង្កោតិ
 កាមាទមេតំ អនិវចនន្តិ ។

ភយំ ទុក្ខញ្ច រោតោ ច សង្កោ បង្កោ ច ទុកយំ
 រិកេ កាមា បរិមុត្តន្តិ យត្តុ សត្តោ បុប្ផនិទោ ។

ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពាក្យថា សន្តិ៖ (ការជាប់ចំពាក់ចិត្ត) ខ្ញុំ៖ ជាឈ្មោះ
 នៃកាមតាំងឡាយ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពាក្យថា បន្តិ៖ (ភក់) ខ្ញុំ៖
 ជាឈ្មោះនៃកាមតាំងឡាយ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពាក្យថា ភីយខ្ញុំ៖
 ជាឈ្មោះនៃកាមតាំងឡាយ ព្រោះហេតុអ្វី ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 (ព្រោះថា) បុគ្គលដែលប្រករដោយកាមនេះ រមែងជាប់ចំពាក់
 ដោយឧទុក្ខ មិនរួចអំពីភីយក្នុងបច្ចុប្បន្នផង មិនរួចអំពីភីយក្នុងបរាណ
 ផង ព្រោះហេតុនោះបានជា ពាក្យថា ភីយខ្ញុំ៖ ជាឈ្មោះនៃកាម
 តាំងឡាយ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពាក្យថា ទុក្ខ... រោគ... គណៈ...
 សន្តិ៖ ... បន្តិ៖ ខ្ញុំ៖ ជាឈ្មោះនៃកាមតាំងឡាយ ព្រោះហេតុអ្វី ខ្មាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ (ព្រោះថា) បុគ្គលដែលប្រករដោយកាមនេះ រមែង
 ជាប់ចំពាក់ដោយឧទុក្ខ មិនរួចអំពីបន្តិ៖ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង មិនរួចអំពីបន្តិ៖
 ក្នុងបរាណផង ហេតុនោះបានជា ពាក្យថា បន្តិ៖ខ្ញុំ៖ ទើបជាឈ្មោះ
 នៃកាមតាំងឡាយ ។

កាមតាំងឡាយ ដែលជាទីជាប់ចំពាក់របស់បុប្ផន្តិខ្ញុំ៖ លោកវិនិច្ឆ័យថា
 ភីយផង ទុក្ខផង រោគផង ធិន្តប្បដាសតាំង៦ គឺសន្តិ៖ផង បន្តិ៖ផង ។

ឧបាសានេ កយំ ធិស្វា ជាតិវរណសន្តវេ
 អនុបាសា វិបុល្លិ ជាតិវរណសន្តវេ ។
 តេ ទេមប្បត្តា សុទិយេ ធិដ្ឋង្គាភិវិទ្ធា
 សទ្ធវេ វរកយាតីតា សទ្ធិត្ថំ ឧបទ្ធិត្ថំ ។

(២៤) ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សម្មាសមេ ភិក្ខុ
 ហិវរ្លំ បទ្ធករាជំ បណសេយ្យ កោ បទ វណោ
 ធរាយ អវិជ្ជាយ ។ កាតមេហិ ធម៌ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សមាធិស្ស សមាធិត្ថកុសលោ ហោតិ សមាធិស្ស
 មិតិកុសលោ ហោតិ សមាធិស្ស វ្រដ្ឋានកុសលោ
 ហោតិ សមាធិស្ស កាល្យាណកុសលោ ហោតិ
 សមាធិស្ស កោតវកុសលោ ហោតិ សមាធិស្ស
 អភិវិហារកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
 ធម៌ ធម្មេហិ សម្មាសមេ ភិក្ខុ ហិវរ្លំ បទ្ធករាជំ
 បណសេយ្យ កោ បទ វណោ ធរាយ អវិជ្ជាយាតិ ។

អាយសារិកតំឡាយ ឃើញភ័យ ក្នុងទុក្ខានវិសេស
 ហេតុឲ្យកើតជាតិវិវរណៈ លុះចំណែកចំហើយ វិមន្ត
 ស្រឡះ ព្រោះការកសាងជាតិវិវរណៈ ។ អាយសារិកានា
 ផលនូវសេចក្តីក្រែមក្សត្ត មានសេចក្តីសុខ លែងកិលេសក្នុង
 កត្តានានា ប្រព្រឹត្តទុក្ខនូវវិវរណៈភ័យតាំងកសា ហើយ
 លេចនូវទុក្ខតាំងកសា ។

(២៤) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៦យ៉ាង ធម្មី
 ទំលាយភ្នំហិមពាន្តជាស្តេចភ្នំបាន មិនបាច់និយាយ (ដល់ការទំលាយ)
 អវិជ្ជាដែលលាមកទេ ។ ធម៌៦យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃ្លាសក្តីការចូលសមាធិ១ ឃ្លាសក្តី
 ការធ្វើសមាធិឲ្យគាំងនៅតាមកំណត់១ ឃ្លាសក្តីការចេញចាកសមាធិ១
 ឃ្លាសក្តីការបែងចែកសមាធិ ១ ឃ្លាសក្តីគោរពរបស់សមាធិ ១
 ឃ្លាសក្តីការសោយសន្សំសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ប្រកបដោយធម៌៦ ទេវធិ ធម្មីទំលាយភ្នំហិមពាន្តជាស្តេចភ្នំបាន
 មិនបាច់និយាយដល់អវិជ្ជាដែលលាមកទេ ។

(២៨) ធម៌មានិ កិក្ខុវេ អនុស្សតិដ្ឋានានិ ។
 កកមានិ ច ។ ឥធម កិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ
 តដាតតំ អនុស្សតិ ឥតិចិ សោ កកវា ។ ថេ ។ សត្តា
 នេវអនុស្សនំ ពុទ្ធា កកវាតិ ។ យស្មី កិក្ខុវេ
 សមយេ អរិយស្សវកោ តដាតតំ អនុស្សតិ នេវស្ស
 តស្មី សមយេ កកវាយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ច
 យោសថយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ច យោសថយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ឧដុកកេវេស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ
 ហោតិ ចិត្តនំ ឫត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេនោតិ ទោ
 កិក្ខុវេ ថេវុទ្ធនំ(១) កាមកុណំ អតិវចនំ ។ ឥធម្យ
 ទោ កិក្ខុវេ អាគ្មណំ កាវិញ ឯវមិទេកេទេ សត្តា
 វិសុដ្ឋន្តិ ។ បុណ ថេវិ កិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ
 ធម្មំ អនុស្សតិ ស្វាគ្ហោ កកវា ធម្មោ ។ ថេ ។
 ថេវុត្តំ វេទិតទោ វិញ្ញហិតិ ។ យស្មី កិក្ខុវេ
 សមយេ អរិយស្សវកោ ធម្មំ អនុស្សតិ

១ ព្យាគរោន្តិ យុទ្ធនំ ។

(២៨) ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ អនុស្សតិដ្ឋាន (ហេតុជាទីកំណើន
 សេចក្តីព្យា) ខេតោន ៦យ៉ាង ។ ៦យ៉ាង នៃដូចម្តេច ។ ខ្មាលភិក្ខុ
 ចំណីខ្សោយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ព្យាគរោន្តិជាដាច់ខាត ព្រះជី
 វាមព្រះភោគស្តីនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ថេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតា
 និងអនុស្សតិខ្សោយ គ្រប់ច្បាប់សុខុមហិក ៦ វិសេសវិសេសច្បាប់មក
 កាន់កាប់ទៀត ។ ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុង
 ព្យាគរោន្តិជាដាច់ខាត សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលរកៈ
 គ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលទោហៈ
 គ្របសង្កត់ទេ សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅច្រើន
 មួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញចេញ អំពីគេនោះ ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ
 ពាក្យថា គេនោះ នោះជាឈ្មោះនៃកម្ពុណ ចំណី ។ ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ
 សក្កកុរុ ក្នុងសាសនានេះ វិសេសវិសេសច្បាប់នោះ ព្រោះធ្វើខ្លួន
 ពុទ្ធានុស្សតិកម្មនេះ ឲ្យថាគេធម៌ ។ ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ មួយទៀត
 អរិយសាវកព្យាគរោន្តិជាដាច់ខាត ព្រះជីវិតដែលព្រះជីវិតព្រះភោគសំដែងល្អ
 ហើយ ។ ថេ ។ ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញចំណីខ្សោយ អរិយសាវក កំពុងព្យាគរោន្តិ
 ខ្មាលភិក្ខុចំណីខ្សោយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងព្យាគរោន្តិជាដាច់ខាត

ទេវស្ស ឥស្សី សមយេ ភកថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
 ន ឆោសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន មោហថវិយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ឧដុកតទេវស្ស ឥស្សី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 វិក្ខុដ្ឋំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេឆោតិ ទោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចន្ទតំ កាមគុណាធំ អធិវចនំ ។ ឥធម្មិ ទោ
 ភិក្ខុវេ អាម្មណំ កាវិកា វិវិទេកាទេ សត្តា
 វិសុដ្ឋន្តិ ។ ធុន ចេវ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកា
 សង្ឃំ អនុស្សតិ សុប្បដិច្ចា កកាតា សាវកសង្ឃោ
 ។ ថេវ អនុត្តរំ បុត្តាត្ថេត្តំ លោកាស្សតិ ។ យស្សី
 ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយស្សាវកា សង្ឃំ អនុស្សតិ
 ទេវស្ស ឥស្សី សមយេ ភកថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន
 ឆោសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន មោហថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឧដុកតទេវស្ស ឥស្សី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 វិក្ខុដ្ឋំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេឆោតិ ទោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចន្ទតំ កាមគុណាធំ អធិវចនំ ។ ឥធម្មិ ទោ ភិក្ខុវេ
 អាម្មណំ កាវិកា វិវិទេកាទេ សត្តា វិសុដ្ឋន្តិ ។

សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលរក្សាស្របសន្តិភ័ មិន
 មានចិត្តដែលទោសៈស្របសន្តិភ័ មិនមានចិត្តដែលមោហៈស្របសន្តិភ័ទេ
 សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់នៃមួយយ៉ាង
 ជាចិត្តចេញចេញឃ្លាតពីគេនោះទាន ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា គេនេះ
 នេះជាឈ្មោះនៃកាមគុណាធំ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វត្រកូរក្នុង
 សាសនានេះ នៃនិបរិសុទ្ធបុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឲ្យសិក្សាស្រាវជ្រាវ
 នេះ ឲ្យជាពារម្មណ៍ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវកពួក
 ឲ្យប្រសើរឡើង ប្រសើរជាសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ
 ដោយប្រសើរ ។ ថេវ ជាបុត្តានុត្តរ៍ប្រសើររបស់សត្វលោក ។ ខ្មាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវកកុំពុំឲ្យប្រសើរ សម័យនោះ
 អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលរក្សាស្របសន្តិភ័ មិនមានចិត្តដែល
 ទោសៈស្របសន្តិភ័ មិនមានចិត្តដែលមោហៈស្របសន្តិភ័ទេ សម័យនោះ
 អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់នៃមួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញចេញ
 ឃ្លាតពីគេនោះទាន ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា គេនេះនេះ ជាឈ្មោះនៃ
 កាមគុណាធំ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វត្រកូរក្នុងសាសនានេះ នៃនិបរិសុទ្ធ
 បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឲ្យសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ឲ្យជាពារម្មណ៍ ។

បុទ ចេវំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អត្តោ ធា សីលានិ
 អនុស្សតិ អទណ្ណានំ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។
 យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយស្សវកោ សីលំ
 អនុស្សតិ ទេវស្ស តស្មី សមយេ ភកថវិយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ន ធាសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
 ន ខោបាថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ទុដ្ឋិតទេវស្ស
 តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ចិត្តន្តំ មុត្តំ រុដ្ឋិតំ
 គេទត្តា គេទោតិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទតំ កាមតុណ្ណានំ
 អនិវចនំ ។ នេម្យំ ទោ ភិក្ខុវេ អាខ្មណំ កាវិទ្យា
 វិមិទេតេវេ សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ ។ បុទ ចេវំ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ អត្តោ ចាតំ អនុស្សតិ លាភា
 វត មេ សុលន្តំ វត មេ យោហំ ។ បេ ។
 យាចយោគោ បានសំវិភាគរោតិ ។ យស្មី
 ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយស្សវកោ ចាតំ អនុស្សតិ
 ទេវស្ស តស្មី សមយេ ភកថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ន ធាសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវកព្រះឱវសីលទាំងឡាយ
 បេសំបូនជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងព្រះឱវសីល សម័យនោះ
 អរិយសាវក មិនមានចិត្តដែលរក្សាគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលទោសៈ
 គ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់ទេ សម័យនោះអរិយសាវក
 នោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅគ្រងវិធមួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញរួចឃ្លោកអំពីគន្លោះ
 ពុទ្ធិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា គន្លោះនេះ ជាឃ្លោកនៃកាមតុណ្ណានំ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សព្វគុក្ខទុក្ខនិរោធនេះ តែងចិល្បូចានយ៉ាងនេះ
 ព្រោះធ្វើសីលឱស្សនកម្មដ្ឋាននេះ ឲ្យជាតារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត អរិយសាវក ព្រះឱវសីលនេះបេសំបូនជា ជាណាមរសំគញ
 ហើយ គញឃ្លោះជាពុទ្ធស្រូវហើយ ព្រោះគេគ្មានគញ ។ បេ ។ គួរគេ
 សូមបាន គ្រេកអរណ៍ការឱ្យ នឹងការចែករំលែក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សម័យណា អរិយសាវក កំពុងព្រះឱវសីលនោះ សម័យនោះ អរិយសាវក
 នោះ មិនមានចិត្តដែលរក្សាគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់

ន ហោតិ ឧដុកតទេវស្ស តស្មី
 សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ធិក្ខន្តំ មុត្តំ ជ្រៀតំ កេនខ្លា
 កេនោតិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នេតិ កាមតុណ្ណានំ
 អនិច្ចំ ។ ឥនធម្មិ ទោ ភិក្ខុវេ អារម្មណំ កាវត្តា
 វិវិទេកោ ធូ សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ ។ មុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវិកោ ទេវតា អនុស្សាតិ សន្និ ទេវំ ចាតុម្ម-
 ហារាជិកា សន្និទេវំ ភារត្តិសា សន្និទេវំ យោមា សន្និ
 ទេវំ តុសិកា សន្និ ទេវំ ធិន្ទាធរតិចោ សន្និ ទេវំ មរ-
 ណិម្មត្តសវត្តិចោ សន្និ ទេវំ ព្រហ្មកាយិកា សន្និ ទេវំ
 តទុត្តិ យថាវុចាយ សទ្ធាយ សមន្តាគតា តា ទេវតា
 ឥតោ ចុតា តត្ថ ឧបបន្នា មយ្ហធម្មិ តថាវុចា សទ្ធា
 សិវិជ្ជតិ យថាវុចេន សីលេន សុតេន ចាកេន បញ្ញាយ
 សមន្តាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថ ឧបបន្នា
 មយ្ហធម្មិ តថាវុចា បញ្ញា សិវិជ្ជតិ ។ យស្មី ភិក្ខុវេ
 សមយេ អរិយស្សវិកោ អត្តោ ច តាសត្ថ ទេវតានំ
 សទ្ធាត្ថ សីលត្ថ សុតត្ថ ចាកត្ថ បញ្ញត្ថ អនុស្សាតិ
 ទេវស្ស តស្មី សមយេ ភកមរិយុជ្ជិតំ ចិត្តំ ហោតិ

ចំនងចិត្តដែលហោះប្របសន្តិវេ សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ
 បានចិត្តប្រត្រិក្កទៅក្រុងវិស្សយយ៉ាង ជាចិត្តចេញចេញរាតតិវេនោះបាន
 ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ ពាក្យថា គេនេះនេះ ជាឈ្មោះវេនកាមតុណ្ណ ។
 ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ សត្វត្រកូក្នុងលោកនេះ តែងបរិសុទ្ធបាន
 យ៉ាងនេះ ប្រោធ្វើឱ្យចាកសុស្សនិកម្មដ្ឋាន ឱ្យជាភាម្មណ៍ ។ ម្ចាស់
 កុំចាំឱ្យយ មួយទៀត អរិយសាវក ព្យោក្ខន្ធក្នុងទេវតាថា មាន
 ពួកទេវតាជាដំបូងបំផុតនោះ ទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា ទេវតាជាដំ
 យាមៈ ទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា ទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា ទេវតាជាដំបូងគ្រប់
 គ្រប់គ្នា មានទេវតាជាពួកបេសប្រាហ្ម មានទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា មានទេវតា
 ទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា ដែលប្រកបដោយសទ្ធាយ៉ាងណា ច្បាស់តិចនេះហើយ
 ទៅកើតក្នុងទីនោះ យើងសោតក៏មានសទ្ធាដូច្នោះដែរ ទេវតាជាដំបូងនោះ
 ប្រកបដោយសីលៈ សុតៈ ចានៈ បញ្ញា យ៉ាងណា ច្បាស់តិចនេះ
 ហើយ ទៅកើតក្នុងទីនោះ យើងសោតក៏មានបញ្ញាដូច្នោះដែរ ។
 ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ សម័យណា អរិយសាវក កុំចាំឱ្យពួកសុត្ត
 សីលៈ សុតៈ ចានៈនឹងបញ្ញាបេសប្រាហ្ម បេសទេវតាជាដំបូងគ្រប់គ្នា
 សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ ចំនងចិត្តដែលហោះ ប្របសន្តិវេ

ន ឆោស បរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន មោហ បរិយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ទុដ្ឋិតតោ វេស្ស ភស្មី សមយេ ចិត្តំ
 ហោតិ និក្ខន្តំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ គេតត្ថា គេតោតិ ទោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទតំ កាមតុណ្ណានំ អនិវចនំ ។ វេស្សិ
 ទោ ភិក្ខុវេ អារម្មណំ ករិញ្ញា វិវិទេកេន ទោ សត្តា
 វិសុដ្ឋន្តិ ។ វេស្សានិ ទោ ភិក្ខុវេ ន
 អនុស្សតិដ្ឋានានិ ។

[២៦] តត្រ ទោ អាយស្មា មហាកត្តានោ ភិក្ខុ
 អមន្តេសិ អារុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អារុសោតិ ទោ តេ
 ភិក្ខុ អាយស្មតោ មហាកត្តានស្ស បទ្ទស្សានុសុំ ។
 អាយស្មា មហាកត្តានោ ឯតនវេន អច្ឆរិយំ អារុសោ
 អត្តតំ អារុសោ យាវត្ថានំ តេន កតវតា ជាតតា
 បស្សតា អហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សម្មាទេ
 ទកាសាធិកោ អនុតុទ្ទោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
 សោកចរិទេវានំ សមតិក្កោយ ទុក្ខោមនស្សានំ
 អត្តន្តោយ ញាយស្ស អធិកោយ និព្វានស្ស
 សម្មិកិវិយាយ យទំនំ ច អនុស្សតិដ្ឋានានិ ។

មិនមានចិត្តវេស្សនាស្របស្រួល មិនមានចិត្តវេស្សនាស្របស្រួលទេ
 សម័យនោះ អរិយសាវ័កនោះ មានចិត្តប្រត្រិត្តទៅត្រង់តែមួយយ៉ាង ជា
 ចិត្តចេញរួចហួតអំពីគេបាន ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន ពាក្យថាគេនេះ
 ជាឈ្មោះរបស់កាមគុណ ៧ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន សត្វក្បួនក្បួន
 លោកនេះ តែងបរិសុទ្ធជាដ្ឋាននេះ ព្រោះធ្វើខ្លួនទៅតាមស្រូតកម្មដ្ឋាននេះ
 ឱ្យជាភាម្មណ៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន នេះឯងអនុស្សតិដ្ឋានពុទ្ធិ ។

[២៦] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមហាកត្តានេះដ៏មានកាយ បានហៅ
 ភិក្ខុពុទ្ធជា ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន ។ ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន បានទទួល
 ស្តាប់ព្រះមហាកត្តានេះដ៏មានកាយ ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន ។ ទើបព្រះមហា-
 កត្តានេះដ៏មានកាយ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន
 ហេតុអ្វីឱ្យអស្ចារ្យ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាដ្ឋាន ហេតុមិនប្រាកដ កំរើក
 ធ្វើដំបូង ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអហោស្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ
 ត្រង់ត្រាច ត្រង់ឃើញ បានត្រាស់ដឹងខ្លះការបានឧបាសក្នុងទីដ៏ចង្អៀត
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដល់សត្វ ដើម្បីប្រត្រិត្តកម្មនិទ្ទាសេចក្តីសោកនិវិទ្ធិ
 ឱ្យល ដើម្បីឱ្យគ្រាន់ទៅនៃទុក្ខនិងចោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងខ្លះអង្គ ដើម្បី
 ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ខ្លះនិព្វាន ការត្រាស់ដឹងនេះ ដ៏អនុស្សតិដ្ឋានពុទ្ធិ ។

បឋមបណ្ណសារ អនុវិយាគ្គ

កតតោនំ ឆ ។ ឥហុសោ អរិយស្សវតោ តថាគតំ
អនុស្សតិ ឥតិមិ សោ កតតា ។ បេ ។ សត្តា
នេវអនុស្សនំ តុច្ឆោ កតតា ។ យស្មី អារុសោ
សមយេ អរិយស្សវតោ តថាគតំ អនុស្សតិ មេវស្ស
តស្មី សមយេ ភកថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ឆ
នោសថវិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ឆ មោហថវិយុដ្ឋិតំ
ចិត្តំ ហោតិ ទុដុតនមេវស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ
ហោតិ ធិត្តនំ ឌុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេនោតិ ទោ
អារុសោ បញ្ចន្ទតំ កាមតុណានំ អធិវចនំ ។
សទោសោ អារុសោ អរិយស្សវតោ សត្វសោ
អាណាសសមេន ធមតសា វិហារតិ វិបុលេន មហាគ្គតេន
អប្បមាណេន អវេរេន អត្យបដ្ឋេន ។ ឥធម្មិ
ទោ អារុសោ អារម្មណំ កាវត្វា វិវមិទេកេន្ទេ សត្តា
វិសុទ្ធិធម្មា កវត្តំ ។ បុន ចបវំ អារុសោ
អរិយស្សវតោ ធម្មំ អនុស្សតិ ស្វាត្វាកោ កតតាកា
ធម្មា ។ បេ ។ បដ្ឋត្តំ វេទិតច្ឆោ វិញ្ញាណតិ ។

បឋមបណ្ណសារ អនុវិយាគ្គ

អនុស្សតិដ្ឋានំ ឆ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ចាំឱ្យយ អរិយសាវក
ក្នុងសាសនានេះ ព្រឹកឡើងព្រឹកជាដំបូង ព្រមទាំងព្រឹកក្នុងរាត្រី
ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សចាំឱ្យយ ទ្រង់
ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈចាំឱ្យ ទ្រង់លែងរើសត្រឡប់មកកាន់ភារម្លឺទៀត ។ ម្នាល
អារុសោ ចាំឱ្យយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងព្រឹកឡើងព្រឹកជាដំបូង
សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលគ្របសង្កត់ មិនមាន
ចិត្តដែលទោសគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលមោហៈគ្របសង្កត់ទេ សម័យ
នោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់តែមួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញច្នៃ
ឃ្លានតំពីគន្លង ម្នាលអារុសោ ចាំឱ្យយ ពាក្យជាគេនេះ ជាឈ្មោះ
នៃកម្មណ៍ ។ ម្នាលអារុសោ ចាំឱ្យយ អរិយសាវកនោះ មានចិត្ត
ស្មើដោយកកាសចាំឱ្យយ ជាចិត្តដ៏ទូលាយធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមាន
ភ្លៀវមិនមានព្យាបាទ ។ ម្នាលអារុសោ ចាំឱ្យយ សត្វត្រូវចុះក្នុងលោកនេះ
មានសេចក្តីបរិសុទ្ធជាធម្មតាបានយ៉ាងនេះ ព្រោះធម្មតាមនុស្សកម្មដ្ឋាន
នេះ ឱ្យជាអារម្មណ៍ ។ ម្នាលអារុសោ ចាំឱ្យយ មួយទៀត អរិយសាវក
ព្រឹកឡើងព្រឹកជាដំបូង ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងចោយ
ដោយល្អ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលគ្រូប្រាជ្ញចាំឱ្យយ គប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ។

យស្មី អាវុសោ សមយេ អរិយស្សវកោ ចម្ព័
អនុស្សវតិ ទេវស្ស ភស្មី សមយេ ភកបរិយុដ្ឋិតំ
ចិត្តំ ហោតិ ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ទុណ្ណតមេវស្ស ភស្មី
សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ចិត្តន្តំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ គេតម្ហា
គេតោតិ ទោ អាវុសោ បញ្ចន្ទតំ កាមតុណាធំ
អចិរិយំ ។ សទោសោ អាវុសោ អរិយស្សវកោ
សព្វសោ អាណាសសមេន ទេតសា វិហារតិ វិបុលេន
មហត្ថតេន អប្បមាលេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ។
ឥនម្បិ ទោ អាវុសោ អាវុសោ កាវិទ្យា ឯវិមិទេកកេ
សត្តា វិសុទ្ធិទម្មា កវុទ្ធិ ។ មុន ចេវ អាវុសោ
អរិយស្សវកោ សង្ឃំ អនុស្សវតិ សុប្បដិបន្នោ កតិវតោ
សាវកសង្ឃោ ។ មេ ។ អនុត្តំ បុញ្ញត្ថេត្តំ លោក-
ស្សវតិ ។ យស្មី អាវុសោ សមយេ អរិយស្សវកោ
សង្ឃំ អនុស្សវតិ ទេវស្ស ភស្មី សមយេ
ភកបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ
ចិត្តំ ហោតិ ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ

ម្ចាស់ការុសោទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងរក្សាទុកប្រទេស
សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលពន្លឿនប្រសង្កត់ មិនមាន
ចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលហោះគ្របសង្កត់ទេ
សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់វិធីមួយយ៉ាង
ជាចិត្តចេញចេញដាច់ពីគេទុក ម្ចាស់ការុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា
គេនេះនេះ ជាឈ្មោះនៃកាមតុណា ។ ម្ចាស់ការុសោទាំងឡាយ អរិយ-
សាវកនោះ មានចិត្តស្មើដោយពាក្យទាំងមូល ជាចិត្តដ៏ទូលាយ ធំ
ប្រមាណមិនបាន មិនមានភ្លៀវ មិនមានគ្រុក ។ ម្ចាស់ការុសោ
ទាំងឡាយ សត្វក្នុងក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីបរិសុទ្ធជាដ្ឋេត
បានយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឱ្យធម្មតាសុភវិធីនេះ ឱ្យជាតាម្នាក់ ។
ម្ចាស់ការុសោទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក រក្សាទុកប្រទេសដ្ឋេត
ប្រទេសដ្ឋេតជាសាវករបស់ប្រទេសនោះ លោកប្រតិបត្តិហើយដោយ
ល្អ ។ មេ ។ លោកជាបុត្រក្នុងប្រទេសនោះមិនមែនរបស់សត្វលោក ។ ម្ចាស់
ការុសោទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងរក្សាទុកប្រទេសដ្ឋេត
សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តដែលពន្លឿនប្រសង្កត់ មិន
មានចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់ មិនមានចិត្តដែលហោះគ្របសង្កត់ទេ

បឋមចល្លាសក អន្តរិយវច្ឆ

ឧដុតតមេវស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ធិក្ខន្តំ
 មុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេធាតិ ទោ អាវុសោ បញ្ចន្ទតំ
 កាមតុណារំ អធិវចំ ។ សទោសោ អាវុសោ
 អរិយស្សវកោ សព្វសោ អាណាសសមេន ធនសា
 វិហារិ វិបុលេន មហានុភេន អច្ឆរណេន អវេរេន
 អក្សមជ្ឈេន ។ ឥធម្មំ ទោ អាវុសោ អាម្មណំ
 ករិញ្ញា វិវិធនេកេត្តេ សត្តា វិសុទ្ធិធម្មា កវត្តិ ។
 បុន ចចរំ អាវុសោ អរិយស្សវកោ អត្តោ
 សីលានិ អនុស្សតិ អទណ្ណានិ ។ ចេ ។ សមាធិ-
 សំវត្តនិកានិ ។ យស្មី អាវុសោ សមយេ
 អរិយស្សវកោ សីលំ អនុស្សតិ ធនស្ស តស្មី
 សមយេ រាគមរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ធន
 ធាសចរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ធន មោហចរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឧដុតតមេវស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 ធិក្ខន្តំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេធាតិ ទោ
 អាវុសោ បញ្ចន្ទតំ កាមតុណារំ អធិវចំ ។

បឋមចល្លាសក អន្តរិយវច្ឆ

សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់តែមួយយ៉ាង ជាចិត្ត
 ចេញរួចយូរគត់ពីគេនោះបាន ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថាគេនោះ
 ជាល្មោវ៉ែនកាមតុណា ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ អរិយសាវកនោះ
 មានចិត្តស្មើដោយអាកាសទាំងមូល ជាចិត្តដ៏ទូលាយ ធំ ប្រមាណមិនបាន
 មិនមានគ្រឿង មិនមានព្យាបាទ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ សម្បត្តិ
 ទូករណីលាភនោះ មានសេចក្តីបរិសុទ្ធិជាធម្មតាបានយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឲ្យ
 សន្តិកុស្តស្រិតម្តងនេះ ឲ្យជាតាម្មណំ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 មួយទៀត អរិយសាវក រក្សាទូសីលរបស់ខ្លួន ជាសីលមិនងាប់ ។ ចេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបានទូសីលនោះ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ សម័យណា
 អរិយសាវក កំពុងរក្សាទូសីល សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមាន
 ចិត្តដែលរកគ្របសន្តិកំ មិនមានចិត្តដែលរោសៈគ្របសន្តិកំ មិនមាន
 ចិត្តដែលរោហៈគ្របសន្តិកំទេ សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្ត
 ប្រព្រឹត្តទៅត្រង់តែមួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញរួចយូរគត់ពីគេនោះបាន ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា គេនោះ ជាល្មោវ៉ែនកាមតុណា ។

សទោសោ អានុសោ អរិយស្សវគោ សទ្ធសោ អាកា-
 សសមេន ចេតសា វិហារតិ វិច្ចលេន មហាគ្គតេន អច្ច-
 មាលោន អវេរេន អត្យចជ្ឈេន ។ នីទម្បំ ទោ អានុសោ
 អារម្មណំ កវិទ្ធា ឯវមិទេកាទ្វេ សត្តា វិសុទ្ធិធម្មា កវិន្តិ ។
 មុន ចេវំ អានុសោ អរិយស្សវគោ អត្តោ ចាតំ
 អនុស្សតិ លាភា វត មេ សុលទ្ធុំ វត មេ យោហំ ។ ចេ ។
 យាចយោតោ នាសំវិកាភាតោតិ ។ យស្មី អានុសោ
 សមយេ អរិយស្សវគោ ចាតំ អនុស្សតិ លេស្ស
 តស្មី សមយេ វាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន ធាស-
 បរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឧដុកតមេវស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 ធិក្ខន្តំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ កេធម្មា កេធាតិ ទោ អានុសោ
 បញ្ចន្តតំ កាមគុណានំ អធិវចនំ សទោសោ អានុសោ
 អរិយស្សវគោ សទ្ធសោ អាកាសសមេន ចេតសា
 វិហារតិ វិច្ចលេន មហាគ្គតេន អច្ចមាលោន អវេរេន
 អត្យចជ្ឈេន ។ នីទម្បំ ទោ អានុសោ អារម្មណំ
 កវិទ្ធា ឯវមិទេកាទ្វេ សត្តា វិសុទ្ធិធម្មា កវិន្តិ ។

អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវកោ នា មានចិត្តស្ម័គ្រដោយភាសា
 ចាំធិមូល ជាចិត្តដ៏ទូលាយ ធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានគ្រឿង មិនមាន
 ព្យាបាទ ។ អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវកោ សត្វត្រូវក្នុងលោកនេះ មាន
 សេចក្តីចរិស្សដ៏ជាធម្មតាបានយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឲ្យសីលានុស្សតិកម្មដ្ឋាន
 នេះ ឲ្យជាតារម្មណ៍ ។ អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវក មួយទៀត អរិយសាវក
 ព្យាបាទរាមស្រីខ្លួនថា ជាលាភរបស់កញ្ញាហើយ អញ្ចេញចេញចោល
 ត្រូវលើក ព្រោះភាគអញ ។ បេ ។ អរិយសាវក ព្រឹកអក្កក្កកាឲ្យ
 ធិកាវចកាវលក ។ អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវក សម័យណា អរិយសាវក
 កំត្រូវព្យាបាទ ៖ សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តវេលា
 ប្របសន្តិធំ មិនមានចិត្តវេលាស្របសន្តិធំ មិនមានចិត្តវេលាមាហា
 ប្របសន្តិធំ សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់
 តែមួយយ៉ាង ជាចិត្តចេញចេញធម្មតាអំពីគេនោះបាន អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវក
 ពាក្យជាគេនេះនេះ ជាធម្មតាមគុណ ។ អាល្លោក្ខណ៍ អរិយសាវក
 អរិយសាវកនោះ មានចិត្តស្ម័គ្រដោយភាសាចាំធិមូល ជាចិត្តដ៏ទូលាយ
 ធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានគ្រឿង មិនមានព្យាបាទ ។ អាល្លោក្ខណ៍
 អរិយសាវក សត្វត្រូវក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីចរិស្សដ៏ជាធម្មតា
 បានយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើឲ្យសីលានុស្សតិកម្មដ្ឋាននេះ ឲ្យជាតារម្មណ៍ ។

លវចន្តសាស្ត្រ អនុវិយាក្ក

ចុន ចេវំ អាវុសោ អរិយស្សវកោ ទេវតា អនុស្សវតិ
 សន្តិ ទេវា ពាក្យមហាវជិកា ។ បេ ។ សន្តិ ទេវ
 តនុត្តិ យង្វាទាយ សទ្ធាយ សមន្តាគតា តា
 ទេវតា ឥតោ ទុកា តត្ថ ឧបបន្ទា មយ្ហម្ប
 តង្វាទាយ សទ្ធា សំវិជ្ជតិ យង្វាចេន សីលេន
 ។ បេ ។ សុតេន ពាតេន បញ្ញាយ សមន្តាគតា
 តា ទេវតា ឥតោ ទុកា តត្ថ ឧបបន្ទា មយ្ហម្ប
 តង្វាទាយ បញ្ញា សំវិជ្ជតិ ។ យស្មី អាវុសោ សមយ
 អរិយស្សវកោ អត្តោ ច កាសត្វ ទេវតានំ
 សទ្ធាសីលត្វ សុតត្វ ពាតត្វ បញ្ញត្វ អនុស្សវតិ
 ទេវស្ស តស្មី សមយេ វាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ
 ឈ ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ ឈ មោហបរិយុដ្ឋិតំ
 ចិត្តំ ហោតិ ឧដុតតមេវស្ស តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
 ឈិត្តន្តំ មុត្តំ វុដ្ឋិតំ តេនម្ហា តេនោតិ មោ អាវុសោ
 បញ្ញន្តំ កាមកុណាមំ អធិវចនំ ។ សទោសោ
 អាវុសោ អរិយស្សវកោ សទ្ធាសោ អាណាសសមេន
 ចេតសា វិហាតិ វិបុលេន មហាគុតេន អប្បមាលោន

លវចន្តសាស្ត្រ អនុវិយាក្ក

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក រក្សទូរក្សទេវតាច
 ទេវតានំពាក្យមហាវជិកៈកំមាម ។ បេ ។ ទេវតានំទ្តសំពាទិទោទៀត
 កំមាម ទេវតានំទោប្រកបដោយសព្វយ៉ាងណា ច្បុកគំពីទិវេហើយ
 ទៅកើតក្នុងទិវោនោះ កាតាអញតែងមានសព្វដូច្នោះដែរ ទេវតានំនោះ
 ប្រកបដោយសីលយ៉ាងណា ។ បេ ។ ដោយសុតៈ ពាតៈ បញ្ញា ច្បុកគំពី
 ទិវេហើយ ទៅកើតក្នុងទិវោនោះ កាតាអញតែងមានបញ្ញាដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវក កំពុងរក្សទូរកុណ
 គិសត្វា សីលៈ សុតៈ ពាតៈ បញ្ញា របស់ខ្លួនផង របស់ទេវតានំ
 នោះផង សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានចិត្តវិលវេកៈគ្របសន្តិកំ
 មិនមានចិត្តវិលវេកៈគ្របសន្តិកំ មិនមានចិត្តវិលវេកៈគ្របសន្តិកំ
 សម័យនោះ អរិយសាវកនោះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់តែមួយយ៉ាង ជាចិត្ត
 ចេញចេញគំពីគេនោះទុន ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យថា គេនោះនេះ
 ជាឈ្មោះនៃកមកុណា។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អរិយសាវកនោះមាន
 ចិត្តស្មើដោយភាសាសំព័ន្ធមួយ ជាចិត្តដ៏ទូលាយ ធំ ប្រមាណមិនទុន

អរិយោ អត្យបរដ្ឋេន ។ ឥទ្ធវ្យំ ទោ អារុសោ អារម្មណំ
 កាវិច្ឆា ឯវមិទេកេត្តេ សត្តា វិសុទ្ធិធម្មា កវន្តំ ។
 អត្ថវយំ អារុសោ អត្តតំ អារុសោ យាវត្ថំ ទំ តេន
 កកវតា ជាធាតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន
 សម្មាទេ ឧកាសាធិកមោ អនុត្តរោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា សោកាបរិទេវនំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខ-
 រោមនស្សានំ អត្តន្តមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ
 ធិត្វានស្ស សន្តិកិរិយាយ យទិទំ ឥមាទិ ធន
 អនុស្សតិដ្ឋានាទិទិ ។

(២៧) អដិទោ អញ្ញករោ កិក្ខុ យេន កកវ
 តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិច្ឆា កកវន្តំ អភិវិនិច្ឆា
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្ទោ ទោ សោ
 កិក្ខុ កកវន្តំ ឯកទេវេន កតិ ទុ ទោ កន្ត
 សមយា បនោកាវនិយស្ស កិក្ខុនោ ទស្សនាយ
 ឧបសន្តមិកុត្តិ ។ ធរយមេ កិក្ខុ សមយា
 មនោកាវនិយស្ស កិក្ខុនោ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិកុ ។

ចិន្តានារិយោ ចិន្តានារិយោ ។ ខ្លួនអារុសោ ចំណែកយ សត្វ
 ក្នុងក្នុងរណៈនេះ បានសេចក្តីបរិសុទ្ធជាធម្មតាបានយ៉ាងនេះ គ្រោះធ្វើ
 ខ្លួនទៅជាសុស្រ្តិកម្មនេះ ទ្រង់ជាតារម្មណ៍ ។ ខ្លួនអារុសោ ចំណែកយ
 ហេតុឧទ្ធរណ៍ ខ្លួនអារុសោ ចំណែកយ ហេតុចិន្តាចំណែក
 កំរើតឡើងបាន ត្រង់ដែលគ្រោះដ៏មានគ្រោះកាត ជាអហេតុសម្មាសម្ពុ
 ទោ ទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ បានគ្រាស់ដឹងខ្លួនបានទោស ក្នុងទិ
 ចង្ហៀននេះ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដល់ក្នុងសត្វ ដើម្បីប្រព្រឹត្តិកុស្ត
 ខ្លួនសេចក្តីសាកនឹងទ្រង់ក្នុងចំណែកយ ដើម្បីឱ្យគ្រាស់ទៅនៃទុក្ខនឹង
 ទោមនស្ស ដើម្បីគ្រាស់ដឹងខ្លួនមគ្គ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាតំច្បាស់ខ្លួនគ្រោះនិព្វាន
 ការគ្រាស់ដឹងនេះ គឺអនុស្សតិដ្ឋានចំណែកនេះ ។

(២៧) គ្រោះនោះ កិក្ខុទ្រូប ចូលទៅគាល់គ្រោះដ៏មានគ្រោះកាត លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ប៉ាយបង្ខំគ្រោះដ៏មានគ្រោះកាត ហើយអង្គុយក្នុងទិ
 សមគួរ ។ លុះកិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទិសមគួរស៊ប់ហើយ បានប្រាបចន្តិទ្ធល
 គ្រោះដ៏មានគ្រោះកាតដូច្នោះ បតិគ្រោះអង្គដ៏ចំរើន សម័យដែលគួរចូល
 ទៅឃើញ កិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តចំរើនហើយ គឺមានប៉ុន្មាន ។ ខ្លួនកិក្ខុ
 សម័យដែលគួរចូលទៅឃើញ កិក្ខុមានចិត្តចំរើនហើយ នេះមាន៦ យ៉ាង។

កតមេ ធ ។ ឥធ ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ
 កាមរកមវិយុដ្ឋិកេន ទេតសា វិហារតិ កាមរកមវេកេន
 ឧប្បន្ទស្ស ធ កាមរកស្ស ធិស្សវណំ យថាភ្នត់
 ឧប្បជាទាតិ កស្មី សមយេ មនោកាវធិយោ ភិក្ខុ
 ឧបសង្កមិត្វា វិវមស្ស វចធិយោ អហំ ទោ ភាវុសោ
 កាមរកមវិយុដ្ឋិកេន ទេតសា វិហារមិ កាមរកមវេកេន
 ឧប្បន្ទស្ស ធ កាមរកស្ស ធិស្សវណំ យថាភ្នត់
 ឧប្បជាទាមិ សាទុ វត មេ អយស្មា កាមរកស្ស
 បហាធាយ ធម្មំ នេសេត្តិ តស្ស មនោកាវធិយោ
 ភិក្ខុ កាមរកស្ស បហាធាយ ធម្មំ នេសេតិ ។
 អយំ ភិក្ខុ ចមមោ សមយោ មនោកាវធិយស្ស
 ភិក្ខុនោ ធស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ ។ បុន ចមវ ភិក្ខុ
 យស្មី សមយេ ភិក្ខុ ព្យាទាធមវិយុដ្ឋិកេន ទេតសា
 វិហារតិ ព្យាទាធមវេកេន ឧប្បន្ទស្ស ធ ព្យាទាធស្ស
 ធិស្សវណំ យថាភ្នត់ ឧប្បជាទាតិ កស្មី សមយេ
 មនោកាវធិយោ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា វិវមស្ស វចធិយោ

ឯ ភិក្ខុវុ ។ ម្នាលភិក្ខុ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនាវន្ត មានចិត្ត
 ដែលកាមរកគ្របសង្កត់ហើយ រើរវាយ ដោយកាមរក ពុំដឹងមីដឹងខ្ញុំ
 ការលកោមរក ដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យពិតប្រាកដបាន សម័យនោះ
 ត្រូវចូលទៅរកភិក្ខុជាគ្រូមានចិត្តចម្រើនហើយ និងយាយាទិទេវា ម្នាល
 ភាវុសោ ខ្ញុំមានចិត្តត្រូវកាមរកគ្របសង្កត់ហើយ រើរវាយដោយកាម-
 រក ពុំដឹងមីដឹងខ្ញុំការលកោមរក ដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យពិត
 ប្រាកដបានទេ សូមរលាកដ៏មានអាយុ ពាលិតសំដែងធម៌ ដើម្បីលកោម
 រកដល់ខ្ញុំ ភិក្ខុដែលមានចិត្តចម្រើន និងនិរិសំដែងធម៌ ដើម្បីលកោមរក
 ដល់ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាសម័យដែលគួរចូលទៅ ឃើញភិក្ខុ
 ដែលមានចិត្តចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុ មួយទៀត សម័យណា បើភិក្ខុមាន
 ចិត្ត ត្រូវព្យាទាធគ្របសង្កត់ហើយ រើរវាយ ដោយព្យាទា ពុំដឹងមីដឹង
 ខ្ញុំការលកោមរក ដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យពិតប្រាកដ សម័យនោះ
 ចំបត្រូវចូលទៅរកភិក្ខុ ដែលមានចិត្តចម្រើនហើយ និងយាយាទិទេវា

អហំ ទោ អាវុសោ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតោ ន ទេតសា
 វិហារមិ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតោ ឧប្បន្ទស្ស ច ព្យាបាទស្ស
 ទិស្សណំ យថាភូតំ នប្បជាបាមិ សាទុ វត មេ
 អាយស្មា ព្យាបាទស្ស បហាបាយ នម្មំ នេសេត្តិ
 តស្ស មនោការិយោ ភិក្ខុ ព្យាបាទស្ស បហាបាយ
 នម្មំ នេសេតិ ។ អយំ ភិក្ខុ ទុតិយោ សមយោ
 មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ នស្សបាយ ឧបសង្កម្ពិកុំ ។
 បុន ធម៌ ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ ដីនមិទ្ធ-
 បរិយុដ្ឋិតោ ទេតសា វិហារតិ ដីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ
 ឧប្បន្ទស្ស ច ដីនមិទ្ធស្ស ទិស្សណំ យថាភូតំ
 នប្បជាបាមិ តស្មី សមយេ មនោការិយោ ភិក្ខុ
 ឧបសង្កម្ពិកា ឯវមស្ស វចនិយោ អហំ ទោ អាវុសោ
 ដីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ ទេតសា វិហារមិ ដីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតោ
 ឧប្បន្ទស្ស ច ដីនមិទ្ធស្ស ទិស្សណំ យថាភូតំ
 នប្បជាបាមិ សាទុ វត មេ អាយស្មា ដីនមិទ្ធស្ស
 បហាបាយ នម្មំ នេសេត្តិ តស្ស មនោការិយោ
 ភិក្ខុ ដីនមិទ្ធស្ស បហាបាយ នម្មំ នេសេតិ ។

ថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំមានចិត្តត្រូវព្យាបាទគ្របសង្កត់ហើយ រវៃវាយ
 ដោយព្យាបាទ ចាំនឹងដឹងខ្លួនការលះព្យាបាទ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឲ្យពិបាកដទៃ សូមលោកដ៏មានកាយ កាលភស្តុភារដឹងដឹង ដើម្បីលះ
 ព្យាបាទដល់ខ្ញុំ ។ ភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ ដើម្បីលះ
 ព្យាបាទដល់ភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញ
 ភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើនទី២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ចូរទៀត សម័យណា ភិក្ខុ
 មានចិត្តត្រូវដឹងមិទ្ធាគ្របសង្កត់ រវៃវាយដោយដឹងមិទ្ធា ចាំនឹងដឹង
 ខ្លួនការលះដឹងមិទ្ធា ដែលកើតឡើងឲ្យពិបាកដ សម័យនោះ ត្រូវ
 ចូលទៅរកភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយយោងនេះថា ម្ចាស់
 អាវុសោ ខ្ញុំមានចិត្តត្រូវដឹងមិទ្ធាគ្របសង្កត់ ហើយរវៃវាយដោយដឹងមិទ្ធា
 ចាំនឹងដឹងខ្លួនការលះដឹងមិទ្ធា ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យពិបាកដទៃ សូម
 លោកដ៏មានកាយ កាលភស្តុភារដឹងដឹង ដើម្បីលះដឹងមិទ្ធាដល់ខ្ញុំ ភិក្ខុ
 ដែលមានចិត្តចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ ដើម្បីលះដឹងមិទ្ធាដល់ភិក្ខុនោះ ។

អយំ ភិក្ខុ តតិយោ សមយោ មនោការិយស្ស
 ភិក្ខុនោ ធម្មនាយ ឧបសង្កមិតំ ។ បុណ ចបរំ
 ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ ទុទ្ធកុក្កុទ្ធចបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា វិហារតិ ទុទ្ធកុក្កុទ្ធចបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច
 ទុទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស ធិស្សនាំ យតាភ្នតំ ធម្មជាតាតិ
 តស្មី សមយេ មនោការិយោ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា
 ឋវមស្ស វចនិយោ អហំ ទោ អាសោ
 ទុទ្ធកុក្កុទ្ធចបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារមិ ទុទ្ធកុ-
 កុក្កុទ្ធចបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច ទុទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស
 ធិស្សនាំ យតាភ្នតំ ធម្មជាតាមិ សាធុ វត មេ
 ភាយស្មា ទុទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស បហានាយ ធម្មំ នេសេត្តិ
 តស្ស មនោការិយោ ភិក្ខុ ទុទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស បហា-
 នាយ ធម្មំ នេសេតិ ។ អយំ ភិក្ខុ ចតុត្តោ សមយោ
 មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មនាយ ឧបសង្កមិតំ ។
 បុណ ចបរំ ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ វិចិត្តិប្រា-
 បរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ វិចិត្តិប្រាបរេតេន ឧប្បន្នាយ
 ច វិចិត្តិប្រាយ ធិស្សនាំ យតាភ្នតំ ធម្មជាតាតិ

ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញ ភិក្ខុដែលបានចិត្តចំរើន
 ទី ៣ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយទៀត សម័យណា ភិក្ខុបានចិត្តត្រូវទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖
 គ្របសង្កត់ រើរវែងដោយទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖ ចាំធិមិនដឹងនូវការលះទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖
 ដែលកើតឡើងហើយឲ្យពិប្រាកដទេ សម័យនោះ ត្រូវចូលទៅរកភិក្ខុ
 បានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុសា ខ្ញុំបានចិត្តត្រូវ
 ទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖គ្របសង្កត់ហើយ រើរវែងដោយទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖ ចាំធិមិន
 ដឹងនូវការលះទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖ ដែលកើតឡើងហើយឲ្យពិប្រាកដទេ សូម
 លោកដឹងតាម កាលិកសំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំ ដើម្បីលះនូវទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖
 ភិក្ខុជាអ្នកបានចិត្តចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុនោះ ដើម្បីលះ
 ទុទ្ធកុក្កុទ្ធ៖ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញ ភិក្ខុ
 ដែលបានចិត្តចំរើនទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយទៀត សម័យណា
 ភិក្ខុបានចិត្ត ត្រូវវិចិត្តិប្រាបសង្កត់ រើរវែងដោយវិចិត្តិប្រា ចាំធិ
 មិនដឹងនូវការលះវិចិត្តិប្រា ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យពិប្រាកដទេ

តស្មី សមយេ មនោភាវនិយោ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ភិក្ខា
 ឯវមស្ស វចនិយោ អហំ ទោ អាវុសោ វិចិត្តិញ្ញាប-
 វិយុដ្ឋិកោ មេតសា វិហារមិ វិចិត្តិញ្ញាបកោ ឧប្បន្ទាយ
 ច វិចិត្តិញ្ញាយ និស្សរណំ យដាភូតំ នប្បដាធាមិ
 សាទុ វត មេ អាយស្មា វិចិត្តិញ្ញាយ បហានាយ នម្មំ
 នេសត្វតិ តស្ស មនោភាវនិយោ ភិក្ខុ វិចិត្តិញ្ញាយ
 បហានាយ នម្មំ នេសេតិ ។ អយំ ភិក្ខុ បញ្ចមោ
 សមយោ មនោភាវនិយស្ស ភិក្ខុនោ នស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ភិក្ខុ ។ ឫទ ចេវំ ភិក្ខុ យស្មី សមយេ
 ភិក្ខុ យំ និមិត្តំ អាគម្ម យំ និមិត្តំ មនសិករោតោ
 អនន្តរា អាសវំធំ ឧយោ ហោតិ តំ និមិត្តំ ន ជាធាតិ
 ន បស្សតិ តស្មី សមយេ មនោភាវនិយោ ភិក្ខុ ឧបសង្ក-
 មិក្ខា ឯវមស្ស វចនិយោ អហំ ទោ អាវុសោ យំ និមិត្តំ
 អាគម្ម យំ និមិត្តំ មនសិករោតោ អនន្តរា អាសវំធំ
 ឧយោ ហោតិ តំ និមិត្តំ ន ជាធាមិ ន បស្សមិ សាទុ វត
 មេ អាយស្មា អាសវំធំ ឧយោ នម្មំ នេសេត្វតិ តស្ស
 មនោភាវនិយោ ភិក្ខុ អាសវំធំ ឧយោ នម្មំ នេសេតិ ។

សម័យនោះ ត្រូវចូលទៅកកកុំដែលមានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសោ ខ្ញុំមានចិត្តត្រូវវិចិត្តាប្របសង្កត់ហើយ
 រវៃវៃដោយវិចិត្តា ទាំងមិនដឹងនូវការលវៃវិចិត្តា ដែលកើតឡើង
 ហើយឱ្យពិភ្នាក់យោង សូមលោកដ៏មានកាយ ភាណិតសំដែងធម៌
 ដល់ខ្ញុំ ដើម្បីលវៃវិចិត្តា ក៏កុំដែលមានចិត្តចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ដល់
 ភិក្ខុនោះ ដើម្បីលវៃវិចិត្តា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាសម័យដែលគួរចូលទៅ
 ឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើនទី១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយទៀត សម័យណា
 ភិក្ខុមិនដឹង មិនឃើញនូវនិមិត្ត ដែលខ្លួនកាស្រយនិមិត្តណា ធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តនូវនិមិត្តណា ហើយអស់កាលៈទាំងឡាយ ដោយឥតអន្តរាយនោះ
 សម័យនោះ ត្រូវចូលទៅកកកុំដែលមានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសោ ខ្ញុំមិនដឹង មិនឃើញនូវនិមិត្ត (ដែលខ្ញុំ)
 កាស្រយនិមិត្តណា ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តណា ហើយអស់កាលៈ
 ទាំងឡាយ ដោយឥតអន្តរាយនោះ សូមលោកដ៏មានកាយ ភាណិត
 សំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំ ដើម្បីឱ្យអស់កាលៈទាំងឡាយ ក៏កុំដែលមានចិត្ត
 ចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុនោះ ដើម្បីឱ្យអស់កាលៈទាំងឡាយ ។

អយំ ភិក្ខុ ធម្មោ សមយោ មនោការិយស្ស
ភិក្ខុនោ ធម្មស្សនាយ ឧបសង្កម្ភិកុំ ។ វេទេ ទោ
ភិក្ខុ ធម្មសមយោ មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ
ធម្មស្សនាយ ឧបសង្កម្ភិកុំ ។

[២៨] ឯកំ សមយំ សម្ពុហុលា វេហ ភិក្ខុ
ពារណសិយំ វិហារិណំ វេសិបតនេ មិកាយេ ។
អថេហ តេសំ វេហំ ភិក្ខុនំ បន្ទាភត្ថំ បិណ្ឌនាគប្ប-
ដិក្កន្តានំ មណ្ឌលនាធឿ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិកានំ
អយមន្តរា កាថា ឧដនានំ កោ ទុ ទោ អាវុសោ
សមយោ មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មស្សនាយ
ឧបសង្កម្ភិកុំ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេហ ភិក្ខុ
ឯតទរោច យស្មី អាវុសោ សមយោ មនោការិយោ
ភិក្ខុ បន្ទាភត្ថំ បិណ្ឌនាគប្បដិក្កន្តានំ នាធម បក្ខាលេខា
និសិន្នោ យោតិ បល្ល័ង្កំ អាវុដិខ្វា ឧដំ កាយ
បណិជាយ បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋេមខ្វា សោ សមយោ
មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មស្សនាយ ឧបសង្កម្ភិកុំ ។
ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុ ឯតទរោច

ប្បសភិក្ខុ នេជាសម័យ វេលក្ខត្តលទៅឃើញដូច្នោះដែលមានចិត្ត
ចំរើនទី ៦ ។ ប្បសភិក្ខុ នេឯងជាសម័យពំរើ ៦ ដែលក្ខត្តលទៅ
ឃើញភិក្ខុមានចិត្តចំរើន ។

[២៨] សម័យមួយ ភិក្ខុជាថេរៈច្រើនអង្គ នៅក្នុងវេសិបតន-
មិកាយេន ជិតក្រុងពារណសិ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុជាថេរៈអប្បវេសនា
ផុតចិញ្ចឹមដោយបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយពេលចង្អិនហើយ បាន
អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងពេលនៅក្នុងមណ្ឌលទី (ភោជនសាលា) ហើយនិយាយ
ទៀងក្នុងចន្លោះយោងនេះថា ប្បសភាវុសោទាំងឡាយ សម័យដែលក្ខត្ត
លទៅឃើញ ភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន តើសម័យណា ។ កាលបើពួក
គ្រូថេរៈនិយាយយោងនេះហើយ ភិក្ខុទម្រូច បាននិយាយនឹងពួកភិក្ខុជាថេរៈ
យោងនេះថា ប្បសភាវុសោទាំងឡាយ សម័យណា ភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន
ផុតចិញ្ចឹមដោយបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយពេលចង្អិន លោកលាង
ជើងហើយអង្គុយផ្គត់ផ្គង់-គម្រង់កាយឱ្យត្រង់ តាំងសិនចំពោះមុខ សម័យ
នោះ ទើបក្ខត្តលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន ។ កាលបើភិក្ខុនោះ
និយាយយោងនេះហើយ ភិក្ខុទម្រូចទៀត និយាយនឹងភិក្ខុនោះយោងនេះថា

ន ទោ អារុសោ សមយោ មនោការវិយស្ស ភិក្ខុនោ
 នស្សនាយ ឧបសន្តមិត្តំ ។ យស្មី អារុសោ សមយេ
 មនោការវិយោ ភិក្ខុ បន្ទាភត្តំ បិណ្ឌាតាតប្បដិក្កន្តោ
 ចានេ បត្តាលេត្វា និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្គំ អាកុជិត្វា
 ឧដ្ឋំ កាយំ បណិជាយ បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា
 ចារិត្តកិលមដោចិស្ស ភស្មី សមយេ អប្បដិប្បស្សន្តោ
 លោតិ កត្តកិលមដោចិស្ស ភស្មី សមយេ អប្ប-
 ដិប្បស្សន្តោ ហោតិ តស្មា សោ អសមយោ មនោ-
 ការវិយស្ស ភិក្ខុនោ នស្សនាយ ឧបសន្តមិត្តំ ។
 យស្មី អារុសោ សមយេ មនោការវិយោ ភិក្ខុ
 សាយន្តាសមយំ មដិសល្លាតា វុដ្ឋិតោ វិហារបន្ទាយាយំ
 និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្គំ អាកុជិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ
 បណិជាយ បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា សោ
 សមយោ មនោការវិយស្ស ភិក្ខុនោ នស្សនាយ
 ឧបសន្តមិត្តំ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុ
 ឯតនរោច ន ទោ អារុសោ សមយោ មនោការវិ-
 យស្ស ភិក្ខុនោ នស្សនាយ ឧបសន្តមិត្តំ ។

មនោការវិយោ មិនមែនជាសម័យ គួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្ត
 ចំរើនទេ ។ មនោការវិយោ គ្រោយជា សម័យណា ភិក្ខុដែល
 មានចិត្តចំរើន ផុតកិច្ចដោយចិណ្ឌុបុត ក្នុងកាលក្រោយពេលចង្អុល
 លោកសាងជើង ហើយក្នុងយុគវិភុទ កម្រងកាយឱ្យត្រង់ តាំងសតិ
 ចំរើនមុខ លោកកំពុងមានសេចក្តីលំបាកនឹងការគ្រូចទៅ (ចិណ្ឌុបុត)
 មិនទាន់ស្ងប់ស្ងួត ក្នុងសម័យនោះទៅឡើយ សូម្បីសេចក្តីលំបាក
 គ្រោយក្តី ក៏មិនទាន់ស្ងប់ស្ងួត ក្នុងសម័យនោះទៅឡើយដែរ ពេទ្យនោះ
 បានជាសម័យនោះ មិនមែនជាសម័យ គួរចូលទៅឃើញភិក្ខុ
 មានចិត្តចំរើនទេ ។ មនោការវិយោ សម័យណា ភិក្ខុដែលមាន
 ចិត្តចំរើន ចេញអំពីចិត្តម្ល៉ូ ក្នុងសាយន្តាសម័យ ហើយក្នុងយុគ
 ម្ងប់ទាំងក្រោយវិហារ ផ្តុំវិភុទ កម្រងកាយឱ្យត្រង់ តាំងសតិចំរើនមុខ
 សម័យនោះ ទើបជាសម័យ គួរចូលទៅឃើញភិក្ខុ ដែលមានចិត្ត
 ចំរើនបាន ។ កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ
 ដទៃទៀត និយាយនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា មនោការវិយោ មិនមែន
 ជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន (នោះទេ) ។

បរិបទស្ត្រីសម អនុវិយាគ

យស្មី អាវុសោ សមយេ មនោកាវិយោ កិក្កុ
 សាយស្ត្រីសមយំ មជិសល្លាតា វុដ្ឋិទោ វិហារមជ្ឈា-
 យាយំ ធិសិទ្ធា ហោតិ មល្លត្ថំ អាភុជិត្វា ឧជុ
 កាយំ មណិទាយ មវិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋិមេត្វា
 យនេវស្ស ធិវា សមាធិធិមិត្តំ មនសិកាតំ ហោតិ
 មនេវស្ស តស្មី សមយេ សមុទាទរតិ ។ តស្សា សោ
 អសមយោ មនោកាវិយស្ស កិក្កុនោ ធស្សនាយ
 ឧបសង្កមិតុំ ។ យស្មី អាវុសោ សមយេ មនោកាវិ-
 យោ កិក្កុ រត្តិយា មជ្ជសសមយំ មជ្ជដ្ឋាយ ធិសិទ្ធា
 ហោតិ មល្លត្ថំ អាភុជិត្វា ឧជុ កាយំ មណិទាយ
 មវិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋិមេត្វា សោ សមយោ មនោកាវិ-
 យស្ស កិក្កុនោ ធស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ ។ ឯវិ
 វុត្ត អត្តាគរោ កិក្កុ តំ កិក្កុ ឯតទរោច ធិទោ អាវុសោ
 សមយោ មនោកាវិយស្ស កិក្កុនោ ធស្សនាយ
 ឧបសង្កមិតុំ ។ យស្មី អាវុសោ សមយេ មនោកាវិយោ
 កិក្កុ រត្តិយា មជ្ជសសមយំ មជ្ជដ្ឋាយ ធិសិទ្ធា
 ហោតិ មល្លត្ថំ អាភុជិត្វា ឧជុ កាយំ មណិទាយ

បរិបទស្ត្រីសម អនុវិយាគ

ម្នាលភារុសោ ព្រោះថា សម័យណា កិក្កុមានចិត្តចំរើនចេញកំភីសិម្ប
 ក្នុងសាយស្ត្រីសម័យ អង្គុយក្នុងម្លប់ទាំងគ្រាយវិហារ ផ្គត់ក្នុង គម្រង
 កាយឱ្យគ្រង តាំងសតិចំរោមុទ ហើយធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសមាធិមិត្ត
 ណាក្នុងវេលាថ្ងៃ សមាធិមិត្តរបស់លោកនោះឯង វេទនិកម្រើក (ក្នុង
 មនោគារ) ក្នុងសម័យនោះ ។ ហេតុនោះ ទានជាសម័យនោះ មិនមែនជា
 សម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញកិក្កុដែលមានចិត្តចំរើនទេ ។ ម្នាលភារុសោ
 លុវនសម័យណា កិក្កុដែលមានចិត្តចំរើន ក្រោកឡើងក្នុងមជ្ឈសសម័យ
 នៃគម្រី ហើយអង្គុយផ្គត់ក្នុង គម្រងកាយឱ្យគ្រង តាំងសតិចំរោមុទ
 សម័យនោះ ទើបគួរចូលទៅឃើញកិក្កុដែលមានចិត្តចំរើន ។ កាលបើកិក្កុ
 នោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ កិក្កុឡើង និយាយនឹងកិក្កុនោះយ៉ាងនេះថា
 ម្នាលភារុសោ មិនមែនជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញកិក្កុដែលមានចិត្ត
 ចំរើនទេ ។ ម្នាលភារុសោ លុវនសម័យណា កិក្កុដែលមានចិត្តចំរើនក្រោក
 ឡើងក្នុងមជ្ឈសសម័យនៃគម្រី ហើយអង្គុយ ផ្គត់ក្នុង គម្រង កាយ ឱ្យគ្រង

បរិបូណ៌ សតិ ឧបស្សន្ទ ឧបស្សន្ទិយស្ស តស្មី សមយេ
 កាយោ ហោតិ ជាសុកុស្ត ហោតិ ពុទ្ធានំ សាសនំ
 មនសិកាតុំ ។ តស្មា សោ សមយោ មនោការ-
 វិយស្ស ភិក្ខុនោ ឧស្សនាយ ឧបសង្កម្ពិតុំ ។ វិ-
 វុត្តេ អាយស្មា មហាកត្តានោ ថេវ ភិក្ខុ ឯតទេវេន
 សុត្តទា មេ កំ អារុសោ ភកវតោ សុតំ សុត្តទា
 ចដិក្ខហិតំ ឈមេ ភិក្ខុ សមយោ មនោការវិយស្ស
 ភិក្ខុនោ ឧស្សនាយ ឧបសង្កម្ពិតុំ ។ កកមេ ធន ។
 ឥធន ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា វិហារិ កាមរាគបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច
 កាមរាគស្ស ធិស្សរណំ យជាត្វតំ ឧប្បជាតាមិ តស្មី
 សមយេ មនោការវិយោ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ពិតុំ វិវេស្ស
 វចនិយោ អហំ ទោ អារុសោ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា វិហារិ កាមរាគបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច កាម-
 រាគស្ស ធិស្សរណំ យជាត្វតំ ឧប្បជាតាមិ សាទុ វត មេ
 អាយស្មា កាមរាគស្ស មហានាយ ធម្មំ ធម្មេតុតិ

តាំងសតិចំពោះមុខ សម័យនោះ កាយរបស់លោក កំពុងតាំងនៅ
 ក្នុងឧបស្សន្ទ (ភាពារ) លោកកំពុងសប្បាយនឹងធ្វើនាមក្សប្រៀន
 ប្រដៅលេសព្រះពុទ្ធ ។ ព្រោះហេតុនោះ សម័យនោះ ចើបជាសម័យ
 គួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន ។ កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយ
 យ៉ាងនេះហើយ ធ្វើប្រទេសចាកគ្នាដំបូងនាម បាននិយាយនឹងភិក្ខុ
 ភិក្ខុជាថេរយ៉ាងនេះថា អាលកាសោ តាំងឱ្យយ ការនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់
 ចំពោះព្រះគ្រូ ខ្ញុំបានទៀតចំពោះព្រះគ្រូ នៃព្រះអង្គព្រះភាគយ៉ាង
 នេះថា អាលភិក្ខុ សម័យដែលគួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចំរើន
 នេះមាន ៦ ។ ៦ ដើម្បីនេះ ។ អាលភិក្ខុ សម័យណា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 មានចិត្តត្រូវកាមរាគប្រមសង្កត់ហើយ វេរីវាយដោយកាមរាគ តាំងមិន
 ដឹងខ្ញុំកាលកាមរាគដែលកើតឡើងហើយឱ្យគ្រាន់ជទេ សម័យនោះ
 ត្រូវចូលទៅកកក្នុងដែលមានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា អាល
 កាសោ ខ្ញុំមានចិត្តត្រូវកាមរាគប្រមសង្កត់ហើយ វេរីវាយ ដោយកាម-
 រាគ តាំងមិនដឹងខ្ញុំកាលកាមរាគដែលកើតឡើងហើយឱ្យគ្រាន់ជទេ
 សូមលោកដំបូងនាម កាលិតសំដែងដល់ខ្ញុំ ដើម្បីលះកាមរាគ

តស្ស មនោការិយោ ភិក្ខុ កាមកតស្ស ចហានាយ
 ធម្មំ នេសេតិ ។ អយំ ភិក្ខុ បវហោ សមយោ
 មនោការិយស្ស ភិក្ខុនោ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតំ ។
 ចុន ចេវំ ភិក្ខុ យស្មី សមយេ ភិក្ខុ ព្យាទាណ-
 ចរិយុដ្ឋិគេន ទេតសា វិហារតិ ។ ចេ ។ មិនមិទ្ធចរិយុដ្ឋិ-
 គេន ទេតសា វិហារតិ ឧទ្ធច្ចក្កញ្ញចរិយុដ្ឋិគេន
 ទេតសា វិហារតិ វិនិក្ខិញ្ញចរិយុដ្ឋិគេន ទេតសា
 វិហារតិ ។ ចេ ។ យំ និមិត្តំ អាត្ម យំ និមិត្តំ មនសិ-
 ករោតោ អនន្តរា អាសវំ ឡោ ហោតិ តំ និមិត្តំ
 ន ជាតាមិ ន បស្សតិ តស្មី សមយេ មនោការិយោ
 ភិក្ខុ ឧបសង្កម្មិតា វាសស្ស វចនិយោ អហំ ទោ
 អាស្រោ យំ និមិត្តំ អាត្ម យំ និមិត្តំ មនសិករោតោ
 អនន្តរា អាសវំ ឡោ ហោតិ តំ និមិត្តំ ន
 ជាតាមិ ន បស្សតិ សាតុ វត មេ អាយស្មា
 អាសវំ ឡោយ ធម្មំ នេសេតុតិ តស្ស មនោការិ-
 និយោ ភិក្ខុ អាសវំ ឡោយ ធម្មំ នេសេតិ ។

ភិក្ខុដែលបានចិត្តចំរើន គង់នឹងសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុនោះ ដើម្បីលះកាមកត។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលបានចិត្តចំរើន
 ទី ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មួយទៀត សម័យណា ភិក្ខុបានចិត្តត្រូវព្យាបាលគ្រប
 សន្តិធំ ។ មេ ។ បានចិត្តត្រូវមិនចិត្តគ្របសន្តិធំ បានចិត្តត្រូវឧបកក្កន្ត្រ
 គ្របសន្តិធំ បានចិត្តត្រូវវិចិត្តាគ្របសន្តិធំ ។ មេ ។ មិនដឹង មិនឃើញ
 គួរនិមិត្តដែលគួរកាស្រ័យនិមិត្តណា ធ្វើទុកក៏ចិត្តនូវនិមិត្តណា ហើយ
 អស់កាសវៈចាំឱ្យយ ដោយផ្គត់ផ្គង់នោះ សម័យនោះ ទើប
 ជាសម័យគួរចូលទៅកេភិក្ខុដែលបានចិត្តចំរើន ហើយនិយាយយ៉ាងនេះ
 នឹងភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់ការសា រូមិនដឹង មិនឃើញនិមិត្ត (ដែលរូម)
 កាស្រ័យនិមិត្តណា ធ្វើទុកក៏ចិត្តនូវនិមិត្តណា ហើយអស់កាសវៈ
 ចាំឱ្យយ ដោយផ្គត់ផ្គង់នោះ សូមលោកដ៏មានកាយ ភាណិត
 សំដែងធម៌ដល់រូម ដើម្បីឱ្យអស់កាសវៈចាំឱ្យយ ភិក្ខុដែលបានចិត្តចំរើន
 គង់នឹងសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុនោះ ដើម្បីធ្វើឱ្យអស់កាសវៈចាំឱ្យយ ។

អយំ ភិក្ខុ ធម្មា សមយោ មរោភាវជ័យស្ស ភិក្ខុនោ
ធម្មនាយ ឧបសង្កម្មិតុំ ។ សម្មទា មេ តំ អាវុសា
ភកវតោ សុតំ សម្មទា មដិក្ខុយាតំ ឥមេ ទោ ភិក្ខុ
ធម្មសមយោ មរោភាវជ័យស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មនាយ
ឧបសង្កម្មិតុំ ។

(២៧) អថទោ ភកវ អាយស្មន្តំ ឧធាយិ
អាមន្តេសិ កតិ ទុ ទោ ឧធាយិ អនុស្សតិដ្ឋានាធិតិ ។
ឯវំ វុត្ត អាយស្មា ឧធាយិ តុណ្ណិ អហោសិ ។
ទុតិយេម្បិ ទោ ភកវ អាយស្មន្តំ ឧធាយិ អាមន្តេសិ
កតិ ទុ ទោ ឧធាយិ អនុស្សតិដ្ឋានាធិតិ ។ ឯវំ វុត្ត
អាយស្មា ឧធាយិ តុណ្ណិ អហោសិ ។ តតិយេម្បិ
ទោ ភកវ អាយស្មន្តំ ឧធាយិ អាមន្តេសិ កតិ ទុ ទោ
ឧធាយិ អនុស្សតិដ្ឋានាធិតិ ។ តតិយេម្បិ ទោ អាយស្មា
ឧធាយិ តុណ្ណិ អហោសិ ។ អថទោ អាយស្មា អាធម្មា
អាយស្មន្តំ ឧធាយិ ឯតទេវិច សត្តា តំ អាវុសា
ឧធាយិ អាមន្តេតិ ។ សុណាមហំ អាវុសា អាធម្ម

ម្នាលភិក្ខុ នេះជាសម័យ ដែលគួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចម្រើន
ទី៦ ។ ម្នាលអាវុសាទាំងឡាយ ការនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ចំពោះព្រះករុណា
ខ្ញុំបានរៀនចំពោះព្រះគ្រូព្រះដ៏មានព្រះភោគថា ម្នាលភិក្ខុ នេះឯង
ជាសម័យទាំង៦ នេះ ដែលគួរចូលទៅឃើញភិក្ខុដែលមានចិត្តចម្រើន ។

(២៧) ព្រះនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភោគគ្រាន់ហៅព្រះទោយដ៏មាន
កាយថា ម្នាលទោយ អនុស្សតិដ្ឋាន តើមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ កាលបើ
ព្រះដ៏មានព្រះភោគគ្រាន់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះទោយដ៏មានកាយ ក៏ទៅ
ស្ងៀម ។ ព្រះដ៏មានព្រះភោគ ទ្រង់គ្រាន់នឹងព្រះទោយដ៏មានកាយ
អស់វារៈពីរដងថា ម្នាលទោយ អនុស្សតិដ្ឋាន តើមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។
កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភោគគ្រាន់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះទោយដ៏មានកាយ
ក៏ទៅស្ងៀមទៀត ។ ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់គ្រាន់នឹងព្រះទោយដ៏
មានកាយ ជាប់ប៉េងដងថា ម្នាលទោយ អនុស្សតិដ្ឋាន តើមានប៉ុន្មាន
យ៉ាង ។ ព្រះទោយដ៏មានកាយ ក៏ទៅស្ងៀមអស់វារៈបីដងទៀត ។
ព្រះនោះ ព្រះមានន្ទដ៏មានកាយ បានចំយាយនឹងព្រះទោយដ៏មាន
កាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសាទោយ ព្រះសោត្តទ្រង់គ្រាន់
ហៅព្រះ ។ ម្នាលអាវុសា មានន្ទ ខ្ញុំបានឮ ព្រះដ៏មានព្រះភោគហើយ

ភកាភោ ឥន កន្ត ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ បុត្រេនិវាសំ
 អនុស្សតិ សេយ្យបិដំ ឯកឡិ ជាតិ ទ្វេចិ ជាតិយោ
 ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សទ្ធនេសំ អនេកវិហិតំ
 បុត្រេនិវាសំ អនុស្សតិ ឥនំ កន្ត អនុស្សតិដ្ឋានន្តិ ។
 អដិទោ ភកាវ អាយស្មន្តំ អាទន្តំ អាជន្តសំ អញ្ញាសិ
 ទោ អហំ អាទន្ត ទេវយំ ទេវយំ មោយបុរិសា
 អនិចិក្ខមនុយុត្តោ វិហារតិ ។ កតិ ទុ ទោ អាទន្ត
 អនុស្សតិដ្ឋានាទិ ។ បញ្ច កន្ត អនុស្សតិដ្ឋានាទិ ។
 កតតោទិ បញ្ច ។ ឥន កន្ត ភិក្ខុ វិវេទុវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ ។ ឥនំ
 កន្ត អនុស្សតិដ្ឋានំ ឯវំ កាវិតំ ឯវំ ពហុលីកតំ
 និដ្ឋន្តម្មសុទិហារាយ សំវត្តតិ ។ បុន បេវំ កន្ត ភិក្ខុ
 អាលោកសញ្ញំ មនសិករោតិ ទិវិ សញ្ញំ អនិដ្ឋាតិ
 យថា ទិវិ តថា វត្តិ យថា វត្តិ តថា ទិវិ ឥតិ វិវេទ
 ចេតសា អចរិយោនទ្វេន សម្មកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឃើញនូវបុព្វនិវាសនា
 ច្រើនប្រការគឺ ១ ជាតិរូង ២ ជាតិរូង ។ បេ ។ ព្រោះឃើញនូវបុព្វនិវាស
 បានច្រើនប្រការព្រមទាំងការព្រមទាំងទ្រព្យ ដោយប្រការផ្សេងៗ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការព្រោះឃើញជាដំនើរឈ្មោះថា កុម្មុយិយ្យ ។
 ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះគោតមនូវនិទានកាយថា ម្ចាស់
 កាន់ គឺជាគតដ៏វិញ្ញាណថា ទាយនេ ជាមោឃបុរស មិនមែនជា
 ប្រកបភ្លើយ ។ នូវកតិចិត្ត (សមាធិបែស្សនា) ទេ ។ ម្ចាស់កាន់ កុម្មុ
 ស្សន្តិដ្ឋាន គឺមានបុព្វនិវាស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កុម្មុយិយ្យ
 មាន៧ ៧ យ៉ាង គេដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ស្វាមីស្រឡាតកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលគតិយជ្ឈាន ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាកុម្មុយិយ្យ ដែលភិក្ខុចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ
 បានធ្វើភ្លើយ ។ យ៉ាងនេះហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាសុខក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងបិក្ខុស្រពក្តី
 សំគាល់នូវពន្ធិ គឺជាទុក្ខសេចក្តីសំគាល់ថាថ្ងៃ គឺជាចិត្តក្នុងវេលាថ្ងៃ
 យ៉ាងណា ក្នុងវេលាដប់កំយាងនោះ ក្នុងវេលាដប់យ៉ាងណា ក្នុង
 វេលាថ្ងៃកំយាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តជាប្រក្រតី ដែលនិរោធាប្រើគ
 មិនបាន តែងចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្ធិ (ដើម្បីបានទិព្វចក្ខុ) ។

ឥន្ទំ កន្ត្ត អនុស្សតិដ្ឋានំ ឯវំ ភាវិតំ ឯវំ ពហុលីកាតំ
 ញាណាធស្សនច្បដិលាភាយ សំវត្តតិ ។ មុន ចប់
 កន្ត្ត កិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធិ ចាធនលា អនោ
 កោសមត្តកា តតបរិយទ្ធី ច្រដ្ឋានច្បការស្ស អសុចិតោ
 ចច្ចុវក្ខតិ អត្ថំ ឥមស្មី កាយេ កោសា លោមា ធនា
 ធនា តនោ មំសំ ធម្មា អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ចំ វក្កំ មាធរយំ
 យកាធំ តិលោមកំ ចិហាតំ ចន្ទាសំ អន្តំ អន្តតុលំ
 ឧទរិយំ កាវិសំ ចិត្តំ សេដ្ឋំ ចុញោ លោមាតិ សេនោ
 មេនោ អស្សុ វសា មេលោ សិដ្ឋាណិកា លសិកា
 មុត្តន្តំ ។ ឥន្ទំ កន្ត្ត អនុស្សតិដ្ឋានំ ឯវំ ភាវិតំ ឯវំ
 ពហុលីកាតំ កាមកកស្ស មហាធាយ សំវត្តតិ ។
 មុន ចប់ កន្ត្ត កិក្ខុ សេយ្យជាចិ ចសេយ្យ
 សរិ សិវិចិកាយ ធន្តិតំ ឯកាមាមតំ វា ទ្ធិមាមតំ វា
 តិមាមតំ វា ឧទ្ធិមាមតំ វិចិលកំ វិបុព្វកាជាតំ លោ
 ឥមមេវ កាយំ ឯវំ ឧបសំហាតិ អយម្បិ មោ
 កាយោ ឯវំចន្ទោ ឯវំភាវិ ឯវំអធិកោតិ ។

បតិក្រព្រកេត្តិដំបំរើន នេវេវអនុស្សតិដ្ឋានំ ឯវំ ភាវិតំ ឯវំ ពហុលីកាតំ
 ហើយ បានធ្វើរឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាន
 ញាណាធស្សនៈ ។ បតិក្រព្រកេត្តិដំបំរើន មួយទៀត កិក្ខុតិលាណា
 ឃើញច្បាស់នូវកាយនេះ ខាងលើតាំងអំពីបានដើរ ខាងក្រោមតាំង
 អំពីចុងដក់ ទីចម្បុកដុំវិញអំពីគ្រឹមស្បែក ដែលគេព្យាយាមក្នុងស្បែក
 មានប្រការផ្សេងៗ ដូច្នោះហើយ ក្នុងកាយនេះមានសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ
 ស្បែក សាច់ សាវស ភ្លើង ខ្លាញ់ភ្លើង គម្រង់ចស្សៈ ចេរដ្ឋង ធ្វើម វិវ
 ក្រភស្ត^(១) ស្មុត រោមរៀនធំ រោមរៀនតូច អាហារថ្មី កាហារចាស់ ប្រមាត់
 ស្បែក ខ្លះ ឈាម ភ្លើស គ្រាប់ចាបំ ទឹកវិញ គ្រាប់វា ទឹកចាត់ ទឹក
 សម្បូរ ទឹកអិល ទឹកម្រាម ។ បតិក្រព្រកេត្តិដំបំរើន នេវេវអនុ-
 ស្សតិដ្ឋានំ ដែលកិក្ខុបានចំអែនយ៉ាងនេះហើយ បានធ្វើរឿយ ។ យ៉ាងនេះ
 ហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឈរនូវកាមកត ។ បតិក្រព្រកេត្តិ
 ដំបំរើន មួយទៀត ដូចកិក្ខុណា ឃើញនូវសរិះ ដែលគេចោលទៅក្នុង
 ក្រែស្មសាន ចោរស្លាប់ទៅក្នុង ស្លាប់២ក្នុង ស្លាប់៣ក្នុង ជាសាកសព
 ហើមទ្រង់មានសម្បូរទៅដោយច្រើន មានខ្លះចេញតាមគ្រាប់ផ្សេងៗ កិក្ខុ
 ទោម្រៀបដើមនិកាយ (ខ្លួន) នេះ យ៉ាងនេះហើយ សូម្បីកាយនេះសោត
 ក៏មានសកាតម្លោះ គង់នឹងក្លាយទៅជួញ កន្លងមិនផុតដូច្នោះដែរ ។

១. ខ្លាញ់ គម្រង់ចស្សៈ ២ ចា សម្បូរស្បែក ។

សេយ្យជា វា ចន បស្សេយ្យ សរី សិវិចីកាយ
 ធម្មិកំ កាកោហិ វា ទដ្ឋមានំ កុលលេហិ វា
 ទដ្ឋមានំ កិរិយេហិ វា ទដ្ឋមានំ សុវាលោហិ វា
 ទដ្ឋមានំ សិទ្ធាលេហិ វា ទដ្ឋមានំ វិវិទេហិ វា
 ចាលាកជាតេហិ ទដ្ឋមានំ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវា
 ទបសំហាតិ អយម្យំ ទោ កាយោ វិវិទេន្ទោ វិវិការិ
 វិវិអនតិកោតិ ។ សេយ្យជា វា ចន បស្សេយ្យ
 សរី សិវិចីកាយ ធម្មិកំ អដ្ឋិកសដ្ឋលិកំ
 សមំសលោហិតំ ធម្មានុសម្ពុទ្ធំ អដ្ឋិកសដ្ឋលិកំ ធម្មិ-
 សលោហិតមក្កំ ធម្មានុសម្ពុទ្ធំ អដ្ឋិកសដ្ឋលិកំ
 អចកតមំសលោហិតំ ធម្មានុសម្ពុទ្ធំ អដ្ឋិកាធិ អចក-
 តសម្ពុទ្ធានំ ធិសា វិធិសា វិក្ខិក្ខានំ អញ្ញោ ហត្ថដ្ឋិកំ
 អញ្ញោ ចានដ្ឋិកំ អញ្ញោ ជន្មដ្ឋិកំ អញ្ញោ កដ្ឋិកំ
 អញ្ញោ កដ្ឋិកំ អញ្ញោ ចិដ្ឋិកណ្តកដ្ឋិកំ អញ្ញោ
 សិសកជាហំ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវា ទបសំហាតិ
 អយម្យំ ទោ កាយោ វិវិទេន្ទោ វិវិការិ វិវិអនតិកោតិ

កុំគោរោគដូចកំពុលា ឃើញសរិះវែលរោចាលនៅក្នុងព្រៃស្នួស្នាត
 ប្រូកក្នុងក្រដាវក្នុងក្តី ពួកក្រដាវក្រដាវក្នុងក្តី ពួកគ្នាដល់ក្នុងក្តី
 ពួកស្នួស្នាតក្នុងក្តី ពួកចចកករស្តីក្តី បុណ្យជាតិ (ពួកដង្កូវ) ផ្សេងៗ
 ផ្សេងផ្សេងស្តីក្តី កំពុលា ប្រៀបផ្អែមនឹងកាយនេះយ៉ាងនេះថា ទោកាយ
 នេះសោត កំចានសភាពដូច្នោះ គង់នឹងកាយទៅដូច្នោះ មិនកន្លងយ៉ាង
 គោរោចាលឡើយ ។ ចុះ ដូចកំពុលាឃើញសរិះ វែលរោចាលក្នុងព្រៃ
 ស្នួស្នាតជាពន្លឺក្តី ប្រកបដោយសាច់នឹងលាមក មានសរសៃជាគ្រឿង
 ចងក្រងនឹងឥតមានសាច់ គ្រាន់តែប្រឡាក់ដោយលាមក វែលដប់គ្នា
 ដោយសរសៃ ក៏នឹងឥតមានសាច់នឹងលាមកដប់គ្នា ដោយសរសៃជា
 គ្រឿងចងក្រងវែលដប់ចេញហើយ ខ្លាំងខ្លាយពរវាយ ទៅក្នុងទិសក្នុង
 នឹងទិសដំ គឺក្នុងទិសទៅដោយវិទ្យុក ក្នុងទិសទៅដោយវិទ្យុក ក្នុងស្នួស
 ទៅដោយវិទ្យុក ក្នុងក្រៅទៅដោយវិទ្យុក ក្នុងចក្កិទៅដោយវិទ្យុក
 ក្នុងប្រឡងទៅដោយវិទ្យុក រលាក្យលទៅដោយវិទ្យុក កំពុលា
 ប្រៀបផ្អែមនឹងកាយនេះយ៉ាងនេះថា កាយនេះសោត កំចានសភាព
 ដូច្នោះ គង់នឹងកាយទៅដូច្នោះ មិនកន្លងចូរក្រាវដូច្នោះកុំបាចឡើយ

សេយ្យដា កំ ចន ចស្សយ្យ សភី សិវិកាយ
 ធម្មតំ អដ្ឋិកាចំ សេតាចំ សន្តវណ្ណាចំ កាចំ អដ្ឋិកាចំ
 បុញ្ញកិកាចំ តេរេស្សិកាចំ ធូតិចំ ទុណ្ណកាដាតាចំ
 សោ ឥមេវ កាយំ វិ ឧបសំហាតិ អយម្បំ ទោ
 កាយោ វិ ធម្មោ វិ ភាវិ វិ អនតិ តោតិ ។ ឥនំ
 កន្ត អនុស្សតិដ្ឋានំ វិ ភាវិតំ វិ ពហុលីកាតំ
 អស្មិណនសធុក្កាភាយ សិវត្តតិ ។ បុន ធមរំ កន្ត
 ភិក្ខុ សុទស្ស ច ចហាណ ។ ថេ ។ ចកុត្តំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាតិ ។ ឥនំ កន្ត អនុស្សតិដ្ឋានំ
 វិ ភាវិតំ វិ ពហុលីកាតំ អនេកោតុប្បដិវដាយ
 សិវត្តតិ ។ ឥតាចំ ទោ កន្ត ចញ្ច អនុស្សតិដ្ឋានាចំ វិ ។
 សាទុ សាទុ អាទន្ធ តេនហិ ភ្នំ អាទន្ធ ឥនម្បិ
 ចដ្ឋំ អនុស្សតិដ្ឋានំ ធារហិ ឥតាទន្ធ ភិក្ខុ សតោ ។
 អភិក្កមតិ សតោ ។ ចដិក្កមតិ សតោ ។ តិដ្ឋតិ
 សតោ ។ ធិសីនតិ សតោ ។ សេយ្យ កាថេតិ សតោ ។
 កម្មំ អដិដ្ឋាតិ ។ ឥនំ អាទន្ធ អនុស្សតិដ្ឋានំ វិ ភាវិតំ
 វិ ពហុលីកាតំ សតិសម្បជ្ជញ្ញាយ សិវត្តតិ ។

មួយទៀត ឬថា ដូចភិក្ខុយើងឮខ្លះៗនិយាយដោយគំរាមស្រែស្រាម
 សល់នៅកន្លែងនេះ មានសម្បុរសធុចសត្វ ពន្លឺនឹងដែលគេជាប់ទុក
 កន្លងចូល ទង្វា ហើយ ពុកផុយរុច្ចិជាតិទេ ភិក្ខុនោះ ច្រៀបដឹម
 ទឹកកាយនេះយ៉ាងនេះ ទោះជាភាយនេះក៏ដោយ ក៏មានសភាពយ៉ាង
 ដូច្នោះ គង់ទឹកកាយទៅដូច្នោះ ទឹកកន្លងខ្លះៗដូច្នោះក៏បានឡើយ ។
 បតិក្រាអង្គដ៏ចំរើន នេះជាអនុស្សតិដ្ឋាន ដែលភិក្ខុបានចំរើនយ៉ាងនេះ
 បានធ្វើឡើយ ។ យ៉ាងនេះហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីផកចោលខ្លួន
 កសិមាម ។ បតិក្រាអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ភិក្ខុលេចនិសេចក្តីសុខ
 ផង ។ បេរ ចូលចកុន្តជ្ជាន ។ បតិក្រាអង្គដ៏ចំរើន នេះជាអនុស្សតិដ្ឋាន
 ដែលភិក្ខុបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឡើយ ។ យ៉ាងនេះហើយ តែង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធាតុច្រើនប្រការ ។ បតិក្រាអង្គដ៏ចំរើន
 នេះឯងជាអនុស្សតិដ្ឋានទាំង៤ ។ ម្ខាងកាន់ ត្រូវហើយ ។ ម្ខាងកាន់
 បើដូច្នោះ អ្នកចូរចំរើនអនុស្សតិដ្ឋានទាំង ៦ នេះទៀតចុះ ម្ខាងកាន់
 ភិក្ខុកសិណសនាមៈ ប្រសិស្ថាតិយានដើរទៅមុខ ប្រសិស្ថាតិទ្រឡប់
 ទៅវិញ ប្រសិស្ថាតិយរ ប្រសិស្ថាតិដេក ប្រសិស្ថាតិគតិដ្ឋានការងារ ។
 ម្ខាងកាន់ នេះជាអនុស្សតិដ្ឋាន ដែលភិក្ខុបានចំរើនយ៉ាងនេះ បាន
 ធ្វើឡើយ ។ យ៉ាងនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានខ្លួនសតិសម្បជ្ជញ្ញា ។

(៣០) ធម៌ខានិ កិក្ខុវេ អនុត្តរិយានិ ។
 កកខានិ ធម៌ ។ ធម្មនាទុត្តរិយំ សវនាទុត្តរិយំ
 លាភាទុត្តរិយំ សិក្ខាទុត្តរិយំ ចារិទិយាទុត្តរិយំ
 អនុស្សតាទុត្តរិយំ ។ កកមញ្ច កិក្ខុវេ ធម្មនាទុត្ត-
 រិយំ ។ វេទ កិក្ខុវេ ឯកេវោ ហត្ថិវតទម្បិ
 ធម្មនាយ កច្ចតិ អស្សវតទម្បិ ធម្មនាយ
 កច្ចតិ មណិវតទម្បិ ធម្មនាយ កច្ចតិ ទុប្បាវចំ
 វា ចន ធម្មនាយ កច្ចតិ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ
 វា មិច្ឆាទិដ្ឋិកំ មិច្ឆាចដិច្ចំ ធម្មនាយ កច្ចតិ
 អត្តតំ កិក្ខុវេ ធម្មនំ ធម្មំ ធម្មតិ វេទានិ កញ្ច ទោ
 ឯតំ កិក្ខុវេ ធម្មនំ ហិមំ កម្មំ ចោដុដ្ឋនិកំ អនិយំ
 អនត្តសត្តិកំ ន ធិត្ធិនាយ ន វិភាយ ន ធិវេទនាយ
 ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ
 ន ធិព្វាធាយ សំវត្តតិ ។ យោ ធម៌ ទោ កិក្ខុវេ
 តថាគតំ វា តថាគតស្សវតំ វា ធម្មនាយ កច្ចតិ

[៣០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អនុវិយាយៈ (ធម្មជាតិប្រសើរបំផុត)
 នេះមាន ៦ ៗ ៦ កេតិក្ខុវេ ៗ ធម្មនាទុត្តរិយៈ (ការឃើញដ៏ប្រសើរបំផុត)
 ១ សវនាទុត្តរិយៈ (ការស្តាប់ប្រសើរបំផុត) ១ លាភាទុត្តរិយៈ (ការបោស
 ប្រសើរបំផុត) ១ សិក្ខាទុត្តរិយៈ (ការសិក្សាប្រសើរបំផុត) ១ ចារិទិយា-
 ទុត្តរិយៈ (ការចម្រើប្រសើរបំផុត) ១ អនុស្សតាទុត្តរិយៈ (ការព្យា
 ប្រសើរបំផុត) ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មនាទុត្តរិយៈ ធម្មនាទុត្តរិយៈ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទ្ធករណិលោកនៈ ទៅមើលដំរីគន្តិ ទៅ
 មើលសេរគន្តិ ទៅមើលមណិវតទម្បិ ឬទៅមើលចេសំនិ កូណា
 មួយក្តី ទៅមើលសមណៈ ឬព្រាហ្មណំ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ អនុប្រតិបត្តិទុស្តិ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតោលថា ការឃើញខ្ពុះ ឈ្មោះជាឃើញ
 ហើយ ការឃើញខ្ពុះមិនមែនជាមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដៃ
 ថា ការឃើញខ្ពុះ ជាបេសំថោក សម្រាប់អ្នកស្រុក ជាបេសំបុប្ផុដ្ឋន
 មិនប្រសើរ ឥតប្រយោជន៍ មិនប្រតិបត្តិទៅ ដើម្បីឱ្យយណាយទេ ដើម្បី
 ប្រាសចាកគម្រោងទេ ដើម្បីរលត់កិលេសទេ ដើម្បីស្រប់ទុក្ខទេ ដើម្បី
 ដឹងប្រសើរទេ ដើម្បីគ្រាសដំរីទេ ដើម្បីធិត្ធានទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ល្អវេកបុគ្គលណា ទៅឃើញគឺជាគត ឬលាវក្រៃគឺជាគត

ធិវិដ្ឋស្សត្រោ ធិវិដ្ឋច្បេរោ ឯកទ្គកតោ អភិច្សសន្តោ
 ឯតទាទុក្ខវ័យំ កិក្ខុវេ ធម្មនាមំ សន្តានំ វិសុទ្ធិយា
 សោកាបរិទេវំ ឯសន្តិក្កមាយ ធុត្តុនោមទស្សនំ
 អត្តន្តមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ ធិត្វានស្ស
 សច្ចិកិរិយាយ យនិទំ តថាគតំ វា តថាគតស្សវតំ
 វា ធម្មនាយ កច្ចតិ ធិវិដ្ឋស្សត្រោ ធិវិដ្ឋច្បេរោ ឯកទ្គ-
 កតោ អភិច្សសន្តោ ឥទំ វុទ្ធកិ កិក្ខុវេ ធម្មនា-
 ទុក្ខវ័យំ ។ ឥតិ ធម្មនាទុក្ខវ័យំ ។ សវនាទុក្ខវ័យញ
 កដំ ហោតិ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកទ្គោ កេរិសទ្គម្យ
 សវនាយ កច្ចតិ វិណាសទ្គម្យ សវនាយ កច្ចតិ
 កិកសទ្គម្យ សវនាយ កច្ចតិ ឧប្បាវចំ វា បទ សវនាយ
 កច្ចតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា ធិត្វានិដ្ឋិកស្ស
 ធិត្វាបដិបទ្ធស្ស ធឧត្តស្សវនាយ កច្ចតិ អត្តតំ កិក្ខុវេ
 សវនំ ទេតំ ទត្តិកិ វនាមិ តញ ទោ ឯតំ កិក្ខុវេ
 សវនំ ហិទំ កម្មំ ចោដុដ្ឋនិកំ អនិវយំ អនត្តសន្តិកំ

ជាអ្នកមានសព្វគ្រប់ខ្លួន មានចិត្តស្រឡាញ់ទាំង ប្រាំបីប្រដៅទាំង ម្ចាស់
 កិត្តុចាំងឡាយ ការយើងខ្ញុំ ទើបប្រសើរចំផុតជាងការយើងខ្ញុំឡាយ
 (ព្រលាប្រពិគ្គៈ៧) ដើម្បីសេចក្តីចរិយុទ្ធដល់សត្វចាំងឡាយ ដើម្បីកម្ម
 បង្កើនសេចក្តីសោកនិទ័យឱ្យឡាយ ដើម្បីឱ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនិងទោមនស្ស
 ដើម្បីប្រាសជីវិតនូវអង្គ ដើម្បីធ្វើឱ្យច្បាស់នូវប្រទេសនា និងគ្រងច្បុក្ខយទៅ
 យើងគ្រប់គ្នា ឬសាវកនៃគ្រប់គ្នា ហើយជាអ្នកមានសព្វគ្រប់ខ្លួន មាន
 ចិត្តស្រឡាញ់ទាំង ប្រាំបីប្រដៅទាំង ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ ការយើងខ្ញុំនេះ
 ទើបគឺជាគម្បូរឆ្មោះថា ការយើងខ្ញុំប្រសើរចំផុត ។ ទស្សនាទុក្ខវ័យៈ
 ដូច្នោះនឹង ។ ចំណែកសវនាទុក្ខវ័យៈ ដើម្បីចម្លែង ។ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ
 ច្បុក្ខលទ្ធករនិរោធនេះ ទៅស្តាប់សំឡេងស្នេហ៍ ទៅស្តាប់សំឡេងនិរោធា
 ទៅស្តាប់សំឡេងប្រៀនក្តី ឬក៏ទៅស្តាប់សំឡេងនិរោធាមួយក្តី ទៅស្តាប់
 ធម៌របស់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ជាមិត្តទំនៀម អ្នកប្រតិបត្តិទុក្ខសក្តិ ម្ចាស់កិត្តុ
 ចាំងឡាយ គឺជាគតនោយថា ការស្តាប់ខ្ញុំ ក៏ឆ្ងាយជាស្តាប់ដែរ ការស្តាប់
 ខ្ញុំ គឺជាគតនោយថា ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ នៃការស្តាប់ខ្ញុំ ជា
 បេសរិយា សម្រាប់អ្នកស្រុក ជាបេសរិយាដ្ឋាន ធិនប្រសើរ ឥតប្រយោជន៍

ន ធិត្វិជាយ ន វិភកាយ ន ធិរោជាយ ន ឧមសមាយ
 ន អភិញ្ញាយ ន សន្តោជាយ ន ធិត្វាជាយ សំវត្តតិ ។
 យោ ន ទោ ភិក្ខុវេ តថាភតស្ស វា តថាភតស្សវ-
 កស្ស វា ធម្មស្សវាយ តច្ចតិ ធិវិដ្ឋស្សត្វោ ធិវិដ្ឋច្យេហោ
 ឯកទ្គកតោ អភិប្បសន្នោ ឯតទានុត្តរិយំ ភិក្ខុវេ សវនានំ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយោ សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ
 ទុក្ខនោមនស្សនំ អត្តង្គមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ
 ធិត្វានស្ស សន្និកិរិយាយ យទិទំ តថាភតស្ស វា
 តថាភតស្សវកស្ស វា ធម្មស្សវាយ តច្ចតិ
 ធិវិដ្ឋស្សត្វោ ធិវិដ្ឋច្យេហោ ឯកទ្គកតោ អភិប្បសន្នោ
 ឥទំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ សវនានុត្តរិយំ ។ ឥតិ ធម្មនានុត្តរិយំ
 សវនានុត្តរិយំ ។ លាភានុត្តរិយត្វ កាប់ ហោតិ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯកត្វោ បុត្តលាភម្បិ លភតិ
 ធារលាភម្បិ លភតិ ធនលាភម្បិ លភតិ ទុក្ខាវចំ
 វា ចន លាភំ លភតិ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ មិច្ឆាចជិច្ឆេ សន្និ បដិលភតិ

ឯប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឲ្យយណាយទេ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោកទេ ដើម្បី
 លេងកិលេសទេ ដើម្បីស្របចំទុក្ខទេ ដើម្បីដឹងប្រសើរទេ ដើម្បីប្រាសជំងឺទេ
 ដើម្បីធិត្វានទេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុវតេបុគ្គលណាទៅស្តាប់ធម៌
 នថាគត ឬសាវកនៃនថាគត ជាអ្នកមានសច្ចាភ័យចំនួន មានចិត្តស្រឡាញ់មាំ
 ជឿសិប្រែថ្លែង ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្តាប់នេះ ទើបប្រសើរចំផុត
 ជាងការស្តាប់ទាំងឡាយ ក្រោមប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដល់
 សត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្កើនសោកនិវត្តិកិច្ចល ដើម្បីឲ្យអស់ទៅ
 នៃទុក្ខនិវិទោមនស្ស ដើម្បីប្រាសជំងឺខ្លាចអង្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យច្បាស់នូវប្រា-
 មិច្ឆាន គឺនៅក្នុងចុក្ខលទៅស្តាប់ធម៌នថាគត ឬសាវកនៃនថាគត ហើយ
 ជាអ្នកមានសច្ចាភ័យចំនួន មានចិត្តស្រឡាញ់មាំ ជឿសិប្រែថ្លែង ខ្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្តាប់នេះ ទើបនថាគតឲ្យឆ្ការថា ការស្តាប់ប្រសើរ
 ចំផុត ។ ទស្សនានុត្តរិយៈ សវនានុត្តរិយៈ វុទ្ធជនិ ។ ឯលាភានុត្តរិយៈ
 កើដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក៏លោភនេះ បានលាភកិក្ខុ
 ក្តី បានលាភគិប្រភន្តិ បានលាភគិទ្រព្យក្តី ឬក៏បានលាភធំគូចណាមួយ
 ក្តី បានសេចក្តីជឿក្នុងសមណៈប្រាហ្មណ៍ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នកប្រតិបត្តិទុក្ខសន្តិ

អត្តោសា ភិក្ខុវេ លាភោ ធម្មោ នត្ថិតិ វធាមិ សោ
 ច ទោ ឃសោ ភិក្ខុវេ លាភោ ហីនោ កម្មោ
 ទោដុដ្ឋិកោ អនវយោ អនត្ថសញ្ញិកោ ន វិញ្ញាណយ
 ន វិញ្ញាណយ ន វិញ្ញាណយ ន វិញ្ញាណយ ន
 អភិញ្ញាយ ន សម្មោធាយ ន វិញ្ញាណយ សំវត្ថុតិ ។
 យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ តថាគតេ វា តថាគតស្សវកេ វា
 សន្និ ចដិលកតិ វិវិដ្ឋស្សនោ វិវិដ្ឋម្បោ ឯកទ្គតោ
 អភិច្ចសន្នោ ឯកទ្គតោ ភិក្ខុវេ លាភាមំ សន្តាមំ
 វិសុទ្ធិយា សោកចរិទេវាមំ សមតិញ្ញាណយ ធុក្ខណោម-
 នស្សាមំ អន្តត្ថណយ ញាយស្ស អនិគមាយ វិញ្ញាណស្ស
 សន្និកិរិយាយ យទិទំ តថាគតេ វា តថាគតស្សវកេ
 វា សន្និ ចដិលកតិ វិវិដ្ឋស្សនោ វិវិដ្ឋម្បោ ឯកទ្គ-
 តោ អភិច្ចសន្នោ វេទំ វុត្តិ ភិក្ខុវេ លាភាមុត្តរិយំ ។
 វេទំ ធម្មទានុត្តរិយំ សវទានុត្តរិយំ លាភាមុត្តរិយំ ។

ខ្មោលភិក្ខុចាំនិទ្បាយ គឺជាគោរពលាភ លាភខ្ពង់ ក៏ជាលាភវែងវែង
 មិនមែនជាលាភទេ ខ្មោលភិក្ខុចាំនិទ្បាយ តែជាលាភខ្ពង់ ជា
 របស់ជាតិ សម្រាប់អ្នកស្រុក ជារបស់បុព្វជន មិនប្រសើរ ឥតប្រយោជន៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឡើយណាយទេ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោងទេ ដើម្បី
 លេងកំលែបសេរីទេ ដើម្បីស្ងប់ចុកទេ ដើម្បីដឹងប្រសើរទេ ដើម្បីប្រាស
 ដឹងទេ ដើម្បីនិព្វានទេ ។ ខ្មោលភិក្ខុចាំនិទ្បាយ ល្អវេទបុគ្គលណា
 បានសេចក្តីជឿជាក់ថាគត ឬក្នុងសាវករបស់គេថាគត ហើយជាអ្នក
 មានសព្វគ្រប់គ្នា មានចិត្តស្រឡាញ់ចាំ ជឿស្រឡាញ់ ខ្មោល
 ភិក្ខុចាំនិទ្បាយ ការបាននេះប្រសើរមែនជាងលាភចាំនិទ្បាយ ព្រោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដល់សត្វចាំនិទ្បាយ ដើម្បីកន្លងចង់នូវ
 សោភ័ណភ័ក្ត្រទ្បាល ដើម្បីឱ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បី
 ប្រាសដឹងនូវមគ្គ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រព្រឹត្តិទាន គឺនៅត្រង់បុគ្គល
 បានសេចក្តីជឿជាក់ថាគត ឬក្នុងសាវករបស់គេថាគត ហើយជាអ្នក
 មានសព្វគ្រប់គ្នា មានចិត្តស្រឡាញ់ចាំ ជឿស្រឡាញ់ ខ្មោល
 ភិក្ខុចាំនិទ្បាយ ការបាននេះ ទើបគេថាគតឱ្យឆ្ការថា ជាលាភប្រសើរ
 មែន ។ ខស្សនាទុត្តរិយៈ សវនាទុត្តរិយៈ លាភាទុត្តរិយៈ វុត្តរិយៈ ។

សិក្ខានុក្កិយេត្ថ កតំ ហោតិ ។ វេទ កិក្ខុវេ
 ឯកោ ហតិស្មិម្បិ សិក្ខុតិ អស្សស្មិម្បិ សិក្ខុតិ
 វេស្មិម្បិ សិក្ខុតិ ធនុស្មិម្បិ សិក្ខុតិ វេស្មិម្បិ
 សិក្ខុតិ ឧទ្ធាវចំ វា បទ សិក្ខុតិ សមណស្ស វា
 ព្រាហ្មណស្ស វា មិច្ឆាធិដ្ឋិតស្ស មិច្ឆាបដិបទ្ធស្ស
 សិក្ខុតិ អក្កេសា កិក្ខុវេ សិក្ខុ ទេសា ធនិក្ខិ
 វនាមិ សា ច ទោ ឯសា កិក្ខុវេ សិក្ខុ ហិណ
 តម្មា ហោដុដ្ឋធិកា អនិយា អនក្ខសញ្ញិតា ធន
 ធិត្ថិយាយ ធន វិកាយ ធន ធិរោងាយ ធន ឧបសមាយ
 ធន អភិញ្ញាយ ធន សន្តោងាយ ធន ធិត្ថិយាយ
 សិក្ខុតិ ។ យោ ច ទោ កិក្ខុវេ តថាតតប្បវធិត
 ធម្មវិទយេ អធិសីលម្បិ សិក្ខុតិ អធិចិត្តម្បិ
 សិក្ខុតិ អធិប្បញ្ញម្បិ សិក្ខុតិ ធិវិជ្ជស្សន្ធា
 ធិវិជ្ជច្យោ ឯកទ្គតោ អភិប្បសន្តោ ឯតនានុក្កិយំ
 កិក្ខុវេ សិក្ខុ ធន សន្តា វិសុទ្ធិយា សោកាចរិទេវា ធន
 សមតិក្កិយាយ ធនុត្តោធនស្សនិ អត្តន្តិយាយ

ចំណែកនៃសិក្ខានុក្កិយៈ គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ចុក្កលទ្ធកុណ្ឌ
 លោកនេះ សិក្ខាវិជ្ជាវិក្កិ សិក្ខាវិជ្ជាសេក្កិ សិក្ខាវិជ្ជាវេក្កិ សិក្ខាវិជ្ជាធក្កិ
 សិក្ខាវិជ្ជាវេក្កិ ឬក៏សិក្ខាវិជ្ជាវេក្កិ ឬក៏សិក្ខាវិជ្ជាវេក្កិ សិក្ខា (វិជ្ជា) របស់សមណៈ
 ឬប្រាជ្ញាណ៍ជាដើម ឬក៏សិក្ខាវិជ្ជាវេក្កិ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ធម៌នេះ
 គោរពថា ការសិក្សាខ្លះ គឺជាការសិក្សាហើយ មិនមែនជាសិក្សាទេ
 ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ គេថា ការសិក្សាខ្លះ ជារបស់ថោក សម្រាប់
 អ្នកស្រុក ជារបស់បុគ្គល មិនមែនជា ធម៌ប្រយោជន៍ មិនមែនជា
 ដើម្បីឡើយណាយទេ ដើម្បីប្រាសចាកគ្រោះទេ ដើម្បីរលត់កិលេសទេ
 ដើម្បីរៀនសូត្រទេ ដើម្បីដឹងប្រសើរទេ ដើម្បីត្រាស់ដឹងទេ ដើម្បីមិនគ្មានទេ
 ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ លុះតែបុគ្គលណា សិក្សាខ្លះក៏សិក្សា សិក្សាម្តងចិត្ត
 សិក្សាម្តងប្បញ្ញា ក្នុងធម៌នេះ ដែលគេថាគេសំដែងហើយ ជាអ្នក
 បានសម្រាប់ខ្លួន បានចិត្តស្រឡាញ់មាំ ជឿសិបំ ជ្រេវាវាង ម្នាល
 ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ការសិក្សាខ្លះ ប្រសើរមុនជាងការសិក្សាចាំនិទ្ធាយ
 គ្រោប្រត្តិទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់សត្វចាំនិទ្ធាយ ដើម្បី
 កន្លងបំណុលសោកនឹងទ្រុកទ្រុល ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខនឹងនាមស្ស

ញាយស្ស អនិកាយ វិញ្ញាណស្ស សង្ខតិកាយ
 យនិមំ កថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិទយេ អនិសិលម្បិ
 សិក្ខតិ អនិច្ចម្បិ សិក្ខតិ អនិច្ចម្បិ
 សិក្ខតិ វិវិដ្ឋស្សទ្វេ វិវិដ្ឋប្បទោ ឯកាន្តកោ
 អភិច្ចសន្នោ ឥនំ វុត្តិ ភិក្ខុវេ សិក្ខានុក្កវយំ ។
 ឥតិ ធម្មនុក្កវយំ សវនានុក្កវយំ លាភានុក្កវយំ
 សិក្ខានុក្កវយំ ។ ចារិចរិយានុក្កវយេត្ថ កេដិ
 ហោតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកាន្នោ ទត្ថិយម្បិ បរិចារិ
 ព្រាហ្មណម្បិ បរិចារិ កហាចតិម្បិ បរិចារិ ទុណ្ណវចំ
 វា បន បរិចារិ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 មិច្ឆាបដិបទ្ធិ បរិចារិ អត្តសា ភិក្ខុវេ ចារិចរិយា
 ទេសា ធម្មតិ វាចាមិ សា ច ទោ ឯសា ភិក្ខុវេ
 ចារិចរិយា ហិណ កម្មា តោដ្ឋជ្ជនិកោ អនិយា
 អនុសញ្ញិតា ន វិច្ឆិយាយ ។ បេ ។ ន វិញ្ញាយ
 សិក្ខតិ ។ យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ កថាគតំ
 វា កថាគតស្សវកំ វា បរិចារិ វិវិដ្ឋស្សទ្វេ
 វិវិដ្ឋប្បទោ ឯកាន្តកោ អភិច្ចសន្នោ

ដើម្បីត្រាស់ដឹងខ្លួន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យព្រះនិព្វាន និរោគ
 បុគ្គលសិក្សាឲ្យអនិសិលក្តី សិក្សាឲ្យអនិច្ចក្តី សិក្សាឲ្យអនិច្ចម្បិ
 ក្តី ម្យ៉ាង ដែលគេជាអសីដេរិយោ ជាអ្នកមានសញ្ញាប័ណ្ណ
 មានចិត្តស្រឡាញ់ចាំ ជឿស្រឡាញ់ ជ្រេវាវាង ខ្លាចភិក្ខុចាំខ្សោយ ការ
 សិក្សានេះ ទើបគេជាអសីដេរិយោ សិក្សាប្រសើរដំបូង ។ សូន្យនុក្កវយៈ
 សវនានុក្កវយៈ លាភានុក្កវយៈ សិក្ខានុក្កវយៈ ជ្រេវាវាង ។ ឯចារិចរិ
 យានុក្កវយៈ តើដូចម្តេច ។ ខ្លាចភិក្ខុចាំខ្សោយ បុគ្គលទុក្ខនិរោធនៈ
 បម្រើក្រិយ័ក្តី បម្រើព្រាហ្មណ៍ក្តី បម្រើកហាចតិក្តី ឬបម្រើបុគ្គលដ៏ធ្ងន់
 ណាមួយក្តី បម្រើសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ជាមិច្ឆាជិដ្ឋិ អ្នកប្រដិបទ្ធិសក្តី
 ខ្លាចភិក្ខុចាំខ្សោយ គេជាអសីដេរិយោ ការបម្រើខ្លះ ក៏ជាការបម្រើហើយ
 មិនមែនមិនបម្រើទេ ខ្លាចភិក្ខុចាំខ្សោយ តែជា ការបម្រើខ្លះ ជា
 បេសំចោក សម្រាប់អ្នកស្រុក ជាបេសំបុព្វជ្ជន មិនប្រសើរ ឥតប្រយោជន៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយទេ ។ បេ ។ ដើម្បីនិព្វានទេ ។ ខ្លាចភិក្ខុ
 ចាំខ្សោយ លុះតែបុគ្គលណា បម្រើគេជាអសីដេរិយោ ឬសាវណបេសំចោក
 ហើយជាអ្នកមានសញ្ញាប័ណ្ណ មានចិត្តស្រឡាញ់ចាំ ជឿស្រឡាញ់

ឯកទានុត្តរិយំ ភិក្ខុវេ ចារិចរិយាចំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
 លោកចរិណវិចំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សនំ
 អត្តន្តំមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ ធិត្វានស្ស សត្តិ-
 ករិយាយ យទិទំ កថាតតំ វា កថាកតស្សវកំ វា
 ចរិចរតិ ធិវិជ្ជស្សនោ ធិវិជ្ជច្យេនោ ឯកទ្កតតោ អភិច្ឆ-
 សន្នោ វេទំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ចារិចរិយាទុត្តរិយំ ។ វេទិ
 ទស្សនាទុត្តរិយំ សវនាទុត្តរិយំ លាភាទុត្តរិយំ សិក្ខា-
 ទុត្តរិយំ ចារិចរិយាទុត្តរិយំ ។ អទុស្សនាទុត្តរិយញ កតំ
 ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្កោ បុគ្គលាកម្មំ អទុស្សតិ
 ធារណកម្មំ អទុស្សតិ ទទលាកម្មំ អទុស្សតិ ទទ្ធាវិទំ
 វា ចន លាភំ អទុស្សតិ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកំ មិច្ឆាបដិបទ្ធិំ អទុស្សតិ អត្តសា ភិក្ខុវេ
 អទុស្សតិ ទេសា ទន្តិកិ វនាមិ សា ច ទោ ឯសា
 ភិក្ខុវេ អទុស្សតិ ហិថា កម្មា មោទ្ធិដ្ឋនិកា អចរិយា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការបម្រើខ្លះ ប្រសើរចំផុតជាងការបម្រើទាំងឡាយ
 ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ផលសព្វទាំងឡាយ ដើម្បី
 កន្លងបង់ខ្លះសោកនឹងឡើងវិញ ដើម្បីឱ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនឹងទោមនស្ស
 ដើម្បីប្រាសជំងឺទូទាត់ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ខ្លះប្រដៅគ្នា ដើម្បីជ្រើស
 ច្បាស់បម្រើមហាន ឬសាវករបស់មហាន ហើយជាអ្នកមានសព្វ
 ខ្លះខ្លះ ខានចំនួនឡាញ់ ជឿសិប ជ្រៅភ្នំភ្នំ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការបម្រើខ្លះ ទើបគឺជាគល់ហៅថា ការបម្រើប្រសើរចំផុត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទស្សនាទុត្តរិយៈ សវនាទុត្តរិយៈ លាភាទុត្តរិយៈ
 សិក្ខាទុត្តរិយៈ ចារិចរិយាទុត្តរិយៈ វេទនាវេទិ ។ ចំណែកអទុស្សនាទុត្តរិយៈ
 ដើម្បីចម្លង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទូទៅនិរោកខ្លះ រក្សាខ្លះការ
 ទុក្ខក្នុងក្តី រក្សាខ្លះការទុក្ខក្នុងក្តី រក្សាខ្លះការទុក្ខក្នុងក្តី ឬក៏រក្សា
 ខ្លះការទុក្ខរបស់តូចក្តី រក្សាខ្លះសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ អ្នក
 ប្រដៅបង្កុំស្តី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគល់ហៅថា ការព្រមខ្លះ ក៏
 ឈ្មោះថា រក្សាវេទ មិនមែនមិនរក្សាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាការ
 រក្សាខ្លះ ជាប្រសើរជាង សម្រាប់អ្នកស្រុកជាប្រសើរចំផុត មិនប្រសើរ

អនត្តសញ្ញិតា ន និព្វិទាយ ន វិភកាយ ន និរោទាយ
 ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សង្កាទាយ ន
 និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ តថាតតំ
 វា តថាតតស្សវតំ វា អនុស្សតិ ធិវិដ្ឋស្សន្ទា
 ធិវិដ្ឋច្យេមោ ឯកទ្គតតោ អភិច្ឆសន្ទោ ឯតទានុត្តរិយំ
 ភិក្ខុវេ អនុស្សតិធំ សក្កាធំ វិសុទ្ធិយោ សោតចរិ-
 ទេវធំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សធំ អត្តផ្តមាយ
 ញាយស្ស អនិកមាយ និព្វានស្ស សន្តិកិរិយាយ
 យនិធំ តថាតតំ វា តថាតតស្សវតំ វា អនុស្សតិ
 ធិវិដ្ឋស្សន្ទា ធិវិដ្ឋច្យេមោ ឯកទ្គតតោ អភិច្ឆសន្ទោ
 វនំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អនុស្សតានុត្តរិយំ ។ វនាធិ
 ទោ ភិក្ខុវេ ន អនុត្តរិយានិធិ ។

នសទានុត្តរិយំ លទ្ធា សវនេក្ខ អនុត្តរិ
 លាកានុត្តរិយំ លទ្ធា សិទ្ធានុត្តរិយេ វតា

វនប្រយោជនំ មិនប្រតិក្កុតេ ដើម្បីឡើយណាយទេ ដើម្បីប្រាស
 បាតប្រករទេ ដើម្បីរលតកិលេសទេ ដើម្បីរៀបចំទុក្ខទេ ដើម្បីដឹង
 ប្រសើរទេ ដើម្បីប្រាសដីដីទេ ដើម្បីទិព្វានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុវតបុគ្គលណា រក្ខតម្បតថាគត បូសាវករបស់ថាគត ហើយជាគុ
 មានសព្វភ្នាប់ខ្លួន មានចិត្តស្រឡាញ់ម៉ា ជឿសិបំ ជ្រះថ្លាភ្នំ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីរក្ខត្តិ ប្រសើរចំផុតជាងសេចក្តីលើកទាំងឡាយ
 ប្រាប្រតិក្កុតេ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ផលសទ្ធាទាំងឡាយ ដើម្បី
 កម្មវិធីធិវិសោកនិធិវិក្ខុល ដើម្បីឱ្យរស់នៅខិតខំនិរោធនស្ស
 ដើម្បីប្រាសដីដីខ្មែរគ្នា ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ខ្លះខ្លះគ្នា និរោធិបុគ្គល
 រក្ខតម្បតថាគត បូសាវករបស់ថាគត ជាគុមានសព្វភ្នាប់ខ្លួន មាន
 ចិត្តស្រឡាញ់ម៉ា ជឿសិបំ ជ្រះថ្លាភ្នំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការព្រោះនេះ
 ទើបគេថាគេហៅថា ការរក្ខតប្រសើរចំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះឯងអនុត្តរិយៈទាំង ៦ យ៉ាង ។

ពួកជនណាបាន ខ្លួនស្រឡាត្រូវរិះដក់ ខ្លួនសាខាខ្លួនរិះ
 ដក់ បានខ្លួនលាកានុត្តរិយៈដក់ ក្រេកករក្តងសិក្ខានុត្តរិយៈដក់

បរមចល្យាសា អនុវិយាគ្គ

ឧបដ្ឋិតា ចារិចរិយេ ការយន្តិ អនុស្សតិ
វិវេកចដិសញ្ញត្តិ ទេមំ អមតតាមិទិ
អច្យុតានេ ចមុទិតា ធិចកា សិលសវុតា
តេ វេ កាលេន ចច្ចន្តិ យត្ថុ ទុក្ខំ ធិវុជ្ឈតិ ។

អនុវិយាគ្គ ធម៌យោ ។

ធស្សុត្តានំ

សាមគោ អច្យុវហាទិយោ
កយំ ហិមរំ សុជ្ឈតិ(១)
កត្តានោ ទ្វេ ច សមយា
ឧទាយិ អនុត្តរិយនាតិ ។

១ ឧ. ឆ. លាមហានុស្សតិ ។

បរមចល្យាសា អនុវិយាគ្គ

កាំងនោក្កនិច្ចរិយានុក្ករិយេ ចរិវេននុវកុស្សតានុក្ករិយេ
វិវេកប្រកចដោយវិវេក ដិក្សេមជាគ្រឿងឱ្យដល់ធិត្វាន
ធន ក្នុងដននោ វិកលយក្កនិសចក្កិមិច្ឆប្រហោស
តានបញ្ចាចាសំ សុត្រមហោយក្កនិសិល វេមនិដិធិនុវ
អមតនិព្វាន វិវេកចរិយេតំទុក្ខំ តាមកាលដិគ្វា ។

ចប់ អនុវិយាគ្គ ទី ៣ ។

ឧត្តាននៃអនុវិយាគ្គនោះគឺ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ដ៏ធាតុត្រាម ១ សូត្រ អបរិ-
ហានិយធម៌ ១ សូត្រ ភ័យជារឿយរបស់កាមជារដឹម
១សូត្រ ភិក្ខុតាចង់លាយក្នុងបិមតាន ១ សូត្រ ភិក្ខុវែមន
ញ្ញត ១ សូត្រ ព្រមហោកព្វាន ១ សូត្រ សម័យ
២ សូត្រ ទាយិខេរ ១ សូត្រ អនុក្ករិយេ ១ សូត្រ ។

សេចក្តីបញ្ជាក់និយមន័យ

[៣១] ឈម កិច្ច ធម្មា សេចក្តីស្ម័គ្រ
កិច្ចនោះ បរិហារនាយ សំរត្តន្តិ ។ កតមេ ឆ ។
កម្មាភមតា កស្សរាមតា ធិដ្ឋារមតា សន្តិណិ-
តារមតា ឥន្ទ្រិយេសុ អតុត្តន្តារតា ភោជន
អមត្តញ្ញតា ។ ឥម ទោ កិច្ច ឆ ធម្មា
សេចក្តីស្ម័គ្រ កិច្ចនោះ បរិហារនាយ សំរត្តន្តិ ។ ឈម
កិច្ច ធម្មា សេចក្តីស្ម័គ្រ កិច្ចនោះ អបរិហារនាយ
សំរត្តន្តិ ។ កតមេ ឆ ។ ឆ កម្មាភមតា ឆ
កស្សរាមតា ឆ ធិដ្ឋារមតា ឆ សន្តិណិការមតា
ឥន្ទ្រិយេសុ តុត្តន្តារតា ភោជន មត្តញ្ញតា ។ ឥម
ទោ កិច្ច ឆ ធម្មា សេចក្តីស្ម័គ្រ កិច្ចនោះ
អបរិហារនាយ សំរត្តន្តិ ។

[៣២] អថទោ អញ្ញតក ទេវតា អភិក្កន្តនាយ
ភិក្ខុយា អភិក្កន្តន្តិណា កេវលកម្យំ ជេតវំ ឧកាសេត្វា

សេចក្តីបញ្ជាក់និយមន័យ

[៣១] ខ្នាសកុំតាំងឡាយ ឆមិបំ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សេចក្តីសាបសូន្យ (បាតកុណាព្វជំនាន់សី) ដល់កិច្ចជាសេចក្តី: (តាំងពី
ភូត) ។ ឆមិបំ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីប្រែកម្រិតការងារ ១
សេចក្តីប្រែកម្រិតការងារ ១ សេចក្តីប្រែកម្រិតការងារ ១ សេចក្តី
ប្រែកម្រិតការងារ ១ មិនមានសេចក្តីប្រគល់ការងារ ក្នុងឥន្ទ្រិយ
តាំងឡាយ ១ មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ១ ។ ខ្នាសកុំតាំងឡាយ
ឆមិបំ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់កិច្ចជា
សេចក្តី: ។ ខ្នាសកុំតាំងឡាយ ឆមិបំ យ៉ាងនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
សេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់កិច្ចជាសេចក្តី: ។ ឆមិបំ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ
សេចក្តីមិនប្រែកម្រិតការងារ ១ សេចក្តីមិនប្រែកម្រិតការងារ ១
សេចក្តីមិនប្រែកម្រិតការងារ ១ សេចក្តីមិនប្រែកម្រិតការងារ ១
ប្រគល់ការងារក្នុងឥន្ទ្រិយតាំងឡាយ ១ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ១ ។
ខ្នាសកុំតាំងឡាយ ឆមិបំ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
មិនសាបសូន្យ ដល់កិច្ចជាសេចក្តី: ។

[៣២] គ្រាដោយ បានទៅឯ ១ គន្លឹ កាលប្រើប្រាស់យាម
កទ្ធិនិហិយ បានស្មើជ្រុងរឿង ញ៉ាំងវត្តដេកតាំងអស់ឱ្យភ្លឺស្វាង

យេន កកវ តេនុបសន្តិមំ ឧបសន្តិមិក្ខា កកវន្តំ
អភិវិនេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ វិចិត្រា ទោ
សា ទេវតា កកវន្តំ ឯកនវាច ធម៌មេ កន្តេ ធម្មា
ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។ កកមេ ច ។
សត្តុការវតា ធម្មការវតា សង្ឃការវតា សិក្ខាការវតា
អប្បនាទការវតា បដិសន្ធាការវតា ។ ឥមេ ទោ
កន្តេ ច ធម្មា ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិកិ ។
ឥនមវេច សា ទេវតា ។ សមនុញ្ញា សន្តា
អហោសិ ។ អដទោ សា ទេវតា សមនុញ្ញា មេ
សន្តាតិ កកវន្តំ អភិវិនេត្វា បនត្តិណំ កក្ខា
តត្តេវន្តនាយិ ។ អដទោ កកវា តស្ស វត្តិយា
អន្តយេន ភិក្ខុ អាមន្តសិ ឥមំ ភិក្ខុវេ វត្តិ អញ្ញតក
ទេវតា អភិក្កន្តាយ វត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកម្យំ
ដេតវនំ ឧកាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសន្តិមំ
ឧបសន្តិមិក្ខា មំ អភិវិនេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។

ចូលទៅកាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិទនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅកានោះ បិទ
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិន
សាចស្តេចដល់ភិក្ខុ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ឥសេចក្តីគោរពក្នុង
ព្រះសាស្តា ១ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះធម៌ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះ
សង្ឃ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងសិក្ខា ១ សេចក្តីគោរពក្នុងអប្បនាទធម៌ ១
សេចក្តីគោរពក្នុងបដិសន្ធា ១ ។ បពិត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ ៦ យ៉ាង
នេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាចស្តេចដល់ភិក្ខុ ។ ទេវតា
នោះ បានក្រាបទូលជូនហើយ ។ ព្រះសាស្តាក៏មានព្រះច្បាប់
កែកាយ ។ លុះទៅកានោះដឹងថា ព្រះសាស្តាមានព្រះច្បាប់កែកាយ
ដឹងគ្នាហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើបទស្វ័យ ហើយក៏
បាត់ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះដល់ព្រឹក បឋមយាមនោះ កន្លងហើយ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ប្រាសហៅភិក្ខុចាំជំនួយថា ចូលភិក្ខុចាំជំនួយ
យប់មិញនេះ មានទេវតា ១ រួច កាលព្រឹក បឋមយាមកន្លងហើយ
មានស្មីដ៏ជ្រុះរឿង ញ៉ាំងក្បែរដេតនាចាំសំឡូត្រីស្រាង ចូលមករកថាភក
លុះចូលមកដល់ថ្វាយបង្គំថាភក ហើយបិទនៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

ឯកមន្តំ មីតា ទោ ភិក្ខុវេ សា ទេវតា មំ ឯតទេវិច
 ធម៌មេ កន្ត ធម្មា ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ
 សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ធា ។ សត្តុការវតា ធម្មការវតា
 សឡុការវតា សិក្ខាការវតា អប្បមាធាការវតា
 ចដិសន្តារការវតា ។ ឥមេ ទោ កន្ត ធា ធម្មា
 ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។ ឥធមភេច
 ភិក្ខុវេ សា ទេវតា ឥនំ វត្តា មំ អភិវាទេត្វា
 ចធម្មិណំ កត្វា តត្តវន្តវាយិទិ ។

សត្តុកុ ធម្មកុ សង្ឃេ ច ភិក្ខុការវេ
 អប្បមាធាកុ ភិក្ខុ ចដិសន្តារការវេ
 អកេត្វា បរិហានាយ ធិត្វានសេវុ សន្តិកេតិ ។

[៣៣] ឥមំ ភិក្ខុវេ វត្តិ អញ្ញតវា ទេវតា
 អភិក្កន្តាយ ក្កិយា អភិក្កន្តវស្ថា កេវលកម្មំ
 ជេតវំ ទកាសេត្វា យេនាហំ តេទុចសន្តិមិ
 ទុចសន្តិមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ

ខាលភិក្ខុចំណិទ្បាយ លុះទេវតាតា បិទៅក្នុងវិសមគ្មារហើយ បាន
 និយាយនឹងគាត់ដោយនោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ ៦ យ៉ាងនៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យដល់ភិក្ខុ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងដូចខ្លួន
 ខ្លួន ។ ធីសេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសាស្ត្រ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះធម៌ ១
 សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសង្ឃ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងសិក្ខា ១ សេចក្តីគោរព
 ក្នុងធម្មតា ១ សេចក្តីគោរពក្នុងបដិសន្តារ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យដល់ភិក្ខុ ។
 ខាលភិក្ខុចំណិទ្បាយ ទេវតាខាងទិយាយដូច្នោះ លុះនិយាយដូច្នោះ
 ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំគោរពបូជាក្បួន ហើយបាត់ទៅនោះដែរ ។

ភិក្ខុគរៈគោរពក្នុងព្រះសាស្ត្រ គោរពក្នុងព្រះធម៌ គោរព
 ក្នុងព្រះសង្ឃ (គោរពក្នុងសិក្ខា) គោរពក្នុងសេចក្តី
 មិនប្រកាស គោរពក្នុងបដិសន្តារហើយ មិនគួរ ដើម្បី
 សាបសូន្យ វេទន៍កំរើន ក្នុងទីជននៃព្រះនិព្វាន ។

[៣៤] ខាលភិក្ខុចំណិទ្បាយ យប់មិញនេះ បានទេវតា ១ ល្អ
 កាលព្រឹក បឋមយាមកន្តិហើយ បានស្ម័គ្រស្ម័គ្រ ភ្នំវត្តជននាមកំរើន
 អស់វិទ្ធិស្វាភ ចូលបករកគាត់ លុះចូលចកដល់ថ្វាយបង្គំគោរព

អដ្ឋសិ ។ ឯកមន្តំ មិគា ទោ ភិក្ខុវេ សា ទេវតា មិ
 ឯកទេវតា ធម៌មេ កន្តេ ធម្មា ភិក្ខុទោ អបរិហានាយ
 សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ឆ ។ សត្តការវតា ធម្មការវតា
 សង្ឃការវតា សិក្ខាការវតា ហិរិការវតា ទុត្តច្ប-
 ការវតា ។ ឥមេ ទោ កន្តេ ឆ ធម្មា ភិក្ខុទោ
 អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។ ឥទេវតា ភិក្ខុវេ
 សា ទេវតា ឥនំ វិញ្ញា មិ អភិវិទេវា ចទក្ខិណិ
 កត្វា តត្តវន្តនាយិកិ ។

សត្តកុ ធម្មកុ សង្ឃេ ច តិព្វការវេ
 ហិរិទុត្តច្បសម្បន្នោ សច្បតិស្សោ សតារវេ
 អកញ្ចោ បរិហានាយ ធិត្វានស្សេវ សន្តិកោតិ ។

[៣៤] ឯកំ សមយំ កតវា សាវត្តិយំ វិហារតិ ផេនវេ
 អនាថមិណ្ឌិកស្ស អារមេ ។ អថទោ អយស្មតោ
 មហាមោក្ខល្យានស្ស រហោតតស្ស បដិសស្មិទស្ស

ហើយបិក្ខុវេសមន្តុ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្បាយ សុរេវតារោ
 បិក្ខុវេសមន្តុហើយ បាននិយាយនឹងគេយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រ
 អង្គីដំបើង ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ប្រត្រឹមទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ
 ផលភិក្ខុ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ធម៌សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសាស្តា ១
 សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះធម៌ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសង្ឃ ១ សេចក្តី
 គោរពក្នុងសិក្ខា ១ សេចក្តីគោរពក្នុងការខ្មាសបាច ១ សេចក្តីគោរពក្នុង
 ការខ្មាចបាច ១ ។ បតិក្រព្រអង្គីដំបើង ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ប្រត្រឹមទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យផលភិក្ខុ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្បាយ ទេវតារោ
 បាននិយាយដូច្នោះ សុរេវតានិយាយដូច្នោះហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំគេយ៉ាង
 ក្តៅក្រហម ហើយបានក្រំទំនារងងឹត ។

ភិក្ខុគោរពក្នុងព្រះសាស្តា គោរពក្នុងព្រះធម៌ គោរពក្នុង
 ក្បួនក្នុងព្រះសង្ឃ (គោរពក្នុងសិក្ខា) បរិច្ចារិដោយហិរិ
 នឹងទុត្តច្បៈប្រកបដោយសេចក្តីទុលំបោនដ៏ទង់ក្លាស់ មិនគួរ
 ដើម្បីសាបសូន្យ វែមនិគំនិត ក្នុងទិដិកាព្រះនិព្វាន ។

[៣៤] សមយម្មយ ព្រះដ៏មាត្រព្រះកោត ច្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
 ផេតពន បេសំអនាថមិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ទៀបព្រុសិសាវតី ។ ព្រះនារ
 ព្រះមហាមោក្ខល្យាននិទ្បាយ ចូលទៅកាន់ទិព្វាតំ ក្នុងសម្តី

ឯវំ ទេកសោ ចរិកត្តោ ឧទទាមិ កកមេសាមំ
 ទេវំ ឯវំ ញាណំ ហោតិ សោកាចន្ទាម្ពុទ្ធ^(១) អវិទិតា-
 មម្ពា និយតា សន្តានិចរាយនាតិ ។ តេន ទោ បទ
 សមយេន តិស្សន ធាម ភិក្ខុ អទុនា កាលកកោ
 អញ្ញាតំ ត្រញលោកំ ឧបបន្នោ ហោតិ ។ កត្រចិ ចំ
 ឯវំ ជាទន្តំ តិស្សន ត្រញ មហិទ្ធិកោ មហាទុ-
 កាលេតិ ។ អថទោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
 សេយ្យថាចិ ធាម តលវិ មុវិសា សម្មិញ្ញិកំ វិ
 តាហំ បសាមយ្យ បសាវិកំ វិ តាហំ សម្មិញ្ញយ្យ
 ឯវិចរំ ទេវានំ អន្តរហិតោ កស្មី ត្រញលោកោ
 ធាតុហោសិ ។ អន្តរហិតោ ទោ តិស្សន ត្រញ
 អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ធូរោ អាកចន្តំ
 ទិស្វាន អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ឯវិច-
 រោន ឯវិ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន ក្សាតតំ
 មាវិស មោក្ខល្លាន ទិស្សំ ទោ មាវិស មោក្ខល្លាន
 ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិមំ ឥតាតមាយ
 ទិសីន មាវិស មោក្ខល្លាន ឥតាសនំ បញ្ញត្តិ ។

១. ឧ. វិ. សោកាចន្ទាម្ពុទ្ធ ។

ហើយមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត កើតឡើងយ៉ាងនេះថា ពួកទេវតាណា
 មានសេចក្តីដឹងថា យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកដល់ស្រាវជ្រាវ មានសភាពមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត បានគ្រាន់ដឹងទៅទាន់មុខ យ៉ាងនេះ
 ដែរឬទេ ។ សម័យនោះ មានភិក្ខុឈ្មោះតិស្សនៈ ធ្វើមរណកាលថ្មី ។
 បានទៅកើតក្នុងត្រញលោកណាមួយ ។ ឯក្នុងត្រញ ក្នុងត្រញលោក
 នោះ ក៏ស្គាល់ត្រញនោះ យ៉ាងនេះថា នេះជាត្រញឈ្មោះតិស្សនៈ មានប្តី
 ច្រើន មានភានុភាពច្រើន ។ គ្រានោះ ព្រមហោក្ខល្លានដ៏មានកាយ
 បានកំពុងដេកគេ នៅប្រាស ឯត្រញលោកនោះ ដូចជាបុរសដ៏មាន
 កំឡាំង លាវដៃដៃល្អឆាប់ ចូលដៃដៃល្អឆាប់ ដូច្នោះឯង ។
 តិស្សនៈ បានឃើញព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានកាយ កំពុងនិមន្តមក
 កំពុងមួយ លុះឃើញហើយ ក៏បាននិយាយ នឹងព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏
 មានកាយយ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះមោក្ខល្លានជាម្ចាស់ សូមលោកនិមន្ត
 ចូលមកចុះ បតិគ្រព្រះមោក្ខល្លានជាម្ចាស់ លោកនិមន្តមកស្រួលហើយ
 បតិគ្រព្រះមោក្ខល្លានជាម្ចាស់ លោកបានធ្វើបរិយាយនេះ ដើម្បីមក
 ក្នុងទំនេរ អស់កាលយូរណាស់ហើយហ្ន៎ បតិគ្រព្រះមោក្ខល្លាន
 ជាម្ចាស់ សូមលោកគង់ចុះ នេះជាតាសនៈដ៏ល្អឆាប់ប្រាកដ ។

ធីសីទិ ។ កាយស្មា មហាមោក្ខណ្ឌោ ធម្មត្ត
 អាសនេ ។ តំស្ស្សចំ ព្រហ្មា កាយស្មា មហា-
 មោក្ខណ្ឌោ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធីសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធីសីទិ ។ កាយស្មា ព្រហ្មា កាយស្មា
 មហាមោក្ខណ្ឌោ ឯកមន្តំ កាយស្មា ។
 តំស្ស្ស ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតាបន្តា
 អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។
 តាតុប្បហរាជិកាធី ។ មហិស មោក្ខណ្ឌោ ទេវំ
 ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតាបន្តា អវិទិតាតទ្បា
 ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។ សម្បោសញ្ញា ទុ ។
 តំស្ស្ស តាតុប្បហរាជិកាធី ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ
 សោតាបន្តា អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិប-
 រាយនាតិ ។ ឯ ។ មហិស មោក្ខណ្ឌោ សម្បោស-
 តាតុប្បហរាជិកាធី ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតា-
 បន្តា អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។

គ្រូមហាមោក្ខណ្ឌោ ធីមោក្ខណ្ឌោ ធីសីទិ ។ កាយស្មា ព្រហ្មា
 មហាមោក្ខណ្ឌោ ធម្មត្ត អាសនេ ។ តំស្ស្សចំ ព្រហ្មា កាយស្មា មហា-
 មោក្ខណ្ឌោ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធីសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធីសីទិ ។ កាយស្មា ព្រហ្មា កាយស្មា
 មហាមោក្ខណ្ឌោ ឯកមន្តំ កាយស្មា ។
 តំស្ស្ស ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតាបន្តា
 អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។
 តាតុប្បហរាជិកាធី ។ មហិស មោក្ខណ្ឌោ ទេវំ
 ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតាបន្តា អវិទិតាតទ្បា
 ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។ សម្បោសញ្ញា ទុ ។
 តំស្ស្ស តាតុប្បហរាជិកាធី ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ
 សោតាបន្តា អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិប-
 រាយនាតិ ។ ឯ ។ មហិស មោក្ខណ្ឌោ សម្បោស-
 តាតុប្បហរាជិកាធី ទេវំ ឯក ឃី ញាណំ ហេតុ សោតា-
 បន្តា អវិទិតាតទ្បា ធីយតា សម្ពោជិបរាយនាតិ ។

យេ ទោ តេ ហរិស ហេតុល្លាទ បាតុធម្មហារាជិកា
 ទេវា ពុទ្ធេ អវេទុច្ឆសាទេន អសមញ្ញាតតា ទម្មេ
 អវេទុច្ឆសាទេន អសមញ្ញាតតា សង្ឃេ អវេទុច្ឆសាទេន
 អសមញ្ញាតតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ អសមញ្ញាតតា
 តេសំ ឯ ឯវំ ញាណំ ហោតិ សោតាបដ្ឋាម្ហ អវិទិតាតទម្មា
 វិយតា សម្ពោទិចរាយនាតិ ។ យេ
 ច ទោ តេ ហរិស ហេតុល្លាទ បាតុធម្មហារាជិកា
 ទេវា ពុទ្ធេ អវេទុច្ឆសាទេន សមញ្ញាតតា ទម្មេ
 អវេទុច្ឆសាទេន សមញ្ញាតតា សង្ឃេ អវេទុច្ឆសាទេន
 សមញ្ញាតតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញាតតា
 តេសំ ឯវំ ញាណំ ហោតិ សោតាបដ្ឋាម្ហ អវិទិតាតទម្មា
 វិយតា សម្ពោទិចរាយនាតិ ។ បាតុធម្មហារាជិ-
 កាទញ្ញាវ ទុ ទោ តិស្ស ទេវាទំ ឯវំ ញាណំ
 ហោតិ សោតាបដ្ឋាម្ហ អវិទិតាតទម្មា វិយតា សម្ពោទិ-
 ចរាយនាតិ ទនាហុ កាវត្តិសាទិច ទេវាទំ ។ ចេ ។
 យាហានម្បិ ទេវាទំ តុសិកានម្បិ ទេវាទំ វិទ្យានាទិទម្បិ
 ទេវាទំ ចរាទិម្មិតវសវត្តិទម្បិ ទេវាទំ ឯវំ ញាណំ ហោតិ

បតិប្រាជ្ញាហេតុល្លាទជាម្ចាស់ ពួកបាតុធម្មហារាជិកទៅកាល មិនប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមាំ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មិនប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមាំ
 ក្នុងព្រះពុទ្ធ មិនប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមាំ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនប្រកប
 ដោយសីលទាំងឡាយ ដែលព្រះអរិយៈប្រកបហើយ ពួកបាតុធម្មហារាជិក-
 ទៅគារនោះ មិនមានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រោតៈ មានសភាព
 មិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត មិនមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅភាគមុខ
 យ៉ាងនោះទេ ។ បតិប្រាជ្ញាហេតុល្លាទជាម្ចាស់ ពួកបាតុធម្មហារាជិកទៅកាល
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមាំ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមាំមាំ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមាំ ក្នុងព្រះសង្ឃ
 ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ដែលព្រះអរិយៈប្រកបហើយ ទើបពួក
 បាតុធម្មហារាជិកទៅគារនោះ មានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រោតៈ
 មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត មិនមានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 ទៅភាគមុខ យ៉ាងនោះទេ ។ ឆ្មាលតិស្សៈ ចុះមានកិល្បបាតុធម្មហារាជិក-
 ទៅកាល មានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រោតៈ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះ
 ជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត មិនមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅភាគមុខចុះឆ្មាលចុះ
 ពួកពួកកាវត្តិទៅកាល ៗ ហេ ។ ពួកយាមទៅកាល ពួកតុសិកាទៅកាល
 ក្តី ពួកវិទ្យានាទិទៅកាល ពួកវិទ្យានាទិទៅកាល ពួកវិទ្យានាទិទៅកាល ពួកវិទ្យានាទិទៅកាល

សោតាចន្តាត្ត អវិទិតាតតទ្បា ធិយតា សន្តោធិប-
 រាយនាតិ ។ បរិវិទិតាសវត្តិទ្បា ទោ ហាវិស
 ខោត្តល្យាទ ទេវាទំ ឯវិ ញាណំ ហោតិ សោតាចន្តាត្ត
 អវិទិតាតតទ្បា ធិយតា សន្តោធិបរាយនាតិ ។
 សទ្ធសញ្ញាវ ទុ ទោ តិស្ស បរិវិទិតាសវត្តិទំ
 ទេវាទំ ឯវិ ញាណំ ហោតិ សោតាចន្តាត្ត អវិទិតា-
 តតទ្បា ធិយតា សន្តោធិបរាយនាតិ ។ ធិ ទោ
 ហាវិស ខោត្តល្យាទ សទ្ធសញ្ញាវ បរិវិទិតាសវត្តិទំ
 ទេវាទំ ឯវិ ញាណំ ហោតិ សោតាចន្តាត្ត
 អវិទិតាតតទ្បា ធិយតា សន្តោធិបរាយនាតិ ។
 យេ ទោ តេ ហាវិស ខោត្តល្យាទ បរិវិទិតាសវត្តិទោ
 ទេវា ពុទ្ធន្ត អវេទ្ធច្បសាទេទ អសមន្តាតតា ធិត្ត
 អវេទ្ធច្បសាទេទ អសមន្តាតតា សង្ឃេ អវេទ្ធច្បសាទេទ
 អសមន្តាតតា អវិយកាទេហិ សីលេហិ អសមន្តាតតា
 ទ តេសំ ទេវាទំ ឯវិ ញាណំ ហោតិ សោតាចន្តាត្ត
 អវិទិតាតតទ្បា ធិយតា សន្តោធិបរាយនាតិ ។

យើងជាអ្នកដល់ស្រាវជ្រាវ៖ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត
 នឹងមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅទានិមុខ យ៉ាងនេះដែរ ។ បតិច្រព្រះហោត្ត-
 ល្យាទជាម្ចាស់ ពួកបរិវិទិតាសវត្តិទៅតា មានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នក
 ដល់ស្រាវជ្រាវ៖ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត នឹងមាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅទានិមុខយ៉ាងនេះទេ ។ ហាលតិស្ស៖ ពួកបរិវិទិតា-
 សវត្តិទៅតា មានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រាវជ្រាវ៖ មាន
 សភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត នឹងមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅ
 ទានិមុខយ៉ាងនេះ ទាំងអស់គ្នា ចូរចូរច្បាប់ ។ បតិច្រព្រះហោត្តល្យាទជាម្ចាស់
 ពួកបរិវិទិតាសវត្តិទៅតា មិនមានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រាវជ្រាវ៖
 មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត នឹងមានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 ទៅទានិមុខយ៉ាងនេះ ទាំងអស់គ្នាទេ ។ បតិច្រព្រះហោត្តល្យាទជាម្ចាស់
 ពួកបរិវិទិតាសវត្តិទៅតាណា មិនប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាទាំង ក្នុង
 ព្រះពុទ្ធ មិនប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាទាំង ក្នុងព្រះធម៌ មិនប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាទាំង ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ
 ដែលព្រះគោរពប្រគេនអោយ ពួកបរិវិទិតាសវត្តិទៅតាទាំងនោះ មិនមាន
 សេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នកដល់ស្រាវជ្រាវ៖ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា
 ជាបុគ្គលទៀត នឹងមានសេចក្តីត្រាស់ដឹង ទៅទានិមុខយ៉ាងនេះ ។

យេ ច ទោ តេ ហិស ខោក្កល្យាន បរិនិម្មិតវសវត្តិណោ
 ធនេ ភុទ្ធវេ អវច្ចប្បសារនេន សមន្តាភតា ធម្មេ
 អវច្ចប្បសារនេន សមន្តាភតា សង្ឃេ អវច្ចប្បសារនេន
 សមន្តាភតា អរិយករុណេ បិ សីលេហិ សមន្តាភតា
 តេសំ វិវា ញាណំ ហោតិ សោភាជន្តា អវិនិចាតធម្មា
 និយតា សន្តោជិចរយនាតិ ។ អថទោ អាយស្សា
 មហាខោក្កល្យោ តិស្សស្ស ប្រញុយោ កាសិកំ
 អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា សេយ្យបាមិ នាម ពលកំ
 បុរិសា សម្មិញ្ញិតិ វា ពាហំ ចសាវយ្យ ចសាវិកំ វា
 កាហំ សម្មិញ្ញយ្យ វិវាមវ ប្រញុលោកេ អន្តរហិកោ
 ជេតវិនេ នាតុរហោសិកិ ។

[៣៧] ធម៌មេ ភិក្ខុវេ ធម្មា វិជ្ជាភតិយា ។
 ភតថេ ធម ។ អនិច្ចសញ្ញា អនិច្ចេ ទុក្ខាសញ្ញា
 ទុក្ខេ អនត្តសញ្ញា មហានសញ្ញា វិភតសញ្ញា

ចក្កប្រទេសោក្កល្យានជាមាសំ បុរេនេត្តបរិនិម្មិតវសវត្តិទៅតាណា
 ប្រកចរោយសេចក្តីជ្រេវាមាតំ ក្នុងប្រទេស ប្រកចរោយសេចក្តីជ្រេវា
 មាតំ ក្នុងប្រទេស ប្រកចរោយសេចក្តីជ្រេវាមាតំ ក្នុងប្រទេស
 ប្រកចរោយសីលទាំងឡាយ ដែលត្រូវដោះស្រាយ ព្រឹកអរហើយ ទើបបាន
 ក្នុងប្រទេសវសវត្តិទៅតាមនិទាន មានសេចក្តីដឹងថា យើងជាអ្នក
 ដឹងស្រាវជ្រាវ មានសកលទិដ្ឋភាពចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀត ដឹងមាន
 សេចក្តីប្រាសដឹង ទៅទាំងមុខយ៉ាងនៃទុក្ខ ។ គ្រានោះ ព្រាមហា-
 ខោក្កល្យានដ៏មានកាយ ព្រឹកអរហេនមានភាសិត របស់និស្សប្រញុ
 ហើយកំពុងកំព្រាញលោក មកប្រាកដដឹងត្រូវដឹងវិញ ដូចជាបុរសមាន
 កំឡាំងលាវែវដែលខ្លួនបង់ ប្រសិនបើវាដែលខ្លួនលា ដូច្នោះឯង ។

- [៣៧] ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ ក្នុងនាម ជាចំណែកនៃវិជ្ជាមេ
 ៣៧ យ៉ាង ។ គេខំ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីសំគាល់
 (ដែលកើតឡើង) ក្នុងអនិច្ចាតុបស្សនាញាណ ១ សេចក្តីសំគាល់
 (ដែលកើតឡើង) ក្នុងទុក្ខាទុបស្សនាញាណ ១ សេចក្តីសំគាល់
 (ដែលកើតឡើង) ក្នុងអនត្តាទុបស្សនាញាណ ១ សេចក្តីសំគាល់
 (ដែលកើតឡើង) ក្នុងមហានតុបស្សនាញាណ ១ សេចក្តីសំគាល់
 (ដែលកើតឡើង) ក្នុងវិភតាទុបស្សនាញាណ ១

ចិរោសសញ្ញា ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ឆ ធម្មា
វិញ្ញាណភិយោតិ ។

[៣៦] ឆយំមាធិ ភិក្ខុវេ វិកធម្មលាធិ ។
កកមាធិ ឆ ។ ឥឆ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោធនោ ហោតិ
ឧបដាហី ។ យោ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោធនោ
ហោតិ ឧបដាហី សោ សត្តវិចិ អតារោ វិហាតិ
អប្បតិស្សន្ធ ឆឌ្ឍេចិ អតារោ វិហាតិ អប្បតិស្សន្ធ
សឌ្ឍេចិ អតារោ វិហាតិ អប្បតិស្សន្ធ សិក្ខាយចិ ឆ
ចរិច្ឆារោ ហោតិ ។ យោ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សត្តវិ
អតារោ វិហាតិ អប្បតិស្សន្ធ ឆឌ្ឍ អតារោ វិហាតិ អប្ប-
តិស្សន្ធ សឌ្ឍ អតារោ វិហាតិ អប្បតិស្សន្ធ សិក្ខាយ
ឆ ចរិច្ឆារោ សោ សឌ្ឍ វិកធិ ដិទេតិ យោ ហោតិ
វិកោ ឆហុជនាហិតាយ ឆហុជនាសុទាយ ឆហុនោ
ដឆស្ស អឆតាយ អហិតាយ ធុត្តាយ ទេវមទុស្សនំ ។

សេចក្តីសំខាល់ (ដែលកើតឡើង) ក្នុងនិរោធនុបស្សនាញាណ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ដែលជាចំណែកនៃវិញ្ញា ៦ យ៉ាង ។

[ឃ្លា ៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មូលហេតុនៃសេចក្តីវិវាទនេះ មាន
៦ យ៉ាង ។ ៦ យ៉ាង គឺដូចខ្លះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ មានសេចក្តីព្រាង ចរិសេចក្តីព្រាងទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុណា មានសេចក្តីព្រាង ចរិសេចក្តីព្រាងទុក ភិក្ខុនោះមិន
មានសេចក្តីព្រាង មិនមានសេចក្តីព្រាងក្រែង ក្នុងព្រះសាស្ត្រផង មិនមាន
សេចក្តីព្រាង មិនមានសេចក្តីព្រាងក្រែង ក្នុងព្រះសាស្ត្រ មិនមានសេចក្តី
ព្រាង មិនមានសេចក្តីព្រាងក្រែង ក្នុងព្រះសាស្ត្រ ជាអ្នកមិនធ្វើឲ្យ
បរិបូណ៌ ក្នុងសិក្ខាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណា មិនមានសេចក្តី
ព្រាង មិនមានសេចក្តីព្រាងក្រែងក្នុងព្រះសាស្ត្រ មិនមានសេចក្តីព្រាង
មិនមានសេចក្តីព្រាងក្រែង ក្នុងព្រះសាស្ត្រ មិនមានសេចក្តីព្រាង មិនមាន
សេចក្តីព្រាងក្រែង ក្នុងព្រះសាស្ត្រ ជាអ្នកមិនធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ ក្នុងសិក្ខាទេ
ភិក្ខុនោះ វេទនិចក្តីវិវាទក្នុងសិក្ខា ដែលជាវិវាទប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជា
ប្រយោជន៍ ផលផលច្រើន ដើម្បីមិនជាសុខ ផលផលច្រើន មិនចំរើនផល
ផលច្រើន មិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខផលវេទនា មិនមនុស្សទាំងឡាយ ។

ឯវ្យាប័ន្ត ធម្មត្ថ កិច្ចាវ វិវាទម្ចាស់ អដ្ឋង្គំ វា
 ពហិម្ភា វា សមទុច្ចស្សយ្យាដ តត្រ ធម្មត្ថ កិច្ចាវ
 តស្សេវ ចាបកស្ស វិវាទម្ចាស់ ចហាយ
 វាយមេយ្យាដ ឯវ្យាប័ន្ត ធម្មត្ថ កិច្ចាវ វិវាទម្ចាស់
 អដ្ឋង្គំ វា ពហិម្ភា វា ឧ សមទុច្ចស្សយ្យាដ តត្រ
 ធម្មត្ថ កិច្ចាវ តស្សេវ ចាបកស្ស វិវាទម្ចាស់
 អាយតិ អន្ធាស្សវាយ ចដិច្ចេយ្យាដ ។ ឯវ្យាប័ន្ត
 ចាបកស្ស វិវាទម្ចាស់ ចហាយ ហោតិ ។ ឯវ្យាប័ន្ត
 ចាបកស្ស វិវាទម្ចាស់ អាយតិ អន្ធាស្សវាយ ហោតិ ។
 ធុន ចថវ កិច្ចាវ កិច្ចា មត្តិ ហោតិ ចណ្ណសិ ។ ថេ ។
 ឥស្សុក្កិ ហោតិ មត្តិ សេវោ ហោតិ មាយាវី ចាចិច្ឆា
 ហោតិ មិច្ឆា មិច្ឆិ សន្និម្ពិច្ឆា ហោតិ អាណា ឧត្តាហិ
 ធុច្យដិចិស្សក្កិ ។ យោ សោ កិច្ចាវ កិច្ចា
 សន្និម្ពិច្ឆា ហោតិ អាណា ឧត្តាហិ ធុច្យដិចិស្សក្កិ
 សោ សម្ភវិមិ អតារវោ វិហាតិ អប្បតិស្សោ ធម្មបិ
 អតារវោ វិហាតិ អប្បតិស្សោ សធម្មបិ អតារវោ
 វិហាតិ អប្បតិស្សោ សិក្ខាយមិ ឧ ចរិម្ភា ហោតិ ។

ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ បើអ្នកចាំឱ្យយ បានឃើញមូលហេតុនៃវិវាទ មាន
 សភាពយ៉ាងនេះ ជាពិសេស ឬជាពិសេសក្រៅហើយ ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ
 ក្នុងរឿងនោះ អ្នកចាំឱ្យយ ត្រូវត្រាយម ដើម្បីលម្អលហេតុ
 នៃវិវាទដ៏លាមកនោះចេញ ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ បើអ្នកចាំឱ្យយ
 មិនឃើញមូលហេតុនៃវិវាទ មានសភាពយ៉ាងនេះ ជាពិសេស ឬជា
 ពិសេសក្រៅ ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ ក្នុងរឿងនោះ អ្នកចាំឱ្យយ ត្រូវប្រតិ-
 បត្តិ ដើម្បីមិនឱ្យមូលហេតុ នៃវិវាទដ៏លាមកនោះ ជាប់តាមទៅទៀត
 បាន ។ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ការលម្អលហេតុ នៃវិវាទដ៏លាមកចុះចេញ ។
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា មិនបានមូលហេតុ នៃវិវាទដ៏លាមកចុះ ជាប់តាមទៅ
 ទៀត ។ ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកលុបបំបាត់ នឹងវាយប្រក
 ស្មើ ។ ថេ ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីស្ស មានសេចក្តីកំណាញ់ ជាអ្នកអ្នក
 ភាវី មានអ្នកស្រុត ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មានសេចក្តីយល់
 ខុស ។ ជាអ្នកស្តាប់អង្គល ភាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ប្រកាន់ចាំ លរបង
 បានដោយគ្រប់ ។ ម្ចាស់កុំចាំឱ្យយ ភិក្ខុណា ស្តាប់អង្គល ភាមសេចក្តី
 យល់របស់ខ្លួន ប្រកាន់ចាំ លរបងបានដោយគ្រប់ ភិក្ខុនោះមិនគោរព មិន
 កោតម្រង ក្នុងព្រះសាស្ត្រផង មិនគោរពមិនគោរពក្រុង ក្នុងព្រះធម៌ផង
 មិនគោរពមិនគោរពក្រុង ក្នុងព្រះសង្ឃផង មិនធ្វើឱ្យប្រយោជន៍ភិក្ខុសិក្ខុផង ។

យោ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តិ អនាហិ វិហារតិ
 អប្បតិស្សោ ។ ឃេ ។ សិក្ខាយ ធន បរិមុត្តោ វិហារ
 សង្ឃេ វិវាទំ ជនេតិ យោ ហោតិ វិវាទោ
 តហុជនាហិតាយ តហុជនាសុទាយ តហុទោ ជនស្ស
 អនត្តាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ នេវេនទុស្សាទំ ។
 ឯកុបេតោ កុត្តេ ភិក្ខុវេ វិវាទម្ចលំ អដ្ឋតំ វា
 តហិទ្ធា វា សមទុបស្សេយ្យាថ តត្រ កុត្តេ ភិក្ខុវេ
 តស្សេវ ចាបកស្ស វិវាទម្ចលស្ស ចហោនាយ
 វាយមេយ្យាថ ។ ឯកុបេតោ កុត្តេ ភិក្ខុវេ វិវាទម្ចលំ
 អដ្ឋតំ វា តហិទ្ធា វា ធន សមទុបស្សេយ្យាថ តត្រ
 កុត្តេ ភិក្ខុវេ តស្សេវ ចាបកស្ស វិវាទម្ចលស្ស
 អាយតិ អន្ធាស្សវាយ បដិច្ចេយ្យាថ ។ ឯកុបេតស្ស
 ចាបកស្ស វិវាទម្ចលស្ស បហានំ ហោតិ ។
 ឯកុបេតស្ស ចាបកស្ស វិវាទម្ចលស្ស អាយតិ
 អន្ធាស្សវា ហោតិ ។ ឥហានំ ទោ ភិក្ខុវេ ធន
 វិវាទម្ចលានិ ។

ប្បលកិកុតំ ឡាយ កិកុណា មិនភារា មិនភោគីក្រុង ក្នុងប្រាសាទ
 ។ ឃេ ។ មិនធ្វើឱ្យបរិច្ចេកកិកុសិកុទេ កិកុទោរេមនិបត្តិវិកេ ឱ្យកិក
 ឡើងក្នុងប្រាសាទ ដែលជាវិកេប្រាជ្ញាទេ ដើម្បីមិនជាប្រាយាជន៍ដល់
 ជនច្រើន ដើម្បីមិនជាសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីមិនជំរើនដល់ជនច្រើន
 មិនជាប្រាយាជន៍ ជាខ្ពង ដល់ទៅតា ធីនិមនុស្សតាំងឡាយ ។ ប្បល
 កិកុតាំងឡាយ បើអ្នកតាំងឡាយ ភិបាលណាឃើញមូលចេញនៅក្នុង
 ធានសភាពយ៉ាងនេះ ជាភាគក្នុង ឬជាភាគក្រៅហើយ ប្បលកិកុតាំង
 ឡាយ ក្នុងរឿងនោះ អ្នកតាំងឡាយត្រូវព្យាយាម ដើម្បីលរបង់មូលវិកេ-
 មូលដ៏លាមកនោះចេញ ។ ប្បលកិកុតាំងឡាយ បើអ្នកតាំងឡាយ មិន
 ភិបាលណាឃើញមូលវិកេមូល ធានសភាពយ៉ាងនេះ តាំងភាគក្នុង តាំង
 ភាគក្រៅទេ ប្បលកិកុតាំងឡាយ ក្នុងរឿងនោះ អ្នកតាំងឡាយ ត្រូវ
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីមិនឱ្យវិកេមូលដ៏លាមកនោះជាប់តាម នៅទៀតបាន ។
 យ៉ាងនេះ ឃេតុថា ការលរបង់ចោលមូលវិកេមូល ដ៏លាមកនោះ ។
 យ៉ាងនេះ ឃេតុថា មិនទាន់វិកេមូល ដ៏លាមកនោះ ជាប់តាម
 នៅទៀត ។ ប្បលកិកុតាំងឡាយ នេះហើយ ជាវិកេមូល ៦ យ៉ាង ។

(៣៧) ឯកំ សមយំ ភកកំ សាវត្ថុយំ វិហារតិ
 ផេតវំនេ អនាថមិណ្ឌិកស្ស អាណមេ ។ ភេទ ។ ខេ
 ចន សមយេន វេជ្ជកណ្ណកំ នន្ទមាតា ទទាសិកា
 សាវិបុត្តោត្តល្លានប្បឌុទេ ភិក្ខុសង្ឃេ ធម្មវន្ត-
 សមន្តាគតំ នក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ ។ អនុសា-
 ខេ ភកកំ និទ្រេន ធម្មតា វិសុទ្ធន អភិក្កន្ត-
 មាទុសកេន វេជ្ជកណ្ណកំ នន្ទមាតា ទទាសិកា
 សាវិបុត្តោត្តល្លានប្បឌុទេ ភិក្ខុសង្ឃេ ធម្មវន្ត-
 សមន្តាគតំ នក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ និស្វាន ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ឯសា ភិក្ខុវេ វេជ្ជកណ្ណកំ នន្ទមាតា
 ទទាសិកា សាវិបុត្តោត្តល្លានប្បឌុទេ ភិក្ខុសង្ឃេ
 ធម្មវន្តសមន្តាគតំ នក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ ។
 កថេតូ ភិក្ខុវេ ធម្មវន្តសមន្តាគតា នក្ខិណា
 ហោតិ ។ វេន ភិក្ខុវេ នាយកស្ស តិណាស្តិមិ
 ហោតិ បដិក្ខុមាគារំ តិណាស្តិមិ ។

(៣៧) សម័យមួយ ព្រះវិហារព្រះភារព្រះគង្គវេស ក្នុងវេស
 ផេតវន របស់អាមន្តេសិកស្នី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង
 ទទាសិកា ជាមាតាព្រះនន្ទ អ្នកនៅក្នុងក្រុងវេសុកណ្ណៈ ដ៏កល់ទាន
 ប្រកបដោយអង្គ ៦ ចំពោះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះសាវិបុត្រនិងព្រះមាតុល្លាន
 ជាប្រធាន ។ ព្រះវិហារព្រះភារ ទានខេមេញនន្ទមាតា ទទាសិកា
 អ្នកនៅក្នុងក្រុងវេសុកណ្ណៈ ដោយទិព្វចក្ក ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ករបស់
 មនុស្សធម្មតា ដែលកំពុងដ៏កល់ទាន ប្រកបដោយអង្គ ៦ ចំពោះភិក្ខុ-
 សង្ឃ មានព្រះសាវិបុត្រនិងព្រះមាតុល្លាន ជាប្រធាន សុខខេមេញ
 យើង ក៏ព្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នន្ទមាតា
 ទទាសិកា អ្នកនៅក្នុងក្រុងវេសុកណ្ណៈនោះ កំពុងដ៏កល់ទាន ប្រកប
 ដោយអង្គ ៦ ចំពោះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះសាវិបុត្រនិងព្រះមាតុល្លាន
 ជាប្រធាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទាន ប្រកបដោយអង្គ ៦
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ អង្គ
 របស់វាយកមាន ៣ អង្គរបស់បដិក្ខុមាតាចំណែកឡាយ មាន ៣ ។

កតតោនិ ធាយកស្ស តិណ្ណាណិ ។ វេទ កិក្ខុវេ
 ធាយកោ បុត្រោ ធានា សុមនោ ហោតិ ធនំ ចិត្តំ
 ចសានេតិ ធនា អត្តមនោ ហោតិ ។ វេទានិ
 ធាយកស្ស តិណ្ណាណិ ។ កតតោនិ បដិក្កាហកានំ
 តិណ្ណាណិ ។ វេទ កិក្ខុវេ បដិក្កាហកា វិកាសា
 វា ហោតិ វា កវិទយាយ វា បដិបន្ទា វិកាសា វា
 ហោតិ ធានាវិទយាយ វា បដិបន្ទា វិកាសា វា
 ហោតិ ធានាវិទយាយ វា បដិបន្ទា ។ វេទានិ
 បដិក្កាហកានំ តិណ្ណាណិ ។ វេទ ធាយកស្ស
 តិណ្ណាណិ បដិក្កាហកានំ តិណ្ណាណិ ។ វេទ កិក្ខុវេ
 ធនុត្តសមន្តាភា ធនុត្តិណា ហោតិ ។ វេទ
 ធនុត្តសមន្តាភាយ កិក្ខុវេ ធនុត្តិណាយ ធនុត្តិណាយ
 បុត្តស្ស បមាណំ កហេតុំ(១) វេទកោ បុត្តាភិសន្តា
 កុសលាភិសន្តា សុខស្សាហារោ សោវត្តិកោ សុខវិ
 ចាកោ សក្កសិវត្តិកោ វេទាយ កុត្តាយ មហាយ
 ហិកាយ សុខាយ សិវត្តិកិ ។ វេទ អសន្តិយេ
 អប្បនេយ្យោ មហាបុត្តាត្តាត្រាត្រា សន្តំ កត្តតិ ។

១. ធនុត្តិ ។

បុរស្តិយសំបាយក ធនុត្តិយេ ។ ធានាភិក្ខុតំធនុត្តិយ កុសិលាសា
 នេ បាយកជាអ្នកមានចិត្តប្រកាសបុរស អំពីកាលឲ្យ កំពុងវិទ្យា ធ្វើ
 ចិត្តឲ្យប្រឹងប្រែង លុះឲ្យហើយ មានចិត្តរីករាយ ។ នេះជាអង្គបាយក
 មាន ៧ ។ អង្គរបស់បដិក្កាហកៈមាន ៧ ។ ធនុត្តិយេ ។
 ធានាភិក្ខុតំធនុត្តិយ កុសិលាសានេ កុសិលាហកៈ ជាអ្នកប្រាសចាក
 កនៈចូលចិត្ត ដើម្បីចេញចំណេះ ១ ប្រាសចាកសាសៈ ចូលចិត្ត
 ដើម្បីចេញចំណេះ ១ ប្រាសចាកមហាចៈចូលចិត្ត ដើម្បីចេញចំ
 មហាចៈ ១ ។ នេះជាអង្គបដិក្កាហកៈមាន ៧ ។ អង្គរបស់បាយក
 មាន ៧ ។ អង្គរបស់បដិក្កាហកៈមាន ៧ ។ ធានាភិក្ខុតំធនុត្តិយ
 យ៉ាងនេះ ជាទានប្រកបដោយអង្គ ៦ ។ ធានាភិក្ខុតំធនុត្តិយ បុគ្គល
 មិនយំកំណត់ ខ្ញុំប្រមាណនៃបុណ្យ របស់ខ្ញុំ ដែលប្រកបដោយ
 អង្គ ៦ យ៉ាងនេះ គំនិតបុណ្យ គំនិតកុសល ជាគ្រឿងនាំមកខ្ញុំសេចក្តី
 សុខ ឲ្យខ្ញុំតាមរយៈដំណើរ មានសុខជាបំផុត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ថានសួគ៌
 ប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ប្រកាស មានចិត្ត ជា
 ប្រយោជន៍ ជាសុខបានឡើយ ។ ដោយពិភពនោះ រាប់មិនបាន
 ប្រយោជន៍កើត គ្រាន់តែរាប់ថា ជាគំនិតបុណ្យច្រើនប៉ុណ្ណោះបាន ។

សេយ្យជាថិ ភិក្ខុវេ មហាសុទ្ធក ឈ សុកាវ
 ឧទកស្ស មហាណំ កហេតុំ ឯត្តកាធិ
 ឧទកាធិតិ វា ឯត្តកាធិ ឧទកាធិកសតាធិតិ
 វា ឯត្តកាធិ ឧទកាធិកសហស្សធិតិ វា ឯត្ត-
 កាធិ ឧទកាធិកសតសហស្សធិតិ វា ។ អថោ
 អសន្តេយ្យ អប្បមេយ្យ មហាឧទកត្តាត្រាត្រា
 សង្កំ កត្តតិ ។ ឯវេរ ទោ ភិក្ខុវេ ឯវំ
 ធម្មត្ថសម្មាសយ ឧត្តិណាយ ឈ សុកាវ
 មុត្តស្ស មហាណំ កហេតុំ ឯត្តកា មុត្តាភិសន្តោ
 កុសលាភិសន្តោ សុទ្ធស្សហារោ សោត្តិកោ
 សុទិវាតោ សត្តសំត្តិណោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ
 មនាតាយ ហិតាយ សុទាយ សំត្តតិ ។ អថោ
 អសន្តេយ្យ អប្បមេយ្យ មហាមុត្តត្តាត្រាត្រា
 សង្កំ កត្តតិ ។

មុត្តោ ធានា សុបនា ធនំ ធិត្តំ មសានយេ
 ធម្មា អត្តមនា ហោតិ ឯសាយត្តស្សសម្មា ។

មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដូចបុគ្គលដែលមិនដឹងកំណត់ ប្រមាណនូវទឹក
 កងមហាសមុទ្រ ទឹកប៉ុណ្ណោះកាឡក្ក ទឹកប៉ុណ្ណោះយោកាឡក្ក ទឹក
 ប៉ុណ្ណោះគាត់កាឡក្ក ទឹកប៉ុណ្ណោះសែនកាឡក្ក បានឡើយ ។ ដោយ
 ធិននោះ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើត គ្រាន់តែរាប់ថា គំនរទឹកដី
 ច្រើនប៉ុណ្ណោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមិនដឹង
 កំណត់ប្រមាណនូវបុណ្យនៃទាប្រកបដោយអង្គ ៦ យ៉ាង យ៉ាងនេះថា
 គំនរមុណ្យ គំនរកុសល ជាគ្រឿងនាំមកនូវសុខឱ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ បាន
 សុខដរិយុក ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ថានសួគ៌ប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីប្រាថ្នា គ្រេកគរ គាថចិត្ត ជាប្រយោជន៍ ជាសុខបានឡើយ ។
 ដោយធិននោះ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើត គ្រាន់តែរាប់ថា ជាគំនរ
 មុណ្យដ៏ច្រើនប៉ុណ្ណោះបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

នាយកមានចិត្តរីករាយ ក្នុងវេលាមុនកំពាលឱ្យ កំពុង
 ឱ្យ ធ្វើចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា លុះឱ្យហើយក៏មានចិត្តគ្រេកគរ
 (កាមក្រោយ) នេះជាសេចក្តីចរិយ្យសំខាន់ ។

វិភកតោ វិភោគោសោ វិភោហោ អនាសវោ
 ទេត្តំ យញ្ញស្ស សឡង្គំ សញ្ញតា ប្រាហ្មចារិនោ ។
 សយំ អាចារិក្ខានំ ធម្មា សកេហិ ចាលិកំ
 អត្តនោ បរតោ ចេសោ យញ្ញោ ហោតិ មហាធួលោ ។
 ឯវំ យជិត្វា មេតាវិ សទ្ធា ធុត្តនំ ចេតសា
 អឡាបជ្ឈំ សុខំ លោកំ បណ្ឌិតោ ឧបបជ្ឈិតំ ។

(៣៨) អដទោ អញ្ញតោ ប្រាហ្មណោ យេន
 ភកវា តេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ
 សង្កាមិ សង្កាមនិយំ កាដំ សាកណិយំ
 វិភិសាវេត្វា ឯកមង្គំ និសិទិ ។ ឯកមង្គំ និសិទ្ធោ
 ទោ សោ ប្រាហ្មណោ ភកវង្គំ ឯកនរោច អហត្តិ
 កោ តោតម ឯវំវាទិ ឯវំទិដ្ឋិ នត្ថិ អត្តកោ
 នត្ថិ ចាការោតិ ។ មាហិ ប្រាហ្មណ ឯវំវាទិ
 ឯវំទិដ្ឋិ(*) អន្តសំ វា អស្សេសិ វា កាដំ ហិ
 ចាម សយំ អភិក្កមត្តោ សយំ បដិក្កមត្តោ

* ខ. ធុ. ឯវំវាទិ ឯវំទិ ។

ចុក្កលក្កក្រាសចាកក្កៈ ប្រាសចានោសៈ ប្រាសចា
 មោហៈ មិនមានកាសៈជាប្រាហ្មចារិ មានសេចក្តីសង្កម
 ឈ្លោះជាដំទេងនៃខាងដំបូង (ដោយគុណ) ។
 ចុក្កលក្កលំខ្លាយដោយខ្លួនឯង ឱ្យខានដោយវេលាវេលា ។
 ខាងដំបូង ជាខាងមានផលច្រើន ព្រោះខ្លួនឯង ព្រោះចុក្កល
 ដំបូង ។ ក្នុងប្រាជ្ញាបណ្ឌិតក្នុងកាលសម្ភា មានចិត្តដុត
 ស្រឡះ (ចាកសេចក្តីកំណាញ់) លុះឱ្យខានយ៉ាងនេះហើយ
 ក៏វិចារទៅកើត ក្នុងទៅលោកជាសុខ ដ៏មានទុក្ខ ។

(៣៩) គ្រោះនោះ មានប្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏នាលស្រពយ ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភោគ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យស្រពយ នឹងពាក្យដ៏លេខ្លះលើកហើយ ក៏កង្វយក្នុងនិសម
 គួរ ។ លុះប្រាហ្មណ៍នោះ កង្វយក្នុងនិសមហើយ ក្រាបទូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភោគមដំបូង ឱ្យព្រះកង្វយបំបិយាយយ៉ាង
 នេះ ព្រាបយល់យ៉ាងនេះថា មិនមានការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីខ្លួន មិនមានការធ្វើ
 (កម្ម) ដើម្បីចុក្កលដទៃ ទានឡើយ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ គយាគមិនដែល
 ចូល មិនដែលឮ មនុស្សនិយាយយ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះឡើយ ហេតុ
 ក្នុងនោះមនុស្សឈានដើរទៅមុខ ខ្លួនឯង ឈានដើរត្រឡប់មកខ្លួនឯង

ឯវំ វក្កុតិ ធន្តិ អត្តកាហោ ធន្តិ បរកាហោតិ ។
 តំ កំមុត្តាសិ ព្រាហ្មណា អត្តិ អាត្តនាត្វតិ ។
 ឯវំ កោ ។ អាត្តនាត្វយា សតិ អាត្តវន្តោ សត្តា
 បញ្ញាយន្តិ ។ ឯវំ កោ ។ យំ ទោ ព្រាហ្មណ
 អាត្តនាត្វយា សតិ អាត្តវន្តោ សត្តា បញ្ញាយន្តិ អយំ
 សត្តានំ អត្តកាហោ អយំ បរកាហោតំ ។ តំ កំមុត្តាសិ
 ព្រាហ្មណ អត្តិ ធន្តិមនាត្វតិ ។ ធម ។ អត្តិ បរក្កម-
 នាត្វ អត្តិ បាបនាត្វ អត្តិ ធិតិណាត្វ អត្តិ ឧបក្កម-
 នាត្វតិ ។ ឯវំ កោ ។ ឧបក្កមនាត្វយា សតិ
 ឧបក្កមវន្តោ សត្តា បញ្ញាយន្តិ ។ ឯវំ កោ យំ ទោ
 ព្រាហ្មណ ឧបក្កមនាត្វយា សតិ ឧបក្កមវន្តោ សត្តា
 បញ្ញាយន្តិ អយំ សត្តានំ អត្តកាហោ អយំ បរកាហោតិ

និយាយយ៉ាងនេះថា មិនមានការធ្វើ(កម្ម)ដើម្បីខ្លួន មិនមានការធ្វើ(កម្ម)
 ដើម្បីបុគ្គលដទៃ ដូច្នោះបាន ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុ
 នោះដូចម្តេច ការផ្តន្ទាសេចក្តីព្យាយាម មានដែរឬទេ ។ មាន
 ដែរព្រះអង្គ ។ កាលបើមានការផ្តន្ទាសេចក្តីព្យាយាមហើយ សត្វ
 តាំងឡើយ មានសេចក្តីប្រាថ្នា រមែងប្រាកដឡើងដែរឬទេ ។ មានដែរ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលបើមានការផ្តន្ទាសេចក្តីព្យាយាមហើយ
 សត្វតាំងឡើយ មានសេចក្តីប្រាថ្នា ប្រាកដដោយយោគុណា ហេតុនេះ
 ហើយ ជាការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីខ្លួន ជាការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីបុគ្គលដទៃ
 របស់សត្វតាំងឡើយ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច
 សេចក្តីព្យាយាម មានសភាពចេញចាកការភ្នំលច្រកូស មានដែរឬទេ
 ។ ទេ ។ សេចក្តីច្រើនប្រើមានដែរឬទេ សេចក្តីនឹងច្រើនមានដែរឬទេ សេចក្តី
 តាំងខ្លួនមានដែរឬទេ សេចក្តីទូលំទូលាយមានដែរឬទេ ។ មានដែរព្រះអង្គ ។
 កាលបើមានសេចក្តីទូលំទូលាយហើយ សត្វតាំងឡើយ មានសេចក្តីទូលំ
 ទូលាយ ក៏រមែងប្រាកដឡើងដែរឬទេ ។ មានប្រាកដដែរព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ កាលបើសេចក្តីទូលំទូលាយមានហើយ សត្វតាំងឡើយ មាន
 សេចក្តីទូលំទូលាយ ប្រាកដឡើងដោយយោគុណា ហេតុនេះជាការធ្វើ
 (កម្ម) ដើម្បីខ្លួន ជាការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីបុគ្គលដទៃ របស់សត្វតាំងឡើយ

នាហ៍ ព្រាហ្មណ ឯកំ ធី ឯកំ ធី អន្តសំ វា អស្សេស្សំ វា
កថក្កិ ធាម សយំ អភិក្កមទ្កោ សយំ មដិក្កមទ្កោ
ឯកំ វក្កុតិ ធី អត្តកាពេ ធី បរកាពេតិ ។
អភិក្កន្តំ កេ ភោតម ។ មេ ។ អដ្ឋកក្ក ចាណុបេតំ
សរណំ កក្កន្តំ ។

(៣៧) ភីណិមាធិ ភិក្កុវេ ធិនាចាធិ កក្កន្តំ
សមុទយាយ ។ កក្កមាធិ ភីណិ ។ លោភោ ធិនាធិ
កក្កន្តំ សមុទយាយ ឆោសោ ធិនាធិ កក្កន្តំ
សមុទយាយ មោហោ ធិនាធិ កក្កន្តំ សមុទយាយ ។
ធិ ភិក្កុវេ លោភា អលោភោ សមុទេតិ អដ្ឋទោ
ភិក្កុវេ លោភា លោភោ សមុទេតិ ។ ធិ ភិក្កុវេ
ឆោសា អឆោសោ សមុទេតិ អដ្ឋទោ ភិក្កុវេ
ឆោសា ឆោសោ សមុទេតិ ។ ធិ ភិក្កុវេ
មោហា អមោហោ សមុទេតិ អដ្ឋទោ ភិក្កុវេ

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតិមន្តិវេលច្ចប មិនវេលា មនុស្សនិយាយ
យ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះឡើយ ដូចម្តេចក៏មនុស្សឆោនដើរទៅមុខ
ខ្លួនឯង ឈានដើរត្រឡប់មកខ្លួនឯង មកនិយាយយ៉ាងនេះថា មិន
បានការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីរួម មិនបានការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីចូលរវៃ
សោរឡើយ ។ បរិទ្រព្រះភោគមន៍ចំអើ ធិពេរណសំ ។ មេ ។
ចាប់ដើមគំនិតថ្ងៃនេះទៅ ជាមកដល់ខ្ញុំប្រាកដជាទិពិស្សីដោយជីវិត។

(៣៨) ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់ ហេតុចាំធិទ្យាយ យ៉ាងនេះ វេល
ដូចដើមឱ្យកើត អកុសលកម្មចាំធិទ្យាយ ។ ហេតុធី យ៉ាងនេះ គេដូចម្តេច ។
គិលោកៈ ជាហេតុដូចដើមឱ្យកើតអកុសលកម្មចាំធិទ្យាយ ។ ទោសៈ
ជាហេតុដូចដើមឱ្យកើតអកុសលកម្មចាំធិទ្យាយ ។ មោហៈ ជាហេតុ
ដូចដើមឱ្យកើតអកុសលកម្មចាំធិទ្យាយ ។ ។ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់
អលោកៈ មិនកើតមកពីអលោកៈទេ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់ កាលបើដូច្នោះ
លោកៈប្រាកដជាកើតមកពីអលោកៈវេល ។ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់
អទោសៈ មិនកើតមកពីទោសៈទេ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់ កាលបើដូច្នោះ
ទោសៈប្រាកដជាកើតមកពីទោសៈវេល ។ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់
អមោហៈ មិនកើតមកពីមោហៈទេ ម្ចាស់ភិក្កុវេ ម្ចាស់ កាលបើដូច្នោះ

មោហា មោហោវ សមុទេតិ ។ ឧ ភិក្ខុវេ លោកដេន
 កាខ្មួន ឆោសដេន កាខ្មួន មោហាដេន កាខ្មួន ឆោ
 ចញ្ញាយន្តិ មនុស្សា ចញ្ញាយន្តិ យោ វាចចញ្ញាចិ
 កាចិ សុកតិ(១) អថេចា ភិក្ខុវេ លោកដេន កាខ្មួន
 ឆោសដេន កាខ្មួន មោហាដេន កាខ្មួន ឆិរយោ
 ចញ្ញាយតិ តិវច្ឆានយោចិ ចញ្ញាយតិ ធិត្តិវិសយោ
 បញ្ញាយតិ យោ វាចចញ្ញាចិ កាចិ ធុត្តតិ(២) ។ វេនាចិ
 ចោ ភិក្ខុវេ តិណិ វិណាណាចិ កាខ្មួន សមុទយាយ ។
 តិណិមាចិ ភិក្ខុវេ វិណាណាចិ កាខ្មួន សមុទយាយ ។
 កាតតាចិ តិណិ ។ អលោកា វិណាណា កាខ្មួន
 សមុទយាយ អនោសោ វិណាណា កាខ្មួន សមុទយាយ
 អមោហោ វិណាណា កាខ្មួន សមុទយាយ ។ ឧ
 ភិក្ខុវេ អលោកា លោកា សមុទេតិ អថេចា ភិក្ខុវេ
 អលោកា អលោកាវ សមុទេតិ ។ ឧ ភិក្ខុវេ អនោសោ
 ឆោសោ សមុទេតិ អថេចា ភិក្ខុវេ អនោសោ អនោសោវ
 សមុទេតិ ។ ឧ ភិក្ខុវេ អមោហា មោហា សមុទេតិ

១. ម. សុតិយោ ។ ២. ម. ធុត្តិយោ ។

មោហាប្រាកដជាតើមកអំពីមោហាដដែល ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ ពួក
 ទេវតាភិក្ខុ ពួកមនុស្សភិក្ខុ ឬសុគតិណាមួយទៀត មិនមែនបានប្រាកដ
 មកអំពីកម្មដែលតើគេធំណាស់ កម្មដែលតើគេធំចោស កម្មដែលតើគេ
 ធំធំមោហាទេ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ កាលបើដូច្នោះ មកក្នុងតំណើត
 តិវច្ឆានភិក្ខុ ប្រេតវិសយភិក្ខុ ឬតិវច្ឆានណាមួយទៀត វែមណីតើប្រាកដមក
 អំពីកម្ម ដែលតើគេធំណាស់ កម្មដែលតើគេធំចោស កម្មដែលតើគេ
 ធំធំមោហាជាប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ ហេតុ ធាយានីនេះហើយ
 ដែលផ្តល់ផ្តើមឱ្យតើគេកុសលកម្មចាំឲ្យយ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ
 ហេតុចាំឲ្យយានីនេះដែលផ្តល់ផ្តើមឱ្យតើគេកុសលកម្មចាំឲ្យយ ។ ចុះ
 ហេតុធាយានី តើដូចម្តេច ។ តើអលោកៈជាហេតុផ្តល់ផ្តើមឱ្យតើគេកុសលកម្ម
 ចាំឲ្យយ ១ អចោសៈជាហេតុផ្តល់ផ្តើមឱ្យតើគេកុសលកម្មចាំឲ្យយ ១
 អមោហាជាហេតុផ្តល់ផ្តើមឱ្យតើគេកុសលកម្មចាំឲ្យយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឲ្យយ លោកៈមិនមែនតើមកអំពីអលោកៈទេ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ
 កាលបើដូច្នោះ អលោកៈប្រាកដជាតើមកអំពីអលោកៈដដែល ។ ម្នាល
 ភិក្ខុចាំឲ្យយ ចោសៈមិនមែនតើមកអំពីចោសៈទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឲ្យយ កាលបើដូច្នោះ អចោសៈប្រាកដជាតើមកអំពីចោសៈ
 ដដែល ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ មោហាមិនមែនតើមកអំពីមោហាទេ

អដទោ ភិក្ខុវេ អមោហា អមោហោវ សមុទេតិ ។
 ន ភិក្ខុវេ អលោកដេន កាខ្មេន អនោសដេន កាខ្មេន
 អមោហដេន កាខ្មេន និកយា បញ្ញាយតិ តិវច្ឆានយោនិ
 បញ្ញាយតិ មិគ្គិវិសយោ បញ្ញាយតិ យា វាបទញ្ញាមិ
 កាចិ ធុត្តតិ អដទោ ភិក្ខុវេ អលោកដេន កាខ្មេន
 អនោសដេន កាខ្មេន អមោហដេន កាខ្មេន ទេវា
 បញ្ញាយន្តិ មនុស្សា បញ្ញាយន្តិ យា វាបទញ្ញាមិ
 កាចិ សុតតិ ។ ឥហានិ ទោ ភិក្ខុវេ តិណិ ចិធាបាទិ
 កាខ្មានិ សមុទយាយតិ ។

[២០] ឯកំ ឥត្ថំ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 កំមិលាយំ(១) វិហារតិ វេទ្យានេ ។ អដទោ ភាយស្មា
 កំមិលោ យេន ភក្កវា តេនុបសន្តំមិ ឧបសន្តំមិក្ខា
 ភក្កវន្តំ អតិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ចិសិន្ទោ ទោ ភាយស្មា កំមិលោ ភក្កវន្តំ ឯតទវោទ
 កោ ទុ ទោ ភន្តំ ហេតុ កោ បទ្វយោ យេន
 កថាភកេ បរិចិទ្ធកេ សម្ពុទ្ធា ន ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ តិ ។

១. កិម្ពិលាយំ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើផ្ទះច្រើន អមោហាប្រាណដ៏កើតមកអំពី
 អមោហាដដែល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នគរក្តី កំណើននិវាសនក្តី ប្រេន-
 វិស័យក្តី ឬកំទុក្ខនិវាសនក្តី មិនកើតប្រាណដ៏មកអំពីកម្មដែលកើតពី
 កាលោះ កម្មដែលកើតអំពីកាលោះ កម្មដែលកើតអំពីអមោហាទេ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើផ្ទះច្រើន ពួកទៅកាន់ ពួកមនុស្សក្តី ឬកំទុក្ខនិ-
 វាសនក្តី ឬកំទុក្ខនិវាសនក្តី កើតកើតប្រាណដ៏មកអំពីកម្មដែលកើតអំពីកាលោះ កម្ម
 ដែលកើតមកអំពីកាលោះ កម្មដែលកើតមកអំពីអមោហាជាប្រាណដ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុទាំង ៧ យ៉ាងនេះហើយ ដែលផ្តួចផ្តើមឱ្យ
 កើតកុសលកម្មទាំងឡាយ ។

[២១] ទំប្រាណស្តាប័មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ច្រើនក៏ទៅក្នុងវេទ្យានេ ទៀបព្រៃកំមិលា ។ ព្រះនាព្រះកិមិលាដ៏មាន
 កាយ ចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្នុងព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ប្រគល់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះកិមិលា ដ៏មានកាយ
 គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបចូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 ចតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច ចង្អុយដូចម្តេចនេះ កាលបើព្រះ
 គហិត បរិចិទ្ធករហើយ ព្រះសច្ចម្តងបិគដេរនៅកសកាលឃ្មុវុទ្ធា ។

ឥន ភិម៌ល តថាគតេ បរិនិព្វិតេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ
 ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ សន្តិ អតារាវ វិហារន្តិ
 អប្បតិស្សា ធម្មេ អតារាវ វិហារន្តិ អប្បតិស្សា សង្ឃ
 អតារាវ វិហារន្តិ អប្បតិស្សា សិក្ខាយ អតារាវ
 វិហារន្តិ អប្បតិស្សា អប្បនាទេ អតារាវ វិហារន្តិ
 អប្បតិស្សា បដិសន្ធាវេ អតារាវ វិហារន្តិ អប្បតិស្សា ។
 អយំ ទោ ភិម៌ល ហេតុ អយំ ចន្ទយោ យេន
 តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ។
 កោ បន កន្ត ហេតុ កោ បន្ទយោ យេន
 តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។
 ឥន ភិម៌ល តថាគតេ បរិនិព្វិតេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ
 ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ សន្តិ សតារាវ វិហារន្តិ
 សប្បតិស្សា ធម្មេ សតារាវ វិហារន្តិ សប្បតិស្សា សង្ឃ
 សតារាវ វិហារន្តិ សប្បតិស្សា សិក្ខាយ សតារាវ
 វិហារន្តិ សប្បតិស្សា អប្បនាទេ សតារាវ វិហារន្តិ
 សប្បតិស្សា បដិសន្ធាវេ សតារាវ វិហារន្តិ សប្បតិស្សា ។

ប្បាសកិមិលៈ ក្នុងសាសនានេះ កាលគេជាគត បរិនិព្វានហើយ ពួកភិក្ខុ
 ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ជាអ្នកមិនគោរព មិនកោតក្រែង ក្នុងព្រះសាស្តា
 មិនគោរព មិនកោតក្រែង ក្នុងព្រះធម៌ មិនគោរព មិនកោតក្រែង
 ក្នុងសង្ឃ មិនគោរព មិនកោតក្រែង ក្នុងសិក្ខា មិនគោរព មិនកោតក្រែង
 ក្នុងអប្បនាទ មិនគោរព មិនកោតក្រែងក្នុងបដិសន្ធាវេ ។ ប្បាសកិមិលៈ
 នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ កាលបើគ្រូគេជាគត បរិនិព្វានហើយ គ្រូ
 សទ្ធម្មមិនបិទទៅអស់កាលយូរបាន ។ បពិត្រព្រះម្ចាស់វិញ្ញាណ ពូ
 ហេតុម្តេចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេចអរ កាលព្រះគេជាគត បរិនិព្វានហើយ
 ព្រះសទ្ធម្មមិនបិទទៅអស់កាលយូរបាន ។ ប្បាសកិមិលៈ ក្នុងសាសនា
 នេះ កាលបើគ្រូគេជាគត បរិនិព្វានហើយ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក
 ឧបាសិកា ជាអ្នកគោរព កោតក្រែង ក្នុងព្រះសាស្តា គោរព កោតក្រែង
 ក្នុងព្រះធម៌ គោរព កោតក្រែង ក្នុងសង្ឃ គោរព កោតក្រែង ក្នុងសិក្ខា
 គោរព កោតក្រែង ក្នុងអប្បនាទ គោរព កោតក្រែង ក្នុងបដិសន្ធាវេ ។

អយំ ខោ កិបិល ហេតុ អយំ ចទ្ធកាយោ យេន តតាភេត
បរិធិត្តតេ សទ្ធក្មេ ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។

[៤០] ឯវិដ្ឋេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
រាជកហោ វិហារិ កិដ្ឋត្តរោ បព្វតេ ។ អថខោ
អាយស្មា សាវុត្តោ បុព្វសមយំ ឯវិសេនា
បត្តនិវាណាយ សម្ពុត្តាលោហិ កិក្ខុហិ សន្តិ
កិដ្ឋត្តរោ បព្វតា គុណហោត្តោ^(១) អញ្ញាតស្មី
បទេសេ បហន្តំ ធាតុក្កន្ធនំ ឯស្វា កិក្ខុ អាមន្តសិ
បស្សថ នោ អាវុសោ គុត្ត អមុំ បហន្តំ
ធាតុក្កន្ធនំ ។ ឯវិហារុសោតិ ។ អាតត្ថនាថោ អាវុសោ
កិក្ខុ ឥន្ទិណ ចេតោវសិប្បត្តោ អមុំ ធាតុក្កន្ធនំ បឋវិទ្ធោ
អធិធុទ្ធកយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អត្ថំ អាវុសោ
អមុស្មី ធាតុក្កន្ធនំ បឋវិទាតុ យំ ឯស្សយ កិក្ខុ
ឥន្ទិណ ចេតោវសិប្បត្តោ អមុំ ធាតុក្កន្ធនំ បឋវិទ្ធោ
អធិធុទ្ធកយ្យ ។ អាតត្ថនាថោ អាវុសោ កិក្ខុ
ឥន្ទិណ ចេតោវសិប្បត្តោ អមុំ ធាតុក្កន្ធនំ កាថាទ្ធោ
អធិធុទ្ធកយ្យ ។ បេ ។ តេដោទ្ធោ អធិធុទ្ធកយ្យ

១. ឧ. ប. ឯធម្មរា អវុសោតិ អត្ថំ ។

ប្បាសកិលៈ នេដោហេតុ ខេដោបច្ច័យ កាលបើត្រូវកថាគរ បរិ
ធិត្តានហើយ ព្រះសេន្ទប្រដៅដោយសំកាលយុវបុត ។

[៤១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះវិហារ
ព្រះភាគ ព្រះឥន្ទិណនៃកិក្ខុក្នុង ទៀបក្រុងឯកជ្រៃ ។ ព្រះនាម
ព្រះសាវុត្តនិវាណាយ ស្រៀកស្រងឹប្រដាប់បុគ្គលនិវា ក្នុងបុព្វសា-
សម័យ ចុងក្រុងឯកជ្រៃជាមួយនឹងពួកកិក្ខុនិវា បានឃើញគំនរឈើដី
ដំ ក្នុងប្រទេសមួយ ហើយប្រើក្បួននិងកិក្ខុទាំងឡាយថា ប្បាសកាវុសោ
ទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយ ឃើញគំនរឈើដីដំឯណោះដែរឬទេ ។
ឃើញដែរកាវុសោ ។ ប្បាសកាវុសោទាំងឡាយ កាលបើកិក្ខុបាន
ម្ង៉ៃ ប្រាថ្នាដល់ខ្ញុំសេចក្តីស្តាប់ដំនាញក្នុងចិត្ត គប្បីកំណត់ខ្ញុំគំនរឈើ
ឯណោះ ថាជាបរិទានុ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ប្បាស
កាវុសោទាំងឡាយ ព្រោះថា កិក្ខុបានម្ង៉ៃ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីស្តាប់ដំនាញ
ក្នុងចិត្ត តាមរយៈ បរិទានុ ក្នុងគំនរឈើឯណោះ ហើយគប្បីកំណត់
ខ្ញុំគំនរឈើឯណោះ ថាជាបរិទានុ ។ ប្បាសកាវុសោទាំងឡាយ កាល
បើកិក្ខុបានម្ង៉ៃ ប្រាថ្នាដល់ខ្ញុំសេចក្តីស្តាប់ដំនាញក្នុងចិត្ត គប្បីកំណត់ខ្ញុំ
គំនរឈើឯណោះ ថាជាបរិទានុ ។ បេ ។ គប្បីកំណត់ថាជាបរិទានុ

វាយោត្រូវ អធិបុត្រយ្យ សុកន្ត្រូវ អធិបុត្រយ្យ
អសុកន្ត្រូវ អធិបុត្រយ្យ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អត្ថិ
អាវុសា អនុស្មី ធាតុក្ខន្ធទ្វ អសុកនាតុ យំ ធិស្សាយ
កំកុ ឥទ្ធិមា ខេតោវសំប្បត្តា អនុ ធាតុក្ខន្ធទ្វ
អសុកន្ត្រូវ អធិបុត្រយ្យតិ ។

[៤២] ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
កោសលេសុ ចារិកត្វរមាណោ មហាតា កិក្ខុសង្ខ័យ
សទ្ធិ យេន ឥច្ឆានត្ថលំ ធាម កោសលានំ ព្រាហ្ម-
ណក្កាមោ តទវសវិ ។ កក្រ សុទំ កកវា ឥច្ឆានត្ថលេ
វិហាតិ ឥច្ឆានត្ថលវទសណ្ណោ ។ អស្សនុស្សំ ទោ ឥច្ឆា-
នត្ថលកា ព្រាហ្មណតហមតិកា សមណោ មលុ
កោ តោតមោ សក្សបុត្តោ សក្សកុលា មទ្ធិនិគោ
ឥច្ឆានត្ថលំ អនុប្បត្តោ ឥច្ឆានត្ថលេ វិហាតិ ឥច្ឆានត្ថ-
លវទសណ្ណោ ។ តំ ទោ មទ កវន្តំ តោតមំ ឯវកល្យណោ
កំត្តិសន្នោ អត្តត្តតោ ឥតិមំ សោ កកវា អវហំ

ធម្មិកំណតំ ជាវាយោតាតុ ធម្មិកំណតំ ជាសុកនាតុ^(១) ធម្មិកំណតំ
ជាអសុកនាតុ^(២) ។ ឯលោកោ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាវុសា
គាំឥទ្ធិយ ព្រោះកិក្ខុមាត្រដូច្នោះ ដល់នូវសេចក្តីស្ងប់ដំនាញ ក្នុងចិត្ត
តាមស្រយអសុកនាតុ ក្នុងនិទានយំឯណោះ ធម្មិកំណតំនូវនិទានយំ
ឯណោះជាអសុកនាតុ ។

[៤២] ច្បាប់ទាំងដប់បួននេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់
ពុទ្ធជំណើរទៅកាន់បារិក ក្នុងវិជនាកោសលជាមួយទ័ពិក្ខុសង្ឃជាច្រើន
ស្តេចទៅដល់ព្រាហ្មណគ្រាមរោធាដ៏ច្បាស់ល្អ របស់អ្នកវិជនាកោសល
គាំឥទ្ធិយ ។ មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះដ៏មានព្រះភោគ ទ្រង់អង្វរទៅក្នុង
ដំនីព្រាហ្មណគ្រាម ទៀបព្រាហ្មណគ្រាម រោធាដ៏ច្បាស់ល្អនោះ ។ ពួក
ព្រាហ្មណ ឆឹងអបាមតិ អ្នកស្រុកដ៏ច្បាស់ល្អនោះបានឮថា ព្រះសមណគោតម
ដ៏ចម្រើន ជាសក្សបុត្រចេញចាកសក្សក្រកូលទៅទ្រង់ព្រះដ្ឋស ស្តេចមកដល់
ស្រុកដ៏ច្បាស់ល្អនោះ ហើយអង្វរក្នុងដំនីព្រាហ្មណគ្រាម ទៀបស្រុកដ៏ច្បា-
នត្ថល្អ ។ ឯព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានកិត្តិសិទ្ធិដ៏ពិរោះខ្លោយទៅយ៉ាង
នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភោគនោះ ព្រះអង្គត្រូវយចាកសីតសម្រូតិកិលស

១ ក្តាល្បកក្តិស្រមានពណ៌ស្រហេន ហៅថា សុកនាតុ ។ ២ កំរើបស្តុយភ្នំ ស្រាយទិដ្ឋិ
ព្រមទាំងព្រាយទីស្តុយភ្នំ ដែលមានពណ៌ទឹកដាច់ចិត្ត ហៅថា អសុកនាតុ ។ អន្ទកថា ។

សន្មាសន្តិកា វិជ្ជាធរណសន្តិកា ។ ថេ ។ តុន្តា
 កកវតិ ។ សោ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សនាវតំ ។ ថេ ។
 អរហតំ ធន្សំ ហោតិ ។ អថេវា ឥន្ទ្រាន្ត្រលកា
 ព្រាហ្មណកហមតិកា កស្សាវត្តិយា អទូរយេន ថេហុតំ
 ទាននិយំ កោជនិយំ អាធាយ យេន ឥន្ទ្រាន្ត្រល-
 វនសណ្ឋា កេតុបស្ក័មីសុ ឧបស្ក័មីត្វា តហិទ្ធារ-
 កោដ្ឋកេ អដ្ឋិសុ ឧទ្ធាសន្តា មហាសន្តា ។ កេន ទោ
 ថន សម័យេន អាយស្មា នាតិភា កកវតា
 ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថេវា កកវ អាយស្មំ
 នាតិកំ អាមន្តេសិ កេ ថន កេ នាតិក ឧទ្ធាសន្តា
 មហាសន្តា កេវដ្ឋា មញ្ញោ មន្តេ វិលោចន្តិកំ ។
 ឯតេ កន្តេ ឥន្ទ្រាន្ត្រលកា ព្រាហ្មណកហមតិកា
 ថេហុតំ ទាននិយំ កោជនិយំ អាធាយ តហិទ្ធារ-
 កោដ្ឋកេ មិថា កកវន្តកេវ ឧដ្ឋិសុ កិក្ខុសន្ស័យាតិ ។

ទ្រង់ប្រាសដំនិតវិញយ្យនិយាយព្រះអង្គឯង បរិច្ចេកិយាយវិញនឹង
 ចរណៈ ។ ថេ ។ ប្រាសដំនិតវិញយ្យនិយាយព្រះអង្គឯង បរិច្ចេកិយាយវិញនឹង
 កតម្មិន្យ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ក្បែរលោកនេះ ព្រះដ៏
 ទេវលោក ហារលោក ។ ថេ ។ កាតុនច្ចប្រមុខព្រះកោដ្ឋាន្ត្រយ ។
 ព្រាកាលព្រះនោះ កន្លងទៅហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងតបដី អ្នកស្រុក
 ដ៏ប្លាត់ប្លែកៈ កាន់ទាននិយាយកោជនិយាយព្រះដ៏ច្រើន ចូលទៅក្នុងដំនិតព្រះ
 ដ៏ប្លាត់ប្លែកៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ បិទទៅទាំងក្រៅទ្រង់ទ្រាវ រួច
 ទានសំរាប់ដីកកវយ៉ាងទ្រង់ ។ សម័យនោះ ព្រះនាគិកៈដ៏មានកាយ
 ដ៏អ្នកស្រុកដ៏ចម្រើនព្រះភាគ ។ ព្រះនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ប្រាសស្រុកព្រះនាគិកៈដ៏មានកាយថា វិនាគិកៈ ពួកដ៏ណា
 ស្រុកកេហិកកកវ ទំនងដូចជាព្រះសំណាញ់ ដ៏ណាច្រើន ។
 បតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងតបដី អ្នកស្រុកដ៏ប្លាត់ប្លែកៈ
 តាំងកាន់ទាននិយាយកោជនិយាយព្រះដ៏ច្រើនមុន ហើយឈរទាំងក្រៅ
 ទ្រង់ទ្រាវ ឧទ្ធាសន្តាព្រះដ៏មានព្រះភាគដ៏ កិក្ខុសន្ស័យ ។

មាហា នាគិត យសេន សមាគមំ មា ច មយោ យសោ ។
 យោ ទោ នាគិត ឈមស្ស ទេកុដ្ឋសុទស្ស
 ចរិវេកសុទស្ស ឧបសមសុទស្ស សម្ពោធសុទស្ស
 ចិកាមលាភី អស្ស អកិច្ចលាភី អកាសិរលាភី
 យស្សាហំ ទេកុដ្ឋសុទស្ស ចរិវេកសុទស្ស
 ឧបសមសុទស្ស សម្ពោធសុទស្ស ចិកាមលាភី
 អស្ស អកិច្ចលាភី អកាសិរលាភី សោ តំ មិច្ឆាសុទំ
 មិច្ឆាសុទំ លាភសក្ការសិលោកសុទំ សាធិយយ្យតិ។
 អធិវសេតុធានិ កន្ត ភតវា អធិវសេតុ សុតតោ
 អធិវសទកាលោធានិ កន្ត ភតវតោ អធិវសទ-
 កាលោធានិ កន្ត ភតវតោ ។ យេន យេនេវធានិ
 កន្ត ភតវា កមិស្សតិ តំមិច្ឆាវ កវិស្សន្តិ ត្រាហ្មណ-
 កបាថតិកា ទេកមា ថេវ ជាធម្មតា ច ។

មាហានាគិតៈ គថាគសុកុច្ចប្រសប់នីយសចរិវេ ឯយសកិកុច្ចប្រសប់
 នីយគថាគយ៉ាងនេះឡើយ ។ មាហានាគិតៈ គថាគគម្ពាណុបសមភាម
 ប្រាថ្នា បានឆ័យ បានស្រួល ឲ្យទេកុដ្ឋសុទ (សុទ្ធត្រីអតិភិយា
 ចេញចូល) ចរិវេកសុទ (សុទ្ធកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់) ឧបសមសុទ
 (សុទ្ធកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ម្ខាង) សម្ពោធសុទ (សុទ្ធកើតអំពីសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹង) បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនបានសមភាមប្រាថ្នា មិនបានឆ័យ
 មិនបានស្រួល ឲ្យទេកុដ្ឋសុទ ចរិវេកសុទ ឧបសមសុទ សម្ពោធសុទទេ
 បុគ្គលនោះ ឃើញត្រេកអរនឹងសុទក្នុង សុទ្ធិយដោយ សុទ្ធប្រកប
 ដោយលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសាសីនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនិមន្ត សូមព្រះសុភម ទ្រង់
 ទទួលនិមន្តឥឡូវ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលនេះគួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទទួលនិមន្តណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលនេះគួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទទួលនិមន្តណាស់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ស្តេចនឹងយាងទៅក្នុងទិវណ ។ គួរព្រាហ្មណ៍គហបតីគ
 និមម ផលបទ នឹងបាក់បែកវាមព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងទិវណវ វែវ ។

បរមច្បាប់សេនា យេនាហិយាយោ

សេយ្យជាតិ កន្លែ ផ្សិតស៊ីតកោ ទេវ វស្សន្ត
 យជាតិ ឧទកាតិ បវត្តន្ត ។ ឯវិមេវ ទោ កន្លែ
 យេន យេនេនាតិ កកវា កមិស្សតិ តំធិត្តាវ កវិស្សន្តិ
 ប្រាហ្មណកហេតតិកា ទេកមា ទេវ ជាទបទា ច ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ កន្លែ កកវាតា សិល-
 ប្បញ្ញាណន្តិ ។ ទាហំ ទាតិក យសេន សមាគមំ មា ច
 មយោ យសោ ។ យោ ទោ ទាតិក ឈិមស្ស ទេក្ខម្ម-
 សុទស្ស បរិវេកសុទស្ស ឧបសមសុទស្ស សម្ពោទ-
 សុទស្ស ធិកាមលាភី អស្ស អកិច្ចលាភី អកសិវ-
 លាភី យស្សាហំ ទេក្ខម្មសុទស្ស បរិវេកសុទស្ស
 ឧបសមសុទស្ស សម្ពោទសុទស្ស ធិកាមលាភី អស្ស
 អកិច្ចលាភី អកសិវលាភី សោ តំ មិច្ឆស្ស
 មិច្ឆស្ស លាភសញ្ញាវសិលាភស្ស ហិយេយ្យ ។
 ឥទាហំ ទាតិក កិច្ចំ ចស្សមិ តាមន្តវិហារ
 សមាហិតំ ធិសិច្ចំ កស្ស មយំ ទាតិក ឯវំ ហោតិ
 ឥទាតិ មំ អាយស្សន្តំ អាហមិកោ តំ កិ យេស្សតិ
 សមណុទ្ទេសោ វា សមាធិត្តា តំ ទាវស្សតិ ។

បរមច្បាប់សេនា យេនាហិយាយោ

បតិគ្រូត្រកេត្តិដ៏ចំរើន ដូចជាភ្ញៀវបានដំណក់ចិត្ត ។ បង្កើត
 ទឹកវែងចូរទៅកាន់ចំរើន យ៉ាងណាមិញ បតិគ្រូត្រកេត្តិដ៏ចំរើន
 ដ៏ទូរវែង ប្រជើងមានប្រភេទ ទាំងស្រុងទៅក្នុងទីណា ។ ពួកប្រាហ្មណ៍
 គបាបតិ អ្នកនិមម ដល់ច្រក ទីនីត្រកប់បទៅតាមប្រជើងមានប្រភេទ ក្នុង
 ទីនោះ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ប្រាហេតុក្ខី ។
 បតិគ្រូត្រកេត្តិដ៏ចំរើន ប្រាហេតុក្ខីមានប្រភេទ មានសិលនិវិបត្តា ។
 ម្ចាស់នាគិកៈ គបាគស្មុក់ចូលនិយសចារិក ឯយសកំពុំចូលសប្បនិវ
 គបាគ (យ៉ាងនេះ) ឡើយ ។ ម្ចាស់នាគិកៈ គបាគគបាគ
 បានសមគាមប្រាថ្នា បានភិយ បានស្រួល ទូរនៃកម្មសុខ បរិវេកសុខ
 ឧបសមសុខ សម្ពោទសុខ បុគ្គលណាមិនបានសមគាមប្រាថ្នា មិនបាន
 ភិយ មិនបានស្រួលទូរនៃកម្មសុខ បរិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោទ-
 សុខនោះ បុគ្គលនោះ គប្បីត្រេកអរនឹងសុខក្នុង សុខុមយោភិក
 សុខប្រកបដោយលាភសក្ការៈ ទីនីសេចក្តីសរសើរនោះ ម្ចាស់នាគិកៈក្នុង
 ទីណោះ គបាគគប្បីត្រកប់ ទៅក្នុងសេនាសនៈ ទាហេតុស្រុក កំពុង
 កន្លែយចំរើនសមាធិ ម្ចាស់នាគិកៈ គបាគគបាគ បានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា ដ៏ទូរវែង ដល់ជាម្ចាស់ភាព ទីនីបៀតបៀននូវលោកដ៏មានកាយ
 នេះ ឬក៏សាមណេ មុខជាញឹកញាប់នោះឱ្យឃ្លាតចាកសមាធិវេទនា

តេនាហំ នាតិក តស្ស ភិក្ខុនោ ន អត្តមនោ ហោមិ
 កម្មវិហារេន ។ ឥធម្មាហំ នាតិក ភិក្ខុំ មស្សនិ
 ការញ្ញកំ អរញ្ញ ចេសាយមាធំ ធិសិទ្ធិំ តស្ស
 មយ្ហំ នាតិក វិហោតិ ឥនាធំ អយមាយស្មា ឥធំ
 ធិន្តាភិលមមំ មជិវិនាទេនា អរញ្ញសញ្ញំ យេវ
 មទសិកាវិស្សតិ ឯកក្កន្តិ ។ តេនាហំ នាតិក តស្ស
 ភិក្ខុនោ អត្តមនោ ហោមិ អរញ្ញវិហារេន ។ ឥធម្មា
 ហំ នាតិក ភិក្ខុំ មស្សនិ ការញ្ញកំ អរញ្ញ
 អសមាហិតំ ធិសិទ្ធិំ តស្ស មយ្ហំ នាតិក វិហោតិ
 ឥនាធំ អយមាយស្មា អសមាហិតំ វា ធិត្តំ
 សមាធិស្សតិ សមាហិតំ វា ធិត្តំ អនុក្ខិស្សតិ ។
 តេនាហំ នាតិក តស្ស ភិក្ខុនោ អត្តមនោ ហោមិ
 អរញ្ញវិហារេន ។ ឥធម្មាហំ នាតិក ភិក្ខុំ មស្សនិ
 ការញ្ញកំ អរញ្ញ សមាហិតំ ធិសិទ្ធិំ តស្ស មយ្ហំ
 នាតិក វិហោតិ ឥនាធំ អយមាយស្មា អវិមុត្តំ វា
 ធិត្តំ វិហោចេស្សតិ វិមុត្តំ វា ធិត្តំ អនុក្ខិស្សតិ ។

ម្នាលនាគៈ ហេតុនោះ គឺជាគតិមនៈពេញចិត្តនឹងភិក្ខុនោះ ព្រោះវាដៅ
 ក្នុងសេនាសនៈនាចន្លោះស្រុក ។ ម្នាលនាគៈ មួយទៀត ក្នុងទីឯណោះ
 គឺជាគតិយើងភិក្ខុក្នុងភិក្ខុនោះ កំពុងអង្គុយលក់ក្នុងព្រៃ ម្នាលនាគៈ
 គឺជាគតិនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ លោកនេះបញ្ចូល
 ក្នុងសេចក្តីលំបាក ក្នុងកិរិយាដេកលក់នេះ ហើយធ្វើមនសៈការៈខ្លះអរញ្ញ-
 សញ្ញាឱ្យប្រសើរឯក ។ ម្នាលនាគៈ ហេតុនោះបានជាគតិពេញ
 ចិត្តនឹងភិក្ខុនោះ ព្រោះវាដៅក្នុងព្រៃ ។ ម្នាលនាគៈ មួយទៀត
 ក្នុងទីឯណោះ គឺជាគតិយើងភិក្ខុ ក្នុងភិក្ខុនោះ មិនអង្គុយចាំរម
 សមាធិក្នុងព្រៃទេ ម្នាលនាគៈ គឺជាគតិនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ លោកនេះមិនចាំរម ដែលមិនចាំរម
 ជាមាធិផង រក្សាចិត្តដែលបានដល់សមាធិហើយផង ។ ម្នាលនាគៈ
 ហេតុនោះ បានជាគតិពេញចិត្តនឹងភិក្ខុនោះ ព្រោះវាដៅក្នុងព្រៃ ។
 ម្នាលនាគៈ មួយទៀត ក្នុងទីឯណោះ គឺជាគតិយើងភិក្ខុក្នុងភិក្ខុនោះ
 បានដល់សមាធិ ហើយអង្គុយនៅក្នុងព្រៃ ម្នាលនាគៈ គឺជាគតិនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ លោកនេះ ក្នុងចិត្តដែលមិនចាំរម
 ច្របូបច្របួន ឱ្យច្របូបច្របួនផង រក្សាចិត្តដែលច្របូបច្របួនហើយផង ។

តេជានំ ធាតិក កស្ស ភិក្ខុនោ អត្តមនោ ហោមិ
 អរញ្ញវិហារេន ។ វេទ បដាហំ ធាតិក ភិក្ខុំ បស្សមិ
 កាមន្តវិហារំ លាភី ចិវិវិណ្ណនាគសេនាសនតិលានប្ប-
 ទ្ធវយកេសជ្ជបរិក្ការាវំ សោ តំ លាភសញ្ញាសិលោកំ
 ធិកាមយមាណោ វិក្ខុតិ បដិសល្លាវំ វិក្ខុតិ អរញ្ញ-
 វេទបន្ទាវំ បន្ទាវំ សេនាសនាវំ កាមនិកមរាជនាវំ
 ទុសវិត្វា វាសំ កាច្យេតិ ។ តេជានំ ធាតិក កស្ស
 ភិក្ខុនោ ន អត្តមនោ ហោមិ កាមន្តវិហារេន ។ វេទ
 បដាហំ ធាតិក ភិក្ខុំ បស្សមិ អរញ្ញកំ លាភី ចិវិ-
 វិណ្ណនាគសេនាសនតិលានប្បទ្ធវយកេសជ្ជបរិក្ការាវំ
 សោ តំ លាភសញ្ញាសិលោកំ បដិប្បណាមេត្វា
 ន វិក្ខុតិ បដិសល្លាវំ ន វិក្ខុតិ អរញ្ញវេទបន្ទាវំ បន្ទាវំ
 សេនាសនាវំ ។ តេជានំ ធាតិក កស្ស ភិក្ខុនោ
 អត្តមនោ ហោមិ អរញ្ញវិហារេន ។ យស្មី បដាហំ ធាតិក

ប្បវនាភិកៈ ហេតុនោបុនជា គថាគភោត្រូចំភ្នំនិភិក្ខុនោ ព្រោវៃត
 នៅក្នុងព្រៃ ។ ប្បវនាភិកៈ មួយទៀត ក្នុងទីឯណោះ គថាគភោយើញ
 ភិក្ខុអនោក្នុងសេនាសនៈ ជាចន្លោះស្រុក ភ្ជាប់បានទូទៅដល់ល្អបុគ
 សេនាសនៈ គឺលាមប្បទ្ធវយកេសជ្ជបរិក្ការ កាលបើភិក្ខុនោះចង់បាន
 លាភសញ្ញាៈ សេចក្តីសរសើរនោះហើយ វេទនិលបេន៍ទូទ័សម្ម លបេន៍
 ទូសេនាសនៈដ៏ស្ងប់ គឺព្រៃនិវេសន៍ព្រៃ ក៏ជ្រកនៅក្នុងស្រុក
 និមម រាជនាវំ ។ ប្បវនាភិកៈ ហេតុនោបុនជា គថាគភោមិពត្រូចំភ្នំ
 និភិក្ខុនោ ព្រោវៃតនៅក្នុងសេនាសនៈ ជាចន្លោះស្រុក ។ ប្បវនាភិកៈ
 មួយទៀត ក្នុងទីឯណោះ គថាគភោយើញភិក្ខុអនោក្នុងព្រៃ ភ្ជាប់បានច្រើ
 ចំល្អបុគ សេនាសនៈ គឺលាមប្បទ្ធវយកេសជ្ជបរិក្ការ ភិក្ខុនោះបន្ទាប់នឹង
 ទូសេនាសនៈ សេចក្តីសរសើរនោះ ហើយមិនលបេន៍ទូសេនាសនៈ
 ដ៏ស្ងប់ គឺព្រៃ និវេសន៍ព្រៃ ។ ប្បវនាភិកៈ ហេតុនោ បុនជាគថាគភោ
 គេត្រូចំភ្នំនិភិក្ខុនោ ព្រោវៃតនៅក្នុងព្រៃ ។ ប្បវនាភិកៈ ពេលណា

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងដប់បួន ចក្កវិញ្ញាណ

សមយេ អន្ធនាមចក្កប្បដិបន្តោ ន កត្វិ ចស្សបិ
បុរោ វា ចច្ឆតោ វា ជាសុ ខេ យាភិក តស្មិ សមយេ
ហោតិ អន្ធមសោ ឧទ្ធារច្បស្សវកេន្ទាយាតិ ។

សេតុបរិហានិយវត្តា បុត្តោ ។

ធិស្សប្បទានំ

សេតុកា ទ្វេ អបរិហានិ
មោក្ខស្វានវិជ្ជា ភាគិយា
វិវាទនានត្តកាវិ វិជានំ
កំមិលនាវុត្តុទ្ធន យាភិកោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងដប់បួន ចក្កវិញ្ញាណ

គថាគតដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ មិនបានឃើញបុគ្គលណាមួយ ខាងមុខឬ
ខាងក្រោយ គ្មាននាគិនៈ ពេលនោះ គថាគតបានសេចក្តីសុខសប្បាយ
ដោយហោចរាវ (សូម្បីគ្រាន់តែ) ធ្វើច្បាប់ស្បៀងក៏ស្រួលដែរ ។

ចប់ សេតុបរិហានិយវត្ត ទី ៧ ។

ឧទ្ធាននៃសេតុបរិហានិយវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីសេតុបរិហានិយធម៌ ១ សេតុបរិហានិយ-
ធម៌ ២ លើក សេចក្តីត្រិះរិះច្រានហោមោក្ខស្វាន ១
ធម៌ជាចំណែកវិនិច្ឆ័យ ១ មូលហេតុវិនិច្ឆ័យ ១ ការឱ្យ
ខាន ១ មិនមានការធ្វើ (កម្ម) ដើម្បីខ្លួន ១ ហេតុឱ្យ
កើតកម្មទាំងឡាយ ១ ព្រះកម៌លះទូលសូត្រដ៏មាន
ព្រះភាគ ១ ព្រះសាវ័ច្ចុប្បត្តិញ្ញត្តិរបស់លោកិក
ទាំងឡាយ ១ នាគិនៈត្រូវគ្រប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ១ ។

ធម្មិកវគ្គ

[៤៣] ឯកំ សមយំ ភកកំ សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ភកមេ ។ អថេចា ភកកំ បុព្វល្អាសមយំ ឯកំសេត្វា បត្តចិវមាតាយ សាវត្ថិយំ ចិណ្ឌាយ ចាវសិ ។ សាវត្ថិយំ ចិណ្ឌាយ ចរិទ្ធា បច្ឆា កត្តំ ចិណ្ឌាមាតប្បដិក្កាត្តា ភាយស្មន្តំ អាណន្តំ អាមន្តសិ ភយាមាណន្ត យេន បុព្វារមោ មិការមាតុប្បាសាណេ ភេតុបសង្កមិស្សម ធិកំ វិហារកយាតិ ។ ឯវំ កន្ថេតិ ចោ ភាយស្មា អាណន្តា ភកកំតោ បច្ឆស្សសិ ។ អថេចា ភកកំ ភាយស្មតា អាណន្តេន សទ្ធិំ យេន បុព្វារមោ មិការមាតុប្បាសាណេ ភេតុបសង្កមិ ។ អថេចា ភកកំ សាយល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិកោ ភាយស្មន្តំ អាណន្តំ អាមន្តសិ ភយាមាណន្ត យេន បុព្វកោដ្ឋិកោ ភេតុបសង្កមិស្សម កត្តាធិ ចរិសិក្ខុតុត្ថិ ។ ឯវំ កន្ថេតិ ចោ ភាយស្មា អាណន្តា ភកកំតោ បច្ឆស្សសិ ។ អថេចា ភកកំ ភាយស្មតា អាណន្តេន សទ្ធិំ យេន បុព្វកោដ្ឋិកោ ភេតុបសង្កមិ កត្តាធិ ចរិសិក្ខុតុត្ថិ ។ បុព្វកោដ្ឋិកោ កត្តាធិ ចរិសិក្ខុតុត្ថិ

ធម្មិកវគ្គ

[៤៤] សមយម្មយ ព្រះដំបាចព្រះភោគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តរដ្ឋនាគរបស់ អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាឆានោះ ព្រះដំបាចព្រះភោគ ទ្រង់ ស្សង់ប្រដាប់ពុទ្ធនិទ្ធិវិវា ក្នុងបុព្វល្អាសមយ ហើយចូលទៅចិណ្ឌាមាតុក្នុង ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះភក្តិចូលទៅចិណ្ឌាមាតុក្នុងក្រុងសាវត្ថី ហើយគ្រឿង គំរឹបចិណ្ឌាមាតុ ក្នុងវេលា ពារព្រាយនៃកត្ត ទ្រង់គ្រាសនិទ្ធិព្រះអាណន្តដំបាច កាយុថា ម្ចាស់អាណន្ត មកយើងនឹងចូលទៅបុព្វារមោ ជាមិការមាតុប្បាសាណេ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអាណន្តដំបាចកាយុចូល ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដំបាចព្រះភោគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ សំដាប់នោះ ព្រះដំបាច ព្រះភោគទ្រង់ចូលទៅបុព្វារមោជាមិការមាតុប្បាសាណេ ជាមួយនឹងព្រះអាណន្តដំ បាចកាយុ ។ សំដាប់នោះ ព្រះដំបាចព្រះភោគ ចេញគំរឹបសម្បែកសាយ ល្អាសមយ ទ្រង់មានព្រះយន្តលនិទ្ធិកាន់ទ្រង់មានកាយុថា ម្ចាស់អាណន្ត មកយើងនឹងចូលទៅប្រស្រែងបុព្វារមោ ដើម្បីស្រាចស្រប់ខ្លួន ។ ព្រះអាណន្តដំបាចកាយុ ចូលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដំបាចព្រះភោគថា ព្រះ ករុណាព្រះអង្គ ។ វេលាម៉ោង ព្រះដំបាចព្រះភោគទ្រង់ចូលទៅប្រស្រែងបុព្វ ារមោ ជាមួយនឹងព្រះអាណន្តដំបាចកាយុ ដើម្បីស្រាចស្រប់ព្រះអង្គ ។ លុះព្រះដំបាចព្រះភោគ ស្រាចស្រប់ព្រះអង្គក្នុងស្រះបុព្វារមោ ហើយ

ចង្កុត្តរិក្ខា ឯកចរិកោ អដ្ឋាសិ កត្តានិ បុព្វសទិសានិ
 កុរុណោ(១)។ តេន ទោ បទ សមយេន រក្ខា មស្សន្ត-
 និស្ស កោសលស្ស វេតោ ធាម ធាតោ មហា-
 តុយតានិកាវិនិកេន បុព្វកោដ្ឋកា ចង្កុត្តរិក្ខ ។ អចិស្ស
 តំ ជនោ និស្សា ឯវាហោ អភិក្ខុតោ វត កោ រក្ខោ ធាតោ
 នស្សនិយោ វត កោ រក្ខោ ធាតោ ធាសានិកោ វត កោ
 រក្ខោ ធាតោ កាយុបបដ្ឋោ វត កោ រក្ខោ(២) ធាតោតិ។
 ឯវិ កុត្ត កាយស្ស ទុណយិ កកវន្តំ ឯតនេវេច ហត្ថិមេវ
 ទុ ទោ កន្ត មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ(៣) កាយុបបដ្ឋំ ជនោ
 និស្សា ឯវាហោ ធាតោ វត កោ ធាតោ ទុណហុ អញ្ញម្បិ
 កត្តិ មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ កាយុបបដ្ឋំ ជនោ និស្សា ឯវាហោ
 ធាតោ វត កោ ធាតោតិ ។ ហត្ថិម្បិ ទោ ទុណយិ
 មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ កាយុបបដ្ឋំ ជនោ និស្សា ឯវាហោ
 ធាតោ វត កោ ធាតោតិ ។ អស្សម្បិ ទោ ទុណយិ
 មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ កោណម្បិ ទោ ទុណយិ មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ

១ ខ. ម. បុព្វបដ្ឋានោ ។ ២ ខ. និស្សន ធាតោ ធាតោ វត ធាតោ ទិស្សិនិ ។
 ៣ ខ. មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ ។

ព្រង់ព្រង្គចំឡើងមក មានចំរើនមួយ ព្រង់រយធ្វើព្រះភ្នំឡូក្រាម
 ដូចជាភាយមុន ។ សម័យនោះឯង ដំរើយ្យោសេនៈរបស់ព្រះបាទ
 យសទិកោសល ត្រូវគេដេញដំប្រុងព្រះគ្រូដ៏ប្រសើរ កំភូងឡើង
 មកគឺត្រូវបញ្ជូនក្រុងក្រែង ។ មហាជនបានឃើញដំរើននោះហើយ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា យីអី ដំរើរបស់ស្តេច មានប្លែកណាស់គឺ
 យីអី ដំរើរបស់ស្តេច គួរជាទីរើលើលើណាស់គឺ យីអី ដំរើ
 របស់ស្តេច គួរជាទីជ្រុះជ្រោណាស់គឺ យីអី ដំរើរបស់ស្តេចមានកាយ
 សមរម្យណាស់គឺ ។ កាលបើមហាជន និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះទេវតាដ៏មានកាយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាព ដូច្នោះហើ
 មគ៌ត្រព្រះភ្នំដ៏ធំរើន មហាជនបានឃើញដំរើប្រសើរ មានកាយ
 សមរម្យចំរើន ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា យីអី ប្រសើរណាស់គឺ
 ប្រសើរណាស់គឺ ចូហ្ន៎ ចូហ្ន៎មហាជន បានឃើញដំរើនដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់
 មួយ ដំប្រសើរ មានកាយសមរម្យ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា យីអី
 ប្រសើរណាស់គឺ ប្រសើរណាស់គឺ ។ មហាជនទាម មហាជនបាន
 ឃើញដំរើ ប្រសើរមានកាយសមរម្យក្តី ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា យីអី
 ប្រសើរណាស់គឺ ប្រសើរណាស់គឺ ។ មហាជនទាម មហាជនបាន
 ឃើញសេនៈប្រសើរក្តី មហាជនទាម មហាជនបានឃើញនាងប្រសើរក្តី

បឋមបណ្ណសាគ ឧត្តរវិញ្ញា

ឧត្តរវិញ្ញា ទោ ឧទាយិ មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ រុក្ខវិញ្ញា ទោ
 ឧទាយិ មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ មនុស្សវិញ្ញា ទោ ឧទាយិ
 មហន្តំ ព្រហ្មន្តំ កាយុបមន្តំ ជនោ ជិស្វា វិវាហា
 ធាតោ វេទ ភោ ធាតោតិ ។ អបិ ធុនាយិ យោ
 សនេវតេ លោកេ សមារតេ សព្វញ្ញតេ សស្សមណា-
 ព្រាញ្ញណិយា មជាយ សនេវមនុស្សាយ អាត្មំ ឧ
 ការោតិ កាយេន វិហាយ មនសា តមហំ ធាតោតិ
 ព្រមីតិ ។ អច្ឆិយំ កន្ត អន្តតំ កន្ត យាវ សុភាសិតញ្ចំ
 កន្ត កកវតា ។ អបិ ធុនាយិ យោ សនេវតេ
 លោកេ សមារតេ សព្វញ្ញតេ សស្សមណា-
 ព្រាញ្ញណិយា មជាយ សនេវមនុស្សាយ អាត្មំ ឧ
 ការោតិ កាយេន វិហាយ មនសា តមហំ ធាតោតិ
 ព្រមីតិ ។ វនិញ្ញ មជាយំ កន្ត កកវតា សុភាសិតំ
 វសាយំ កាថាយំ អនុមោធាមិ

បឋមបណ្ណសាគ ឧត្តរវិញ្ញា

ខ្លាសទតាយិ មហាជនបុនយេញ្ញាសំប្រសិក្ខំ ខ្លាសទតាយិ មហាជន
 បុនយេញ្ញាសំប្រសិក្ខំ ខ្លាសទតាយិ មហាជនបុនយេញ្ញាមនុស្ស
 វិញ្ញាសំប្រសិក្ខំ ហើយកំនិយាយយំនេះថា យីតើ ប្រសិក្ខ
 ណាសំរេតិ ប្រសិក្ខណាសំរេតិ ។ ខ្លាសទតាយិ មួយទៀត បុគ្គល
 ណា ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួក
 សព្វ ព្រមទាំងសមណព្រាញ្ញណំ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព ទាំងមនុស្ស
 ជីវសេស មិនធ្វើឱ្យរំពើកក្រកំ ដោយកាយ ដោយវិចារ ដោយ
 ចិត្ត គឺថាគតហៅបុគ្គលនោះថា ពានៈគឺបុគ្គលប្រសិក្ខ ដូច្នោះដែរ ។
 ចតិព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ពាក្យនេះស្រដៀងគ្នាណាស់ ចតិព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ចំរើន ពាក្យនេះចំរើនពាក្យណាស់ ចតិព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ព្រោះ
 ពាក្យនេះ ព្រមទាំងព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់បុនពាលហើយដោយប្រវា ។
 ខ្លាសទតាយិ មួយទៀត បុគ្គលណាក្នុងលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួកសព្វ ព្រមទាំងសមណព្រាញ្ញណំ ទាំង
 មនុស្ស ជាសម្មតិទេពទាំងមនុស្សជីវសេស មិនធ្វើឱ្យរំពើកក្រកំដោយ
 កាយ ដោយវិចារ ដោយចិត្ត គឺថាគតហៅបុគ្គលនោះថា ពានៈដូច្នោះ
 ដែរ ។ ចតិព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ពាក្យវិលព្រមទាំងព្រាហ្មណ៍ទ្រង់សំរើន
 ដោយប្រវាហើយនេះ ឱ្យព្រាហ្មណ៍សូមកុំចោទនា ដោយគាត់ទាំងនេះថា

សុម្ពុទ្ធិនិក អង្គប្បវេណីយស្ស ធូនិយោ

មនុស្សក្នុង សម្ពុទ្ធិ អត្តទន្ធិ សមាហិតំ
 វិយោទំ ព្រហ្មចរេ ចិញ្ចស្សបសទេ វតំ
 យំ មនុស្សំ ធម្មស្សន្និ សព្វធម្មាធារកុំ
 ទេវចំ កំ ធម្មស្សន្និ វតំ មេ អរហតោ សុតំ
 សព្វសញ្ញាជនាភិកំ វា ធិត្វាធាតតំ
 កាមហិ ទេកុញ្ញតំ មុត្តំ សេណាវ កត្វាធំ
 សព្វេ អនុវតិ ធាតោ ហិមវាញ្ញ សិសុត្តយោ
 សព្វេសំ ធាតវាទានំ សុត្តចារោ អនុត្តរោ ។
 ធាតំ វេ កិក្កយិស្សនិ ធម ហិ កាតុំ ករោតិ សោ
 សោវត្ថំ អវិហិសា ធម ចាតា ធាតស្ស ភេ មុថ

សុម្ពុទ្ធិនិក អង្គប្បវេណីយ សុត្តនិបាត

មនុស្សតាំងឡាយ តែងមស្តាវ ព្រះសម្ពុទ្ធក្នុងណា
 ដែលជាមនុស្សជាតិ មានព្រះអង្គខ្លួន មានព្រះច័យដ៏កល់
 ចាំ ចាំនូវក្នុងផ្លូវប្រសើរ ច្រើនប្រភេទ ក្នុងព្រះនិព្វាន
 ជាទីរាប់អូចិត្ត ដល់ខ្ញុំត្រើយនៃធម៌តាំងឡើង គឺ ខន្ធ
 កាយនេះ ឆាកុំ ខ្ញុំបានព្រមព័សំណត់ នៃព្រះអរហន្តថា
 សូម្បីត្រូវទៅជា កំរើនមស្តាវ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធក្នុងនោះ
 ដែលច្រើនក្នុងចង្កូសំយោជនៈចាំនិស្សំ ចេញចាកព្រៃ
 គឺកិលេស ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ច្រើនប្រភេទក្នុងការ
 ចេញចាកកាយតាំងឡាយ ដូចជាមាស ដែលផុតចាកថ្ម
 ព្រះត្រូវជាបុគ្គលប្រសើរ ត្រូវរឿងក្នុងចង្កូសុត្តតាំងឡើង
 ដូចគ្នាជាមនុស្សដែលរុំរឿងដាងក្នុងខ្សែ (ព្រះសម្ពុទ្ធក្នុងនោះ)
 មាននាមប្រាកដប្រសើរជាងនាមមាសតាំងឡើង ។ កថាធម៌
 នឹងសំដែងខ្ញុំកុំខ្លាចដល់អ្នកតាំងឡាយ ព្រោះថាពុទ្ធនាម
 នោះ វេមចិចខ្ញុំធ្វើកំរើកាត្រក់ សេចក្តីស្របស្បៀមនឹងសេចក្តី
 មិនច្រឡំច្រឡំចាំនិព្វានោះ ទុកជាដើមនាមមុនរបស់ពុទ្ធនាម

បេឡាសា ធម្មវគ្គ

តោ ច ត្រហូចរិយំ ធរណា នាគស្ស ត្យាបរ
 សទ្ធា ហត្ថោ មហានោ ឧបេត្តា សេតទន្តវា
 សតិ តិវា សំរោ បញ្ញា វិមំសា ធម្មទិដ្ឋនា
 ធម្មកុដ្ឋិសមាគោ វិវិកោ តស្ស វាលទិ ។
 សោ ឈាយំ អស្សាសរោ អដ្ឋក្ខបសមាហិតោ
 តដ្ឋំ សមាហិតោ នាគោ បិកោ នាគោ សមាហិតោ
 សេយ្យំ សមាហិតោ នាគោ ធិសំន្តោ ចិ សមាហិតោ
 សព្វត្ថ សំរុកោ នាគោ ឯសា នាគស្ស សឡនា ។
 កុញ្ញតិ អចរដ្ឋាទិ សារដ្ឋាទិ ច កុញ្ញតិ
 យាសអដ្ឋាទិ លត្វា សន្និទិ បរិដ្ឋយេ

បេឡាសា ធម្មវគ្គ

ធមៈនិកាសទានន្ទវិក្ក ត្រហូចរិយៈ ធិសីលប្រកច
 ដោយអរិយមន្ត្រនោះជាដើមគាត់ក្រោយរបស់ពុទ្ធនាន
 មហានាគ (នោះ) មានសព្វជាប្រមោយ មានមហេតុ
 ជាភូតស មានសតិជាត មានបញ្ញាជាព្រល ការនិក
 ខ្លាំងទុកជាចុង (ប្រមោយ) មានធម៌ ធិចក្កដ្ឋាន-
 សទានិ ជាពារសម្រាប់ចំអែតពហារ មានសេចក្តីស្ងប់
 ស្ងប់ ជាកន្ទុយរបស់ពុទ្ធនាននោះ ពុទ្ធនាននោះមាន
 ឈាន មានសេចក្តីព្រាហ្ម ក្នុងការដកដង្ហើមចេញ
 មានចិត្តដក់លំខាប់ក្នុងសន្តាន កាលពុទ្ធនានដើរកំទាន
 ចិត្តដក់លំខាប់ កាលពុទ្ធនានឈរ ក៏មានចិត្តដក់លំ
 ខាប់ កាលពុទ្ធនានស្ថិត ក៏មានចិត្តដក់លំខាប់ស្ងប់
 អង្គុយ ក៏មានចិត្តដក់លំខាប់ ពុទ្ធនានបានសង្រួមក្នុង
 ព្រាហ្មនិកសំ នេះជាសម្បទានៃពុទ្ធនានពុទ្ធនាននោះ
 វែងចំអែតពហារដល់វែងមានពោស មិនបរិកោស
 កោដនដល់ពោស បានគ្រឿងបរិកោសនឹង
 គ្រឿងស្ងួតដល់ ភក្តីវៀរចង់ខ្លួនខ្លួនខ្លួនដាក់

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយយស្ស បុព្វបទ

សញ្ញាជនំ អណ្ណំ ដូលំ សត្យំ ធម្មាទ តទ្ធនំ
 យេន យេនេវ កង្កតិ អនបេក្ខាវ កង្កតិ ។
 យថាមិ ឧទកេ ជាតំ បុណ្ណិកំ ច វឌ្ឍិតិ
 ទ ឧបសិម្បតិ កោយេន សុចិត្តំ មនោវមំ
 តថេវ លោកេ សុជាតោ ទុក្ខោ លោកេ វិហរតិ
 ទ ឧបសិម្បតិ លោកេន កោយេន ចទុមំ យថា ។
 មហាគ្គំនិ មជ្ឈិមិកោ អនាហារុបសម្មតិ
 សង្ខារស្ស បសន្តស្ស ចិត្តតោតិ បុព្វតិ ។
 អក្កស្សយំ វិញ្ញាបនិ ឧបមា វិញ្ញហិ នេសិកា ។
 វិញ្ញាយន្តិ មហានិកា ធាតំ ធាតេន នេសិតំ ។
 វិគរកោ វិគរោសោ វិគរោហោ អនាសវោ
 សរិ វិជហំ ធាតោ បរិនិព្វិស្សតិ អនាសវោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយយស្ស បុព្វបទ

ផ្គាប់បង់ខ្ញុំចំណង គឺសំយោជនៈក្នុងនឹងតំ ទាំងអស់
 បើទៅគ្រងទីណា មិនមានទ្បោរគោលយខ្ញុំទីនោះ ។
 ល្អកសវែលដុះឡើង ចំរើនឡើងក្នុងទឹកមានក្លិន
 ល្អជាទីប្រកអរវៃចិត្ត មិនជាប់ដោយទឹក ដូចម្តេចមិញ
 ព្រះពុទ្ធគ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក គ្រង់គង់នៅក្នុងលោក
 ក៏មិនជាប់ដោយលោកឡើយ ដូចជាផ្កាល្អកមិនជាប់
 ដោយទឹកដូច្នោះដែរ ។ គំនរកើតឡើង រមែង
 រលង់ទៅដោយមិនមានការកើត សង្ខារទាំងឡាយ
 ស្ងប់រង្សាច់ទៅ ហៅថា រលង់ដូច្នោះ នេះជាសេចក្តី
 ឧបមាជាគ្រឿងតម្រូវ ខ្ញុំសេចក្តីនោះ វែល
 វិញ្ញាបនទាំងឡាយ បានសំដែងហើយ ។ ក្នុងមហានិកា
 រមែងនឹងច្បាស់ខ្ញុំក្នុងប្រាសាវ វែលកុទ្ធាត បានសំ-
 ដែងហើយ កុទ្ធាតវែលប្រាសចាកព្រះ ប្រាសចាក
 គោសៈ ប្រាសចាកៈមាហៈ មិនមានភាសាវែលចង់ខ្ញុំ
 សារិៈ ជាបុគ្គលមិនមានភាសាវែល មិនបរិមិត្ត ។

[៤៤] អដទោ អយស្មា អាណន្តោ បុព្វល្អាសបយំ
 ធិវាសេត្វា ចត្តចិវមាធាយ យេន មិគសាលាយ
 ទុច្ចាសិកាយ ធិវសនំ តេទុបសន្តិមិ ទុបសន្តិមិ
 ចញ្ញត្តេ អាសនេ ធិសីទិ ។ អដទោ មិគសាលា
 ទុច្ចាសិកា យេធាយស្មា អាណន្តោ តេទុបសន្តិមិ
 ទុបសន្តិមិ អយស្មនំ អាណន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទិ ទោ មិគសាលា
 ទុច្ចាសិកា អយស្មនំ អាណន្តំ ឯកទេវាទ កេតិកម៌
 ធាមយំ កន្តេ អាណន្ត ភកវតា ធម្មោ ទេសិតោ
 អញ្ញោយេន យក្រ ហិ ធាម ព្រហ្មចារី ច អព្រហ្មចារី ច
 ទុកោ សមសមតតិកា កវិស្សន្តិ អភិសម្បាយំ ។
 ចិតា មេ កន្តេ បុរាណោ ព្រហ្មចារី អហោសិ អាណ-
 ចារី វិភោ មេធុនា កមធម្មា សោ កាលកតោ
 ភកវតា ព្យាគតោ សកធាតាមី សត្តោ តុសិទ៌
 កាយំ ទុបបន្ទាតំ មិត្ត(១) ចិយោ មេ កន្តេ
 ឥសិទត្តោ អព្រហ្មចារី អហោសិ សធារសន្តិដ្ឋោ

១- ម. ធារយេន ។

[៤៤] សំគាល់នោះ ព្រះគោនន្ទដ៏មានកាយ ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់
 ព្រះគ្រឿងចិវី ក្នុងបុព្វល្អាសប័យ ហើយចូលទៅកាន់លំនៅនៃមិគសាលា
 ទុច្ចាសិកា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្អែកក្អាយលើភាសនៈដែលអក្រាល
 ទុក ។ វេលានោះ មិគសាលាទុច្ចាសិកា ចូលទៅក្រព្រះគោនន្ទដ៏មាន
 កាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានផ្ទុយបង្ខំព្រះគោនន្ទដ៏មានកាយ ហើយ
 ក្អែកក្អាយទិសមគួរៗ លុះមិគសាលាទុច្ចាសិកា ក្អែកក្អាយទិសមគួរហើយ
 បានចិយាយនឹងព្រះគោនន្ទដ៏មានកាយដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោនន្ទដ៏ចំរើន
 ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រង់សំដែងហើយនេះ អូស្សក្កជន
 ដ៏ធិបតី ដោយហេតុដូច្នោះ ដូចយ៉ាងបុគ្គលកិរិយា គឺព្រហ្មចារី-
 បុគ្គល ១ អព្រហ្មចារីបុគ្គល ១ មានគន្លឹះ គ្នាក្នុងបរិវេណ ។
 បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន បិទបិទសំបុត្រចុកលា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទ្រុឌ
 ធម៌ប្រៃសីវ ប្រព្រឹត្តឆ្ងាយ វៀរចាកមេបុគ្គលដ៏ចំរើនសំអ្នកស្រុក កាល
 គាត់ធ្វើមរណកាលទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រង់ព្យាបាល ជាសកតា-
 ភាមិសត្វ បានទៅកំណត់ពូកទៅវា ក្នុងស្ថានគុសិត បពិត្រ
 លោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ចំណែកឥសិទត្ត ជាទីស្រឡាញ់នៃបិទបិទសំបុត្រ ជា
 អ្នកបិទប្រព្រឹត្តទ្រុឌធម៌ប្រៃសីវ ។ ជាអ្នកត្រេកអរនៃក្នុងប្រទានរបស់ខ្លួន

សោមី កាលកាលេ កកវតា ទ្យាកាលេ សកតាតាបិ
 សត្តា កុសិកំ កាយំ ឧបបន្ទោតិ កាដិកដិ
 បាមាយំ កន្ត អាណន្ត កកវតា ធម្មោ ទេសិកោ
 អត្តោយ្យោ យក្រ ហិ បាម ព្រហ្មចារិ ធម អព្រហ្មចារិ
 ធម ឧកោ សមសមគតិកា កវិស្សន្តិ អភិសម្បទយន្តិ ។
 ឃវិ ទោ បទេតំ កកិដិ កកវតា ទ្យាកកន្តិ ។
 អដទោ អាយស្មា អាណន្តោ មិកសាលាយ ឧបាសិកាយ
 វិវសនេ មិណ្ឌាចាតំ កហេត្វា ឧដ្ឋាយសតា បក្កាមិ ។
 អដទោ អាយស្មា អាណន្តោ បញ្ញាភតំ មិណ្ឌាចាត្រដិ-
 ក្កន្តោ យេន កកវា កេតុបស្ក័មិ ឧបស្ក័មិក្វា
 កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ វិសិដិ ។ ឯកមន្តំ
 វិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា អាណន្តោ កកវន្តំ ឯកនវេន
 វិសិដ្ឋោ ឧត្តន្តោសមយំ វិវសេត្វា បក្កិវិវា-
 តាយ យេន មិកសាលាយ ឧបាសិកាយ វិវសនំ
 កេតុបស្ក័មិ ឧបស្ក័មិក្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ វិសិដិ ។

កាលគាត់ធ្វើវេលាកាលទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់ព្យាករថា ជា
 សតាតាមិសត្វ បានទៅកើតក្នុងពួកទេវតា ក្នុងស្ថានកុសិវេរេ បពិត្រព្រះ
 កាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ អមិវេសព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់សិវេរេហើយនេះ គួរឱ្យ
 គួរដឹងដឹងបាន ដោយហេតុផ្លូវម្ដេច ដូចយ៉ាងមុន្តបរិព្វក គឺ ព្រហ្មចារិ-
 មុន្តល ។ អព្រហ្មចារិមុន្តល ។ បាមតាសិ ។ ភាគីបរលោក ។
 ភាគីបាសិ រឿងខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់ព្យាករយ៉ាងហ្នឹងហើយ ។
 យ៉ាងប៉ុន្មានព្រះកាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ហេតុ ទទួលយកចក្ខុវិស័យ បានក្នុងសំនោ
 វៃធម៌សាលាឧបាសិកាចុះហើយ ក៏ក្រោកចាកភាសនៈ ចៀសចេញ
 ទៅ ។ លុះព្រះកាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ហើយ គ្រឿងបំភ័យចិត្ត ក្នុងវេលា
 ទាញក្រោយខែកន្លះហើយ ក៏ចូលទៅក្រុងដ៏មានព្រះភោគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភោគ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះកាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំលុះព្រះដ៏មានព្រះភោគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះកាន់
 ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងទីវេលានេះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់ពាក្យ មិនដើរ
 ក្នុងមុន្តសម័យ ហើយចូលទៅកាន់សំនោវៃធម៌សាលាឧបាសិកា
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើភាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។

អថទោ កន្ត្ត មិគសាលា ឧទាសិកា យេនាហំ
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា មំ អកំវាទេត្វា ឯកបន្តំ
 ឱសិទិ ។ ឯកបន្តំ ឱសិទ្ធា ទោ កន្ត្ត មិគសាលា
 ឧទាសិកា មំ ឯកនរោច កាមំកាមំ ធានាយំ កន្ត្ត
 អាទន្ត កកវតា ធខន្ទា ទេសិតោ អញ្ជោយ្យោ យត្រ
 ហិ ធាម ត្រហ្មតារិ ម អត្រហ្មតារិ ច ឧកោ សមសម-
 តតិកា កវិស្សន្តិ អកំសម្បាយំ ។ ចិតា មេ កន្ត្ត
 ចុកណោ ត្រហ្មតារិ អហោសិ អាហារិ វិតោ មេឌុនា
 តាមធម្មា សោ កាលកតោ កកវតា ព្យាកតោ សកា-
 នាតាមិ សត្តោ តុសិតំ កាយំ ឧបបន្ទាតិ មិគុ ចំយោ
 មេ កន្ត្ត វសិទត្តោ អត្រហ្មតារិ អហោសិ សនា-
 សនុដ្ឋោ សោមិ កាលកតោ កកវតា ព្យាកតោ
 សកានាមិ សត្តោ តុសិតំ កាយំ ឧបបន្ទាតិ ។
 កាមំកាមំ ធានាយំ កន្ត្ត អាទន្ត កកវតា ធខន្ទា ទេសិតោ
 អញ្ជោយ្យោ យត្រ ហិ ធាម ត្រហ្មតារិ ច អត្រហ្មតារិ
 ច ឧកោ សមសមតតិកា កវិស្សន្តិ អកំសម្បាយន្តិ ។

បតិប្រតិភេត្តិដំបំរើន ត្រាវោន មិគសាលា ឧទាសិកា ចូលមកក្នុងប្រតិភេត្តិ
 សុចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំទូលប្រតិភេត្តិ ហើយក្នុងយក្ខន្តិទិសមគ្គ ។
 បតិប្រតិភេត្តិដំបំរើន លុមិគសាលា ឧទាសិកាក្នុងយក្ខន្តិទិសមគ្គហើយ
 ក៏បាននិយាយនឹងទូលប្រតិភេត្តិថ្មីថ្មោលថា បតិប្រតិភេត្តិដំបំរើន ធម៌ដែល
 ត្រាវោនមានប្រតិភេត្តិសំរើដឹងហើយនេះ គួរឱ្យអ្នកដឹងដឹងបាន ដោយ
 ហេតុដូចម្តេច ដូចយ៉ាងបុគ្គលតិរក្ខតិ ត្រហ្មតារិបុគ្គល ១ អត្រហ្មតារិ-
 បុគ្គល ១ មានគន្លឹះស្នា ក្នុងបរលោក ។ បតិប្រតិភេត្តិសំរើដំបំរើន
 ចំនាចសំរិះ ឈ្មោះបុកណៈ ជាអ្នកប្រតិភេត្តិដំបំរើសំរើ ប្រតិភេត្តិគ្រូ
 វៀរចាកមេដុន ជាធម៌ចល់អ្នកស្រុក កាលគាត់ធ្វើមរណកាលទៅ ត្រាវោន
 មានប្រតិភេត្តិព្យាករថា ជាសកទានាមិសត្ត បានទៅតែក្នុងក្នុងទៅតា
 ក្នុងស្ថានគុសិត បតិប្រតិភេត្តិសំរើដំបំរើន វសិទត្តៈជាទីស្រឡាញ់នៃចំនា
 ចសំរិះ ជាអ្នកចម្រើនប្រតិភេត្តិដំបំរើសំរើ ជាអ្នកប្រកាសក្នុងប្រតិភេត្តិ
 ចេសំរិះ កាលគាត់ធ្វើមរណកាលទៅ ត្រាវោនមានប្រតិភេត្តិព្យាករថា
 ជាសកទានាមិសត្ត បានទៅតែក្នុងក្នុងទៅតា ក្នុងស្ថានគុសិតដែរ ។
 បតិប្រតិភេត្តិដំបំរើន ធម៌ដែលត្រាវោនមានប្រតិភេត្តិ ត្រាវោន ត្រាវោនសំរើដឹងហើយ
 នេះ គួរឱ្យអ្នកដឹងដឹងបាន ដោយហេតុដូចម្តេច ដូចយ៉ាងបុគ្គលតិរក្ខតិ
 ត្រហ្មតារិបុគ្គល ១ អត្រហ្មតារិបុគ្គល ១ មានគន្លឹះស្នា ក្នុងបរលោក ។

ឯវំ កុត្ត អហំ កន្ត្ត មិគសាលំ ឧទាសិកំ ឯតទរោចំ
 ឯវំ ទោ បទេតំ ភតិទំ ភតវតា ព្យាភតទ្ធិ ។ តា
 ទានទ្ធិ មិគសាលា ឧទាសិកា ពាលា អព្យាភា អដ្ឋកា
 អដ្ឋកសញ្ញា កេ ទ បុរិសបុគ្គលបរេបរិយញ្ញាលោ
 ធយំទេ អាទទ្ធិ បុគ្គលា សន្តោ សិវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។
 កកទេ ទ ។ ឥទានទ្ធិ ឯតទោ បុគ្គលោ សោរោ
 ហោតិ សុទសំវាសោ អភិទទ្ធិ សព្វហ្មបារិ
 ឯតក្កវាសេទ ។ កស្ស សវិទេមិ អកតំ ហោតិ
 តាហុសព្វេមិ អកតំ ហោតិ ទិដ្ឋិយាមិ
 អប្បជំវិទំ ហោតិ សាមាយិកម្យំ វិធុតិ ទ លភតិ ។
 សោ កាយស្ស រោទា បរម្មណា ហាតាយ បរតិ
 ទោ វិសេសាយ ចានតាមិយេវ ហោតិ ទោ
 វិសេសកាមិ ។ ឥទ ចទានទ្ធិ ឯតទោ បុគ្គលោ

បតិគ្រាហន្តជំពំរើន កាលមិគសាលាទុស្សិតា មិយាយយំនិទេ
 ហើយទំគ្រាហន្តបានមិយាយទំមិគសាលាទុស្សិតាថា ម្ចាស់ទាន
 អ្វីនិទុំ ព្រះដំទានព្រះភាគព្យាភាយំនិទេហើយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 គ្រាស់ថា ម្ចាស់កាន់ មិគសាលាទុស្សិតា ជាស្រ្តីល្អ មិន
 ឆ្ងោស មានសភាពជាស្រ្តី មានសញ្ញាជាស្រ្តី ព្រះសេនាសមុទ្រចំ
 ព្យាយាម មានវិស័យមិនបានទើបទាល់ ក្នុងសេចក្តីដឹងខ្លះខ្លះ
 រឹងនឹងខ្លះខ្លះបុគ្គលទាំងនោះ ឲ្យយកកិច្ចការសំ ។ ម្ចាស់កាន់
 បុគ្គល ៦ ក្នុងនោះ មានប្រុកថ្មក្នុងលោក ។ បុគ្គលទាំង ៦ ក្នុងនោះ
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កាន់ បុគ្គលក្នុងក្នុង ក្នុងលោកនោះ ជាអ្នកស្អុយ ជាអ្នក
 មានសំពត់ស្អុយ ក្នុងសព្វហ្មបារិ វិចារិគ្រាហន្តដោយការទៅជាមួយ
 (ទំនំបុគ្គលនោះ) ។ បុគ្គលនោះ មិនបានធ្វើដោយការស្តាប់ផង មិនបាន
 ធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង មិនបានធ្វើដោយជ្រើសផង មិនបានធ្វើវិមុត្តិ
 តិ បើទំនំបុគ្គលនោះ ដែលគាត់ស្រ្តីយន្តការស្តាប់មិនសព្វកាលផង ។ លុះ
 បុគ្គលនោះ បែកគ្នាយោងតាមស្តាប់ទៅ វិចារិគ្រាហន្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 សាចស្តុន្យ មិនប្រាថ្នាទៅដើម្បីគុណវិសេស ជាអ្នកផលនៃការសាច
 ស្តុន្យមិនផលនៃគុណវិសេស ។ ម្ចាស់កាន់ បុគ្គលក្នុងក្នុង ក្នុងលោកនោះ

សោរតោ ហោតិ សុខសំវាសោ អភិទទ្ធន្តិ សព្វប្បញ្ញាបិ
 ឯកត្តវាសេន ។ តស្ស សវិនេនមិ កតំ ហោតិ
 ពាហុសទ្ធលមិ កតំ ហោតិ ទិដ្ឋិយាមិ មជិវិដ្ឋំ ហោតិ
 សាមាធិកម្មំ វិមុត្តិំ លកតំ ។ សោ កាយស្ស
 កេនា ចរម្មណោ វិសេសាយ មវេតិ នោ ហានាយ
 វិសេសកាមីយេវ ហោតិ នោ ហានកាមី ។ តត្រា-
 នទ្ធិ មហាណិកា មមិណន្តិ ឥវស្សមិ តេវ ធម្មា
 អបរស្សមិ តេវ ធម្មា កស្មា តេសំ ឯកោ ហីនោ ឯកោ
 មណីតោតិ ។ តញ្ញំ តេសំ អាទទ្ធិ ហោតិ ទិយេវត្តំ
 អហិតាយ ទុក្ខាយ ។ តត្រានទ្ធិ យាយ មុក្ខណា
 សោរតោ ហោតិ សុខសំវាសោ អភិទទ្ធន្តិ សព្វប្បញ្ញាបិ
 ឯកត្តវាសេន ។ តស្ស សវិនេនមិ កតំ
 ហោតិ ពាហុសទ្ធលមិ កតំ ហោតិ ទិដ្ឋិយាមិ
 មជិវិដ្ឋំ ហោតិ សាមាធិកម្មំ វិមុត្តិំ លកតំ ។

ជាអ្នកស្មុគ មានសំវាសជាសុខ ពួកសព្វប្បញ្ញាបិ វេទន៍ត្រេកអរដោយ
 ការនៅជាមួយនឹងបុគ្គលនោះ ។ បុគ្គលនោះ បានធ្វើដោយការស្តាប់ផង
 បានធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង បានចាក់ដុះដោយទិដ្ឋិផង បានខ្វល់ខ្វាក់
 នីមិត្តនឹងបាបផ្ទះ ដែលអាស្រ័យខ្លួនការស្តាប់ធម៌សព្វកាលផង ។ លុះ
 បុគ្គលនោះវេទន៍ព្រួយបារម្ភដោយស្តាប់ទៅ វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណ
 វិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាមសូន្យ ជាអ្នកដល់ខ្លួនគុណ
 វិសេស មិនដល់ខ្លួនសេចក្តីសាមសូន្យ ។ ម្ចាស់កាន់ខ្លួន បុគ្គលអ្នកកាន់យក
 ប្រមាណក្នុងធម៌នោះ វេទន៍ដឹងប្រមាណថា នោះជាធម៌របស់អ្នកនោះ នោះ
 ជាធម៌របស់អ្នកដទៃទៀត ចោតដូចម្តេចបានជាអ្នកចាំនោះ មានធម៌មួយ
 ចោតចាច មានធម៌មួយទៀត ។ ម្ចាស់កាន់ខ្លួន ប្រោរថា ដំណើរនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីវិនាស ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរ
 អវិជ្ជាដល់បុគ្គលចាំនោះ ។ ម្ចាស់កាន់ខ្លួន ក្នុងរឿងនោះ បុគ្គលណាថា
 អ្នកស្មុគ មានសំវាសជាសុខ ពួកសព្វប្បញ្ញាបិ វេទន៍ត្រេកអរដោយការ
 នៅ ជាមួយនឹងបុគ្គលនោះ ។ បុគ្គលនោះ បានធ្វើដោយការស្តាប់ផង
 បានធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង បានចាក់ដុះដោយទិដ្ឋិផង បានខ្វល់
 ខ្វាក់ នីមិត្តនឹងបាបផ្ទះ ដែលអាស្រ័យខ្លួនការស្តាប់ធម៌សព្វកាលផង ។

អយំ អាណន្ទ ធុត្តលោ អមុតា បុរិមេន បុត្តលេន
 អភិក្កន្តភរោ ច បណីភតរោ ច ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 ឥមញ្ញានន្ទ បុត្តលំ ធម្មស្សោតោ និព្វហតិ ។ គននន្ទរំ
 តោ ជាឈ្មេយ្យ អញ្ញាត្រ តថាគតេន ។ តស្មាតិបារានន្ទ
 មា បុត្តលេសុ បមាណិកា អហុវត្ថ មា បុត្តលេសុ ច
 បមាណំ កណ្ឌិន្ទ ។ ឧញ្ញាតិ បារានន្ទ បុត្តលេសុ
 បមាណំ កណ្ឌិន្ទោ ។ អហំ វា អាណន្ទ បុត្តលេសុ
 បមាណំ កណ្តេយ្យំ យោ វាបទស្ស មាធិសោ ។ ឥន
 បនានន្ទ ឯកចូស្ស បុត្តលស្ស កោធមាតោ អធិតតោ
 ហោតិ សមយេន សមយត្ថាស្ស លោកធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ តស្ស សវនេនមិ អកតំ ហោតិ
 ពាហុសទ្ទេនមិ អកតំ ហោតិ និដ្ឋិយានមិ អច្យជិវិដ្ឋិ
 ហោតិ សាមាយិកម្មំ វិមុត្តិំ ន លកតិ ។

បុត្តលេន បុត្តលេន ប្រសើរជាង ឧត្តមជាតិបុត្តលជាតិមុន
 លោក ។ ឡើងទៅ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បុត្តលេន ព្រោះធម្មស្សោតៈគឺ
 វិបស្សនាញាណ វែចនីកតំនាំបុត្តលេន (ឱពុទ្ធសម្រេចអាយក្ខមិ) ។
 លំដាប់គតិទោមក អ្នកណាគប្បីដឹងបានខ្លះច្រើនទៅកើត លើកលែង
 តែព្រះគោតមទេ ។ បុត្តលេន ព្រោះហេតុនោះ បុត្តលក្នុងលោក
 នេះ កុំប្រកបដោយប្រមាណ ក្នុងបុត្តលតាំងឡាយផង កុំប្រកាន់យកនូវ
 ប្រមាណក្នុងបុត្តលតាំងឡាយផង ។ បុត្តលេន ព្រោះថា បុត្តលកាន់
 យកនូវប្រមាណក្នុងបុត្តលតាំងឡាយហើយ ហៅថា ដឹករំលើនូវគុណ ។
 បុត្តលេន គឺជាគតិកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុត្តលតាំងឡាយ
 បាន ឬបុត្តលណាប្រវែលនឹងគោតម (គឺគប្បីកាន់យកនូវប្រមាណក្នុង
 បុត្តលតាំងឡាយបានដែរ) ។ បុត្តលេន បុត្តលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មានសេចក្តីក្រាម មិនមាន គ្របសន្តិភ័យហើយ លោកធម៌ វែចនីកត
 ឡើងដល់បុត្តលនោះ សព្វ ។ កាល ។ បុត្តលនោះ មិនបានធ្វើដោយការ
 ស្តាប់ផង មិនបានធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង មិនបានចាត់ប្តូរដោយ
 ទិដ្ឋិផង មិនបានខ្វះខាត ដែលតាមស្រយូរស្តាប់ធម៌សព្វកាលផង ។

សោ កាយស្ស ភេតា បរម្មណោ ហោយ បរេតិ
 នោ វិសេសាយ ហានតាមិយេវ ហោតិ នោ វិសេស-
 កាមី ។ ឥឡ បដានន្ទ ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស កោត-
 មាណោ អធិកតោ ហោតិ សមយេន សមយត្ថស្ស
 លោកធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ តស្ស សវនេនបិ កតំ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥឡ បដានន្ទ ឯកទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស កោតមាណោ អធិកតោ ហោតិ សមយេន
 សមយត្ថស្ស វិចីសត្ថារា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ តស្ស សវនេនបិ
 អកតំ ហោតិ ពាហុសទ្ធលេនបិ អកតំ ហោតិ
 ធិដ្ឋិយាបិ អប្បដិវិទ្ធិ ហោតិ សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិ ឈ-
 លកតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរម្មណោ ហោយ
 បរេតិ នោ វិសេសាយ ហានតាមិយេវ ហោតិ នោ
 វិសេសកាមី ។ ឥឡ បដានន្ទ ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 កោតមាណោ អធិកតោ ហោតិ សមយេន សមយត្ថស្ស
 វិចីសត្ថារា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ តស្ស សវនេនបិ កតំ
 ហោតិ ពាហុសទ្ធលេនបិ កតំ ហោតិ ធិដ្ឋិយាបិ
 បដិវិទ្ធិ ហោតិ សាមាយិកម្បិ វិមុត្តិ លកតិ ។

លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាដោយកាយស្លាប់ទៅ វែមនីប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស ជាបុគ្គលដល់
 ម្ចាស់សេចក្តីសាបសូន្យ មិនដល់ម្ចាស់គុណវិសេសឡើយ ។ ប្រាសគោនុ បុគ្គលពួក
 ក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីក្រោធ មិនមានគ្រូបសង្កត់
 ហើយ លោកនេះ វែមនីកើតឡើងដល់បុគ្គលនោះសព្វកាល ។ បុគ្គល
 នោះ បានធ្វើដោយការស្តាប់ផង ។ មេ ។ ប្រាសគោនុ បុគ្គលពួក
 ក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីក្រោធ មិនមានគ្រូបសង្កត់ហើយ វិចីសត្ថារ
 វែមនីកើតឡើង ដល់បុគ្គលនោះ សព្វកាល ។ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើ
 ដោយការស្តាប់ផង មិនបានធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង មិនបានចាត់ចូរ
 ដោយចិត្តផង មិនបានឱ្យមុត្តិ ដែលកាស្រ័យឱ្យការស្តាប់មិសព្វកាល
 ផង ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាដោយកាយស្លាប់ទៅ វែមនីប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគុណវិសេស ជាបុគ្គលដល់
 ម្ចាស់សេចក្តីសាបសូន្យ មិនដល់ម្ចាស់គុណវិសេស ។ ប្រាសគោនុ បុគ្គលពួក
 ក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីក្រោធ មិនមានគ្រូបសង្កត់ហើយ វិចីសត្ថារ
 វែមនីកើតឡើង ដល់បុគ្គលនោះសព្វកាល ។ បុគ្គលនោះ បានធ្វើ
 ដោយការស្តាប់ផង បានធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាមផង បានចាត់ចូរដោយ
 ចិត្តផង បានឱ្យមុត្តិ ដែលកាស្រ័យឱ្យការស្តាប់មិសព្វកាលផង ។

សោ កាយស្ស ភេតា ចរាធុណា វិសេសាយ ចរតិ
 នោ ហរាយ វិសេសកាមិយេវ ហោតិ នោ
 ហានកាមិ ។ កត្រានន្ទ បមាណិកា បមិណន្ទិ
 វិសេស្វចិ ភេវ ធម្មា អបស្សចិ ភេវ ធម្មា កស្មា
 ភេសំ ឯកោ ហីនោ ឯកោ បណីភោតិ ។ កត្តិ
 ភេសំ អាទន្ទ ហោតិ ធិយេវតំ អហិតាយ ធុត្តាយ ។
 កត្រានន្ទ យស្ស ធុត្តលស្ស កោធមានោ អចំតោ
 ហោតិ សមយេន សមយេត្តស្ស វិចិសង្ខារ ធុច្ឆន្ទិ ។
 កស្ស សវិននចំ កតំ ហោតិ ពហុសច្ចេនចំ កតំ
 ហោតិ ធិដ្ឋិយាចំ ចជិវិទំ ហោតិ សាមាយិកាម្បិ វិមុត្តិ
 លភតិ ។ អយំ អាទន្ទ ធុត្តលោ អមុតា ធុរិមេន ធុត្តលេន
 អភិក្កន្តកោ ច បណីកកោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
 វិសេសានន្ទ ធុត្តលំ ធម្មសេនា វិច្ឆយាតិ ។
 កននន្ទំ កោ ជាទេយ្យ អញ្ញត្រ តថាគតេន ។
 កស្មាតិហានន្ទ ហ ធុត្តលេសុ បមាណិកា អហុវតុ

លុះចុក្កលនោះ បែកបាយកងកាយភ្ជាប់ទៅ វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 គុណវិសេស មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ជាចុក្កលដល់នូវ
 គុណវិសេស មិនដល់នូវសេចក្តីសាបសូន្យ ។ ខ្នាលគានន្ទ ចុក្កលអ្នកកាន់
 យកនូវប្រមាណ វែងដ៏ប្រមាណក៏ដូចនោះជា នោះជាធម៌របស់អ្នក
 នេះ នោះជាធម៌របស់អ្នកដទៃទៀត ព្រោះហេតុអ្វី បានជាចុក្កលទាំងនោះ
 មានធម៌មួយថាវាជាច មានធម៌មួយទទួល ។ ខ្នាលគានន្ទ ព្រោះថា ដំ
 ណើរនោះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាល
 ជាយូរឥតឆ្ងល់ ដល់ចុក្កលទាំងនោះ ។ រឿងនោះ ចុក្កលណា មានសេចក្តី
 ក្រោក ធិវិចារក្របសង្កត់ហើយ វិចិសង្ខារ វែងក៏ឆ្ងល់ ដល់ចុក្កល
 នោះសព្វៗកាល ។ ចុក្កលនោះ បានធ្វើដោយការស្តាប់ដឹង បានធ្វើដោយ
 សេចក្តីព្យាយាមដឹង បានចាក់ចូរដោយទិដ្ឋិដឹង បាននូវវិមុត្តិដែលស្រួល
 ឆ្លៀតស្តាប់ធម៌សព្វកាលដឹង ។ ខ្នាលគានន្ទ ចុក្កលនេះប្រសើរជាង ទទួល
 ជាងចុក្កលដទៃមុនដំណោះ ។ រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ខ្នាលគានន្ទ
 ព្រោះធម្មសេនាភិបស្សនាញាណ ដឹកនាំនូវចុក្កលនេះ (ឱ្យបានសម្រេច
 អរិយក្ខម) ។ លំដាប់គឺនោះមក អ្នកណាធុប្បវិទីបាននូវហេតុនោះក៏គ
 លើកលែងវិទ្យាគតថាគតចេញ ។ ខ្នាលគានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ
 ចុក្កលក៏លោកនេះ កុំប្រកបដោយប្រមាណ ក្នុងចុក្កលទាំងឡាយដឹង

មា បុគ្គលេសុ ច បមាណំ កណ្ណិក្ខ ។ ទញ្ញតំ ហានន្ត
 បុគ្គលេសុ បមាណំ កណ្ណិក្ខោ ។ អហំ វា អាទន្ត
 បុគ្គលេសុ បមាណំ កណ្ណិយ្យំ យោ វា បទស្ស
 មាទិសោ ។ កាចានន្ត មិគសាលា ធុតាសិកា
 កាលា អន្សត្តា អន្តកា អន្តកសញ្ញា កេ ច បុរិស-
 បុគ្គលេបរោមិយញ្ញាលោ ។ ឥមេ ទោ អាទន្ត ច
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាថា លោកស្មី ។ យថារូបេន
 អាទន្ត សីលេន បុរាណោ សមន្តាគតោ អហោសិ
 តថារូបេន សីលេន ឥសិទត្តោ សមន្តាគតោ អភវិស្ស
 ធយេន បុរាណោ ឥសិទត្តស្ស តតិម្បិ អញ្ញស្ស ។
 យថារូបាយ ច អាទន្ត បញ្ញាយ ឥសិទត្តោ សមន្តា-
 គតោ អហោសិ តថារូបាយ បញ្ញាយ បុរាណោ
 សមន្តាគតោ អភវិស្ស ធយេន ឥសិទត្តោ បុរាណស្ស
 តតិម្បិ អញ្ញស្ស ។ ឥតិ ទោ អាទន្ត ឥមេ
 បុគ្គលា ទរោ ឯកត្ថំ ហិយាតិ ។

កុំប្រកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយផង ។ ម្ចាស់អាទន្ត ច្រៀម
 ថា កាលបុគ្គលកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយ ហៅថា ជីក
 រំលឹន្តវុំគុណ ។ ម្ចាស់អាទន្ត គេហគកាន់យកនូវប្រមាណ ក្នុងបុគ្គល
 ទាំងឡាយពុទ្ធ ឬបុគ្គលណាប្រហែលនឹងគេហគ (ក៏គេប្រកាន់យកនូវប្រ-
 មាណ ក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយពុទ្ធជែវ) ។ ម្ចាស់អាទន្ត មិគសាលាធុតាសិ-
 កាលាភ្នំ ជាស្រ្តីល្អផង មិនល្ងាស មានសភាពជាស្រ្តី មានសញ្ញាជា
 ស្រ្តី គ្រួសារម្ចាស់ម្តងទាំងឡាយណាភ្នំ មានវិស័យមិនបាច់ទិសទាយ
 ក្នុងសេចក្តីដឹងនូវជំនុំយុវជននឹងទង់ របស់បុរសបុគ្គល បុគ្គលទាំងពីរនោះ
 ខ្លាញ់អំពីម្ចាស់រស់ ។ ម្ចាស់អាទន្ត បុគ្គល៦ ពួកនេះឯង មានប្រុកដក្ក
 លោក ។ ម្ចាស់អាទន្ត បុរាណទុបាសកប្រកបដោយសីល មានសភាព
 យ៉ាងណា ឥសិទត្ត ក៏ប្រកបដោយសីល មានសភាពយ៉ាងនោះដែរ គេ
 បុរាណទុបាសក មិនបាច់ដឹងនូវគតិរបស់ឥសិទត្តក្នុងលោកនេះឡើយ ។
 ម្ចាស់អាទន្ត ឥសិទត្តប្រកបដោយបញ្ញា មានសភាពយ៉ាងណា បុរាណ-
 ទុបាសក ក៏ប្រកបដោយបញ្ញា មានសភាពយ៉ាងនោះដែរ គេឥសិទត្ត
 មិនបាច់ដឹងនូវគតិរបស់បុរាណទុបាសក ក្នុងលោកនេះឡើយ ។ ម្ចាស់
 អាទន្ត បុគ្គលទាំងពីរនោះនេះ មានសេចក្តីសាបសូន្យចាកអង្គ១ ដូច្នេះឯង។

(៤៧) ឧប្បន្ទវិញ្ញាណ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិ-
 ណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ ធុត្តំ អស្សុកោ
 អនន្ទិកោ ឥណំ អាធិយេតិ ឥណាណាធម្មិ កិច្ចាប្រ
 ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ ឥណំ អាធិយេតិ
 វឌ្ឍិ បដិស្សុណាតិ វឌ្ឍិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី
 កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ
 ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ វឌ្ឍិ បដិស្សុណាតិ
 កាលាភតំ វឌ្ឍិ ន ទេតិ ទោទេន្តិមិ មំ ទោទេនាមិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ
 កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ
 ទោធិយេនា ទ ទេតិ អនុចរន្តិមិ មំ អនុចរិយាមិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។

(៤៨) ខ្នាតកិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិ-
 ណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ អស្សុកោ
 អនន្ទិកោ ឥណំ អាធិយេតិ ឥណាណាធម្មិ កិច្ចាប្រ
 ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ ឥណំ អាធិយេតិ
 វឌ្ឍិ បដិស្សុណាតិ វឌ្ឍិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី
 កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ
 ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ វឌ្ឍិ បដិស្សុណាតិ
 កាលាភតំ វឌ្ឍិ ន ទេតិ ទោទេន្តិមិ មំ ទោទេនាមិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។ ឯវំ
 កន្ត ។ យម្បិ កិច្ចាប្រ ធុត្តំ អស្សុកោ អនន្ទិកោ
 ទោធិយេនា ទ ទេតិ អនុចរន្តិមិ មំ អនុចរិយាមិ
 កិច្ចាប្រ ធុត្តំ លោកស្មី កាមភោគិណោតិ ។

ឯវិ កន្ត ។ យម្បិ ភិក្ខុវេ ធម្មិវិញ្ញា អស្សុកោ
 អនុវិញ្ញា អនុវិយមាណោ ធម្មិ កន្តនិមិ ធម្មិ
 ធម្មិវិញ្ញា ភិក្ខុវេ ធម្មិវិញ្ញា លោកស្មី កាមភោតិណោ ។
 ឯវិ កន្ត ។ ភិក្ខុ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មិវិញ្ញា ធម្មិ
 លោកស្មី កាមភោតិណោ ឥណ្ឌាធម្មិ ធម្មិ
 លោកស្មី កាមភោតិណោ វិញ្ញិមិ ធម្មិ លោកស្មី
 កាមភោតិណោ ចោធម្មិ ធម្មិ លោកស្មី កាម-
 ភោតិណោ អនុវិយមិ ធម្មិ លោកស្មី កាមភោតិណោ
 ធម្មិវិញ្ញា ធម្មិ លោកស្មី កាមភោតិណោ ។ ឯវិមេវ
 ទោ ភិក្ខុវេ យស្ស កស្សនិ សន្តា ធម្មិ កុសលេសុ
 ធម្មិ ហិរិ ធម្មិ កុសលេសុ ធម្មិ ឧត្តម្បិ
 ធម្មិ កុសលេសុ ធម្មិ វិយំ ធម្មិ កុសលេសុ
 ធម្មិ ចន្ទា ធម្មិ កុសលេសុ ធម្មិ ។ អយំ
 វុទ្ធវិ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស វិទយេ ធម្មិវិញ្ញា អស្សុកោ
 អនុវិញ្ញា សទា សោ ភិក្ខុវេ ធម្មិវិញ្ញា អស្សុកោ

ព្រហ្មណ្ណព្រហ្មណ្ណ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលទ័លក្រ មិន
 បានវិញ្ញាបនបត្រ មិនបានជាបុគ្គលសុកស្តម្ភ ការបើគេវេញនាមទា
 ក៏មិនបានឱ្យគេ គេវិមនិច្ចប្បវិញ្ញាបនបត្រដោយចំណងណា ខ្មាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ ចំណងនោះជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គលក្នុងលោកវិវេរ ។
 ព្រហ្មណ្ណព្រហ្មណ្ណ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេចក្តីទ័លក្រក្តី
 ក៏ជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គលក្នុងលោក ការកាន់យកឱ្យចំណុលក្តី ក៏
 ជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គលក្នុងលោក ក៏តើចង់ការក្តី ក៏ជាទុក្ខនៃកាម-
 ភោតិបុគ្គលក្នុងលោក ការធិនិចារក្តី ក៏ជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គល
 ក្នុងលោក ការវេញនាមទារក្តី ក៏ជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គល ក្នុងលោក
 ការចងក្តី ក៏សុទ្ធតែជាទុក្ខនៃកាមភោតិបុគ្គល ក្នុងលោកដោយ
 ពិន ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ មិនមានសព្វ ក្នុង
 កុសលធម៌ មិនមានហិរិ ក្នុងកុសលធម៌ មិនមានឧត្តម្បិ ក្នុងកុសលធម៌
 មិនមានវិយៈ ក្នុងកុសលធម៌ មិនមានចន្ទា ក្នុងកុសលធម៌ ក៏យ៉ាង
 ដូច្នោះវិវេរ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលទ័លក្រ មិន
 បានវិញ្ញាបនបត្រ មិនបានជាបុគ្គលសុកស្តម្ភ ក្នុងអាយុវិធី
 ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលទ័លក្រនោះឯង មិនបានវិញ្ញាបនបត្រ

អនន្ទិកោ សន្ទាយ អសតិ កុសលេសុ នម្មេសុ
 ហិរិយា អសតិ កុសលេសុ នម្មេសុ ឧត្តម្យេ អសតិ
 កុសលេសុ នម្មេសុ វិរិយេ អសតិ កុសលេសុ
 នម្មេសុ ចក្កាយ អសតិ កុសលេសុ នម្មេសុ
 កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ
 មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ ។ ឥន្ទស្ស ឥណ្ឌានាមន្តិ
 វនាមិ ។ សោ តស្ស កាយទុច្ឆរិតស្ស
 ចដិច្ឆាននហេតុ ចាចិតំ ឥច្ឆំ បណិទហិតំ មា មំ
 ជញ្ញតិ ឥច្ឆតិ មា មំ ជញ្ញតិ សំកាយេតិ មា មំ
 ជញ្ញតិ វាចំ កាសតិ មា មំ ជញ្ញតិ
 កាយេន ចរក្កមតិ ។ សោ តស្ស វដិទុច្ឆរិតស្ស
 ចដិច្ឆាននហេតុ ។ ចេ ។ សោ តស្ស មនោទុច្ឆរិតស្ស
 ចដិច្ឆាននហេតុ ចាចិតំ ឥច្ឆំ បណិទហិតំ មា មំ
 ជញ្ញតិ ឥច្ឆតិ មា មំ ជញ្ញតិ សំកាយេតិ មា មំ
 ជញ្ញតិ វាចំ កាសតិ មា មំ ជញ្ញតិ កាយេន
 ចរក្កមតិ ។ ឥន្ទស្ស វន្យិយា វនាមិ ។

មិនបានជាបុគ្គលសុភស្តុក កាលបើមិនមានសច្ច ក្នុងកុសលធម៌ មិនមាន
 ហិរិ ក្នុងកុសលធម៌ មិនមានឧត្តម្យៈ ក្នុងកុសលធម៌ មិនមានវិរិយៈ ក្នុង
 កុសលធម៌ មិនមានចក្កា ក្នុងកុសលធម៌ហើយ វេទន៍ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិត
 ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយចិត្ត ។ គថា-
 គតោលនូវអំពើនេះថាជា ការកាន់យកច្នៃបិណ្ឌលរបស់បុគ្គលនោះ ។
 បុគ្គលនោះ វេទន៍ដ៏កល់ខុកខ្លុះសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ព្រោះហេតុនៃការ
 ចំទុំផ្គុំផ្គុំកាយទុច្ឆរិតនោះ ប្រាថ្នាមិនឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួន ត្រិះរិះមិនឱ្យ
 ជនណាស្គាល់ខ្លួន កោលនូវវាចាមិនឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួន ប្រឹងប្រែង
 ដោយកាយ មិនឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួនឡើយ ។ បុគ្គលនោះ ព្រោះហេតុនៃ
 ការចំទុំផ្គុំផ្គុំចិត្តនោះ ។ ចេ ។ បុគ្គលនោះ វេទន៍ដ៏កល់ខុកខ្លុះសេចក្តី
 ប្រាថ្នាដ៏លាមក ព្រោះហេតុនៃការចំទុំផ្គុំផ្គុំមនោទុច្ឆរិតនោះ ប្រាថ្នាមិន
 ឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួន ត្រិះរិះមិនឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួន កោលនូវវាចាមិនឱ្យ
 ជនណាស្គាល់ខ្លួន ប្រឹងប្រែងដោយកាយ មិនឱ្យជនណាស្គាល់ខ្លួន
 ឡើយ ។ គថាគតោលនូវអំពើនេះថាជា កេចិច្ចការរបស់បុគ្គលនោះ ។

តម្រូវ ចេសលា សម្រេចហើយ ឯវិហារសុ អយត្ត
 សោ អាយស្មា ឯវិហារី ឯវិសមាទារោតិ ។ ឥន្ទស្ស
 ចោទយាយ វិធានី ។ តម្រូវ អរញ្ញតតំ វា វុត្តម្ពល-
 តតំ វា សុញ្ញតារតតំ វា វិច្ឆិដិសារសហកតា
 ចាចកា អកុសលវិកត្តា សមុទាចារិ ។ ឥន្ទស្ស
 អនុចរិយាយ វិធានី ។ សុទា សោ ភិក្ខុវ
 ធុន្ទ្រោ អស្សុកោ អនុទិកោ កាយេន ធុន្ទ្រវិ
 ចរិទ្ធា វិធាយ ធុន្ទ្រវិ ចរិទ្ធា ធនសា ធុន្ទ្រវិ ចរិទ្ធា
 កាយស្ស កេតា ចរិទ្ធាណា វិរយតទ្ធនំ វា តជ្ជតិ
 តិវច្ឆានយោធិតទ្ធនំ វា ។ ចាហំ ភិក្ខុវ អញ្ញំ
 ឯកំ តទ្ធនំ សមុចស្សនិ ឯវិធាណំ ឯវិធុត្តំ^(១)
 ឯវិអន្តរាយកា អនុត្តរស្ស យោកកោមស្ស អធិតមាយ
 យថយិធំ ភិក្ខុវ វិរយតទ្ធនំ វា តិវច្ឆានយោធិតទ្ធនំ
 វា តិ ។

ធុន្ទ្រវិយំ ធុត្តំ លោកោ ឥណាណាត្ត វុត្តតិ
 ធុន្ទ្រោ ឥណាណាយ កុញ្ញមាណា វិហារតិ

១. ឯវិធុត្តំ ។

ពួកសម្រេចហើយ បុគ្គលអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ចំណាយបាចបុគ្គល
 នោះយ៉ាងនេះ ទេវឯងគិតអ្នកដ៏មានកាយនោះ ជាអ្នកធ្វើយ៉ាងនេះ
 មានសមាហារយ៉ាងនេះ ។ គេជាគន្លាតលទ្ធិអំពីនេះថា ការគិតថា
 របស់បុគ្គលនោះ ។ អកុសលវិកត្តៈដ៏លាមកដែលប្រកបដោយសេចក្តី
 ក្តៅក្រហាយ វែងផុតផុលឡើងចំពោះបុគ្គលនោះ ដែលនៅក្នុងវិគ្រក្តី
 នៅក្រោមធូបឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ក្តី គេជាគន្លាតលទ្ធិអំពីនេះថា
 ជាភារវេញនាមរបស់បុគ្គលនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទីលក្រ
 នោះឯង មិនមានវិធានរបស់ខ្លួន មិនបានជាបុគ្គលសុកស្តម្ភ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវចនា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ
 លុបបំបាត់កាយស្តាប់រាង វែងដាច់នៅក្នុងចំណងគិតនេះ ឬ ក្នុង
 ចំណងគិតលើគតិវចនា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគន្លាតលទ្ធិដែល
 ឃើញខ្លាចំណងដ៏លោមួយក្រែកយ៉ាងនេះ តំបកខ្លាសេចក្តីខ្លាចយ៉ាង
 នេះ ធ្វើខ្លាសេចក្តីខ្លាចយ៉ាងនេះ ដល់ការបានខ្លាចខ្លាចនិរន្តរៈជាទីក្រុម
 ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្តួចផ្តង់ចំណងគិត នាម ឬ
 ចំណង គិតលើគតិវចនានេះឡើយ ។

សេចក្តីទីលក្រក្តី ការកាន់យកខ្លាចំណុលក្តី ហៅថាជាខ្លាចក្នុងលោក
 បុគ្គលទីលក្រ កាន់យកខ្លាចំណុលមកចរិកាត វែងដល់បាត

គោតម អនុចរន្តិ ចំ ពន្ធនម្បិ ធិកន្តិ
 ឯកញ្ជិ ពន្ធនំ ទុក្ខំ កាមលាភាភិជយំ ។
 គោតម អរិយវិទយេ សទ្ធា យស្ស ឧ វិជ្ជតិ
 អហិកោ អនោត្តម្បិ ចាចកម្មំ វិទិត្តយោ(១)
 កាយទុក្ខវិកំ កត្វា វចិទុក្ខវិកា ធិ ច
 ខនោទុក្ខវិកំ កត្វា មា មំ ជញ្ញតិ វិជ្ជតិ ។
 សោ សំសច្ចតិ កាយេន វិចាយ ឧ ចេតសា
 ចាចកម្មំ បរិទ្កេត្តោ តត្ថ តត្ថ បុណ្ណម្បិ ។
 សោ ចាចកម្មោ ទុក្ខេនា ជាំ ទុក្ខដមត្តនោ
 ទុក្ខេនា វិណាមាធាយ កុក្ខមា នោ វិហញ្ញតិ ។
 គោតម អនុចរន្តិ ចំ សំកច្ឆា មា ឧសា ទុក្ខា
 កាមេ វិ យនិក រញ្ញ យស្ស វិច្ឆជិសារជា ។
 សោ ចាចកម្មោ ទុក្ខេនា ជាំ ទុក្ខដមត្តនោ
 យោធិមញ្ញតិ កត្វា ធិរយេ វិ មំ កជ្ជតិ

១ ៖ វិទិត្តយោ ។

ព្រោះបាទុនោះ គួរដឹងជាម្ចាស់ វេទនាដែលតាមបុគ្គលនោះ
 បុគ្គលនោះ វេទនាដែលផ្លូវចំណង ចំណងនេះឯង ជាទុក្ខនៃ
 បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាខ្លះកាមនឹងលាភវិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងអរិយ-
 វិទីយដ្ឋាននេះ បុគ្គលណា មិនមានសទ្ធា មិនមានហិក
 មិនមានឧត្តម្បិៈ ជាអ្នកបំប៉នខ្លួនបុគ្គល ធ្វើខ្លួនកាយទុក្ខវិក
 ផង វិចិត្តទុក្ខវិកផង មនោទុក្ខវិកផង ហើយប្រាថ្នាមិនឲ្យផន
 ដទៃស្គាល់ខ្លួនឡើយ ។ បុគ្គលនោះ វេទនាញាប់ញ័រ
 ដោយកាយ ដោយវចនា ឬដោយចិត្ត ឈ្មោះថា បំប៉នខ្លួន
 បុគ្គលឡើយ ។ ក្នុងវិទីនោះ ។ បុគ្គលនោះ មានកំណើតា-
 ក្រក់ដកប្រាថ្នា កាលដឹងខ្លួនកំណើតក្រក់របស់ខ្លួន វេទនាស្ថ-
 ទុក្ខដមត្តនា កាលយកខ្លួនចំណុលហើយបរិភោគ ។
 សេចក្តីនេះ ដោយចិត្តកើតឡើង កំណើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 របស់បុគ្គលដែលនៅក្នុងស្រុក ឬនៅក្នុងវិប្រាកជាទុក្ខ ដូចកូន
 ចំណុល ដែលត្រូវម្ចាស់ចំណុលដេញតាមទាវ ។ បុគ្គល
 នោះមានកំណើតក្រក់ ដកប្រាថ្នា កាលដឹងខ្លួនកំណើតក្រក់
 របស់ខ្លួន វេទនាទៅកាន់កំណើតណាមួយ ឬដាច់នៅក្នុងទីនោះ

ឯកញ្ជី ពន្ធនំ មុត្តំ យន្តា ធីរោ ចម្មត្តិ ។
 ធម្មលទ្ធម៌ កោកេហិ ធនំ ធិត្តំ មសាធរយំ
 ឧកយត្ត កាដត្តាហោ សទ្ធស្ស យរមសិលោ
 ធិដ្ឋធម្មហិតត្តាយ សម្បកយ សុខាយ ម
 ឯវាមតំ កហាដ្ឋានំ ធាកោ មុត្តំ មវត្តតិ ។
 កថេវ អរិយវិទយេ សទ្ធា យស្ស មតិដ្ឋិតា
 ហិវមនោ ម ឧត្តប្បី មញ្ញវា សីលសំវុតោ
 ឃីសោ ទោ អរិយវិទយេ សុទំ ធីវិកិ វុត្តិ ។
 ធិវាមិសំ សុទំ លទ្ធា ឧមេកុំ អធិតិដ្ឋតិ
 មក្ក ធីវាលោ ហិត្វា ចិទ្ធី អាទ្ធិកិយោ
 លាវនាធំ ឧបសម្បដ្ឋ ឯកោធិ ធិមកោ សកោ
 ឯតំ ញត្វា យថាភូតំ សទ្ធសញ្ញាដធកុយេ
 សទ្ធសោ អនុចាធាយ សន្មា ធិត្តំ វិមុត្តតិ ។

អ្នកមានប្រាជ្ញា វេទន៍វុត្តស្រឡះចាកចំណង ដែលជាទុក្ខ
 គំនុំ ។ បុគ្គលភ្នំចំនួនប្រាំបួនដោយឱ្យខានដោយភាគៈ
 ដែលបានមកដោយធម៌ ការកាន់យកដំនែរកងធម៌ទាំងពីរនោះ
 វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បី
 រសចក្ខុសុខក្នុងបរិលោកផង របស់បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា ជាអ្នក
 ស្វែងរកផ្លូវ បុណ្យគិរិយាបិណ្ឌុរៈ វេទន៍ចំរើនដល់គ្រូបាស្ត
 ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។ ក្នុងអាយុវិវេក បុគ្គលណា
 មានសទ្ធាដ៏កល់ទៅ មានហិរិ មានឧត្តប្បៈ មានមញ្ញ
 សង្រួមក្នុងសីល បុគ្គលខ្ពំឯង ទើបហៅថា រស់នៅ
 ជាសុខក្នុងអាយុវិវេក ។ បុគ្គលបានខ្ពស់រសចក្ខុសុខ ប្រាស
 ចាកភាពិសៈ វេទន៍ដ៏កល់ចិត្តជាទេចតា លរបងខ្លូរិវិវាណៈ
 ទាំង ៥ ហើយប្រាសចក្ខុសុខយាមជាទិព្វ បានដល់ផ្លូវ
 យានទាំងឡាយ ជាបុគ្គលមានចិត្តខ្ពស់ឯក មានមញ្ញ
 មានស្មារតី ចិត្តកំរិតស្រឡះដោយប្រពៃ ព្រោះដើរផ្លូវ
 ហេតុខ្ពំៈតាមពិត ព្រោះទិព្វបានប្រកាន់យក ដោយប្រការៈ
 ទាំងឡាយ ក្នុងការរស់នៅ វៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ។

តស្ស សន្តាវិមុត្តស្ស ញាណំ មេ ហោតិ តាធិនោ
 អកុច្ចា មេ វិមុត្តិភិ កវសញ្ញាជនត្ថយេ ។
 ឯតំ ទោ ចរមំ ញាណំ ឯតំ សុខមទុក្ខំ
 អសោកំ វិជំ ទេមំ ឯតំ អាណាប្យា មុត្តមន្តិ(១) ។
 (២៦) ឯតំ សមយំ អាយស្មា មហាទុក្ខោ
 ទេវីសុ វិហរតិ សញ្ញាតិយំ ។ តត្រ ទោ អាយស្មា
 មហាទុក្ខោ ភិក្ខុ អមន្តេសិ អាវុសោ ភិក្ខុវោតិ ។
 អាវុសោតិ ទោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ មហាទុក្ខស្ស
 ចត្វស្ស្យសុំ ។ អាយស្មា មហាទុក្ខោ ឯតទរោច វេទ
 អាវុសោ ធម្មយោតា ភិក្ខុ ឈាយិ ភិក្ខុ អប្បសារនេន្តិ

១ អន្តិកាយំ អាណាប្យាមុត្តមន្តិ វិស្សតិ ។

បុគ្គលនោះ លុះបានចំគុំផ្តុំស្រឡះ ដោយប្រពៃហើយជា
 បុគ្គលមិនក្រើកដោយរលាកធម៌ វែមនឹងបានបញ្ចវេទនា
 ញាណថា មុត្តិរបស់គាត់គ្រប់មិនបានក្រើកដូច្នោះ កើត
 ឡើងក្នុងកិរិយាអស់ទៅនៃការសំយោជនៈ ។ ញាណខ្លះ
 ឯងជាញាណដ៏ខ្ពស់ សេចក្តីសុខក្នុងអន្តរិយស្តី ជាសុខ
 កេសេចក្តីសុខដ៏ខ្ពស់ក្រៃលែងជាងគេ ឯតទរោចសេចក្តីសោក
 ប្រាសចាកផ្លូវ គឺតិរលេស ជាទីរក្សម កេសេចក្តីសុខ
 ខ្លះជាបុណ្យជាតិក្នុងការវិនិច្ឆ័យនៃបុគ្គលមិនបានចំណូល ។
 (២៦) សម័យមួយ ព្រះមហាបុគ្គលីបានកាយ ទៅក្នុងនិមម
 ឈ្មោះសញ្ញាតិ ដ៏គំរែដន់ឈ្មោះចតិ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះមហាបុគ្គលីបាន
 កាយ បានដេរេវតាហៅកិក្ខុទាំងឡាយមកថា ឃ្លាសកុវុសាភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ បានខ្ពស់ស្តាប់ដេរេវតា ព្រះមហាបុគ្គលីបានកា
 យថា កាវុសាដូច្នោះ ។ ព្រះមហាបុគ្គលីបានកាយ បានដេរេវតាដូច្នោះថា
 ឃ្លាសកុវុសាទាំងឡាយ ពួកធម្មយោតិក្ខុ (ភិក្ខុអនុញ្ញាយាមក្នុងធម៌) (១)
 ក្នុងសាសនានេះ បន្តបញ្ចប់ពួកឈាយិកិក្ខុ (ភិក្ខុអនុមាណយាម) ថា

១ សំពើយករណ្ណបិណ ។ អន្តិកាយ ។

ឥតេ ចន ឈាយិណត្តា ឈាយិណត្តាតិ ឈាយន្តិ
 ចជ្ឈាយន្តិ កិញ្ញិមេ ឈាយន្តិ កិញ្ញិមេ ឈាយន្តិ
 កាថញ្ញិមេ ឈាយន្តិ ។ តត្ថ ធម្មយោកា ច ភិក្ខុ
 ធម្មសីនន្តិ ឈាយិ ច ភិក្ខុ ធម្មសីនន្តិ ច ច តហុជន-
 ហិតាយ មដិច្ចា ហោន្តិ តហុជនសុទាយ តហុជា
 ននស្ស អត្តាយ ហិតាយ សុទាយ នេវមនុស្សានំ ។
 នន មនាវុសា ឈាយិ ភិក្ខុ ធម្មយោកេ ភិក្ខុ
 អប្បសាននន្តិ ឥតេ ចន ធម្មយោកត្តា ធម្មយោកត្តាតិ
 ទទ្ធតា ទទ្ធស្សា ចេសា ឌុឡា វិកិណ្ណវាទា ឌុដ្ឋស្ស-
 តិចា អសម្មជាទា អសមាហិតា វិញ្ញន្តិក្ខា ទាកដិ-
 ច្រិយា កិញ្ញិមេ ធម្មយោកា កិញ្ញិមេ ធម្មយោកា
 កាថញ្ញិមេ ធម្មយោកាតិ តត្ថ ឈាយិ ច ភិក្ខុ
 ធម្មសីនន្តិ ធម្មយោកា ច ភិក្ខុ ធម្មសីនន្តិ ច
 ច តហុជនហិតាយ មដិច្ចា ហោន្តិ តហុជន-
 សុទាយ តហុជា ននស្ស អត្តាយ ហិតាយ

ភិក្ខុទាំងនេះគឺថា យើងជាអ្នកមានឈាន យើងជាអ្នកមានឈាន
 ចុះភិក្ខុទាំងនេះ គឺភិក្ខុ ភិក្ខុទាំងនេះ គឺជាដើម្បីភិក្ខុទាំងនេះ គឺដោយ
 យេនុភិ ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ឯពួកធម្មយោកភិក្ខុ ក៏មិនជ្រះថ្លា
 ពួកឈាយភិក្ខុក៏មិនជ្រះថ្លា ទាំងមិនបានប្រតិបត្តិ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់
 ផលច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ផលច្រើន ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ផលច្រើន ដល់ទៅកាសិវិចារណសាស្ត្រ
 ទាំងឡាយ ឬ ធម្មយោកាទាំងឡាយ ឯពួកឈាយភិក្ខុ ក៏ស្រឡាតាម
 វេទនិយមន្ត្រីបធម្មយោកភិក្ខុ ភិក្ខុទាំងនេះ ជាអ្នកមានចិត្តធ្លាក់ទ្រើង
 មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តយូរវែង មានមារី មានវារាយណយ
 មានសត្វវិនិច្ឆ័យ មិនបានដឹងព្រម មានចិត្តមិនដឹងមាំ មានចិត្តរំលោភ
 មានជ្រុយទាំងនេះ ជាប្រាសាទ គឺថា យើងជាអ្នកមានព្រួយមកដល់
 យើងជាអ្នកមានព្រួយមកដល់ ភិក្ខុទាំងនេះ ជាធម្មយោកភិក្ខុ ភិក្ខុទាំងនេះ
 ជាធម្មយោកដើម្បីភិក្ខុទាំងនេះ ជាធម្មយោកដោយហេតុភិ បណ្តា
 ភិក្ខុទាំងនោះ ឯពួកឈាយភិក្ខុ ក៏មិនជ្រះថ្លា ពួកធម្មយោកភិក្ខុ ក៏មិន
 ជ្រះថ្លា ទាំងមិនបានប្រតិបត្តិ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ផលច្រើន
 ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ផលច្រើន ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍

តំ កំស្ស ហេតុ ។ អន្តរិយា ហេតេ អាវុសោ បុគ្គលា
 ទុល្លកា លោកស្មី យេ អបតំ ធាតុំ កាយេន
 ដុសិទ្ធា វិហរន្តិ ។ តស្មាតិហារុសោ ឯវំ សិក្ខិត្យំ
 ណាយិ សមាធា ធម្មយោតចំ ភិក្ខុនំ វណ្ណំ
 ភាសិស្សាមាតិ ។ ឯវត្តា វេ អាវុសោ សិក្ខិត្យំ ។ តំ
 កំស្ស ហេតុ ។ អន្តរិយា ហេតេ អាវុសោ បុគ្គលា
 ទុល្លកា លោកស្មី យេ កម្មីអត្ថបដំ បញ្ញាយ
 អតិវិជ្ជបស្សន្តិកំ ។

(៤៧) អដំទោ មោឡិយសិវកោ ចរិទ្ធាជកោ
 យេន កតវំ តេនបស្សន្តិមិ ឧបស្សន្តិមិទ្ធា កតវតា សន្តិ
 សន្មោនិ សន្មោននិយំ កតំ សារាណិយំ វិគិសាមទ្ធា
 ឯកមន្តំ និសិទំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ទោ
 មោឡិយសិវកោ ចរិទ្ធាជកោ កតវន្តំ ឯកនវេន
 សន្តិដ្ឋិកោ ធនោ សន្តិដ្ឋិកោ ធនោតិ កន្តេ វុទ្ធតិ
 កំភាវតា ទុទា កន្តេ សន្តិដ្ឋិកោ ធនោ មោតិ
 អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឧបទយិកោ បច្ចុត្តំ
 មនិកត្វោ វិញ្ញហិតិ ។ តេនហិ សិវកោ

រឿនិទោប្រោហេតុភ្នំ ។ ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ ប្រោហេ បុគ្គល
 ណា បានជាសម្រេចផ្លូវន.តុ ឃ្លោកេមនៈ ដោយតាមកាយហើយ
 បុគ្គលនោះជាបុគ្គលអស្សាវ្យ កេបានដោយក្រក្កដិលោក ។ ម្នាលភាវុសា
 ទាំងឡាយ ប្រោហេតុនោះ កិក្កដិសាសនានេះ គួរសិក្សាយ៉ាង
 នោះ យើងជាពួកយាយនិង មិននិយាយសរសើរពួកធម្មយោគនិក្ក ។
 ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បសិក្សាយ៉ាងនោះចុះ ។
 រឿនិទោ ប្រោហេតុភ្នំ ។ ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ ប្រោហេ បុគ្គល
 ណាគ្រាសដឹង ឃើញខ្លះចំណែកនៃធម្មចម្រើន ដោយប្រាថ្នា
 ហើយ បុគ្គលនោះជាបុគ្គលអស្សាវ្យ កេបានដោយក្រក្កដិលោក ។

(៤៨) (នារនារ មោឡិយសិវកចរិទ្ធាជក (ចរិទ្ធាជកឃ្លោកមោឡិយ-
 សិវកៈ) ចូលទៅដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីកាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលចំពោះក្បាលដល់ក្តីក
 រាយនឹងព្រះក្បាលដល់ក្តីក ហើយក៏គន្ធាយក្តីសមម្ភារៈ លុះចរិទ្ធា-
 សិវកចរិទ្ធាជកអន្តរិយកន្តីសមម្ភារៈហើយ ក៏ត្រាចបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគចុះចូល បតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថា សន្តិដ្ឋិកនិមិ សន្តិដ្ឋិកនិមិ
 បតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះសន្តិដ្ឋិកនិមិ អកាលិកនិមិ ឯហិបស្សិកនិមិ ឧបទ-
 យិកនិមិ បច្ចុត្តំ វេទនត្វោ វិញ្ញហិតិ កេដុចម្ពេច។ ម្នាលសិវកៈ ដើម្បីចុះ

កញ្ញាវត្ថុ បដិបុត្តិស្សាមិ យថា តេ ទមេយ្យ តថា ឯ
 ព្យាករយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញសិ សិវកា សន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ លោកំ អត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ លោកោតិ បដាទាសិ
 អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោកំ ធម្មំ មេ អជ្ឈត្តំ លោកោតិ
 បដាទាសិ ។ ឃិវំ កន្តេ ។ យំ ទោ ភ្នំ សិវកា
 សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោកំ អត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ លោកោតិ
 បដាទាសិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោកំ ធម្មំ មេ អជ្ឈត្តំ
 លោកោតិ បដាទាសិ ឃិវំ ទោ សិវកា សន្តិដ្ឋិកោ
 ធម្មោ ហោតិ ។ ថេ ។ តំ កី មញ្ញសិ សិវកា សន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ ធាសំ ។ ថេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ មោហំ សន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ លោកធម្មំ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ធាសធម្មំ សន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ មោហធម្មំ អត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ មោហា-
 ធម្មោតិ បដាទាសិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ មោហធម្មំ
 ធម្មំ មេ អជ្ឈត្តំ មោហធម្មោតិ បដាទាសិ ។

គថា គន្ធិនីស្សាបទៅក្នុងកិញ្ច ក្នុងហេតុខ្លះ ក្នុងកថាចិត្តយានីណា គម្បី
 ដោយស្រាយសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះទេ ។ ម្ចាស់សិវកៈ ក្នុងសំខាន់ខ្លះហេតុ
 នោះផ្សេងៗ កាលលោកៈមានក្នុងសន្តានក្តី ក្នុងដីច្បាស់ថា លោកៈ
 មានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញ កាលលោកៈមិនមានក្នុងសន្តានក្តី ក្នុងដី
 ច្បាស់ថា លោកៈមិនមានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញដែរ ។ ព្រហ្មណ
 ព្រហ្មណ ។ ម្ចាស់សិវកៈ កាលលោកៈ មានក្នុងសន្តានក្តី ក្នុងដីច្បាស់ថា
 លោកៈមានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញ កាលលោកៈមិនមានក្នុងសន្តានក្តី
 ក្នុងដីច្បាស់ថា លោកៈមិនមានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញ ដោយហេតុ
 ណា ម្ចាស់សិវកៈ យ៉ាងនេះហើយ ថា សន្តិដ្ឋិកមិ ។ ថេ ។ ម្ចាស់សិវកៈ
 ក្នុងសំខាន់ខ្លះហេតុនោះផ្សេងៗ កាលលោកៈមានក្នុងសន្តានក្តី ។ ថេ ។
 កាលលោកៈមានក្នុងសន្តានក្តី កាលលោកៈមិនមានក្នុងសន្តានក្តី ទោស-
 ធម៌មានក្នុងសន្តានក្តី ទោហធម៌មានក្នុងសន្តានក្តី ក្នុងដីច្បាស់ថា ទោហ-
 ធម៌មានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញ កាលទោហធម៌ មិនមានក្នុងសន្តានក្តី
 ក្នុងដីច្បាស់ថា ទោហធម៌ មិនមានក្នុងសន្តានរបស់តាតាអញដែរ ។

បដិប្បដិស្សាមិ យថា តេ ទមេយ្យ តថា ធំ
 ព្យាភបយ្យាសិ តំ កី មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ សន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ វា អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វា កោតិ បដាទាសិ អសន្តំ
 វា អជ្ឈត្តំ វា ធម្មិ មេ អជ្ឈត្តំ វា កោតិ បដាទាសិ តិ ។
 ឯវំ កោ ។ យំ ទោ ភ្នំ ព្រាហ្មណ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ
 វា អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វា កោតិ បដាទាសិ អសន្តំ វា
 អជ្ឈត្តំ វា ធម្មិ មេ អជ្ឈត្តំ វា កោតិ បដាទាសិ
 ឯវំ ម្យំ ទោ ព្រាហ្មណ សន្តិដ្ឋិកោ ឆន្ទោ ហោតិ ។ បេ ។
 តំ កី មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ គោសំ
 សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ មោហំ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាយសន្តោសំ
 សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចីសន្តោសំ ។ បេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ
 មនោសន្តោសំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ មនោសន្តោសោតិ
 បដាទាសិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ មនោសន្តោសំ ធម្មិ មេ
 អជ្ឈត្តំ មនោសន្តោសោតិ បដាទាសិ តិ ។ ឯវំ កោ ។

អ្នកគាប់ចិត្តយ៉ាងណា គប្បីដើរស្រាយខ្យល់ខ្យល់ខ្យល់ យ៉ាងនោះចុះ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ខ្យល់ខ្យល់ខ្យល់ កាលព្រះមានក្នុង
 សន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានក្នុងសន្តានរបស់ពាក្យ កាលព្រះ
 មិនមានក្នុងសន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះមិនមានក្នុងសន្តានរបស់
 ពាក្យ ដដែល ។ ព្រះពុទ្ធហោ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលព្រះ
 មានក្នុងសន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានក្នុងសន្តានរបស់ពាក្យ កាលព្រះ
 មិនមានក្នុងសន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះមិនមានក្នុងសន្តាន
 របស់ពាក្យ ដោយហេតុណា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះ ហៅថា
 សន្តិដ្ឋិតិ ។ បេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ខ្យល់ខ្យល់ខ្យល់
 កាលព្រះមានក្នុងសន្តានក្តី កាលព្រះមានក្នុងសន្តានក្តី កាលព្រះ
 ជាគ្រឿងប្រឡូស្តនៃកាយព្រះ មានក្នុងសន្តានក្តី កាលព្រះជាគ្រឿងប្រឡូស្ត
 នៃវិចីទ្វារមានក្នុងសន្តានក្តី ។ បេ ។ កាលព្រះជាគ្រឿងប្រឡូស្តនៃមនោព្រះ
 មានក្នុងសន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះជាគ្រឿងប្រឡូស្តនៃមនោព្រះ
 មានក្នុងសន្តានរបស់ពាក្យ កាលព្រះជាគ្រឿងប្រឡូស្តនៃមនោព្រះ
 មិនមានក្នុងសន្តានក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ព្រះជាគ្រឿងប្រឡូស្តនៃមនោព្រះ
 មិនមានក្នុងសន្តានរបស់ពាក្យ ដដែល ។ ព្រះពុទ្ធហោ ព្រះអង្គ ។

យំ ទោ ភ្នំ ព្រាហ្មណ សន្តំ វា អជ្ឈន្តំ មនោសន្ទោសំ
 អត្ថំ មេ អជ្ឈន្តំ មនោសន្ទោសោតំ ចដាចាសិ អសន្តំ
 វា អជ្ឈន្តំ មនោសន្ទោសំ ធម្មិ មេ អជ្ឈន្តំ មនោសន្ទោ-
 សោតំ ចដាចាសិ ឯវម្បិ ទោ ព្រាហ្មណ សន្តិដ្ឋិកោ
 ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិចស្សិកោ ឧបទយិកោ
 មទ្ធក្កំ មទិកត្រោ វិញ្ញាហិតិ ។ អភិក្កន្តំ កោ តោតម
 អភិក្កន្តំ កោ តោតម ។ រេ ។ ឧទាសកំ មំ កំ តោតមោ
 តាមតុ អន្តតក្កេ ចាណុបេតំ សរណំ កតន្តំ ។

(៤៧) ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថិយំ វិហារតិ
 ដេតវនេ អនាថមិណ្ឌិកស្ស អរាមេ ។ តេន ទោ ចទ
 សមយេន អាយស្មា ច ទេហោ អាយស្មា ច សុមនោ
 សាវត្ថិយំ វិហារន្តំ អន្ធវនស្មី ។ អថទោ អាយស្មា ច
 ទេហោ អាយស្មា ច សុមនោ យេន កកវា តេនុ-
 បសន្តមិសុ ឧបសន្តមិទ្ធា កកវន្តំ អភិវាធម្មោ ឯកមន្តំ
 ធិសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទ្រោ ទោ អាយស្មា ទេហោ

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលហេតុជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃមនោព្វាមោធក្នុងសន្តាន
 ក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ហេតុជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃមនោព្វា មានក្នុងសន្តាន
 របស់កត្តាអញ កាលហេតុជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃមនោព្វាមិនមានក្នុងសន្តាន
 ក្តី អ្នកដឹងច្បាស់ថា ហេតុជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃមនោព្វា មិនមានក្នុង
 សន្តានរបស់កត្តាអញ ដោយហេតុណា ម្នាលព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះឯង
 ហៅថា សន្តិដ្ឋិកមិ កកាលិកមិ ឯហិចស្សិកមិ ឧបទយិកមិ មទ្ធក្កំ
 មទិកត្រោវិញ្ញាហិតិ ។ មតិគ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់លាស់ពេក
 ណាស់ មតិគ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់លាស់ពេកណាស់ ។ រេ ។
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំគាល់នូវទ្រព្យក្នុងជាទុក្ខសក្ការៈដល់នូវ
 សារណៈស្មើដោយដីតែចាប់ដើមកំរិត្យនេះទៅ ។

(៤៨) សម័យមួយ ព្រាជីមានព្រះកោតម្រង់ដ៏ក្នុងនៃដេតតទ
 របស់អនាថមិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថិ សម័យនោះ ព្រះទេវដ៏មាន
 កាយ ដ៏ព្រៃសុមនៈដ៏មានកាយ ទៅក្នុងអន្លង់ ជិតក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រា
 គោរ ព្រះទេវដ៏មានកាយ ដ៏ព្រៃសុមនៈដ៏មានកាយ ចូលទៅកាលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយចង្ក្រព្រាជីមានព្រះ
 ភោគហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះទេវដ៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

កកវន្តំ ឯតនកោច យោ សោ កន្តុ ភិក្ខុ អរហំ
 ទីណាសកេ វុសិតវា កកកករណីយោ ឧហិតការោ អនុ-
 ប្បត្តសនតោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជនោ សឌ្ឍនញ្ញា វិឌុត្តោ
 តស្ស ឧ ឯវំ ហោតិ អត្ថិ មេ សេយ្យោតិ វា អត្ថិ មេ
 សធិសោតិ វា អត្ថិ មេ ហីនោតិ វាតិ ។ ឥនមកោច
 អយស្មា ទេមោ ។ សមនុញ្ញា សត្តា អហោសិ ។
 អដោ អយស្មា ទេមោ សមនុញ្ញា មេ សត្តាតិ
 ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវនេត្វា ចនក្ខណំ តាត្វា
 ចញ្ញាមិ ។ អដោ អយស្មា សុមនោ អចិរប្បត្តន្ត
 អយស្មន្ត ទេមេ កកវន្តំ ឯតនកោច យោ
 សោ កន្តុ ភិក្ខុ អរហំ ទីណាសកេ វុសិតវា
 កកកករណីយោ ឧហិតការោ អនុប្បត្តសនតោ
 បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជនោ សឌ្ឍនញ្ញា វិឌុត្តោ
 តស្ស ឧ ឯវំ ហោតិ អត្ថិ មេ សេយ្យោតិ វា

កំក្រាបបង្ខំទូលព្រះដ៏មានព្រះភោគដូច្នោះ ចតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុណា
 ជាអហោធិណស្រាម មានមន្តគ្រូហ្មធាចរិយធម៌នៅចេញហើយ មានសោ-
 ទ្យសកិច្ចធ្វើចេញហើយ មានការងារកំចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន
 សម្រេចហើយ មានកវសំយោជន៍ស្រស់លើហើយ មានចិត្តអុស្សៈ
 ហើយ ព្រោះដំរើដោយប្រពៃ ភិក្ខុនារមិនមានសេចក្តីជ្រិះដោះ ឬគុណ
 ដ៏ទ្រទ្រង់ស្រីជាងគ្នាអញ្ញក្តី ប្រហែលគ្នាអញ្ញក្តី ដោយបដាដីកា
 អញ្ញក្តីយ៉ាងនេះទេ ព្រោះម្តងដ៏មានកាយ ពុទ្ធក្រាបបង្ខំទូលព្រះហើយ
 ព្រះសាស្ត្រកំសត្វព្រះហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រោះម្តងដ៏មានកាយភិក
 ជា ព្រះសាស្ត្ររបស់គ្នាអញ្ញក្តីសត្វព្រះហើយហើយ កំក្រាបចាក
 កសនៈ ក្រាបបង្ខំព្រះដ៏មានព្រះភោគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀស
 ចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ កាលព្រះម្តងដ៏មានកាយ ចៀសចេញទៅមិន
 យូរចំនួន ព្រះសុមនៈដ៏មានកាយ កំក្រាបបង្ខំទូលព្រះដ៏មានព្រះភោគដូច្នោះ
 ថា ចតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុណាជាអហោធិណស្រាម មានមន្តគ្រូហ្ម-
 ធាចរិយនៅចេញហើយ មានសោទ្យសកិច្ចធ្វើចេញហើយ មានការងារកំចុះហើយ
 មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានកវសំយោជន៍ស្រស់លើ
 ហើយ មានចិត្តអុស្សៈហើយ ព្រោះដំរើដោយប្រពៃ ភិក្ខុនារមិន
 មានសេចក្តីជ្រិះដោះនេះ មិនមានឬគុណដ៏ទ្រទ្រង់ស្រីជាងគ្នាអញ្ញក្តី

បរិបទប្បសាសន ធម្មិកវគ្គ

ធម្មិក មេ សធិសោតិ វា ធម្មិក មេ ហិណោតិ វាតិ ។
 ឥន្ទេរោច អាយស្មា សុមនោ ។ សមទុក្ខោ សក្កា
 អយោសិ ។ អថទោ អាយស្មា សុមនោ សមទុក្ខោ
 មេ សក្កាតិ ទុដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 បទត្ថិលំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថទោ កកវ
 អចិវច្ឆក្កន្តសុ អាយស្មន្ត ច ទេមេ អាយស្មន្ត ច
 សុមនេ ភិក្ខុ អាយន្តសិ វិវ ទោ ភិក្ខុវេ កុលបុត្តា
 អញ្ញំ ក្យាករោន្តិ អត្តោ ច វុត្តោ អត្តោ ច អទុបទំតោ
 អថ ច បទ ឥន្ទេកេន្ទេ មោយមុរិសា ហសមាទកា
 មញ្ញោ អញ្ញំ ក្យាករោន្តិ តេ ចត្តា វិយាតំ អាបដ្ឋន្តិកិ ។

បរិបទប្បសាសន ធម្មិកវគ្គ

មិនមានបុគ្គលដទៃប្រាំបួននឹងតាត្តាអញ្ញផង មិនមានបុគ្គលដទៃថោក
 ខាងជាតិកាត្តាអញ្ញផង ។ ព្រះសុមនៈដ៏មានកាយ បានក្រាបបង្គំ
 ទូលផ្លូវច្រើនហើយ ។ ព្រះសាស្ត្រ ក៏ច្រើនសព្វព្រះញ័យ ។ ព្រះនារ
 ព្រះសុមនៈដ៏មានកាយនិងថា ព្រះសាស្ត្ររបស់តាត្តាអញ្ញ ច្រើន
 សព្វព្រះញ័យ ហើយក៏ក្រោកចាកកាលនេះ ក្រាបផ្ទុយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគ ធ្វើប្រទេស្តិណៈហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ កាល
 ព្រះនេះដ៏មានកាយនឹងព្រះសុមនៈដ៏មានកាយ ចៀសចេញទៅ មិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភោគច្រើនត្រាស់នឹងភិក្ខុតាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ ពួកកុលបុត្ត វ័មនៈពាលនូវអបោគផលយ៉ាងនេះរងតាំង
 សេចក្តី ក៏ពួកកុលបុត្តនោះបានពាលហើយ តាំងខ្លួន ក៏ពួកកុលបុត្តនោះ
 មិនបានបង្កើនទៅដោយមាន ចំណែកមោឃបុរសពួកគ្រះ ក្នុងលោក
 នេះហាក់ដូចជាវិកល ពាលនូវអបោគផល ពួកមោឃបុរសតាំងនោះ
 នឹងផលនូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

សុត្តនិបិទេ អង្គុទ្ទនិកាយេ បុព្វនិទានេ

ន ឧស្សេស្ស ឆ ឧសេស្ស^(២)

ស មត្តេ ឆោ បដិយ្យាវ

ទិណា សញ្ញាតិ វុសិតំ

ព្រហ្មជរិយំ ចរន្តិ

សញ្ញាជនិវច្យត្តាតិ ។

[៨០] ឥន្ទ្រិយសំវារ ភិក្ខុវេ អសតិ ឥន្ទ្រិយសំវារ-
វិច្ឆស្ស ហតុបដិសំ ហោតិ សីលំ សីលេ អសតិ
សីលវិច្ឆស្ស ហតុបដិសោ ហោតិ សម្មាសមាធិ
សម្មាសមាធិម្ហំ អសតិ សម្មាសមាធិវិច្ឆស្ស ហតុបដិសំ
ហោតិ យជាភូតញ្ញាណទស្សនំ យជាភូតញ្ញាណទស្សនេ
អសតិ យជាភូតញ្ញាណទស្សនវិច្ឆស្ស ហតុបដិសោ
ហោតិ ធិត្ធិនាវិកតោ ធិត្ធិនាវិកតេ អសតិ ធិត្ធិនាវិកត-
វិច្ឆស្ស ហតុបដិសំ ហោតិ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនំ ។

២១. ម. ៩ ឧបេស្ស ។

សុត្តនិបិទេ អង្គុទ្ទនិកាយេ បុព្វនិទានេ

ព្រះទេវតាស្រពតាំងឡាយ មិនបានបង្ហាត់ខ្លួន

ទៅដោយមាន ក្នុងក្នុងបុគ្គលខ្ពស់ មិនបានបង្ហាត់ខ្លួន

ទៅដោយមាន ក្នុងក្នុងបុគ្គលទាប មិនបានបង្ហាត់ខ្លួន

ទៅដោយមាន ក្នុងក្នុងស្មើនឹងខ្លួន ព្រោះមានជាតិ

អស់ហើយ មានបន្តព្រហ្មជរិយធម៌ នៅចេញហើយ

មានចិត្តផុតស្រឡះចាកសំយោជនៈហើយ ។

[៨០] ហ្មលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើឥន្ទ្រិយសំវារៈមិនមានហើយ
សីលនៃបុគ្គលដែលវិច្ឆិកាក៏ឥន្ទ្រិយសំវារៈ ឃ្លោះថា មានទប់ទល់ស្បើយ
សាបសូន្យហើយ កាលបើសីលមិនមានហើយ សម្មាសមាធិនៃបុគ្គលដែល
វិច្ឆិកាក៏សីល ឃ្លោះថា មានទប់ទល់ស្បើយសាបសូន្យហើយ កាលបើ
សម្មាសមាធិមិនមានហើយ យជាភូតញ្ញាណទស្សនៈ នៃបុគ្គលដែលវិច្ឆិ
កាក៏សម្មាសមាធិ ឃ្លោះថា មានទប់ទល់ស្បើយសាបសូន្យហើយ កាលបើ
យជាភូតញ្ញាណទស្សនៈមិនមានហើយ ធិត្ធិនាវិកតៈនៃបុគ្គលដែលវិច្ឆិ
កាក៏យជាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ឃ្លោះថា មានទប់ទល់ស្បើយសាបសូន្យហើយ
កាលបើធិត្ធិនាវិកតៈមិនមានហើយ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈនៃបុគ្គលដែល
វិច្ឆិកាក៏ធិត្ធិនាវិកតៈ ឃ្លោះថា មានទប់ទល់ស្បើយសាបសូន្យហើយ ។

សេយ្យជាចំ វិក្កុយេ វុត្តា សាទាបលាសសម្មន្តា
 កស្ស បប្បដិកាមិ ចារិច្ឆិ កច្ចតិ កោមិ ចារិច្ឆិ
 កច្ចតិ ដេត្តមិ ចារិច្ឆិ កច្ចតិ សារោមិ ចារិច្ឆិ កច្ចតិ
 វរោ ទោ វិក្កុយេ វុត្តិយសំវេ សតិ វុត្តិយ-
 សំវេសម្មន្តស្ស ។ មេ ។ ឧបទិស្សយសម្មន្តំ ហោតិ
 វិទ្ធកិញ្ញាណទស្សន្តិ ។

[៥៤] អថទោ អាយស្មា អនន្តោ យេនាយស្មា
 សារីបុត្តោ កេតុបសន្តមិ ឧបសន្តមិកា អាយស្មតា
 សារីបុត្តន សុទ្ធិ សន្មានិ សន្មានិយំ កមំ សារា-
 ណិយំ វិកិសាមកា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទោ ទោ អាយស្មា អនន្តោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ
 ឯកនរោច កិញ្ញាវតា ទុ ទោ អារុសា សារីបុត្ត វិក្កុ
 អសុកតោ ចម្មំ សុណាតិ សុតា ធម្ម ធម្មា ន
 សន្មាសំ កច្ចន្តិ យេ ធម្ម ធម្មា ចុទ្ធ ទេកសា
 សម្មដុបុកា តេ ច សមុទាចរន្តំ អវិញ្ញាតត្វ វិជានាតិទិ ។

ខ្នារកិកុទាំងឡាយ ដូចដើមឈើដែលបិទ្ធជា ដោយចែកនឹងស្លឹក
 ត្រូវវែងដើមឈើនោះក្តី ក៏ដល់នូវការពេញលេញ សម្បក្តី ក៏ដល់នូវ
 ការពេញលេញ ត្រាយក្តី ក៏ដល់នូវការពេញលេញ ភ្លឺក្តី ក៏ដល់
 នូវការពេញលេញ យ៉ាងណាមិញ ខ្នារកិកុទាំងឡាយ កាលបើ
 វុត្តិយសំវេនោះហើយ សិរវនបុគ្គលដែលបិទ្ធជាដោយវុត្តិយសំវេ
 ។ មេ ។ វិទ្ធកិញ្ញាណទស្សនៈ ឆ្ពោះថា ធានឧបទិស្សិយបិទ្ធជា
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥៥] ព្រះនាម ព្រះគោនន្តរីមនោកាយ ចូលទៅក្រសែសារីបុត្ត
 ដ៏មនោកាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីកេរយជាមួយនឹងព្រះ
 សារីបុត្តដ៏មនោកាយ លុះបន្ទាប់ពាក្យដែលនូវកេរយ នឹងពាក្យដែលគួរ
 លើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមន្ត ។ លុះព្រះគោនន្តរីមនោកាយ អង្គុយក្នុង
 ទីសមន្តហើយ បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មនោកាយដូច្នោះថា ខ្នារ
 អារុសាសារីបុត្ត កិកុស្តបន្តវេនិដែលនូវមិនដែលស្តាប់ក្តី ធម៌ដែលកិកុ
 នោះស្តាប់ហើយ មិនដល់នូវសេចក្តីក្របក្រាមទៅវិញក្តី ពួកធម៌ណាដែល
 កិកុនោះប្រាប់បរិពាល់ដោយចិត្តក្នុងកាលមុន ធម៌យ៉ាងនោះក៏ដុះដុលឡើយក្តី
 កិកុនោះក៏ដុះដុលនូវធម៌ដែលនូវមិនប្រាប់ដឹងក្តី ដើរដោយហេតុច្នោះ ។

អាយស្មា ទោ អានន្ទោ តហុស្សុតោ បដិកាតុ
 អាយស្មន្តុញ្ញោ អានន្តិ ។ តេនហារុសោ
 សារីបុត្ត ធម្មំ សុណាហំ សាធុកំ មនសិករោហំ
 កាសិស្សានីតិ ។ វិវំ អារុសោតិ ទោ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ អាយស្មតោ អានន្តស្ស បទ្ធុស្សោសិ ។
 អាយស្មា អានន្ទោ ឯតទរោច ឥហារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ
 ធម្មំ បរិយាបុណាតិ សុត្តំ តេយ្យំ វេយ្យាករណំ កាដិ
 ឧបាសំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ វេនស្សំ យថាសុតំ
 យថាបរិយត្តំ ធម្មំ វិគ្គាវន បរសំ ទេសេតិ យថាសុតំ
 យថាបរិយត្តំ ធម្មំ វិគ្គាវន បរសំ វិចេតិ យថាសុតំ
 យថាបរិយត្តំ ធម្មំ វិគ្គាវន សជ្ឈាយំ ករោតិ យថា-
 សុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ចេតសា អនុវិចេត្តាតិ អនុ-
 វិចារេតិ មនសានុបេក្ខាតិ យស្មី អារិសេ វេន ភិក្ខុ
 វិហរន្តិ តហុស្សុតោ កាតកាតថា ធម្មធន វិធម-
 ធន មាតិកាធន តស្មី អារិសេ វស្សំ ឧបេតិ

ព្រះសារីបុត្តនិយាយថា កានន្តដ៏មានកាយ ជាតហុស្សុតស្រាប់ហើយ
 សូមកានន្តដ៏មានកាយ សំដែងនូវធម៌នោះទៅ ។ ព្រះកានន្តតបថា
 ខ្លួនកានុសោសារីបុត្ត បើប៉ុន្មោះ សូមរលោកបាត្រាបំផ្លុំធម៌ ហើយ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យល្អចុះ ចំនឹងសំដែង ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានកាយ
 បានទទួលការក្សត្រព្រះកានន្តដ៏មានកាយថា តើកានុសោ ។ ព្រះកានន្ត
 ដ៏មានកាយ ក៏និយាយដូច្នោះថា ខ្លួនកានុសោសារីបុត្ត ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ រៀននូវធម៌តិសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ ភាថា
 ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អត្តតធម្មៈ វេទនៈ សំដែងនូវ
 ធម៌ ភាមទំនងវិសេស្តចេជើនី ភាមទំនងវិសេស្ត បានរៀនសូត្រ
 ដល់ច្បុលដ៏ដោយធីស្តារ បរិច្រៀននូវធម៌ ភាមទំនងវិសេស្តចេជើនី
 ភាមទំនងវិសេស្តបានរៀនសូត្រដោយធីស្តារ ស្វាគ្យយន្តវិធម៌ ភាម
 ទំនងវិសេស្តចេជើនី ភាមទំនងវិសេស្តបានរៀនសូត្រ ដោយធីស្តារ
 ច្រើនឃើញ ។ ពិចារណាឃើញ ។ ធីតឃើញ ។ នូវធម៌ភាមទំនងវិសេស្ត
 ចេជើនី ភាមទំនងវិសេស្តបានរៀនសូត្រដោយចិត្ត ពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ជាតហុស្សុត ជាអ្នកបរេចំនូវនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិធម៌ ទ្រទ្រង់
 ធានិកា ទៅក្នុងភាពសណា កិច្ចលទៅកាន់វិស្សា ក្នុងអារិសេនា

សុត្តនិបាត អង្គទាំងបួន បិដកបិដក

តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិក្ខា បរិបុត្តតិ បរិបញ្ចតិ
 ឥនំ ភន្តិ កាដំ ឥមស្ស ក្សត្តោតិ ។ តស្ស តេ
 អរិដត្ថោវ វិវុត្តិ អនុត្តានិកកត្ត ឧត្តានិកកេត្តិ
 អនេកវិហិតេសុ ច កម្មាប្បាណិយេសុ ធម្មេសុ កត្តំ
 បដិវិចារេត្តិ ។ ឯត្តវា ធុ ទោ ភាវុសោ ណារិបុត្ត
 ភិក្ខុ អស្សុតត្ថោវ ធម្មំ សុណាតិ សុភា ចស្ស
 ធម្មា ធន សង្ខេសំ កត្តន្តិ យេ ចស្ស ធម្មា ធុរ្យ
 រេតសា សម្មជ្ជបុត្វា តេ ច សមុទានន្តិ
 អវិញ្ញាតត្ថ វិជាតាតិ ។ អន្តរិយំ ភាវុសោ អត្តតិ
 ភាវុសោ យាវ សុភាសិតក្ខំនិ អាយស្មតា អាណន្តេន ។
 ឥមេហិ ច មយំ ចហិ ធម្មេហិ សមន្តាកតំ
 អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ជាមេ ។ អាយស្មា ហិ អាណន្តា
 ធម្មំ បរិយាបុណាតិ សុត្តំ តេយ្យំ វេយ្យាការណំ កាដំ
 ឧទានំ ឥតិវុត្តតំ ជាតតំ អត្តតធម្មំ វេណុំ

សុត្តនិបាត អង្គទាំងបួន បិដកបិដក

លុច្ចលេវោវកក្កុតាំងនាវ សត្វកាលហើយ កិសាភស្តវេញដោល
 ថា បទិត្រប្រពេណាដំចំរើន ពាក្យនេះដូចម្តេច អន្តរបស់ពាក្យនេះ
 ដូចម្តេច ។ កិក្កុតាំងនាវ វេចិបក្កិញ្ញត្តិមិកំប៉ុន្តិផង ធ្វើនូវមិ
 ដែលក្រឡាវេចិវាយផង បង្កាបដំនូវសេចក្តីសន្សំយ ក្នុងនាមដែលបាន
 ប្រការច្រើន ជាទីតាំងនៃសេចក្តីសន្សំយផង ដល់កិក្កុតាំងនាវ ។ ម្នាល
 ភាវុសោ ភាវុត្ត កិក្កុតាំងនាវដែលទ្រង់មិនដែលបានស្តាប់ក្តី ធម៌ដែល
 កិក្កុតាំងនាវស្តាប់ហើយ មិនដល់នូវសេចក្តីក្រេតក្តាំងទៅវិញក្តី ពួកធម៌ណា
 ដែលកិក្កុតាំងនាវ ធ្លាប់ប៉ះពាល់ហើយដោយចិត្តក្នុងកាលមុន ធម៌ទាំងនោះ
 ក៏ដុះរុះរើទ្រង់ក្តី កិក្កុតាំងនាវ វេចិវាយដំបូរសំនុំមិដែលទ្រង់មិនធ្លាប់ដឹងក្តី
 ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណឹង ។ ម្នាលភាវុសោ អស្មារ្យភោក
 ណាស់ ម្នាលភាវុសោ ចំឡែកភោកណាស់ ព្រោះថា ពាក្យនេះ
 ព្រះភានន្តរំមានកាយ បានពោលហើយដោយប្រពៃ ។ យើង
 ប៉ាទុកនូវព្រះភានន្តរំមានកាយ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។
 ព្រោះថា ព្រះភានន្តរំមានកាយ រៀនយកនូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ
 វេយ្យាករណៈ ភាថា ទោនៈ ឥតិវុត្តៈ ជាតកៈ អត្តតធម្មៈ វេល្លៈ

[៥២] អថទោ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កម្ភិ ឧបសង្កម្ភិថ្វា ភក្កវា
 សង្កិ សង្កោនិ សង្កោនិយំ កេនំ សារណិយំ
 វិតិសារេថ្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធ
 ទោ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ ភក្កវន្តំ ឯកនារាជ
 ទត្តិយា កោ កោតម កំមជិប្បយា កំឧបវិចារ
 កំអជិដ្ឋានា កំអភិទិវេសា កំបរិយោសានាតិ ។
 ទត្តិយា ទោ ព្រាហ្មណ កោតាជិប្បយា បញ្ញាបវិចារ
 ពលាជិដ្ឋានា បវរិអភិទិវេសា វស្សិយបរិយោ-
 សានាតិ ។ ព្រាហ្មណា បទ កោ កោតម
 កំមជិប្បយា កំឧបវិចារ កំអជិដ្ឋានា កំអភិទិវេសា
 កំបរិយោសានាតិ ។ ព្រាហ្មណា ទោ ព្រាហ្មណ
 កោតាជិប្បយា បញ្ញាបវិចារ មន្តាជិដ្ឋានា យញ្ញាភិទិ-
 វេសា ព្រាហ្មណោបរិយោសានាតិ ។ កហបតិកា
 បទ កោ កោតម កំមជិប្បយា កំឧបវិចារ
 កំអជិដ្ឋានា កំអភិទិវេសា កំបរិយោសានាតិ ។
 កហបតិកា ទោ ព្រាហ្មណ កោតាជិប្បយា

(៥២) ព្រាហ្មនោ ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណំ ចូលទៅដល់ ព្រះ
 ជំទាវព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រករយដំបូងនឹងព្រះជំទាវ
 ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ការក្បែរដល់គ្នា ក៏រករយនឹងព្រះជំទាវ
 ក៏ក្បែរក្នុងទីសមគួរ ។ លុះជាណុស្សោណិព្រាហ្មណំ ក្បែរក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះជំទាវព្រះភាគដូច្នោះ បតិច្រព្រះភាគម
 ជំរើម ពួកក្បួនមានអ្វីជាទីប្រាថ្នា មានអ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វីជាទីគំនិត
 ចំរើម មានអ្វីជាទីប្រកាន់ មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ ពួកក្បួន
 មានភោគៈជាទីប្រាថ្នា មានបញ្ញាជាទីពិចារណា មានតួនាទីជាទីគំនិតចំរើម
 មានប្រថវិកាជាទីប្រកាន់ មានវស្សិយៈជាទីបំផុត ។ បតិច្រព្រះភាគមជំរើម
 ចុះពួកព្រាហ្មណំ មានអ្វីជាទីប្រាថ្នា មានអ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វី
 ជាទីគំនិតចំរើម មានអ្វីជាទីប្រកាន់ មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ
 ពួកព្រាហ្មណំ មានភោគៈជាទីប្រាថ្នា មានបញ្ញាជាទីពិចារណា មានមន្ត
 ជាទីគំនិតចំរើម មានការបូជាជាទីប្រកាន់ មានព្រហ្មណេកជាទីបំផុត ។
 បតិច្រព្រះភាគមជំរើម ចុះពួកគហបតិ មានអ្វីជាទីប្រាថ្នា មាន
 អ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វីជាទីគំនិតចំរើម មានអ្វីជាទីប្រកាន់ មានអ្វីជាទី
 បំផុត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ ពួកគហបតិ មានភោគៈជាទីប្រាថ្នា

បញ្ញាបរិចារ សិប្បាធិដ្ឋានា កម្មត្តាភិវិសា ធិដ្ឋិត-
 កម្មត្តបរិយោសានាតិ ។ ឥត្តិ បទ កោ កោតម
 កិមធិប្បយា កិទុបរិចារ កិអធិដ្ឋានា កិអភិវិសា
 កិបរិយោសានាតិ ។ ឥត្តិ ទោ ប្រាហ្មណ បុរិសាធិប្បយា
 អសញ្ញាបរិចារ បុត្តាធិដ្ឋានា អសបតិអភិវិសា
 ឥសន្តិយបរិយោសានាតិ ។ ចោក បទ កោ កោតម
 កិមធិប្បយា កិទុបរិចារ កិអធិដ្ឋានា កិអភិវិសា
 កិបរិយោសានាតិ ។ ចោក ទោ ប្រាហ្មណ អាណា-
 ធិប្បយា កថាណុបរិចារ សត្តាធិដ្ឋានា អន្តកាភ-
 ភិវិសា អធិស្សនបរិយោសានាតិ ។ សមណ បទ
 កោ កោតម កិមធិប្បយា កិទុបរិចារ កិអធិដ្ឋានា
 កិអភិវិសា កិបរិយោសានាតិ ។ សមណ ទោ
 ប្រាហ្មណ ឧត្តិសោវត្ថាធិប្បយា បញ្ញាបរិចារ សីលា-
 ធិដ្ឋានា អកំត្តនាភិវិសា ធិប្បានបរិយោសានាតិ ។

មានបញ្ញាជាទីពិចារណា មានសិល្បៈជាទីតាំងមាំ មានការងារជាទី
 ប្រកាន់ មានការងារសម្រេចចោយជាទីបំផុត ។ បតិគ្រូព្រះគោតម
 ដ៏ចំរើន ចុះក្នុងស្រ្តីមានអ្វីជាទីប្រាថ្នា មានអ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វី
 ជាទីតាំងមាំ មានអ្វីជាទីប្រកាន់ មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍
 ក្នុងស្រ្តីមានប្រុសជាទីប្រាថ្នា មានគ្រឿងអលង្ការជាទីពិចារណា មាន
 បុត្រជាទីតាំងមាំ មិនមានស្រ្តីមេស្វាមីជាទីប្រកាន់ មានសិល្បៈជាទី
 បំផុត ។ បតិគ្រូព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះក្នុងបារមានអ្វីជាទីប្រាថ្នា មាន
 អ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វីជាទីតាំងមាំ មានអ្វីជាទីប្រកាន់ មានអ្វីជាទី
 បំផុត ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងបារ មានការល្អច្រើនជាទីប្រាថ្នា
 មានព្រះញាតិស្សានជាទីពិចារណា មានគ្រឿងស្រ្តីជាទីតាំងមាំ
 មានទីដឹងជាទីប្រកាន់ មានកិរិយាមិនឃើញ ឥតការវេរគេចជាទី
 បំផុត ។ បតិគ្រូព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះក្នុងសមណៈ មាន
 អ្វីជាទីប្រាថ្នា មានអ្វីជាទីពិចារណា មានអ្វីជាទីតាំងមាំ មានអ្វីជាទី
 ប្រកាន់ មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងសមណៈ មានទន្ទ
 ទិណិការៈស្រៀមជាទីប្រាថ្នា មានបញ្ញាជាទីពិចារណា មានសិល្បៈជាទី
 តាំងមាំ មានសេចក្តីមិនក្សល់ជាទីប្រកាន់ មានចិញ្ចានជាទីបំផុត ។

អន្ទិយំ កោ កោតម អន្ទុតំ កោ កោតម
 ទត្តិយោនម្បិ កវំ កោតមោ ជាតាតិ អធិច្បាយត្ថ
 ទបវំចារត្ថ អធិដ្ឋានត្ថ អភិធិវសត្ថ បរិយោសានត្ថ
 ប្រាហ្មណ៍នម្បិ កវំ កោតមោ ជាតាតិ ។ បេ ។
 តហមតិកានម្បិ កវំ កោតមោ ជាតាតិ ឥទ្ធិនម្បិ កវំ
 កោតមោ ជាតាតិ យោវនម្បិ កវំ កោតមោ ជាតាតិ
 សមណនម្បិ កវំ កោតមោ ជាតាតិ អធិច្បាយត្ថ
 ទបវំចារត្ថ អធិដ្ឋានត្ថ អភិធិវសត្ថ បរិយោសានត្ថ ។
 អភិក្កន្តំ កោ កោតម ។ បេ ។ ទចាសកំ មំ កវំ
 កោតមោ ជាតាតិ អដ្ឋតត្ថេ ចារណុចេតំ សារណំ តតន្តិ។

[៥៣] អថទោ អញ្ញករោ ប្រាហ្មណោ យេន កកវំ
 តេនុបសន្តិមិ ទបសន្តិមិថ្វា កកវំកា សន្តិ សម្មោធិ
 សម្មោធិយំ កកំ សារណិយំ វិគិសាថ្វា ឯកមន្តំ
 ធិសិធិ ។ ឯកមន្តំ ធិសិធិ ទោ សោ ប្រាហ្មណោ

បតិប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ អស្សាហនកណាសំ បតិប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ
 ចំវិទ្យាសាសនាសំ ប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ ប្រតិប្រាជ្ញាសុវេសន្តិក្រាជ្ញា ទូ
 ភិរិយាតិចារណា ទូភិរិយាតំនំ ទូសេចក្តីប្រកានំ ទូវិចិដុត ខៃ
 ក្សត្រតំនិទ្បយដនំ ប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ ប្រតិប្រាជ្ញា (ទូសេចក្តីក្រាជ្ញា
 ជាដើម) ខៃប្រាហ្មណំ តំនិទ្បយដនំ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ
 ប្រតិប្រាជ្ញា (ទូសេចក្តីក្រាជ្ញាជាដើម) ខៃតហបតិចំនិទ្បយដនំ ប្រា
 ជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំប្រតិប្រាជ្ញា (ទូសេចក្តីក្រាជ្ញាជាដើម) ខៃស្រ្តីតំនិទ្បយ
 ដនំ ប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំប្រតិប្រាជ្ញា (ទូសេចក្តីក្រាជ្ញាជាដើម) ខៃ
 ចោវតំនិទ្បយដនំ ប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ ប្រតិប្រាជ្ញាសុវេសន្តិក្រាជ្ញា
 ទូភិរិយាតិចារណា ទូភិរិយាតំនំ ទូភិរិយាប្រកានំ ទូវិចិដុត ខៃ
 សមណៈតំនិទ្បយដនំ ។ បតិប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ ច្បាសំលាសំរោក
 ណាសំ ។ បេ ។ សូមប្រាជ្ញាសាសនាមជ្ជិមំ ចំទុកទូវិទ្យាភេតុជាជា
 ទុកសកដល់សុវេសនៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតិវិច្ឆៈនេះទៅ ។

[៥៤] ត្រាតោ ពានប្រាហ្មណំ ធ្លាក់ ចូលទៅកាលប្រាជ្ញា
 ប្រាជ្ញា លុច្ចេសទៅដល់ហើយ ក៏កកយជាមួយនិងប្រាជ្ញាប្រា
 កាត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលអ្នកនិយមនិងពាក្យដែលអ្នកលើកហើយ ក៏
 អន្តិយក្នុងសម្មត្ថ ។ លុះប្រាហ្មណ៍នោះ អន្តិយក្នុងសម្មត្ថហើយ

កក្កដា ឯកទេវតា អត្ថំ ទុ ទោ ភោ ភោតម ឯកោ
 ធម្មោ ភារិតោ ពហុលីកោ យោ ទោ អត្ថោ
 សមចិត្តយ្ហំ តិដ្ឋតិ ធិដ្ឋធម្មិកោ អត្ថំ យោ ច អត្ថោ
 សម្មរាយិកោ ។ អត្ថំ ទោ ព្រាហ្មណ ឯកោ ធម្មោ
 ភារិតោ ពហុលីកោ យោ ទោ អត្ថោ សមចិត្តយ្ហំ
 តិដ្ឋតិ ធិដ្ឋធម្មិកោ អត្ថំ យោ ច អត្ថោ
 សម្មរាយិកោ ។ កក្កដោ ច ភោ ភោតម
 ឯកោ ធម្មោ ភារិតោ ពហុលីកោ យោ ទោ
 អត្ថោ សមចិត្តយ្ហំ តិដ្ឋតិ ធិដ្ឋធម្មិកោ អត្ថំ
 យោ ច អត្ថោ សម្មរាយិកោ ។ អប្បមាណោ
 ទោ ព្រាហ្មណ ឯកោ ធម្មោ ភារិតោ ពហុលីកោ
 យោ ទោ អត្ថោ សមចិត្តយ្ហំ តិដ្ឋតិ ធិដ្ឋធម្មិកោ
 អត្ថំ យោ ច អត្ថោ សម្មរាយិកោ ។ សេយ្យថាថិ
 ព្រាហ្មណ យាធិ កាធិថិ ជន្តណាធិ ចាណាធិ បដា-
 តាធិ សព្វាធិ តាធិ ហត្ថបដោ សោតាធិ កត្តន្តិ
 ហត្ថបដោ កេសំ អក្កមត្តាយតិ យធិធិ មហាន្តោ

ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះបិតាព្រះភាគដ្ឋង្វែរថា បតិក្រព្រះភាគដ្ឋង្វែរ ធម៌
 តែមួយដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ១ ហើយ វេទន៍បានឲ្យ
 ប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១
 មានដែរ ១ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ធម៌តែមួយដែលបុគ្គលបានចំរើន បាន
 ធ្វើឲ្យរឿយ ១ ហើយ វេទន៍បានឲ្យប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ មានដែរ ១ បតិក្រព្រះភាគ
 ដ្ឋង្វែរ ចុះធម៌តែមួយដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ១ ហើយ
 វេទន៍បានឲ្យប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍
 ក្នុងបរលោក ១ ដូចម្តេច ១ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កម្មមានធម៌ ជាធម៌តែមួយ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ១ ហើយ វេទន៍បានឲ្យប្រយោជន៍
 ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ដូចស្នាមដើរណាមួយ ខែសត្វទាំងឡាយ ដែល
 ក្រេបទៅលើដីដី ក្នុងស្នាមដើរណាមួយ ខែសត្វទាំងឡាយ វេទន៍ផល់ឲ្យ
 ការប្រជុំចុះ ក្នុងស្នាមដើរណាមួយ ស្នាមដើរណាមួយប្រាសពីប្រសើរជាង
 ស្នាមដើរណាមួយ ព្រោះស្នាមដើរណាមួយ យ៉ាងណាមួយ

ឯវិមា ទោ ព្រាហ្មណ អប្បមាណោ ឯកោ ធម្មោ
 កាវិភោ ធម្មាណិកោ យោ ឧកោ អត្ត សមធិក្កយ្យ
 ភិដ្ឋតិ ធិដ្ឋធម្មិកោត្ថោ អត្ថំ យោ ធ អត្តោ សឡា-
 រាមិកោ សេយ្យជាមិ ព្រាហ្មណ ក្វជាភាស្ស យា
 កាចិ កោតាធនិយោ សព្វា កា ក្វដង្កមា ក្វដធិត្តា
 ក្វដសមោសារណ ក្វដ តាសំ អត្តមក្វាយតិ ឯវិមា
 ទោ ព្រាហ្មណ ។ ថេ ។ សេយ្យជាមិ ព្រាហ្មណ បព្វ-
 ជលាយកោ បព្វជំ លាយិថា អត្តោ កហោថា ឧទុបាតិ
 ធិទុបាតិ ធិត្តាធម្មិ ឯវិមា ទោ ព្រាហ្មណ ។ ថេ ។
 សេយ្យជាមិ ព្រាហ្មណ អត្តមិណ្ឌិយា វណ្ណចិញ្ចយ
 យាធិ កាធិធិ អត្តាធិ វណ្ណាបធិកទ្វាធិ(*) សព្វាធិ
 កាធិ កទ្វយាធិ កវណ្ណិ ឯវិមា ទោ ព្រាហ្មណ ។ ថេ ។
 សេយ្យជាមិ ព្រាហ្មណ យេ កោចិ ទុណ្ណករជាតោ
 សព្វេ ភេ វត្តោ ធម្មាវត្តិស្ស អទុយុត្តា កវណ្ណិ រាជា តេសំ
 ធម្មាវត្តិ អត្តមក្វាយតិ ឯវិមា ទោ ព្រាហ្មណ ។ ថេ ។
 សេយ្យជាមិ ព្រាហ្មណ យា កាចិ ភាវកាវនាធិ មកា

* ១. វណ្ណបធិកទ្វាធិ ។ ២. វណ្ណាវត្តាធិ ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ អប្បមាណមិ ជាធម៌តែមួយ ដែលបុគ្គលទានចំរើន
 បានត្រឹមត្រូវ ។ ហើយ វែមនិទាននូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ ដូចបង្កើនណាមួយនៃផ្នែកកំលូល បង្កើនទាំងសស្កនោះ ច្របយម
 ទៅកាន់កំលូល បង្កើនទៅកាន់កំលូល ប្រជុំចុះក្នុងកំលូល កំលូលទ្រុកដ
 ជាប្រសើរជាងបង្កើនទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ (អប្ប-
 មាណមិ) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ថេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ដូចបុគ្គលជា
 អ្នកប្រមូលស្នូរដំណែកខ្សោយ បានប្រមូលស្នូរដំណែកខ្សោយ ហប់
 យកគ្រឿងចុងដុំវេលាសំហើយទុកនិរិដ ឬ ដើមឈើ យ៉ាងណាមិញ
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ (អប្បមាណមិ) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ថេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ
 ដូចចង្កាមវែងស្វាយ ដែលប្រុះបាតទង វែងស្វាយទាំងឡាយណាមួយ
 ដែលជាប់ដីទង វែងស្វាយទាំងសស្កនោះ វែមនិប្រព្រឹត្តទៅតាមទូទងនោះ
 យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ (អប្បមាណមិ) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ថេ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ដូចក្នុងស្នូរចូលណាមួយ ស្នូរទាំងសស្កនោះ វែមនិ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមទូរស្នូរចូលក្នុង ស្នូរចូលក្នុងទ្រុកដជាប្រសើរជាង
 ស្នូរទាំងនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ (អប្បមាណមិ) ក៏
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ថេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ដូចត្រីណាមួយនៃម្តាយ

សព្វា កា ធម្មស្ស ចកាយ កលំ យាត្រន្តិ
 សោធស្សសី ធម្មច្បកា កាសំ អត្តមត្តាយតិ ឯវេថេ ទោ
 ព្រាហ្មណា អប្បមាណោ ឯកោ ធម្មោ ភារិកោ
 តហ្មលីកកោ យោ ឧភោ អត្តេ សមចិត្តយ្ហំ តិដ្ឋតិ
 ទិដ្ឋទម្មិកោ អត្តំ យោ ច អត្តោ សម្មរាយិកោ ។
 អយំ ទោ ព្រាហ្មណា ឯកោ ធម្មោ ភារិកោ តហ្មលី-
 កកោ យោ ឧភោ អត្តេ សមចិត្តយ្ហំ តិដ្ឋតិ
 ទិដ្ឋទម្មិកោ អត្តំ យោ ច អត្តោ សម្មរាយិកោ ។
 អភិក្កន្ធិំ កោ កោតម អភិក្កន្ធិំ កោ កោតម ។ បេ។
 ឧបាសកំ មំ ភវំ កោតមោ ធាវេតុ អដ្ឋតក្កេ
 ខាលុបេតំ សវណំ តត្ថន្តិ ។

[៥៤] ឯកំ សមយំ ភកវំ ភវេតយោ វិហារតិ
 តិដ្ឋក្កដេ ចត្វតេ ។ តេន ទោ ចន សមយេន
 អាយស្មា ធម្មិកោ ជាតិក្ខមិយំ អាវសិកោ ហោតិ
 សព្វសោ ជាតិក្ខមិយំ សត្តសុ អាវសេសុ ។ តត្រ
 សុនំ អាយស្មា ធម្មិកោ អាតន្តកោ ភិក្ខុ អក្កោសតិ
 បរិកាសតិ វិហិសតិ វិគ្គនតិ កោសេតិ វិចាយ

ភវិទិត្តោយ ចំណីសសំនោ មិនដល់ខ្លាំងណាស់ចំណែក ១៦ ។ ដំណឹង
 ភវិទិត្តោយ ភវិទិត្តោយ ភវិទិត្តោយ ភវិទិត្តោយ ភវិទិត្តោយ ភវិទិត្តោយ
 នោះ យ៉ាងណាមិញ ខ្មោសព្រាហ្មណ៍ អប្បមាណេ ជាផងដែរ មួយដែល
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ ហើយ វេទន៍បានខ្លួនប្រយោជន៍ចំរើន
 ពីរ គឺប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ខ្មោសព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាផងដែរ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ ហើយ វេទន៍បានខ្លួនប្រយោជន៍ចំរើន គឺប្រយោជន៍
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 ច្បាស់ណាស់រោគណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់រោគ
 ណាស់ ។ បេ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំពោះខ្ញុំប្រែអង្គុំថា
 ឧបាសក ដល់ខ្ញុំសរណះស្មើដោយដឹង ចាប់ដើមគំនិតពីថ្ងៃនេះទៅ។

[៥៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះដ៏លើក
 តិដ្ឋក្កដេ ក្សេត្រដ៏ដ្ឋិតិ ។ សម័យនោះឯង ព្រះគម្ពីរដ៏មាន
 ភាយ ជាចៅកាវិស ក្នុងជាតិក្ខមិ គឺនៅក្នុងកាវិសចំរើន ពី ក្នុងជាតិ-
 ក្ខមិ ។ បានឮថា ក្នុងទីនោះ ព្រះគម្ពីរដ៏មានភាយ ដេរ្យប្រទេស
 ចៀកចៀន ចាក់ដោយកោសល្យស្សីពួកក្នុងជាតិក្ខមិ ដោយវិចារ

តេ ច អាគន្ធកា ភិក្ខុ អាយស្មតា ធម្មិកោ ធម្មិកោ
 អក្កោសិយមាណា ចរិកាសិយមាណា វិហាសិយមាណា
 វិគុណិយមាណា រោសិយមាណា វាចាយ បក្កមន្តិ ធម្ម
 សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញាណ្តិ អារាសំ ។ អដទោ ជាតិក្ខមិកាណំ
 ឧទាសកាណំ ឯតទយោសិ មយំ ទោ ភិក្ខុសង្ឃ
 បទុបដ្ឋិតា ចរិកាសិយមាណាសោ ធម្មិកោ ធម្មិកោ
 សង្ឃបក្ខិកា អដ ច មន អាគន្ធកា ភិក្ខុ បក្កមន្តិ
 ធម្ម សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញាណ្តិ អារាសំ កោ ទុ ទោ ហេតុ កោ
 បទុយោ យេន អាគន្ធកា ភិក្ខុ បក្កមន្តិ ធម្ម សណ្ឋាន្តិ
 វិញ្ញាណ្តិ អារាសន្តិ ។ អដទោ ជាតិក្ខមិកាណំ ឧទាស-
 កាណំ ឯតទយោសិ មយំ ទោ អាយស្មតា ធម្មិកោ
 អាគន្ធកោ ភិក្ខុ អក្កោសតិ ចរិកាសតិ វិហាសតិ
 វិគុណតិ រោសតិ វាចាយ តេ ច អាគន្ធកា ភិក្ខុ
 អាយស្មតា ធម្មិកោ អក្កោសិយមាណា ចរិកាសយ-
 មាណា វិហាសយមាណា វិគុណិយមាណា រោសិយមាណា
 វាចាយ បក្កមន្តិ ធម្ម សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញាណ្តិ អារាសំ ។
 យទ្ធន មយំ អាយស្មន្តិ ធម្មិកំ ចត្វាដេយ្យមាតិ ។

ឯកាគន្ធកក្កុចារិកោ ត្រូវព្រះធម្មិកៈជំរាមកាយ ដេប្រទេច បៀតបៀន
 ចារិកោ កោសស ដោយវាចាយ កំចៀសចេញទៅ មិនបំរាម
 លរបង្គំភាវសៈចាលសសំ ។ លំដាប់នោះ ពួកជាតិក្ខមិកា ទុសក
 មាសសច្ច័ត្រិះវិដ្ឋុច្ឆេថា យើងទាំងឡាយ ទំនៀមទំលាប់ក្នុងសង្គមដោយចិរ-
 ចិល្វាបាន សេនាសនៈ គឺលាមប្បប្បយកេសដ្ឋចរិកា ក៏ស្រាប់តែពួក
 កាគន្ធកក្កុ ចៀសចេញទៅ មិនបំរាម លរបង្គំភាវសៈចាលសសំ
 ចុះចោទដ្ឋចរិកោ ច្បងដ្ឋចរិកោ ចុះចោទពួកកាគន្ធកក្កុ ចៀសចេញទៅ
 មិនបំរាម លរបង្គំភាវសៈចាលសសំ ។ លំដាប់នោះ ពួកជាតិក្ខមិកា-
 ទុសក មាសសច្ច័ត្រិះវិដ្ឋុច្ឆេថា ច្បងដ្ឋចរិកោ ត្រូវព្រះធម្មិកៈជំរាមកាយ
 មេរង្គ ដេប្រទេច បៀតបៀន ចារិកោ កោសស ខ្លួនពួកកាគន្ធក-
 ក្កុ ដោយវាចា ចុះចោទពួកកាគន្ធកក្កុចារិកោ ត្រូវព្រះធម្មិកៈជំរាម
 កាយ ដេប្រទេច បៀតបៀន ចារិកោ កោសស ដោយវាចា
 យើងកំចៀសចេញទៅ មិនបំរាម លរបង្គំភាវសៈចាលសសំ ។
 ដើម្បីច្បាយយើងទាំងឡាយ ត្រូវចេញព្រះធម្មិកៈជំរាមកាយចេញ ។

អដំទោ ជាតិក្ខមិកា ឧបាសកា យេន អាយស្មា
ធម្មិកោ តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មន្តិ
ធម្មិកំ ឯតនកេនំ បក្កមតុ កន្តេ អាយស្មា ធម្មិកោ
ឥមន្តា អារាសា អលន្តេ ឥន វិសេនាតិ ។ អដំទោ
អាយស្មា ធម្មិកោ តន្តា អារាសា អញ្ចំ អារាសំ
អគមាសិ ។ តត្រមិ សុនំ អាយស្មា ធម្មិកោ
អាតន្តុកោ កិក្ខុ អត្តោសតិ បរិកាសតិ វិហឹសតិ
វិកុនតិ រោសេតិ វិហាយ តេ ច អាតន្តុកោ កិក្ខុ
អាយស្មា ធម្មិកេន អត្តោសិយមាណា បរិកាសិយមាណា
វិហសិយមាណា វិកុនិយមាណា រោសិយមាណា វិហាយ
បក្កមន្តិ ន សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញន្តិ អារាសំ ។ អដំទោ
ជាតិក្ខមិកានំ ឧបាសកានំ ឯតនបោសិ មយំ ទោ
កិក្ខុសង្ឃំ បដុបដ្ឋិកា មិកមិណ្ឌោចាតសេនាសនកិណ-
នប្បច្ចយកេសន្តិបរិក្ខារេន អដ ច បន អាតន្តុកោ
កិក្ខុ បក្កមន្តិ ន សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញន្តិ អារាសំ កោ
នុ ទោ ហេតុ កោ បដូយោ យេន អាតន្តុកោ
កិក្ខុ បក្កមន្តិ ន សណ្ឋាន្តិ វិញ្ញន្តិ អារាសន្តិ ។

សំរាប់នោះ ពួកជាតិក្ខមិកាទុសក ចូលទៅក្រុងធម្មិកៈដ៏មានកាយ
សុខចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយដូច្នោះថា
បតិប្រណេតខ្លាស់ដ៏ចំរើន ចូរព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ចៀសចេញចាក
ភាវីសនទៅ មិនចូលទៅក្នុងភាវីសនទេ ទេ វិលាវនោះ ព្រះធម្មិកៈ
ដ៏មានកាយ ក៏បានចេញក្នុងភាវីសនទៅ ទៅកាន់ភាវីសនដ៏ទៃវិញ ។ បានព្រ
ថា ក្នុងទីនោះ ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ដើរច្រវើច ប្រៀនប្រៀន ចាករំងោត
កោសស្រព្វកោតន្តិកិកុដោយវិហារ ឯពួកកោតន្តិកិកុទាំងនោះ ច្រវើច្រវើ
ធម្មិកៈ ដ៏មានកាយ ដើរច្រវើច ប្រៀនប្រៀន ចាករំងោត កោសស្រដោយ
វិហារហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ មិនបិទនៅ លេងនឹងភាវីសនបាល ។
សំរាប់នោះ ពួកជាតិក្ខមិកាទុសក មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា យើង
ទាំងឡាយ មិនដឹងកិក្ខុសង្ឃដោយចីរ ចំណង សេនាសនៈ កិលានប្ប-
ច្ចយកេសន្តិបរិក្ខារ ប្រាប់វិញ្ញកោតន្តិកិកុ ចៀសចេញទៅមិនបិទនៅ
លេងនឹងភាវីសនបាលសេស ចុះហេតុដូចម្តេច បដូដូចម្តេច បានជាពួក
កោតន្តិកិកុ ចៀសចេញទៅ មិនបិទនៅ លេងនឹងភាវីសនបាលសេស ។

អដថោ ជាតិក្ខមិកានំ ឧបាសកានំ ឯតទយោសិ
 អយំ ទោ អាយស្មា ធម្មិកោ អាត្មនុកោ កិច្ច
 អក្កោសតិ ចរិកាសតិ វិហឹសតិ វិគុណតិ រោសេតិ
 វាបាយ តេ ធន អាត្មនុកោ កិច្ច អាយស្មតា
 ធម្មិកោ អក្កោសិយមាណា ចរិកាសិយមាណា
 វិហេសិយមាណា វិគុណិយមាណា រោសិយមាណា វាបាយ
 បញ្ញមន្តិ ធន សណ្ឋន្តិ វិញ្ញន្តិ អាវាសំ ។ យទ្ធន
 មយំ អាយស្មន្តំ ធម្មិកំ ចត្វាដេយ្យនាតិ ។ អដថោ
 ជាតិក្ខមិកា ឧបាសកា យេន អាយស្មា ធម្មិកោ
 តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ធម្មិកំ
 ឯតទភេទំ បញ្ញមតុ កន្ត អាយស្មា ធម្មិកោ
 ភម្មត្តិ អាវាសា អលន្ត ភេន វាសេនាតិ ។
 អដថោ អាយស្មា ធម្មិកោ តត្តិ អាវាសា អញ្ញំ
 អាវាសំ អតមាសិ ។ តត្រចិ សុនំ អាយស្មា
 ធម្មិកោ អាត្មនុកោ កិច្ច អក្កោសតិ ចរិកា-
 សតិ វិហឹសតិ វិគុណតិ រោសេតិ វាបាយ

វេលានោ ភ្នកជាតិក្ខមិកា ឧបាសក មានសច្ច្រឹម្រើវដ្ត្រេថោ ច្បួសំជា
 ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយនេះ ដើម្បីទេច ចៀនចៀន ចាក់ដោត
 កោសស្រូតភ្នកភាគខ្ពស់ក្នុងវាយវាយ បានជាភាគខ្ពស់ក្នុងវាយនោះ ត្រូវ
 ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ដើម្បីទេច ចៀនចៀន ចាក់ដោត កោសស្រូត
 ដោយវាយវាយ ក៏ចៀនចេញទៅ ទំនប់នៅ លេចនិវត្តភាស
 លោកអស់ ដើម្បីច្រាន យើងទាំងឡាយ ត្រូវចេះស្តាប់ព្រះធម្មិកៈ
 ដ៏មានកាយចេញ ។ លំដាប់នោះ ភ្នកជាតិក្ខមិកា ចូលទៅក
 ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់វាយ បាននិយាយនឹងព្រះធម្មិកៈ
 ដ៏មានកាយដូច្នោះ ចក្រពោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ចូរព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ
 ចៀនចេញចាកភាសនានេះទៅ លោកទំនប់នៅក្នុងភាសនានេះទេ ។
 ព្រះនាម ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ក៏ចេញចាកភាសនានោះ ទៅកាន់
 ភាសនាដទៃវិញ ។ បានភ្នក ក្នុងទំនោះ ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ដើម្បី
 ទេច ចៀនចៀន ចាក់ដោត កោសស្រូត ភ្នកភាគខ្ពស់ក្នុង ដោយវាយ

តេ ច អាត្មនុកា កិក្ខុ អាយស្មតា ធម្មិកោ ន
 អក្កោសិយមាណា ចរិកាសិយមាណា វិហាសិយមាណា
 វិគុដិយមាណា វេសិយមាណា វាចាយ ចក្កមន្តិ ន
 សណ្ឋន្តិ វិញ្ញន្តិ អាវាសំ ។ អធិទោ ជាតិក្ខមិកាធំ
 ឧទាសកាធំ ឯតនហោសិ មយំ ទោ កិក្ខុសង្ឃំ ចតុ-
 ចដ្ឋិកា ចិវិចិណ្ឌោនាតសេនាសនតិណានច្បទុយកេសន្តិ-
 ចរិក្ខារេន អធិ ច ចន អាត្មនុកា កិក្ខុ ចក្កមន្តិ
 ន សណ្ឋន្តិ វិញ្ញន្តិ អាវាសំ កោ ទុ ទោ ហេតុ កោ
 ចទុយោ យេន អាត្មនុកា កិក្ខុ ចក្កមន្តិ ន សណ្ឋន្តិ
 វិញ្ញន្តិ អាវាសន្តិ ។ អធិទោ ជាតិក្ខមិកាធំ
 ឧទាសកាធំ ឯតនហោសិ ។ ចេ ។ យន្តន
 មយំ អាយស្មន្តំ ធម្មិកំ ចព្វានេយ្យម សទ្ធសោ
 ជាតិក្ខមិយំ សត្តហិ អាវាសេហិតិ ។ អធិទោ
 ជាតិក្ខមិកា ឧទាសកា យេន អាយស្មា ធម្មិកោ
 តេនុចសង្កមិសុ ឧចសង្កមិកា អាយស្មន្តំ ធម្មិកំ
 ឯតនហេតុំ ចក្កមនុ កន្ត អាយស្មា ធម្មិកោ
 សទ្ធសោ ជាតិក្ខមិយំ សត្តហិ អាវាសេហិតិ ។

ឯកាត្មនុកិក្ខុចារិកា ត្រូវព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ដើម្បីទេ ចៀន
 ចៀន ចារិកា កោស្គុស ដោយវិចារិយ កំចៀសចេញទៅ មិន
 មិននៅ លេបដ៏ទីភាវិសោលកសំ ។ ចារិកា ក្នុងជាតិក្ខមិក-
 ឧទាសក មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ យើងចាំឱ្យយ ទំដ្ឋន្តំដ្ឋន្តិព្រះកិក្ខុ
 សង្ឃ ដោយចិវ ចិណ្ឌុក កេសាសនៈ តិណានច្បទុយកេសន្តិកុ
 ស្រាប់តែក្នុងកាត្មនុកិក្ខុ ចៀសចេញទៅ មិនមិននៅ លេបដ៏ទីភាវិស
 ចោលកសំ ចុះចោលដូចម្តេច ចម្ងាយដូចម្តេច បានជាពួកកាត្មនុកិក្ខុ
 ចៀសចេញទៅ មិនមិននៅ លេបដ៏ទីភាវិសោលកសំ ។ វេលានោះ
 ក្នុងជាតិក្ខមិកឧទាសក មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ ។ ១០ ។ ចើដូច្នោះ
 យើងចាំឱ្យយ ត្រូវតែចរណ្តញព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ ឱ្យចេញចាកកា-
 វិសស្រប់ចំណី វេ ក្នុងជាតិក្ខមិក ។ ចារិកា ក្នុងជាតិក្ខមិកឧទាសក ចូល
 ទៅក្រព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹង
 ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយដូច្នោះ ចតិព្រះលោកម្ចាស់ដ៏ចិវេន ចូរព្រះធម្មិកៈ
 ដ៏មានកាយ ចៀសចេញចាកកាវិសស្រប់ចំណី វេ ក្នុងជាតិក្ខមិក ។

អដទោ អាយស្មកោ ធម្មិកស្ស ឯកនហោសិ
 បព្វាជិតោ ទោម្ពំ ជាតិក្ខមិកេហិ ឧបាសកេហិ
 សព្វសោ ជាតិក្ខមិយំ សត្តហិ អាវាសេហិ កហំ
 ទុ ទោនាទិ កញ្ញាមីតិ ។ អដទោ អាយស្មកោ
 ធម្មិកស្ស ឯកនហោសិ យទ្ធានាហំ យេន កកវា
 តេនុបសន្តិមេយ្យន្តិ ។ អដទោ អាយស្មា ធម្មិកោ
 បត្តិវិវាទាយ យេន វាជកហំ តេន បត្តាមិ
 អនុបុត្រេន យេន វាជកហំ កិដ្ឋក្សេដា បព្វតោ យេន
 កកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិកា កកវន្តំ អតិវាទេកា
 ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ ទោ អាយស្មន្តំ
 ធម្មិកំ កកវា ឯកនហោស ហន្ត កុនោ ទុ ទិ
 ប្រាហ្មណា ធម្មិកា អាគម្ពសីតិ ។ បព្វាជិតោ
 អហំ កន្ត ជាតិក្ខមិកេហិ ឧបាសកេហិ
 សព្វសោ ជាតិក្ខមិយំ សត្តហិ អាវាសេហិតិ ។
 អសំ ប្រាហ្មណា ធម្មិកា កិរុន្ត វិចីនា ។

ព្រះនាម ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំរួចថា កត្ត
 អញត្រូវក្នុងជាតិក្ខមិកៈ បណ្តាញទ្រព្យបារកាវាសគ្រប់គំរិ វ ក្នុង
 ជាតិក្ខមិហើយ វេទ្យុវៈនា កត្តអញនឹងទៅក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ សំដាប់នាម
 ព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយ មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំរួចថា បើដូច្នោះ ក្នុងកត្ត
 អញ ចូលទៅក្រសែដ៏មានព្រះភោគ ។ សម័យនោះ ព្រះធម្មិកៈដ៏មាន
 កាយ ប្រដាប់បុត្រនិងចិវិ ដើរសំដៅទៅក្រុងក្រុង ហើយចូលទៅក្នុង
 ទិដ្ឋក្សេដ ជិតក្រុងក្រុង ដោយសំដាប់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភោគនាំទៅ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភោគ ហើយក្នុងយក្ខន្តិ
 សមគួរ ។ លុះព្រះធម្មិកៈដ៏មានកាយក្នុងយក្ខន្តិសមគួរហើយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគត្រាស់ដូច្នោះថា ខ្លួនប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ អើ អ្នកមកពីណាហ្ន៎នឹង ។
 ព្រះធម្មិកៈក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះភ្នំដ៏ចម្រើន ទ្រព្យក្នុងក្រុងជាតិ-
 ក្ខមិកៈទុស្សក បណ្តាញកំតីភាវិសគ្រប់គំរិ វ ក្នុងជាតិក្ខមិ ។ ខ្លួន
 ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ ហ្ន៎យ ប្រយោជន៍អ្វីដោយក្រាវង់នៅក្នុងភាវិសនេះ ។

បឋមបណ្ណសា ធម្មិកវគ្គ

យន្តំ តតោ តតោ បច្ឆាជេន្តំ សោ ភ្នំ តតោ តតោ
បច្ឆាជិតោ មមេវ សន្តិកេ អាគន្ធសិ ។

ក្នុងបុព្វំ ប្រាហ្មណ ធម្មិក សាមុទ្ទិកា វាលំជា
តិរស្សី សកុណំ តហេតុ ធាវាយ សមុទ្ទំ អន្លោ-
កាចាន្តិ ។ តេ អតិរស្សិណិយា(*) ធាវាយ តិរស្សី
សកុណំ មុត្តន្តំ ។ សោ កន្ធភេវ មុត្តិមំ ធិសំ កន្ធតិ
បន្តិមំ ធិសំ កន្ធតិ ឧត្តរំ ធិសំ កន្ធតិ ធីត្តិណំ ធិសំ
កន្ធតិ ឧទ្ធុំ កន្ធតិ អនុធិសំ សេច សោ សមន្តា
តិរំ បស្សតិ តថាតតោវ ហោតិ ។ សេច បទ
សោ សមន្តា តិរំ ទ បស្សតិ តមេវ ធាវំ បច្ឆាកន្ធតិ ។
ឯវមេវ ចោ ប្រាហ្មណ ធម្មិក យន្តំ តតោ តតោ
បច្ឆាជេន្តំ សោ ភ្នំ តតោ តតោ បច្ឆាជិតោ មមេវ
សន្តិកេ អាគន្ធសិ ។

ក្នុងបុព្វំ ប្រាហ្មណ ធម្មិក រក្ខា កោវត្សស្ស
សុច្ឆតិដ្ឋោ ធាម ធិត្រោធនជា អហោសិ
បត្តសាទោ សីតន្តាយោ មធាវមោ ។

* ឧ. អតិរស្សិណិយា ។

បឋមបណ្ណសា ធម្មិកវគ្គ

ពួកជាតិក្នុងមិក្ខុទុសក បណ្ណញ្ញត្តិកំពិទ្ធិនោ ។ អ្នកឯងចាស់វៃ
ពួកជាតិក្នុងមិក្ខុទុសក បណ្ណញ្ញត្តិកំពិទ្ធិនោ ។ ហើយ ទើបបុណ្ណកុណី
សំណាក់គង់គន្ធាញ ។

ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ គឺត្រេងនាយមកមានពួកពាលំដីគ្មានដីក្នុង
សមុទ្រ ចាប់សត្វស្លាប់បង្កិញត្រើយ ហើយចុះទៅកាន់សមុទ្រដោយ
សំរៅ ។ ពាលំដីចាំនិរនាម កាលបើសំរៅទៅមិនបុណ្យយើង កំ
លែងសត្វស្លាប់បង្កិញត្រើយទៅ ។ សត្វនោះ កំហើរទៅទិសខាងកើត
ហើរទៅទិសខាងលិច ហើរទៅទិសខាងជើង ហើរទៅទិសខាងត្បូង
ហើរទៅទិសខាងលើ ហើរទៅទិសខាងក្រោម បើសត្វនោះយើងត្រើយដោយ
ដុំឱ្យហើយ កំហើរចុះទៅក្នុងទឹក ។ បើសត្វនោះ មិនបុណ្យយើង
ដោយដុំឱ្យទេ កំគ្រឿងមកកាន់សំរៅនោះឱ្យ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់
ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ ពួកជាតិក្នុងមិក្ខុទុសក បណ្ណញ្ញត្តិកំពិទ្ធិនោ ។ អ្នក
ឯងចាស់វៃគេបណ្ណញ្ញត្តិកំពិទ្ធិនោ ។ ហើយ ទើបបុណ្ណកុណីសំណាក់
គង់គន្ធាញ កំយ៉ាងនោះដែរ ។

ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ គឺត្រេងនាយមក មានស្តេចដើមជ្រៃឈ្មោះសុ-
ប្បុតិដ្ឋៈរបស់ព្រះបាទកេរ្យៈ មានមក៧៧ មានប្តូរក្រណីតិយាជីវិតកាយចិត្ត។

បឋមបណ្ណសិក្ខា ធម្មសិទ្ធិ

អថេចា ប្រាហ្មណ ធម្មិកា សុច្ឆតិដ្ឋេ និក្រោធភណេ
 អនិវត្តាយ វេរតាយ ឯកទយោសិ អច្ឆរិយំ វត កោ
 អក្កតំ វត កោ យាវ ចាចមទុស្សន យត្រ ហិ ធាម
 សុច្ឆតិដ្ឋស្ស និក្រោធភណេស្ស យាវទត្ថំ ដលានិ
 កក្កិទ្ធា សាទំ កក្កិទ្ធា ចក្កមិស្សតិ យទ្ធន សុច្ឆតិដ្ឋោ
 និក្រោធភណោ អាយតិ ដលំ ន ទទេយ្យតិ ។ អថេចា
 ប្រាហ្មណ ធម្មិកា សុច្ឆតិដ្ឋោ និក្រោធភណោ អាយតិ
 ដលំ ន អនាសិ ។ អថេចា ប្រាហ្មណ ធម្មិកា វណា
 កោកល្យោ យេន សន្តោ នេវានមិទ្ធា កេទុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិទ្ធា សន្តំ នេវានមិទ្ធិ ឯកទយោសិ យក្ស
 ហិស ជាទេយ្យសិ សុច្ឆតិដ្ឋោ និក្រោធភណោ ដលំ
 ន ទេតិ ។ អថេចា ប្រាហ្មណ ធម្មិកា សន្តោ
 នេវានមិទ្ធា កតាវចំ ឥទ្ធាភិសង្ការំ អភិសង្ការេសិ
 យថា ភូសា ភិក្កុដ្ឋំ អកក្កា សុច្ឆតិដ្ឋំ និក្រោធភណំ
 ចរត្តាសិ(១) ឧត្តរមកាសិ អថេចា ប្រាហ្មណ ធម្មិកា
 សុច្ឆតិដ្ឋេ និក្រោធភណេ អនិវត្តា វេរតា ទុក្ខិ
 ទុក្ខតា អស្សុម្ពិទ្ធិ រុណេនា ឯកទយោសិ អដ្ឋាសិ ។

• ១. ធានេយំ ។

ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ វេលានោ ទេវតាវេលានោកាស្រ័យេយិវេម
 សុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំ ធានេសចក្កំ ត្រិមិដ្ឋេច្ឆេថា យីកេ អស្សាប្បណាសំ
 ញំ យីកេ ចំវិទ្យុកណាសំញំ កោកិធមទុស្សនុប ចានិស្សិដ្ឋសុច្ឆតិ
 ដ្ឋនិក្រោធភណំ ដកបទាលំវេនេ ហើយកាចយកមក ចៀសចេញ
 ទៅ បើដូច្នោះ សុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំ ចំនុច្ឆតិដ្ឋេ ឆទៅទៀតទេ ។
 ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ វេមសុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំ កំចំនុច្ឆតិដ្ឋេ
 ឆទៅទៀតទៀយ ។ ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ លំដាច់នោះ ប្រទេស
 កោឆ្មោះ ចូលទៅក្នុងទ្រង់ចំនុះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏នាល
 ទៅនឹងសក្ការទ្រង់ចំនុះដូច្នោះ បតិក្រាលកមិទ្ធិក្នុង វេលានុរកម្ពុជា
 ហេតុក្រាប ឥទ្ធាវិន សុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំ ចំនុដ្ឋេ ។ ប្រា
 ហ្មណ៍ធម្មិកៈ លំដាច់នោះ សក្ការទ្រង់ចំនុះ បានចាត់ចែងឥទ្ធាវិ
 សង្ការ គឺការចាត់ចែង ដោយចូលបានសក្ការដូច្នោះឡើយនឹងគ្រាប់
 ភ្លៀងដ៏មានកំឡាំង បត់បែកមកឲ្យសុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំរលំធ្វើឲ្យមាន
 ចូលទៅដល់ ។ ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ វេលានោកោកេវតា
 វេលានោកាស្រ័យេនោ លំវេមសុច្ឆតិដ្ឋនិក្រោធភណំ កំដល់ទូរសេចក្តីក្នុង
 ក្នុងចំនុះ មានមុខជាដោយចំកែក ខ្សោយយវេនេវក្នុងវិសម្ភ ។

អថទោ ក្រាហ្មណា ធម្មិកា សក្កោ ទេវាទមិទ្ធោ
 យេន សុច្ឆតិដ្ឋេ ធិត្រាជារាជេ អធិវត្តា ទេវតា
 តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា សុច្ឆតិដ្ឋេ ធិត្រាជារាជេ
 អធិវត្តំ ទេវតំ ឯតទេវាទ កី ទុ ត្វំ ទេវត ទុក្ខិ
 ទុក្ខយា អស្សុធម៌ រុទ្ធមាថា ឯកមន្តំ មិទ្ធាតិ ។ កថា
 ថា បទ មេ មារិស ភ្នសា វិកុដ្ឋិ អាត្មា កវនំ បរត្ថេសិ
 ឧម្មលមកាសីតិ ។ អថ ទុ ត្វំ ទេវត រុក្ខទេធម្ម
 មិទ្ធា ភ្នសា វិកុដ្ឋិ អាត្មា កវនំ បរត្ថេសិ
 ឧម្មលមកាសីតិ ។ កថំ បទ មារិស រុក្ខទេធម្ម
 មិទ្ធា ហោតីតិ ។ ឥន ទេវតេ រុក្ខស្ស ម្ងលំ ម្ងលតិកា
 ហារន្តិ កថំ កថតិកា ហារន្តិ បត្តំ បត្តតិកា ហារន្តិ មុដ្ឋំ
 មុដ្ឋតិកា ហារន្តិ ដលំ ដលតិកា ហារន្តិ ន ទ តេន
 ទេវតាយ អនត្តមទតា វិ អនកិទន្តិ វិ កាណិយា
 ឯវំ ទោ ទេវតេ រុក្ខេ រុក្ខទេធម្ម មិទ្ធា ហោតីតិ ។
 អដ្ឋិកាយេវ ទោ មេ មារិស រុក្ខទេធម្ម ភ្នសា វិកុដ្ឋិ
 អាត្មា កវនំ បរត្ថេសិ ឧម្មលមកាសីតិ ។

ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ធម៌ក្នុង លំដាប់នោះ សក្កទេវតាមិនខ្លះ ចូលទៅកាន់ទេវតា
 ដែលនៅលើដើមសុច្ឆតិដ្ឋេនិគ្រាជារាជ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាន
 និយាយនឹងទេវតា ដែលនៅលើដើមសុច្ឆតិដ្ឋេនិគ្រាជារាជថា នៃទេវតា
 អ្នកដល់ខ្ញុំសេចក្តីខ្ពង់ ខ្ពស់ខ្ពង់ មានមុខជាត ដោយទឹកភ្នែក
 ខ្លាញ់យកទៅក្នុងទីសមគួរ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ម្ចាស់អ្នក
 និមិត្ត អ្វីទៀតនឹងភ្ញើដំភ្នែក បក់បោកពិភពរបស់ខ្ញុំឲ្យរលីករលាយ ធ្វើ
 ឲ្យមានចូលឡើងលើ ។ ម្ចាស់ទេវតា អ្នកបិទនៅក្នុងក្រុមហើយ
 ឡើងនឹងភ្ញើដំភ្នែក បក់បោកពិភពឲ្យរលីករលាយ ធ្វើឲ្យមានចូល
 ឡើងលើដៃច្នៃ ។ ម្ចាស់អ្នកនិមិត្ត ចុះដើម្បីលើបិទនៅក្នុងក្រុម
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ទេវតា ក្នុងលោកនេះ ពួកជនអ្នកត្រូវការដោយ
 ចូលលើ នៃនិទាយកចូលទៅ អ្នកត្រូវការដោយសម្បក នៃនិទាយក
 សម្បកទៅ អ្នកត្រូវការដោយស្វីក នៃនិទាយកស្វីកទៅ អ្នកត្រូវការ
 ដោយព្រំ នៃនិទាយកព្រំទៅ អ្នកត្រូវការដោយផ្លូវ នៃនិទាយកផ្លូវទៅ
 ប្រាមហេតុនោះ ទេវតា មិនត្រូវធ្វើខ្ញុំសេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់នឹង ខ្ញុំសេចក្តីមិន
 គ្រេកអរផងទេ ម្ចាស់ទេវតា យ៉ាងនេះដែរ ហៅថា ដើម្បីលើបិទនៅក្នុង
 ក្រុម ។ ម្ចាស់អ្នកនិមិត្ត ម៉្លោះបិទនៅក្នុងក្រុមហើយ បានដាំឡើង
 នឹងភ្ញើដំភ្នែកបក់បោកពិភពឲ្យរលីករលាយ ធ្វើឲ្យមានចូលឡើងលើ ។

ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ធម្មិក សុទេត្តោ ធាម សត្តា
 អហោសិ តិគ្គករោ កាមេសុ វិភវតោ ។ សុទេត្តស្ស
 ទោ ថន ព្រាហ្មណ ធម្មិក សត្តុនោ អនេកានិ សាវក-
 សកានិ អហោសុំ ។ សុទេត្តោ សត្តា សាវកានំ ព្រហ្ម-
 លោកសហព្យកាយ ធម្មំ ទេសេសិ ។ យេ ទោ ថន
 ព្រាហ្មណ ធម្មិក សុទេត្តស្ស សត្តុនោ ព្រហ្មលោក-
 សហព្យកាយ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស ចិត្តានិ ន ថសានេសុំ
 តេ កាយស្ស ភេតា ថវឌ្ឍណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ
 និរយំ ទបបដ្ឋិសុ ។ យេ ទោ ថន ព្រាហ្មណ ធម្មិក
 សុទេត្តស្ស សត្តុនោ ព្រហ្មលោកសហព្យកាយ
 ធម្មំ ទេសេន្តស្ស ចិត្តានិ ថសានេសុំ តេ កាយស្ស
 ភេតា ថវឌ្ឍណា សុកតិ សត្តំ លោកំ ទបបដ្ឋិសុ ។

ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ធម្មិក ធម្មបត្តោ ធាម
 សត្តា អហោសិ ។ ថេ ។ អនេមិ ធាម សត្តា អហោសិ
 កុដ្ឋាលកោ ធាម សត្តា អហោសិ ហត្ថិចាលោ
 ធាម សត្តា អហោសិ ។ ថេ ។ ជាតិចាលោ ធាម
 សត្តា អហោសិ តិគ្គករោ កាមេសុ វិភវតោ ។

ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ តិព្រាហ្មណមក មានគ្រូឃ្លោះសុទេត្ត
 គ្មានធ្វើម្នាក់ក៏ជាទីគួរគិត ព្រាសហកសេចក្តីព្រាសហកសេ ក្នុងកាម
 ទាំងឡាយ ។ ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ គ្រូសុទេត្តមានសាវកច្រើនយេ ។
 គ្រូសុទេត្តមានសំដែងធម៌ ដើម្បីប្រើប្រាស់ទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដល់ពួក
 សាវក ។ ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ បើពួកដទៃ មិនកំណត់ចិត្តឱ្យជ្រៅ
 ដល់គ្រូសុទេត្ត កំណត់សំដែងធម៌ ដើម្បីប្រើប្រាស់ទៅកាន់ព្រហ្មលោកទេ
 លុះផនទាំងនោះ បែកចាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងកុល
 ទុក្ខនិ វិចិត្ត ទេ ។ ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ ពួកដទៃ កំណត់ចិត្ត
 ឱ្យជ្រៅដល់គ្រូសុទេត្ត ដែលកំណត់សំដែងធម៌ ដើម្បីប្រើប្រាស់ទៅកាន់
 ព្រហ្មលោក ។ លុះផនទាំងនោះ បែកចាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹង
 បានទៅកើត ក្នុងសុគតិស្ថានិទៅលោក ។

ប្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ តិព្រាហ្មណមក មានគ្រូឃ្លោះម្នាក់បន្ត ។ ថេ ។
 មានគ្រូឃ្លោះទេនិ មានគ្រូឃ្លោះកុដ្ឋាលកៈ មានគ្រូឃ្លោះហត្ថិ-
 ចាល ។ ថេ ។ មានគ្រូឃ្លោះជាតិចាល ជាគ្រូធ្វើម្នាក់ក៏ ជា
 ទីគួរ គិតព្រាសហកសេចក្តីព្រាសហកសេ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។

ដោតិចាលស្ស ទោ បទ ព្រាហ្មណ ធម្មិក សត្តុនោ
 អនេកានិ សាវកសនាចំ អហេស្សំ ។ ដោតិចាលោ
 សត្តា សាវកានំ ព្រហ្មលោកសហព្យតាយ ធម្មិ
 ទេសេសំ ។ យេ ទោ បទ ព្រាហ្មណ ធម្មិក
 ដោតិចាលស្ស សត្តុនោ ព្រហ្មលោកសហព្យតាយ
 ធម្មិ ទេសេន្តស្ស ចិត្តានិ បសាទេស្សំ កេ កាយស្ស
 ភេតា បរាជ្ជណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆនំ និរយំ
 ឧបចដ្ឋិសុ ។ យេ ទោ បទ ព្រាហ្មណ ធម្មិក
 ដោតិចាលស្ស សត្តុនោ ព្រហ្មលោកសហព្យតាយ
 ធម្មិ ទេសេន្តស្ស ចិត្តានិ បសាទេស្សំ កេ កាយស្ស
 ភេតា បរាជ្ជណា សុតតិ សក្កំ លោកំ ឧបចដ្ឋិសុ ។
 តំ កិ មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ ធម្មិក យោ និទេ ធន
 សត្តារោ តិក្ខុកាវេ កាវេសុ វិភវកេ អនេកសត
 បរិវារេ សសាវកសង្ឃេ បទុដ្ឋចិត្តោ អក្កោសេយ្យ
 បរិកាសេយ្យ ពហុំ សោ អបុញ្ញំ បសវយ្យតិ ។
 វរំ ភន្តេ ។ យោ ទោ ព្រាហ្មណ ធម្មិក

ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ ឯក្រូណោរដោតិចាល មានសាវកាច្រើនរយ ។
 គ្រូដោតិចាល សំវេនិធមិ ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដល់
 ភូតសាវក ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ ភូតជនណា មិនបាន
 កាន់ចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាដល់គ្រូដោតិចាល ដែលកំពុងសំវេនិធមិ ដើម្បី
 ប្រព្រឹត្តទៅកាន់ព្រហ្មលោកទេ លុះជនទាំងនោះ បែកព្រាយពណ៌កាយ
 ស្តាប់ទៅ មិនទៅកើតក្នុងកាយ ទុក្ខនិ វិនិច្ឆន ទេក ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍
 ធម្មិកៈ ភូតជនណា កាន់ចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាដល់គ្រូដោតិចាល ដែលកំពុង
 សំវេនិធមិ ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅកាន់ព្រហ្មលោកហើយ លុះជនទាំងនោះ
 បែកព្រាយពណ៌កាយស្តាប់ទៅ មិនទៅកើត ក្នុងសុគតិស្នូនិទៅលោក ។
 ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ អ្នកសំគាល់ខ្ញុំហេតុនាដើម្បីចក្ខុច បុគ្គលណា
 មានចិត្តប្រឡូស ដេរច្រះទទេគ្រូទាំង ៦ នេះ ដែលជាអ្នកធ្វើឱ្យកំតតិជា
 ចិត្តនិ គឺលទ្ធិប្រាសចាកសុចក្កិគ្រូគ្រូសាល ក្នុងកម្មទាំងឡាយ មាន
 ភូតសាវកាច្រើនរយ ជាបរិវារហើយ បុគ្គលនោះ គប្បីបានខ្ញុំវាចាដ៏ច្រើន
 ដែរឬ ។ ព្រាហ្មណ ព្រះភន្ត ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ធម្មិកៈ បុគ្គលណា

ឥនេ ធន សត្តារោ(១) ចិត្តកមេ កាមេសុ វិការកេ
 អនេកសមបរិវារេ សសាវកសេវេ បទុដ្ឋចិត្តោ
 អក្កោសេយ្យ ចារិកាសេយ្យ ពហុ សោ អប្បញ្ញា
 បសវេយ្យ ។ យោ ឯតំ ធិដ្ឋិសឃ្យន្តំ បុគ្គលំ
 បទុដ្ឋចិត្តោ អក្កោសតិ ចារិកាសតិ អយំ តតោ
 ពហុករំ អប្បញ្ញា បសវតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នាហំ
 ព្រាហ្មណ ធម្មិកា ឥតោ ពហិត្វា ឯវិវចំ ទន្តំ(២) វិទាមិ
 យថា មំ សព្វញ្ញចារិសុ ។ តស្មាគំហ ព្រាហ្មណ
 ធម្មិកា ឯវំ សិក្ខិត្តំ ធន យោ អាមសព្វញ្ញចារិសុ
 ចិត្តានិ បទុដ្ឋានិ កវិស្សន្តិកិ ។ ឯវំ ហំ កេ ព្រាហ្មណ
 ធម្មិកា សិក្ខិត្តន្តិ ។

សុខេត្តោ ភូតចក្ខោ ធន អនេនិ ធន ព្រាហ្មណោ
 កុត្តាលកោ អហុ សត្តា ហិត្តិចាលោ ធន ហាលារំ

១ ឧ. ច. ជ. សន្តា ។ ២ ឧ. ច. ឯវិវចន្តំ ។

មានចិត្តប្រមុស្តដេវប្រទេចគ្រូទាំង ៦ នេះ ដែលជាអ្នកធ្វើខ្ញុំកំពុងជាទីគួរ
 ព្រាសបាតសេចក្តីគ្រូគ្រូកាលក្នុងកាមទាំងឡាយ មានពួកសាវកច្រើន
 យេ ជាចារិក បុគ្គលនោះ ឃើញបានខ្ញុំចាប់ផ្តើមច្រើន ។ បុគ្គលណា
 មានចិត្តប្រមុស្តដេវប្រទេចបុគ្គលខ្លាត ដែលបរិច្ចារិយដោយច្រើន បុគ្គលនោះ
 រមែងបានខ្ញុំចាប់ផ្តើមច្រើនជាងបុគ្គលទាំងនោះ ។ អ្វីនោះ គ្រូហេតុ
 អ្វី ។ ខ្លាសព្វញ្ញចារិកៈ (គ្រូ) គឺជាគម្ពីរសិវិវិទូកាលជីក
 រមែងនាំគ្នា មានសកលដូច្នោះ ទានិក្រាវិភិណាយនោះ ដូចជាគាត់
 ដេវប្រទេចនេះ ក្នុងសព្វញ្ញចារិកៈទាំងឡាយទេ ។ ខ្លាសព្វញ្ញចារិក
 ធម្មិកៈ គ្រូហេតុនោះ ក្នុងសាសនានោះ អ្នកឃើញសិក្សាយ៉ាងនេះថា
 ចិត្តដែលប្រមុស្ត ក្នុងពួកសព្វញ្ញចារិកៈរបស់ខ្លួន មិនមែនមានដល់
 យើងឡើយ ។ ខ្លាសព្វញ្ញចារិកៈ អ្នកឃើញសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ មានគ្រូទាំង ៦ គឺ គ្រូរោង្គះ
 សុខេត្ត រោង្គះម្លូសបុរៈ រោង្គះអនេនិ ព្រាហ្មណ
 រោង្គះកុត្តាលកៈ ។ ចាណត រោង្គះហិត្តិចាល ។

បឋមបណ្ណសម ធម្មវគ្គ

ជោតិទាលោ ច កោវិជ្ជា អហុ សត្ត ធុរេហិតោ ។
 អភិសេកា(២) អតីតំសេ ធន សន្តារោ យសសិរុទោ
 ឯវមកត្វា ករុណា វិបុត្តា កាមសញ្ញោជនាតិកា
 កាមរាតំ វិវាដេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបកា អហុ ។
 អនោសុំ សាវកោ តេសំ អនេកាចំ សតាចិចិ
 ឯវមកត្វា ករុណា វិបុត្តា កាមសញ្ញោជនាតិកា
 កាមរាតំ វិវាដេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបកា អហុ ។
 យោ តេ វសី ពាហិរកោ វិករកេ សនាហិតោ
 បទុដ្ឋមនសត្តិច្យោ យោ នរោ បរិកាសតិ
 ពហុត្វា សោ បសវតិ អបុញ្ញំ តានិសោ នរោ ។
 យោ ចេកំ និដ្ឋិសឡន្នំ ភិក្ខុំ កុទ្ធសរុ សាវកំ
 បទុដ្ឋមនសត្តិច្យោ យោ នរោ បរិកាសតិ
 អយំ តតោ ពហុតវំ អបុញ្ញំ បសវេ នរោ ។

• ១. ឆ. អហិសកា ។

បឋមបណ្ណសម ធម្មវគ្គ

គោវិជ្ជាប្បណំ យោរោជាតិបុរេ ជាបុរេហិតោ នៃ
 ស្ដេចតាំងប្រាំពីរ ១ ជាអ្នកចម្រើនច្រើន (អ្នកជំនាញ)
 ជាអ្នកមានយស មិនមានភ្នំនិរន្តរត្ថាប គឺក្រោយ
 មានចិត្តចុះ ក្នុងសេចក្ដីករុណា កន្លងបង្អស់កាម-
 សំយោជនៈ លេចនូវកាមរាត ជាអ្នកចូលទៅកាន់
 ព្រហ្មលោក ។ ពួកសាវកជាច្រើនយេរបស់គ្រូតាំងនោះ
 ក៏មិនមានភ្នំនិរន្តរត្ថាប មានចិត្តឈមចុះ ក្នុងសេចក្ដី
 ករុណា កន្លងបង្អស់កាមសញ្ញាជនៈ លេចនូវកាម-
 រាត ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោកដែរ ។ ដនណាមានចិត្ត
 ត្រង់នេះ ដើម្បីប្រមូស្ត ដើម្បីប្រមូស្ត ជាទានក្រៅ
 តាំងនោះ ដែលប្រុសបាតកម្រែក មានចិត្តតាំង
 ខ្លាច ដល់បបរនោះ វេមន៍បានទូលចុះច្រើន ។
 មួយទៀត ដនណាមានចិត្តត្រង់នេះ ដើម្បីប្រមូស្ត
 ដើម្បីប្រមូស្ត ភិក្ខុ ១ រូប ដែលបរិច្ចេកិ ដោយទិដ្ឋិ
 ជាសាវករបស់គ្រូរត្តុ ដននៈ វេមន៍បានទូ
 លច្រើន ជាដំនែរដែលប្រមូស្តគ្រូតាំង ៦ នោះ ។

ឧ សាឡវ័ អាសិនេ ធិដ្ឋិដ្ឋានប្បហាយិធំ ។
 សត្តមោ បុគ្គលោ ឯសោ អរិយសង្ឃស្ស បុគ្គតិ
 អវិភវតោ កាមេសុ យស្ស បញ្ច្រិយោ មុទ្ធ
 សត្វា សតិ ច វិយំ សមដោ ច វិបស្សនា
 តាធិសំ កិក្កំ អាសន្ត បុត្រេ ឧបហត្តតិ
 អត្តានំ ឧបហត្តានំ ចត្តា អត្តំ វិហិសតិ ។
 យោ ច រក្ខតិ អត្តានំ រក្ខិតោ ឧស្ស ពាហិរោ
 តស្មា រក្ខេយ្យ អត្តានំ អក្ខតោ(*) បណ្ឌិតោ សធាតិ ។

ធិដ្ឋិដ្ឋាន បញ្ចេត ។

តិស្សប្ប្នាដំ

ធាតុមិគសាលា ឥណំ

តុដ្ឋំ ទ្វេ វ សន្និដ្ឋិកំ

ទេមន្ត្រិយោ អាណន្ត

ទត្តិយោ អប្បមាណេន ធម្មិកោតិ ។

ចប់បណ្ណសារោ និដ្ឋិដោ ។

* ឧ. អក្ខតោ ឧ

តំនិមិទបាណស្ថបុគ្គលមានសភាពល្អ ជាអ្នកលបេជ្ជ
 ហេតុជាទីតាំងទិដ្ឋិ ។ បុគ្គលណាមានដ្រៀយតំនិ ៥
 ដ៏ទង់ គឺ សព្វ ១ សតិ ១ វិយៈ ១ សម្ម ១ វិបស្សនា ១
 បុគ្គលគ្មានដំរើប វា របស់អរិយសង្ឃ ហៅថា មិនទាន់
 ប្រាសចាកអប្រេក ក្នុងកាមតំនិទ្បាយ បុគ្គលនោះ ប្រទុស្ត
 ខ្លឹមក្នុងបែបនោះ ឈ្មោះថា ចៀតចៀនទូនមុន លុះ
 ចៀតចៀនទូនហើយ ទើបចៀតចៀនបុគ្គលអវិទជាទាន
 ក្រោយ ។ បុគ្គលណាមកទូន បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 ក្បូរហេតុទានក្រៅ ក្រោះ ហេតុនោះ បណ្ឌិតវិសេ
 មិនមានសេចក្តីក្រោធ អប្បិក្បូនទុកសព្វៗ កាល ។
 ចប់ ធិដ្ឋិដ្ឋាន ៥ ។

ទុក្ខាននៃធម្មិកោតិ

ធិយាយអំពិទាត ១ អំពិទុបាសិកា ឈ្មោះមិគសាលា ១
 អំពិចំណុល ១ អំពិចហោតុដ្ឋនិទានតាយ ១ អំពិសន្និដ្ឋិកមិម
 លើក អំពិព្រះទេមៈ ១ អំពិមន្ត្រិយ ១ អំពិព្រះតោនន្ត ១
 អំពិក្ខតក្សត្រ ១ អំពិអប្បមាណេមិ ១ អំពិធម្មិកោតិ ១
 ចប់ បណ្ណសារោ ។

ទុតិយបណ្ណសញ្ញា

មហាវិញ្ញា

[៥៥] ឯកំ សមយំ កកវំ រាជកហេ វិហរតិ
តិជ្ជក្ខមេ បត្តតេ ។ តេន ទោ បទ សមយេន
អាយស្មា សោណោ រាជកហេ វិហរតិ សីកវនស្មី ។

អដទោ អាយស្មតោ សោណស្ស រហោតតស្ស
បដិសស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ ចរិកត្តោ ឧទទាទិ យេ
ទោ កោចិ កកវតោ សាវតោ អាទ្ធីរិយោ វិហរន្តិ អហិ
តេសំ អញ្ញតរោ អដ ប បទ មេ ន អទុទាទាយ កា-
សវហិ ចិត្តំ វិឌុទ្ធកិ សិវិទ្ធិន្តិ ទោ បទ មេ កុលេ កោតា
សត្តោ កោតេ ច កុញ្ញិកុំ ធុញ្ញាទិ ច កាតុំ យទ្ធាហិ
សិក្ខំ បទ្ធីត្តាយ ហិទាយាវត្តិទា កោតេ ច កុញ្ញេយ្យំ
ធុញ្ញាទិ ច កាបយ្យន្តិ ។ អដទោ កកវំ អាយស្មតោ
សោណស្ស ចេតសា ចេតោ ចរិកត្តមញ្ញាយ

ទុតិយបណ្ណសញ្ញា

មហាវិញ្ញា

[៥៥] សម័យមួយ ព្រះវិហារព្រះភោគ ច្រើនគង់នៅលើក្នុង
គិជ្ជក្ខមេ ដ៏គ្រូក្រសិក្រស្រី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសោណៈដ៏មាន
កាយ គង់នៅនៅព្រៃស្មោះ ឈ្មោះសីកវន ដ៏គ្រូក្រសិក្រស្រី ។
លំដាប់នោះ ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ សម្លឹងភ្នែកទិស្វាមំ បាន
សេចក្តីត្រិះរិក្ខិតិច្ឆក៏ឆ្ងល់យ៉ាងនេះថា ត្បិតត្បូងមួយ ជាសាវក
របស់ព្រះវិហារព្រះភោគ ជាអ្នកមានព្យាយាមនឹងតែង បណ្តុកបណ្តុះ
អញ្ញកំរំថា ជាសាវកវិជយនព្យាយាម នឹងនឹងមួយដែរ តែបើ
ទុកជាដូច្នោះ ចិត្តរបស់អញ ក៏មិនច្រឡំចោលក្នុងភាសា ព្រោះ
មិនប្រកាន់ចំណុះឡើយ ភ្លើយ កោតសម្បត្តិក្នុងត្រកូលរបស់អញ
ក៏មានគ្រប់គ្រាន់ អញក៏អាចប្រើប្រាស់កោតសម្បត្តិ នឹងធ្វើបុណ្យចំរើន
ទ្បាយបានដែរ បើដូច្នោះត្បើង អញលាទូសិត្ត វិលត្រឡប់មកកាន់
ហិទេកេ ប្រើប្រាស់បុរៈកោតសម្បត្តិ នឹងធ្វើបុណ្យចំរើនទ្បាយត្បើង ។
លំដាប់នោះ ព្រះវិហារព្រះភោគ បានជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិ-
ក្ខិតិច្ឆ របស់ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ ដោយព្រះហឫទ័យព្រះអង្គ

សេយ្យជាចិ ឆាម តលវា បុរិសា សម្មិញ្ញតំ វា តាហំ
 ចសារេយ្យ ចសារតំ វា តាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ វរាមេវ ទោ
 តិជ្ឈក្សដេ បទ្វតេ អន្តរហិតោ សីតនេ កាយស្មតោ
 សោណស្ស សម្មុទេ ចាតុរហាសិ ។ វិសិទិ ភតវា
 ចត្តតេ ភាសនេ ។ កាយស្មាចិ ទោ សោណោ ភតវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ វិសិទិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធំ
 ទោ កាយស្មន្តំ សោណំ ភតវា ឯកនរោច ទទុ តេ
 សោណោ រាហាតតស្ស ចដិសស្វ័នស្ស វរំ ចេតសោ
 បរិកត្តោ ទទទានិ យេ ទោ តេចិ ភតវតោ សាវកោ
 អារទុភិយា វិហារន្តិ អហំ តេសំ អញ្ញតោ អថ
 ច ចន មេ ទ អទុចាតាយ ភាសវហិ វិគុំ
 វិមុទ្ធតិ សំវិជ្ជន្តិ ទោ ចន មេ តុលេ កោកា
 សត្តោ កោតេ ច កុញ្ញតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ
 យទ្ធាហំ សិក្ខុំ ចទ្ធក្លាយ ហិបាយាវត្តិក្ខា
 កោតេ ច កុញ្ញេយ្យំ បុញ្ញានិ ច កេរយ្យន្តិ ។

កំប្រាថវៃតុរាតំ អំភិក្ខុតិជ្ឈក្សដេ បកប្រមិត្តាន ក្នុងទីចំរោមេម ខៃប្រា
 សោណៈដំនានកាយ ទាប្រសីតវៃ ដូចបុរសមានកំទ្រង់ លាចេញនូវ
 វែវដែលចង់ចូល ឬ ចង់ចូលនូវវែវដែលលាចេញ ។ ប្រាជ្ញានុប្រាភាគ
 ប្រង់គង់លើកុលាសនៈវែវសេក្រាលវាយ ។ ឯប្រាសោណៈដំនាន
 កាយ កំប្រាថវាយបង្ខំប្រាជ្ញានុប្រាភាគ ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សម
 គួរ ។ លុបប្រាសោណៈដំនានកាយ គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ប្រាជ្ញានុប្រាភាគ កំប្រាសំស្មយោនិទេហេ វៃសោណៈ ប្រង់
 អ្នកសម្លេង ក្នុងទីស្ងាត់ មានសេចក្តីប្រិវិកេត្តិចិត្តកើតឡើងយ៉ាង
 នៃហេ ពួកកិក្ខុណមួយជាសាវករបស់ប្រាជ្ញានុប្រាភាគ ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមគង់តែង បណ្តាកិក្ខុចាំនិទោតេញកំរប់ហេ ជាសាវកវែវមាន
 ព្យាយាមគង់តែង មួយដែរ តែចេតុកជាដូច្នោះ ចិត្តរបស់គេញ ក៏ចិន្ត
 ប្រឡូចោកករិភាសវៈ ប្រាជ្ញានុប្រាភាគនាំចុះឡើយ ឃើញ
 កោតសម្បត្តិក្នុងក្រុមលាបសំអញ ក៏មានប្រុងប្រាជ្ញានុប្រាភាគច្រើន
 កោតសម្បត្តិផង ធ្វើបុណ្យចាំនិទ្ធាយចុះផង ធ្វើដូច្នោះ គួរ
 តែអញលាទៅសិក្ខាវិប្បឡូបមកកាន់ហិទេវិញ ហើយគប្បីប្រើប្រាស់
 នូវកោតសម្បត្តិផង ធ្វើកុំបុណ្យចាំនិទ្ធាយផង ដូច្នោះមែន ។

ឯវំ កន្ត ។ តំ កើ មញ្ញសិ សោណ កុសលោ ភ្នំ បុរៀ
 អាភារិកក្ខតោ វិណាយ តន្តិស្សរោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។
 តំ កើ មញ្ញសិ សោណ យនា ៨ តេ វិណាយ
 តន្តិយោ អន្តាយតា ហោត្តិ អបិទុ តេ វិណា តស្មី
 សមយេ សវតី វំ ហោតិ កម្មញ្ញាភតិ ។ ចោ
 ហេតំ កន្ត ។ តំ កើ មញ្ញសិ សោណ យនា តេ
 វិណាយ តន្តិយោ អតិសិដិលា ហោត្តិ អបិទុ តេ
 វិណា តស្មី សមយេ សវតី វំ ហោតិ កម្មញ្ញា
 ភតិ ។ ចោ ហេតំ កន្ត ។ យនា ៨ តេ
 សោណ វិណាយ តន្តិយោ ៨ អន្តាយតា ហោត្តិ
 ៨ អតិសិដិលា សមេ កុណា ចតិដ្ឋិតា អបិទុ តេ
 វិណា តស្មី សមយេ សវតី វំ ហោតិ កម្មញ្ញា
 ភតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ ឯវំ កន្ត ។ ឯវំ កន្ត ។ ឯវំ កន្ត ។
 កិយំ ឧទ្ធាយ សំវត្តតំ អតិយំ កិយំ(១) តោ សង្ខាយ
 សំវត្តតិ កស្មាតិហា ភ្នំ សោណ កិយសមតំ អដិដ្ឋាហិ

១. ឧ. អតិសិដិលំ កិយំ ។

ព្រះសោណៈ វិហារកាយ ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ព្រះវិហារព្រះកម្រិតព្រះសំស្រីថា វិហារសោណៈ អ្នកយល់នូវសេចក្តី
 នោះថា ដូចម្តេច ខ្លួនអ្នកកាលនៅជាគ្រូហេតុអីដើម ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការវេញវិទ្ធិពិណដៃវេញ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ឱលសោណៈ អ្នក
 យល់នូវសេចក្តីនោះថាដូចម្តេច សម័យណា វិទ្ធិពិណរបស់អ្នកនឹងពេក
 សម័យនោះ គេពិណរបស់អ្នក មានសំឡេងពិណេ ឬ គួរដល់ការវេញ
 វេញ ។ មិនដូច្នោះទេព្រះអង្គ ។ ឱលសោណៈ អ្នកយល់នូវសេចក្តីនោះ
 ថាដូចម្តេច សម័យណា វិទ្ធិពិណរបស់អ្នកគួរពេក សម័យនោះ គេ
 ពិណរបស់អ្នក មានសំឡេងពិណេ ឬ គួរដល់ការវេញវេញ ។ មិនដូច្នោះ
 ទេព្រះអង្គ ។ ឱលសោណៈ មួយទៀត សម័យណា វិទ្ធិពិណរបស់អ្នក
 មិននឹងពេក មិនគួរពេកទេ គំនិតក្នុងពិណដៃស្មើល្មម គឺសំឡេងជា
 គណៈសម័យនោះ គេពិណរបស់អ្នកមានសំឡេងពិណេ ឬ គួរដល់ការ
 វេញវេញ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ឱលសោណៈ ព្យាយាមដែលគេនឹង
 ពេក វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ព្យាយាមដែលគួរ
 ពេក វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្មើល្មម ក៏យ៉ាងនោះដែរ ឱល
 សោណៈ ព្រះបាទព្រះនោះ អ្នកចូរគំនិតសេចក្តីព្យាយាមឱ្យស្មើល្មមផង(២)

២. ពាក្យនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ជាសំឡេងព្រះសោណៈ ឱ ពិណេសេចក្តីព្យាយាម
 បីបីសេចក្តីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ជាសំឡេងព្រះសោណៈ ។ អន្តរាហិ ។

ឥន្ទ្រិយានត្ថុ សមតំ បដិវិជ្ជា កុត្ត ច វិចិកំ
 កត្តាហិតំ ។ ឯវំ កត្តតំ ទោ ភាយស្មា សោណោ
 កករិតា បទ្ធស្មោសំ ។ អដទោ ភកក ភាយស្មំ
 សោណំ ឥមំនា កុរិយេន កុរិយោ សេយ្យថាមិ ឆាម
 កលកិ ធុរិសា សម្មិក្ខិតំ វិ កាហំ បសាបយ្យ
 បសាវតំ វិ កាហំ សម្មិក្ខោយ្យ ឯវមេវ ទោ
 សិករិទ អន្តរហិតោ កិជ្ជក្កដេ បទ្ធតេ ឆាធុរហោសំ ។

អដទោ ភាយស្មា សោណោ អបរេន
 សមយេន ភិយសមតំ អដិដ្ឋាសិ ឥន្ទ្រិយានត្ថុ សមតំ
 បដិវិជ្ជា កុត្ត ច វិចិកំ អត្តហោសំ ។ អដទោ ភាយស្មា
 សោណោ ឯកោ វុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ ភកាមិ
 បហិតត្តោ វិហារន្តោ ន ចិរស្ស្គ យស្សត្តាយ
 កុលុបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា អនតារិយំ បទ្ធតដិ

ប្តូរតាំងខ្លួនឱ្យដង្ហែម (មានសង្ខ្រឹយជាដើម) ឱ្យស្មើគ្នាផង
 ប្តូរកន្លែងកន្លែងមិន ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមនឹងឱ្យដង្ហែមដែលស្មើគ្នាឱ្យបាន
 ផង ។ ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ បានទទួលព្រះក្មេងក្រីក្រដ៏មាន
 ព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះករុណ្ណ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ខ្លាច
 ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ ដោយទុក្ខទេវហិយ ក៏ស្រាបស្រែកទូលំទូលាយ
 ក្រែងស្រែក ទៅទ្រុកដល់ក្នុងដួងដួង ដូចជាបុរសដ៏មានកំហុស លាចេញ
 ទូរ្យដ៏ដែលបង់ចូល ឬបង់ចូលទូរ្យដ៏ដែលលាចេញ ។ ព្រះសម័យជា
 ភាគីព្រាយមក ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ ក៏បានតាំងខ្លួនសេចក្តីព្យាយាម
 ឱ្យស្មើគ្នាផង តាំងខ្លួនឱ្យដង្ហែមឱ្យស្មើគ្នាផង បានកន្លែង
 ខ្លួនមិនមែន(១) ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមនឹងឱ្យដង្ហែមដែលស្មើគ្នាឱ្យបានផង ។
 លំដាប់នោះ ព្រះសោណៈដ៏មានកាយ គេចរេចេញចាកក្នុងទៅទៅគេ
 ខ្ញុំកំរើក ជាអ្នកមិនច្របាច មានព្យាយាមដុះដុះដុះ (ខ្លួនកិលេស)
 មានចិត្តស្ងួតទៅ (កាន់ព្រះចិញ្ចន) ភ្នកកុលបុត្តដែលចេញចាក
 ដូច្នោះកាន់ផ្លូវដោយប្រកែក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កុសុលកម្មណា

១ សំដៅយកសមណមិន គឺឯវិស្សតានិមិត្ត ។ អង្គកថា ។

ទុតិយបណ្ណសារ មហាវគ្គ

កន្ទុក្កំ ព្រហ្មចរិយមកិយោសានំ ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខិកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសិ ចំណា ជាតិ
 វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កាតំ កាលិយំ ឆាបវំ វុត្តុក្កា យាតិ
 អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញតកេ ច មធ អាយស្មា សោណា
 អារាតំ អហោសិ ។ អដទោ អាយស្មតោ
 សោណស្ស អារាត្តជ្ឈត្តស្ស ឯតទហោសិ យទ្ធចាហំ
 យេន កកវា តេទុបសន្តមេយ្យំ ឧបសន្តមិត្វា
 កកវតោ សន្តិកោ អញ្ញំ ឡាការយ្យន្តិ ។ អដទោ
 អាយស្មា សោណា យេន កកវា តេទុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្វា កកវន្តំ អភិវឌ្ឍតោ ឯកមន្តំ ធិសិធិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសិធា ទោ អាយស្មា សោណា កកវន្តំ
 ឯតទភេទ យោ សោ កន្ត កិក្កុ អារហំ ចំណា-
 សភេ វុសិតវា កកកកាលិយោ ឧហិតការោ

ទុតិយបណ្ណសារ មហាវគ្គ

មិនយូរម៉្លោះ កំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សាម្រេចខ្ញុំកុត្តរធម៌ ដែលបាន
 ព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុតនោះ ដោយប្រាថ្នាដ៏ទុក្ខមារស៍ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 នេះ ហើយបានដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អញ) អស់ហើយ ព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ អញបានប្រព្រឹត្តចប់ហើយ សោឡុសកិច្ច អញបានធ្វើស្រេច
 ហើយ មន្តការវាទិក្ខុដទៃ ដើម្បីសោឡុសកិច្ចនេះទៀត មិនបានឡើយ។
 បានសេចក្តីសរសើរថា បណ្តា ពួកព្រះអរហន្តចាំឡើយ ព្រះសាណៈ
 ដ៏មានភាយុ រាប់ថា ជាអរហន្តមួយដែរ ។ រំលឹកបំនោះ ព្រះសាណៈ
 ដ៏មានភាយុ កាលបានសម្រេចព្រះភោគ្នាហើយ ក៏បានសេចក្តីត្រិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ ត្រូវតែក្សត្វលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ត្រូវក្រាបទូលនូវអរហន្តគុណ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគ ។ គ្រានោះឯង ព្រះសាណៈដ៏មានភាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភោគ
 ប្រគល់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសាណៈដ៏មានភាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ
 សិប្បហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភោគយ៉ាងនេះថា ចង់គ្រ
 ព្រះគន្លង់ដំបើង ក៏កុណា ជាអរហន្តទិណស្រឡា បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ចប់ហើយ បានធ្វើសោឡុសកិច្ចស្រេចហើយ បានជាក់ពារចុះហើយ

អនុប្បត្តិសនាគ្នា បរិក្ខំណាភវសញ្ញាជនោ សឌ្ឍនត្តា
 វិធុត្តា សោ ធម្មានាមិ អនិធុត្តា ហោតិ ទេក្ខត្តាធិ-
 ធុត្តា ហោតិ បរិវេណាធិធុត្តា ហោតិ អក្សរធុត្តាធិ-
 ធុត្តា ហោតិ កណ្ណក្ខយាធិធុត្តា ហោតិ ឧបាសា-
 នក្ខយាធិធុត្តា ហោតិ អសម្មោហាធិធុត្តា ហោតិ ។
 សិយា ទោ បទ កន្តេ ឥនេកាត្វស្ស អាយស្សតោ
 វិវេស្ស កោវលំ សទ្ធាមត្តកំ ទ្វន អយមាយស្ស
 ធិស្សនយ ទេក្ខត្តាធិធុត្តាតិ ។ ន ទោ បទតំ
 កន្តេ វិវេ ធម្មតំ ។ ចិណ្ណាសវេ កន្តេ ភិក្ខុ
 វុសិតវា កកកាណិយោ កាណិយំ អត្តនោ
 អសមធុបស្សនោ កកស្ស វា មតិធម៌ ទយា កកស្ស
 វិតកត្តា ទេក្ខត្តាធិធុត្តា ហោតិ ទយា គោសស្ស
 វិតគោសត្តា ទេក្ខត្តាធិធុត្តា ហោតិ ទយា
 មោហស្ស វិតមោហត្តា ទេក្ខត្តាធិធុត្តា ហោតិ ។

ពានប្រាយាជនំខន្ធសម្រេចហើយ ពានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុង
 ភក្ខសំហើយ ពានចិត្តច្របូលហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រាជ កិក្ខុនោ
 ជាអ្នកពានចិត្តចុះសិបកាន់ឋានៈ ៦ យ៉ាង គឺពានចិត្តចុះសិប ក្នុងនេត្តម្ម
 (ការចេញចាកកម្ម) ១ ចុះសិប ក្នុងបរិវេត (ទិស្វចំស្វាតំចាកកិលេស) ១
 ចុះសិប ក្នុងលេចក្តីមិនពានធារាបាទ ១ ចុះសិប ក្នុងធម៌ជាទិស្វសំទៅខ
 ធារាបាទ ១ ចុះសិប ក្នុងធម៌ជាទិស្វសំទៅខេត្តពាន ១ ចុះសិប ក្នុងធម៌មិនពាន
 លេចក្តីវេទន៍ ១ ។ បដិច្ចព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន លោកខ្លះ ក្នុងសាសនានៃ
 ពានរសចក្តីចម្រើនយ៉ាងនេះ លោកខ្លះ ពានចិត្តចុះសិប ក្នុងនេត្តម្ម
 ព្រោះគាត់ស្រឡាចចិត្តក្នុងសម្រេចហើយ គ្រឹមតែសម្រេចហើយតែ ។ បដិច្ចព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ចម្រើន លោកខ្លះ ចុះសិបមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនេះឡើយ ។ បដិច្ច
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន ក៏គ្រាន់តែស្រេច បានប្រតិក្ខត្រហូចរយធម៌ចប់ហើយ
 បានធ្វើសាខ្យសកិច្ចស្រេចហើយ ធ្វើទុកជាមិនបានគឺចារណាខ្ញុំសោ-
 ខ្យសកិច្ចចុះសិបខ្លួន ឬការសន្សំរបស់ខ្លួនដែលបានធ្វើហើយទេ ក៏គង់មាន
 ចិត្តចុះសិប ក្នុងនេត្តម្ម ព្រោះគេសំរោះ ព្រោះប្រាសចាកកម្ម ក៏គង់មាន
 ចិត្តចុះសិប ក្នុងនេត្តម្ម ព្រោះគេសំរោះ ព្រោះប្រាសចាកកម្ម ក៏គង់
 មានចិត្តចុះសិប ក្នុងនេត្តម្ម ព្រោះគេសំរោះ ព្រោះប្រាសចាកកម្ម ។

១ ទោ ធម្មតំ កេន្ត ឃី ជញ្ជី ។ ចិណ្ណាសវោ កេន្ត
 កិក្កុ ស្រីតវា កាតកាណិយោ កាណិយំ អត្តនោ
 មសមនុបស្សន្តោ កាតស្ស វា ធម្មតិយំ ។ ឧយោ
 វាតស្ស វិកាតត្តា អព្យាចជ្ឈានិម្មត្តោ ហោតិ ។ ឧយោ
 វោសស្ស វិកោសត្តា អព្យាចជ្ឈានិម្មត្តោ ហោតិ
 ។ ឧយោ មោហស្ស វិកោហត្តា អព្យាចជ្ឈានិម្មត្តោ ហោតិ
 ។ មេ ។ ឧយោ វាតស្ស វិកាតត្តា កត្តាត្ថយានិម្មត្តោ
 ហោតិ ។ ឧយោ វោសស្ស វិកោសត្តា កត្តាត្ថយា-
 និម្មត្តោ ហោតិ ។ ឧយោ មោហស្ស វិកោហត្តា
 កត្តាត្ថយានិម្មត្តោ ហោតិ ។ ឧយោ វាតស្ស វិកាតត្តា
 ឧទាធានក្ខយានិម្មត្តោ ហោតិ ។ ឧយោ វោសស្ស
 វិកោសត្តា ឧទាធានក្ខយានិម្មត្តោ ហោតិ ។ ឧយោ
 មោហស្ស វិកោហត្តា ឧទាធានក្ខយានិម្មត្តោ ហោតិ
 ។ ឧយោ វាតស្ស វិកាតត្តា អសង្ខារានិម្មត្តោ ហោតិ

បតិគ្រូប្រាសាទ្និវិចារិណ បេតកុខ្ចុះ បុគ្គលមិនត្រូវយកមើញយ៉ាងនេះ
 ឡើយ ។ បតិគ្រូប្រាសាទ្និវិចារិណ កិក្កុជាវិណាស្រាត បានប្រើគ្រូ
 គ្រូប្រាសាទ្និវិចារិណ បានធ្វើសាស្ត្រសិក្សាស្រាវជ្រាវ បើទុកជា
 មិនបានពិចារណាខ្លះសាស្ត្រសិក្សាស្រាវជ្រាវ ឬខ្លះសាស្ត្រសិក្សាស្រាវជ្រាវ
 បានធ្វើហើយ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងការមិនគ្រប់គ្រាន់ ព្រោះអស់វាចា៖
 ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងការមិនគ្រប់គ្រាន់ ព្រោះ
 អស់វោស៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងការ
 មិនគ្រប់គ្រាន់ ព្រោះអស់មោហ៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ។ មេ ។ ក៏គង់
 មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិសេសវិសេស ព្រោះអស់វាចា៖ ព្រោះ
 ព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិសេសវិសេស ព្រោះ
 អស់វោស៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌
 ជាវិសេសវិសេស ព្រោះអស់មោហ៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មាន
 ចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិសេសវិសេស ព្រោះអស់វាចា៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖
 ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិសេសវិសេស ព្រោះ
 អស់វោស៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិ
 សេសវិសេស ព្រោះអស់មោហ៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖ ក៏គង់
 មានចិត្តចុះស្រីចំ ក្នុងធម៌ជាវិសេសវិសេស ព្រោះអស់វាចា៖ ព្រោះព្រាសាទ្និវិចារិណ៖

មយោ ធាសស្ស វិគោសត្តា អសម្មោហាជិមុត្តា
 ហោតិ មយោ មោហស្ស វិគោហត្តា អសម្មោហា-
 ជិមុត្តា ហោតិ ។ ឯវំ សម្មាវុត្តចិត្តស្ស កន្តំ ភិក្ខុទោ
 ក្ខសា ទេមិ ចក្កវិញ្ញយ្យា រូបា ចក្កស្ស អាទាជំ
 អាគច្ឆន្តិ ទេវស្ស ចិត្តំ ចរិយាទិយន្តិ អមិស្សកកទេវស្ស
 ចិត្តំ ហោតិ មិតំ អាទេត្តច្បត្តំ វយេត្តស្សាទុបស្សតិ ។
 ក្ខសា ទេមិ សោតវិញ្ញយ្យា សទ្ធា ។ ថេ។ យាទ-
 វិញ្ញយ្យា តទ្ធា ជិក្ខវិញ្ញយ្យា រសា កាយវិញ្ញយ្យា
 ដោដ្ឋត្វា មហោវិញ្ញយ្យា ឧត្តា មនស្ស អាទាជំ អាគច្ឆន្តិ
 ទេវស្ស ចិត្តំ ចរិយាទិយន្តិ អមិស្សកកទេវស្ស ចិត្តំ
 ហោតិ មិតំ អាទេត្តច្បត្តំ វយេត្តស្សាទុបស្សតិ ។

កំណំមានចិត្តចុះសិបំ ក្នុងការមិនឆ្កែង ព្រោះអស់ទោសៈ ព្រោះ
 ព្រាសបាតទោសៈ កំណំមានចិត្តចុះសិបំ ក្នុងការមិនឆ្កែង ព្រោះអស់
 ទោហៈ ព្រោះព្រាសបាតទោហៈ ។ ចតិព្រោះអង្គជីវិត កាលបើ
 ភិក្ខុ មានចិត្តផុតស្រឡះដោយច្រវែង យ៉ាងនេះហើយ ទោះបី រូបាម្បណ៍
 យ៉ាងតូច ដែលធម្មជីវិតដោយវត្តក មកកាន់ឱ្យជីវិតចក្កទ្វារ ក៏រួម
 សន្តិចិត្តរបស់កិក្កុរោមិនបាន ចិត្តរបស់លោក ក៏មិនបានច្រឡំដោយ
 ការម្បណ៍ ជាចិត្តនឹងជីវិត ដល់ខ្លួនការមិនរំកិល ទាំងលោកក៏គិតយល់
 ឃើញខ្លួនការកើតឡើង នឹងលេចទៅនៃចិត្តនោះ ។ ទោះបី សទ្ធាម្បណ៍
 យ៉ាងតូច ដែលធម្មជីវិតដោយព្រះច្យៀក ។ ថេ។ ធម្មាម្បណ៍ ដែលធម្ម
 ជីវិតដោយច្រមុះ រសាម្បណ៍ ដែលធម្មជីវិតដោយអណ្តាត ដោយដ្ឋត្វាម្បណ៍
 ដែលធម្មជីវិតដោយកាយ ធម្មាម្បណ៍ ដែលធម្មជីវិតដោយចិត្ត មកកាន់
 ឱ្យជីវិតមេនាទ្វារ ក៏រួមសន្តិចិត្តរបស់កិក្កុរោមិនបាន ចិត្តរបស់លោក
 មិនបានច្រឡំដោយការម្បណ៍ ជាចិត្តនឹងជីវិត ដល់ខ្លួនការមិនរំកិល ទាំង
 លោកក៏ឃើញខ្លួនការកើតឡើង នឹងការលេចទៅនៃចិត្តនោះ ។

សេយ្យជាចំ កន្ត្តេ សេសោ ចត្វតោ អត្ថិទ្ធា អសុសិរោ
 ឯកាយោ អថ មុត្តិមាយ ចេចិ ធិសាយ អាគខ្មយ្យ
 ក្វសា វិកុដ្ឋិ នេវ ឯ សន្តិទ្វយ្យ ឯ សម្មកាទ្វយ្យ
 ឯ សម្មវេទយ្យ អថ ចត្តិមាយ ចេចិ ធិសាយ
 អាគខ្មយ្យ ក្វសា វិកុដ្ឋិ ។ ចេ ។ អថ ឧត្តកាយ ចេចិ
 ធិសាយ អាគខ្មយ្យ ក្វសា វិកុដ្ឋិ អថ ធិត្តិណាយ
 ចេចិ ធិសាយ អាគខ្មយ្យ ក្វសា វិកុដ្ឋិ នេវ ឯ
 សន្តិទ្វយ្យ ឯ សម្មកាទ្វយ្យ ឯ សម្មវេទយ្យ
 ឯ វិកុដ្ឋិ វេវ កន្ត្តេ ឯវិ សម្មាវុត្តិចិត្តស្ស វិកុដ្ឋិ ក្វសា
 ចេចិ ចត្តិវិញ្ញយ្យ ក្វសា ចត្តិស្ស អាគាចំ អាគខ្ម
 នេវស្ស ចិត្តំ ចរិយាធិយន្តិ អមិស្សកាមេវស្ស ចិត្តំ
 យោតិ មិតំ អាធិត្តិច្ឆន្តំ វិយក្សស្ស ឧចស្សតិ ក្វសា
 ចេចិ សោតិវិញ្ញយ្យ សន្តា ។ ចេ ។ យោវិញ្ញយ្យ
 កុត្តា ធិត្តិវិញ្ញយ្យ វសា កាយវិញ្ញយ្យ ជេដ្ឋត្តា
 មោតិវិញ្ញយ្យ ធិត្តា មនស្ស អាចាចំ អាគខ្ម

បតិក្រត្រាភេត្តិដំបំរើន ក្នុងមិនមានចរិយា មិនមានប្រយោជន៍ ជាត្រឹម
 គាត់សុទ្ធ ទោះបី មិនទ្រង់ដឹងស្អិត បត់បែកមកអំពីសីលធម៌ក្តី ក៏ធ្វើ
 ក្នុងការឲ្យយូរមិនបាន ឲ្យកម្រើកមិនបាន ឲ្យញាប់ញ័រមិនបាន
 ទោះបី មិនទ្រង់ដឹងស្អិត បត់បែកមកអំពីសីលធម៌ក្តី ។ ចេ ។
 ទោះបី មិនទ្រង់ដឹងស្អិត បត់បែកមកអំពីសីលធម៌ក្តី ទោះបី មិន
 ទ្រង់ដឹងស្អិត បត់បែកមកអំពីសីលធម៌ក្តី ក៏ធ្វើក្នុងការឲ្យយូរ
 មិនបាន ឲ្យកម្រើកមិនបាន ឲ្យញាប់ញ័រមិនបាន មានរបប
 ដូចម្តេចមិញ បតិក្រត្រាភេត្តិដំបំរើន មានរបបយ្យ ដូចកិត្តិមិនបាន
 ប្រឡូកដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ ទោះបី ទ្រង់ម្នាក់ដឹងស្អិត ដែល
 គប្បីដឹងដោយភ្នែក មកកាន់ភ្នែកនៃចក្ខុទ្ធា ក៏ប្រសើរឥតប្រសើរក៏
 នោះមិនបាន ចិត្តរបស់លោក ក៏មិនបានប្រឡូកដោយការម្នាក់ ជាចិត្តដឹង
 ដឹង ដែលឲ្យការមិនរំភើប ទាំងលោកក៏គិតបានយើងឲ្យការកើតឡើង
 នឹងការលេចរំភើបចិត្តនោះ ទោះបីសម្ភារម្នាក់ដឹងស្អិត ដែលគប្បីដឹងដោយ
 គ្រាច្បឹក ។ ចេ ។ គម្ភារម្នាក់ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ រសាម្នាក់
 ដែលគប្បីដឹងដោយស្រពា អាវុត្តាម្នាក់ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
 ម្នាក់ម្នាក់ ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត មកកាន់ភ្នែកនៃចក្ខុទ្ធា

នេវស្ស ចិត្តំ បរិយាទិយន្តិ អមិស្សកតមេវស្ស
ចិត្តំ ហោតិ បិតំ អាណេត្វច្បត្តំ វយេត្វស្សនុ-
ចស្សតីតិ ។

នេក្ខម្មមជ្ជិមុត្តស្ស	បរិវេកត្វ ចេតសោ
អក្សចជ្ឈាជិមុត្តស្ស	ទុទាណនក្ខយស្ស ច
កណ្ណក្ខយាជិមុត្តស្ស	អសខ្មោហត្វ ចេតសោ
និស្វា អាឃតទុច្ឆានំ	សន្មា ចិត្តំ វិមុត្តតិ
តស្ស សន្មាវិមុត្តស្ស	សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុវោ
កតស្ស ចតិចយោ នត្ថិ	កាណិយំ ន វិជ្ជតិ ។
សេលោ យដា ឯកយេនោ	វាតេន ន សមិរតិ
ឯវំ រូទា រសា សន្មា	កត្វា ជស្សា ច កោវលា
នដ្ឋា នន្តា អនិដ្ឋា ច	នច្បវេនន្តិ កាទិថោ
បិតំ ចិត្តំ វិម្មមុត្តំ	វយេត្វស្សនុចស្សតីតិ ។

ក៏គ្របសន្តដំចិត្តរបស់ភិក្ខុនារមិនបាន ចិត្តរបស់លោក ក៏មិនបានច្រឡំ
ដោយការម្នាក់ ជាចិត្តនឹងជំងឺ ផលនូវការមិនញាប់ញ័រ ចាំរំលោភ
ក៏ពិចារណាយើញនូវការកើតឡើង នឹងការលេងទៅនៃចិត្តនោះ ។
កាលបើ ភិក្ខុមានចិត្តចុះស៊ប់កាន់នេក្ខម្មៈ កាន់សេចក្តីស្ងប់ស្ងួត
មានចិត្តចុះស៊ប់កាន់សេចក្តីមិនគ្យាបាន កាន់និមិត្តជាចិត្ត
ទៅនៃទុក្ខទាន មានចិត្តចុះស៊ប់កាន់អមិ ជាចិត្តសំរៅ
នៃកណ្ណ កាន់សេចក្តីមិនវិជ្ជា ចិត្តក៏មិនផុតស្រឡះ
ដោយប្រាជ្ញា ប្រោយយើញនូវការកើត នឹងការលេងទៅនៃ
តាយននៈ កាលបើភិក្ខុនារ មានចិត្តផុតស្រឡះដោយ
ប្រាជ្ញាហើយ មានចិត្តស្ងប់ស្ងួតហើយ ការសន្សំនូវភិក្ខុ
ដែលលោកត្រូវធ្វើក៏មិនបាន ក៏ច្រើនដែលត្រូវធ្វើក៏មិនបាន ។
ក្នុងគ្រាន់សុខ វិមនិមិត្តកម្រិត ដោយឡែក យ៉ាងណា
ការម្នាក់ចាំនិទ្យាយពី រួច សំឡើង ភ្លិន រស ផ្សិត
ចាំនិស្សជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីប្រាថ្នា ក៏ធ្វើចិត្តរបស់
អ្នកទាំងអស់ ជាចិត្តនឹងជំងឺ រួចស្រឡះចាកកិលេស
ឱ្យញាប់ញ័រមិនបាន ចាំរំលោភក៏ពិចារណាយើញនូវការ
កើតឡើង នឹងការលេងទៅនៃចិត្តនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៨៦] ភេទ ទោ ចន សមយេន អាយស្មា
 ឧត្តុណា អាណាជិកោ ហោតិ ទុក្ខំតោ តាម្ព្ម-
 តិលានោ ។ អថទោ អាយស្មា អាណា យេន
 កកវា តេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិ កកវំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ទិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ទិសិទ្ធា ទោ អាយស្មា អាណា កកវំ ឯកមន្តំ
 អាយស្មា កន្តុ ឧត្តុណា អាណាជិកោ ទុក្ខំតោ
 តាម្ព្មតិលានោ សាទុ កន្តុ កកវា យេនាយស្មា
 ឧត្តុណា តេទុបសង្កមតុ អទុកមម្យំ ទោនាយាតិ ។
 អថិវាសេសិ កកវា តុល្លិកាវេន ។ អថទោ
 កកវា សាយល្លាសមយំ ចជិសល្លាថា វុដ្ឋិកោ
 យេនាយស្មា ឧត្តុណា តេទុបសង្កមិ ។ អនូសា
 ទោ អាយស្មា ឧត្តុណា កកវំ ទ្វារោវ
 អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន មញ្ជកោ សមញ្ជាមិ(១) ។
 អថទោ កកវា អាយស្មន្តំ ឧត្តុណំ ឯកមន្តំ
 អលំ ឧត្តុណា មា ភិ មញ្ជកោ សមញ្ជាមិ ។

១ ឧ. វិបាសិ ។

[៨៦] សមយោនា ព្រះវេទនាវៈវិទានកាយ មានការពារ ដល់
 ទ្រព្យ ឈឺធ្ងន់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះវេទនាវៈវិទានកាយ បានចូលទៅកាល
 ព្រះវិទានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះវិទានព្រះភាគ
 ព្រះក្នុងវិទិសមគ្គ ។ លុះព្រះវេទនាវៈវិទានកាយ គង់ក្នុងវិទិសមគ្គ
 ហើយ ទើបក្រាបបង្គំចូលព្រះវិទានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ចក្រព្រះក្នុង
 វិទិសមគ្គ ព្រះវេទនាវៈវិទានកាយ មានការពារ ដល់ទ្រព្យ ឈឺធ្ងន់ ចក្រ
 ព្រះក្នុងវិទិសមគ្គ សូមព្រះវិទានព្រះភាគ ស្នេហាចូលទៅដល់នៅព្រះ
 វេទនាវៈវិទានកាយ ដើម្បីគ្រោះ ។ ព្រះវិទានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ចូល
 ដោយកុណ្ណិកា ។ ព្រះវេទនា ព្រះវិទានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកសម្ងំ
 ក្នុងសាយល្លាសមយេន ចូលទៅដល់នៅវេទនាវៈវិទានកាយ
 នៅ ។ ព្រះវេទនាវៈវិទានកាយ បានឃើញព្រះវិទានព្រះភាគ ស្នេហា
 កុំភិតភ្លាមសឹម ។ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់សួរវេទនាវៈវិទានកាយថា ព្រះ
 ទ្រង់ឃើញដូច្នោះ ។ វេទនាវៈវិទានកាយ ទ្រង់ឃាត់ព្រះវេទនាវៈ
 វិទានកាយយ៉ាងនេះថា កុំវេទនាវៈ អ្នកកុំព្រាកកំពើក្រហូចឡើយ ។

សន្តិមាតិ អាសនាតិ មហេហិ(១) បញ្ញត្តាតិ តត្វាហំ
 ធិសិទិស្សមីតិ ធិសិទិ ភកភិ បញ្ញត្ត អាសនេ
 ធិសន្ធិ ទោ ភកភិ កាយស្មន្តំ ឧត្តណំ ឯតនវោត
 កត្វិ តេ ឧត្តណំ ទមនិយំ កត្វិ យាចនិយំ កត្វិ
 ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តំ នោ អភិក្កមន្តំ បដិក្ក-
 មោសាទំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ
 កន្តេ ទមនិយំ ន យាចនិយំ កាណ្ឌ មេ ទុក្ខា
 វេទនា អភិក្កមន្តំ នោ បដិក្កមន្តំ អភិក្កមោសាទំ
 បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោ ។ សេយ្យថាចិ កន្តេ កលភិ
 បុរិសោ តិណ្ណោន សិទេន មុន្ធវិ(២) អភិមដ្ឋយ្យ ឯវេទនា
 ទោ កន្តេ អចិមត្តា វាតា មុន្ធវិ ឧហនន្តិ ន មេ កន្តេ
 ទមនិយំ ន យាចនិយំ កាណ្ឌ មេ ទុក្ខា វេទនា

១ ខ. ធុរ ។ ២ ឧ. មុន្ធវិ ។

កាសនៈនេវេវលកិក្កងខ្សឹក ក្រាលបម្រុងទុកបានហើយ គឺជាអតិថិ
 ភ័យៈលើកាសនៈនោ គ្រូដ៏មានគ្រូកាតក៏ទ្រង់គង់លើកាសនៈដែលកិក្ក
 ក្រាលថ្វាយ លុះត្រដើមានគ្រូកាតក៏ហើយ បានគ្រាស់ស្រូវគ្រាស់គុណៈ
 ដ៏មានកាយដ៏នៃថា ឆ្មារវគុណៈ អ្នកល្មមអត់ធ្មត់បានទេ អ្នកល្មម
 ញ៉ាំងអន្តរាគមន៍ប្រព្រឹត្តទៅបានទេ ទុក្ខវេទនា (របស់អ្នក) ជួយ
 មិនឯវែនឡើយ សេចក្តីជួយ វែនឡើយ កាច់វែនឡើយមិនប្រាម
 ទេ ។ គ្រូវគុណៈក្រាបទូលថា ចិត្តប្រាមដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាម
 មិនល្មមអត់ធ្មត់បានទេ មិនល្មមញ៉ាំងអន្តរាគមន៍ ប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំប្រាមដ៏ធ្មត់ណាស់ ចេវែនឡើយ មិនជួយសោះ
 សេចក្តីចំរើនឡើយ ចេវែនប្រាម សេចក្តីជួយ មិនប្រាមទេ ។
 ចិត្តប្រាមដ៏ចំរើន បុរសមានកំឡាំង យកវែនស្រូបដ៏មុតមកចាក់
 ចំលុះក្បាល យ៉ាងណាមិញ ចិត្តប្រាមដ៏ចំរើន ខ្យល់យ៉ាងខ្លាំង
 វែនចាក់ដោយកុណ្ណិក្បាល (របស់ខ្ញុំប្រាម) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ចិត្ត
 ប្រាមដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាម មិនល្មមអត់ធ្មត់បានទេ មិនល្មមញ៉ាំង
 អន្តរាគមន៍ ប្រព្រឹត្តទៅបានទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំប្រាមដ៏ធ្មត់ណាស់

អភិក្កមន្តិ នោ ចដិក្កមន្តិ អភិក្កមនោសាទំ ចញ្ញាយតិ
 នោ ចដិក្កមនោ ។ សេយ្យជាថិ ភលវា មុវិសា
 ធន្តោ វាត្តក្កាទ្វេន សីសេ សីសវេនំ ធនេយ្យ
 វិវាមេ ខោ កន្តេ អធិមត្តា សីសេ សីសវេនា ឧ មេ
 កន្តេ មមនីយំ ឧ យាមនីយំ តាធន្តា មេ ធុត្តា វេនា
 អភិក្កមន្តិ នោ ចដិក្កមន្តិ អភិក្កមនោសាទំ ចញ្ញាយតិ
 នោ ចដិក្កមនោ ។ សេយ្យជាថិ កន្តេ ធន្តោ
 តោយាតតោ វា តោយាតតកន្តេវាសី វា តិណ្ណាធន
 តោវិកន្តនេន ក្យត្តិ បរិកន្តេយ្យ វិវាមេ ខោ មេ កន្តេ
 អធិមត្តា វាតា ក្យត្តិ បរិកន្តេនំ ឧ មេ កន្តេ មមនីយំ
 ឧ យាមនីយំ តាធន្តា មេ ធុត្តា វេនា អភិក្កមន្តិ
 នោ ចដិក្កមន្តិ អភិក្កមនោសាទំ ចញ្ញាយតិ នោ
 ចដិក្កមនោ ។ សេយ្យជាថិ កន្តេ ទ្វេ ភលវាត្តា
 មុវិសា ធុត្តលាតា មុវិសំ ធាតាតាហាសុ តហេត្វា
 អង្ការកាសុយា សត្តាចេយ្យំ^(១) សម្មវិការាចេយ្យំ
 វិវាមេ ខោ កន្តេ អធិមត្តា កាយស្មី មាហោ

១ ឧ. ចចិចេយ្យំ ។

ចេវេនំវេនាទ្បិធំ មិនធូរវេនាទ្បិធំ ចេវេនាទ្បិធំ ចេវេនាទ្បិធំ
 សេចក្តីច្របយមិនច្របយមិនច្របយមិនច្របយ
 មកវ្រ្មត្រច័ន្ទក្បាល យ៉ាងណាមិញ ចត្រច្រច្រអង្គដំបើង វេនាទ្បិធំ
 (របស់ខ្ញុំច្រច្រអង្គ) ក៏ទ្បិធំយ៉ាងនោះដែរ ចត្រច្រច្រអង្គដំបើង ខ្ញុំច្រច្រ
 មិនល្មមគង់ចង់បានទេ មិនល្មមគង់កត្តាកាត ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ច្បាប់នោះរបស់ខ្ញុំច្រច្រអង្គចង់ណាស់ ចេវេនាទ្បិធំ មិនធូរវេនាទ្បិធំ
 សេចក្តីច្របយមិនច្របយមិនច្របយមិនច្របយ ។ ចត្រ
 ច្រច្រអង្គដំបើង នាយតាយាតក្តី ត្រច័ន្ទយកាវិននាយតាយាតក្តី វេនា
 ទ្បិធំ យកកាំបិតសម្រាប់វេនាទ្បិធំ មកវេនាទ្បិធំយ៉ាងណាមិញ ចត្រ
 ច្រច្រអង្គដំបើង ខ្យល់យ៉ាងទ្បិធំ តែងកាត់ខ្យល់វេនាទ្បិធំ យ៉ាងនោះ
 ដែរ ចត្រច្រច្រអង្គដំបើង ខ្ញុំច្រច្រអង្គមិនល្មមគង់ចង់បានទេ មិនល្មមគង់
 កត្តាកាតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ ច្បាប់នោះរបស់ខ្ញុំច្រច្រអង្គចង់ណាស់ ចេវេនា
 ទ្បិធំ មិនធូរវេនាទ្បិធំ សេចក្តីច្របយមិនច្របយមិនច្របយមិនច្របយ
 មិនធូរវេនាទ្បិធំ ។ ចត្រច្រច្រអង្គដំបើង បុរសមានកំឡាំងពីរចាត់
 គាំគ្នាចាប់បុរសដែលមានកំឡាំងថយជាង គ្រងដើមដៃដេរន្ទា មកដុត
 កេលកាល លើកេលាវេនាទ្បិធំ យ៉ាងណាមិញ ចត្រច្រច្រអង្គដំបើង
 សេចក្តីត្រច្របយយ៉ាងទ្បិធំក្នុងកាយ (របស់ខ្ញុំច្រច្រអង្គ) ក៏យ៉ាងនោះដែរ

ន មេ កន្ត ទមនីយំ ន យាធនីយំ តាណ្ហ មេ
 ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តំ លោ បដិក្កមន្តំ
 អភិក្កមោសាធំ បញ្ញាយតិ លោ បដិក្កមោតិ ។
 អដទោ ភកវំ អាយស្មន្តំ ដក្កណំ ធម្មិយា
 កងាយ សន្តស្សត្វា សមាធមត្វា សធុត្តោដត្វា
 សឡាសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមិ ។ អដទោ
 អាយស្មា ដក្កណា អចិរច្ឆក្កន្តស្ស ភកវំតោ
 កាលមកាសិ កម្មំ ធម្មំ សមយេ មាលាកាលេ
 ឥន្ទ្រិយាធិ វិប្បសីទីស្មតិ ។ អដទោ អាយស្មា
 អាធានោ យេន ភកវំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវេទនា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ធិសីទនោ ទោ អាយស្មា អាធានោ ភកវន្តំ
 ឯកធាវេទ អាយស្មា កន្ត ដក្កណា អចិរ-
 ច្ឆក្កន្តស្ស ភកវំតោ កាលមកាសិ កម្មំ ធម្មំ
 សមយេ មាលាកាលេ ឥន្ទ្រិយាធិ វិប្បសីទីស្មតិ ។

បតិក្រត្រអង្គជីវិតំ វុទ្ធសាស្ត្រមិទ្ធិសម្រេចនំ មិនឈ្មោះក្នុងអង្គ-
 ភាគប្រែប្រួលទៅទុកទេ ទុកទៅទារបស់វុទ្ធសាស្ត្រចំណាស់ ចេតិ
 ចំរើនឡើង មិនចូលយសោះ សេចក្តីជីវិត ចេតិក្រត្រអង្គ សេចក្តី
 ត្រូវយ មិនប្រាកដទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រង់ត្រី
 គ្រង់ផ្កាឈូកដ៏មានតម្លៃ ឱ្យយល់ឃើញច្បាស់ ឱ្យជឿកាន់តាម
 ឱ្យភ្លឺភ្លា ឱ្យរីករាយ ដោយឧប្បិកថា ហើយគ្រង់ក្រោកចាកភាសនៈ
 ស្នេចចៀសចេញទៅ ។ ព្រះភាគព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រង់ស្នេច
 ចេញទៅមិនយូរឡើយ ព្រះដ៏មានតម្លៃ ក៏ទទួលមរណភាព
 ក៏ក្នុងសម័យ ជាភាសនីមរណៈនោះ ឥន្ទ្រិយតាំងឡាយ របស់លោក
 ក៏ជ្រេវា ។ លំដាប់នោះ ព្រះភាគដ៏មានតម្លៃ បានចូលទៅ
 កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក៏ក្នុងជីវិតសម្រេច ។ លុះព្រះភាគដ៏មាន
 តម្លៃ អង្គក្នុងជីវិតសម្រេចហើយ បានក្រាបចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បតិក្រត្រអង្គជីវិតំ កាលព្រះអង្គគ្រង់ស្នេចចេញមក
 មិនយូរឡើយ ព្រះដ៏មានតម្លៃ ក៏ទទួលមរណភាព ប៉ុន្តែសម័យ
 ជាភាសនីមរណៈនោះ ឥន្ទ្រិយតាំងឡាយ របស់លោកក៏ជ្រេវា ។

ក៏ ហានន្ត ជក្កុលាស្ស ភិក្ខុនោ វគ្គិយោនំ ន
 វិច្ឆុសីនិស្សន្និ ជក្កុលាស្ស អាណន្ត ភិក្ខុនោ
 ចត្វាហិ ឧទ្ទាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិន្តំ
 អវិធម្មំ អហោសិ កស្ស កំ ធម្មទេសនំ សុត្វា
 ចត្វាហិ ឧទ្ទាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិន្តំ
 វិធម្មំ ។ ធម៌មេ អាណន្ត អាណិសំសោ កាលេន
 ធម្មស្សនេ កាលេន អត្ថបថវិក្ខាយ ។ កកមេ
 ន ។ កំណានន្ត ភិក្ខុនោ ចត្វាហិ ឧទ្ទាតិយេហិ
 សញ្ញាជនេហិ ចិន្តំ អវិធម្មំ ហោតិ សោ កម្ម
 សមយេ មរណកាលេ លភតិ កថាភតំ នស្សនាយ
 កស្ស កថាភតោ នម្មំ នេសេតិ អាទិកល្យាណំ
 មជ្ឈិកល្យាណំ ចរិយោសានកល្យាណំ សាត្វំ
 សត្យញ្ញនំ កេវលថវិធម្មំ វិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ
 ចកាសេតិ កស្ស កំ ធម្មទេសនំ សុត្វា ចត្វាហិ
 ឧទ្ទាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិន្តំ វិធម្មតិ អយំ
 អាណន្ត ចមេហោ អាណិសំសោ កាលេន ធម្មស្សនេ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាពគ្រាស់ថា ឧទានន្ត វគ្គិយោនំ របស់
 ជក្កុលាស្ស ចិន្តិយោនំ ព្រះបាទ ប្រាសាទន្ត ចិន្តិយោនំ ជក្កុលា-
 ភិក្ខុ ជាចិន្តិយោនំ ជក្កុលាស្ស បាសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកភាគីក្រោម
 ថយ៉ាងទេ ប៉ុន្តែចិន្តិយោនំ លោកជក្កុលាស្ស បាសញ្ញាជនៈ ជាចំណែក
 ភាគីក្រោម ថយ៉ាងទេ ព្រះស្តាប់ធម្មទេសនាទាន ។ ប្រាសាទ
 នន្ត ភាសិត្យក្នុងការស្តាប់ធម៌ តាមការស្តាប់ ក្នុងការពិចារណា
 សេចក្តីតាមការស្តាប់ នេះមាន ៦ យ៉ាង ។ ភាសិត្យ ៦ យ៉ាង នើប្តូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ប្រាសាទន្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិន្តិយោនំ
 ជក្កុលាស្ស បាសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកភាគីក្រោម ថយ៉ាងទេ ប៉ុន្តែ
 សម័យជាកាលនៃធម្មទេសនា នេះ ភិក្ខុនោះបានចូលប្រទេសព្រះភោគ ព្រះ
 ភោគសំដែងធម៌ពេលទើប បទកណ្តាល ចទុក ប្រកប
 ដោយគន្លង ដោយព្រះព្រះ ប្រកាសព្រះបរិយេធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធពេញលេញ
 ទាំងអស់ ដល់ភិក្ខុនោះ ចិន្តិយោនំ ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុស្រឡាបាសញ្ញាជនៈ
 ជាចំណែកភាគីក្រោម ថយ៉ាងទេ ព្រះស្តាប់ធម្មទេសនាទាន
 ប្រាសាទន្ត នេះជាភាសិត្យទី ១ ក្នុងការស្តាប់ធម៌ តាមការស្តាប់ ។

ធុន ចប់ អាណន្ត ភិក្ខុនោ ចត្វាហិ ឡាន្តាតិយេហិ
 សញ្ញាជំណេហិ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ហោតិ សោ ភត្តិ
 សមយេ មរណកាលេ ឧហោ ទោ លកតិ តថាគតំ
 ធស្សនាយ អចិច ទោ តថាគតស្សវកំ លកតិ
 ធស្សនាយ តស្ស តថាគតស្សវកោ ធម្មំ ធនេសតិ
 អាធិតល្យាណំ មជ្ឈេតល្យាណំ បរិយោសា-
 កល្យាណំ សាត្តំ សត្យញ្ញំ កេវលបរិច្ឆេដ្ឋំ
 បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ ចកាសេតិ តស្ស តំ ធម្មធនេសំ
 សុត្វា ចត្វាហិ ឡាន្តាតិយេហិ សញ្ញាជំណេហិ ចិត្តំ
 វិមុត្តតិ អយំ អាណន្ត ទុតិយោ អាធិសំសោ កាលេធន
 ធម្មស្សវេ ។ ធុន ចប់ អាណន្ត ភិក្ខុនោ ចត្វាហិ
 ឡាន្តាតិយេហិ សញ្ញាជំណេហិ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ហោតិ
 សោ ភត្តិ សមយេ មរណកាលេ ឧហោ ទោ លកតិ
 តថាគតំ ធស្សនាយ ធមិ តថាគតស្សវកំ លកតិ
 ធស្សនាយ អចិច ទោ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ
 ចេតសា អនុវិគត្តេតិ អនុវិចារេតិ មណសទុបេក្ខតិ

ម្ចាស់ភានន្ត មួយទៀត ភិក្ខុនោចិត្តមិនទាន់ផុតស្រឡះ យកសញ្ញាជំនះ
 ជាចំណែកទាំងក្រោម ៤ យ៉ាងទេ តែក្នុងសម័យកាលជិតមរណៈនោះ
 ភិក្ខុនោះ មិនបានចូលប្រទេសជាគតទេ ប៉ុន្តែបានចូលប្រទេសនឹងសាវក
 របស់ព្រះគតជាគត សាវករបស់ព្រះគតជាគត ក៏សំដែងធម៌ បាននិរោធបទ
 ដើម បទកណ្តាល បទទុតិ ប្រកចរដោយគន្ថ ដោយព្យញ្ជនៈ ប្រកាស
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធិៈគេហេតុនាមនាមសំ ផលភិក្ខុនោះ ចិត្តរបស់
 ភិក្ខុនោះ ក៏ផុតស្រឡះយកសញ្ញាជំនះ ជាចំណែកទាំងក្រោម៤យ៉ាងបាន
 ព្រោះស្តាប់ធម្មទេសនានោះ នេះជាភាសិត្យ ទី២ ក្នុងការស្តាប់ធម៌តាម
 កាលស្ត ។ ម្ចាស់ភានន្ត មួយទៀត ចិត្តរបស់ភិក្ខុមិនទាន់ផុតស្រឡះយក
 សញ្ញាជំនះ ជាចំណែកទាំងក្រោម ៤ យ៉ាងទេ តែក្នុងសម័យកាល
 ជិតមរណៈ ភិក្ខុនោះ មិនបានចូលប្រទេសជាគត មិនបានចូលនឹងសាវក
 របស់ព្រះគតជាគតទេ ប៉ុន្តែគ្រិះអធិយ ។ គិតារណារឿយ ។ ដោយចិត្ត
 គំនិតអធិយ ។ ក្នុងចិត្តចំពោះធម៌ កាមវិសេស្តបានស្តាប់ បានរៀនមក

តស្ស យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេតសា
 អនុវិភក្តិយតោ អនុវិចារយតោ មណសាទុចេក្កតោ
 ចត្វាហិ ឡាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ
 អយំ អាណន្ទ ភតិយោ អាទិសំសោ កាលេន
 អត្តបថវិក្កាយ ។ ធីនានន្ទ ភិក្កុលោ ចត្វាហិ
 ឡាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ ហោតិ អនុត្តរ
 ច ទោ ឧបចិសន្នុយេ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ហោតិ សោ តន្តិ
 សមយេ មរណកាលេ លភតិ តថាតតំ ទស្សនាយ
 មស្ស តថាតតោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ
 មជ្ឈេកល្យាណំ ។ មេ ។ ត្រឡូធិយំ មកាសេតិ
 តស្ស តំ ធម្មទេសនំ សុត្វា អនុត្តរ ឧបចិសន្នុយេ
 ចិត្តំ វិមុត្តតិ អយំ អាណន្ទ ចតុក្កោ អាទិសំសោ
 កាលេន ធម្មស្សនេ ។ មុន ចថវិ អាណន្ទ ភិក្កុលោ
 ចត្វាហិ ឡាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ ហោតិ
 អនុត្តរ ច ទោ ឧបចិសន្នុយេ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ហោតិ

កាលតិកុតោ ត្រៃវិជ្ជាយ ។ ពិចារណារឿយ ។ ដោយចិត្ត ភិមិត្តរឿយ ។
 ក្នុងចិត្ត ចំពោះភេទី ភាមិវេល្យនុបាស្តបំបាត់អៀនមក ចិត្តកំផុត
 ស្រឡះចាកសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ យ៉ាងបាន ម្ចាស់តានន្ទ
 នេះជាតានិសិទ្ធិ ៦ ក្នុងការពិចារណាសេចក្តី ភាមិកាលត្វ ។
 ម្ចាស់តានន្ទ ភិក្កុក្កិសាសនានេះ មានចិត្តផុតស្រឡះចាកសញ្ញាជនៈ
 ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ យ៉ាងស្រេចហើយ ប៉ុន្តែមានចិត្តមិនខាន់ចុះ
 ក្នុងធម៌ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃឧបទិស្សយោ លុះក្នុង
 សម័យនាកាលនេះនោះ ភិក្កុតោ បានចូលប្រទេសព្រះគោតម
 តំស្រែតជាគត តំស្រែតជាគត តំស្រែតជាគត តំស្រែតជាគត តំស្រែតជាគត ។ មេ ។
 ប្រកាសព្រះចារិយធម៌ដល់ភិក្កុតោ ចិត្តបេសំភិក្កុតោ កំចុសិបិក្កុតោ
 ដ៏ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃឧបទិស្សយោ ព្រោះស្តាប់ធម្មទសនា
 នោះ ម្ចាស់តានន្ទ នេះជាតានិសិទ្ធិ ៦ ក្នុងការស្តាប់ធម៌ភាមិកាលត្វ ។
 ម្ចាស់តានន្ទ មួយទៀត ភិក្កុតោចិត្តផុតស្រឡះ ចាកសញ្ញាជនៈ
 ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ យ៉ាងស្រេចហើយ ប៉ុន្តែមានចិត្តមិនខាន់ចុះ
 សិបក្នុងធម៌ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃឧបទិស្សយោ

សោ ភត្តិ សមយេ មរណកាលេ នហៅ ទោ
 លភតិ តថាភតំ នស្សនាយ អបិច ទោ តថាភត-
 ស្សាវកំ លភតិ នស្សនាយ តស្ស តថាភតស្សាវកោ
 ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ ។ មេ ។ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចកាសេតិ តស្ស តំ ធម្មទេសនំ សុត្វា អនុត្តរ
 ឧបទិសត្ថយេ ចិត្តំ វិឌុទ្ធិតិ អយំ អាទន្ធ បញ្ចោ
 អាទិសីសោ កាលេន ធម្មស្សនេ ។ បុន ចចរិ
 អាទន្ធ កិក្កុនោ បញ្ចហិ ឧត្តាតិយេហិ សញ្ញាជនេហិ
 ចិត្តំ វិឌុត្តំ ហោតិ អនុត្តរេ ច ទោ ឧបទិសត្ថយេ
 ចិត្តំ អវិឌុត្តំ ហោតិ សោ ភត្តិ សមយេ មរណកាលេ
 នហៅ ទោ លភតិ តថាភតំ នស្សនាយ នបិ តថា-
 ភតស្សាវកំ លភតិ នស្សនាយ អបិច ទោ យថាសុតំ
 យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ចេតសា អនុវិកក្កេតិ អនុវិចារេតិ
 មនសាទុបក្ខេតិ ។ តស្ស យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ
 ធម្មំ ចេតសា អនុវិកក្កេយតោ អនុវិចារយតោ មនសា-
 ទុបក្ខេតោ អនុត្តរេ ឧបទិសត្ថយេ ចិត្តំ វិឌុទ្ធិតិ

សុត្តន្តសម័យជាភាសជិតមរណៈនោះ កិក្កុនោះ មិនបានចូលប្រទេស
 គឺជាគត ប៉ុន្តែបានចូលប្រទេសនឹងសាវករបស់ព្រះគោតម ហៅករបស់ព្រះ
 គោតម ក៏សំដែងនិមននីពរមន្តិម ។ មេ ។ ប្រកាសព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធដល់កិក្កុនោះ ចិត្តរបស់កិក្កុនោះ ក៏ចុះសំបកដ៏ធម៌ដ៏ប្រសើរ
 គឺព្រះនិព្វានជាទិសទៅនៃទម្រង់ចុះ ព្រោះស្តាប់ធម៌នៃសនាគោតម ឆ្ងល់
 កាន់ខ្លួននោះគាត់សិរ្ស័យ ក្នុងការស្តាប់ធម៌ នាមកាលនូវ ។ ឆ្ងល់កាន់ខ្លួន
 មួយវិញទៀត កិក្កុនបានចិត្តស្រឡាញ់ចាកសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាង
 ក្រោម៧យ៉ាង រួសចេញយើ ប៉ុន្តែបានចិត្តមិនពាន់ចុះសំបកដ៏ធម៌ដ៏ប្រសើរ
 គឺព្រះនិព្វានជាទិសទៅនៃទម្រង់ចេញទៅ លុះក្នុងសម័យជាភាសជិត
 មរណៈនោះ កិក្កុនោះ មិនបានចូលប្រទេសគោតម ទាំងមិនបានចូលប្រទេស
 នឹងសាវករបស់ព្រះគោតមទេ ប៉ុន្តែបានត្រឡប់មកវិញ ។ ពិចារណាអ្វីយៗ
 ដោយចិត្តពិនិត្យអ្វីយៗ ក្នុងចិត្ត ចំពោះធម៌តាមវេទនាបានស្តាប់ បាន
 អ្វីមក កាលកិក្កុនត្រឡប់មកវិញ ។ ពិចារណាអ្វីយៗ ដោយចិត្ត
 ពិនិត្យអ្វីយៗ ក្នុងចិត្ត ចំពោះធម៌តាមវេទនាបានស្តាប់ បានអ្វីមក
 ចិត្តក៏ចុះសំបក ក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរគឺព្រះនិព្វាន ជាទិសទៅនៃទម្រង់ចុះ

អយំ អាណន្ត ធម្មោ អាណិសំសោ កាលេន
 អត្តបបរិក្ខាយ ។ ឥមេ ទោ អាណន្ត ធម្ម អាណិសំសោ
 កាលេន ធម្មស្សវាណ កាលេន អត្តបបរិក្ខាយាតិ ។

[៨៧] ឯកំ សមយំ ភកកំ វាជិកោ វិហរតិ
 តំជ្ឈក្ករេ ចត្វាតេ ។ អថេ ទោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន
 ភកកំ កេតុបស្ក័មិ ឧបស្ក័មិ ភកកំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ វិសិទិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា
 អាណន្តោ ភកកំ ឯកទេវេន បូរណេន កន្តេ កស្សបេន
 ធម្មកិដាតិយោ ចញ្ញត្តា កណ្ណកិដាតិ ចញ្ញត្តា
 វិលាភិដាតិ ចញ្ញត្តា លោហិតាភិដាតិ ចញ្ញត្តា
 ហសិទ្ធាភិដាតិ ចញ្ញត្តា សុត្តាភិដាតិ ចញ្ញត្តា
 បរមសុត្តាភិដាតិ ចញ្ញត្តា ។ តត្រិទំ កន្តេ បូរណេន
 កស្សបេន កណ្ណកិដាតិ ចញ្ញត្តា ទុត្តិកា
 សោការិកា សាកុណិកា ហកវិកា លុទ្ធា
 មន្ទយាភិកា យោភ យោយាភិកា ធន្ទនាភិកា
 យេ វា បនេញ្ញមិ កេតិ កុវុកមុត្តា ។

ខាលកានន្ត ខេជាតានិសិទ្ធិ ឯ ក្នុងការតែងការសេចក្តី តាម
 ការស្តី ។ ខាលកានន្ត កានិសិទ្ធិក្នុងការស្តាប់ធម៌ តាមការស្តី
 ក្នុងការតែងការសេចក្តីតាមការស្តី មាន ៦ យ៉ាងខេដេនី ។

[៨៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភោគ ព្រះដ៏គង់នៅលើភ្នំ
 តិជ្ឈក្ករេ ដ៏ជ្រកក្រុងដ៏ត្រី ។ ព្រះនោះ ព្រះកោនន្តដ៏មានភាយ
 បានចូលទៅដល់ ព្រះដ៏មានព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
 ង្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភោគ ចេតន៍ក៏ទំដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះកោនន្ត
 ដ៏មានភាយ គង់ក្នុងទំដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភោគ
 ផ្ទះចូរដា បតិច្ឆព្រះភោគដ៏ចំរើន បូរណេនស្រួប ចញ្ញត្តាដាតិកំណើត៦យ៉ាង
 តិចញ្ញត្តាដាតិខ្លី ១ ចញ្ញត្តាដាតិខ្លី ១ ចញ្ញត្តាដាតិក្រហម ១ ចញ្ញត្តាដាតិ
 លឿង ១ ចញ្ញត្តាដាតិស ១ ចញ្ញត្តាដាតិសស្ក ១ ។ បតិច្ឆព្រះភោគ
 ដ៏ចំរើន ក្នុងដាតិ ៦ យ៉ាងនោះ បូរណេនស្រួប ចញ្ញត្តាដ៏ដ្ឋកសម្លាប់
 ពរេ ធុកសម្លាប់ជ្រូក ធុកសម្លាប់សត្វបក្សី ធុកសម្លាប់ម្រឹក ធុកព្រាង
 ពួកធុកសម្លាប់ត្រី ពួកចោរ ពួកធុកសម្លាប់ចោរ ពួកធុកដាប័ត្ត ពួក
 ពួកដ៏ធម្មណ្ណមួយក្រៅពីនេះ ដែលមានអំពើកម្រកំពាជិដាតិខ្លី ។

សេយ្យជាចិ អាណន្ត បុរិសោ នធឿនោ អស្សុកោ
 អនន្ទិយោ កស្ស អកាមកស្ស តំសំ ទលភេយ្យំ
 ឥនំ តេ អន្តោ បុរិស មំសត្ថ ទាជិត្យំ មូលត្ថ
 អនុប្បនាតព្វន្តិ វិវេមេ ទោ អាណន្ត ចូរណោ
 កស្សចេន អប្បដិញ្ញាយ វិភេសំ សមណាប្រាហ្មណាមំ
 ឥនា ធន្យកិជាតិយោ ចញ្ញត្តា យជា តំ ពាលេន
 អត្យត្តេន អក្ខត្តញ្ញា អកុសលេន ។ អហំ ទោ
 ចនានន្ត ធន្យកិជាតិយោ ចញ្ញាមេមិ តំ សុណាហិ
 សាទុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមិទិ ។ វិវំ កន្តេតិ
 ទោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកវេតោ ចនុស្សាសិ ។ ភកវា
 វិភេនេន កតតា ចានន្ត ធន្យកិជាតិយោ ។ ឥនានន្ត
 វិកេនោ កណ្ណកិជាតិយោ សមាទោ កណ្ណំ ធម្មំ
 អភិជាយតិ ឥន ចនានន្ត វិកេនោ កណ្ណកិជាតិយោ
 សមាទោ សុត្តំ ធម្មំ អភិជាយតិ ឥន ចនានន្ត
 វិកេនោ កណ្ណកិជាតិយោ សមាទោ អកណ្ណំ
 អសុត្តំ វិញ្ញាមំ អភិជាយតិ ឥន ចនានន្ត វិកេនោ
 សុត្តកិជាតិយោ សមាទោ កណ្ណំ ធម្មំ អភិជាយតិ

ខ្មាលភានន្ត ដូចជាបុរសច័លក្រ មិនមានព្រៃត្រូវបេសក្ខន ជាអ្នកមិន
 ស្តុកស្តម្ភ គួរជនបង្កើត ជម្រកឱ្យចំណែកសាច់ ដល់បុរសនោះ
 ដែលជាអ្នកមិនត្រូវការ ដោយចង់ថា វិបុរសអើយ អ្នកត្រូវចំណាស់
 សាច់នេះផង ត្រូវប្រគល់ឱ្យផ្លូវវិជ្ជាជីវិត យ៉ាងណាមិញ ខ្មាលភានន្ត
 ចូរណកស្ស ជាមនុស្សពាល មិនវិវិវ មិនស្គាល់ទេត្ត (នៃការ
 ចញ្ញាដឹង) មិនត្រូវវិជ្ជាស បានចញ្ញាដឹង យ៉ាង នេះ របស់ពួក
 សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដោយគេមិនបាយល់ព្រម ក៏យ៉ាងនោះដែរ។
 ខ្មាលភានន្ត ឥឡូវនេះ គឺជាអតីតចញ្ញាដឹង យ៉ាង អ្នកចូរស្តាប់
 ចញ្ញាដឹងនោះ ចូរធ្វើទុកក៏ចិត្តឱ្យល្អ គឺជាអតីតវិជ្ជាជីវិត ។ ព្រះភានន្ត
 ដ៏មានតម្លៃ ក៏ទទួលបានព្រះវិញ្ញាណដ៏មានព្រះភាពថា ព្រះករុណា
 ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាពគ្រាន់ថា ខ្មាលភានន្ត ចុះជាតិ យ៉ាង
 តើដូចម្តេចចុះ ។ ខ្មាលភានន្ត ចុក្កលន្ទៈ ក្នុងលោកនេះ មានជាតិ ទៅ
 ប្រព្រឹត្តផងទៅ ១ ខ្មាលភានន្ត ចុក្កលន្ទៈ ក្នុងលោកនេះ មានជាតិ
 ទៅ ប្រព្រឹត្តផង ២ ខ្មាលភានន្ត ចុក្កលន្ទៈ ក្នុងលោកនេះ មានជាតិ
 ទៅ ដល់ចុងព្រះវិញ្ញាណ ដែលជាផលមិនទៅមិនស ១ ខ្មាល
 ភានន្ត ចុក្កលន្ទៈ ក្នុងលោកនេះ មានជាតិ ២ ប្រព្រឹត្តផង ទៅ ១

ឯវំ ទោ អាណន្ទ កណ្ណកិជាតិយោ សមាធា កណ្ណំ
ធម្មំ អភិជាយតិ ។ កាថញ្ញានន្ទ កណ្ណកិជាតិយោ
សមាធា សុត្តំ ធម្មំ អភិជាយតិ ។ ឥនានន្ទ
ឯកាទ្រោ ធិនេ កុលេ បទ្ហាជាតោ ហោតិ
ចណ្ណាលកុលេ វា ។ យេ ។ សេយ្យវសេជ្ជនិយេយ្យស្ស
សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាបាយ សុចរិតំ
ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន សុចរិតំ
ចរិត្វា វាបាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា
កាយស្ស កេនា បរម្មណា សុតតិ សត្តំ លោកំ
ឧបបន្នតិ ។ ឯវំ ទោ អាណន្ទ កណ្ណកិជាតិយោ
សមាធា សុត្តំ ធម្មំ អភិជាយតិ ។ កាថញ្ញានន្ទ
កណ្ណកិជាតិយោ សមាធា អកណ្ណំ អសុត្តំ វិនិច្ឆ័យ
អភិជាយតិ ។ ឥនានន្ទ ឯកាទ្រោ ធិនេ កុលេ បទ្ហា-
ជាតោ ហោតិ ចណ្ណាលកុលេ វា ។ យេ ។ សោ ច ហោតិ
ទុក្ខណ្ណា ទុក្ខសិកោ ទុកោជិមកោ សោ កេសមស្សំ
ទុហារេត្វា កាសាយា វិនិច្ឆ័យ អន្តរាទេត្វា អតារស្មា
អនការិយំ បទ្ហជតិ សោ ឯវំ បទ្ហជិតោ សមាធា

ម្នាលភានុ បុគ្គលជាអ្នកមានជំនំ ទៅ ប្រព្រឹត្តធម៌ ទៅ យ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភានុ ចុះបុគ្គលមានជំនំ ទៅ ប្រព្រឹត្តធម៌ ស តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភានុ បុគ្គលខ្លះ គង់លោកនេះ មកកើតក្នុងប្រក្ខលបាប គឺ
ប្រក្ខលចណ្ណាល ។ យេ ។ ជាអ្នកមិនសូវចូលទៅចិញ្ចឹម ចិញ្ចឹម ធីត
ត្រៀមប្រថីម បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
ចិត្តហើយ ត្រាវែកវាយយកយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ឯសុគតិស្វគិ
មៅលោក ។ ម្នាលភានុ បុគ្គលជាអ្នកមានជំនំ ទៅ ប្រព្រឹត្ត
ធម៌ ស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភានុ ចុះបុគ្គលអ្នកមានជំនំ ទៅ
ដល់ផ្លូវព្រះនិព្វាន ដែលជាធម៌មិនទៅមិនស តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភានុ បុគ្គលខ្លះ មកកើតក្នុងប្រក្ខលបាប គឺប្រក្ខលចណ្ណាល ។ យេ ។
បុគ្គលនោះឯង ជាអ្នកមានសម្បុរកាព្រក់ លំបាកមើល ជាមនុស្សចាចារ្យ
បុគ្គលនោះកោរសក់ កោរពុកមានពុកចង្កី ស្លៀកដណ្តប់ផ្លូវកាសាវកស្រួ
ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្លូវ សុះបុគ្គលនោះច្រើន យ៉ាងនេះហើយ

បញ្ច ធីរណោ បហាយ ធម្មសោ ឧបស្សន្តិយសេ
 បញ្ចាយ ធីត្តលីករណោ ធម្មសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុបដ្ឋិតិភិក្ខុ សត្ត កោដ្ឋិវន្តេ យថាភូតំ កាថា
 អកណ្ណំ អសុក្កំ ចិញ្ចំ អភិជាយតិ ។ ឯវំ
 ទោ អាទទុ កណ្ណកិជាតិយោ សមាទោ អកណ្ណំ
 អសុក្កំ ចិញ្ចំ អភិជាយតិ ។ កាថញ្ញាទទុ
 សុក្កកិជាតិយោ សមាទោ កណ្ណំ ធម្មំ អភិជាយតិ ។
 ឥតាទទុ ឯកាទោ ឧទេ កុលេ បដ្ឋាជាតោ
 ហោតិ ទត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណ៍-
 មហាសាលកុលេ វា គហជតិមហាសាលកុលេ វា
 អទេ មហាទុទេ មហាកោតេ បហុតជាត្រូវជតេ
 បហុតវិគ្គបករណោ បហុតធនធានោ សោ ច ហោតិ
 អភិវុទោ ធម្មវិធីយោ ទាសាទិកោ បរហាយ
 វណ្ណោចាត្រូវតាយ សមដ្ឋាគតោ លាភី អទ្ធិស្ស
 ទានស្ស វត្តស្ស យានស្ស មាលាភត្តិលេមទស្ស
 សេយ្យវស ថប្បវិធីយេយ្យស្សសោ កាយេន ធីត្តវិគំ ធាតិ

កំពុងលេខវិវេណធម៌ ៨ ប្រការ ដែលជាបុគ្គលស្រីចិត្តជាត្រៀមធ្វើ
 ប្រាជ្ញាប្រយោជន៍ មានចិត្តប្រុងប្រយ័ត្នសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចំពោះពេជ្រផ្ក វេ
 តាមសម្ប ហើយដល់ព្រះទិព្វានដែលជាធម៌ទៅមិនស ។ ម្នាល
 ភានុ បុគ្គលអ្នកមានជំនំ ទៅ ដល់ព្រះទិព្វាន ដែលជាធម៌ទៅ
 មិនស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភានុ បុគ្គលអ្នកមានជំនំ ស ប្រព្រឹត្ត
 ធម៌ទៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភានុ បុគ្គលទូរ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុង
 គ្រូកូលខ្ពស់ គឺគ្រូកូលខ្ពង់ខ្ពស់មហាសាល ឬគ្រូកូលព្រាហ្មណមហាសាល
 គ្រូកូលគបបតិមហាសាល ជាគ្រូកូលសុកស្តុ មានទ្រព្យច្រើន មាន
 ភោគៈច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទេវករណ៍ជាទីគាប់ចិត្តច្រើន
 មានគន្លងទំនំធាតុហារច្រើន បុគ្គលនោះ មានចូល អ្នកមើល
 មើល គួរជ្រុះថ្លា ប្រកបដោយសប្បុរសធម៌ព្រៃលើ ជាអ្នកស្ងាត់លាភ
 ចំពោះពុយ ទឹក សំភក់ យាន កម្រងផ្កា គ្រឿងគ្រូកូល គ្រឿងលាម
 ទិវេក ទំនំ ទំនំ ទំនំ គ្រឿងប្រទីប បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុក្ខិកៈដោយកាយ

វិហាយ ទុក្ខវិកលំ ចរតិ មនសា ទុក្ខវិកលំ ចរតិ សោ
 កាយេន ទុក្ខវិកលំ ចរិក្ខា វិហាយ ទុក្ខវិកលំ ចរិក្ខា
 មនសា ទុក្ខវិកលំ ចរិក្ខា កាយស្ស ភេតា បរម្មណា
 អនាមំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិសេ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឯវំ
 ទោ អាទទ្ធ សុត្តាភិជាតិយោ សមាណោ កណ្ណំ ធម្មំ
 អភិជាយតិ ។ កតំព្វានុទ្ធ សុត្តាភិជាតិយោ
 សមាណោ សុត្តំ ធម្មំ អភិជាយតិ ។ វិហាយ ឯកោ
 ឧទ្ធ កុលេ មន្ទាណោ ហោតិ មត្តិយមហាសាល-
 កុលេ វិ ។ ថេ ។ សេ យ្យាវសដប្បនិមេយ្យស្ស សោ
 កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វិហាយ សុចរិតំ ចរតិ
 មនសា សុចរិតំ ចរតិ សោ កាយេន សុចរិតំ
 ចរិក្ខា វិហាយ សុចរិតំ ចរិក្ខា មនសា សុចរិតំ
 ចរិក្ខា កាយស្ស ភេតា បរម្មណា សុត្តតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឯវំ ទោ អាទទ្ធ
 សុត្តាភិជាតិយោ សមាណោ សុត្តំ ធម្មំ អភិ-
 ជាយតិ ។ កតំព្វានុទ្ធ សុត្តាភិជាតិយោ សមាណោ
 អកណ្ណំ អសុត្តំ ធម្មានំ អភិជាយតិ ។

ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយវិហាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយចិត្ត សុបុគ្គលនោះ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយវិហាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំ
 ដោយចិត្តហើយ ត្រាវែកព្រាយភកិកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ឯកុលេ
 ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ វិសេ ។ ខ្នាលកាន់ទុក្ខ បុគ្គលមានជានិ ស
 ដែលប្រព្រឹត្តធម៌ ទៅ យ៉ាងនេះឯង ។ ខ្នាលកាន់ទុក្ខ បុគ្គលមានជានិ
 មានជានិ ស ប្រព្រឹត្តធម៌ ស តើដូចម្តេច ។ ខ្នាលកាន់ទុក្ខ បុគ្គលនេះ ក្នុង
 វេលានោះ មកកើតក្នុងគ្រូស្រឡាស់ គឺគ្រូស្រឡាស់មួយមហាសាល ។ ថេ ។
 វិហាយស្តាប់លោក ចំពោះចំណែក ចំពោះចំណីគ្រឿងប្រចាំ បុគ្គលនោះប្រព្រឹត្ត
 សុចរិតំដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយវិហាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយចិត្ត
 សុបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយវិហាយ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតំដោយចិត្តហើយ ត្រាវែកព្រាយភកិកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើត ឯសុត្តិស្តាប់ទៅវេលា ។ ខ្នាលកាន់ទុក្ខ បុគ្គលមានជានិ
 ជានិ ស ប្រព្រឹត្តធម៌ ស យ៉ាងនេះឯង ។ ខ្នាលកាន់ទុក្ខ បុគ្គលមាន
 ជានិ ស ដែលទ្រព្យនៃគ្រូ ដែលជាធម៌ចម្រើនស តើយ៉ាងណា ។

នឹងទទួល ឯកទេវតា ទេវតា កុលេ បន្ទាត់តោ ហោតិ
 ទត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណមហាសាល-
 កុលេ វា តបាបតិមហាសាលកុលេ វា អន្ទេ មហាទូនេ
 មហាកោតេ បហុតជាត្រូវដំរើតេ បហុតវិញ្ញាបករណ
 បហុតនននេត្រា សោ ច ហោតិ អភិវុទោ ធម្មស្មិយោ
 ចាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណោចោក្ខរតាយ សមន្តាតតោ
 លាភិ អន្ទស្ស ចានស្ស វត្តស្ស យានស្ស មាលា-
 កទ្ធវិលេចនស្ស សេយ្យវសថច្បនិចេយ្យស្ស សោ
 កោសមស្សំ ឧហានេត្វា កោសាយានិ វត្តានិ អន្ទានេត្វា
 អតារស្មា អនកាយំ ចត្វជតិ សោ ឯវំ ចត្វជិតោ
 សមាថោ ចត្វ ឯវំលោ ចហាយ ចេតសោ ឧបក្កិ-
 លេសេ ចញ្ញាយ ធុត្វលីករណេ ចត្វសុ សតិច្បដ្ឋា-
 នេសុ សុបដ្ឋិតចិត្តោ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ យជាត្វតំ
 កាវេត្វា អកាណ្ណំ អស្មក្កំ ឯព្វានំ អភិជាយតិ ។
 ឯវំ ទោ អាទន្ទ សុក្កាភិជាតិយោ សមាថោ
 អកាណ្ណំ អស្មក្កំ ឯព្វានំ អភិជាយតិ ។ នីមា
 ទោ អាទន្ទ នធុរាភិជាតិយោតិ ។

ម្នាលអាទន្ទ បុគ្គលនូវ ក្នុងលោកនេះ មកកើតក្នុងគ្រូកូលខ្ពស់ គឺគ្រូកូល
 ខ្ពង់យមហាសាល ឬគ្រូកូលព្រាហ្មណមហាសាល គ្រូកូលតបាបតិ-
 មហាសាល ជាគ្រូកូលស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន
 មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទម្រករណ៍ជាទីតាប់ចិត្តច្រើន មាន
 ធនធានដ៏ធម្មញ្ញហារៈច្រើន បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានរូបល្អ គួរមើល
 មើល គួរជ្រុះថ្នាំ ប្រកបដោយសប្បុរសធម៌ល្អិត្រៃលឿន ជាអ្នកស្ងាត់លាក់
 ចំនោមយុទ្ធិ ទឹក សំពត់ យាន កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាច
 ទិវង្ស ទិវង្ស ទិវង្សគ្រឿងប្រថីប បុគ្គលនោះ បានភោសកំ កោរពុកមាត់
 ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់នូវកាសាវត្រស្ត ចេញចាកដូចលក់ដូរ
 សុបុគ្គលនោះចូល យ៉ាងនេះហើយ កំលោះនូវនិវាណៈ៥ប្រការ ដែល
 ជាទុក្ខិលេសវិនិច្ឆ័យ ជាគ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឱ្យថយកំឡាំង មានចិត្ត
 ភ្ជាប់ទុក្ខនិសិច្ចដ្ឋាន ២ ចំរើនពាជ្ជវ្តី វេ ភាមសមគួរ ហើយដល់
 នូវព្រលឹងព្រលឹងដែលជាធម៌មិនទៅមិនស ។ ម្នាលអាទន្ទ បុគ្គលដែល
 មានជាតិ ស ដល់នូវព្រលឹងព្រលឹងដែលជាធម៌មិនទៅមិនសយ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលអាទន្ទ ជាតិ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

(៥៨) ធម៌ កិក្ខុវេ ធម៌ កិក្ខុវេ សមញ្ញាគោត
 កិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ ទក្ខិ-
 ណេយ្យោ អក្ខាលិកាវណិយោ អទុក្ខំ បុញ្ញក្ខត្តំ
 ណោកស្ស ។ កកមេហិ ធម៌ ។ ៧៦ កិក្ខុវេ
 កិក្ខុវោ យេ អាសវា សំវាចមហាតត្វា តេ សំវាទ
 បហីនា ហោន្តិ យេ អាសវា បដិសេវនាបហាតត្វា
 តេ បដិសេវនាយ បហីនា ហោន្តិ យេ អាសវា
 អដិវាសនាបហាតត្វា តេ អដិវាសនាយ បហីនា
 ហោន្តិ យេ អាសវា បរិវិជ្ជនាបហាតត្វា តេ
 បរិវិជ្ជនាយ បហីនា ហោន្តិ យេ អាសវា
 វិនោទនាបហាតត្វា តេ វិនោទនាយ បហីនា ហោន្តិ
 យេ អាសវា កាវនាបហាតត្វា តេ កាវនាយ
 បហីនា ហោន្តិ ។ កកមេ ធម៌ កិក្ខុវេ អាសវា
 សំវាចមហាតត្វា យេ សំវាទ បហីនា ហោន្តិ ។

(៥៨) ខ្មាលកិក្ខុវេតំណិទ្បាយ កិក្ខុប្រកហោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាគុក
 គួរទទួលខ្លឹមស្រីក្នុងវេលាពេលកម្រិត គួរទទួលខ្លឹមស្រីក្នុងវេលាពេលក្រៅ
 គួរទទួលខ្លឹមស្រីក្នុងវេលាពេល គួរធ្វើកិក្ខុវេតំណិទ្បាយ ជាបុញ្ញក្ខត្តំប្រោសិវេសំ
 សត្វលោក ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ខ្មាលកិក្ខុវេតំណិទ្បាយ ភាសាៈ
 តំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវលេច ដោយការសង្រួម ភាសាៈតំណិទ្បាយ
 នោះ កិក្ខុវេតំណិទ្បាយនោះ បានលេចហើយ ដោយការសង្រួម ១ ភាសាៈ
 តំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវលេច ដោយការសព (ខ្លឹមប្តូរ) ភាសាៈ
 តំណិទ្បាយនោះ កិក្ខុវេតំណិទ្បាយនោះ បានលេចហើយ ដោយការសព ១ ភាសាៈ
 តំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវលេច ដោយការកត់តម្កល់ ភាសាៈតំណិទ្បាយ
 នោះ កិក្ខុវេតំណិទ្បាយនោះ បានលេចហើយ ដោយការកត់តម្កល់ ១ ភាសាៈ
 តំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវលេច ដោយការរៀន ភាសាៈតំណិទ្បាយនោះ កិក្ខុវេ
 បានលេចហើយ ដោយការរៀន ១ ភាសាៈតំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវ
 លេច ដោយការចេតនា ភាសាៈតំណិទ្បាយនោះ កិក្ខុវេបានលេច
 ហើយដោយការចេតនា ១ ភាសាៈតំណិទ្បាយណា ដែលត្រូវលេច
 ដោយការចំរើន ភាសាៈតំណិទ្បាយនោះ កិក្ខុវេបានលេចហើយដោយការ
 ចំរើន ១ ។ ខ្មាលកិក្ខុវេតំណិទ្បាយ ចុះភាសាៈតំណិទ្បាយ ដូចម្តេច
 ដែលត្រូវលេច ដោយការសង្រួម កិក្ខុវេបានលេចដោយការសង្រួម ។

ព្រះបណ្ឌិត ព្រះបាទ

៧១ កិច្ចា កិច្ចា បដិសំខា យោធិសោ ចក្កុទ្ធិយ-
 សំ កំសុតា វិហារតិ ។ យំ ហិស្ស កិច្ចា ចក្កុទ្ធិយ-
 សំ អសំវុតស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជេយ្យំ អាសវា
 វិហារតបរិណ្ណហា ចក្កុទ្ធិយសំ កំសុតស្ស វិហារតោ
 ឯវំស តេ អាសវា វិហារតបរិណ្ណហា ១ ហោត្តិ ។
 បដិសំខា យោធិសោ សោតិទ្ធិយ... ហោតិទ្ធិយ...
 ជ្ជិទ្ធិយ... កាយិទ្ធិយ... ចង្កិទ្ធិយសំ កំសុតោ
 វិហារតិ ។ យំ ហិស្ស កិច្ចា ចង្កិទ្ធិយសំ អសំ-
 វុតស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជេយ្យំ អាសវា វិហារតបរិណ្ណហា
 ចង្កិទ្ធិយសំ កំសុតស្ស វិហារតោ ឯវំស តេ អាសវា
 វិហារតបរិណ្ណហា ១ ហោត្តិ ។ យំ ហិស្ស កិច្ចា
 សំ អសំវុតស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជេយ្យំ អាសវា
 វិហារតបរិណ្ណហា សំ កំសុតស្ស វិហារតោ ឯវំស
 តេ អាសវា វិហារតបរិណ្ណហា ១ ហោត្តិ ។

ព្រះបណ្ឌិត ព្រះបាទ

ខ្មោលកំពុងខ្សោយ កំពុងស្ថិតស្ថានខ្លះ គឺចារាណាដោយឧបាយ
 ហើយសង្រួមខ្សែចក្កុទ្ធិយសំ ។ ខ្មោលកំពុងខ្សោយ កាលបើ
 កិច្ចានោះ មិនសង្រួមខ្សែចក្កុទ្ធិយសំ ។ កាលវាចាំខ្សោយដែលជា
 គ្រឿងចង្កៀកចង្កៀកចង្កៀក ក្តៅក្រហាយ ឆប្បីកើតឡើងបាន បើកិច្ចានោះ
 បានសង្រួមខ្សែចក្កុទ្ធិយសំ កាលវា ដែលជាគ្រឿងចង្កៀកចង្កៀក
 ក្តៅក្រហាយចាំនោះ វែមនិមនមានដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ។ កិច្ច
 គឺចារាណាដោយឧបាយហើយ សង្រួមខ្សែសោតិទ្ធិយ... ហោតិទ្ធិយ...
 ជ្ជិទ្ធិយ... កាយិទ្ធិយ... ចង្កិទ្ធិយសំ ។ ខ្មោលកំពុងខ្សោយ
 កាលបើកិច្ចានោះ មិនសង្រួមខ្សែចក្កុទ្ធិយសំ ។ កាលវាចាំខ្សោយ
 ដែលជាគ្រឿងចង្កៀកចង្កៀក ក្តៅក្រហាយ ឆប្បីកើតឡើងបាន បើ
 កិច្ចានោះ បានសង្រួមខ្សែចក្កុទ្ធិយសំ កាលវាដែលជាគ្រឿងចង្កៀក
 ចង្កៀកក្តៅក្រហាយចាំនោះ វែមនិមនមានដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ។
 ខ្មោលកំពុងខ្សោយ កាលបើ កិច្ចានោះមិនសង្រួមខ្សែសំ ។ កាលវា
 ចាំខ្សោយដែលជាគ្រឿងចង្កៀកចង្កៀក ក្តៅក្រហាយ ឆប្បីកើតឡើង
 បាន បើកិច្ចានោះបានសង្រួមខ្សែសំ កាលវាដែលជាគ្រឿងចង្កៀក
 ចង្កៀកក្តៅក្រហាយចាំនោះ វែមនិមនមានដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ។

ឥមេ វុត្តន្តិ កិច្ចុវេ អាសវា សំវាចហោតត្វា យេ
 សំវេន មហីនា ហោន្តិ ។ កាកមេ ម កិច្ចុវេ អាសវា
 មដិសេវនាមហោតត្វា យេ មដិសេវនាយ មហីនា
 ហោន្តិ ។ ឥន កិច្ចុវេ កិច្ចុ មដិសំទា យោធិសោ
 ធីវ មដិសេវតិ យារទេវ សីតស្ស មដិយោកាយ
 ទុណ្ណស្ស មដិយោកាយ ធិសមតសវាតាតមសិរិសម-
 សម្មស្សនំ មដិយោកាយ យារទេវ ហិវកោមិ-
 ប្បដិញ្ញននត្ថំ ។ មដិសំទា យោធិសោ មិណ្ឌាចាតំ
 មដិសេវតិ ទេវ នវាយ ន មនាយ ន មណ្ឌនាយ ន
 វិភូសនាយ យារទេវ ឥធស្ស កាយស្ស មិទិយោ
 យោមនាយ វិហិសុចរតិយោ ព្រហ្មចរិយោ ទុក្ខហាយ
 ឥតិ បុរាណាញ វេននំ មដិហិទាមិ ទេវញ វេននំ
 ន ទុប្បនេស្សមិ យាត្រា ម មេ កវិស្សតិ អនវដ្ឋិតា ម

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភាសាៈទាំងឡាយ ដែលត្រូវលះបង់
 ដោយការសង្រួម ភិក្ខុក៏បានលះបង់ ដោយការសង្រួម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះភាសាៈទាំងឡាយដូចម្តេច ដែលត្រូវលះបង់ ដោយ
 ការសេព ភិក្ខុក៏បានលះបង់ដោយការសេព ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ពិបាកណាស់ដោយឧបាយហើយ ច្រើនស្រស់ខ្លួន
 ចិវ ដើម្បីការពារព្រមព្រៀង ដើម្បីការពារកំរើ ដើម្បីការពារសេដ្ឋកិច្ច
 វេទនា មូល រៀប កំរើវិថុ ធីតសំភូត ពសិទ្ធិទាំងឡាយដើម្បីចិ
 កុំនិវាយៈ ដែលធ្វើឱ្យសេចក្តីខ្មាសខ្សាច់ច្រើន ។ ពិបាកណាស់ដោយ
 ឧបាយហើយ បរិភោគខ្លះចង្អុលចំណុះ ដើម្បីលេងដូចក្នុងអ្នកស្រុក
 កំរើ ដើម្បីឱ្យកើតបុរិសមានស្រស់ដ៏ដូចអ្នកប្រដាប់កំរើ ដើម្បី
 ប្រដាប់កំរើធីតកាយដូចស្រីក៏ដូចកំរើ ដើម្បីធ្វើឱ្យដូរផ្លូវផ្តល់
 សម្បជូនអ្នកកំរើ បរិភោគគ្រាន់តែដើម្បីឱ្យកំរើនៅឯធីតកាយនេះ
 ដើម្បីញ៉ាំងដីនៃគ្រូយឱ្យប្រច្រើនទៅ ដើម្បីចំណុះសេចក្តីលំបាក ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់ប្រាប្បចរិយធម៌ អញ្ជើញកំរើចង់ចង់ឱ្យខ្លាចស្រី គឺសេចក្តី
 អ្នកប្រាម ដែលមានហើយផង កំរើនៃទាមីក៏ក្នុងក្រុមប្រាណ
 ចិនឱ្យកើតឡើងបានផង កិរិយាប្រតិបត្តិទៅនៃវិយាបដទាំង ៤ ក្តី
 សេចក្តីមិនមានពោល មានចំណុះអ្នកកាយ មិនប្រកួសចិត្តដើម្បី

ដាស្ត្រិយាភោ ជាតិ ។ បដិសំទា យោធិសោ
 សេនាសងំ បដិសេវតិ យោវេន សីកស្ស បដិយាតាយ
 ឧត្តាស្ស បដិយាតាយ ទំសមគសវាភាតថសិវសប-
 សម្មស្សា បដិយាតាយ យោវេន ឧត្តបរិស្សយ-
 វិនាទនំ បដិសល្លាទាវាឌតំ ។ បដិសំទា យោធិសោ
 កិលានច្បូរយកេសជ្ជបរិក្ការំ បដិសេវតិ យោវេន
 ឧច្ចុន្ទានំ វេយ្យាណាធិកានំ វេននានំ បដិយាតាយ
 អន្យាចជ្ជៈវេនកាយ ។ យំ ហិស្ស កិក្ខុវេ អច្ចដិសេវតោ
 ឧច្ចុន្ទេយ្យំ អាសវា វិយាតបរិឡាហា បដិសេវតោ ឯវិស
 តោ អាសវា វិយាតបរិឡាហា ន ហោត្តិ ។ ឥមេ វុត្តត្តិ
 កិក្ខុវេ អាសវា បដិសេវនាបហាតត្វា យេ បដិសេវ-
 នាយ បហីនា ហោត្តិ ។ តាតមេ ច កិក្ខុវេ អាសវា
 អធិវាសនាបហាតត្វា យេ អធិវាសនាយ បហីនា
 ហោត្តិ ។ ឥឯ កិក្ខុវេ កិក្ខុ បដិសំទា យោធិសោ ទមោ
 ហោតិ សីកស្ស ឧត្តាស្ស ជិយន្តាយ ជិវាសាយ

កិរិយាទោសច្បាយក្នុងវិយាបថទាំង ២ ក្តី នឹងមានផលវេញ ។ ធិបារណា
 ដោយឧបាយហើយ ប្រើប្រាស់នូវសេនាសងៈ ដើម្បីការពារគ្រូជាក់
 ដើម្បីការពារកំដៅ ដើម្បីការពារសម្មស្ស ពេល មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ
 នឹងពស់គូចពស់ធំទាំងឡាយ ដើម្បីបោះបង់នូវអន្តរាយ ដែលកើតឡើងវិញ
 ហើយគតិម្បសម្បទៅក្នុងគ្រូម្នាក់ ។ ធិបារណាដោយឧបាយហើយ
 ប្រើប្រាស់នូវគ្រឿងបរិក្ការ នឹងជាចម្លើយដល់គ្នាផង ដើម្បីការពារ
 វេទនាទាំងឡាយ ដែលច្រើនច្រើនផ្សេង ។ ដែលកើតឡើងហើយ
 ដើម្បីប្រាសចាកខ្ពុក្ខន៍ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុនោះ មិនសេក
 (នូវចម្លើយណាមួយដោយឧបាយ) ទេ កាលវេទនាទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿង
 ចង្អៀតចង្អៀត ក្តៅក្រហាយ ឥច្ចុរកើតឡើងពុំបាន បើភិក្ខុនោះបានសេក
 (នូវចម្លើយណាមួយដោយឧបាយ) កាលវេទនាទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងចង្អៀត
 ក្តៅក្រហាយទាំងនោះ វេទនាមិនបានដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ។ ខ្មាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កាលវេទនាទាំងឡាយ ដែលត្រូវលះបង់
 ដោយការសេក ភិក្ខុក៏បានលះបង់ដោយការសេក ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះកាលវេទនាទាំងឡាយដូចម្តេច ដែលត្រូវលះបង់ ដោយការអត់ធ្មត់ ភិក្ខុក៏
 បានលះបង់ដោយការអត់ធ្មត់ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ
 ធិបារណាដោយឧបាយហើយ អត់ធ្មត់នូវគ្រូជាក់ក្តៅ យោង ស្រែក

ធិសមគុណសភាពតបសិវសមសម្មស្សន្ទំ ធុរុត្តានំ ធុរុក-
 កកានំ វចនបដានំ ធុច្យុញ្ញានំ សារិកានំ វេទនានំ
 ធុក្កានំ តិច្ឆានំ ទរាវំ កាដុកានំ អសាគានំ អមធា-
 នានំ ខាលាបានំ អធិវាសកដាតិកោ ហោតិ ។
 យំ ហិស្ស ភិក្ខុវេ អនធិវាសយតោ ធុច្យុដ្ឋេយ្យំ អាសវា
 វិយាតថវិទ្ធហា អធិវាសយតោ ឯវិស តេ អាសវា
 វិយាតថវិទ្ធហា ន ហោន្តិ ។ ឥមេ វុទ្ធិន្តិ ភិក្ខុវេ
 អាសវា អធិវាសនាបហាតត្វា យេ អធិវាសនាយ
 បហីនា ហោន្តិ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ អាសវា
 បរិវដ្ឋនាបហាតត្វា យេ បរិវដ្ឋនាយ បហីនា ហោន្តិ ។
 ឥច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិសំទា យោនិសោ ចណ្ណាបាតិ
 បរិវេតិ ចណ្ណាអស្សំ បរិវេតិ ចណ្ណាកោណំ បរិវេតិ
 ចណ្ណកុក្ករំ បរិវេតិ អហិ ទាលំ កណ្ណកដ្ឋានំ

ជាច្បួនអត់ធំចំពោះសម្មស្ស ហេម មូស ខ្យល់ កំដៅ ថ្ងៃ ភ្នំ ជិតស្រែក
 កសិកំពាំងឡាយ ដឹងពាក្យច្រោះតោះ កម្រកំដែលតាស្រ័យដូរសិរិះជា
 ទុក្ខភ្នំ ភ្នំខ្លាចជ្រូកដាច់ច្រកកា មិនជាទំនាបចិត្ត ជាវេទនាកាច
 នាំយកដីត្រូវបានដែលកើតឡើងហើយ ។ ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ កាល
 បើភិក្ខុនោះ មិនអត់ធំ (ចំពោះហេតុណាមួយទេ) កាសវៈពាំងឡាយ
 ដែលជាគ្រឿងចង្រ្កីធម្មត្ថលំ ក្តៅក្រហាយ កប្បិកើតឡើងបាន បើភិក្ខុ
 នោះបានអត់ធំ (ត្រូវហេតុណាមួយ) កាសវៈដែលជាគ្រឿងចង្រ្កីធម្ម
 ត្ថលំក្តៅក្រហាយពាំងនោះ វេទនិមិត្តនាដោយទុយយាវិទនៈ ។
 ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ នេះហៅថា កាសវៈដែលត្រូវលេច ដោយការ
 អត់ធំ ភិក្ខុកំបានលេចដោយការអត់ធំ ។ ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ
 ចុកកាសវៈពាំងឡាយដូចខ្លួន ដែលត្រូវលេច ដោយការរៀរ ភិក្ខុបាន
 លេច ដោយការរៀរ ។ ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុកំសាសនានោះ
 ពិចារណាដោយទុយ ហើយចៀសកំនិរិកាច ចៀសកំនិសេកាច
 ចៀសកំនិភាពាច ចៀសកំនិក្កាច ពស់ ដង្កែលើ ចម្រងិចត្វា

សោត្តំ បទាតំ ឧទ្ធចិកំ ឧទ្ធិកល្យំ ។ យថាវុច
 អនាសនេ ធិសិទ្ធិំ យថាវុច អកោចរេ ចរទ្ធិំ
 យថាវុច ចាបកេ មិត្តេ កដទ្ធិំ វិញ្ញូ សុប្រញូចារិ
 ចាបកេសុ ម៉ាទេសុ ឧកាច្ឆយ្យំ សោ កត្យា
 អនាសនំ កត្យា អកោចរំ កេ ច ចាបកេ មិត្តេ
 ចដិសំទា យោធិសោ មរិដ្ឋេតិ ។ យំ ហិស្ស
 កិក្កុវេ អចរិដ្ឋយកោ ឧច្ឆរដ្ឋយ្យំ អាសា
 វិយាកចរិទ្ធាហា មរិដ្ឋយកោ វិស តេ អាសា
 វិយាកចរិទ្ធាហា ឧ ហោត្តិ ។ ឥមេ វុទ្ធិតិ កិក្កុវេ
 អាសា មរិដ្ឋយកោ មរិដ្ឋយ មហិទា
 ហោត្តិ ។ កកមេ ច កិក្កុវេ អាសា វិទោទនា-
 មហាត្យា យេ វិទោទនាយ មហិទា ហោត្តិ ។
 ឥធិ កិក្កុវេ កិក្កុ មដិសំទា យោធិសោ ឧច្ឆរទ្ធិ
 កាមវិកត្តំ ទាធិសេតិ មដិសាតិ វិទោទេតិ ព្យទ្ធិ-
 កោតិ អនាភិ កមេតិ មដិសំទា យោធិសោ ឧច្ឆរទ្ធិ
 ព្យាទាធិកត្តំ ។ ថេ ។ ឧច្ឆរទ្ធិ វិហិសាវិកត្តំ...

កណ្តឹង គ្រោះ រណ្តៅទឹកសំអុយ ទឹកប្រឡាយទឹកសំអុយ ។ ពួក
 សុប្រញូចារិទាំងឡាយជាអ្នកដឹង គប្បីកំណត់ទុកនូវច្បាប់ដែលអង្គុយលើ
 កាសនៈមិនសមគួរ យ៉ាងណា ដែលគ្រូចៅក្រមទឹកសមគួរ យ៉ាងណា
 ដែលសេវកដ៏ទុក្ខបុគ្គល យ៉ាងណា ជាដូចជាទីកាត្រក់ កិក្កុវេ
 ធិបារណារោយទុយ ហើយចៀសពីនូវកាសនៈមិនសមគួរនោះផង
 ទីភាពមិនសមគួរនោះផង ពួកបុគ្គលនោះផង ។ ម្ចាស់កិក្កុវេទាំងឡាយ
 កាលបើកិក្កុវេ មិនចៀសពី (នូវហេតុណាមួយ) ទេ កាសនៈ
 ទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងចង្អៀតចង្អល់ ក្តៅក្រហាយ គប្បីកើតឡើង
 បាន បើកិក្កុវេ បានចៀសពី (នូវហេតុណាមួយ) កាសនៈដែលជា
 គ្រឿងចង្អៀតចង្អល់ក្តៅក្រហាយទាំងនោះ រមែងមិនបានដោយទុយ
 យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់កិក្កុវេទាំងឡាយ នេះហៅថា កាសនៈ ដែលត្រូវលេប
 ដោយការចៀសពី កិក្កុវេបានលេបដោយការចៀសពី ។ ម្ចាស់កិក្កុ
 វេទាំងឡាយ ចុះកាសនៈទាំងឡាយដូចម្តេច ដែលត្រូវលេប ដោយការ
 ចាតុបដ កិក្កុវេបានលេប ដោយការចាតុបដ ។ ម្ចាស់កិក្កុវេទាំងឡាយ
 កិក្កុវេសាសនានេះ ធិបារណារោយទុយ ហើយកដទ្ធិ លេប
 ចាតុបដ ធ្វើឱ្យវិទាស មិនឱ្យកើតនាមនូវការវិកត្តាដែលកើតឡើង នូវ
 ព្យាទាធិកត្តាដែលកើតឡើង ។ ថេ ។ នូវវិហិសាវិកត្តាដែលកើតឡើង...

ឧប្បន្តប្បន្ត ឆាបកោ អកុសលេ ធម្មេ ឆាធិវិសេតិ
 បដហតិ វិទានេតិ ឡត្តិកហេតិ អនការំ តតេតិ ។
 យំ ហិស្ស ភិក្ខុវេ អវិទានេយកោ ឧប្បន្តេយ្យំ អាសវិ
 វិយាតថវិទ្យហា វិទានេយកោ ឯវិស តេ អាសវិ
 វិយាតថវិទ្យហា ទ ហោន្តិ ។ ឥតេ វុត្តន្តិ ភិក្ខុវេ
 អាសវិ វិទានេឆាបហាតត្វា យេ វិទានេឆាយ បហិឆា
 ហោន្តិ ។ តតតេ ធម ភិក្ខុវេ អាសវិ ការវាបហាតត្វា
 យេ ការវាយ បហិឆា ហោន្តិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ បដិសំទា យោធិសោ សតិសម្មោជ្ឈន្តំ ការវេតិ
 វិវេកធិស្សិតំ វិវេកធិស្សិតំ ធិរេកធិស្សិតំ វេស្សត្តប-
 រិណាមី បដិសំទា យោធិសោ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តំ
 ការវេតិ ។ យេ ។ ភិយសម្មោជ្ឈន្តំ ការវេតិ បិសិសម្មោជ្ឈន្តំ
 ការវេតិ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈន្តំ ការវេតិ សមាធិសម្មោជ្ឈន្តំ
 ការវេតិ ឧបេត្តាសម្មោជ្ឈន្តំ ការវេតិ វិវេកធិស្សិតំ
 វិវេកធិស្សិតំ ធិរេកធិស្សិតំ វេស្សត្តបរិណាមី ។

អតំធមំ លះបងំ បះគ្នាបងំ ធ្វើឱ្យវិនាស ចំពោះគ្រប់គ្រាន់គុសលធម៌ដ៏
 លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ ប្រាសភិក្ខុចំពឹងឱ្យយ កាលបើភិក្ខុនោះ
 មិនបះគ្នាបងំ (ឧវិវេក្កៈណាមួយ) ទេ កាលវៈចំពឹងឱ្យយ ដែលជាគ្រឿង
 ចង្អៀតចង្អៀលក្រហាយ ធម្មវិភេទឡើងបាន បើភិក្ខុនោះ បានបះគ្នា
 បងំ (ឧវិវេក្កៈណាមួយ) កាលវៈដែលជាគ្រឿងចង្អៀតចង្អៀលក្រ
 ហាយចំពឹងនោះ វៈមិនមែនបានដោយទុក្ខយោធិនេះ ប្រាសភិក្ខុចំពឹង
 ឱ្យយ នេះហៅថា កាលវៈចំពឹងឱ្យយ ដែលត្រូវវៈដោយការបះគ្នាបងំ
 ភិក្ខុកុំបានដោយការបះគ្នាបងំ ។ ប្រាសភិក្ខុចំពឹងឱ្យយ ចុះកាលវៈ
 ចំពឹងឱ្យយដូចម្តេច ដែលត្រូវវៈដោយការចំពឹង ភិក្ខុកុំបានលះបងំ
 ដោយការចំពឹង ។ ប្រាសភិក្ខុចំពឹងឱ្យយ ភិក្ខុកុំសាសនានេះ ធិបារណា
 ដោយទុក្ខយ ហើយចំពឹងឱ្យសតិសម្មោជ្ឈន្តំ ដែលកាស្រ័យខ្លះសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងួត កាស្រ័យខ្លះជាគ្រឿងប្រាសបាណនៈ កាស្រ័យធម៌ជាទី
 លេត់ទុក្ខ ជាធម៌បញ្ជូនទៅដើម្បីលកើលស ពិធារណាដោយទុក្ខយ
 ហើយចំពឹងធម៌ចយសម្មោជ្ឈន្តំ ។ យេ ។ ចំពឹងវិយសម្មោជ្ឈន្តំ ចំពឹងបិ-
 សម្មោជ្ឈន្តំ ចំពឹងបស្សន្តិសម្មោជ្ឈន្តំ ចំពឹងសមាធិសម្មោជ្ឈន្តំ ចំពឹងបេត្តា-
 សម្មោជ្ឈន្តំ ដែលកាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ស្ងួត កាស្រ័យធម៌ជាទីប្រាសបាណ
 នៈ កាស្រ័យធម៌ជាទីលេត់ទុក្ខជាធម៌បញ្ជូនទៅ ដើម្បីលកើលស ។

យំ ហិស្ស ភិក្ខុវេ អភាវយតោ ឧច្ចុដ្ឋេយ្យំ អាសវា
 វិយាតមវិណ្ណហា ភាវយតោ ឯវស តេ អាសវា
 វិយាតមវិណ្ណហា ន ហោត្តិ ។ ឥថេ វុទ្ធាត្តិ ភិក្ខុវេ
 អាសវា ភាវនាមហាតត្វា យេ ភាវនាយ មហីនា
 ហោត្តិ ។ ឥថេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ា ធម្មេហិ
 សមន្តាភតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ
 នក្ខិណេយ្យោ អញ្ញលំករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញាត្តេតិ
 លោកស្សតិ ។

[៥៧] ឯកំ សមយំ ភកវា ចាទិកោ វិហារតិ
 តិជ្ឈីការសថេ ។ អថទោ ធារុកម្មិកោ តហាមតិ
 យេន ភកវា តេទុមសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវិនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្គំ
 ទោ ធារុកម្មិកំ តហាមតិ ភកវា ឯកនរោច អមិ
 ទុ តេ តហាមតិ កុលេ ធានំ នីយតិទិ ។

ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើកិច្ចការ មិនចំរើន (សម្មាសម្ពុទ្ធិណកម្មយ)
 ទេ កាលៈតាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងចង្អៀតចង្អល់ ក្តៅក្រហាយ
 ឆប្បីរើតឡើងបាន បើកិច្ចការទានចំរើន (សម្មាសម្ពុទ្ធិណកម្មយ)
 កាលៈ ដែលជាគ្រឿងចង្អៀតចង្អល់ ក្តៅក្រហាយតាំងនោះ វេទន
 មិនទានដោយទុក្ខយយ៉ាងនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា
 កាលៈតាំងឡាយ ដែលត្រូវលែងដោយការចំរើន ភិក្ខុក៏បានធារបដិ
 ដោយការចំរើន ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយនិមិត្តយ៉ាង
 នេះឯង ជាអ្នកគួរទទួលវត្ថុដែលគេនាំមកជូន គួរទទួលវត្ថុដែលគេ
 អ្វៀបទទួលភ្ញៀវ គួរទទួលនូវទុក្ខណាមួយ គួរធ្វើនូវសញ្ញាណិកម្ម ជា
 បុញ្ញាទុក្ខដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

[៥៨] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់នង់នៅក្នុងព្រះលាទ
 ដែលធ្វើតំរូវដ៏ ក្នុងនាទីកម្រាម ។ ព្រះនាងឯង គហាមនិល្លោម
 ទាកុម្មិតៈ បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុច្ចេសទៅដល់ហើយ
 ក៏ផ្ទាយចង្អៀតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រេក្នុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពាកុម្មិតៈ
 គហាមនី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 សួរដូច្នោះថា ខ្មាលគហាមនី ចុះវាទក្នុងគ្រូកូលអ្នកវេទនិក្សវិវេទ ។

ធីយតិ មេ កន្តេ កុលេ ឆានំ តត្ថា ទោ យេ
 តេ ភិក្ខុ អារាម្យកា ចិណ្ណាទាតិកោ បិសុកុលិកា
 អារហន្តោ វា អារហត្តមគ្គំ វា សមាបដ្ឋា តថាវុបសុ
 កន្តេ ភិក្ខុសុ ឆានំ ធីយតិ ។ ទុដ្ឋានំ ទោ
 ឯតំ តហបតិ តយា តិហិណ កាមកោតិណ
 ចុត្តសន្តានសយំ អដ្ឋវសន្តោ កាសិកចន្ទំ ចទ្ធ-
 ទុកានន្តោ វាលាកទ្ធវិលចំ វាយន្តោ ជាត្របរាជតំ
 សានិយន្តោ ឥមេ វា អារហន្តោ ឥមេ វា អារហត្ត-
 មគ្គំ សមាបដ្ឋាតិ ។ អារាម្យកា ទេចិ តហបតិ ភិក្ខុ
 ហោតិ ទុដ្ឋិតោ ទុដ្ឋិធម្មោ ធមលោ ធម្មទេ វិកិណ្ណាវិហោ
 ធម្មស្សតិ អសម្មជាតោ អសមាហិតោ វិន្ទន្តចិត្តោ
 ទាតិដ្ឋិត្រិយោ ឯវំ សោ តេនន្តោ កាយោ ។
 អារាម្យកា ទេចិ តហបតិ ភិក្ខុ ហោតិ អទុដ្ឋិតោ
 អទុដ្ឋិធម្មោ អធមលោ អធម្មទេ អវិកិណ្ណាវិហោ

ពាក្យម្នាក់ធម្មតិ ក្រាបបង្គំទូលថា បតិគ្រូព្រះគង្គីដ៏ចំរើន ទានក្នុងក្រព្វល
 ទុំប្រាគង្គីតែងឱ្យ បតិគ្រូព្រះគង្គីដ៏ចំរើន នៃថាទាននោះ ទុំប្រាគង្គីឱ្យ
 ចំរើនតែងតែ ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តអញ្ញាតិពុទ្ធន៍ ប្រព្រឹត្តចិណ្ណាទាតិក-
 ពុទ្ធន៍ ប្រព្រឹត្តបិសុកុលិកពុទ្ធន៍ ជាព្រះគោរព ឬក៏ក្នុងវេលាដល់ទូរ
 អារហត្តមគ្គីវណ្ណា ។ ម្ចាស់ធម្មបទធម្មតិ ជាគ្រូហស្ថជាអ្នកបិកោត-
 កាម នៅគ្រប់គ្រងនិរោធដ៏ចង្អៀតដោយកូនច្រក ប្រើប្រាស់នូវទ្រង់
 ចន្ទនិដ៏ល្អិត ទ្រទ្រង់នូវកម្រងដ៏ ត្រឡឹងត្រកូបនិដ៏ត្រឡឹងលាប គ្រួសារ
 នូវពាសនិដ៏ប្រាក់ កម្រងនិដ៏និរោធនេះ ក៏កុំចាំនេះ ជាព្រះអារហន្ត
 ឬ ក៏កុំចាំនេះ បានដល់នូវអារហត្តមគ្គីនេះបានឡើយ ។ ម្ចាស់ធម្មបទ
 បើទុកជាភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអញ្ញាតិពុទ្ធន៍ ប្រព្រឹត្តចិណ្ណាទាតិកាយ ជាអ្នក
 លើកកំរាស់ មានចិត្តយេនិយោជ មានទានវិធី មានសីលវិធីសង្គម
 ជាអ្នករក្សាស្មារតី មិនមានសម្បជញ្ញៈ មិនមានចិត្តចាំមាំ មានចិត្ត
 វិលខុស មានផ្រៀមជាប្រគ្រតិ កាលបើយ៉ាងនេះ ក៏កុំនាំគ្នាគន្លង
 រៀបរយដោយនោះទាន ។ ម្ចាស់ធម្មបទ បើទុកជាភិក្ខុអ្នក
 ប្រព្រឹត្តអញ្ញាតិពុទ្ធន៍ ប្រព្រឹត្តចិណ្ណាទាតិកាយ ជាអ្នកមិនលើក
 កំរាស់ មិនមានចិត្តយេនិយោជ មិនមានទានវិធី មិនមានវិហារសង្គម

ឧបដ្ឋិតស្មតិ សម្មជាតោ សមាហិតោ ឯកត្តចិត្តោ
 សំវត្តិទ្រិយោ ឯវំ សោ ភេទន្តោ ខាសំសោ ។ តាមន្ត-
 វិហារី ធម៌ កហមតិ ភិក្ខុ ហោតិ ឧទ្ធពោ ។ ឃេ ។
 ឯវំ សោ ភេទន្តោ ការយ្ហោ ។ តាមន្តវិហារី ធម៌
 កហមតិ ភិក្ខុ ហោតិ អនុទ្ធពោ ។ ឃេ ។ ឯវំ សោ
 ភេទន្តោ ខាសំសោ ។ ចិណ្ឌាខាតិកោ ធម៌ កហមតិ
 ភិក្ខុ ហោតិ ឧទ្ធពោ ។ ឃេ ។ ឯវំ សោ ភេទន្តោ
 ការយ្ហោ ។ ចិណ្ឌាខាតិកោ ធម៌ កហមតិ ភិក្ខុ
 ហោតិ អនុទ្ធពោ ។ ឃេ ។ ឯវំ សោ ភេទន្តោ
 ខាសំសោ ។ ធម្មន្តិកោ ធម៌ កហមតិ ភិក្ខុ ហោតិ
 ឧទ្ធពោ ។ ឃេ ។ ឯវំ សោ ភេទន្តោ ការយ្ហោ ។
 ធម្មន្តិកោ ធម៌ កហមតិ ភិក្ខុ ហោតិ អនុទ្ធពោ
 ។ ឃេ ។ ឯវំ សោ ភេទន្តោ ខាសំសោ ។

ខាស្មតិក្ខាប្បវុទ្ធ មានសម្មវេញ្ញាៈ មានចិត្តវិកលំវា មានចិត្តមូលវិក
 ជាអ្នកសម្រួលស្រ្តីយ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយ
 ហេតុនោះទុន ។ ខ្មាលគបបតី បើទុកជាភិក្ខុអាក្រក់សេវាសនៈ
 ជិតស្រុក ប៉ុន្តែជាអ្នកមានចិត្តឈឺមាយ ។ ឃេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ
 ភិក្ខុនោះ គួរគរង្សៀលដោយហេតុនោះទុន ។ ខ្មាលគបបតី បើទុកជា
 ភិក្ខុអាក្រក់សេវាសនៈជិតស្រុក ប៉ុន្តែជាអ្នកមានចិត្តមិនឈឺមាយ
 ។ ឃេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយហេតុនោះទុន ។
 ខ្មាលគបបតី បើទុកជាភិក្ខុអាក្រក់ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិកុក្កន្ត ប៉ុន្តែជាអ្នកមាន
 ចិត្តឈឺមាយ ។ ឃេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរគរង្សៀលដោយ
 ហេតុនោះទុន ។ ខ្មាលគបបតី បើទុកជាភិក្ខុអាក្រក់ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិ-
 កុក្កន្ត ប៉ុន្តែជាអ្នកមានចិត្តមិនឈឺមាយ ។ ឃេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ
 ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយហេតុនោះទុន ។ ខ្មាលគបបតី បើទុកជា
 ភិក្ខុអាក្រក់ទូលនិមន្តៈ ប៉ុន្តែជាអ្នកមានចិត្តឈឺមាយ ។ ឃេ ។ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរគរង្សៀលដោយហេតុនោះទុន ។ ខ្មាលគបបតី
 បើទុកជាភិក្ខុអាក្រក់ទូលនិមន្តៈ ប៉ុន្តែជាអ្នកមិនមានចិត្តឈឺមាយ ។ ឃេ ។
 កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយហេតុនោះទុន ។

ចំសុត្តនិកាយ ធម្មបិដក កិច្ច ហោតិ ទទ្ធកោ
 ។ មេ ។ ឯវំ សោ តេនេន្តំ កាវយោ ចំសុត្តនិកាយ
 ធម្មបិដក កិច្ច ហោតិ អនុទ្ធកោ ។ មេ ។ ឯវំ
 សោ តេនេន្តំ ខាសំសោ ។ កហមតិចិវំនោ ធម្ម
 កហមតិ កិច្ច ហោតិ ទទ្ធកោ ទទ្ធកោ ចចលោ ឌុឡោ
 វិកិណ្ណវាចោ ឌុដ្ឋស្សតិ អសឃ្មជាចោ អសមាហិតោ
 វិក្កន្តិកោ ខាកដិទ្ធិយោ ឯវំ សោ តេនេន្តំ
 កាវយោ ។ កហមតិចិវំនោ ធម្ម កហមតិ កិច្ច ហោតិ
 អនុទ្ធកោ អនុទ្ធកោ អចចលោ អឌុឡោ អវិកិណ្ណ-
 វាចោ ឌុដ្ឋស្សតិ សឃ្មជាចោ សមាហិតោ ឯកក្ក-
 ចិក្កោ សំវតិទ្ធិយោ ឯវំ សោ តេនេន្តំ ខាសំសោ ។
 ឥឡ ភំ កហមតិ សឡ ឆាវំ ធម្មា សឡ តេ ឆាវំ
 ធម្មតោ ចិក្កំ ធម្មិទិស្សតិ សោ ភំ ធម្មន្តិកោ

ខ្នាលគោបតី បើទុកជាភិក្ខុអនុប្រាជ្ញបំសុត្តនិកាយ ប្តីនៃជាអ្នកមាន
 ចិត្តរាយមាយ ។ មេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរតែប្រៀស
 ដោយហេតុនោះទេ ។ ខ្នាលគោបតី បើទុកជាភិក្ខុអនុប្រាជ្ញបំសុត្តនិកាយ
 ប្តីនៃជាអ្នកមិនមានចិត្តរាយមាយ ។ មេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ
 ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយហេតុនោះទេ ។ ខ្នាលគោបតី បើទុកជា
 ភិក្ខុអនុប្រាជ្ញបំសុត្តនិកាយ ប្តីនៃជាអ្នកមានចិត្តរាយមាយ ជាអ្នកលើក
 កំលាំង មានចិត្តយូរយូរ មានមតិ មានសំដីស្រដៀង ជាអ្នក
 រក្សាភិក្ខុសាសនា មិនមានសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តមិនខ្លាចខ្លួន មានចិត្ត
 វិលទុស មានផ្រៀមជាប្រាកដ កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរតែ
 ប្រៀសដោយហេតុនោះទេ ។ ខ្នាលគោបតី បើទុកជាភិក្ខុអនុប្រាជ្ញ
 បំសុត្តនិកាយ ប្តីនៃជាអ្នកមិនមានចិត្តរាយមាយ មិនលើកកំលាំង មិនមាន
 ចិត្តយូរយូរ មិនមានមតិ មិនមានសំដីស្រដៀង មានសារកិច្ចខ្លាច
 ខ្លួន មានសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តកំលាំង មានចិត្តមូលវិញ្ញាណ ជាអ្នកសង្រួម
 ផ្រៀម កាលបើយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ គួរសរសើរដោយហេតុនោះទេ ។
 ខ្នាលគោបតី អញ្ជើញអ្នកឲ្យទានចំពោះសិទ្ធិវិញ កាលបើអ្នកឲ្យទាន
 ចំពោះសិទ្ធិហើយ ចិត្តវែងជ្រៃថ្លា លុះអ្នកទានទានចិត្តថ្លាហើយ

គ្រឹះយចន្តវិញ្ញាណ បញ្ចកថា

កាយស្ស កេតា ចរម្បណា សុកតិ សក្កំ លោកំ
ឧបបដ្ឋិស្សសីតិ ។ ឯសាហំ កន្តុ អដ្ឋកក្កេ សង្ខេ
ណាណិ ធន្យាមីតិ ។

[៦០] ឯកំ សមយំ កកវា តារាណសិយំ វិហារតិ
កំសិបតនេ មិកនាយេ ។ កេច ទោ ចំណ សមយេន
សម្ពហុលា ថេរា កិក្ខុ ចន្ទាភក្កំ បិណ្ឌាចាតច្បដិក្កន្តា
មណ្ឌលមាឡេ សន្និសិទ្ធា សន្និបតិកា អភិធម្មកម៌
កាដេន្តំ ។ កក្រ សុទំ អាយស្សា ចិញ្ចោ ហត្ថិសារីបុត្តោ
ថេរាណំ កិក្ខុណំ អភិធម្មកម៌ កាដេន្តាណំ អន្តរន្តរា
កកំ ឧចារេតតិ ។ អថេទោ អាយស្សា មហាកោដ្ឋិកោ
អាយស្សន្តំ ចិត្តំ ហត្ថិសារីបុត្តំ ឯតទេវេ(១)
អាយស្សា ចិញ្ចោ ហត្ថិសារីបុត្តោ ថេរាណំ កិក្ខុណំ
អភិធម្មកម៌ កាដេន្តាណំ អន្តរន្តរា កកំ ឧចារេតតិ(២)
យាវ កតាបរិយាសាណំ អាយស្សា ចិញ្ចោ
ហត្ថិសារីបុត្តោ អាតមេត្តតិ ។ ឯវំ ត្រៃ
អាយស្សតោ ចិត្តស្ស ហត្ថិសារីបុត្តស្ស សហាយកា
កិក្ខុ អាយស្សន្តំ មហាកោដ្ឋិកា ឯតទេវេ(៣)

១. ធម្មនុយ ២៧ វិស្សនិ ។ ២. ឧ. ម. ៣៧ ទេសិ ។

គ្រឹះយចន្តវិញ្ញាណ បញ្ចកថា

ត្រាវបក្កាយាណិកាយស្តាបំវេ មិនិទៅកំភក្កុនិសុភិស្សនិទៅវេលា
តាក្រមុតសហេបតិក្រាបបដ្ឋិទូលថា បដិក្រព្រាភេត្តិដិចំវេន ជាប់ដើមកំពិ
វិជ្ជានេវេ វុំព្រាភេត្តិហិរិរិ មិនិទៅតាមចំការសន្សំវិញ ។

[៦០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសិបប-
គន្ធមិគនាយវន ជិតក្រុងពារាណសិ ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុជាវេរៈ
អ្វីច្រើន ត្រូវបំភំភិបិណ្ឌុបុត ក្នុងវេលាក្រោយកន្ត ហើយអង្គុយប្រជុំ
គ្នាខំយាយអភិធម្មកម៌ ក្នុងកេរ្តិ៍មូល (ទេវត្តិសាលា) ។ ពួកពួក
បណ្តាពួកភិក្ខុចាំនិទាន ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានអាយុ កាលវេលាពួក
ភិក្ខុជាវេរៈ កំពុងខំយាយអភិធម្មកម៌ ក៏ខំយាយស្តាប់ពាក្យក្នុងចន្លោះ
លំអាប់នោះ ព្រមហោរកោដ្ឋិកៈដ៏មានអាយុ បានខំយាយយោងព្រះចិត្ត-
ហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
កាលវេលាពួកភិក្ខុជាវេរៈ កំពុងខំយាយអភិធម្មកម៌ ចេះតែខំយាយស្តាប់
ពាក្យក្នុងចន្លោះ ។ ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានអាយុ សូមបង្កើតបំ
បំភំភិធម្មកម៌សិន ។ កាលចើព្រមហោរកោដ្ឋិកៈដ៏មានអាយុខំយាយ
យោងយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុជាសំឡាញ់របស់ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏
មានអាយុ ក៏បានខំយាយនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិកៈដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា

អាយស្សា មហាកោដ្ឋិកោចិ អាយស្សន្តំ ចិត្តំ
 ហត្ថិសារីបុត្តំ អបសានេតិ ចណ្ឌិកោ អាយស្សា ចិត្តោ
 ហត្ថិសារីបុត្តោ បរោតិ អាយស្សា ចិត្តោ ហត្ថិសារីបុត្តោ
 ដេវនំ ភិក្ខុនំ អភិធម្មកាចំ កាដេតុន្តំ ។ ធុដ្ឋានំ
 ទោ ឯតំ អាវុសោ បរស្ស ចេតោបរិយាយំ អជាធន្តេហំ ។
 ឥតាវុសោ ឯតោត្វោ ធុគ្គលោ តាវទេវ ទេវាភិសារាតោ
 ហោតិ ធិវាតនវាតោ ហោតិ ឧបសន្តបសន្តោ ហោតិ
 យាវ សត្តារិ ឧបនិស្សាយ វិហារតិ អញ្ញត្តរិ វា
 ក្សដ្ឋានិយំ សត្រហ្មហិ ។ យតោ ច ទោ សោ
 វេកស្សតោ សត្តារិ វេកស្សតិ ក្សដ្ឋានិយេហិ
 សត្រហ្មហិ សោ សំសដ្ឋោ វិហារតិ ភិក្ខុកា
 ភិក្ខុនិហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រញ្ញា
 ភជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយស្សវិកេហិ តស្ស
 សំសដ្ឋស្ស វិស្សដ្ឋស្ស ចាកដស្ស កស្សមនុយុត្តស្ស
 វិហារតោ វាតោ ចិត្តំ អនុទ្ធិសេតិ សោ វាតានុទ្ធិសិកេច
 ចិត្តេន សិក្ខុំ បទ្ធភ្ជាយ ហិណយាវត្តតិ ។

ព្រមហោកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយ មិនសមរម្យហោយដ៏ព្រមចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត
 ដ៏មានកាយសារ (ព្រោ) ព្រមចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានកាយ ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញ ព្រមចិត្តហត្ថិសារីបុត្តដ៏មានកាយ តាមសំដែងអភិធម្មកថា ជាមួយ
 ទីដ៏ពួកកិច្ចជាដេវទាន ។ ព្រមហោកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយ ទាននិយាយ
 ថា ឃ្លាសកាវុសោចាំឡាយ ក្នុងដំណែលមិនដឹងខ្លាចខ្លាចចិត្តរបស់ដ៏
 ដ៏ខ្លា កម្រនឹងដឹងហេតុនៃទាន ។ ឃ្លាសកាវុសោចាំឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាលនៅកស្រយនឹងគ្រូ ឬសត្រហ្មហិ ឬដេវទិ
 កោតណាមួយនៅឡើយ វេទន៍ជាអ្នកស្វែងយល់រករកសកល
 រកបាបណាស់ ជាអ្នកស្រឡាតស្រឡាតណាស់ ។ លុះកាលណាភិក្ខុនោះ
 ចេញអំពីគ្រូ ចេញអំពីពួកសត្រហ្មហិ ឬដេវទិកោត ភិក្ខុនោះ
 ក៏ក្រឡប់ជានៅច្របូកច្របល់ ដោយពួកកិច្ច ភិក្ខុ ឧបាសក ឧបាសិកា
 ព្រាណេ ពួកអាតាធុរ៍នៃព្រះរាជ ពួកតិរិយ ទីដ៏ពួកសាវកនៃឆ្លើយ
 វិញ កាលដែលភិក្ខុនោះ នៅច្របូកច្របល់ លេចដ៏ (មោឃទស្ស)
 មានផ្លែយជាប្រក្រតី តិមិនសង្រួមផ្លែយ ខ្លួនខ្លាយតែនិយាយពាក្យ
 ឆ្លើយឆ្លង កន្លះតម្របសន្តិកិច្ច លុះភិក្ខុនោះ ត្រូវវាគៈគ្របសន្តិកិច្ច
 ហើយ វេទន៍លាន់សិក្ខា វិលត្រឡប់ទៅកាន់កេនដ៏ដោកបាបវិញ ។

ព្រះបណ្ឌិត ហ៊ុន សែន

សេយ្យជាប់ អាវុសោ កោណោ កំដ្ឋានោ ធាមេន
 វា កម្មោ វិជ វា ឧប្បោ យោ ទុ ទោ អាវុសោ ឯវំ
 វិជយ្យ ធានាចាយំ កោណោ កំដ្ឋានោ បុនោ កំដ្ឋំ
 ឧត្តរស្សតិ ឧត្តរ ទុ ទោ សោ អាវុសោ វិជយោ
 វិជយ្យតិ ។ ធា ហិទំ អាវុសោ ហិទំ អាវុសោ
 វិជ្ជិយំ យំ សោ កោណោ កំដ្ឋានោ ធាមំ វា ទេព្វា
 វិជំ វា កិច្ចិទ្វា អថ បុនោ កំដ្ឋំ ឧត្តរយ្យតិ ។
 ឯវំ ទោ អាវុសោ វិជយោ បុនោ កាវុនោ
 សោកសោកោ ហោតិ ឯវំ ឧត្តរិកោ ហោតិ ឧបស្ស-
 ចស្សោ ហោតិ យាវ ស្សាវំ ឧបស្សយ វិហាតិ
 អញ្ញាតំ វា កុដ្ឋានិយំ សុប្បញ្ញាតិ ។ យតោ ច ទោ
 សោ វិជយស្សតេវ ស្សាវា វិជយស្សតិ កុដ្ឋានិ-
 យេហិ សុប្បញ្ញាតិហិ សោ សំសដ្ឋោ វិហាតិ
 កិច្ចិហិ កិច្ចិហិ ឧបស្សេហិ ឧបស្សេហិ

ព្រះបណ្ឌិត ហ៊ុន សែន

អាលកវុសោ ចំណិទ្ធកយ ដូចជាគោ(លោក)ស៊ីសំណាច គេចង
 ទុកដោយវ័ទ្ធ ឬគេត្រៀមទុកក្នុងក្រោយ អាលកវុសោ ចំណិទ្ធកយ
 បើបុគ្គលណា គប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា គោ(លោក) ស៊ីសំណាចនេះ
 មុខជាមិនហ៊ានចុះ (ស៊ី)សំណាច ក្នុងកាលដ៏ឡូតិ៍នៃឡើយ គឺ
 កវុសោ ចំណិទ្ធកយ គឺបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា គប្បីនិយាយសមតាម
 ហេតុឬទេ ។ ពួកកិច្ចិហិ អាលកវុសោ មិនសមតាមហេតុទេ
 អាលកវុសោ ច្រោះចោះហេតុនេះ វេទនិកាន គ្រង់វេទនាគោលកស៊ី
 សំណាចនោះ មុខជាដាច់ខ្សែ ឬ ចំណាយក្រោយ ហើយចុះ (ស៊ី)
 សំណាច ក្នុងកាលជាទាំងក្រោយវិញឡើយ ។ ព្រះមហាកេន្ទ្រៈ វេទនា
 កយុកោលថា អាលកវុសោ ចំណិទ្ធកយ បុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ ក៏យ៉ាង
 គោរវដែរ កាលនៅកស្រយនិទ្ធិគ្រូ ឬសុប្បញ្ញាតិ ឬជាទិវិគោត
 ណាមួយនៅឡើយ វេទនិកាក្នុងបុគ្គលណាស់ ជាអ្នកសកាលព្រមព្រាប
 ណាស់ ជាអ្នកស្រឡាត់ស្រឡាត់ ។ លុះកាលណា គិតនោះ ចេញតំ
 គ្រូ ចេញតំកិច្ចិហិសុប្បញ្ញាតិ ឬជាទិវិគោត គិតនោះ ក៏ត្រូវបំបា
 នៅប្រមូលប្រយល់ ដោយពួកកិច្ចិ កិច្ចិ ពួកឧបស្សេហ ឧបស្សេហ

រក្សា រាជមហាមត្តេហិ តិក្ខិយេហិ តិក្ខិយស្សវិការហិ
 ភស្ស សំសដ្ឋស្ស វិស្សដ្ឋស្ស ខាត្តដស្ស
 ភស្សបទុយុត្តស្ស វិហារតោ រកោ ចំត្តំ អទុដ្ឋសេតិ
 សោ រកាទុដ្ឋសិគេន ចិក្ខេន សិក្ខំ ចទ្ធក្លាយ
 ហិណយាវក្ខតិ ។ វេទ ចចារុសោ ឯកោ ធុត្តលោ
 កិវុទ្ធ កាមេហិ ។ បេ។ បេ។ ឈានំ ឧបសម្បដ្ឋ
 វិហារិ សោ លាភិម្ហិ បេ។ ឧបស្ស ឈានស្សតិ
 សំសដ្ឋោ វិហារិ ភិក្ខុហិ ។ បេ។ សិក្ខំ ចទ្ធក្លាយ
 ហិណយាវក្ខតិ ។ សេយ្យជាមិ អារុសោ ចាតុឌ្ឍហាមថេ
 ដុល្លដុសិកកោ ទេវេ វស្សនោ វងំ អន្តរចាយេយ្យ
 ចក្ខុលំ ចាតុកមេយ្យ យោ ទុ ទោ អារុសោ ឯ
 វេយ្យ ននាមិ អមុស្មិ ចាតុឌ្ឍហាមថេ មុនទេវ រោ
 ចាតុកវិស្សតិ ធម្មា ទុ ទោ សោ អារុសោ វេនាចោ
 វេយ្យតិ ។ ចោ ហិមិ អារុសោ ហិណយេត្តំ អារុសោ វិជ្ជតិ
 យំ អមុស្មិ ចាតុឌ្ឍហាមថេ មទុស្សា វា អតិក្កមេយ្យ
 កោមសុ វា អតិក្កមេយ្យ វា កាតចោ វា ស្មេចាតតំ
 បរិយាទិយេយ្យ អថ មុនទេវ រោ ចាតុកមេយ្យតិ ។

ព្រះរាជា អាមាគ្យនំបេសព្រហេតា ភូតិវិយ និទិសាវកំនេតិយេវិញ
 កាលវិសេតិកុនោ នៅច្របូកច្របល់ លេបនំហាយាទស្ត មានស្រ្តីយ
 ជាច្រប្រតី ទ្រង់ទ្រាយ កែងយាយពាក្យឆ្លើយឆ្លង ពនៈកំគ្របសង្កត់ចិត្ត
 លុះកិកុនោ ច្រកនៈគ្របសង្កត់ចិត្តហើយ វែងលាត្រូវសិក្ខាវិលច្រឡប់
 ទៅកាន់កទេវកទាបវិញ ។ ម្នាលភារុសោ ចាំឱ្យយ មួយទៀត មុន្តល
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្របស្រាប់ចាកកាមចាំឱ្យយ ។ បេ។ បានចូលកាន់
 បឋមជ្ឈម មុន្តលនោះ និទេវ អញជាអ្នកបាបបឋមជ្ឈមដូច្នោះ ហើយ
 នៅច្របូកច្របល់ ដោយភូតិកុ ។ បេ។ វែងលាត្រូវសិក្ខាវិលច្រឡប់ទៅ
 កាន់កទេវកទាបវិញ ។ ម្នាលភារុសោ ចាំឱ្យយ ដូចភ្លៀងមានដំណក់
 ទឹកធំៗ បង្កើតមេកក្នុងផ្លូវធំ ៤ បំបាត់បង់ទ្រវិច្ឆលី ធ្វើកក់ឱ្យកើតច្រកនេះឡើង
 ម្នាលភារុសោ ចាំឱ្យយ បើមុន្តលណា ធម្មវិទិយាយយ៉ាងនេះ ចូល
 នឹងមិនមានច្រកដក់ផ្លូវធំ ៤ ឯណោះ ក្នុងកាលឯទ្រវិច្ឆលីនេះឡើយ
 កើតភារុសោ ចាំឱ្យយ បើមុន្តលនោះ ឈ្មោះថា ធម្មវិទិយាយសមកាម
 ហេតុបុរេ ។ ភូតិកុនបថា ម្នាលភារុសោ មិនសមកាមហេតុនេះ ម្នាល
 ភារុសោ ព្រោះថា ហេតុនឹងវែងទាន់ កិក្ខុមទុស្ស គង្គីដើរកាត់ ឬភូត
 គោនីសត្វចិញ្ចឹមដើរកាត់ ទ្រល់ ឬ កំហើង គង្គីចក់កាត់ចងចាំឱ្យវិច្ឆ
 បាន ក្នុងផ្លូវធំ ៤ ឯណោះ កាលបើដូច្នោះ ចូលនឹងកើតមានច្រកដវិញ ។

ឯវាខា ទោ អាវុសោ ឥនេតោ បុគ្គលោ វិច្ឆេត
 កាមេហិ ។ ថេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិ
 សោ លាភិម្ហំ បឋមស្ស ឈានស្សតិ សំសង្ខារំ វិហារិ
 ភិក្ខុហិ ។ ថេ ។ សិក្ខំ បទ្ធក្លាយ ហិណយាវត្តតិ ។
 ឥត បទាវសោ ឯតោ បុគ្គលោ វិកត្តាវិចារាណំ
 វុចសនា ។ ថេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិ
 សោ លាភិម្ហំ ទុតិយស្ស ឈានស្សតិ សំសង្ខារំ
 វិហារិ ភិក្ខុហិ ។ ថេ ។ សិក្ខំ បទ្ធក្លាយ
 ហិណយាវត្តតិ ។ សេយ្យថាមិ អាវុសោ កាមស្ស វា
 ធិកមស្ស វា អវិច្ឆេ មហន្តំ កណ្ណកំ កត្ត
 ធុស្ស័សិកោ ទេវេ វុដ្ឋា សិច្ឆិសម្ពុតម្បិ
 សក្ការកថលម្បិ អន្តរាមេយ្យ យោ ទុ ទោ អាវុសោ
 ឯវំ វាយ្យ ធានិ អមុស្មី កណ្ណោ មុនេវ
 សិច្ឆិសម្ពុតា វា សក្ការកថលា វា ធាតុកវិស្សន្តិកិ
 សម្មា ទុ ទោ សោ អាវុសោ វធានោ វាយ្យតិ ។

ព្រះមហាករុណ្ណៈដ៏មានកាយៈគោរពថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ស្រាប់ស្រាត់ចាកការទាំងឡាយ ។ ថេ ។
 បានចូលកាន់បឋមជ្ឈាន បុគ្គលនោះ គិតថា កញ្ញជាអ្នកបាន
 បឋមជ្ឈានដូច្នោះ ហើយនៅប្របូកប្របល់ ដោយភ្នកភិក្ខុ ។ ថេ ។
 វេចន៍លាម្បិសិក្ខា វិលម្រឡប់ទៅកាន់កេរដ៏ថោកថាបរិញ្ញ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ព្រោះម្ចាស់
 ម្បិកក្នុងនិរិចារ ។ ថេ ។ បានចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន បុគ្គលនោះ គិតថា
 កញ្ញជាអ្នកបានទុតិយជ្ឈានដូច្នោះ ហើយនៅប្របូកប្របល់ ដោយ
 ភ្នកភិក្ខុ ។ ថេ ។ វេចន៍លាម្បិសិក្ខា វិលម្រឡប់ទៅកាន់កេរដ៏ថោកថា
 បរិញ្ញ ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាស្រមួយដំ ជិតស្រុក ឬ និគម
 ជួនជារៀងវិសេសមានដំណាក់ទីតាំង ។ ក៏បង្កើតចុះមកក្នុងស្រែនោះ ភ្នំ
 ខ្យងគ្រប់ ក្រសែនិងកម្រងឱ្យសាបសូន្យទៅ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ បើ
 បុគ្គលណា គប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្យងគ្រប់ ឬ ក្រសែកម្រង និងមិន
 មានប្រាកដ ក្នុងស្រែឯណោះ ក្នុងកាលដទៃទៀតទេ ម្ចាស់អាវុសោ
 ទាំងឡាយ គេបុគ្គលនោះឈ្មោះថា គប្បីនិយាយសមភាវៈហេតុដូច្នោះ ។

នោ ហិំ អានុសោ(*) អប្បញ្ញាណុសោ បុរិសំ ចណីត-
 ភោជនំ កុញ្ញាវិ យាវស្សុ សា ឧជា កាយេ ឋស្សតិ
 កាវ ន អញ្ញំ ភោជនំ នាទេស្សតិ យកោ ច ខ្វស្ស
 សា ឧជា អន្តរាយិស្សតិ អថ បុនទេវ តំ ភោជនំ
 នាទេយ្យតិ ។ វិហរេ ទោ អានុសោ ឥនេកន្ទោ
 បុគ្គលោ មីតិយោ ច វិរាត ។ ថេ ។ ភតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ សោ លាភិម្ហិ ភតិយស្ស
 ឈានស្សតិ សំសន្នោ វិហរតិ ភិក្ខុហិ ។ ថេ ។ សិក្ខុំ
 បទ្ធក្ខាយ ហិណយាវត្តតិ ។ ឥន បនាវុសោ ឯកន្ទោ
 បុគ្គលោ សុទស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា
 ។ ថេ ។ ចកុត្តំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ សោ លាភិម្ហិ
 ចកុត្តស្ស ឈានស្សតិ សំសន្នោ វិហរតិ ភិក្ខុហិ
 ។ ថេ ។ សិក្ខុំ បទ្ធក្ខាយ ហិណយាវត្តតិ ។ សេយ្យថាមិ
 អានុសោ បទ្ធក្ខាយ សំសន្នោ ឧទកករមាណោ និវាតោ
 វិកតទមិកោ យោ នុ ទោ អានុសោ វិវិ វិទេយ្យ

១ ខ. ឧ. ឧត្តរេ ហិំ យេនិ អានុសោ វិទ្ធិនិ ទិស្សតិ ។

ពួកភិក្ខុក្នុង ខ្នាតស្រែក មិនសមខាមរោគុរេ ខ្នាតស្រែក
 ក្រោម បុរសនិរោច ដែលធ្លាប់បរិភោគភោជនដ៏វៃថ្លាហើយ ថេ
 ឧទាសេសេសេភោជនដ៏វៃថ្លាខាង ទិសិកនៅក្នុងកាយក្រមីមណ កំទីនិ
 មិនជាប់ចិត្ត ចំពោះភោជនដ៏វៃ ក្រមីមណេ លុកោសណា ឧទាសេសេ
 ភោជនដ៏វៃថ្លាខាង សាបស្សន្យទៅ ទើបទិសិកជាប់ចិត្តចំពោះភោជន
 ដ៏វៃថ្លាមិនខាន ។ ប្រាមហារកាដ្ឋិកៈដ៏មានភាយុ ភោលថា ខ្នាត
 កាវេតាតាំងឡាយ បុគ្គលទូក្រិះលោកខ្លះ កំយ៉ាដិខាងវែរ ព្រោះ
 ប្រាសចារកមីតិជន ។ ថេ ។ បុនចូលកាន់ឥតិយដ្ឋាន បុគ្គលខាង
 និគម អញ្ញាណុបុគ្គលឥតិយដ្ឋានដូច្នោះ ហើយនៅច្របូកច្របល់
 ដោយពួកភិក្ខុ ។ ថេ ។ វេមនិលាខុវិសិកុ វិលេត្តច្បាប់ទៅកាន់កេ
 ថោកថាវិញ ។ ខ្នាតស្រែកតាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលទូ
 ក្រិះលោកខ្លះ ព្រោះលេបេនីខុវិសិកុ លេបេនីខុវិសិកុ ។ ថេ ។
 បុនចូលកាន់ចុកដ្ឋាន បុគ្គលខាងនិគម អញ្ញាណុបុគ្គល
 ដូច្នោះ ហើយនៅច្របូកច្របល់ដោយពួកភិក្ខុ ។ ថេ ។ វេមនិលា
 ខុវិសិកុ វិលេត្តច្បាប់ទៅកាន់កេថោកថាវិញ ។ ខ្នាតស្រែកតាំង
 ឡាយ ដូចជាអន្តរិក ក្នុងចន្លោះ ជាអន្តរិកប្រាសចារ
 ច្បាប់ ប្រាសចារលេក ថេបុគ្គលណា អប្បវិទិយាយយ៉ាងនេះថា

ទុតិយចន្ទវិហារ បទដ្ឋកថា

សោ លាភិម្ហិ អនិមិត្តស្ស ចេតោសមាទិស្សតំ
 សំសង្ខារំ វិហារតំ ភិក្ខុហំ ភិក្ខុវិហំ ឧបាសកេហំ
 ឧបាសិកាហំ វត្តា វាជមហាមត្តហំ តិគ្គិយេហំ តិគ្គិយ-
 ស្សវកោហំ កស្ស រុស្ស វិស្ស វិស្ស វិស្ស វិស្ស វិស្ស វិស្ស
 កស្ស រុស្ស វិហារោ វាគោ ចិត្តំ អនុត្តរសេតិ
 សោ វាគោ វាគោ វិសេន ចិត្តេន សិក្ខិតំ ចត្តក្កាយ
 ហំនាយាវត្តតំ ។ វេយ្យាថាមំ អាវុសោ វាគោ វា
 វាជមហាមត្តា វា ចតុរុត្តិមិយា វេយ្យាថា
 អន្តរាមត្តប្បដិមន្តោ អញ្ញកាសី វិសេនោ វិសេនោ
 វាសំ ឧបករេយ្យ កក្ក ហត្ថិសន្តោ អស្សសន្តោ
 វេសន្តោ ចត្តិសន្តោ កេរិយោវសន្តិវិណាទិណ្ឌា
 សន្តោ ចិវិធិកាសន្តោ អន្តរាមត្តប្បដិមន្តោ យោ ធុ ទោ
 ឯវំ វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា អនុសិ វិសេនោ ចុនោ
 ចិវិធិកាសន្តោ ចាតុកវិស្សតិភិ សន្តា ធុ ទោ សោ
 អាវុសោ វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា
 ហំនាយាវត្តតំ អាវុសោ វិស្សតិ យំ សោ វាគោ វា
 វាជមហាមត្តា វា កត្តា វិសេនោ ចត្តិមេយ្យ

ទុតិយចន្ទវិហារ បទដ្ឋកថា

បុគ្គលនោះគឺថា គេត្រូវជាគ្នាបានខ្លះចេះកាលបោះ ដែលមិន
 មាននិមិត្តដូច្នោះ ហើយនៅច្របូកច្របល់ដោយពួកកុក្ក ភិក្ខុមិ ពួក
 ឧបាសក ឧបាសិកា ព្រៃរោង កាតាគ្យនិរបស្សៈព្រៃរោង ពួកភិក្ខុ
 គឺនិសាវកនិវិយ កាលបើបុគ្គលនោះ នៅច្របូកច្របល់ លេច
 (មាយាទស្ត) បានដង្កែងជាច្រើន ទ្រង់ទ្រាយវែងវែងយាយពាក្យ
 ភ្លើយភ្លើង វាគោវេយ្យាគ្របសន្តិភិក្ខុ លុះបុគ្គលនោះ ត្រូវវាគោគ្រប
 សន្តិភិក្ខុហើយ វេយ្យាវេយ្យាសិក្ខុ វិសេនច្របូកច្របល់ក្រោយ
 វិញ ។ ម្ចាស់កាវុសោចំនិទ្រាយ ដូចជាព្រៃរោងគឺ កាតាគ្យនិរបស្សៈ
 ព្រៃរោងគឺ ដើរទៅកាន់ដូរវិញ ដោយចក្កសេនា ហើយចូលទៅ
 ស្រាប់តែក្នុងដីព្រៃណាមួយ អស់ត្រឹមួយ សំឡេងគ្រឿងគ្រឿងដោយ
 សូរដី សូរសេរ សូរថេរ សូរលេចដើរដី សូរក្នុងគេនិវេសន៍ សូរចូ
 សំនិវេសន៍ កំបាំងសូរទៅក្នុងដីព្រៃនោះ បើបុគ្គលណា គប្បីនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ឧបាសិកា សំឡេងក្នុងដីគឺនិវេសន៍មានប្រាកដ ក្នុងដីព្រៃ
 ឯណាម្យ៉ាងឡើយ ម្ចាស់កាវុសោចំនិទ្រាយ បុគ្គលនោះ ឆ្ពោះ
 គប្បីនិយាយសមតាមហេតុច្នោះ ។ ពួកភិក្ខុគប្បី ម្ចាស់កាវុសោ មិន
 សមតាមហេតុទេ ម្ចាស់កាវុសោ ព្រោះថា ហេតុដ៏ វេយ្យាវេយ្យា គឺស្តេច
 នោះគឺ កាតាគ្យនិរបស្សៈព្រៃរោង មុនជាចេញចាកដីព្រៃនោះទៅ

អដ បុណ្ណេវ ចិវិធិកាសន្តោ ខាតុកវយ្យាតិ ។ ឯវមេវ
 ទោ អាស្រោ ឥនេកាទ្វា បុគ្គលោ សព្វធម៌ក្កាធំ
 អដសិកាវា អធិមិក្កំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ សោ លាភិក្កំ អធិមិក្កស្ស ចេតោសមាធិស្សតិ
 សំសន្តោ វិហារតិ ភិក្ខុហិ ភិក្ខុវិហិ ឧចាសកេហិ
 ឧចាសិកាហិ រញ្ញា រាជមហាមត្តេហិ ភិក្ខុយេហិ
 ភិក្ខុយស្សវិកេហិ តស្ស សំសដ្ឋស្ស វិស្សដ្ឋស្ស
 ចាកដស្ស កស្សមនុយុត្តស្ស វិហារោ កកោ ចិត្តំ
 អនុទ្ធិសេតិ សោ រាតាទុទ្ធិសិកេន ចិត្តេន សិក្ខំ
 បទ្ធាយ ហិណាយាវត្តតិ ។ អដទោ អាយស្មា
 ចិត្តា ហត្ថិសាវិបុត្តា អមរេន សមរេន
 សិក្ខំ បទ្ធាយ ហិណាយាវត្តតិ ។ អដទោ
 ចិត្តស្ស ហត្ថិសាវិបុត្តស្ស សហាយកា ភិក្ខុ
 យេនាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ កេនុចសន្តិមិសុ
 ឧបសន្តិមិកា អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិកំ ឯតទរោទ្ធិ

វេលាទោ សំរោងគត្រឹកគត្រង ធនំនាទ្រុកដឡើងវិញ ។ គ្រាមហា-
 កោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយុកោលថា ខ្មោលកាសាទាំងឡាយ បុគ្គលទ្វេភ្នំ
 លោកមេ ក៏យ៉ាងនោះដែរ គ្រាមេនបុគ្គលក្នុងចិត្តដូចមិត្តទាំងពួង
 បានចូលកាន់ចេតោសមាធិ ដែលមិនមានមិត្ត បុគ្គលនោះគឺថា កញ្ច
 ជាអ្នកបាននូវចេតោសមាធិ ដែលមិនមានមិត្តដូច្នោះ ហើយនៅច្របូក
 ច្របល់ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុវិ ពួកឧបសក ឧបសិកា គ្រូរាជ ភាវាគ្យ
 ដ៏របស់គ្រូរាជ ពួកភិក្ខុយេនិកាវិសិក្ខុយវិញ កាលដែលបុគ្គល
 នោះ នៅច្របូកច្របល់ លេង (ហាយាទល្ល) មានផ្រៀមជាច្រើន
 ទូលំទូលាយនៃខាងវិញ្ញាណក្សត្រើយចុង រាគៈវែងគ្របសន្តិមិក្ក
 លុះបុគ្គលនោះ ច្រកគៈគ្របសន្តិមិក្កហើយ ក៏វែងលាតស្រីកា
 វិស្សដ្ឋស្សទៅកាន់កេនាថាភាវិញ ។ គ្រាសម័យជាខាងក្រោយ
 មក ចិត្តហត្ថិសាវិបុត្តដ៏មានកាយុ បានលាតស្រីកា វិស្សដ្ឋស្ស
 ទៅកាន់កេនាថាភាវិញ ។ សំដៅនោះ ពួកភិក្ខុជាសំឡាញ់របស់
 ចិត្តហត្ថិសាវិបុត្ត បានចូលទៅក្រាមហាកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយុ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ បានស្សគ្រាមហាកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយុយ៉ាងនេះថា

កំ ទុ ទោ អាយស្មតា មហាកោដ្ឋិកោ ចិន្តា
 ហត្ថិសារីបុត្តោ ទេតសោ ទេតោ បរិទ្ធ វិទិតោ ឥហាសត្ថ
 ឥហាសត្ថ វិហារសមាចត្តិធំ ចិន្តា ហត្ថិសារីបុត្តោ
 លាភី អដ ច បទ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ ហីនាយោ-
 វត្តិស្សតិតិ ទណហុ ទេវតា ឯតមត្តំ អាហោសេសុំ
 ចិន្តា កន្ត ហត្ថិសារីបុត្តោ ឥហាសត្ថ ឥហាសត្ថ
 វិហារសមាចត្តិធំ លាភី អដ ច បទ សិក្ខុំ
 បទ្ធក្លាយ ហីនាយោវត្តិស្សតិតិ ។ ទេតសោ ទេតោ
 បរិទ្ធ វិទិតោ មេ អាហោសេ ចិន្តា ហត្ថិសារីបុត្តោ
 ឥហាសត្ថ ឥហាសត្ថ វិហារសមាចត្តិធំ លាភី អដ
 ច បទ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ ហីនាយោវត្តិស្សតិតិ ទេវតាមិ
 មេ ឯតមត្តំ អាហោសេសុំ ចិន្តា កន្ត ហត្ថិសារីបុត្តោ
 ឥហាសត្ថ ឥហាសត្ថ វិហារសមាចត្តិធំ លាភី អដ
 ច បទ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ ហីនាយោវត្តិស្សតិតិ ។

ព្រមហាកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយ បានស្នង់មើលចិត្តរបស់ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត
 ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន ហើយដឹងច្បាស់ថា ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាអ្នក
 បាននូវវិហារសមាចត្តិព័ន្ធយាយាមផល ទេវផល តែបើទុកជាដូច្នោះ ក៏
 គង់លាទៅសិក្ខា វិលម្រឡប់ទៅកាន់កេរ្តិ៍យោធម៌វិញដូច្នោះ ឬ ពួកពួក
 ទៅកាន់កេរ្តិ៍យោធម៌វិញ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាអ្នក
 បាននូវវិហារសមាចត្តិព័ន្ធយាយាមផល ទេវផល តែបើ
 ទុកជាដូច្នោះ ក៏គង់លាទៅសិក្ខា វិលម្រឡប់ទៅកាន់កេរ្តិ៍យោធម៌
 វិញ ។ ព្រមហាកោដ្ឋិកៈដ៏មានកាយ រកថា ម្ចាស់អាហារ ទុំ
 បានស្នង់មើលចិត្ត (របស់ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត) ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន ហើយ
 ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាអ្នកបាននូវវិហារសមាចត្តិព័ន្ធយាយាម
 ផល ទេវផល តែបើទុកជាដូច្នោះ ក៏គង់លាទៅសិក្ខា វិលម្រឡប់
 ទៅកាន់កេរ្តិ៍យោធម៌វិញ ព័ន្ធយាយាម ក៏បានប្រាប់សេចក្តីនេះ
 ដល់ទុំថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាអ្នក
 បាននូវវិហារសមាចត្តិព័ន្ធយាយាមផល ទេវផល តែបើទុកជា
 ដូច្នោះ ក៏គង់លាទៅសិក្ខា វិលម្រឡប់ទៅកាន់កេរ្តិ៍យោធម៌វិញ ។

អដទោ ចិត្តស្ស ហត្ថិសារីបុត្តស្ស សហាយកា ភិក្ខុ
 យេន ភកា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិក្ខា ភកវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ ចិសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 ចិសីទ្ធា ទោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯកវេទនំ ចិក្កោ
 កន្តោ ហត្ថិសារីបុត្តោ វេហសត្វា វេហសត្វា
 វិហារសមាមន្តិទំ លាភី អដ ច មន សិក្ខុំ ចត្វត្វាយ
 ហិណយាវត្តោតិ ។ ន ភិក្ខុវេ ចិក្កោ ចិវ សិស្សតិ
 នេក្ខម្មស្សាតិ ។ អដទោ ចិក្កោ ហត្ថិសារីបុត្តោ
 ន ចិសេដ្ឋុ កេសមស្សុ ឧហវេត្វា កាសាយាធិ
 វត្តាធិ អន្តានេត្វា អការស្មា អនការិយំ មទ្ធជិ ។
 អដទោ អាយស្មា ចិក្កោ ហត្ថិសារីបុត្តោ ឯកកោ
 វ្រមកេដ្ឋោ អប្បមត្តោ អកាមី មហិតត្តោ វិហារន្តោ
 ន ចិសេដ្ឋុ យស្សត្វាយ កុលបុត្តា
 សម្មនេវ អការស្មា អនការិយំ មទ្ធជិ

លំដាប់នោះ ភ្នកភិក្ខុជាសំឡាញ់របស់ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត បានចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយចង្កៀងព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភ្នកភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរដល់ហើយ ក៏ក្រាបចង្កៀងចូលព្រះដ៏មានព្រះភោគ យ៉ាងនេះថា
 ចតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ជាអ្នកបានឱ្យវិហារសមាមន្តិ
 ទំទាំងឡាយនេះ ខេនេន វែរចម្រុកជាដួង ក៏គង់លាងស្រីក្កា
 វិលត្រឡប់ទៅកាន់កេរថោកតាបវិញ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់
 គ្រាស់ថា ឱលកិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត មិនយូរថ្មីគ្នានេះ
 គង់នឹករលឹកដល់នេក្ខម្មណាវិញ ។ គ្រូព្រះអង្គ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត
 មិនយូរថ្មីគ្នានោះ ក៏បានកាលេក កោតុកមាត់ ស្រៀកដណ្តប់សំគង់
 កាលាវៈ ចេញចាកដួលកាន់ដួស ។ លំដាប់នោះ ព្រះចិត្តហត្ថិ-
 សារីបុត្តដ៏មានកម្ម ជឿសចេញចាកពួកទៅនៅតែឆ្ងាត់ឯង មិនមាន
 សេចក្តីប្រមាទ មានគ្រូយាមជាភ្ញើដ៏ដុះបំផ្លាញតិរលល មានចិត្តស្ងួត
 ទៅកាន់ព្រះចិត្ត ភ្នកកុលបុត្ត ចេញចាកដួលកាន់ដួសដោយប្រវែង

ទុតិយបណ្ណសារ បញ្ចវគ្គ

គន្ធានុត្តរំ ព្រហ្មចរិយចរិយោសានំ ទិដ្ឋោ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សន្និកាតា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ មិណា ជាតិ
វសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កាតំ កាលិយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញាភរោ ធម្មាយស្មា ទិញ្ញា
ហត្ថិសារីបុត្តោ អរោតំ អរោសីតិ ។

[៦១] ឯកំ សមយំ ភកា ពារណសិយំ វិហាតិ
ឥសិបករោ ឱតិទាយេ ។ កេន ។ ចន សមាយន
សម្ពហុលានំ វេកនំ ភិក្ខុនំ ចញ្ញាភត្តំ ចិណ្ឌោតាតប្បជិ-
ក្កត្តានំ មណ្ឌលមារោ ។ សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិកានំ
អយមន្តរា កាថា ឧទទានិ ត្រ្រមិទំ អាវុសោ ភកាតា
ចរយនេ មេត្តេយ្យប្បញ្ញោ

យោ ឧកន្តេ(១) វិទិទានំ មជ្ឈេ មត្តា ន សិម្បតិ
តំ ព្រមិ មហាបុរិសោ សោន សិទ្ធិនិម្មត្តាតិ ។

• ឧ. ឧកន្តេ ។

ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុគ្រាជនិមា ឱមយុវជនាន លោកកំបុន ធ្វើឱ្យជាក់
ច្បាស់ សម្រេចនូវអនុគ្រាជនិមាដែលបានព្រហ្មចរិយាធម៌ជាច្រើននោះដោយ
ព្រហ្មជនីទុក្ខមារស្ស្តនិង ក្នុងបច្ចុប្បន្នកំឡុងពេលនេះ ជាតំរេបស់កាតា
អញ អស់ហើយ មន្តព្រហ្មចរិយាធម៌ កាតាអញ បានប្រព្រឹត្តចប់ហើយសា-
ឡូសកិច្ចដែលគ្រូធ្វើ កាតាអញ បានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីសា-
ឡូសកិច្ចនេះទៀតទៀត មានសេចក្តីសរសើរថា បណ្ណា ព្រាហ្មចរិយាធម៌
ឡាយ ព្រាចិត្តចានិសារីបុត្តជំនាន់កាយុករថា ជាព្រាហ្មចរិយាធម៌អង្គនៃ ។

[៦១] សមយមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសិបបតន-
មិគទាយនៃ ទៀបក្រុងភាពណសិ សមយនោះនឹង ត្រូវកំចាត់ដោយ
ច្រើនរូប ត្រូវចប់មកពីចិណ្ឌុបុត ក្នុងវេលាព្រាយកត្ត ហើយអង្គុយប្រជុំ
គ្នាក្នុងវេលាសម្រាប់សម្រាកកាយ កំរើកសំដីជាចន្លោះនេះឡើយ ថា
ឆ្ងាយសាស្ត្រានិមិត្តឡាយ ពាក្យនេះ ព្រះដ៏មានភាគទ្រង់ក្រាស់ ក្នុង
ប្រញាប់នេះមន្តយុទ្ធភាពព ត្រង់ហយនៃវត្តថា

ចុត្តលណជីនិទ្ធិវិណកតំនិទិ ដោយព្រាជ្ញា មិទ
ជាប់ចំណាក់ក្នុងកណ្តាល គឺជាគមហៅបុគ្គលនោះថាជា
មហាបុរស មហាបុរសនោះ បានកន្លងផុត ធម្មជាតិ
ជាគ្រឿងចាក់ស្រែ ក្នុងលោកនេះចេញបានហើយ ។

កាតោ ធុ ទោ អាវុសោ ឯកោ អន្តោ កាតោ
 ធុតិយោ អន្តោ កី មជ្ឈេ កា សិព្វធិតិ ។
 ឯវំ វុត្តោ អញ្ញកោ ភិក្ខុ ដេវ ភិក្ខុ
 ឯតតោច ដស្សោ ទោ អាវុសោ ឯកោ អន្តោ
 ដស្សសុគយោ ធុតិយោ អន្តោ ដស្សនិរោតោ មជ្ឈេ
 កណ្ណា សិព្វធិ កណ្ណា ហិ ធិ សិព្វតិ កស្ស កស្សវ
 កស្ស អភិធិតិយោ ឯត្តាវតា ទោ អាវុសោ ភិក្ខុ
 អភិញ្ញយ្យំ អភិជាតាតិ ចរិញ្ញយ្យំ ចរិជាតាតិ
 អភិញ្ញយ្យំ អភិជាទន្តោ ចរិញ្ញយ្យំ ចរិជាទន្តោ ជិដ្ឋវ
 ធាន្ម ធុត្តុស្សន្តកោ ហោតិ ។

ខ្លួនអាវុសាទាំងឡាយ ចុះចំណែកទី ១ គឺដូចម្តេច ចំណែកទី ២
 គឺដូចម្តេច ក្នុងកណ្តាល ធម្មជាតិជាគ្រឿងចាក់ស្រែគឺដូចម្តេច ។
 កាលបើកុំទាំងនោះ ឱយាយយ៉ាងនេះហើយ កុំកុម្មយុវទៀត បាន
 ឱយាយធិតិកុំទាំងឡាយ ជាថវៈដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏មានភាយ
 ទាំងឡាយ ផស្សៈ^(១) ឈ្មោះថាចំណែកទី ១ ផស្សៈសុគយៈ^(២) ឈ្មោះថា
 ចំណែកទី ២ ផស្សៈនិរោត^(៣) ឈ្មោះថាកណ្តាល កណ្តាឈ្មោះថា
 ជាគ្រឿងចាក់ស្រែ ព្រោះថា កណ្តាវត្ថុនៃចាក់ស្រែនៃផស្សៈទាំង
 នោះ ដើម្បីឱ្យកើតគតានោះ។ បពិត្រលោកដ៏មានភាយទាំងឡាយ ដោយ
 ហេតុចុះឈ្នះឯង ។ កុំកុំដឹងច្បាស់អភិញ្ញយ្យធម៌^(៤) កំណត់ដឹង
 ចរិញ្ញយ្យធម៌^(៥) កាលបើដឹងច្បាស់អភិញ្ញយ្យធម៌កំណត់ដឹងចរិញ្ញយ្យ-
 ធម៌ហើយ ជាអ្នកធ្វើផ្លូវចម្រុះខ្ពស់ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាន ។

១ សំដៅយកអង្គការដែលកើតឡើងដោយសំណាចន៍ស្សៈ (៣៦ ខាងអង្គការធាតុច្រើន) ។
 ២ សំដៅយកអង្គការធាតុធាតុ ដែលកើតឡើងដោយដីកន្លងនិងស្សៈដែលច្រើនឡើងយក
 អង្គការនេះ ។ ៣ សំដៅយកព្រះនិរោត ។ ៤ ៣៦ ខាងចក្រសព្វធម៌ដែលច្រើន ធម៌ដឹងច្បាស់ ។
 ៥ ៣៦ ខាងលោកិយសព្វ ២ ព្រាហ្ម ៣ ទុត្តសព្វ ៤ សុគយសព្វ ៥ ដែលច្រើនឡើងកំណត់
 ដោយសំណាចន៍ស្សៈនិងហេតុចរិញ្ញ ។ អង្គការ ។

ឯវំ វុត្ត អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ថេរ ភិក្ខុ ឯតទលោច
 អតីតំ ទោ អាវុសោ ឯតោ អន្តោ អនាគតំ ទុតិយោ
 អន្តោ ចតុជ្ឈង្គំ មជ្ឈិម តណ្ហា សិទ្ធិនំ តណ្ហា ហិ
 ងំ សិទ្ធិតំ តស្ស តស្សេវ ភវស្ស អភិវិទិត្តិយោ
 ឯតោ ទោ អាវុសោ ភិក្ខុ អភិញ្ញាយំ អភិជាតាមិ
 មភិញ្ញាយំ មវិជាតាមិ អភិញ្ញាយំ អភិជាទន្តោ
 មភិញ្ញាយំ មវិជាទន្តោ ធិដ្ឋេវ ទេធិ ទុក្ខស្សន្តករោ
 ហោតីតិ ។

ឯវំ វុត្ត អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ថេរ ភិក្ខុ ឯតទលោច
 សុទា អាវុសោ វេទនា ឯតោ អន្តោ ទុក្ខា
 វេទនា ទុតិយោ អន្តោ អទុក្ខមសុទា វេទនា
 មជ្ឈិម តណ្ហា សិទ្ធិនំ តណ្ហា ហិ ងំ
 សិទ្ធិតំ តស្ស តស្សេវ ភវស្ស អភិវិទិត្តិយោ

កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយច្រើនទៀតបាននិយាយ
 ដឹងភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ជាថវៈ ដូច្នោះហើយ បទគ្រូលោកដ៏មានកាយចាំនិទ្យាយ
 អភិវិទិត្តិយោ^(១) ឈ្មោះថាចំណែកទី១ អនាគតក្នុង^(២) ឈ្មោះថា ចំណែកទី២
 ចតុជ្ឈង្គក្នុង^(៣) ជាគណ្ណាល គណ្ណាជាគ្រឿងចាក់ស្រែ ព្រោះថា គណ្ណ
 តែងចាក់ស្រែដូច្នោះចាំនិទ្យាយ ដើម្បីឱ្យភិក្ខុនោះ ។ បទគ្រូលោក
 ដ៏មានកាយចាំនិទ្យាយ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះនឹង ភិក្ខុដ៏ច្បាស់ អភិញ្ញាយុ-
 មមិ កំណត់ដឹងបរិញ្ញាយុមមិ កាលបើដឹងច្បាស់អភិញ្ញាយុមមិ កំណត់
 ដឹងបរិញ្ញាយុមមិហើយ ជាគុកធ្វើទីបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងចតុជ្ឈង្គក្នុង ។
 កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយច្រើន បាន
 និយាយដឹងភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ជាថវៈ ដូច្នោះហើយ បទគ្រូលោកដ៏មានកាយ
 ចាំនិទ្យាយ សុទ្ធវេទនាឈ្មោះថាចំណែកទី១ ទុក្ខវេទនាឈ្មោះថាចំណែក
 ទី២ អទុក្ខមសុទ្ធវេទនា ជាគណ្ណាល គណ្ណាជាគ្រឿងចាក់ស្រែ ព្រោះ
 ថា គណ្ណតែងចាក់ស្រែដូច្នោះវេទនាចាំនិទ្យាយ ដើម្បីឱ្យភិក្ខុនោះ ។

១-២ ១ បណ្ឌិតបញ្ជីនិងពានសេចក្តីត្រៀមឆ្លើយតាមព្រះបាទ កាលបើត្រូវបាននិង
 គេចង់ត្រូវបាននិងខ្សែ សុទ្ធវេទនាហើយ ព្រះបាទ កំពុងត្រង់ត្រង់និង ១ យ៉ាងណា
 ចិញ អភិវេទនា អនាគតក្នុង ចតុជ្ឈង្គក្នុង ទ្វិជ្ជក្នុងព្រះបាទ យ៉ាងនោះវេទនា គណ្ណ
 ទ្វិជ្ជក្នុងខ្សែ ព្រោះគណ្ណតែងចាក់ស្រែដូច្នោះចាំនិទ្យាយ ចាក់ស្រែយក្នុងព្រះ
 ចាំនិទ្យាយ កាលបើគណ្ណាលដឹងហើយ ទុក្ខចាំនិទ្យាយនោះហើយ ទ្វិជ្ជក្នុងព្រះ
 បាទ កាលបើខ្សែដឹងហើយ កំពុងត្រង់ត្រង់និង ។ អន្តរា ។

ឯកាវតោ ទោ អារុសោ ភិក្ខុ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតាតិ
មរិញ្ញោយ្យំ មរិជាតាតិ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតន្តោ
មរិញ្ញោយ្យំ មរិជាតន្តោ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ ទុក្ខស្សន្តកាហោ
ហោតីតិ ។

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញាតកោ ភិក្ខុ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតនោភេថ
នាមំ ទោ អារុសោ ឯកោ អន្តោ វុចំ ទុតិយោ អន្តោ
វិញ្ញាណំ មជ្ឈេ តណ្ហា សិទ្ធនំ តណ្ហា ហិ ឯ សិទ្ធតិ
តិស្ស តស្សេវ ភវស្ស អភិធម្មតិយា ឯកាវតោ ទោ
អារុសោ ភិក្ខុ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតាតិ មរិញ្ញោយ្យំ
មរិជាតាតិ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតន្តោ មរិញ្ញោយ្យំ
មរិជាតន្តោ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ ទុក្ខស្សន្តកាហោ ហោតីតិ ។

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញាតកោ ភិក្ខុ ថេរេ ភិក្ខុ ឯតនោភេថ ថ
ទោ អារុសោ អជ្ឈត្តិកាធិ អាយតនាធិ ឯកោ អន្តោ

មរិគ្រលោកនីមាទកាយុទាំងឡាយ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបភិក្ខុដឹង
ច្បាស់អភិញ្ញោយ្យធម៌ កំណត់ដឹងមរិញ្ញោយ្យធម៌ កាលបើដឹងច្បាស់អភិ-
ញ្ញោយ្យធម៌ កំណត់ដឹងមរិញ្ញោយ្យធម៌ហើយ ជាអ្នកធ្វើខ្ញុំចម្រើនខ្ញុំ
ក្នុងបច្ចុប្បន្នបុព្វ ។

កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយច្រើន បាន
និយាយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ជាថេរៈ ដូច្នោះថា មរិគ្រលោកនីមាទកាយុទាំង
ឡាយ នាមរដ្ឋានដាច់វិណកទី ១ រួច ឈ្មោះដាច់វិណកទី ២ វិញ្ញាណ(៦)
ជាភណ្ណកាល ឧណ្ណជាគ្រឿងបាត់ស្រែ ប្រោះថា ឧណ្ណវិណកវិស្រែ
នូវធម៌ទាំងនោះ ដើម្បីឱ្យកើតករណី ។ មរិគ្រលោកនីមាទកាយុទាំង
ឡាយ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯងហើយ ទើបភិក្ខុដឹងច្បាស់អភិញ្ញោយ្យធម៌
កំណត់ដឹងមរិញ្ញោយ្យធម៌ កាលបើដឹងច្បាស់អភិញ្ញោយ្យធម៌ កំណត់ដឹង
មរិញ្ញោយ្យធម៌ហើយ ជាអ្នកធ្វើខ្ញុំចម្រើនខ្ញុំ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបុព្វ ។

កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយច្រើន
បាននិយាយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ជាថេរៈ ដូច្នោះថា មរិគ្រលោកនីមាទ
កាយុទាំងឡាយ កាយឧទៈ ភាគីក្នុង ៦ ឈ្មោះថា ចំវិណកទី ១

៦ ច្រើននៃវិញ្ញាណក្ខំ វិញ្ញាណនិយមន្ត្រី ឈ្មោះថា ធម៌ដាច់វិណកវិស្រែ ឈ្មោះ
នៃធម៌នៃរូប ប្រាសិទ្ធិវិញ្ញាណកើតឡើងដោយសារច្រើន គឺជាធម៌នៃរូប ។

៨ កាហិកចំ កាយតនាចំ ទុតិយោ អន្តោ វិញ្ញាណំ
 មជ្ឈេ តណ្ហា សិទ្ធិធំ តណ្ហា ហិ ធំ សិទ្ធិតិ តស្ស
 តស្សេវ កវស្ស អភិចិទ្ធិតិយោ ឯត្តាវតា ទោ អាវុសោ
 កិក្កុ អភិញ្ញេយ្យំ អភិជាទាតិ បរិញ្ញេយ្យំ បរិជាទាតិ
 អភិញ្ញេយ្យំ អភិជាទន្តោ បរិញ្ញេយ្យំ បរិជាទន្តោ
 ទិដ្ឋេវ ឧដ្ឋេ ទុក្ខស្សន្តកាហោ ហោតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតោ កិក្កុ ដេវ កិក្កុ ឯតនោច
 សញ្ញាយោ ទោ អាវុសោ ឯតោ អន្តោ
 សញ្ញាយសមុទយោ ទុតិយោ អន្តោ សញ្ញាយ-
 ធំហោនោ មជ្ឈេ តណ្ហា សិទ្ធិធំ តណ្ហា ហិ ធំ
 សិទ្ធិតិ តស្ស តស្សេវ កវស្ស អភិចិទ្ធិតិយោ

កាយនេះគាត់ត្រូវ ៦ ឈ្មោះថាចំណែកទី ២ វិញ្ញាណ^(២) ជាគណ្ណស
 គណ្ណជាគ្រឿងចាត់ស្រែ ព្រោះថា គណ្ណាគឺជាចាត់ស្រែខ្លួនកាយនេះ
 ចាំដឹងនោះ ដើម្បីឱ្យកើតគណនោះ ១ បតិគ្រាលោកដ៏មានកាយចាំដឹងខ្យល់
 ដោយហេតុដ៏ល្អៗឯងហើយ ទើបគិតដឹងច្បាស់អភិញ្ញេយ្យធម៌ កំណត់
 ដឹងបរិញ្ញេយ្យធម៌ កាលបើដឹងច្បាស់អភិញ្ញេយ្យធម៌ កំណត់ដឹងបរិញ្ញេយ្យ-
 ធម៌ហើយ ជាភក្តីធ្វើទីចំបំផុតនៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នទុក្ខ ។
 កាលបើគិតគុណ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបទៀតទុក
 និយាយនឹងភិក្ខុចាំដឹងខ្យល់ ជាថេរៈ ដូច្នោះថា បតិគ្រាលោកដ៏មានកាយ
 ចាំដឹងខ្យល់សក្តិយ^(៣) ឈ្មោះថាចំណែកទី ១ សក្តិយសមុទយៈ^(៤) ឈ្មោះ
 ថាចំណែកទី ២ សក្តិយនិរោធ^(៥) ជាគណ្ណស គណ្ណជាគ្រឿងចាត់ស្រែ
 ព្រោះថា គណ្ណាគឺជាចាត់ស្រែខ្លួនសក្តិយចាំដឹងនោះ ដើម្បីឱ្យកើតគណនោះ។

២ សំដៅយកកម្មវិញ្ញាណ ។ និយមន័យនៃវិញ្ញាណនេះគឺជាភិក្ខុចាំដឹងខ្យល់
 គ្រឿងដឹង គាត់ត្រូវបានដឹងច្បាស់ ដឹងឈ្មោះថាជាគិត ដឹងនៃគ្រឿងកណ្តាលចាំដឹងខ្យល់ ព្រោះ
 ធម៌នេះ ជាធម៌នៃទុក្ខយកកម្ម ។ បើភិក្ខុមិនត្រូវដឹងយកកម្មវិញ្ញាណ ក៏ឈ្មោះថា
 គិតកណ្តាលនៃ ព្រោះមានន័យស្រដៀងនឹងកាយនេះគាត់ភិក្ខុ ។ អន្តរាហិ ។
 ៣ វិនិច្ឆ័យស្រឡាត្រូវត្រូវតែ ។ ៤ សមុទយសព្វ ។ ៥ និរោធសព្វ ។ អន្តរាហិ ។

ឯត្តវតា ទោ អារុសោ ភិក្ខុ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតាតិ
ចរិញ្ញោយ្យំ ចរិជាតាតិ អភិញ្ញោយ្យំ អភិជាតន្តោ
ចរិញ្ញោយ្យំ ចរិជាតន្តោ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ ទុក្ខស្សន្តករោ
ហោតីតិ ។

ឯវំ វុត្ត អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ថេរ ភិក្ខុ ឯតនកេច
ព្យាកតំ ទោ អារុសោ អន្តេហំ សទ្ធមោវ
យថាសកំ ចដិកាលំ អយាទារុសោ យេន កកក
តេទុចសន្តិមិស្សាម ទុចសន្តិមិត្វា កកវតោ ឯតមត្តំ
អារោចេស្សនម យថា នោ កកក ព្យាកវិស្សតិ
តថា ឯ ចារយ្យនាតិ(*) ។ ឯវំ អារុសោតិ ទោ
ថេរ ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ ចទ្ធស្សសុំ ។ អថទោ
ថេរ ភិក្ខុ យេន កកក តេទុចសន្តិមិសុ ទុចសន្តិមិត្វា
កកវត្ថំ អភិកំនេត្វា ឯតមត្ថំ ធិសីទិសុ ។ ឯតមត្ថំ
ធិសីន្ទា ទោ ថេរ ភិក្ខុ យាវតោកា អហោសិ
សទ្ធមោវ សន្និ កថាសល្លាចោ តំ សត្ថំ កកវតោ
អារោចេសុំ កស្ស ទុ ទោ កន្តេ សុភាសិតន្និ ។

* ១. ២ ធានស្សនាតិ ។

ចតិគ្រាលោកដ៏មានកាយព័ន្ធកាយ ដោយហេតុចុះឈ្នួលនេះហើយ ទើប
ភិក្ខុដ៏ជំនួសអភិញ្ញោយ្យធម៌ កំណត់ដ៏ជំនួសអភិញ្ញោយ្យធម៌ កាលបើដ៏ជំនួស
អភិញ្ញោយ្យធម៌ កំណត់ដ៏ជំនួសអភិញ្ញោយ្យធម៌ហើយ ជាអ្នកធ្វើនូវចម្រុះ
នៃទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នពេល ។

កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយច្រើនទៀត បាន
និយាយនឹងភិក្ខុព័ន្ធកាយ ជាថេរៈ ដូច្នោះថា ចតិគ្រាលោកដ៏មានកាយ
ព័ន្ធកាយ ពួកយើងព័ន្ធកាយ ព្យាករកាយសេចក្តីយល់អរ្យោ
ដូនទេ ចតិគ្រាលោកដ៏មានកាយព័ន្ធកាយ មកពួកយើងនឹងចូលទៅ
កាលប្រជ័មានព្រះកោត លុះចូលទៅដល់ហើយ នឹងក្រាបបង្គំទូល
សេចក្តីខ្ញុំ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះកោត នឹងបានព្រះដ៏មានព្រះកោតព្យាករ
ដល់យើងយ៉ាងណា យើងនឹងចុះកន្លះសេចក្តីខ្ញុំយ៉ាងនោះ ។ ភិក្ខុ
ព័ន្ធកាយ ជាថេរៈ បានទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអារុសោ ។ ព្រោះនោះ
ភិក្ខុព័ន្ធកាយ ជាថេរៈ ចូលទៅកាលប្រជ័មានព្រះកោត លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះកោត ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះភិក្ខុព័ន្ធកាយជាថេរៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តី
ព័ន្ធកាយ ដែលទូលបានចរោ ជាមួយនឹងភិក្ខុព័ន្ធកាយនោះ ចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះកោតថា ចតិគ្រាលោកដ៏មានកាយព័ន្ធកាយ ភិក្ខុណានិយាយត្រូវ ។

ទុក្ខនិរុត្តិកា មហានិកាយ

សទ្ធាសំ កេ កិក្ខុវេ សុភាសិតំ បរិយាយេន អមិ ធិ
 យំ មយោ សទ្ធាយ ភាសិតំ បរិយាយេន មេត្តយ្យច្បត្តោ
 យោ ទុក្ខេន វិនិច្ឆ័យន មជ្ឈេ មន្តា ឧ លិខ្យតិ
 តំ ព្រមិ មហាបុរិសោ សោធិ សិទ្ធិធិមទ្ធាតិ ។
 តំ សុណាថ សាទុកំ ធម្មសិកាភេថ
 ភាសិស្សាមិ ។ ឯវំ កន្លតិ ទោ កិក្ខុ កតវតោ
 មទ្ធស្សាសុំ ។ ភតកំ ឯកនភេថ ជស្សេន ទោ កិក្ខុវេ
 ឯកោ អន្តោ ជស្សសមុទាយោ ធុតំយោ អន្តោ ជស្ស
 ធិរោនោ មជ្ឈេ កល្យាណ សិទ្ធិធិ កល្យាណ ហិ ឯ សិទ្ធិតិ
 កស្ស កស្សេវ កវស្ស អភិធិទ្ធិតិយោ ឯត្តាវតា ទោ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុ អភិក្ខាយ្យំ អភិជាតាតិ បរិក្ខាយ្យំ
 បរិជាតាតិ អភិក្ខាយ្យំ អភិជាតាតិ បរិក្ខាយ្យំ
 បរិជាតាតិ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋ ធុក្ខុស្សន្តកាភេ ហោតិ ។

ទុក្ខនិរុត្តិកា មហានិកាយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងអស់គ្នា និយាយត្រូវតាមបរិយាយ ដែល
 នថាគតសំដែង ក្នុងប្រស្នាវនមេត្តយ្យមហានិកាយ គ្រងបរិយាយនូវគ្នា
 បុគ្គលណាដែលផ្តល់ចំណែកទាំងពីរ ដោយប្រាថ្នា មិន
 ជាប់ចំពាក់ក្នុងកល្យាណ នថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថា
 ជាមហាបុរស មហាបុរសនោះ បានកម្មដ៏ផុតនូវធម្មជាតិ
 ជាគ្រឿងចាក់ស្រែ ក្នុងលោកនេះចេញបានហើយ ។
 អ្នកទាំងឡាយ បុគ្គលប៉ុន្មានក្នុងចំនួននូវបាតុភាពប្រកបចុះ នថាគត
 នឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏ការសម្រេចដ៏មាន
 ព្រះភាគថា ព្រះកេរ្តិ៍ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានគ្រាន់ម្តងចេះថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈឈ្នះដាច់ចំណែកទី ១ ផស្សៈសុខុយៈឈ្នះ
 ដាច់ចំណែកទី ២ ផស្សៈនិរោធ ឈ្នះដាច់កល្យាណ គណ្តាជាគ្រឿង
 ចាក់ស្រែ ព្រោះថា គណ្តាដែលចាក់ស្រែនូវផស្សៈទាំងនោះ ដើម្បីឱ្យ
 កើតគុណនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះនឹង ទើបភិក្ខុ
 ដ៏ដ៏ច្បាស់អភិក្ខាយ្យធម៌ កំណត់ដ៏ដ៏ចរិត្តាយ្យធម៌ កាលចើងដ៏ច្បាស់
 អភិក្ខាយ្យធម៌ កំណត់ដ៏ដ៏ចរិត្តាយ្យធម៌ហើយ ជាអ្នកធ្វើនូវទីបំផុតនៃ
 ទុក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននោះ ។

[២២] ឯកំ សមយំ កកវំ កោសលេសុ
 ណិកត្តានុណោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្និ យេន
 ឧណ្ណាកប្បកក្កាម កោសលានំ និកោ ករាសិ ។
 អថោ កកវំ មត្តា ឧត្តាម អត្តាភាសី ក្រុម្ភលេ
 មត្តាត្ថេ អាសនេ ចិសិនិ ។ តេ ភិក្ខុ ឧណ្ណាកប្បកំ
 បរិសីសុ អាសនំ បរិយេសិតុំ ។ អថោ អាយស្មា
 អាណន្តោ សម្ពហុលហិ ភិក្ខុហិ សន្និ យេន
 អចិកតំ ធនំ តេនុបសន្តមិ កត្តានិ បរិសិត្តិតុំ
 អចិកតិយា ធនិយា កត្តានិ បរិសិត្តិត្វា មទ្ធកតិក្វា
 ឯកទិវោ អដ្ឋាសិ កត្តានិ មទ្ធសនិសានិ
 ក្បុរោ(១) ។ អថោ អត្តាភោ ភិក្ខុ យេនាយស្មា
 អាណន្តោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មន្តំ
 អាណន្តំ ឯកទេវេច កំន្ត ទោ អាវុសោ អាណន្ត សត្វំ
 មេតសោ សមន្តាហរិត្វា នុ ទោ នេវនេត្តោ កកវតា
 ព្យាកតោ អាណយិកោ នេវនេត្តោ នេយិកោ កប្បដ្ឋោ
 អតេកិញ្ញោតិ ឧទាហុ កេនធនិទេវ បរិយាយោតិ ។
 ឯវំ ទោ បទេកំ អាវុសោ កកវតា ព្យាកតន្តិ ។

១. ឋ. ម. កត្តានិ បុព្វបាយណោភិ ទិស្សនិ ។

[២២] សមយមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រាច់ទៅកាន់បារិកក្ក
 ដែលកោសលជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃដ៏ច្រើន បានយាងទៅដល់និគមឈ្មោះ
 ឧណ្ណាកប្បកៈរបស់ពួកអ្នកដែលកោសល ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ចេញពីផ្ទះហើយ ទៅគន្លឹះលើកោសលដែលគេគ្រាលថ្វាយ ទៀបគល់
 ឈើមួយដើម ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ចូលទៅកន្លែងឈ្មោះឧណ្ណាកប្បកៈ
 ដើម្បីស្រីកិច្ចសំណាក់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះភានខ្ពង់ខាងកាយ ក៏សំរេង
 ទៅស្នឹងគតិវេនី ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុដ៏ច្រើន ដើម្បីស្រឡាចម្នាក់ស្នឹង
 គតិវេនី លុះស្រឡាចម្នាក់ហើយ ក៏ទ្រង់មក មានវិចារមួយ ហើយ
 ឈរធ្វើខ្លួនឱ្យប្រាកដ ដូចជាកាលមុន ។ ស្រាប់តែ មានភិក្ខុមួយរូប
 ចូលទៅក្រពោងខ្ពង់ខាងកាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹង
 ព្រះភានខ្ពង់ខាងកាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រភានខ្ពង់ខាងកាយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់រំពឹងខ្ញុំហេតុចាំនឹងសំ ដោយព្រះញ័យ ហើយធូរក
 ទៅទន្តថា ទៅទន្តជាអ្នកកើតក្នុងពុទ្ធសាសនា ទៅទេក តាំងទៅអស់ ១ កប្ប
 រកវិចារកើត ឬ ឬ ដោយហេតុណាមួយទេ ។ ឆ្ងល់កាវុសា
 ដំណើរខ្ញុំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករហើយយ៉ាងខ្ញុំនែមន ។

អដទោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន ភក្កវា តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិក្ខា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសិទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា អាណន្តោ ភក្កវន្តំ
 ឯកនេវេច ឥណហំ កន្តេ សម្ពុហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្តិ
 យេន អចរេតិ ធនិ តេនុបសន្តមិ កត្តាទិ បរិសិក្ខិតុ
 អចរេតិយា ធនិយា កត្តាទិ បរិសិក្ខិតា បទុក្កវិក្ខា
 ឯកមិវេក អដ្ឋាសិ កត្តាទិ បុព្វសទិសាទិ
 ក្សុណោ ។ អដទោ កន្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ
 យេនាហំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា មំ ឯកនេវេច
 កិណ្ឌ ទោ អាវុសោ កន្តេ សត្វំ ទេតសោ
 សមញ្ញាហិក្ខា ទុ ទោ នេវេត្តោ ភក្កវតា ព្យាគតោ
 អាចាយិកោ នេវេត្តោ នេយិកោ កេច្ឆុដ្ឋោ
 អតេកិញ្ញោតិ ឧទាហុ កេនចិទេវ បរិយាយេនាតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ អហំ កន្តេ តំ ភិក្ខុំ ឯកនេវេច
 ឯវំ ទោ បនេតំ អាវុសោ ភក្កវតា ព្យាគតន្តិ ។

គ្រានោះ ព្រះគោតម្តង់បានកាយ ក៏ចូលទៅកាលព្រះជីវិតព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ត្រាបថ្វាយបង្គំព្រះជីវិតព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមរម្យ ។ លុះព្រះគោតម្តង់បានកាយ អង្គុយក្នុងទីសមរម្យ
 ហើយ ទើបក្រាបបង្គំចូលព្រះជីវិតព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីវេលានោះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវបានជំរិតកុសល្យជាច្រើន ចុះទៅក្នុង
 ស្ថានិកចរិតិ ដើម្បីស្រឡាចខ្លួនក្នុងស្ថានិកចរិតិ លុះស្រឡាចខ្លួនហើយ
 ក៏ឡើងមកបានតែចរិតិមួយ ហើយឈរធ្វើខ្លួនឱ្យប្រាកដដួងជាពាលទុម ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ មានកិច្ចមួយចូលទៅក្នុងព្រះអង្គ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា បពិត្រគោតម្តង់
 បានកាយ ព្រះជីវិតព្រះភាគ ទ្រង់ប្រមូលហេតុនាំដំរើស ដោយព្រះ
 ហឫទ័យ ហើយព្យាករទៅទន្តថា ទៅទន្តជាអ្នកកើតក្នុងអាយុ ទៅទន្ត
 នាំដំរើស ១ កប្ប រកតែមិនកើតទេ ឬ ឬជាតែបាន ដោយ
 ហេតុណាមួយដែរ ។

កាលបើភិក្ខុនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះ ដូច្នោះថា ខ្ញាលភាវុសោ ហេតុនេះ
 ព្រះជីវិតព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករយ៉ាងនោះដែរ ។

សោ ច ទោ អាទទ្ធ កិក្កុ ធលោ កវិស្សតិ អចិ-
 ច្យត្វជិតោ ថេរោ វិ បទ តាលោ អត្យត្តោ
 កដំ ហិ ធាម យំ មយា ឯកំសេន ព្យាកាតំ កត្ត
 ទ្វេជ្ឈំ អាចជ្ជិស្សតិ ធាហំ អាទទ្ធ អត្តំ ឯកបុត្តលំចិ
 សមទុចស្សមិ យោ ឯវំ មយា សត្វំ ទេតសោ
 សមទ្ធាហវិក្ខា ព្យាកតោ យថយំ ទំ ទេវតោ ។ យា-
 កំវត្តាហំ អាទទ្ធ ទេវតត្តស្ស វិលត្តកោដិធិត្តទ្ធន-
 មត្តម្បិ សុត្តំ ធម្មំ អទ្ធសំ ទេវ តាវហំ ទេវតត្ត
 ព្យាកាសី អាចាយិកោ ទេវតតោ ទេវយិកោ
 កម្មដ្ឋោ អតេតិច្ឆោតិ ។ យតោ ច ទោ អហំ អាទទ្ធ
 ទេវតត្តស្ស វិលត្តកោដិធិត្តទ្ធនមត្តម្បិ សុត្តំ ធម្មំ
 ទ អទ្ធសំ អថាហំ តំ ទេវតត្តំ ព្យាកាសី
 អាចាយិកោ ទេវតតោ ទេវយិកោ កម្មដ្ឋោ
 អតេតិច្ឆោតិ ។ សេយ្យជាចិ អាទទ្ធ ត្វថត្វោ
 សាធិកោ ចោវិសោ បូរោ ត្វថស្ស សមតិក្កិកោ
 ត្រា បុរិសោ សសីសកោ ធិមុត្តោ អស្ស

ម្នាលភានុ ភិក្កុតោ ជាភិក្កុតិ ទើបវតីធិប្បស្តិ ជាថេរយ្យំ មិច្ឆាស
 វិក្កិ ពាក្យណាដែលគេជាគត ព្យាករដោយចំណែកមួយ ភិក្កុតោទើង
 មិនដល់ចំណែកគត ក្នុងពាក្យនោះឡើយ ម្នាលភានុ គេជាគត
 មិនដែលឃើញបុគ្គលដទៃ សូម្បីម្នាក់ដែលគេគារិវិទេក ទូរចាមុ
 តាំងអស់ដោយចិត្ត យើងព្យាកដូចជាភិក្កុ ទេវតត្តនេះទេ ។ ម្នាល
 ភានុ គេជាគតបានឃើញតមិស លេសទេវតត្ត ត្រឹមតែចាក់ដោយ
 ចុកដំផុតនៃរាមទាន ផលបណា គេជាគតមិនព្យាករ ភិក្កុទេវតត្តជា
 ទេវតត្តជាអ្នកកើតក្នុងអាយុ ទេវតោ តាំងទៅអស់ ១ កប្ប កែមិន
 កើត ផលនោះ ម្នាលភានុ ការណាដែលគេជាគត មិនបានឃើញ
 តមិសលេសទេវតត្ត ត្រឹមតែចាក់ដោយចុកដំផុតនៃរាមទាន គេជាគត
 ព្យាករទេវតត្តនោះជា ភិក្កុទេវតត្ត ជាអ្នកកើតក្នុងអាយុ ទេវតោ
 តាំងទៅអស់ ១ កប្ប កែមិនបាន ក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលភានុ
 រណ្តៅលាមក ដែលបានដំរីជាដើម ១ ជំហរ ជំរោញ ដោយលាមក
 ប្រៀបស្មើទាន់ មានចុសលិចចុដៅតាំងក្បាល ក្នុងរណ្តៅលាមកនោះ

តស្ស កោដិទេវ បុរិសោ ឧបតច្ឆេយ្យ(១) អត្តកាមោ
 ហិតកាមោ យោកត្តេមកាមោ កម្ពុ ក្នុងក្រុម
 ឧប្បត្តកាមោ សោ តំ ក្នុងក្រុម សមន្តានុបរិកច្ឆោ
 ន ចស្សេយ្យ តស្ស បុរិសស្ស វាលក្កកោដិ-
 ទិក្ខុន្តនមត្តម្យ ក្នុងដំណាច់ អមត្តិកំ យត្ត តំ កហេត្វា
 ឧប្បេយ្យ ឯមេវ ទោ អហំ អាទន្ធ យោ
 ទេវទត្តស្ស វាលក្កកោដិទិក្ខុន្តនមត្តម្យ សុត្តំ ធម្មំ
 ន អន្តសំ អហំ ទេវទត្តំ ព្យាគាសិ អាមាយិកោ
 ទេវទត្តោ ទេវយិកោ កាច្យដោ អតោតិញ្ញាតិ សេច
 កុត្ត អាទន្ធ សុណេយ្យាដ តថាតតស្ស
 បុរិសិទ្ធិយញ្ញាណាទិ វិកន្តស្សាតិ(២) ។ ឯតស្ស
 កកា កាលោ ឯតស្ស សុតត កាលោ យំ
 កកា បុរិសិទ្ធិយញ្ញាណាទិ វិកនេយ្យ កកាតោ
 សុត្វា កិក្ខុ ធារស្សន្តិកិ ។ តេនហានន្ធ សុណាហិ
 សាទុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមីតិ ។

១. ម. ប្បេយ្យ ១ ២. ម. វិកនិស្សាមីតិ ។

បុរសណាមួយជាអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើន ប្រាថ្នាដើម្បី
 រក្សាចាកយោឧៈ ដល់បុរសនោះ ប្រាថ្នាទិក្ខុន្តនមត្តម្យ លាមកនោះ
 ក៏ដើរចូលមកកាន់បុរសនោះ ឯបុរសនោះ ដើរត្រឡប់ជុំវិញរាងកាយ
 នោះហើយ ចំនាយឃ្លាសព័ប្រទេសរបស់បុរសនោះដែលត្រឹមតែចាក់ដោយ
 ពុទ្ធិបដុននៃរាម ដែលមិនប្រឡាក់ដោយលាមក ដែលគួរទិក្ខុន្តនមត្តម្យ
 បុរសនោះឡើយទុក យ៉ាងណាមិញ ខ្មាលកាន់ គឺជាគម្ពីរមិនបើក
 ធម៌សេចក្តីទេវត្ត ត្រឹមតែចាក់ដោយពុទ្ធិបដុននៃរាមទុកក៏កាលណា
 គឺជាគម្ពីរក្រៅទេវត្ត គឺគុំទៅទុកជាអ្នកកើតក្នុងអាយុ ទៅនគរ ខ្មាំង
 នៅអស់ ១ រាជ្យ តែមិនកើត ក្នុងកាលនោះក៏យ៉ាងនោះឯង ខ្មាលកាន់
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ត្រូវស្តាប់ គឺជាគម្ពីរមិនបើកបុរិសិទ្ធិយញ្ញាណ(១)
 បដិមាគ្រូដ៏មានព្រះភាគ កាលនេះជាពលកម្ម បដិមាគ្រូសុតត
 កាលនេះ ជាពលកម្ម សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចែកទុកបុរិសិទ្ធិយញ្ញាណ
 ក្នុងកិច្ចស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ទិក្ខុន្តនមត្តម្យ ។ ខ្មាលកាន់
 បើដូច្នោះ អ្នកច្រឡំ ធ្វើទុកក្នុងកិច្ចប្រាថ្នា គឺជាគម្ពីរដ៏សំដែង ។

១. លេខកិច្ចស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្រដៀងគ្នាទាំង ១ ។

ឯវំ កន្តេតិ ទោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកវតោ
 ចត្វស្ស្សសិ ។ ភកវា ឯតនេវេច ឥតាហំ អាណន្ត
 ឯកន្តំ បុគ្គលំ(១) ឯវំ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ
 បដានាមិ ឥមស្ស ទោ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាមាតា កុសលាមិ
 ធម្មា អកុសលាមិ ធម្មាតិ កថេនំ អបរេន សមយេន
 ឯវំ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ បដានាមិ ឥមស្ស ទោ
 បុគ្គលស្ស កុសលា ធម្មា អន្តរបាតា អកុសលា
 ធម្មា សម្មតិក្ខតា អត្ថិ ច ទ្ធស្ស កុសល-
 ម្ពលំ អសម្មតិក្ខំ កត្តា កស្ស កុសលា-
 កុសលំ ខាតុកវិស្សតិ ឯវមយំ បុគ្គលោ អាយតិ
 អបរិហានធម្មោ កវិស្សតិកិ សេយ្យជាតិ អាណន្ត
 តិដានិ អទណ្ណានិ អប្បតិចិ អវតាតបហតានិ
 សារានិ សុទសយនិកានិ សុត្តោក្កេ សុបរិកម្ម-
 កាតាយ ក្វមិយា និក្ខត្តានិ ជាទេយ្យសិ ត្វំ អាណន្ត
 ឥហានិ តិដានិ វុឡិ វិវុឡិ វេបុលំ អាចជ្ជិស្សន្តិកិ ។

១ ធម្មស្ស បុគ្គលស្ស មហោ កវេយ្យ ។

ព្រះភាគន្តជំពានាយ បានទទួលព្រះកុមារីកានៃព្រះសេដ្ឋន្តជំពាន
 ព្រះភាគជា ព្រះកេរុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះជំពានព្រះភាគព្រះស្រីស្រាស់
 ដូច្នោះថា ម្នាលអាណន្ត គឺជាគតកំណត់ដឹងនូវចំនួនរបស់បុគ្គលក្នុងក្រុម ក្នុង
 លោកនេះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយក្នុង អកុសលធម៌
 ទាំងឡាយក្នុង មានដល់បុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត គឺជាគតកំណត់ដឹង
 នូវចំនួនរបស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់
 បុគ្គលនោះបានទៅ អកុសលធម៌កើតឡើងប្រាកដ នៃបុគ្គលនោះមិនគាស់
 មិនរើសីកុសលមូលទេ ព្រោះហេតុនោះ កុសលនឹងអកុសលរបស់បុគ្គល
 នោះនឹងកើតឡើងប្រាកដវិញ បុគ្គលនេះ នឹងមានធម៌មិនសាបសូន្យទៅ
 ទៀត ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ម្នាលអាណន្ត ដូចពូជទាំងឡាយដែល
 មិនដាច់ មិនស្ងួត មិនត្រូវឡើងនឹងកំដៅវិញប្រហារ មានចណ្តាល
 ល្អ គេទុកដាក់ដោយល្អ ហើយគេសាបព្រោះលើទីដែលគួរកសាងដោយ
 ស្រួលចូល ក្នុងស្រែល្អ ម្នាលអាណន្ត អ្នកត្រូវដឹងថា ពូជទាំងនេះ
 នឹងដល់នូវការដុះ លូកលាស់ឡើងនឹង ទង្គិចឡើងបានច្រើន ។

ភិក្ខុសម្មា ទោ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាមាតា កុសលាមិ ធម្មា
 អកុសលាមិ ធម្មាតិ កមេនំ អបរេន សមយេន
 ឯវំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ ចជាធាមិ ភិក្ខុសម្មា ទោ
 បុគ្គលស្ស អកុសលា ធម្មា អន្តរាមាតា កុសលា
 ធម្មា សុខុច្ឆិកា អត្ថិ ច ទ្ធស្ស អកុសលម្ចលំ
 អសមុច្ឆិទំ កត្តា កស្ស កុសលាកុសលំ ធាតុកវិស្សតិ
 ឯវំ បរិយេ បុគ្គលោ កាយតិ ចរិយាទធម្មោ កវិស្សតិ
 សេយ្យជាមិ អាទន្ធ តីដាមិ អទណ្ណាមិ អច្ចតិមិ
 អភិកាមយាមាមិ សារាមាមិ(១) សុទសយំកាមិ
 បុដ្ឋសំលាយ មិក្ខុក្កាមិ ជាទេយ្យសិ ភំ អាទន្ធ
 ឈមិមាមិ តីដាមិ វុឡិវុឡិ វុឡិវុឡិ វុឡិវុឡិ វុឡិវុឡិ
 ឯវំ កន្ត ។ ឯវំ ទោ អហំ អាទន្ធ ឥទេកាមុ
 បុគ្គលំ ឯវំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ ចជាធាមិ ភិក្ខុសម្មា
 ទោ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាមាតា កុសលាមិ ធម្មា
 អកុសលាមិ ធម្មាតិ កមេនំ អបរេន សមយេន
 ឯវំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ ចជាធាមិ

១. ខ. សារាមិ ។

កុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តី អកុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តី មានដល់បុគ្គលនោះ
 សម័យក្រោយទៀត គឺជាគតិណ្ឌតំដ៏ធំបំផុតរបស់បុគ្គលនោះ ដោយ
 ចិត្តយ៉ាងនេះទៅ អកុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តីរបស់បុគ្គលនោះ បាត់ស្ទើរទៅ
 កុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តី កើតឡើងវិញ ចាំឱ្យបុគ្គលនោះចំណុះភាស
 រំលឹកកុសលមូលទេ ក្រោយហេតុនោះ កុសលនឹងអកុសលរបស់បុគ្គល
 នោះ នឹងកើតវិញ បុគ្គលនោះ នឹងបានធម៌សាចស្មោះ គឺទៅទៀត
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ម្ចាស់កាន់ ដូចក្នុងចាំឱ្យយក្តី ដែលមិនដាច់មិន
 ស្តាយ មិនត្រូវឱ្យលំនឹងកំដៅវិញប្រហែល មានបណ្តាលនៅលើ គេទុកដាក់
 ដោយស្រួល នៃគេសាចប្រាកដលើជម្រកសំ ម្ចាស់កាន់ អ្នកត្រូវដឹងថា
 ក្នុងចាំឱ្យយក្តី មិនដឹងនឹងដុះលូតលាស់ឡើយ ទង្វើទង្វើលាបប្រាស ។
 ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់កាន់ គឺជាគតិណ្ឌតំដ៏ធំបំផុតរបស់បុគ្គល
 ក្នុងករុណា ក្នុងលោកនេះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះទៅ កុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តី
 អកុសលធម៌ចាំឱ្យយក្តី មានដល់បុគ្គលនោះ សម័យក្រោយទៀត
 គឺជាគតិ ណ្ឌតំដ៏ធំបំផុតរបស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះទៅ

ទុតិយបណ្ណសារ ឧបាសម្ព

ឥសស្ស ទោ បុគ្គលស្ស អកុសលា ទន្មា អន្តរហិតា
 កុសលា ទន្មា សម្មុទ្ធិកា អត្ថំ ច ទ្ធស្ស
 អកុសលម្បលំ អសមុទ្ធិន្នំ តត្ថា តស្ស កុសលា-
 កុសលំ នាគុកវិស្សតិ វាមយំ បុគ្គលោ អាយតិ
 ចរិហានទទេន្ទា កវិស្សតិកំ វាម្យំ ទោ អាទន្ត
 តថាតតស្ស បុរិសបុគ្គលោ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ
 វិនិតោ ហោតិ វាម្យំ ទោ អាទន្ត តថាតតស្ស
 បុរិសព្រិយញ្ញាណំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ វិនិតំ
 ហោតិ វាម្យំ ទោ អាទន្ត តថាតតស្ស
 អាយតិ ទន្មសមុប្បទោ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ
 វិនិតោ ហោតិ ឥទ ចនាហំ អាទន្ត វាម្យំ បុគ្គលំ
 វាម្យំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ ចជាតាមិ ឥសស្ស
 ទោ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាមាតា កុសលាមិ ទន្មា
 អកុសលាមិ ទន្មាតិ តទេទំ អបរោ ធម្មយេន
 វាម្យំ ទេតសា ទេតោ ចរិទ្ធ ចជាតាមិ ទត្ថំ ឥសស្ស
 បុគ្គលស្ស វាលក្កកោដិទិក្កន្តទមត្តោចិ សុត្តោ ទន្មោ

ទុតិយបណ្ណសារ ឧបាសម្ព

អកុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនេះ បាត់ស្លុតទៅ កុសលធម៌
 ទាំងឡាយ តើត្រូវបានប្រាណជ័យបាន ទាំងបុគ្គលនោះ មិនបានគាស់
 រំលើងអកុសលមូលទេ គ្រោះហេតុនោះ កុសលនឹងអកុសលរបស់
 បុគ្គលនោះ នឹងកើតប្រាកដប្រាកដ បុគ្គលនោះ នឹងមានធម៌សាមញ្ញ
 ទៅទៀត យ៉ាងនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្ចាស់ភានន្ត បុរិសព្រិយញ្ញា-
 ណា ដែលគេកំណត់ដឹង ដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង ម្ចាស់ភានន្ត បុរិសព្រិយញ្ញា-
 ណា ដែលគេកំណត់ដឹង ដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង ម្ចាស់ភានន្ត
 សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌ទៅ ដែលគេកំណត់ដឹង ដោយចិត្តយ៉ាង
 នេះផង ម្ចាស់ភានន្ត គេកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
 លោកនេះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី អកុសលធម៌
 ទាំងឡាយក្តី មានរបស់បុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត គេកំណត់
 ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា ធម៌សរបស់បុគ្គល
 នេះ សូម្បីលម្អិតមិនចាត់ដោយច្រើនប៉ុន្តែនៃរោមបុគ្គល មិនមានឡើយ

សមញ្ញកតាយំ ធុត្តលោ ឯកាន្តកាឡកេហិ អកុស-
 លេហិ ធម្មេហិ កាយស្ស កេតា បរម្មណា អនាយំ
 ធុត្តតិ វិនិតតំ វិរយំ ឧបបដ្ឋេស្សតីតិ សេយ្យជាថិ
 អាទន្ធ តីជាធំ ទណ្ឌាធំ ចូតិធំ វាតាតបហតាធំ
 សុក្កេតេ សុបរិកម្មកតាយ ក្នុងយា ឯកុត្តាធំ
 ជាយេស្សសិ ក្នុង អាទន្ធ ធម៌នាធំ តីជាធំ វិញ្ញី
 វិញ្ញី មច្ចុលំ អាចដ្ឋេស្សតីតិ ។ ឯវំ កន្ថ ។ ឯវានៅ
 ទៅ អចំ អាទន្ធ ឥទេកត្ថំ ធុត្តលំ ឯវំ ទេតសា
 ទេតោ បរិទ្ធ បជាតាមិ ឥមស្ស ទៅ ធុត្តលស្ស
 វិជ្ជាមាតា កុសលាមិ ធម្មា អកុសលាមិ ធម្មាតិ
 តទេធំ អបបទ សមយេធ ឯវំ ទេតសា ទេតោ
 បរិទ្ធ បជាតាមិ ធុត្ត ឥមស្ស ធុត្តលស្ស វាលក្ក-
 កោដិធុត្តន្តមត្តោមិ សុត្តោ ធម្មោ សមញ្ញកតាយំ
 ធុត្តលោ ឯកាន្តកាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 កាយស្ស កេតា បរម្មណា អនាយំ ធុត្តតិ វិនិតតំ
 វិរយំ ឧបបដ្ឋេស្សតីតិ ឯវិញ្ញី ទៅ អាទន្ធ តថាតតស្ស
 ម្មិសធុត្តលោ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ វិនិតោ ហោតិ ។

បុគ្គលនេះ ប្រកបដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលមានពណ៌នៅ
 សុទ្ធ ដល់ថែកងាយភកិកាយស្លាប់ទៅ គឺដឹងចូលទៅកាន់អទុយ ទុក្ខធំ
 វិនិច្ឆ័យ ទោក ។ ខ្មាលកាន់ ដូចកូដទាំងឡាយដែលដាច់ យុវ ប្រូ
 ទ្រូវនឹងដំណើរឲ្យប្រហារ ហើយគេសាបប្រោះលើទី ដែលគេក្នុងរាស់
 រោយស្ត ក្នុងវិស្សស្ត ខ្មាលកាន់ ក្នុងវិញ្ញី កូដទាំងឡាយនឹងទិស
 ដុល្លេកលាស់ទង្គិទង្គិលទាន ឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះភ័ក្ត្រ ។ ខ្មាល
 កាន់ គឺជាគតំណត់ដឹងខ្លួនចិត្តរបស់បុគ្គលទូក្នុង ក្នុងរាល់កន្លះ ដោយ
 ចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី អកុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី
 មានដល់បុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត គឺជាគតំណត់ដឹងខ្លួនចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា ធម៌ស របស់បុគ្គលនេះ សូម្បី
 ល្មមត្រូវនៃពាក់ដោយចុកដុតនៃរោងផ្ទាន មិនមានឡើយ បុគ្គលនេះ
 ប្រកបដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលមានពណ៌នៅសុទ្ធ ដល់ថែក
 ងាយភកិកាយស្លាប់ទៅ គឺដឹងចូលទៅកាន់អទុយ ទុក្ខធំ វិនិច្ឆ័យ ទោក យ៉ាង
 នោះឯង ខ្មាលកាន់ ឬសបុគ្គល គឺជាគតំណត់ដឹងដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង

ឯវា ទៅ អាណន្ត គឺជាគតស្ស បុរសិទ្ធិយុត្តាណំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិធីតំ ហោតិ ឯវា ទៅ អាណន្ត គឺជាគតស្ស អាយតិ ធម្មសុខុច្ចារោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិធីតោ ហោតិ ។

ឯវា ខ្មែរ អាយស្នា អាណន្ត កក្កន្តំ ឯតទស្ថេច សក្កា ទុ ទៅ កន្ត ឥមេសំ តិណ្ណំ បុគ្គលាចំ អថេច តាយោ បុគ្គលា សប្បជីកាតា បញ្ញាបេតុន្តំ ។ សក្កាទន្ធាតិ កកក ឯតទស្ថេច ឥណហំ អាណន្ត ឯកត្តំ បុគ្គលំ ឯវា ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បដាបាមិ ឥមស្ស ទៅ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាបា កុសលាមិ ធម្មា អកុសលាមិ ធម្មាចំ តទេចំ អថេច សមាយោ ឯវា ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បដាបាមិ ឥមស្ស ទៅ បុគ្គលស្ស កុសលា ធម្មា អន្តរាមិ អកុសលា ធម្មា សម្មទិកា អត្ថិ ច ទ្វស្ស កុសលម្ចលំ អសម្មទិកំ តម្យំ សព្វេច សព្វំ សមុក្សាតំ កត្តតិ ឯវា បុគ្គលា អាយតិ បរិហានធម្មោ កវិស្សតិ ។

បុរសិទ្ធិយុត្តាណំ គឺជាគតកំណត់ដឹង ដោយចិត្តយ៉ាង នៃដឹង បុរសិទ្ធិយុត្តាណំ សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌ទៅ គឺជាគតកំណត់ ដឹង ដោយចិត្តយ៉ាងនៃដឹង ។

កាលបើ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះ កាន់ដ៏មានភាយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចង់ទ្រព្យអង្គដ៏ធំវែង ព្រះអង្គអាចបញ្ជាបុគ្គល ឲ្យ ពួកក្រៅពីបុគ្គល ឲ្យ ពួកនៃទ្រព្យចំណែកស្មើគ្នាបាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសិទ្ធិ គឺជាគតកាចបញ្ជាបាន ហើយ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ បុរសិទ្ធិ គឺជាគតកំណត់ដឹងទូរចិត្ត របស់បុគ្គលពួកគ្រប់ ក្នុងលោកនេះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ ទាំងឡាយក្តី អកុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី មានដល់បុគ្គលនោះ សម័យ ក្រោយទៀត គឺជាគតកំណត់ដឹងទូរចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្ត យ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ បានស្លូតទៅ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ កើតឡើងប្រាកដ នៃបុគ្គលនោះ ចំនែកគាស់ រំលែងកុសលមូលទៅ ឯកុសលមូលនោះ ដល់ខ្លួនក្រោយទៀតដោយ ប្រាកដដឹង បុគ្គលនោះ ដឹងបានធម៌សាបសូន្យទៅទៀត យ៉ាងនេះ

សេយ្យជាថង់ អាទទ្ធ អង្គរាជិ អាជិត្តាជិ សម្បជ្ឈលីតាជិ
 សញ្ញាតិក្ខតាជិ បុប្ផសិលាយ វិក្ខិក្ខាជិ ជាទេយ្យសិ
 ត្រី អាទទ្ធ ឈមាជិ អង្គរាជិ វុឌ្ឍិ វិវុឌ្ឍិ វេបុល្យ
 អាចជ្ជិស្សន្តិកិ ។ ឯវំ កន្ថេ ។ សេយ្យជាថង់ វា បដាទទ្ធ
 សាយណ្ណសមយេ សុរិយេ ឧត្តន្តេ ជាទេយ្យសិ ត្រី
 អាទទ្ធ អាណាគោ អន្តរាយិស្សតិ អទ្ធការោ
 ខាតុកវិស្សតិកិ ។ ឯវំ កន្ថេ ។ សេយ្យជាថង់ វា
 បដាទទ្ធ អភិណោសអន្ត្រាវត្តំ កត្តកាលសមយេ
 ជាទេយ្យសិ ត្រី អាទទ្ធ អាណាគោ អន្តរហិកា
 អទ្ធការោ ខាតុក្ខតោតិ ។ ឯវំ កន្ថេ ។ ឯវំ ទៅ ទោ
 អហំ អាទទ្ធ ឥទេកម្ពំ បុគ្គលំ ឯវំ ទេតសា
 ទោតោ ចរិទ្ធ បដាធាមិ ឥមស្ស ទោ បុគ្គលស្ស
 វិជ្ជមានា កុសលាចិ ធម្មា អកុសលាចិ ធម្មាតិ
 កមេចំ អបរេទ សមយេន ឯវំ ទេតសា ទោតោ
 ចរិទ្ធ បដាធាមិ ឥមស្ស ទោ បុគ្គលស្ស កុសលា
 ធម្មា អន្តរហិកា អកុសលា ធម្មា សម្មទ័ក្ខតា

បាលភានន្ត ដូចវេទិកាភ្លើងចាំឯឡាយតំពូលិះនះ គោលប្រាសាទ្ធ ដែល
 គេដាក់លើដៃឯដួងប្រាស បាលភានន្ត អ្នកប្រែដីដីថា វេទិកាភ្លើងចាំឯនះ
 ធីតិមន្តដល់គូការចំអែកលវាលតំពូលាយ ឬទេ ។ ប្រាគុណាប្រាគុណ្ណ ។
 បាលភានន្ត មួយទៀត ដូចប្រាគុណាប្រាគុណ្ណ កុសលាយណ្ណសមយ
 បាលភានន្ត អ្នកប្រែដីដីថា ពន្ធិធីតិបាតសុឡទៅ ធីតិធីតិកេត្របាត
 បាតឬទេ ។ ប្រាគុណាប្រាគុណ្ណ ។ បាលភានន្ត ពុំគោរសោត ដូច
 សមយ កត្តកាល ចំដាក់កណ្តាលយប់ បាលភានន្ត អ្នកប្រែដីដីថា
 ពន្ធិបាតទៅ ធីតិកេត្របាតបាតឬទេ ។ ប្រាគុណាប្រាគុណ្ណ ។
 បាលភានន្ត គថាគតកំណត់ដីខ្លីចំប្រយសប្បដល់ពួកគេ កុសលានោះ
 ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ចាំឯឡាយក្តី អកុសលធម៌ចាំឯឡាយក្តី
 បានដល់បុគ្គលនោះ សមយក្រាបទៀត គថាគតកំណត់ដីខ្លី
 ចំប្រយសប្បដល់ពួកគេ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ចាំឯឡាយ
 របស់បុគ្គលនោះ បាតសុឡទៅ អកុសលធម៌ចាំឯឡាយ កេត្របាត

អគ្គិ ច ទ្ធស្ស កុសលម្ចាស់ អសុខុដ្ឋង្គំ កម្ម
 សព្វេន សព្វំ សុគុណតំ កុដ្ឋតិ វិវេយំ បុគ្គលោ
 អាយតិ ចរិហាននន្ទោ ករិស្សតិកិ វិវេយំ ទោ អាទទុ
 កថាភតស្ស បុរិសបុគ្គលោ ទេតសា ទេតោ ចរិទុ
 វិធិតោ ហោតិ វិវេយំ ទោ អាទទុ កថាភតស្ស
 បុរិសបុគ្គលោ ទេតសា ទេតោ ចរិទុ វិធិតំ ហោតិ
 វិវេយំ ទោ អាទទុ កថាភតស្ស អាយតិ ធម្មសុប្បារោ
 ទេតសា ទេតោ ចរិទុ វិធិតោ ហោតិ វិធិ បដាបំ
 អាទទុ ឯកទ្ធិ បុគ្គលំ វិវេ ទេតសា ទេតោ ចរិទុ
 បដាបំ វិធិស្ស ទោ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាមាតា
 កុសលាមិ ធម្មា អកុសលាមិ ធម្មាតិ កមេធំ
 អមរេន សមយេន វិវេ ទេតសា ទេតោ ចរិទុ
 បដាបំ វិធិស្ស ទោ បុគ្គលស្ស អកុសលា
 ធម្មា អន្តរាហិតា កុសលា ធម្មា សុធម្មិក្ខតា
 អគ្គិ ច ទ្ធស្ស អកុសលម្ចាស់ អសុខុដ្ឋង្គំ
 កម្ម សព្វេន សព្វំ សុគុណតំ កុដ្ឋតិ

វិបុលនោះ មិនបានគាស់រំលើងកុសលមូលទេ កុសលមូលនោះ
 ដល់ខ្ញុំការបើកឡើង ដោយប្រការទាំងពួង បុគ្គលនេះ មិនបានចិ
 ភាបស្មុគ្រទៅទៀត ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្ចាស់
 កាន់ទុ បុរិសបុគ្គល គឺជាគតិណាតំដឹង ដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង ម្ចាស់
 កាន់ទុ បុរិសបុគ្គល គឺជាគតិណាតំដឹង ដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង
 ម្ចាស់កាន់ទុ សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌នោះ គឺជាគតិណាតំដឹង ដោយ
 ចិត្តយ៉ាងនេះផង ម្ចាស់កាន់ទុ គឺជាគតិណាតំដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គល
 កុសល កុសលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី មានដល់បុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត
 គឺជាគតិណាតំដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនេះ បាត់ស្មុគ្រទៅ កុសលធម៌ទាំង
 ឡាយកើតប្រាកដ វិបុលនោះ មិនបានគាស់រំលើងអកុសលមូល
 ទេ អកុសលមូលនោះ ដល់ខ្ញុំការបើកឡើង ដោយប្រការទាំងពួង

ឯវិជយំ ធុត្តលោ អាយតី អចរិយាននន្តោ កវិស្សតិកិ
 សេយ្យជាមិ អាទន្ធ អង្គារាមិ អាទិក្កាមិ សឃ្យជ្ជលិកាមិ
 សញ្ញាតិក្កតាមិ សុត្តោ តិលាបុញ្ញោ វិ កដ្ឋបុញ្ញោ
 វិ ធិត្តិក្កាមិ ជាទេយ្យសិ ព្វំ អាទន្ធ ឥមាមិ
 អង្គារាមិ វុឡី វិវុឡី បុប្ផលំ អាមជ្ជិស្សន្តិកិ ។
 ឯវំ កន្ត ។ សេយ្យជាមិ វិ បទានន្ធ វត្តិយា
 បច្ចុសសមយេ សុរិយេ វុត្តច្នន្ត ជាទេយ្យសិ ព្វំ
 អាទន្ធ អន្តរាហេ អន្តរាយិស្សតិ អាណោកោ
 ចាតុកវិស្សតិកិ ។ ឯវំ កន្ត ។ សេយ្យជាមិ វិ
 បទានន្ធ អភិទោសបជ្ជន្តិកោ កត្តកាលសមយេ
 ជាទេយ្យសិ ព្វំ អាទន្ធ អន្តរាហេ អន្តរាហិតោ
 អាណោកោ ចាតុក្កោតិ ។ ឯវំ កន្ត ។ ឯវាមេ
 ទោ អហំ អាទន្ធ ឥទេកច្ចំ ធុត្តលំ ឯវំ
 ទេតសា ទេតោ បរិច្ច បជាបាមិ ឥមស្ស
 ទោ ធុត្តលស្ស វិជ្ជមាបា កុសលាមិ ធម្មា
 អកុសលាមិ ធម្មាតិ កមេមំ អបរេទ សមយេន
 ឯវំ ទេតសា ទេតោ បរិច្ច បជាបាមិ

បុគ្គលនេ ធិតិទានធម៌មិទានសាចស្សន្តរោទៀតយ៉ាងនេះ ម្ចាស់
 កានន្ត ដូចរតិក្កិទិព្វិយោ ទេវតោ ប្រាសេដ្ឋោ ហើយ
 បុគ្គលដាក់លើគំនរស្មៅក្តី គំនរស្មៅ ដែលស្អុត ម្ចាស់កានន្ត អ្នកត្រូវ
 ជីវិតថា រតិក្កិទិព្វិយោ ធិតិទានក្រាបបិទ ចំពូលាយបានចុះទេ ។
 ប្រាសេដ្ឋោ ។ ម្ចាស់កានន្ត មួយទៀត ដូចប្រាសេដ្ឋោប្រើ
 ក្នុងបុគ្គលសម័យវិទ្យា ម្ចាស់កានន្ត អ្នកត្រូវជីវិត ធិតិទានក្រាប
 ក្នុងគំនរស្មៅ ។ ប្រាសេដ្ឋោ ។ ម្ចាស់កានន្ត
 ចំពូលាយ ដូចសម័យកត្តកាល ទេវតាប្រើជីវិត ម្ចាស់កានន្ត
 អ្នកត្រូវជីវិត ធិតិទានក្រាប ក្នុងគំនរស្មៅ ។ ប្រាសេដ្ឋោ
 ប្រាសេដ្ឋោ ។ ម្ចាស់កានន្ត កថាធម៌កាលធិតិទានក្រាបបិទ
 ក្នុង ក្នុងលោកនេះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ព្វិយោក្តី
 អកុសលធម៌ព្វិយោក្តី ទានដល់បុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត
 កថាធម៌កាលធិតិទានក្រាប ដល់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា

ឥមស្ស ទោ បុគ្គលស្ស អកុសលា ធម្មា អន្តរហិតា
 កុសលា ធម្មា សម្មុទ្ធិក្ខតា អភិ ទ ទ្វិស្ស
 អកុសលម្ចាស់ អសមុទ្ធិន្ទំ ឥម្យំ សាទ្ធន សង្ខំ
 សមុក្កាតំ ឥច្ឆតំ វិវេយំ បុគ្គលោ អាយតិ
 អបរិចារាធម្មោ ករិស្សតិកិ វិវេយំ ទោ អាទន្ទ
 ឥតាឥតស្ស បុរិសបុគ្គលោ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ
 វិធិតោ ហោតិ វិវេយំ ទោ អាទន្ទ ឥតាឥតស្ស
 បុរិសិទ្ធិយត្តាលំ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ វិធិតំ
 ហោតិ វិវេយំ ទោ អាទន្ទ ឥតាឥតស្ស អាយតិ
 ធម្មសមុប្បាទោ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ វិធិតោ
 ហោតិ ឥន បចាហំ អាទន្ទ វិកាតំ បុគ្គលំ
 វិវេយំ ទេតសា ទេតោ បរិទ្ធ បដាបាមិ ឥមស្ស ទោ
 បុគ្គលស្ស វិជ្ជាបា កុសលាមិ ធម្មា អកុសលាមិ
 ធម្មាតំ ឥមេនំ អបរេន សមយេន វិវេយំ ទេតសា
 ទេតោ បរិទ្ធ បដាបាមិ ធម្មំ ឥមស្ស បុគ្គលស្ស
 កលក្កតោ ធម្មិក្កន្ទនមតោមិ អកុសលោ ធម្មោ

អកុសលធម៌ទាំងឡាយ លេសបុគ្គលនេះ សាមស្សន្យៗ កុសលធម៌
 ទាំងឡាយកើតប្រាកដ តែបុគ្គលនោះ មិនបានដឹងរាល់អកុសល-
 មូលទេ អកុសលមូលនោះ ផលនៃការលើកឡើង ដោយប្រការ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មិនបានដឹងមិនសាមស្សន្យៗទៀត យ៉ាងនេះ
 ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្នាលគានន្ទ បុរសបុគ្គល ឥថាគត កំណត់ដឹង
 ដោយចិត្ត យ៉ាងនេះផង ម្នាលគានន្ទ បុរសិទ្ធិយត្តាលោ ឥថាគត
 កំណត់ដឹងដោយចិត្ត យ៉ាងនេះផង ម្នាលគានន្ទ សេចក្តីកើតឡើង
 នៃធម៌ទាំងឡាយ ឥថាគត កំណត់ដឹងដោយចិត្ត យ៉ាងនេះផង ម្នាលគានន្ទ
 ឥថាគត កំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ដោយចិត្ត
 យ៉ាងនេះថា កុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី អកុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី
 បានផលបុគ្គលនេះ សម័យក្រោយទៀត ឥថាគត កំណត់
 ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា អកុសលធម៌របស់
 បុគ្គលនេះ គ្រឹមតែទាក់ដោយចុលីបំផុត នៃលេខទាន មិនបានឡើយ

សមញ្ញកតាយំ បុគ្គលោ ឯកាន្តសុក្កោហិ អនវដ្ឋេហិ
 ធម្មេហិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិវិញ្ញាយិស្សតីតិ សេយ្យជាថិ
 អាទទ្ធ អង្គារាមិ សីកាមិ និព្វតាមិ សុក្កេ កិលាបុញ្ញ
 វា កម្ពុបុញ្ញ វា និក្ខេត្តាមិ ជាទេយ្យសិ ភ្នំ អាទទ្ធ
 ឈមីនាមិ អង្គារាមិ ត្រីវិ វិវិញ្ញិ វេបុល្យំ អាចជ្ជិស្សន្តិតិ ។
 ឯវិ កាន្ត ។ ឯវិ ទេវតសា ទេវតា បរិទ្ធ បដាទាមិ
 ឥមស្ស ទេ បុគ្គលស្ស វិជ្ជាទា កុសលាថិ
 ធម្មា អកុសលាថិ ធម្មាតិ កមេធំ អចរេធ
 សមយេធ ឯវិ ទេវតសា ទេវតា បរិទ្ធ បដាទាមិ
 ធម្មិ ឥមស្ស បុគ្គលស្ស វាលក្កុកោមិធិកុន្តមត្តោមិ
 អកុសលោ ធម្មោ សមញ្ញកតាយំ បុគ្គលោ
 ឯកាន្តសុក្កោហិ អនវដ្ឋេហិ ធម្មេហិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ
 បរិវិញ្ញាយិស្សតីតិ ឯវិ ទេវតសា ទេវតា បរិទ្ធ បដាទាមិ
 បុរិសបុគ្គលោ ទេវតសា ទេវតា បរិទ្ធ វិទិតោ ហោតិ

បុគ្គលនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយ ដែលគ្មានទោស មាន
 កណ៌សសុទ្ធ ដឹងបរិវិញ្ញាម ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ម្ចាស់អាទន្ធ ផ្តុំទេវតាភ្នំ
 ទាំងឡាយ ដែលរលេចក្រដាត់ បុគ្គលដាក់កំលាំងទេវតា ឬកំលាំងស្រុក
 ម្ចាស់អាទន្ធ អ្នកទ្រាំដឹងថា ទេវតាភ្នំទាំងនេះ មិនដែលទ្រាំការចំរើន
 កលដោយឡើងបានឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់អាទន្ធ គឺជាអ្នក
 កំណត់ដឹងទ្រាំចិត្តរបស់បុគ្គលក្នុងក្រុង ក្នុងរោងកន្លែង ដោយចិត្តយ៉ាងនេះថា
 កុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី អកុសលធម៌ទាំងឡាយក្តី មានដល់បុគ្គលនេះ ។
 សម័យក្រោយទៀត គឺជាគត កំណត់ដឹងទ្រាំចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ដោយ
 ចិត្តយ៉ាងនេះថា អកុសលធម៌របស់បុគ្គលនេះ ត្រឹមតែចាក់ដោយ
 បូកបូក ខែរោមមិនមានឡើយ បុគ្គលនេះ ប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានទោស មានកណ៌សសុទ្ធ ដឹងបរិវិញ្ញាម ក្នុងបច្ចុប្បន្នដូច្នោះ
 ឯង ម្ចាស់អាទន្ធ បុរិសបុគ្គល គឺជាអ្នកកំណត់ដឹងដោយចិត្ត យ៉ាងនេះដឹង

ឯវង្ស ទោ អាណន្ត តថាគតស្ស បុរិសិទ្ធិយញ្ញាណំ
 ទេតសា ទេតោ បរិច្ឆ វិធិតំ ហោតិ ឯវង្ស ទោ
 អាណន្ត តថាគតស្ស ភាយតិ ធម្មសមុច្ឆរោ
 ទេតសា ទេតោ បរិច្ឆ វិធិតោ ហោតិ ។ តត្រានន្ត
 យេ តេ បុរិមា កយោ បុគ្គលា តេសំ តិណ្ណំ
 បុគ្គលានំ ឯកោ អបរិហាននន្ទោ ឯកោ បរិហា-
 ននន្ទោ ឯកោ ភាចាយិកោ ទេវយិកោ តត្រានន្ត
 យេមេ បដ្ឋិមា កយោ បុគ្គលា ឥមេសំ តិណ្ណំ
 បុគ្គលានំ ឯកោ អបរិហាននន្ទោ ឯកោ បរិហា-
 ននន្ទោ ឯកោ បរិច្ឆាននន្ទោតិ ។

[២៣] ធិត្រេតិកបរិយាយំ កេ កិក្ខុវេ ធម្មបរិយាយំ
 នេសេស្សន្តិ តំ សុណាថ សាទុកំ មនសិករោថ
 កាសិស្សន្តិ ។ ឯវំ កន្ថតិ ទោ តេ កិក្ខុ
 កកកា បច្ឆស្សន្តិ ។ កកក ឯតនកថ
 កាតមោ ច សោ កិក្ខុវេ ធិត្រេតិកបរិយាយោ
 ធម្មបរិយាយោ ។ កាមា កិក្ខុវេ វេធិតត្រា

ប្បាសកានន្ត បុរិសិទ្ធិយញ្ញាណ តថាគត កំណតំដីនំដោយចិត្តយ៉ាង
 នេវេនំ ប្បាសកានន្ត សេចក្តីកើតឡើងវិទនមិត្តទៅ តថាគត កំណតំ
 ដីនំ ដោយចិត្តយ៉ាងនេះផង ។ ប្បាសកានន្ត បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល
 ធានាដើមណា បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមួយមានធម៌មិនបាន
 សាចស្ត្រ បុគ្គលមួយមានធម៌សាចស្ត្រ បុគ្គលមួយកើតក្នុងអាយុ
 ទៅនរក ប្បាសកានន្ត បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលធានាដីក្នុងណា
 បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមួយមានសភាពមិនសាចស្ត្រ បុគ្គល
 មួយមានសភាពសាចស្ត្រ បុគ្គលមួយមានសភាពចម្រើន ។

[២៤] ប្បាសកិក្ខុទ្ធាយ តថាគតនិសំដីនំវិទនិក-
 បរិយាយ (ហេតុវិសេសំលាយខ្លះលោកក្នុងជានិម វិសេសបុគ្គលមិនបាន
 ទំលាយ) និមិត្តបរិយាយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តវិបរិយាយនោះ ឱ្យស្រួលបួលចុះ តថាគត
 និសំដីនំ ។ កិក្ខុទ្ធានោះ បានទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រងើមាន
 ព្រះកោតថា ព្រះកេណាព្រះភ័ន្តិ ។ ព្រងើមានព្រះកោតព្រងើមាស
 ជូនថា ប្បាសកិក្ខុទ្ធាយ និក្ខេតិបរិយាយ និមិត្តបរិយាយនោះ
 កើតដូចម្តេច ។ ប្បាសកិក្ខុទ្ធាយ កាមទាំងឡាយ បុគ្គលកេច្ឆាដីនំ

ទុតិយចន្ទស្រាសក មហេវល្ល

អាសវនិរោជោ វេទិតញោ អាសវនិរោជកាមិធិបដិបតា
 វេទិតញា ។ កាម្មំ ភិក្ខុវេ វេទិតញំ កាម្មានំ ធិនាធន-
 សន្តរោ វេទិតញោ កាម្មានំ វេទិតញា វេទិតញា កាម្មានំ
 វិចារោ វេទិតញោ កាម្មនិរោជោ វេទិតញោ កាម្មនិរោជ-
 កាមិធិបដិបតា វេទិតញា ។ ទុក្ខំ ភិក្ខុវេ វេទិតញំ
 ទុក្ខស្ស ធិនាធនសន្តរោ វេទិតញោ ទុក្ខស្ស វេទិតញា
 វេទិតញា ទុក្ខស្ស វិចារោ វេទិតញោ ទុក្ខនិរោជោ
 វេទិតញោ ទុក្ខនិរោជកាមិធិបដិបតា វេទិតញា ។

កាមា ភិក្ខុវេ វេទិតញា កាមានំ ធិនាធនសន្តរោ
 វេទិតញោ កាមានំ វេទិតញា វេទិតញា កាមានំ វិចារោ
 វេទិតញោ កាមនិរោជោ វេទិតញោ កាមនិរោជកាមិធិ-
 បដិបតា វេទិតញាតិ ឥតិ ។ ចានេតំ វុត្តំ កំពោតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមតុណា ចក្ខុវិញ្ញយរូ
 រុតា ឥដ្ឋា កាម្មា មនាមា មិយរុតា កាម្មុបសំហិតា

ទុតិយចន្ទស្រាសក មហេវល្ល

សេចក្តីលេខ៧៧៧៖ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ បដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 រលត់អាសវៈ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មបុគ្គល
 ធម្មវិនិច្ឆ័យ ហេតុនាឱ្យកើតកម្មទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីប្លែក
 គ្នាខែកម្មទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ បុគ្គល
 ធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីលេខ៧៧៨ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ បដិបតាជាដំណើរ
 ទៅកាន់សេចក្តីលេខ៧៧៩ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខ
 បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ ហេតុនាឱ្យកើតទុក្ខ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីប្លែកគ្នាខែទុក្ខ
 បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ វិបាករបស់ទុក្ខ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីលេខ៧៨០ បុគ្គល
 ធម្មវិនិច្ឆ័យ បដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេខ៧៨១ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ ហេតុនា
 ឱ្យកើតកាមទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីប្លែកគ្នាខែកាមទាំងឡាយ
 បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ វិបាករបស់កាមទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីលេខ
 ៧៨២ បុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យ បដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេខ៧៨៣ បុគ្គល
 ធម្មវិនិច្ឆ័យ ភាគរូបិយសមាសសំដែងហើយដូចខ្លះ ភាគរូបិយ ឥសិយស
 សំដែងហើយ ព្រោះស្រើយអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមតុណ្ណានុ
 ៣៦៥ គឺ ប្រទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលធម្មវិនិច្ឆ័យសំដៅយចុក ជាបុគ្គល
 ប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីរំលឹកចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

រដង្ហោ រសាភវិញ្ញយ្យា សម្មា ។ បេ ។ យាណ-
វិញ្ញយ្យា កត្តា ជីវ្ហវិញ្ញយ្យា រសា កាយវិញ្ញយ្យា
ដោដ្ឋត្វា វដ្ឋា កត្តា មនាថា ចិយ្យថា កាម្មមសំហិតា
រដង្ហោ ។ អថ ច ខេ ភិក្ខុវេ ខេត កាមា
កាមតុណា ជាមេតេ(*) អរិយស្ស វិទយេ វុច្ឆន្តិ ។

សង្កត្តរកោ ចុវិសស្ស កាមោ
ខេត កាមា យាធិ ចិក្រាធិ លោកោ
សង្កត្តរកោ ចុវិសស្ស កាមោ
តំដ្ឋន្តិ ចិក្រាធិ តដេវ លោកោ
អរដត្ត ធិវ វិទយន្តិ ចទ្ធន្តិ ។

កតតោ ច ភិក្ខុវេ កាមាធិ ធិធានសន្តរោ ។
ដស្សា ភិក្ខុវេ កាមាធិ ធិធានសន្តរោ ។
កតតោ ច ភិក្ខុវេ កាមាធិ វេមត្តតា ។
អញ្ញោ ភិក្ខុវេ កាមោ វុមេស្ស អញ្ញោ កាមោ

* ម.ខេ កាមតុណា ធិម ខេត កាម ។

ជាទីតាំងនៃសេចក្តីត្រេកអរ ១ សំរេងតាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរដឹង
ច្បាស់ដោយច្របៀក ។ បេ ។ ក្លែងតាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរដឹងច្បាស់
ដោយច្រមុះ សេតាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរដឹងច្បាស់ ដោយអណ្តាត
ដោយដួងតាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរដឹងច្បាស់ដោយកាយ ឬប្រាថ្នា ជាទី
ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីតាំង
នៃសេចក្តីត្រេកអរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌តាំងខ្ញុំ មិនមែន
កាមខេ ធម៌តាំងខ្ញុំហៅថា កាមតុណ ក្នុងអាយវិទយី ។

សេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ដោយសំណាចការច្រើន ជាភាម
របស់បុរស ការម្នាក់ដឹងច្រើន ក្នុងលោក មិនមែនកាមខេ
សេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ដោយសំណាចការច្រើន ជាភាម
របស់បុរស ការម្នាក់ដឹងច្រើនតាំងឡាយ តែឯឋិតនៅក្នុង
លោក ដោយប្រការផ្សេងៗ តែគ្មានប្រាថ្នាតាំងឡាយ មែន
កំចាត់បង់ខ្ញុំសេចក្តីតាំងចិត្ត ក្នុងការម្នាក់តាំងឡាយខ្ញុំដូចគ្នា ។

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះហេតុតាំងឡើងកាមតាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ដស្សៈជាហេតុតាំងឡើងកាមតាំងឡាយ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះសេចក្តីប្លែកគ្នានៃកាមតាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាមក្នុងរូបតាំងឡាយ ដោយវិទ្យុក

សទ្ទេសុ អញ្ញោ កាមោ កទ្ទេសុ អញ្ញោ កាមោ
 វសេសុ អញ្ញោ កាមោ ជាដូទ្ទេសុ ។ អយំ
 វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ កាមាធំ វេមត្តតា ។ កាមោ ច
 ភិក្ខុវេ កាមាធំ វិចារកោ ។ យំ ទោ ភិក្ខុវេ
 កាមយមាថោ តន្តំ តន្តំ អត្តភាវំ អភិវិទ្ធិត្តតិ
 បុញ្ញភាគិយំ វា អបុញ្ញភាគិយំ វា អយំ វុទ្ធតិ
 ភិក្ខុវេ កាមាធំ វិចារកោ ។ កាមោ ច ភិក្ខុវេ
 កាមនិរោថោ ។ ជស្សនិរោថា ភិក្ខុវេ កាមនិរោថោ ។
 អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តា កាមនិរោធ-
 កាមិនិបដិបទា សេយ្យដំនំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កីច្សា
 សម្មាវាចា សម្មាកម្មត្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ
 សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវិកោ ឯវំ កាមេ បជាធាតិ ឯវំ កាមាធំ
 ទិណទសម្បវំ បជាធាតិ ឯវំ កាមាធំ វេមត្តតិ បជាធាតិ
 ឯវំ កាមាធំ វិចារកំ បជាធាតិ ឯវំ កាមនិរោធំ
 បជាធាតិ ឯវំ កាមនិរោធកាមិនិបដិបទំ បជាធាតិ

កាមកុដិសំរេង្គិទាំងឡាយ ដោយឡែក កាមកុដិភ្នំទាំងឡាយ ដោយ
 ឡែក កាមកុដិវសទាំងឡាយ ដោយឡែក កាមកុដិជាដូទ្ធាទាំងឡាយ
 ដោយឡែក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីប្លែកគ្នានៃកាម
 ទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិបាកលេសកាមទាំងឡាយ ដើម្បី
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលប្រាជ្ញាដូច្នោះឲ្យព្រះណំណា ភ្នំ
 អត្តភាវនវេសកេតិកាមណំនោះ ។ ជាចំណែកបុណ្យភ្នំ ចំណែកបុណ្យ
 ឡើងឡើង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិបាកលេសកាមទាំង
 ឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីលេងកាម ដើម្បីម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីលេងកាម ព្រោះលេងស្សៈ ។ មន្តីប្រសិ
 ប្រកបដោយអង្គ៧នេះ ជាបដិបទនិរោធិវេទកាមសេចក្តីលេងកាម
 និសម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសង្កីច្សៈ ១ សម្មាវាចា ១ សម្មាកម្មត្តៈ ១ សម្មា-
 កាមីវៈ ១ សម្មាវាយាមៈ ១ សម្មាសតិ ១ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ អរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់ឲ្យកាមទាំងឡាយយ៉ាង
 នេះ ដឹងច្បាស់ឲ្យយេកុទ្ធាឲ្យកេតិកាមទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
 ឲ្យសេចក្តីប្លែកគ្នា នៃកាមទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ឲ្យវិបាក
 លេសកាមទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ឲ្យសេចក្តីលេងកាមយ៉ាងនេះ
 ដឹងច្បាស់ឲ្យបដិបទនិរោធិវេទកាមសេចក្តីលេងកាមយ៉ាងនេះហើយ

សោ ឥតំ វិទ្ធជេតិកំ ត្រហ្មធរិយំ បដាណតិ កាម-
វិភេទំ ។ កាមា ភិក្ខុវេ វេទិតញា ។ បេ។ កាមវិភេទ-
កាមិវិបដិបនា វេទិតញាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥនមេតំ
បដិទូ វុត្តំ ។

វេទនា ភិក្ខុវេ វេទិតញា ។ បេ។ វេទនា-
វិភេទកាមិវិបដិបនា វេទិតញាតិ ឥតិ ទោ បទេតំ
វុត្តំ កិល្យេតំ បដិទូ វុត្តំ ។ តិស្សោ ឥនា ភិក្ខុវេ
វេទនា សុទា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុទា
វេទនា ។ កកខោ ច ភិក្ខុវេ វេទនា វិទានសម្ពុកេ ។
ធម្មោ ភិក្ខុវេ វេទនា វិទានសម្ពុកេ ។ កកខោ ច
ភិក្ខុវេ វេទនា វេទិតញា ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ សាមិសា
សុទា វេទនា អត្ថិ វិភិមិសា សុទា វេទនា
អត្ថិ សាមិសា ទុក្ខា វេទនា អត្ថិ វិភិមិសា
ទុក្ខា វេទនា អត្ថិ សាមិសា អទុក្ខមសុទា
វេទនា អត្ថិ វិភិមិសា អទុក្ខមសុទា វេទនា ។

ភិយសាវតរោភៈកំដីធិច្ចាសំខុវត្រហ្មធរិយធមិវេលជាត្រៀមិទំលុទំលាយ
(ខុវត្រហ្មធរិយធមិវេលជាត្រៀមិទំលុទំលាយ
ខុវត្រហ្មធរិយធមិវេលជាត្រៀមិទំលុទំលាយ ។ ប្រាសិក្ខុតាំង
ខ្យាយ កាមតាំងខ្យាយ បុគ្គលធម្មិវិជី ។ ប។ បដិបទាជាវិភេទវេ
កាមសេចក្តីវេលតាម បុគ្គលធម្មិវិជី ពាក្យណាវេលជាធម្មិវិជី
ហើយដូច្នោះ ពាក្យនេះ គឺជាធម្មិវិជីហើយ ព្រោះពាក្យនេះ
ឯង ។ ប្រាសិក្ខុតាំងខ្យាយ វេទនាតាំងខ្យាយ បុគ្គលធម្មិវិជី ។ បេ។
បដិបទាជាវិភេទវេកាមសេចក្តីវេលតាម បុគ្គលធម្មិវិជី គឺពាក្យ
វេលជាធម្មិវិជីហើយ ដូច្នោះ ពាក្យនេះ គឺជាធម្មិវិជីហើយ
ព្រោះពាក្យនេះ ។ ប្រាសិក្ខុតាំងខ្យាយ វេទនាខេ មានយុទិវិ
គីសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ប្រាសិក្ខុ
តាំងខ្យាយ ចុះយេនុតាំងខ្យាយវេទនាតាំងខ្យាយ គេដូចម្តេច ។ ប្រាសិក្ខុ
តាំងខ្យាយ ធម្មាជាបាទុតាំងខ្យាយវេទនាតាំងខ្យាយ ។ ប្រាសិក្ខុ
តាំងខ្យាយ ចុះសេចក្តីវេលតាមវេទនាតាំងខ្យាយ គេដូចម្តេច ។
ប្រាសិក្ខុតាំងខ្យាយ សុខវេទនា ប្រកបដោយភាមិសៈគឺមាន សុខវេទនា
មិនប្រកបដោយភាមិសៈគឺមាន ទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយភាមិសៈគឺមាន
ទុក្ខវេទនា មិនប្រកបដោយភាមិសៈគឺមាន អទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកប
ដោយភាមិសៈគឺមាន អទុក្ខមសុខវេទនា មិនប្រកបដោយភាមិសៈគឺមាន ។

វគ្គបទដ្ឋកថា បទដ្ឋកថា

អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ វេទនាធំ វេទនុកា ។
 កតតោ ច ភិក្ខុវេ វេទនាធំ វិចារកោ ។ យំ
 ទោ ភិក្ខុវេ វេទយនាថោ កដ្ឋំ កដ្ឋំ អត្តការំ
 អភិវិទ្ធិត្តេតិ បុញ្ញកាតិយំ វា អបុញ្ញកាតិយំ វា
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ វេទនាធំ វិចារកោ ។
 កតតោ ច ភិក្ខុវេ វេទនាធំវេទនោ ។ ជស្សនិរោទា
 ភិក្ខុវេ វេទនាធំវេទនោ ។ អយមេវ អភិយា
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វេទនាធំវេទនាភិវិជ្ជបដិបទា
 សេយ្យដីធំ សម្មាធិដ្ឋំ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ អវិយស្សវិកោ ឯវំ វេទនំ
 បដាទាតិ ឯវំ វេទនាធំ ឯទានសម្ពុតំ បដាទាតិ ឯវំ
 វេទនាធំ វេទនុតំ បដាទាតិ ឯវំ វេទនាធំ វិចារកំ
 បដាទាតិ ឯវំ វេទនាធំវេទនំ បដាទាតិ ឯវំ
 វេទនាធំវេទនាភិវិជ្ជបដិបទំ បដាទាតិ សោ ភិមំ
 ឯទ្វេតិកំ ព្រហ្មទរិយំ បដាទាតិ វេទនាធំវេទនំ ។

វគ្គបទដ្ឋកថា បទដ្ឋកថា

ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីប្លែកគ្នាខែវេទនាតាំងឡាយ ។
 ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះវិបាករបស់វេទនាតាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។
 ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបុគ្គល ទទួលត្រង់តើខ្លះវេទនាណា តែង
 ញ៉ាំងអត្តភាព ដែលកើតធីតាវេទនានោះ ។ ជាចំណែកបុណ្យក្តី ចំណែក
 បុណ្យក្តី ឲ្យកើតឡើង ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា វិបាករបស់
 វេទនាតាំងឡាយ ។ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរបស់វេទនា
 តើដូចម្តេច ។ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេចក្តីរបស់វេទនា ព្រោះ
 របស់ស្សៈ ។ មន្តដ៏ប្រសើរប្រកបដោយគន្លឹះ ៨ នេះឯង ជាចម្រើន
 ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរបស់វេទនា គឺសម្មាធិដ្ឋំ ១ ។ មេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ១ ។ ប្បាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់
 ខ្លះវេទនាយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ខ្លះបាតុត្តាខ្លះវេទនាតាំងឡាយយ៉ាង
 នេះ ដឹងច្បាស់ខ្លះសេចក្តីប្លែកគ្នា ខែវេទនាតាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹង
 ច្បាស់ខ្លះវិបាក របស់វេទនាតាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ខ្លះសេចក្តី
 របស់វេទនាយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ខ្លះដ្ឋកថា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 របស់វេទនាយ៉ាងនេះហើយ អរិយសាវ័កនោះ ក៏ដឹងច្បាស់ខ្លះព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ ដែលជាគ្រឿងទំលុះទំលាយនេះ ជាសេចក្តីរបស់វេទនា ។

វេទនា កិក្ខុវេ វេទិតញា ។ វេ ។ វេទនា វិរោធនា វិចិ-
ចដិបដា វេទិតញាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥនទេតំ
ចដិទ្ធុ វុត្តំ ។

សញ្ញា កិក្ខុវេ វេទិតញា ។ វេ ។ សញ្ញា វិរោធនា
វិចិបដិបដា វេទិតញាតិ ឥតិ ទោ ចនេតំ វុត្តំ
កិក្ខុវេ ចដិទ្ធុ វុត្តំ ។ ធម៌មា កិក្ខុវេ សញ្ញា
វុចសញ្ញា សទ្ធសញ្ញា កទ្ធសញ្ញា វសសញ្ញា
ដោដ្ឋទ្ធសញ្ញា ធម្មសញ្ញា ។ កាកមោ ច កិក្ខុវេ
សញ្ញា វិចិវាទសម្មវេ ។ ដស្សា កិក្ខុវេ សញ្ញា វិ
វិចិវាទសម្មវេ ។ កាកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញា វិ
វេទិតញា ។ អញ្ញា កិក្ខុវេ សញ្ញា វុចសុ អញ្ញា
សញ្ញា សទ្ធសុ អញ្ញា សញ្ញា កទ្ធសុ អញ្ញា សញ្ញា
វសសុ អញ្ញា សញ្ញា ដោដ្ឋទ្ធសុ អញ្ញា សញ្ញា
ធម្មសុ ។ អយំ វុច្ឆតិ កិក្ខុវេ សញ្ញា វិ វេទិតញា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិធី ។ វេ ។ វេទិតញា
ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងវេទនា បុគ្គលធម្មវិធី ពាក្យណាដែល
គឺជាគុណសម្បត្តិ ពាក្យខ្ពុះ គឺជាគុណសម្បត្តិ ព្រោះ
ពាក្យស្រីយោបទ្ធានេនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាទាំងឡាយ បុគ្គលធម្មវិធី ។ វេ ។ វេទិតញា
ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងសញ្ញា បុគ្គលធម្មវិធី ពាក្យណាដែលគឺជាគុ
សម្បត្តិ ពាក្យខ្ពុះ ពាក្យខ្ពុះ គឺជាគុណសម្បត្តិ ព្រោះពាក្យស្រីយក្ខុ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញានេះមាន ៦ យ៉ាង គឺ វេសញ្ញា ១ សទ្ធសញ្ញា ១
កទ្ធសញ្ញា ១ វសសញ្ញា ១ ដោដ្ឋទ្ធសញ្ញា ១ ធម្មសញ្ញា ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វីកើតសញ្ញាទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥស្សៈជាហេតុនាំឱ្យកើតសញ្ញាទាំងឡាយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីប្លែកគ្នានៃសញ្ញាទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ដោយឡែក សញ្ញា
ក្នុងសំឡេងទាំងឡាយ ដោយឡែក សញ្ញាក្នុងក្លិនទាំងឡាយ ដោយ
ឡែក សញ្ញាក្នុងសីតភាពទាំងឡាយ ដោយឡែក សញ្ញាក្នុងរសជាតិ
ទាំងឡាយ ដោយឡែក សញ្ញាក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដោយឡែក ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីប្លែកគ្នានៃសញ្ញាទាំងឡាយ ។

កាតោ ៥ កិក្ខុវ សញ្ញានំ វិហារោ ។ វេហារ-
 វេសញ្ញាហំ កិក្ខុវ សញ្ញា វេសាមិ យថា យថា ចំ
 សញ្ញាធាតិ កថា កថា វេហារតិ ឯវំ សញ្ញ
 អហោសិទ្ធិ ។ អយំ វុទ្ធកំ កិក្ខុវ សញ្ញានំ
 វិហារោ ។ កាតោ ៥ កិក្ខុវ សញ្ញានំវេហោ ។
 ជស្សនំវេហោ កិក្ខុវ សញ្ញានំវេហោ ។ អយេវេ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កា សញ្ញានំវេហោតិ ចិបដិបដា
 សេយ្យដំនំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ យតោ
 ៥ ទោ កិក្ខុវ អរិយស្សវេហោ ឯវំ សញ្ញា បដាធាតិ
 ឯវំ សញ្ញានំ ចិបដាសម្មវំ បដាធាតិ ឯវំ សញ្ញានំ
 វេសត្តតំ បដាធាតិ ឯវំ សញ្ញានំ វិហារំ បដាធាតិ
 ឯវំ សញ្ញានំវេហំ បដាធាតិ ឯវំ សញ្ញានំវេហោតិ ចិ-
 បដិបដំ បដាធាតិ សោ ឥមំ ឱព្វេនិកំ ព្រហ្មចរិយំ
 បដាធាតិ សញ្ញានំវេហំ ។ សញ្ញា កិក្ខុវ វេសិត្តា
 ។ បេ ។ សញ្ញានំវេហោតិ ចិបដិបដា វេសិត្តាតិ ឥតិ
 យន្តំ វុទ្ធកំ ឥធមេតំ បដិទ្ធុ វុទ្ធកំ ។

ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុវេហោវេសញ្ញាចាំនិទ្យាយ វេស្តុបម្ពេច ។
 ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ឧបាគមេហេវេសញ្ញាចាំនិទ្យាយថា មាគរេហោ
 ជាវិហារ បុគ្គលចាំពុទ្ធយានំ ឱយាយយានំ ខោ ។ ថា ចុវេហោ
 មាគរេសចក្កិសំភាលយានំនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ខេហោថា
 វិហារសេសសញ្ញាចាំនិទ្យាយ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុវេសចក្កិវេសំ
 សញ្ញា វេស្តុបម្ពេច ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សេចក្តីវេសំសញ្ញា
 ព្រាហ្មសេសំស្សៈ ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយគុណ្ណំ ទេវេនិកំ ជា
 បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីវេសំសញ្ញា ធិស្សន្តិទ្ធិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាទិ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលថេ អរិយសាវកដ៏ច្បាស់នូវសញ្ញា
 ចាំនិទ្យាយយានំនេះ ដ៏និច្ចាសនូវហេតុនាំឱ្យកើតសញ្ញាចាំនិទ្យាយយានំ
 នេះ ដ៏និច្ចាសនូវសេចក្តីវេសំសញ្ញា ចាំនិទ្យាយយានំនេះ ដ៏និច្ចាស
 នូវវិហារសេសសញ្ញាចាំនិទ្យាយយានំនេះ ដ៏និច្ចាសនូវសេចក្តីវេសំ
 សញ្ញាយានំនេះ ដ៏និច្ចាសនូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីវេសំ
 សញ្ញាយានំនេះហើយ អរិយសាវកនោះ គឺដ៏និច្ចាសនូវព្រហ្មចរិយនេះ ជា
 គ្រឿងចំលុះចំលាយនេះ ថាជាសេចក្តីវេសំសញ្ញា ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 សញ្ញា ចាំនិទ្យាយ បុគ្គលធម្មដ៏និ ។ បេ ។ បដិបទា ជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីវេសំសញ្ញា បុគ្គលធម្មដ៏និ ពាក្យណាដែលគេថាគតសំដែង
 ហើយចុះ ពាក្យខ្លះ គេថាគតសំដែង ព្រាហ្មស្រ្តីយហេតុនេះ ។

ទុតិយបណ្ណសារ ឧបាសម

កតតោ ច ភិក្ខុវេ អាសវនិរោធិ ។ អវិជ្ជានិរោធិ
 ភិក្ខុវេ អាសវនិរោធិ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 ឧត្តោ អាសវនិរោធិកាមិធិបដិបទា សេយ្យដ្ឋិទំ
 សម្មាធិដ្ឋិ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ។ យេកោ ច ទោ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ ឯវំ អាសវេ បដានាតិ ឯវំ
 អាសវាទំ វិនិច្ឆេទសម្មវំ បដានាតិ ឯវំ អាសវាទំ
 វេទត្តតំ បដានាតិ ឯវំ អាសវាទំ វិចាកំ បដានាតិ
 ឯវំ អាសវនិរោធំ បដានាតិ ឯវំ អាសវនិរោធិកាមិ-
 ធិបដិបទំ បដានាតិ សោ ឥនំ វិនិច្ឆេទិកំ ក្រហ្មចរិយំ
 បដានាតិ អាសវនិរោធំ ។ អាសវា ភិក្ខុវេ វេទិត្យា
 ។ មេ ។ អាសវនិរោធិកាមិធិបដិបទា វេទិត្យាតិ ឥតិ
 យន្តំ ត្រ័តិ ឥនេតតំ បដិទូ ត្រ័តិ ។

កម្មំ ភិក្ខុវេ វេទិត្យាតិ ។ មេ ។ កម្មំ
 និរោធិកាមិធិបដិបទា វេទិត្យាតិ ឥតិ ទោ
 បនតំ ត្រ័តិ កំលោតំ បដិទូ ត្រ័តិ ។

ទុតិយបណ្ណសារ ឧបាសម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីលេងកាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីលេងកាសវៈ ព្រោះលេងកិច្ចា ។ មគ្គចម្រើន
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាបដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេង
 កាសវៈ ឥសម្មាទំដ្ឋិ ១ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើ អរិយសាវក ដឹងច្បាស់នូវកាសវៈទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
 នូវហេតុនាំឱ្យកើតកាសវៈទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តី
 វិប្បក្ខានៃកាសវៈទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវចុករេបស់កាសវៈ
 ទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីលេងកាសវៈយ៉ាងនេះ ដឹង
 ច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងកាសវៈយ៉ាងនេះហើយ
 អរិយសាវកនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មចរិយធម៌ ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ
 នេះ ជាសេចក្តីលេងកាសវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាសវៈ
 ទាំងឡាយ ចុក្កលធម្មវិជី ។ មេ ។ បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 លេងកាសវៈ ចុក្កលធម្មវិជី ពាក្យណាដែលគេថាគសំដែងហើយ
 ដូច្នោះ ពាក្យដ្ឋិ គេថាគសំដែងហើយ ព្រោះពាក្យស្រយីហេតុនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មចុក្កលធម្មវិជី ។ មេ ។ បដិបទាដំណើរ
 ទៅកាន់សេចក្តីលេងកម្ម ចុក្កលធម្មវិជី ក៏ពាក្យដែលគេថាគសំដែង
 ហើយដូច្នោះ ពាក្យដ្ឋិ គេថាគសំដែងហើយ ព្រោះពាក្យស្រយី ។

ទេតនាហំ ភិក្ខុវេ កម្មំ វិធាមិ ទេតយំត្វា កម្មំ
 កាកោតិ កាយេន វាចាយ មនសា ។ កាកោ ច
 ភិក្ខុវេ កម្មានំ ធិនានសន្តរោ ។ ឧស្សា ភិក្ខុវេ កម្មានំ
 ធិនានសន្តរោ ។ កាកោ ច ភិក្ខុវេ កម្មានំ វេមត្តតា ។
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ កម្មំ ធិរយវេនធិយំ អត្ថិ កម្មំ តិរច្ឆាន-
 យោធិវេនធិយំ អត្ថិ កម្មំ ចេត្តិវិសយវេនធិយំ អត្ថិ កម្មំ
 មនុស្សលោកវេនធិយំ អត្ថិ កម្មំ ទេវលោកវេនធិយំ ។
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ កម្មានំ វេមត្តតា ។ កាកោ ច
 ភិក្ខុវេ កម្មានំ វិចារោ ។ តិវិចារហំ ភិក្ខុវេ កម្មានំ
 វិចារតំ វិធាមិ ធិដ្ឋេវ ធិធម្ម ធិមមដ្ឋេ វា អមវេ វា
 មវិយាយេ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ កម្មានំ វិចារោ ។
 កាកោ ច ភិក្ខុវេ កម្មានិរោដោ ។ ឧស្សានិរោដា ភិក្ខុវេ
 កម្មានិរោដា ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតហោរោគនា ជាវិកម្ម ព្រោះចូក្នុងគំនិតយើង
 ទើបធ្វើកម្មដោយកាយ វាចា ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែល
 គាំឱ្យកើតកម្មទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧស្សៈ
 ជាហេតុគាំឱ្យកើតកម្មទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តី
 វិបាកនៃកម្មទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មគាំឱ្យ
 ទទួលផល ក្នុងនកកំមាត កម្មគាំឱ្យទទួលផល ក្នុងកំលើតនិវរាត
 កំមាត កម្មគាំឱ្យទទួលផល ក្នុងចិត្តិសីយកំមាត កម្មគាំឱ្យទទួលផល
 ក្នុងមនុស្សលោកកំមាត កម្មគាំឱ្យទទួលផល ក្នុងទេវលោកកំមាត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីវិបាកនៃកម្មទាំងឡាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតហោរោគនាវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ជាមានល
 ប្រកាស វិបាករបស់កម្ម ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ វិបាករបស់កម្ម ក្នុងអន្តរភព
 បន្ទាប់ ។ វិបាករបស់កម្ម ក្នុងអន្តរភពជាលំដាប់គ្នា ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះសេចក្តីរបស់កម្ម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីលេងកម្ម
 ព្រោះលេងឧស្សៈ ។ មត្តង្គិប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង

កម្មនិរោធកាមិដិបដិបទា សេ យ្យេដិធំ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ ថេ ។ សម្មាសមាទិ ។ យោតា ច ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ ឯវំ កម្មំ បដានាតិ ឯវំ កម្មានំ
 ធិនាទសម្ពុវេ បដានាតិ ឯវំ កម្មានំ វេមត្តតំ បដានាតិ
 ឯវំ កម្មានំ វិទាកំ បដានាតិ ឯវំ កម្មនិរោធំ
 បដានាតិ ឯវំ កម្មនិរោធកាមិដិបដិបទំ បដានាតិ
 សោ ឥមំ ធិទ្ធវិកំ ព្រហ្មចរិយំ បដានាតិ
 កម្មនិរោធំ ។ កម្មំ ភិក្ខុវេ វេទិតព្វំ ។ ថេ ។
 កម្មនិរោធកាមិដិបដិបទា វេទិតព្វាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តិ
 ឥនមេតំ បដិទ្ធិ វុត្តិ ទុក្ខំ ភិក្ខុវេ វេទិតព្វំ ទុក្ខស្ស
 ធិនាទសម្ពុវេ វេទិតព្វា ទុក្ខស្ស វេមត្តតា
 វេទិតព្វា ទុក្ខស្ស វិទាកោ វេទិតព្វា ទុក្ខនិរោធា
 វេទិតព្វា ទុក្ខនិរោធកាមិដិបដិបទា វេទិតព្វាតិ ឥតិ
 ទោ បទេតំ វុត្តិ តិវេញតំ បដិទ្ធិ វុត្តិ ។

ជាបដិបទាមាណិវណិវេទកានំសេចក្តីលេខកម្ម ឥសម្មាទិដ្ឋិ ។ ថេ ។
 សម្មាសមាទិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើភិក្ខុសាវក
 ដឹងច្បាស់នូវកម្ម យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឱ្យកើតកម្មចាំនិទ្ធាយ
 យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីប្លែកគ្នា នៃកម្មចាំនិទ្ធាយ យ៉ាងនេះ
 ដឹងច្បាស់នូវវិបាករបស់កម្មចាំនិទ្ធាយ យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តី
 លេខកម្ម យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 លេខកម្មយ៉ាងនេះហើយ កាយសាវកនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មចរិយធម៌
 ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ នេះថាជាសេចក្តីលេខកម្ម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធាយ កម្មបុគ្គលធម្មវិធី ។ ថេ ។ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 លេខកម្ម បុគ្គលធម្មវិធី ពាក្យណា ដែលគេថាគេសំដែងហើយដូច្នោះ
 ពាក្យនោះ គេថាគេសំដែងហើយ ព្រោះតាស្រ័យហេតុនេះឯង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ទុក្ខបុគ្គលធម្មវិធី ហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ បុគ្គលធម្ម
 វិធី សេចក្តីប្លែកគ្នានៃទុក្ខ បុគ្គលធម្មវិធី វិបាករបស់ទុក្ខ បុគ្គល
 ធម្មវិធី ។ សេចក្តីលេខកម្ម បុគ្គលធម្មវិធី បដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីលេខកម្ម បុគ្គលធម្មវិធី ពាក្យដែលគេថាគេសំដែងហើយ
 ដូច្នោះ ពាក្យនោះ គេថាគេសំដែងហើយ ព្រោះតាស្រ័យអ្វី ។

ជាតិមិ ធុត្តា ជរាមិ ធុត្តា ព្យាធិមិ ធុត្តា^(១) មរណម្បិ
 ធុត្តំ សោកមរណវធុត្តនោមនស្សចាយសាមិ ធុត្តា
 យម្បិធំ ន លកតិ ភម្បិ ធុត្តំ សន្និក្កនំ មត្តុចានា-
 នត្តុញ្ច ធុត្តា ។ កកមោ ច ភិក្ខុវេ ធុត្តស្ស
 វិទានសម្ពាវេ ។ កណ្ណា ភិក្ខុវេ ធុត្តស្ស វិទាន-
 សម្ពាវេ ។ កកមោ ច ភិក្ខុវេ ធុត្តស្ស វេមត្តតា ។
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ ធុត្តំ អនិមត្តំ អត្ថិ មរិត្តំ អត្ថិ នន្ទវរិតិ
 អត្ថិ ទិប្បវរិតិ ។ អយំ វុទ្ធកិ ភិក្ខុវេ ធុត្តស្ស
 វេមត្តតា ។ កកមោ ច ភិក្ខុវេ ធុត្តស្ស វិចារកោ ។
 ឥច ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា យេន ធុត្តេន អភិក្ខុតោ
 បរិយាទិទ្ធិតោ សោតតិ កិលមតិ បរិវេតិ ទុក្ខាធឿ
 កត្តតិ សម្មាហំ អាមជ្ជតិ យេន វា មន
 ធុត្តេន អភិក្ខុតោ បរិយាទិទ្ធិតោ តហិទ្ធា
 បរិយេដ្ឋិ អាមជ្ជតិ កោ^(២) ឯកាមនំ មិច្ឆនំ
 ចដាបាតិ ឥមស្ស ធុត្តស្ស វិរោធាយាតិ ។

១ ឥញ្ចេ យេត្តា ព្យាធិមិ វុទ្ធកិ វិស្សនិ ។ ២ ម- លោ ឥ ។

ជាតិកំជាត្តុ ឥពកំជាត្តុ ព្យាធិកំជាត្តុ មរណៈកំជាត្តុ សោក
 បរិវេតៈ ត្តុ មោមនស្ស ទុយាយសៈកំជាត្តុ បុគ្គលចន្ទិបុនរបស់ណា
 ហើយមិនបានខ្លាំងរបស់នោះ កំជាត្តុ មើលិយាយដោយទ្វី ទុបាតានុន
 តាំង ៥ កំជាត្តុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុះហេតុនាំឱ្យភិក្ខុ
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ កណ្ណាជារោគុនាំឱ្យភិក្ខុ
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុះសេចក្តីប្រកាសខុស តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ទុកយ៉ាងគ្រប់ កំមាន ទុកយ៉ាងខ្សោយ កំមាន
 ទុកគ្រាសាយ កំមាន ទុកធាបរសាយ កំមាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ
 នេះហៅថា សេចក្តីប្រកាសខុស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុះវិបាក
 របស់ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងខ្សោយ បុគ្គលក្នុងខ្លួន ក្នុងរណក
 នេះ មានទុក្ខគ្របសន្តិធំ មានទុក្ខបរិភោគិយើយ វេមនិសាយសោក
 លំបាក ទ្រុកទ្រុល អក់ច្រមុល កខ្វក់កខ្វញ្ច ដល់ខ្លះសេចក្តីវេទន៍វេទន៍វេទន៍
 មួយទៀត បុគ្គលមានទុក្ខគ្របសន្តិធំ មានទុក្ខបរិភោគិយើយ ដែល
 ដល់ខ្លះកាលស្វរិកោបេត្តនាជីព្រាព្រាខ្លួនសាសនាថា បុគ្គលណាម្នាក់ ចេះ
 (មនុស្ស) តែមួយមួយ ឬតើមេ មើម្បីរើលក់ទុក្ខនេះបាន ។

ទុក្ខបញ្ញាសារ បណ្ឌិត

សម្មាសាមាសោ វិហារំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ វិធានំ បរិយ-
 ដ្ឋិវេបក្កំ វា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស វិចារកោ ។
 កកខោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ។ ឧត្តារា ចិរោធា
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មត្តោ ទុក្ខនិរោធកាមិធិបដិបទា សេយ្យម័ធំ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ យកោ ច ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ ឯវំ ទុក្ខំ បដានាតិ ឯវំ ទុក្ខស្ស
 ចិណទសម្ពុវំ បដានាតិ ឯវំ ទុក្ខស្ស វេមត្តតំ
 បដានាតិ ឯវំ ទុក្ខវិចារកំ បដានាតិ ឯវំ ទុក្ខនិរោធំ
 បដានាតិ ឯវំ ទុក្ខនិរោធកាមិធិបដិបទំ បដានាតិ
 សោ ឥមំ ទិក្ខេទិកំ ព្រហ្មចរិយំ បដានាតិ
 ទុក្ខនិរោធំ ។ ទុក្ខំ ភិក្ខុវេ វេទិតព្វំ ទុក្ខស្ស
 ចិណទសម្ពុវេ វេទិតព្វោ ទុក្ខស្ស វេមត្តតា
 វេទិតព្វា ទុក្ខស្ស វិចារកោ វេទិតព្វោ ទុក្ខនិរោធា
 វេទិតព្វោ ទុក្ខនិរោធកាមិធិបដិបទា វេទិតព្វាតិ
 ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

ទុក្ខបញ្ញាសារ បណ្ឌិត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អថាគតោលទ្ធិទុក្ខថា មានសេចក្តីវង្វែរដឹងដឹង
 ជាវិបាក ឬការស្វែងរក ជាវិបាក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេបោវេ
 វិបាករបស់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរបស់ទុក្ខ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរបស់ទុក្ខ ព្រោះលេខ៣៣ ។
 មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ជ្រុះស្រីនេះឯង ជាបដិបទាមានដំណើរទៅកាន់
 សេចក្តីរបស់ទុក្ខ ដ៏សម្បូរដ៏ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ១ ។ ម្នា
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវក ដឹងច្បាស់ទូទៅយ៉ាងនេះ ដឹង
 ច្បាស់ទូទៅហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ទូទៅសេចក្តីឬកត្តា
 ទុក្ខយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ទូទៅវិបាករបស់ទុក្ខយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ទូទៅសេចក្តី
 របស់ទុក្ខយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ទូទៅបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 របស់ទុក្ខយ៉ាងនេះហើយ អរិយសាវកនោះក៏ដឹងច្បាស់ទូទៅព្រហ្មចរិយនិ
 ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយនេះ ថាជាសេចក្តីរបស់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទុក្ខ ឬក្តីរបស់យើង ហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ឬក្តីរបស់យើង សេចក្តីឬក
 ត្តានៃទុក្ខ ឬក្តីរបស់យើង វិបាករបស់ទុក្ខ ឬក្តីរបស់យើង សេចក្តី
 របស់ទុក្ខ ឬក្តីរបស់យើង បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរបស់ទុក្ខ
 ឬក្តីរបស់យើង ពាក្យណា ដែលគេហៅគេសំដែងហើយដូច្នោះ ពាក្យ
 នេះ គេហៅគេសំដែងហើយ ព្រោះការស្រយមហេតុនេះឯង ។

អយ ទោ សោ ភិក្ខុវេ និព្វេនិកមមិយោយោ
ធម្មចរិយោយោតិ ។

(២៤) ធម្មិមាណំ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស តថាគត-
តណាណំ យេហំ ពាលហំ សមន្តាគតោ តថាគតោ
អាសកណ្ណានំ ចដិជាធាតិ ចរិសាសុ សីហនានំ
ននតិ ព្រហ្មចក្កំ ចរិក្កេតិ ។ កាតមាណំ ន ។
នីទ ភិក្ខុវេ តថាគតោ ហំនត្វ ហំនតោ អដ្ឋានត្វ
អដ្ឋានតោ យថាភូតំ ចជាធាតិ យម្បិ ភិក្ខុវេ
តថាគតោ ហំនត្វ ហំនតោ អដ្ឋានត្វ អដ្ឋានតោ
យថាភូតំ ចជាធាតិ នីទម្បិ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស
តថាគតាលំ ហោតិ យំ លំ អាគម្ម តថាគតោ
អាសកណ្ណានំ ចដិជាធាតិ ចរិសាសុ សីហនានំ
ននតិ ព្រហ្មចក្កំ ចរិក្កេតិ ។

មុន ចចរិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ អតីតា-
នាគតប្បុទ្ធស្រានំ កម្មសមាធានានំ ហំនសោ
ហោតុសោ វិហាតំ យថាភូតំ ចជាធាតិ

ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ នេរយោថា និព្វេនិកមមិយោយោ ឃ្មោថា
ធម្មចរិយោយោ ។

(២៤) ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ នថាគតាលៈ របស់ព្រះតថា-
គតានេ ពាន ៦ ដែលព្រះតថាគត បានប្រកថាយពលៈហើយ
ប្រដាប់ខ្លួនវាជាប្រសើរ បទ្ធិសីហនាទុក្ខនិព្វេនិកមមិយោយោ ក្នុងព្រហ្មចក្រ
(ចក្រដ៏ប្រសើរ) ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ នថាគតាលៈ ៦ តើដូចម្តេច ។
ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ព្រះតថាគតកុសិលាកានេ ដ៏ដ៏ច្បាស់ជាក់លាក់
ខ្លួនវាជា តាមហេតុផល ដ៏ដ៏ច្បាស់ជាក់លាក់ខ្លួនវា មិនមែនជាហេតុ
តាមអំពើមិនមែនជាហេតុផល ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ គ្រងព្រះតថាគត
ដ៏ដ៏ច្បាស់ជាក់លាក់ខ្លួនវាជា តាមហេតុផល ដ៏ដ៏ច្បាស់ជាក់លាក់ខ្លួនវា មិនមែនជាហេតុ
តាមអំពើមិនមែនជាហេតុផល ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ នេ
នថាគតាលៈរបស់ព្រះតថាគត ដែលព្រះតថាគតបានកាស្រ័យពលៈ
ហើយប្រដាប់ខ្លួនវាជាប្រសើរ បទ្ធិសីហនាទុក្ខនិព្វេនិកមមិយោយោ ក្នុងព្រហ្ម-
ចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត ដ៏ដ៏ច្បាស់
ជាក់លាក់ខ្លួនវាបានរបស់កុសលកម្មនិងអកុសលកម្ម ដែលសម្បូរទុក្ខ
ហើយ ទាំងអតីត ទាំងអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន តាមបច្ច័យ តាមហេតុ

យម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតោ អតីតាបាតតប្បុរ្បដ្ឋានំ
កុម្មសមាណានំ ហិទសោ ហេតុសោ វិចារកំ
យថាភូតំ បដាបាតិ វេទម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតស្ស
តថាគតាលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ
អាសកណ្ណានំ បដិដាបាតិ បរិសាសុ សីហនានំ
ននតិ ព្រហ្មចក្កំ បរិក្កេតិ ។

ធុន ចមរំ កិក្ខុវេ តថាគតោ ឈានវិហោត្តុ-
សមាទិសមាបក្ខិទំ សន្តិលេសំ វេទានំ ដ្ឋានំ
យថាភូតំ បដាបាតិ យម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតោ
។ ថេ ។ វេទម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតស្ស តថាគតាលំ
ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសកណ្ណានំ
បដិដាបាតិ បរិសាសុ សីហនានំ ននតិ ព្រហ្មចក្កំ
បរិក្កេតិ ។

ធុន ចមរំ កិក្ខុវេ តថាគតោ អនេកវិហិតំ
ធុត្រេនិវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្យំ ជាតិ
ទ្វេមិ ជាតិយោ ។ ថេ ។ វេទិ សាការិ
សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ ធុត្រេនិវាសំ អនុស្សតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគោតម ដឹងច្បាស់ដាក់លាក់នូវវិបាករបស់
កុសលកម្មនិងអកុសលកម្មដែលសព្វគុណធ្វើហើយ ទាំងអតីតទាំងអនាគត
នឹងបច្ចុប្បន្ន តាមបង្វែរ តាមហេតុ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាគោតម-
ពលៈរបស់ព្រះគោតម ដែលព្រះគោតមបានពន្យល់យល់ហើយ
ច្បាស់នូវហេតុដ៏ច្រើន បន្តិសីហនាទក្កនីក្ខកបរិសេឡ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ
ឡប្រច្រឹត្តទៅ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះគោតម ដឹងច្បាស់ដាក់
លាក់នូវសេចក្តីសៅហ្មង សេចក្តីផ្តុះផ្តំ និងការចេញចាកយោវិហារ
សទានិ នឹងសមាបក្ខិ(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគោតម ។ ថេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាគោតមពលៈរបស់ព្រះគោតម ដែលព្រះ
គោតមបានពន្យល់យល់ហើយច្បាស់នូវហេតុដ៏ច្រើន បន្តិសីហនា
ទក្កនីក្ខកបរិសេឡ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ ឡប្រច្រឹត្តទៅ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះគោតម លើកឃើញនូវបុព្វនិក្ខិសៈ
ជាច្រើនប្រការ ក៏លើកឃើញ ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ ថេ ។ លើកឃើញនូវ
បុព្វនិក្ខិសៈ ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការៈ ព្រមទាំងទុក្ខសង្ខារ

១ បានលំយោងទាំង ៤ វិហារទាំង ៨ សមាទិទាំង ៣ និងអនុប្បត្តិសមាបក្ខិទាំង ៧ ។

យឿ កិក្ខុវេ តថាគតោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
អនុស្សវតិ សេយ្យដីនំ ឯកោម្យំ ជាតិ ទ្រេមិ ជាតិយោ
។ បេ ។ ឥតំ សាភារិ សទទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវតិ ឥនេម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតស្ស
តថាគតលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ
អាសកណ្ណានំ បដិដាណតិ បរិសាស្ស សីហនានំ ននតិ
ព្រហ្មចត្តិំ បរិត្តតិ ។

បុន ចបរំ កិក្ខុវេ តថាគតោ និព្វេន
ចក្កុយា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកោន ។ បេ ។
យថាគម្មបាតេ សត្តេ បដាណតិ យឿ កិក្ខុវេ
តថាគតោ និព្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធន
អតិក្កន្តមាទុសកោន ។ បេ ។ យថាគម្មបាតេ
សត្តេ បដាណតិ ឥនេម្យំ កិក្ខុវេ តថាគតស្ស
តថាគតលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាគតោ
អាសកណ្ណានំ បដិដាណតិ បរិសាស្ស សីហនានំ
ននតិ ព្រហ្មចត្តិំ បរិត្តតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគោតម លើកឃើញនូវបុព្វេនិវាសៈ ជាច្រើន
ប្រការ គឺលើកទុក១ ជាដំបូង ជាតិ ។ បេ ។ លើកឃើញនូវបុព្វេនិវាសៈ
ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងតារាៈ ព្រមទាំងទទ្ទេសដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះជាគោតមនិវាសៈរបស់ព្រះគោតម ដែលព្រះគោតម
បានកស្រយាលៈហើយ ប្តេជ្ញាខ្លះហេតុដ៏ប្រសើរ បទ្ធិសីហនាន
ក្នុងពិសេស្យ ក្នុងព្រហ្មចត្ត ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះគោតមបានចក្កដូចជាទិព្វ
ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ករបស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ដ៏ដ្ឋានសុវិសេស្យ
ទាំងឡាយ ដែលអន្តោលទៅតាមកម្ម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
គោតម បានចក្កដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ករបស់មនុស្សធម្មតា
។ បេ ។ ដ៏ដ្ឋានសុវិសេស្យទាំងឡាយ ដែលអន្តោលទៅតាមកម្ម ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាគោតមនិវាសៈរបស់ព្រះគោតម ដែលព្រះ
គោតមបានកស្រយាលៈហើយប្តេជ្ញាខ្លះហេតុដ៏ប្រសើរ បទ្ធិសីហនាន
ក្នុងពិសេស្យ ក្នុងព្រហ្មចត្ត ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ព្រះបណ្ណសាសន បញ្ចវគ្គ

បុណ្ណ ចមរំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ អាសវិនំ
 ទយា អយាសវេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិក្ខា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហារតិ យឿ ភិក្ខុវេ តថាគតោ អាសវិនំ
 ទយា ។ បេ ។ សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ
 វេទឿ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស តថាគតាលំ ហោតិ យំ
 គលំ អាគម្ម តថាគតោ អាសវណ្ណំ បដិជាតាតិ
 បរិសាសុ សីហនាធំ ធនតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្ថេតិ ។
 វេទនំ ទោ ភិក្ខុវេ ធម តថាគតស្ស តថាគត-
 តលានិ យេហិ ពាលហិ សមន្តាគតោ តថាគតោ
 អាសវណ្ណំ បដិជាតាតិ បរិសាសុ សីហនាធំ
 ធនតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្ថេតិ ។ កត្រ ខេ ភិក្ខុវេ
 បរ តថាគតំ ហំនក្ខ ហំនោ អដ្ឋានក្ខ អដ្ឋានោ
 យថាភ្នតំ ញាណោ ឧបសម្មជ្ឈិត្វា ចញ្ញំ បុច្ឆន្តិ
 យថា យថា ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស ហំនក្ខ ហំនោ
 អដ្ឋានក្ខ អដ្ឋានោ យថាភ្នតំ ញាណំ វិធិតំ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះគោតមបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ ធិតិចញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសាៈ ព្រោះអស់
 ភាសាៈទាំងឡាយ ដោយព្រាហ្មជំនុំម ដោយទូធនិ ក្នុងចក្ខុប្បន
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគោតម ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច ។ បេ ។
 ព្រោះអស់ភាសាៈទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាគោតមគលៈ
 របស់ព្រះគោតម ដែលព្រះគោតមបានកស្រ័យពលៈយើយ ម្តង
 ម្តងបោតដំប្រសើរ បន្តិសីហនាទក្កន្តិកបរិសេឡ ក្បែរព្រហ្មចក្រ
 ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គោតមគលៈរបស់ព្រះគោតម
 ទាំង ៦ ប្រការនេះ ដែលព្រះគោតមបានប្រកបដោយពលៈយើយ ម្តង
 ម្តងបោតដំប្រសើរ បន្តិសីហនាទក្កន្តិកបរិសេឡ ក្បែរព្រហ្មចក្រ ឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើជនទាំងឡាយដទៃ ចូលមក
 រកព្រះគោតមហើយសូមប្រសូ គ្រង់ការជីវិតជាក់លាក់នូវហេតុ តាម
 ហេតុផល ឱ្យកំរើមិនមែនជាហេតុ តាមកំរើមិនមែនជាហេតុផល ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ញាណដែលព្រះគោតម ជីវិតជាក់លាក់នូវហេតុ តាមហេតុ
 ផល ឱ្យកំរើមិនមែនជាហេតុ តាមកំរើមិនមែនជាហេតុផល យ៉ាងណា ។

តថា តថា តេសំ តថាគតោ មាណសំ មាណសោ
 អដ្ឋានតុ អដ្ឋានតោ យថាភូតំ ញាណោ ចញ្ញំ
 បុដ្ឋា ឡាករោតិ ។ តត្រ ទេ ភិក្ខុវេ បរេ តថាគតំ
 អតីតាណកកប្បច្ចុប្បន្នានំ កក្កសុសាណានំ មាណសោ
 ហេតុសោ វិចារកំ យថាភូតំ ញាណោ ឧបសង្កម្មិក្ខា
 ចញ្ញំ បុច្ឆន្តិ យថា យថា ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស
 អតីតាណកកប្បច្ចុប្បន្នានំ កក្កសុសាណានំ មាណសោ
 ហេតុសោ វិចារកំ យថាភូតំ ញាណំ វិនិតំ តថា
 តថា តេសំ តថាគតោ អតីតាណកកប្បច្ចុប្បន្នានំ
 កក្កសុសាណានំ មាណសោ ហេតុសោ វិចារកំ
 យថាភូតំ ញាណោ ចញ្ញំ បុដ្ឋា ឡាករោតិ ។
 តត្រ ទេ ភិក្ខុវេ បរេ តថាគតំ យាវាហេតុសមាសិ-
 សមាសត្តំ សង្កិលេសំ វិណិយំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ
 ញាណោ ឧបសង្កម្មិក្ខា ចញ្ញំ បុច្ឆន្តិ

ព្រះធម្មគត កំភ្លើយដោយប្រាសាទដែលពួកជនទាំងនោះសួរហើយ តាមការ
 ដឹងជាក់លាក់ខ្លះបាតុ តាមហេតុផល ខ្លះគេចិបិទវិមនជាហេតុ តាមអំពើ
 ចិបិទវិមនជាហេតុផល យ៉ាងនោះៗទុន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើជន
 ទាំងឡាយដទៃ ចូលមកព្រះធម្មគត ហើយសួរប្រសូត្រនិករដឹងជាក់
 លាក់ខ្លះវិបាករបស់កុសលកម្មនិងកុសលកម្ម ដែលសត្វធ្វើហើយ ទាំង
 អតីត ទាំងអនាគតនឹងចុប្បន្ន តាមចម្លើយ តាមហេតុ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ញាណដែលព្រះធម្មគត ដឹងជាក់លាក់ ខ្លះវិបាករបស់កុសលនិង
 កុសលដែលសត្វធ្វើហើយ ទាំងអតីត ទាំងអនាគតនឹងចុប្បន្ន
 តាមចម្លើយ តាមហេតុយ៉ាងណា ។ ព្រះធម្មគត កំភ្លើយ
 ដោយប្រាសាទដែលពួកជនទាំងនោះ សួរហើយដោយការដឹងជាក់លាក់
 ខ្លះវិបាករបស់កុសលកម្មនិងកុសលកម្ម ដែលសត្វធ្វើហើយ ទាំង
 អតីត ទាំងអនាគតនឹងចុប្បន្ន តាមចម្លើយ តាមហេតុយ៉ាងនោះ ។
 ទុន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើជនទាំងឡាយដទៃ ចូលមក
 ព្រះធម្មគតហើយសួរប្រសូត្រ និករដឹងជាក់លាក់ ខ្លះសេចក្តីសេចក្តី
 សេចក្តីផ្សេងៗ នឹងការចេញចាកយាន វិហារកុ សមាជិ ដឹងសមាជក្តិ

យថា យថា កិក្ខុវេ កថាគតស្ស ឈានវិមោក្ខសមាជិ-
 សមាបត្តិធំ សង្កិលេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ យថាភ្នត់
 ញាណំ វិធិតំ កថា កថា ភេសំ កថាគតោ
 ឈានវិមោក្ខសមាជិសមាបត្តិធំ សង្កិលេសំ វេទានំ
 វុដ្ឋានំ យថាភ្នត់ ញាណោ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ព្យាការោតិ ។
 កត្រ ចេ កិក្ខុវេ ចរ កថាគតំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិ
 យថាភ្នត់ ញាណោ ឧបសង្កមិក្ខា បញ្ញំ បុព្វនិ យថា
 យថា កិក្ខុវេ កថាគតស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិ
 យថាភ្នត់ ញាណំ វិធិតំ កថា កថា ភេសំ កថាគតោ
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិ យថាភ្នត់ ញាណោ បញ្ញំ
 បុដ្ឋោ ព្យាការោតិ ។ កត្រ ចេ កិក្ខុវេ ចរ កថាគតំ
 សត្តានំ ទុក្ខបចាតំ យថាភ្នត់ ញាណោ ឧបសង្កមិក្ខា
 បញ្ញំ បុព្វនិ យថា យថា កិក្ខុវេ កថាគតស្ស
 សត្តានំ ទុក្ខបចាតំ យថាភ្នត់ ញាណំ វិធិតំ កថា
 កថា ភេសំ កថាគតោ សត្តានំ ទុក្ខបចាតំ
 យថាភ្នត់ ញាណោ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ព្យាការោតិ ។

ម្ចាស់កិក្ខុវេនិទ្យាយ ញាណវិជយព្រះគោតម ជីវិតកំលាក់ខ្ញុំសេចក្តី
 សៅហ្មង សេចក្តីផ្លូវផង ទីនីការចេញពាកយាន វិមោក្ខ សមាជិទីវ
 សមាបត្តិយ៉ាងណា ។ ព្រះគោតម កំនើយដៅប្រសា វិជយព្រះគោតម
 ទាំងនោះស្តេចហើយ ដោយការជីវិតកំលាក់ខ្ញុំសេចក្តីសៅហ្មង សេចក្តី
 ផ្លូវផងទីនីការចេញពាកយាន វិមោក្ខ សមាជិ ទីវិសមាបត្តិយ៉ាងនោះ
 ពុទ្ធ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេនិទ្យាយ បើជនទាំងឡាយដទៃ ចូលមកក
 ក្រគេថាគត ហើយសួរប្រសា ត្រង់ការជីវិតកំលាក់ខ្ញុំបុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិ ម្ចាស់កិក្ខុវេនិទ្យាយ ញាណវិជយព្រះគោតម ជីវិតកំលាក់
 ខ្ញុំបុព្វេនិវាសានុស្សតិយ៉ាងណា ។ កថាគតកំនើយដៅប្រសា វិជយ
 ព្រះគោតមទាំងនោះ សួរហើយ តាមការជីវិតកំលាក់ខ្ញុំបុព្វេនិវាសានុស្សតិ
 យ៉ាងនោះពុទ្ធ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេនិទ្យាយ បើជនទាំងឡាយដទៃ ចូលមក
 ក្រគេថាគត ហើយសួរប្រសា ត្រង់ការជីវិតកំលាក់ ខ្ញុំបុព្វេនិវេសន្តិ
 របស់សត្វទាំងឡាយ ម្ចាស់កិក្ខុវេនិទ្យាយ ញាណវិជយព្រះគោតម
 ជីវិតកំលាក់ ខ្ញុំបុព្វេនិវេសន្តិរបស់សត្វទាំងឡាយយ៉ាងណា ។ ព្រះ
 គោតម កំនើយដៅប្រសា វិជយព្រះគោតមទាំងនោះសួរហើយ ដោយការ
 ជីវិតកំលាក់ ខ្ញុំបុព្វេនិវេសន្តិរបស់សត្វទាំងឡាយ យ៉ាងនោះពុទ្ធ ។

កម្រ ទេ ភិក្ខុវេ បរេ តថាគតំ អាសវាទំ ទយំ
 យថាភ្នកំ ញាណោ ឧបសង្កម្ភិមា បញ្ញំ បុព្វន្តំ យថា
 យថា ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស អាសវាទំ ទយំ យថាភ្នកំ
 ញាណំ វិនិច្ឆំ តថា តថា តេសំ តថាគតោ អាសវាទំ
 ទយំ យថាភ្នកំ ញាណោ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ព្យាគារោតិ ។
 កម្រ ភិក្ខុវេ យឡិទំ វាទព្វ វាទតោ អដ្ឋាទព្វ
 អដ្ឋាទតោ យថាភ្នកំ ញាណំ តម្បិ សមាហិតស្ស
 វនាមិ នោ អសមាហិតស្ស ។ យឡិទំ អតីតានាគ-
 ប្បុត្តប្បន្ទាទំ កក្កសមាទានាទំ វាទសោ ហេតុសោ
 វិហារំ យថាភ្នកំ ញាណំ តម្បិ សមាហិតស្ស
 វនាមិ នោ អសមាហិតស្ស ។ យឡិទំ ភិក្ខុវេ
 យោនវិហោក្ខុសមាទិសមាបត្តិទំ សង្កិលេសំ វាទានំ
 បុដ្ឋាទំ យថាភ្នកំ ញាណំ តម្បិ សមាហិតស្ស វនាមិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដទៃទាំងឡាយដទៃ ចូលមកគ្រូត្រឡប់ជាគត ហើយ
 សូមប្រសូ គ្រង់ការដឹងជាក់លាក់ ឲ្យសេចក្តីអស់ទៅនៃភាសាៈទាំងឡាយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ញាណវិសេស្ត្រឡប់ជាគត ដឹងជាក់លាក់ឲ្យសេចក្តី
 អស់ទៅនៃភាសាៈទាំងឡាយយ៉ាងណាៗ ត្រឡប់ជាគត ក៏ធ្វើយ៉ាងប្រេស្ត
 វិសេស្ត្រដទៃទាំងនោះ សូមហើយភាមការដឹងជាក់លាក់ ឲ្យសេចក្តីអស់
 ទៅនៃភាសាៈទាំងឡាយ យ៉ាងនោះៗទុច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត
 នោល ឲ្យការដឹងជាក់លាក់ឲ្យហេតុ ភាមហេតុផល ឲ្យអំពើមិនមែនជា
 ហេតុ ភាមអំពើមិនមែនជាហេតុផលនោះ ជាជារបស់បុគ្គលដែលមាន
 ចិត្តតាំងមាំ មិនមែនរបស់បុគ្គល ដែលមានចិត្តមិនតាំងមាំទេ ។ គថាគត
 នោលឲ្យការដឹងជាក់លាក់ ឲ្យវិបាករបស់កុសលកម្ម និងអកុសលកម្ម
 ដែលសង្ខារឆ្លើយ ទាំងគតិទាំងអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្នភាមបច្ច័យ ភាម
 ហេតុនោះ ជាជារបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងមាំ មិនមែនរបស់បុគ្គល
 ដែលមានចិត្តមិនតាំងមាំទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោលឲ្យការ
 ដឹងជាក់លាក់ឲ្យសេចក្តីសៅហ្មង សេចក្តីស្រវឹងនិងការចេញចាកយោន
 វិហារុ សហានិទិសហាបក្តុនោះ ជាជារបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងមាំ

ព្រះបណ្ណាសា មហានិទ្ទ

នោ អសមាហិតស្ស ។ យឿនំ កិក្ខុវេ ឬត្វេនិក-
សានុស្សតិ យថាភ្នតំ ញាណំ តធម្មំ សមាហិតស្ស
វនាមិ នោ អសមាហិតស្ស ។ យឿនំ សក្កានំ
ធុត្វចចាតំ យថាភ្នតំ ញាណំ តធម្មំ សមាហិតស្ស
វនាមិ នោ អសមាហិតស្ស ។ យឿនំ អាសវិនំ
ទយំ យថាភ្នតំ ញាណំ តធម្មំ សមាហិតស្ស
វនាមិ នោ អសមាហិតស្ស ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ
សមាទិ បក្កោ អសមាទិ កុម្មក្កោតិ ។

មហានិទ្ទ បរិវា ។

ពិស្សុទ្ធិនិ

សោណោ ដក្កណោ ធម្មាភិជាតិយោ
អាសវិ ធារុកខេន បញ្ច ចស្ស
ចិត្តបរាយនំ ទុរុកំ និទ្វេនិ
ធន ឥមា ពលេន វក្កោតិ ។

ព្រះបណ្ណាសា មហានិទ្ទ

មិនមែនរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិនតាំងមាំទេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
គឺជាគណោលនូវការដឹងជាក់លាក់ នូវធុត្វចិត្តស្សតិដោះ ជា
របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងមាំ មិនមែនរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិន
តាំងមាំទេ ។ គឺជាគណោលនូវការដឹងជាក់លាក់នូវចិត្តនិរិយ-
សន្និបេសសត្វទាំងឡាយនោះ ជារបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងមាំ
មិនមែនរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិនតាំងមាំទេ ។ គឺជាគណោលនូវ
ការដឹងជាក់លាក់នូវសេចក្តីអស់ទៅ នៃភាសវៈទាំងឡាយនោះ ជា
របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងមាំ មិនមែនរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិន
តាំងមាំទេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សមាទិ ជាអ្វីត្រូវ អសមាទិ
ជាអ្វីខុស ដូចពុទ្ធសំដែនមកហើយ ។

ចប់ មហានិទ្ទ ទី ៣ ។

ទិដ្ឋាននៃមហានិទ្ទនោះគឺ

- និយាយពីភ្នំភ្លើងព្រះវិហារ ឈ្មោះសោណា ១ ព្រះវិហារ ១
ឈ្មោះដក្កណា ១ អភិជាតិ ៦ យ៉ាង ១ ភាសវៈទាំងឡាយ ១
ភ្លើងពុកម្នាក់ៗដូច្នោះនឹងក៏ក្តៅរួម ១ ចិត្តហន្តិសារីបុគ្គ ១
មេត្តយ្យបញ្ញាក្នុងបរិវា បទវិដ្ឋ ១ ព្រះគោនន្ទ ចុះទៅជម្រះខ្លួន
ក្នុងទឹកស្ទឹងវិហារី ១ និក្ខេបិបរិយោយ ១ ពលៈ ៦ យ៉ាង ១ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ (ទេវតារត្ន)

(៦៥) ធម្មកិច្ចា ធម្មេ អប្បហាយ អកញ្ចោ
អនាគាមិដលំ សច្ចិកាតុំ ។ កាគមេ ធម្ម ។ អស្សន្ទិយំ
អហារិកំ អនោត្តប្បំ កោសដ្ឋំ ធុដ្ឋស្សន្ទំ ធុប្បញ្ញត្តំ ។
ឥមេ ទោ កិច្ចា ធម្មេ អប្បហាយ អកញ្ចោ អនា-
គាមិដលំ សច្ចិកាតុំ ។ ធម្មកិច្ចា ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ
អនាគាមិដលំ សច្ចិកាតុំ ។ កាគមេ ធម្ម ។ អស្សន្ទិយំ
អហារិកំ អនោត្តប្បំ កោសដ្ឋំ ធុដ្ឋស្សន្ទំ ធុប្បញ្ញត្តំ ។
ឥមេ ទោ កិច្ចា ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ អនាគាមិ-
ដលំ សច្ចិកាតុំ ។

(៦៦) ធម្មកិច្ចា ធម្មេ អប្បហាយ អកញ្ចោ អនាត្ត-
សច្ចិកាតុំ ។ កាគមេ ធម្ម ។ ធម្មិ ធម្មិ ធម្មិ កុញ្ញត្តំ អស្ស-
ន្ទិយំ បនាទំ ។ ឥមេ ទោ កិច្ចា ធម្មេ អប្បហាយ

ទុតិយបណ្ណាល័យ (ទេវតារត្ន)

(៦៥) ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គលមិនលេបដំធម៌ ៦ យ៉ាង
មិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលបានឡើយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង
គឺគ្រូរ ។ គឺសេចក្តីមិនជឿ ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនភ្លាចបាប ១ ភ្នំលច្រ-
កូស ១ ភ្លេចស្មារតី ១ អប្បវេទនា ១ ។ ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គល
មិនលេបដំធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង មិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនា-
គាមិផលបានឡើយ ។ ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គលលេបដំធម៌ ៦ យ៉ាង
គួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាគាមិផលបាន ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គឺគ្រូរ ។
គឺសេចក្តីមិនជឿ ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនភ្លាចបាប ១ ភ្នំលច្រកូស ១
ភ្លេចស្មារតី ១ អប្បវេទនា ១ ។ ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គលលេបដំ
ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង មិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលបាន ។

(៦៦) ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គលមិនលេបដំធម៌ ៦ យ៉ាង
មិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវអហាន្តបានទេ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គឺគ្រូរ ។
គឺសេចក្តីច្រកូសចិត្ត ១ សេចក្តីច្រកូសកាយ ១ សេចក្តីកាយមាយចិត្ត ១
សេចក្តីសាច់សាច់ចិត្ត ១ សេចក្តីមិនជឿ ១ សេចក្តីគួស
ប្រវិហាស ។ ប្បសព្វកុំបំឡាយ បុគ្គលមិនលេបដំធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង

អកញ្ចោ អរហត្តំ សង្ខតោតុំ ។ ឆ ភិក្ខុវេ ឆខ្មេ បហាយ
 កញ្ចោ អរហត្តំ សង្ខតោតុំ ។ កាតមេ ឆ មីធំ មិទ្ធិ
 ឧទ្ធច្ចំ កុក្កុទ្ធិ អស្សន្តិយំ ចមាទំ ។ ឥមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ឆ ឆខ្មេ បហាយ កញ្ចោ អរហត្តំ
 សង្ខតោតុំ ។

[២៧] សោ វក ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចាបមិទ្តោ ចាប-
 សហាយោ ចាបសម្បវន្តោ ចាបមិទ្តោ សេវិមាថោ
 កជមាថោ ចយិវុទាសមាថោ តេសត្វ មិដ្ឋាទុកតិ
 ភុចជ្ជមាថោ អភិសមាចារិកំ ឆម្មំ ចរិច្ចវេស្សតិ ឆេតំ
 ហំធំ វិជ្ជតិ ។ អភិសមាចារិកំ ឆម្មំ អចរិច្ចវេស្សា សេត្ត-
 ឆម្មំ ចរិច្ចវេស្សតិ ឆេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។ សេត្តាឆម្មំ
 អចរិច្ចវេស្សា សីលាទិ ចរិច្ចវេស្សតិ ឆេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។
 សីលាទិ អចរិច្ចវេស្សា កាមរាតំ វា រូមរាតំ វា អរូមរាតំ
 វា ចជហិស្សតិ ឆេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។ សោ វក
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណមិទ្តោ កល្យាណសហាយោ

មិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សុំអហោត្តបានឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុក្កលលេចធំឆ្លង យ៉ាង ទើបគួរដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សុំអហោត្តបាន ។
 ឆមីធំ យ៉ាង តិរិទ្ធា ។ អិសេចក្តីច្រកូសចិត្ត ។ សេចក្តីច្រកូសកាយ ។
 សេចក្តីកាយមាយចិត្ត ។ សេចក្តីសាច់សល់ចិត្ត ។ សេចក្តីមិនជឿ ។
 សេចក្តីធ្វេសប្រហែស ។ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កលលេចធំឡើ
 ឆមីធំ យ៉ាងនេះនឹង ទើបគួរដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សុំអហោត្តបាន ។

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះនឹងមានមិត្តកាត្រក់ មាន
 សំឡាញ់កាត្រក់ បែរទៅរកបំបែកចុក្កលកាត្រក់ សេនាគម៌ ចូលទៅកណ្តឹង
 ជិតភ្នកមិត្តកាត្រក់ យកគ្រាប់គ្រាតាមភ្នកមិត្តកាត្រក់ទាំងនោះ នឹង
 បំបែកញាតិសមាចារិកធម៌ ឱ្យបរិច្ចណិបាន ហេតុនេះមិនដែលបានឡើយ។
 បើមិនបានបំបែកញាតិសមាចារិកធម៌ ឱ្យបរិច្ចណិហើយ នឹងបំបែកញាតិសេត្ត-
 ធម៌ឱ្យបរិច្ចណិបាន ហេតុនេះមិនដែលបានទេ ។ បើមិនបានបំបែកញា
 តិសេត្តធម៌ ឱ្យបរិច្ចណិហើយ នឹងបំបែកញាសីលទាំងឡាយ ឱ្យបរិច្ចណិបាន
 ហេតុនេះមិនដែលបានទេ ។ បើមិនបានបំបែកញាសីលទាំងឡាយ ឱ្យបរិច្ចណិ
 បានទេ នឹងលេចធំកាមរាត រូមរាត អរូមរាត ហេតុនេះមិនដែល
 បានទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ មានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ

កាល្យាណសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុង កាល្យាណមិត្តេ សេវនាថា
 កថមនោ ចយេវុចាសនាថា កេសញ្ច ធិដ្ឋានុកតិ
 កថជ្ជនាថា អភិសមាចារិកំ ធម្មំ ចរិច្ចវេស្សតិ
 ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។ អភិសមាចារិកំ ធម្មំ ចរិច្ចវេស្ស
 សេត្តុធម្មំ ចរិច្ចវេស្សតិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេត្តុធម្មំ
 ចរិច្ចវេស្ស សីលានិ ចរិច្ចវេស្សតិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។
 សីលានិ ចរិច្ចវេស្ស កាមរាតំ វា រុចរាតំ វា អរុចរាតំ
 វា ចផហិស្សតិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។

(៦៨) សោ វេត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តណិការាមោ
 សន្តណិការាមោ សន្តណិការាមតំ អនុយុត្តោ
 កណារាមោ កណារាមោ កណារាមតំ អនុយុត្តោ ឯកោ
 ចរិវេតោ អភិវេស្សតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ ឯកោ
 ចរិវេតោ អនិវេស្តោ ចិត្តស្ស ធិមិត្តំ កហោស្សតិ ទេតំ
 ហំនំ វិជ្ជតិ ។ ចិត្តស្ស ធិមិត្តំ អត្តលាទ្ធា សម្មាធិដ្ឋិ
 ចរិច្ចវេស្សតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ សម្មាធិដ្ឋិ អចរិច្ចវេស្ស
 សម្មាសមាធិ ចរិច្ចវេស្សតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

វិវេតាបំរាតំធម្មត្ថល្អ សេតតបំ ចូលទៅក្នុងជិតចំពោះភ្នែកក្នុងល្អ
 ហើយក៏យកគ្រាប់គ្រោតាមភ្នែកក្នុងល្អទាំងនោះ ទើបចេញអភិសមា-
 ចារិកធម៌ ឱ្យចរិច្ចវេស្ស ហេតុនេះទើបមានវែង ។ បើបានចំពេញ
 អភិសមាចារិកធម៌ ឱ្យចរិច្ចវេស្សហើយ ទើបចេញសេតុធម៌ ឱ្យចរិច្ចវេស្ស
 បានទៀត ហេតុនេះទើបមានវែង ។ បើបានចំពេញសេតុធម៌ហើយ
 ទើបចេញសីលទាំងឡាយបានទៀត ហេតុនេះទើបមានវែង ។ បើ
 បានចំពេញសីលទាំងឡាយហើយ ទើបលេងកាមរាត រុចរាត អរុចរាត
 អរុចរាតចេញបាន ហេតុនេះទើបមានវែង ។

(៦៨) ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនារ ជាអ្នកកើតយ ក្នុងការ
 ច្របូកច្របល់ដោយភ្នែក គ្រួសារក្នុងការច្របូកច្របល់ដោយភ្នែក ច្របល់
 សេចក្តីគ្រួសារ ក្នុងការច្របូកច្របល់ដោយភ្នែក កើតយក្នុងភ្នែក គ្រួសារ
 ក្នុងភ្នែក ច្របល់សេចក្តីគ្រួសារក្នុងភ្នែកហើយ គ្រួសារក្នុងវិវេតាតំ
 ឯតំបាន ហេតុនេះទើបមានវែង ។ កាលបើមិនគ្រួសារក្នុងវិវេតា
 វិវេតាតំឯតំទើបកាចទើបទទួលយកទិមិត្តនៃចិត្តបាន ហេតុនេះទើបមាន
 វែង ។ កាលបើមិនទទួលយកទិមិត្តនៃចិត្តហើយ ទើបចេញសម្មាធិដ្ឋិ
 បាន ហេតុនេះទើបមានវែង ។ លុះមិនបានចំពេញសម្មាធិដ្ឋិ
 ហើយ ទើបចេញសម្មាសមាធិបាន ហេតុនេះទើបមានវែង ។

សម្មាសមាធិ ចរិយុបេត្តា សញ្ញាជនាធិ បដហិស្សតិភិ
 ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ សញ្ញាជនាធិ អន្សហាយ ទិព្វាធិ
 សច្ចិកាវិស្សតិភិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ សោ វត កិច្ចវេ
 កិក្ក ឧ សង្កណិការាទោ ឧ សង្កណិការាតោ ឧ
 សង្កណិការាភតំ អនុយុត្តោ ឧ កណារាទោ ឧ
 កណារតោ ឧ កណារាភតំ អនុយុត្តោ ឯកោ
 ចរិយេតេ អភិវចិស្សតិភិ ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។ ឯកោ
 ចរិយេតេ អភិវចេត្តោ ចិក្ខុស្ស ទិមិភ្នំ កហោស្សតិភិ
 ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។ ចិក្ខុស្ស ទិមិភ្នំ កណ្តាត្តោ
 សម្មាធិដ្ឋិ ចរិយុបេត្តា ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។ សម្មាធិដ្ឋិ
 ចរិយុបេត្តា សម្មាសមាធិ ចរិយុបេត្តា ហំ ទេតំ
 វិជ្ជតិ ។ សម្មាសមាធិ ចរិយុបេត្តា សញ្ញាជនាធិ
 បដហិស្សតិភិ ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។ សញ្ញាជនាធិ
 ចហាយ ទិព្វាធិ សច្ចិកាវិស្សតិភិ ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។

[៦៧] អដទោ អញ្ញាភា ខេត្តកំ អភិក្កន្តាយ
 វត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវំ ឧ កាលេត្តា

បើមិនបំពេញសម្មាសមាធិហើយ នឹងលបេន៍សញ្ញាជនៈ ពុំនឹងឡើយបាន
 ហេតុនេះមិនដែលមានឡើយ ។ បើមិនលបេន៍សញ្ញាជនៈ ពុំនឹងឡើយ
 ហើយនឹងធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វានបាន ហេតុនេះមិនដែលមាន
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុពុំឡើយ ចាលវិភក្តិគុណៈ មិនវិភក្តិក្នុងការប្រែប្រួល
 ប្របល់ដោយភ្នែក មិនប្រកាសក្នុងការប្រែប្រួលដោយភ្នែក មិនប្រកាស
 សេចក្តីប្រកាស ក្នុងការប្រែប្រួលដោយភ្នែក មិនវិភក្តិក្នុងភ្នែក មិន
 ប្រកាសក្នុងភ្នែក មិនប្រកាសសេចក្តីវិភក្តិ ក្នុងភ្នែកហើយ ប្រកាសក្នុងវិភក្តិ
 វិភក្តិក្នុងភ្នែក ហេតុនេះទើបបានវិមន ។ កាលបើប្រកាសក្នុងវិភក្តិ
 ម្នាក់ឯងហើយ នឹងទទួលយកនិមិត្តនៃចិក្ខុបាន ហេតុនេះទើបបានវិមន ។
 កាលបើទទួលយកនិមិត្តនៃចិក្ខុហើយ នឹងបំពេញសម្មាធិបាន ហេតុនេះ
 ទើបបានវិមន ។ បើបំពេញសម្មាធិហើយ នឹងបំពេញសម្មាសមាធិ
 បានឡើយ ហេតុនេះទើបបានវិមន ។ បើបំពេញសម្មាសមាធិហើយ នឹង
 លបេន៍សញ្ញាជនៈ ពុំនឹងឡើយបាន ហេតុនេះទើបបានវិមន ។ លបេន៍
 សញ្ញាជនៈ ពុំនឹងឡើយហើយ នឹងធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វានបាន
 ហេតុនេះទើបបានវិមន ។

[៦៨] ព្រាតាន ខេត្តកម្ពុជធានី កាលបើកម្រិតបដមយាម
 កន្លងទៅហើយ បានស្មើគ្នា ពុំក្នុងវិញ្ញាណដ៏វិញ្ញាណដ៏ស្រស់ ឱ្យត្រូវបាន

យេន ភក្កា តេនុបស្កមិ ឧបស្កមិក្ខា ភក្កន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯតមន្តំ មិតា ទោ
 សា ទេវតា ភក្កន្តំ ឯតទេវាច ធម៌មេ កន្ត ធម្មា
 ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។ កាតមេ ធ ។
 សត្តកាវតា ធម្មកាវតា សង្ឃកាវតា សិក្ខាកាវតា
 សោវចស្សតា កាល្យាណមិត្តតា ។ ឥមេ ទោ កន្ត
 ធ ធម្មា ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ ។
 ឥធមរោច សា ទេវតា ។ សមទុញ្ញា សន្តា
 អហោសិ ។ អធិទោ សា ទេវតា សមទុញ្ញា មេ
 សន្តាតិ ភក្កន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កាត្វា
 កាត្តន្តរណយិ ។ អធិទោ ភក្កា តស្ស រត្តិយា
 អទូយេន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥមំ ភិក្ខុវេ
 រត្តិ អញ្ញតារ ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា
 អភិក្កន្តន្តារា កេវលកាម្យំ ជេវវនំ ទិកាសេត្វា

ហើយចូលទៅព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចូលរកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅគោរពនោះ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បតិច្រ
 ព្រះភ្នំដ៏បំរើន ធម៌ ឯ យ៉ាងនេះប្រើត្រឡប់ទៅ ដើម្បីមិនសាចស្លូតដល់
 ភិក្ខុ ។ ធម៌ ឯ យ៉ាងដូចនេះ ។ ឥសេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសោត្ត ១
 សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះធម៌ ១ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសេន្យ ១ សេចក្តីគោរព
 ក្នុងសិក្ខា ១ ករណីអ្នកប្រដៅនិយម ១ ករណីអ្នកមានចិត្តល្អ ១ ។ បតិច្រ
 ព្រះភ្នំដ៏បំរើន ធម៌ ឯ យ៉ាងនេះឯង ប្រើត្រឡប់ទៅ ដើម្បីមិនសាចស្លូត
 ដល់ភិក្ខុ ។ ទៅគោរពនោះបានក្រាបចូលពាក្យនេះហើយ ព្រះសោត្ត
 ទ្រង់សព្វព្រះទ័យ ។ ព្រះនោះ ទៅគោរពនោះ បានដឹងថា ព្រះសោត្ត
 សព្វព្រះទ័យនឹងអញ្ជាហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើប្រទក្សិណ
 ហើយបានក្នុងទីនោះឯង ។ លំដាប់ពីនោះមក ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 កាលដែលត្រូវនោះ កន្លងទៅហើយ ទ្រង់ក្រាសនឹងភិក្ខុចាំនិទ្ធាយថា
 ឆ្ងល់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ យប់មិញនាទៅតាមរូប កាលដែលក្របីបមយាម
 កន្លងទៅហើយ មានស្មើដុំគី ធ្វើក្តែរដេកពន់ដុំគីចាំនិទ្ធាយ ឱ្យភិក្ខុស្តានី

ទុតិយបណ្ណាល័យ វេរោតវន្ត

យេនាហំ រតន្តបស្កន្តិមំ ធុតស្កន្តិមំ មំ អភិវិទេត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ មិគា ទោ កិក្ខុវេ
 សា ធរេតា មំ ឯកទេវេត ធម៌មេ កន្ត ធម្មា
 កិក្ខុវេ អចរិហាយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ធុ ។
 សត្តការវតា ធម្មការវតា សង្ឃការវតា សិក្ខាការវតា
 សោវចស្សតា កាល្យណមិត្តតា ។ ឥមេ ទោ កន្ត ធុ
 ធម្មា កិក្ខុវេ អចរិហាយាយ សំវត្តន្តិ ។ ឥធមេវេត
 កិក្ខុវេ សា ធរេតា ឥធំ វត្តា មំ អភិវិទេត្វា ចធីត្តិណំ
 កត្វា តន្ត្រវន្តវាយេតិ ។ ឯវំ វុត្ត ភាយស្មា
 សារិប្បត្តា កតវន្តំ អភិវិទេត្វា ឯកទេវេត ឥមស្ស ទោ
 អហំ កន្ត កតវតា សង្ឃិន្ត កាសិកស្ស ឯវំ
 វិញ្ញាវេ អត្ថំ អាថាថាមិ ។ ឥធុ កន្ត កិក្ខុ អត្តនា
 ច សត្តការវេ យោតិ សត្តការវាយ ច វណ្ណាវិធំ

ទុតិយបណ្ណាល័យ វេរោតវន្ត

ហើយចូលមកក្រៅជាគន្លឹះ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំដល់គន្លឹះ
 ចូលមកដល់សមគួរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំជំឿយ លុះទៅគោរពរក្សា
 ដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយនឹងគន្លឹះនោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ធំរើន
 ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីមិនសាចស្ត្រជ្រុលវិក្កុ ។ ធម៌ ៦
 យ៉ាង គឺដូចខ្លួនខ្លះ ។ គឺសេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសាស្ត្រ ។ សេចក្តីគោរពក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះសង្ឃ ។ សេចក្តីគោរពក្នុងសិក្ខា ។
 កាលជាអ្នកប្រដៅវិញ ។ កាលជាអ្នកមានមិត្តល្អ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ធំរើន
 ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីមិនសាចស្ត្រជ្រុលវិក្កុ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំជំឿយ ទៅគោរពបាននិយាយយ៉ាងនេះ លុះនិយាយរក្សា
 នេចចំហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំដល់គន្លឹះប្រទេស្តិយហើយ បានក្នុងចំនោះ ។
 កាលបើព្រះសាស្ត្រ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះសោត្រដ៏មានអាយុ
 ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយចូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ធំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គយល់សេចក្តីអធិប្បាយនៃធម៌ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 សំដែងប្រក្រតីនេះ ដោយសេចក្តីពិស្តារយ៉ាងនេះបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ធំរើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកគោរពក្នុងព្រះសាស្ត្រ ដោយខ្លួន
 ឯងផង ជាអ្នកនិយាយសរសើរគុណនៃសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្ត្រផង

សង្កត់ដំបូង អង្គការសង្គម ធម្មនុញ្ញ

យេ ចេញ កិច្ច ១ សង្កត់ដំបូង តេ ២ សង្កត់ដំបូង
 សមាជិក យេ ចេញ កិច្ច សង្កត់ដំបូង តេសព្វ
 វណ្ណ កណ្ត ភូមិ ភ្នំ កាល ១ អង្គ ២
 ធម្មការ ហោតិ ១ ២ ៣ សង្កត់ដំបូង ហោតិ
 សិក្សា ហោតិ សុខ ហោតិ ១ ២ ៣
 កសិករ ហោតិ កសិករ កសិករ ២
 វណ្ណ ១ យេ ចេញ កិច្ច ១ កសិករ ១
 តេ ២ កសិករ ១ សមាជិក យេ ចេញ
 កិច្ច កសិករ តេសព្វ វណ្ណ កណ្ត
 ភូមិ ភ្នំ កាល ១ ឥសាន្ត ១ អង្គ ២
 កត/តា សង្កត់ដំបូង កសិករ ១ វិញ្ញាណ អង្គ
 អាជ្ញាធរ ១ សាទុ សាទុ សាវ័យុត្ត សាទុ
 ១ ភូមិ សាវ័យុត្ត ឥសាន្ត ១ យេ សង្កត់ដំបូង
 កសិករ ១ វិញ្ញាណ អង្គ អាជ្ញាធរ ១

សង្កត់ដំបូង អង្គការសង្គម ធម្មនុញ្ញ

ពួកកុំណា មិនគ្រាន់តែប្រើសេវាទេ ក៏ដំណើរការកុំណាឱ្យគ្រាន់
 ក្នុងប្រទេសផង ២ ពួកកុំណា ជាអង្គការក្នុងប្រទេសស្រាប
 ក៏និយាយសរសើរគុណរបស់ពួកកុំណា ដែលបានពិប្រាកដ តាមការ
 អង្គ ១ ជាអង្គការក្នុងប្រទេស ដោយខ្លួនឯងផង របេប ជាអង្គការ
 ក្នុងប្រទេសផង ជាអង្គការក្នុងស្រុក ជាអង្គការដើម្បីយេ របេប ជាអង្គការ
 មិត្តល្អ និយាយសរសើរគុណ ខែការបានមិត្តល្អផង បើពួកកុំណាជាអង្គ
 មិត្តល្អ មិត្តល្អ ក៏ដំណើរការកុំណាឱ្យបានមិត្តល្អផង បើពួក
 កុំណា ជាអង្គការមិត្តល្អស្រាប់ហើយ ក៏និយាយសរសើរគុណរបស់
 ពួកកុំណា ដែលបានពិប្រាកដ តាមការអង្គ ១ បរិប្រ
 ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ដែល
 ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ប្រយោជន៍ ដោយសេចក្តីស្មោះ
 យ៉ាងនេះទុក ១ ខ្មែរសាវ័យុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ខ្មែរសាវ័យុត្ត
 អង្គការយល់ច្បាស់ ខ្មែរសេចក្តីអង្គការយល់ច្បាស់ ដែលគ្រាន់តែ
 ប្រយោជន៍ ដោយសេចក្តីស្មោះយ៉ាងនេះទុក ប្រយោជន៍ ១

គ្រឹះធម្មស្ថាបនា ទេវតាវគ្គ

នឹង សារីបុត្ត ភិក្ខុ អត្តនា ធម៌ សត្តុការវា ហោតិ
 សត្តុការវា ធម៌ វណ្ណវា ធម៌ យេ ធម្មោ ភិក្ខុ ធម៌
 សត្តុការវា ភេ ធម៌ សត្តុការវា ធម៌ សមាធមេតិ យេ
 ធម្មោ ភិក្ខុ សត្តុការវា ភេសត្វ វណ្ណំ កណាតិ
 ភ្នតំ កង្កំ កាលេន ។ អត្តនា ធម៌ ធម្មការវា
 ហោតិ ។ មេ ។ សត្តុការវា ហោតិ សិក្ខា ការវា
 ហោតិ សុវិចារ ហោតិ ។ មេ ។ កល្យាណមិត្តា
 ហោតិ កល្យាណមិត្តនាយ ធម៌ វណ្ណវា ធម៌ យេ ធម្មោ
 ភិក្ខុ ធម៌ កល្យាណមិត្តា ភេ ធម៌ កល្យាណមិត្តនាយ
 សមាធមេតិ យេ ធម្មោ ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តា
 ភេសត្វ វណ្ណំ កណាតិ ភ្នតំ កង្កំ កាលេន ។
 ឥមស្ស ទោ សារីបុត្ត មយា សន្តិក្កេន កាសិកស្ស
 ឃិ វិគារេន អន្តោ ធម្មត្រោតិ ។

[៧០] សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម៌ សន្តេន
 សមាធម៌ ធម៌ បណិកេន ធម៌ មជ្ឈិមសុទ្ធិលទ្ធកេន ធម៌
 ឯកោនិកាវា ធម៌ កេន អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិជំ
 បន្ទុកវិស្សតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុតា ភវិស្សតិ

គ្រឹះធម្មស្ថាបនា ទេវតាវគ្គ

ម្ចាស់សារីបុត្តភិក្ខុសាសនានេះ ជាអគារគារពុកសាស្ត្រ ដោយខ្លួនឯង
 ផង គឺយោយសរសើរគុណ វិនិច្ឆ័យគារពុកសាស្ត្រផង បើពួកភិក្ខុ
 ណា មិនគារពុកសាស្ត្រទេ ក៏ដឹងឯពួកភិក្ខុចាំនិទាន ឱ្យគារពុក
 សាស្ត្រផង បើពួកភិក្ខុណាគារពុកសាស្ត្រស្រាប់ហើយ ក៏និយាយ
 សរសើរគុណរបស់ពួកភិក្ខុចាំនិទាន ដែលមានពិគ្រាពុក ភាគកាលនូវ
 ផង ។ ជាអគារគារពុកផង ដោយខ្លួនឯងផង ។ មេ ។ ជាអគារគារពុកសិក្ខុ
 ជាអគារគារពុកសិក្ខុ ជាអគារពុកដោយ ។ មេ ។ ជាអគារពុកមិត្តនូវ ជាអគារ
 សរសើរគុណ វិនិច្ឆ័យមិត្តនូវផង បើពួកភិក្ខុណា ជាអគារពុកមិត្តនូវ
 ក៏បបួលពួកភិក្ខុចាំនិទាន ឱ្យមានមិត្តនូវផង បើភិក្ខុណា ជាអគារពុកមិត្តនូវ
 ស្រាប់ហើយ ក៏និយាយសរសើរគុណ របស់ពួកភិក្ខុចាំនិទាន ដែល
 មានពិគ្រាពុក ភាគកាលនូវផង ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត សេចក្តីគឺធម្មាយ
 វិនិច្ឆ័យ ដែលគេថាគេសំដែងប្រែប្រួលនេះ អ្នកនូវដឹងដោយសេចក្តីពិស្តារ
 យ៉ាងនេះចុះ ។

[៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទាយ ភិក្ខុនោះមិនមានសមាធម៌ ដ៏ស្រប់រម្ងាប់
 មិនមានសមាធម៌ដ៏គួរម មិនបានខ្ញុំបដិច្ចស្សន្ទ មិនដល់ខ្ញុំរងកោតិភាព
 ហើយនឹងបានផ្សំនេះច្រើនច្រកាពី មនុស្សម្នាក់ធ្វើឱ្យទៅជាច្រើនក្នុងពុទ្ធ

ពហុជាចិ ហុត្វា ឯកោ ភវិស្សតិ ។ ថេ ។ យាវ
 ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តិស្សតិភិ(*)
 នេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ធិព្វាយ សោតតាតុយា
 វិសុប្បាយ អតិក្កន្តមាទុសិកាយេ ឧកោ សេដ្ឋ
 សុណិស្សតិ ធិព្វ ច មាទុសេ ច យេ ទ្វិវ
 សន្តិកេ បាតិ នេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ចាសន្តាធំ
 ចាបុត្តណាធំ ចេតសា ចេតោ ចរិទ្ធ ចជាធិស្សតិ
 សភតំ វា ចិត្តំ សភតំ ចិត្តន្តំ ចជាធិស្សតិ ។ ថេ ។
 អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តំ ចជាធិស្សតិ
 ថេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ អនេកាវិហិតំ ចុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សវិស្សតិ សេយ្យដំ ឯកម្យំ ជាតិ ទ្រូចិ
 ជាតិយោ ។ ថេ ។ ភតិ សាការិ សឧទ្ទសំ
 អនេកាវិហិតំ ចុព្វេនិវាសំ អនុស្សវិស្សតិ ធាតំ
 ហំ វិជ្ជតិ ។ ធិព្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ត-
 មាទុសកេន សេត្ត ចស្សិស្សតិ ។ ថេ ។ យជា-
 កម្មបតេ សេត្ត ចជាធិស្សតិ ធាតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

* វិស្សតិ ធាតិ បុត្តា ។

ឬមនុស្សក្រិច្ចន្តក ធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ទាន ។ ថេ ។ ធីតិធ្វើអំណាចឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកាយវិញ្ញាណកាយ ហេតុនេះមិនមាន
 ឡើយ ។ ពួកវិសិទ្ធជាតិ ២ពួក ធីតាវិសិទ្ធជាតិ ធីតាវិសិទ្ធជាតិ
 មនុស្ស ប្បាយក្តី ធីតក្តី ដោយសោតតាតុ ដូចជាចិត្តវិសិទ្ធិ កន្លង
 ប្បសរសោតតាតុជាបេសមនុស្សធម្មតាទាន ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។
 កំណត់ដឹងឱ្យចិត្ត របស់សត្វចាំឱ្យយល់ របស់មនុស្សចាំឱ្យយល់
 ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនទាន ធីតក្តីដែលប្រកបដោយកត្តិ ក៏ដឹងថា ចិត្ត
 ប្រកបដោយកត្តិ ។ ថេ ។ ចិត្តមិនទាន់ផុតចាកកិលេសក្តី ក៏ដឹងថា ចិត្ត
 មិនទាន់ផុតចាកកិលេស ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ លើកឃើញ
 នូវចុព្វេនិវាសៈ ធីតាវិសិទ្ធិ ដែលសត្វកាស្រ័យទៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើន
 ប្រការ ធីតាវិសិទ្ធិមួយជាតិ ក៏ដឹង ។ ថេ ។ លើកឃើញនូវ
 ចុព្វេនិវាសៈ មានប្រការដ៏ច្រើន ព្រមទាំងតាការៈ ព្រមទាំងទទេស
 ដោយប្រការផ្សេង ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ មានចក្ខុវិសិទ្ធិ ដូចជាចិត្ត
 កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វ ។ ថេ ។ ធីតាវិសិទ្ធិ
 សត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ជាមកប្រសប់ខ្លួន ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ត្រៃវិមយនិកាយ

ហឺនមេតំ វិជ្ជតិ ។ ធិព្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធន
អតិក្កន្តនាទុសតេន សត្តេ បស្សិស្សតិ ចវិហាន
ឧបបដ្ឋនានេ ហឺនេ ចណីតេ សុវណ្ណេ ឧទ្ធិណ្ណ
សុកតេ ឧត្តតេ យថាភម្មបតេ សត្តេ បដាធិស្សតិ
ហឺនមេតំ វិជ្ជតិ ។ អាសវាធំ ឡាយ អនាសវត្ថេតា-
វិទុត្តិ ។ បេ ។ សន្និកាថា ឧបសម្មជ្ជ វិហរិស្សតិ
ហឺនមេតំ វិជ្ជតិ ។

[៧១] ធិហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាតតោ ភិក្ខុ
អភព្វោ តត្រេ តត្រេវ សត្តិកទ្ធាតំ ចាបុណិវុំ សតិ សតិ
អាឃតេន ។ កតមេហិ ធិហិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ឥមេ ហានភាគិយា ធម្មាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ
ឥមេ វិចិត្រភាគិយា(១)ធម្មាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ ឥមេ
វិសេសភាគិយា ធម្មាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ ឥមេ
ធិព្វេនភាគិយា ធម្មាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ អសក្ក-
តូកាវី ច ហោតិ អសប្បាយកាវី ច ។ ឥមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ ធិហិ ធម្មេហិ សមន្តាតតោ ភិក្ខុ អភព្វោ តត្រេ
តត្រេវ សត្តិកទ្ធាតំ ចាបុណិវុំ សតិ សតិ អាឃតេន ។

១ ប. រក្សិកនិយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ត្រៃវិមយនិកាយ

ហេតុនេរទ័បមាធិ ។ ភិក្ខុនោ មាធិចក្កម្ពុជជាទិព្វ ដ៏ចរិសុទ្ធកន្ធិចក្ក
បេសមឧស្សតម្ពុជ ភាពាយិញ្ញត្តសត្វវិសេច្ឆត វិសេភេត ជាសត្វ
យោកតាប ខ្ពង់ខ្ពស់ សម្បុរស្ត សម្បុរតាត្រកំ មាធិធម្ម ធម្មតាត្រកំ
ដ៏ដ៏ច្បស់ ឧវត្តកសត្វវិសេច្ឆតត្រកំ ភាពម្មបេសម្ពុជ ហេតុនេ
ទ័បមាធិ ។ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បស់សម្រេចខ្លួនវេទនាវិមុត្តិ មិនមានកាលៈ
ព្រោះគេសំភាសវៈចាំឱ្យយ ហេតុនេរទ័បមាធិ ។

[៧១] ខ្មាសភិក្ខុចាំឱ្យយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង កាលបើ
មានហេតុ មិនគួរធ្វើឱ្យវិសេច្ឆតដាក់ច្បស់ ក្នុងគុណវិសេសនាវ
ទេ ។ ៦ យ៉ាង ធ្វើឱ្យ ។ ខ្មាសភិក្ខុចាំឱ្យយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេ
មិនដឹងច្បស់តាមវិធាន ទេព្វកម្មជាចំណែកវិសេសស្តេ ១
មិនដឹងច្បស់តាមវិធាន ទេព្វកម្មជាចំណែកវិសេស ១ មិនដឹង
ច្បស់តាមវិធាន ទេព្វកម្មជាចំណែកវិសេស ១ មិនដឹងច្បស់
តាមវិធាន ទេព្វកម្មជាចំណែកវិសេសឡើយណាយ ១ ជាអ្នក
មិនធ្វើដោយសេចក្តីគោរព ១ ជាអ្នកមិនធ្វើសេចក្តីសប្បាយ ១ ។ ខ្មាស
ភិក្ខុចាំឱ្យយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ កាលបើមាន
ហេតុ មិនគួរធ្វើឱ្យវិសេច្ឆតដាក់ច្បស់ ក្នុងគុណវិសេសនាវ ។ ទេ ។

ធម៌ កិច្ចវេទ ធម្មបទ សមណគោតិ កិច្ច កថា
 កថា កថា សុត្តន្តបិដក ខានុណ្ណវិញ្ញាណ សុតិ សុតិ
 ភាយតទេ ។ កថាមេហិ ធម៌ ។ ឥត កិច្ចវេទ កិច្ច
 ឥត ហានភាគិយា ធម្មាតិ យថាភូតំ បដាទាតិ
 ឥត មិត្តភាគិយា ធម្មាតិ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥត
 វិសេសភាគិយា ធម្មាតិ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥត
 ធម្មទេសភាគិយា ធម្មាតិ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥត
 សក្កទូកាវិ ច ហោតិ សច្ចយកាវិ ច ។ ឥតមេហិ
 កថា កិច្ចវេទ ធម៌ ធម្មបទ សមណគោតិ កិច្ច
 កថា កថា សុត្តន្តបិដក ខានុណ្ណវិញ្ញាណ សុតិ
 សុតិ ភាយតទេតិ ។

[៧២] ធម៌ កិច្ចវេទ ធម្មបទ សមណគោតិ កិច្ច
 អកថា សមាធិស្សី ពលតំ ខានុណ្ណវិញ្ញាណ ។ កថាមេហិ
 ធម៌ ។ ឥត កិច្ចវេទ កិច្ច ធម្ម ធម្មសមាធិស្សី សមាធិ-
 តុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្សី មិត្តតុសលោ ហោតិ
 ធម្ម សមាធិស្សី វុដ្ឋានតុសលោ ហោតិ អសក្កទូកាវិ
 ច ហោតិ អសាច្ចកាវិ ច អសច្ចយកាវិ ច ។

ម្ចាស់កិច្ចវេទ កិច្ចប្រកបដោយធម៌ យ៉ាង កាលបើមាន
 ហេតុ គួរដើម្បីផលផ្លូវសេចក្តីជាប់ច្បាស់ ក្នុងគុណវិសេសនោះ ។ ចុន ។
 ធម៌ យ៉ាងតើអ្វី ។ ម្ចាស់កិច្ចវេទ កិច្ច កិច្ចសមាធិសមាធិ
 ច្បាស់តាមធម៌ ខេត្តធម៌ជាចំណែកវិសេសច្បាស់សូន្យ ។ ដឹង
 ច្បាស់តាមធម៌ ខេត្តធម៌ជាចំណែកវិសេសនោះ ។ ដឹងច្បាស់
 តាមធម៌ ខេត្តធម៌ជាចំណែកវិសេស ។ ដឹងច្បាស់តាមធម៌
 ខេត្តធម៌ជាចំណែកវិសេសច្បាស់ ។ ជាអ្នកធ្វើដោយសេចក្តី
 រោគ ។ ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីសប្បាយ ។ ។ ម្ចាស់កិច្ចវេទ កិច្ច
 ប្រកបដោយធម៌ យ៉ាងនេះ កាលបើមានហេតុ គួរដើម្បីផលផ្លូវ
 សេចក្តីជាប់ច្បាស់ ក្នុងគុណវិសេសនោះ ។ ចុន ។

[៧២] ម្ចាស់កិច្ចវេទ កិច្ចប្រកបដោយធម៌ យ៉ាង
 មិនគួរដើម្បីផលផ្លូវភាព ជាអ្នកមានកំឡុងកិច្ចសមាធិ ។ ធម៌ យ៉ាង
 តើអ្វី ។ ម្ចាស់កិច្ចវេទ កិច្ច កិច្ចសមាធិសមាធិ ជាអ្នក
 មិនឃ្លាសក្នុងការចូលសមាធិ ។ មិនឃ្លាសក្នុងការតាំងនៅក្នុង
 សមាធិ ។ មិនឃ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ មិនធ្វើផ្លូវ
 សេចក្តីរោគ ។ មិនធ្វើរឿយ ។ មិនធ្វើសេចក្តីសប្បាយ ។ ។

ឥសេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
ភិក្ខុ អកលោ សមាធិស្មី ពលតំ ចាបុណិកុំ ។

ធម្មេហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ កលោ
សមាធិស្មី ពលតំ ចាបុណិកុំ ។ កាតមេហិ ធម្មេ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិស្ស សមាធិកុសលោ
ហោតិ សមាធិស្ស វិចិត្តកុសលោ ហោតិ សមាធិស្ស
ប្រដ្ឋានកុសលោ ហោតិ សក្កទ្ធការី ច ហោតិ
សាតទ្ធការី ច សច្យយការី ច ។ ឥសេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ កលោ
សមាធិស្មី ពលតំ ចាបុណិកុំ ។

(៧៣) ធម ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកលោ បវេមំ
យោនំ ឧបសម្មន្តំ វិហារិកុំ ។ កាតមេ ធម ។ កាចច្ន្នំ
ព្យាចានំ ជីវមិទ្ធិ ឧទ្ធិកុក្កុទ្ធិ វិចិត្តិច្ន្នំ កាមេសុ
ទោ ធមស្ស អាទិណវំ ធម យដាត្វតំ សុធម្មញ្ញាយ
សុទិដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥសេ ទោ ភិក្ខុវេ ធម ធម្មេ អប្បហាយ
អកលោ បវេមំ យោនំ ឧបសម្មន្តំ វិហារិកុំ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នក
មិនគួរដើម្បីដល់នូវភាពជាអ្នកមានកំឡុងក្នុងសមាធិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកគួរដើម្បី
ដល់នូវភាពជាអ្នកមានកំឡុងក្នុងសមាធិ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងនោះ ៗ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការចូលសមាធិ ១
ឈ្លាសក្នុងការគាំទ្រក្នុងសមាធិ ១ ឈ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាធិ ១
ធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ១ ធ្វើវៀយ ១ ធ្វើសេចក្តីសប្បាយ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកគួរដើម្បី
ដល់នូវភាពជាអ្នកមានកំឡុងក្នុងសមាធិ ។

(៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនលះលើធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
មិនគួរចូលបឋមជ្ឈាន ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងនោះ ៗ គឺកាមនេះ ១ ភ្នែកចុះ ១
បីនិមិត្តៈ ១ ឧទ្ធិកុក្កុទ្ធី ១ វិចិត្តិច្ន្នំ ១ ទោសក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ
មិនបានគិតពារពារឱ្យឃើញច្បាស់ ដោយ ប្រាជ្ញាបេសក្តិ កាមភិក ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនលះលើធម៌ ៦ យ៉ាងនេះហើយ
ជាអ្នកមិនគួរចូលបឋមជ្ឈានឡើយ ។

ទុក្ខយច្ឆក្កសារ វេរោវគ្គ

ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ បហាយ កត្វោ ចវេមំ ណាមំ
ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារិកុំ ។ កកមេ ឆ ។ កាមច្ឆន្តំ
ព្យាបាទំ ខីណមិទ្ធិំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុញ្ញំ វិចិត្តំ កាមេសុ ទោ
មនស្ស អាទិណកេ យថាភូតំ សធម្មញ្ញាយ សុធម្មា
ហោតិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ឆ ធម្មេ បហាយ
កត្វោ ចវេមំ ណាមំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារិកុំ ។

(៧៤) ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកត្វោ ចវេមំ
ណាមំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារិកុំ ។ កកមេ ឆ ។ កាមវិតក្កំ
ព្យាបាទវិតក្កំ វិហីសាវិតក្កំ កាមសញ្ញំ ព្យាបាទសញ្ញំ
វិហីសាសញ្ញំ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ឆ ធម្មេ អប្បហាយ
អកត្វោ ចវេមំ ណាមំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារិកុំ ។

ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ បហាយ កត្វោ ចវេមំ ណាមំ ឧប-
សម្មជ្ឈំ វិហារិកុំ ។ កកមេ ឆ ។ កាមវិតក្កំ ព្យាបាទវិតក្កំ

ទុក្ខយច្ឆក្កសារ វេរោវគ្គ

ខ្មារភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលលេបន៍ធមិ ឯ យ៉ាង ទើបជា
អ្នកអនុវត្តបឋមដ្ឋាន ។ ធមិ ឯ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាមច្ឆន្តៈ ១
ព្យាបាទ ១ មីធមិទ្ធិៈ ១ ឧទ្ធច្ចកុក្កុញ្ញៈ ១ វិចិត្តា ១ តោសក្ក
កាមតាំងឡាយ បុគ្គលនាវ តិចារណោយេញដោយប្រាជ្ញាបេស
ន្ត ភាមភិទ ១ ។ ខ្មារភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលលេបន៍ធមិ ឯ យ៉ាង
នេះឯង ទើបជាអ្នកអនុវត្តបឋមដ្ឋាន ។

(៧៤) ខ្មារភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមិនលេបន៍ធមិ ឯ យ៉ាង ជា
អ្នកមិនអនុវត្តបឋមដ្ឋាន ។ ធមិ ឯ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាមវិតក្កៈ ១
ព្យាបាទវិតក្កៈ ១ វិហីសាវិតក្កៈ ១ កាមសញ្ញា ១ ព្យាបាទសញ្ញា ១
វិហីសាសញ្ញា ១ ។ ខ្មារភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមិនលេបន៍ធមិ
ឯ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនអនុវត្តបឋមដ្ឋានទេ ។

ខ្មារភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលលេបន៍ធមិ ឯ យ៉ាង ទើបជាអ្នកអនុវត្ត
បឋមដ្ឋាន ។ ឯ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយន្ត ចក្កវិញ្ញាណ

វិហឹសាវិកត្តំ កាមសញ្ញំ ព្យាបាទសញ្ញំ វិហឹសា-
សញ្ញំ ។ ឥតេ ខោ ភិក្ខុវេ ឆ ឆខេ មហាយ កត្យោ
មវេមំ ណាមំ ឧបសម្មន្តំ វិហារិកុត្តិ ។

វេរាបរា ធុតិយា ។

ធម្មប្បវត្តិ

អនាគមំ អវហំ មិត្តា ខេវតា
សតិសត្តិសលំ តំ ណាមំ អបវេ ធុវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយន្ត ចក្កវិញ្ញាណ

វិហឹសាវិកត្តុៈ ។ កាមសញ្ញា ។ ព្យាបាទសញ្ញា ។ វិហឹសាសញ្ញា ។ ។
នាសភិក្ខុតាំងឡាយ ចុក្កលលរេជំធមិ ៦ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកក្នុង
ចុក្កលរេជំធម៌ ។

ចំ វេរាបរា ធុតិយា ។

ឧទ្ធាននៃទេវិញ្ញាវិញ្ញាណនោះគឺ

និយាយតំភិក្ខុនាគាមិចុក្កល ។ ព្រះអរហន្ត ។
មិត្ត ។ រឿងខេវតា ។ កាលបើមានហេតុ មិនក្នុងរេជំ
នូវសេចក្តីដាក់ច្បាស់ ។ កំឡុង (ក្នុងសមាធិ) ។
ចប់រេជំធម៌ ។ ណាម ៦ លើកងទៀត ។ ។

អរហន្តវិគ្គោ

[៧៨] ធម៌ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្ខុ
ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ វិហាតិ សវិយាតំ សទទាយាសំ
សចរិណ្ណហំ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា ទុក្ខតិ
ចាដិកម្មា ។ កតមេហិ ធម៌ ។ កាមវិគក្កោន
ព្យាចារិកក្កោន វិហីសាវិគក្កោន កាមសញ្ញាយ
ព្យាចារិកសញ្ញាយ វិហីសាសញ្ញាយ ។ ឥមេហិ ទោ
កិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្ខុ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ
ទុក្ខំ វិហាតិ សវិយាតំ សទទាយាសំ សចរិណ្ណហំ
កាយស្ស ភេតា បរម្មណា ទុក្ខតិ ចាដិកម្មា ។
ធម៌ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្ខុ ធិដ្ឋេវ
ធម្មេ សុទំ វិហាតិ អវិយាតំ អទុទាយាសំ អចរិណ្ណហំ
កាយស្ស ភេតា បរម្មណា សុកតិ ចាដិកម្មា ។
កតមេហិ ធម៌ ។ ទេត្តម្មវិគក្កោន អព្យាចារិកក្កោន
អវិហីសាវិគក្កោន ទេត្តម្មសញ្ញាយ អព្យាចារិកសញ្ញាយ

អរហន្តវិគ្គោ

[៧៩] ខ្មលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ដែល
នៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាកចង្អៀតចង្អល់ ក្តៅក្រហាយក្នុង
បច្ចុប្បន្ន លុះបែកគ្នាយករិកាយស្តាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងទុក្ខតិ ។ ធម៌ ៦
យ៉ាងតើអ្វីៗ ។ គឺកាមវិគក្កៈ ១ ព្យាចារិកក្កៈ ១ វិហីសាវិគក្កៈ ១ កាម
សញ្ញា ១ ព្យាចារិកសញ្ញា ១ វិហីសាសញ្ញា ១ ។ ខ្មលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុ
ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ដែលនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីលំ
បាកប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកគ្នាយករិកាយស្តាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងទុក្ខតិ ។
ខ្មលកិក្ខុតាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ដែល
នៅជាសុខ មិនមានសេចក្តីលំបាក មិនចង្អៀតចង្អល់ មិនក្តៅ
ក្រហាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកគ្នាយករិកាយស្តាប់ហើយ ដែលមាន
សុភវិសិទ្ធិសង្ឃឹម ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើអ្វីៗ ។ គឺ ទេត្តម្មវិគក្កៈ ១ អព្យា-
ចារិកក្កៈ ១ អវិហីសាវិគក្កៈ ១ ទេត្តម្មសញ្ញា ១ អព្យាចារិកសញ្ញា ១

អវិហិតសាសញ្ញាយ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ា ធម្មេហិ
សមញ្ញាគតោ ភិក្ខុ ធម្មេវ ធម្មេ សុចំ វិហារតិ អវិយាតំ
អនុបាយាសំ អបរិទ្ធករំ កាយស្ស ភេតា បរាម្មណា
សុតតិ ចាបិកម្មាតិ ។

(៧b) ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អរហត្តំ
សច្ចិកាតុំ ។ កតមេ ធម៌ ។ មាធំ ឧមាធំ អតិមាធំ
អនិមាធំ ជម្ពុំ អតិចិចាតំ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
ធម្មេ អប្បហាយ អភព្វោ អរហត្តំ សច្ចិកាតុំ ។

ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេ បហាយ កព្វោ អរហត្តំ
សច្ចិកាតុំ ។ កតមេ ធម៌ ។ មាធំ ឧមាធំ អតិមាធំ
អនិមាធំ ជម្ពុំ អតិចិចាតំ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌
ធម្មេ បហាយ កព្វោ អរហត្តំ សច្ចិកាតុំ ។

អវិហិតសាសញ្ញា ។ ។ ប្បាសកិកុទំនិទ្ធកាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦
យានិទេវេនំ វេមនិទៅជាសុខ មិនមានសេចក្តីលំបាក មិនបង្កើត
ជន្លឹសំ មិនក្តៅក្រហាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ល្អបែកឆ្ងាយភពិកាយស្ងប់
ហើយ គេនិទានសុភពិចិត្តសិទ្ធិម ។

(៧៦) ប្បាសកិកុទំនិទ្ធកាយ បុគ្គលមិនលេបធម៌ ៦ យានិ ជាអ្នក
មិនគួរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ឱ្យអវោគុ ។ ធម៌ ៦ យានិ ភើវ្យុះ ។ ធីសេចក្តី
ប្រកាន់ ដោយករណីជាដើម ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា អញ្ញោកពាច ។
សេចក្តីប្រកាន់ថា ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា លើសលុប ។ វិនិច្ឆ័យ ។
សេចក្តីប្រកាន់ថា អញ្ញោកថយជាដើម ។ ប្បាសកិកុទំនិទ្ធកាយ
បុគ្គលមិនលេបធម៌ទាំង ៦ យានិទេវេនំ ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់
ច្បាស់ឱ្យអវោគុ ។

ប្បាសកិកុទំនិទ្ធកាយ បុគ្គលលេបធម៌ ៦ យានិ ជាអ្នកគួរដើម្បី
ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ឱ្យអវោគុបាន ។ ធម៌ ៦ យានិ ភើវ្យុះ ។ ធីសេចក្តី
ប្រកាន់ ដោយករណីជាដើម ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា ថោកថាម ។
សេចក្តីប្រកាន់ថា ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា លើសលុប ។ វិនិច្ឆ័យ ។
សេចក្តីប្រកាន់ថា ថោកថយជាដើម ។ ប្បាសកិកុទំនិទ្ធកាយ បុគ្គល
លេបធម៌ ៦ យានិទេវេនំ ទើបគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ឱ្យអវោគុបាន ។

[៧៧] ឆ កិច្ចាវ ធម្មេ អប្បហាយ អកញ្ចោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សច្ចិកាតុំ ។ កតមេ ឆ ។ ឌុដ្ឋស្សន្ទំ អសម្បជញ្ញំ ឥន្ទ្រិយេសុ អកុត្តន្ទាវតំ កោជនេ អមត្តញ្ញតំ កុហាធំ លថធំ ។ ឥមេ ទោ កិច្ចាវ ឆ ធម្មេ អប្បហាយ អកញ្ចោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សច្ចិកាតុំ ។

ឆ កិច្ចាវ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សច្ចិកាតុំ ។ កតមេ ឆ ។ ឌុដ្ឋស្សន្ទំ អសម្បជញ្ញំ ឥន្ទ្រិយេសុ អកុត្តន្ទាវតំ កោជនេ អមត្តញ្ញតំ កុហាធំ លថធំ ។ ឥមេ ទោ កិច្ចាវ ឆ ធម្មេ បហាយ កញ្ចោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណនស្សនវិសេសំ សច្ចិកាតុំ ។

[៧៨] ឆហិ កិច្ចាវ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ កិក្កុ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សុទេសោមនស្សតហុលោ វិហាតិ យោធិ ចស្ស អាត្មា ហោតិ អាសវំធំ ទយាយ ។

[៧៧] ម្ចាស់កិច្ចាវិទ្យាយ បុគ្គលមិនលធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកមិន គួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈដ៏ទុក្ខម លើស មនុស្សធម៌ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើអ្វីខុះ ។ គឺរក្ខតស្ថានី ១ មិនដឹងខ្លួន ១ មាន គ្នាមិនបានគ្រប់គ្រង ក្នុងដីត្រើយទាំងឡាយ ១ មិនដឹងប្រមាណ ក្នុង កោជន ១ មិយាយកុហក ១ មិយាយលើកដាក់ ១ ។ ម្ចាស់កិច្ចាវិទ្យាយ កិច្ចាវិទ្យាយ ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវ គុណវិសេសគឺញាណទស្សនៈ ដ៏ទុក្ខម លើសមនុស្សធម៌ ។

ម្ចាស់កិច្ចាវិទ្យាយ បុគ្គលមិនលធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ ច្បាស់នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈ ដ៏ទុក្ខមលើសមនុស្សធម៌ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងតើអ្វីខុះ ។ គឺរក្ខតស្ថានី ១ មិនដឹងខ្លួន ១ មានគ្នា មិនបានគ្រប់ គ្រងក្នុងដីត្រើយទាំងឡាយ ១ មិនដឹងប្រមាណក្នុងកោជន ១ មិយាយ កុហក ១ មិយាយលើកដាក់ ១ ។ ម្ចាស់កិច្ចាវិទ្យាយ បុគ្គលមិនលធម៌ ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង តើជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈដ៏ទុក្ខម លើសមនុស្សធម៌ ។

[៧៨] ម្ចាស់កិច្ចាវិទ្យាយ កិច្ចាវិទ្យាយ មិនលធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកមានសុខដឹងសោមនស្ស ដ៏ច្រើនក្នុងចុងចុង ទាំងហេតុប្រព្រឹត្ត រេវ ដើម្បីអស់ភាសា ទាំងឡាយ កិច្ចាវិទ្យាយ បានប្រាណាញយី ។

កតមេហិ ធម្មិ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មាវាមោ
 ហោតិ ភាវនាវាមោ ហោតិ បហាវាមោ ហោតិ
 ចរិវកាវាមោ ហោតិ អន្យាចជ្ឈាវាមោ ហោតិ
 ធិច្ឆរាមោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មិ ធម្មិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ ធិដ្ឋេ ធម្មេ
 សុខសោមនស្សតហុលោ វិហារិ យោធិ ចស្ស
 ការា ហោតិ អាសវាធិ ទយាយាតិ ។

(៧៧) ធម្មិ ភិក្ខុវេ ធម្មិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
 អភិក្ខោ អនិកតំ វា កុសលំ ធម្មំ អនិកតំ អនិកតំ
 វា កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។ កតមេហិ ធម្មិ ។
 ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទ អាយកុសលោ ហោតិ ទ
 អាយកុសលោ ហោតិ ទ ទាយកុសលោ ហោតិ
 អនិកតាធិ កុសលាធិ ធម្មាធិ អនិកមាយ ទ
 ធម្មំ ជនេតិ អនិកតេ កុសលេ ធម្មេ ទ
 សាត្តាតិ សាត្តាតិវិយាយ ទ សម្មាទេតិ ។

ធម្មិ ឯយានីកេវិក្ខុវេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
 ប្រកាសក្នុងធម្មិ ១ ប្រកាសក្នុងការវិភា ១ ប្រកាសក្នុងការលះ ១ ប្រកាស
 ក្នុងវិវាទ ១ ប្រកាសក្នុងសព្វបុគ្គល ១ ប្រកាសក្នុងធម្មិ មិនធ្វើដំណើរ
 ឱ្យយឺតយ៉ាវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម្មិ ឯយានី
 នេះឯង ជាអ្នកមានសុខនិរិសោធនស្វរ្តិច្រើន ក្នុងចក្ខុវិស័យ ទាំងហេតុ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់តាមវិវាទទាំងឡាយ ភិក្ខុទានបានប្រាជ្ញាចេញ ។

(៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម្មិ ឯយានី ជាអ្នក
 មិនគួរ ដើម្បីបានឱ្យកុសលធម្មិដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ឬ ដើម្បីធ្វើកុសល-
 ធម្មិដែលខ្លួនបានចេញហើយ ឱ្យរាជ្ជយចេញទៅ ។ ធម្មិ ឯយានីកេវិក្ខុវេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនឃ្លាសក្នុងសេចក្តី
 ចំរើន ១ មិនឃ្លាសក្នុងសេចក្តីវិនាស ១ មិនឃ្លាសក្នុងទុក្ខ ១ មិន
 ញ៉ាំងសេចក្តីចូលចិត្តឱ្យចេញទៅ ដើម្បីបានឱ្យកុសលធម្មិទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ១ មិនឃ្លាសកុសលធម្មិទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបាន
 ហើយ ១ មិនញ៉ាំងកុសលធម្មិឱ្យដល់ក្រុម ដោយការធ្វើរឿយ ១ ។

ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
ភិក្ខុ អកថោ អធិតតំ វា កុសលំ ធម្មំ អធិតត្តំ
អធិតតំ វា កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។

ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ កថោ
អធិតតំ វា កុសលំ ធម្មំ អធិតត្តំ អធិតតំ វា
កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។ កកមេហិ ធម៌ ។

ឥឯ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាយកុសលោ ច ហោតិ អនាយ-
កុសលោ ច ហោតិ ឧនាយកុសលោ ច ហោតិ អធិ-
តតតានំ កុសលានំ ធម្មានំ អធិតមាយ ធម្មំ ធម្មេតិ
អធិតេ កុសលេ ធម្មេ សារក្ខតិ សាតទ្ធកិរិយាយ
សម្បទេនិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ
សមន្តាគតោ ភិក្ខុ កថោ អធិតតំ វា កុសលំ ធម្មំ
អធិតត្តំ អធិតតំ វា កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។

[៨០] ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
ឯ ភិក្ខុវេ មហាត្ថំ(*) វេច្ឆល្លត្ថំ ចាប្បណាតិ ធម្មេសុ ។

* ឧ. អ. បណ្ណ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនខ្លា
ដើម្បីបានខ្ញុំកុសលធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកខ្លាដើម្បី
បានខ្ញុំកុសលធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ឬ ដើម្បីធ្វើខ្ញុំកុសលធម៌
ដែលខ្លួនបានរួចហើយ ឲ្យជ្រុយចេញទៅ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើ
អ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកល្អាស
ក្នុងសេចក្តីចម្រើន ១ ឃ្លាសក្តិសេចក្តីវិនាស ១ ឃ្លាសក្តិឧបាយ ១
ក្នុងសេចក្តីចូលចិត្តឲ្យកើតឡើង ដើម្បីបានខ្ញុំកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ១ ក្បែរកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានរួ
ចហើយ ១ ក្នុងកុសលធម៌ដែលគ្រប់ ដោយកិរិយាធ្វើរឿយ ។ ១ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកខ្លាដើម្បី
បានខ្ញុំកុសលធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ឬ ដើម្បីធ្វើខ្ញុំធម៌ ដែលខ្លួន
បានរួចហើយ ឲ្យជ្រុយចេញទៅ ។

[៨០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
មិនយូរម៉្លោះ គង់ដល់ខ្ញុំភាពជាតិ ចូលខ្ញុំលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។

កតមេហិ ធម៌ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាណាគា-
តហុលោ ច ហោតិ យោកតហុលោ ច ហោតិ(១) វេន-
តហុលោ ច ហោតិ សន្តិដ្ឋិតហុលោ ច អនិក្ខត្តុទុកេ
ច កុសលេសុ ច ខេសុ ឧត្តវិញ បតាវេតិ ។
ឥមេហិ ចោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
ន ជិវស្សវេ មហាន្តំ វេបុល្លន្តំ ខាមុណាតិ ធម្មេស្មតិ ។

[៨១] ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ យថាភត់
និក្ខត្តោ ឯវិ ឯវយេ ។ កតមេហិ ធម៌ ។ ខាណាតិ-
នាតិ ហោតិ អនិច្ឆាធាយិ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ
ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ ខាមិច្ឆោ ច មិច្ឆាជិដ្ឋិ ច ។
ឥមេហិ ចោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ យថា-
ភត់ និក្ខត្តោ ឯវិ ឯវយេ ។

ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ យថាភត់
និក្ខត្តោ ឯវិ សក្កេ ។ កតមេហិ ធម៌ ។ ខាណា-
តិខាតា បដិវិកោ ហោតិ អនិច្ឆាធានា បដិវិកោ
ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារក បដិវិកោ ហោតិ
មុសាវាទា បដិវិកោ ហោតិ អមិច្ឆោ ច សម្មាជិដ្ឋិ ច ។

១ ម. ហោតិ ឧត្តិ ។

ធម៌ ៦ យ៉ាងកើតឡើង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះជាអ្នក
មានទុំ គឺញាណជំរឿន ១ មានព្យាយាមជំរឿន ១ មានសេចក្តី
ប្រកករជំរឿន ១ មានសន្តោសជំរឿន ១ មិនលះលុះរបោលក្នុងកុសល-
ធម៌ ១ ក្បាលចិត្តឱ្យជួនទៅកេតុណាខាងលើ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង មិនយូរថ្មីនា គង្គនៃជន្តរិយភិក្ខុ
ភាពជាដំបូងខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។

[៨១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង គែង
ទៅកើតក្នុងនាម ដូចជាគោនាំយកទៅទំលាក់ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គែងឡើង ។
គឺជាអ្នកសម្រាប់សត្វ ១ កាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឱ្យ ១ ប្រព្រឹត្តខុស
ក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ រោលពាក្យកុហក ១ មានសេចក្តីប្រាថ្នាកាត្រក់ ១
មានទិដ្ឋិខុស ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
នេះឯង តែងទៅកើតក្នុងនាម ដូចជាគោនាំយកទៅទំលាក់ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុង
ឋានសួគ៌ ដូចជាគោនាំយកទៅដាក់ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គែងឡើង ។ គឺជាអ្នករៀន
ចាកការសម្រាប់ ១ រៀនចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបាន
ឱ្យ ១ រៀនចាកការប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ រៀនចាក
ការនិយាយកុហក ១ មានសេចក្តីប្រាថ្នាដាច់ ១ មានទិដ្ឋិខុស ១ ។

ឥទ្ធិសិទ្ធិ កិច្ចការ ធនធាន ធនធាន សមត្ថភាព
យោងទៅលើ វិស័យ ឬ ស្ថានភាព ។

(៨២) ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ
វិស័យ ឬ វិស័យ ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
ហោតិ មិនស្របទេ ហោតិ ឧស្ម័ន(១) ហោតិ
សមត្ថភាព ហោតិ ល្អឆ្ងាយ ច បញ្ជាក់ ច ។ ឥទ្ធិសិទ្ធិ
កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ
វិស័យ ឬ ស្ថានភាព ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
បដិវត្តន៍ ហោតិ មិនស្របទេ វិស័យ បដិវត្តន៍
ហោតិ ឧស្ម័ន វិស័យ បដិវត្តន៍ ហោតិ សមត្ថភាព
លាច បដិវត្តន៍ ហោតិ អល្លឆ្ងាយ ច អប្បបរមា ច ។
ឥទ្ធិសិទ្ធិ កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

(៨៣) ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព អាក្រក់
កិច្ចការ អង្គ ធនធាន អាក្រក់ ស្ថានភាព ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ។

១ ឧបករណ៍ ហោតិ អង្គ ធនធាន កត្តាទាំងនេះ ហោតិ មុនគេ ហោតិ ។

ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ
ឬ ស្ថានភាព ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
ហោតិ មិនស្របទេ វិស័យ បដិវត្តន៍
ហោតិ ឧស្ម័ន(១) ហោតិ សមត្ថភាព ហោតិ ល្អឆ្ងាយ ច បញ្ជាក់ ច ។ ឥទ្ធិសិទ្ធិ
កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

(៨៤) ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ
វិស័យ ឬ វិស័យ ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
ហោតិ មិនស្របទេ ហោតិ ឧស្ម័ន វិស័យ បដិវត្តន៍
ហោតិ សមត្ថភាព លាច បដិវត្តន៍ ហោតិ អល្លឆ្ងាយ ច អប្បបរមា ច ។
ឥទ្ធិសិទ្ធិ កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ
វិស័យ ឬ ស្ថានភាព ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
បដិវត្តន៍ ហោតិ មិនស្របទេ វិស័យ បដិវត្តន៍
ហោតិ ឧស្ម័ន វិស័យ បដិវត្តន៍ ហោតិ សមត្ថភាព
លាច បដិវត្តន៍ ហោតិ អល្លឆ្ងាយ ច អប្បបរមា ច ។
ឥទ្ធិសិទ្ធិ កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

(៨៥) ធនធាន កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ
វិស័យ ឬ វិស័យ ។ កត្តាទាំងនេះ ធនធាន ធនធាន ។ ឧទាហរណ៍
ហោតិ មិនស្របទេ ហោតិ ឧស្ម័ន វិស័យ បដិវត្តន៍
ហោតិ សមត្ថភាព លាច បដិវត្តន៍ ហោតិ អល្លឆ្ងាយ ច អប្បបរមា ច ។
ឥទ្ធិសិទ្ធិ កិច្ចការ ធនធាន សមត្ថភាព យោងទៅលើ វិស័យ ។

ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសន្នោ ហោតិ អហិរិកោ ហោតិ
អបោត្តប្បិ ហោតិ កុសិកោ ហោតិ ធុច្បុត្តោ ហោតិ
កាយ ច ជីវិតេ ច សាបេក្កោ ហោតិ ។ ឥមេហិ
ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អករោ
អត្ថំ ធម្មំ អរហត្ថំ សច្ចិកាតុំ ។

ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ ករោ
អត្ថំ ធម្មំ អរហត្ថំ សច្ចិកាតុំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។
ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្នោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឧត្តប្បិ
ហោតិ អារទ្ធកិយោ ហោតិ ចត្តាវា ហោតិ កាយ
ច ជីវិតេ ច អបេក្កោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ ករោ
អត្ថំ ធម្មំ អរហត្ថំ សច្ចិកាតុំ ។

(៧៤) ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតស្ស ភិក្ខុនោ
យា រត្តិ វា ជិវសោ វា អាត្មតិ ហារិយេវ ចាដិកត្តា
កុសលេស្ស ធម្មេស្ស ចោ វុត្តិ ។ កតមេហិ ធម៌ ។
ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហិទ្ធា ហោតិ វិយាគវា

ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុរិសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសព្វ ១ មិន
ខ្មាលបាច ១ មិនក្រាបបាយនិងបាច ១ ខ្មែលច្រកូស ១ អប្បដកប្រាជ្ញ ១
មានសេចក្តីការឡោតោល័យ កុរិករិកាយនិងជីវិត ១ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់
ច្បាប់ខ្មែរអោយខ្ពស់ ជាធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកគួរដើម្បីធ្វើឱ្យ
ដាក់ច្បាប់ខ្មែរអោយខ្ពស់ ជាធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ៗ ខ្មាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុកុរិសាសនានេះ ជាអ្នកមានសព្វ ១ មានសេចក្តី
ខ្មាលបាច ១ មានសេចក្តីបាចបាច ១ ប្រាសាទ្ធក្រាយ ១ មានប្រាជ្ញ ១
មិនការឡោតោល័យ កុរិករិកាយនិងជីវិត ១ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកគួរដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ខ្មែរអោយ
ខ្ពស់ ជាធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

(៧៥) ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី វេទនាមក ឯសេចក្តីសាចស្តុន្ស កុរិកុសល
ធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងប្រាកដ សេចក្តីចំរើនមិនមាន
ឡើយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង នេះ ៗ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុរិ
សាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាជ្ញច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អាស់

អសន្តរាជ្ជា ឥតវិញ្ញាណវិញ្ញាណសេដ្ឋានសេដ្ឋានសេដ្ឋាន
 ចូលគេសង្ឃបិណ្ឌក្រាម អសន្តោ ហោតិ ទុស្សីលោ
 ហោតិ កុសីតោ ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ ទុច្ឆត្រា
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាភក្សស្ស កិក្ខុលោ យា វត្ថុ វា ធិវសោ វា
 អាគត្តតិ ហានិយេវ ចានិកត្តា កុសលេសុ
 ធម្មេសុ ឆោ វុធិ ។

ធម៌ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញាភក្សស្ស កិក្ខុលោ យា
 វត្ថុ វា ធិវសោ វា អាគត្តតិ វុធិយេវ ចានិកត្តា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ ឆោ ចរិយាវិ ។ កត្តាមេហិ
 ធម៌ ។ ឥធម កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធម មេហិឆោ ហោតិ
 ធម វិយាតវា សន្តរាជ្ជា ឥតវិញ្ញាណវិញ្ញាណសេដ្ឋាន-
 សេដ្ឋានសេដ្ឋានចូលគេសង្ឃបិណ្ឌក្រាម សន្តោ ហោតិ
 សីលវា ហោតិ អាទុកិយោ ហោតិ សតិមា ហោតិ

មិនសន្តោសដោយចីវរ ចិល្ចាបាត សេនាសនៈ ធិតិលាមប្បច្ចយ-
 ភេសដ្ឋបិក្ខាវ ភាមមាន ភាមបាទ ។ មិនមានសព្វ ។ ទ្រុស្តសីល ។
 ភ្នំល្បែកស ។ ក្រេបស្មារតី ។ កប្បវន្តប្រាជ្ញា ។ ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 តាំងខ្យល់ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី វេទនា
 មានមក ឯសេចក្តីសាបស្អុយ ក្នុងកុសលធម៌តាំងខ្យល់ តែងកើតឡើង
 ប្រាជ្ញា សេចក្តីចំរើនមិនមានឡើយ ។

ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យល់ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី
 វេទនាមានមក ឯសេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌តាំងខ្យល់ តែងកើតឡើង
 ប្រាជ្ញា សេចក្តីសាបស្អុយមិនមានឡើយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង ធម៌កិក្ខុ ។
 ម្ចាស់កិក្ខុតាំងខ្យល់ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី
 ប្រាជ្ញាច្រើន មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ សន្តោសដោយចីវរ ចិល្ចាបាត
 សេនាសនៈ ធិតិលាមប្បច្ចយភេសដ្ឋបិក្ខាវ ភាមមានភាមបាទ ។
 ជាអ្នកមានសព្វ ។ មានសីល ។ ប្រាជ្ញាសេចក្តីព្យាយាម ។ មានស្មារតី ។

សុត្តនិបិទ អង្គបិដកយស្ស ធូរិយគោ

ចត្តាវា ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខាវេ ធម៌
ធម្មេហិ សមន្តាតតស្ស កិក្ខុយោ យា វត្តិ វា
ធិវិសា វា អាភច្ឆតិ ទ្រ្តិយេវ ចាដិកម្មា កុសលេសុ
ធម្មេសុ យោ ចរិយាធិតិ ។

កាយវិញ្ញាណ អចិយា ។

ធិស្សប្បវត្តិ

ទុក្ខំ អវហត្តំ ទុក្ខំ ច សុខំ អចិកមេធ ច
មហត្តច្ចយចិរយេ អក្កន្តត្ថា វត្តិយាតិ ។

សុត្តនិបិទ អង្គបិដកយស្ស ធូរិយគោ

មានប្រាជ្ញា ។ ។ មាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភិក្ខុប្រកថាវាយធម៌ ៦ យវិទិន
ធិនិ យចំក្តី វ្រ្តក្តី វេមនិមាធមក ៦ សេចក្តីចំវេក្តីកុសលធម៌ចាំនិទ្ធាយ
វែនិកេធម្មេវិប្រាកដ សេចក្តីសាបសូន្យចំធមានឡើយ ។

ចប់ ធម្មប្បវត្តិ ។

ទុក្ខាននៃអវហត្តវិញ្ញាណ

និយាយពីការនៅជាទុក្ខ ១ មិនគួរធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់អវហត្ត ១
ទុក្ខចំនុស្សធម៌ ១ សុខនិរិសោមនស្សដ៏ច្រើន ១ ការ
ប្រាសដីនី នីមិច្ឆាស្រាសដីនី ១ ដល់ទៅកាតជាធំ ១ ការទៅ
កើតក្នុងនរកពីរលើក មិនគួរធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវក្នុងធម៌ ធិនិ
គួរធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវក្នុងធម៌ ១ យចំធិនិវ្រ្ត វេមនិមាធមក ។

សីតិវិញ្ញា

(៨៩) ធម៌ កិច្ចវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
កិច្ច អកលោ អនុត្តរំ សីតិការំ សច្ចិកាតុំ ។
កតមេហិ ធម៌ ។ ៧៨ កិច្ចវេ កិច្ច យស្មី
សមយេ ចិត្តំ ចិត្តហេតុតំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ
ន ចិត្តណ្តាតិ យស្មី សមយេ ចិត្តំ ចិត្តហេតុតំ
តស្មី សមយេ ចិត្តំ ន ចិត្តណ្តាតិ យស្មី សមយេ
ចិត្តំ សម្បហំសិតតំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ន
សម្បហំសតិ យស្មី សមយេ ចិត្តំ អដ្ឋ្យេចេត្តតំ
តស្មី សមយេ ចិត្តំ ន អដ្ឋ្យេចេត្តតិ ហិពាធិមុត្តិកោ
ច ហោតិ សក្កាយាភិរតោ ច ។ ៧៩ មេហិ មោ
កិច្ចវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ កិច្ច អកលោ
អនុត្តរំ សីតិការំ សច្ចិកាតុំ ។

ធម៌ កិច្ចវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ កិច្ច កលោ
អនុត្តរំ សីតិការំ សច្ចិកាតុំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។
៧៨ កិច្ចវេ កិច្ច យស្មី សមយេ ចិត្តំ ចិត្តហេតុតំ

សីតិវិញ្ញា

[៨៨] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យសេចក្តីប្រជាក់ចិត្ត ដ៏ប្រសើរបាន ។
ធម៌ ៦ យ៉ាងដើម្បី ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចិត្ត
ដែលគួរសង្កត់សង្កិន ក្នុងពេលណា មិនសង្កត់សង្កិនចិត្ត ក្នុងពេលនោះ ។
ចិត្តដែលគួរផ្តើមឡើង ក្នុងពេលណា មិនផ្តើមចិត្តឡើង ក្នុងពេលនោះ ។
ចិត្តដែលគួរធ្វើឱ្យរីករាយ ក្នុងពេលណា មិនធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយ ក្នុងពេល
នោះ ។ ចិត្តដែលគួរធ្វើឱ្យប្រឆើយ ក្នុងពេលណា មិនធ្វើចិត្តឱ្យប្រឆើយ
ក្នុងពេលនោះ ។ ជាអ្នកស្តង់ចុកដំបូងដោយខ្លាច ។ ប្រាកដដឹងតាម
ចេស្ត្រូន ។ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង
ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យសេចក្តីប្រជាក់ចិត្ត ដ៏ប្រសើរបាន ។
ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង ជាអ្នកគួរដើម្បីធ្វើឱ្យ
ជាក់ច្បាស់ឲ្យសេចក្តីប្រជាក់ចិត្ត ដ៏ប្រសើរ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង ដើម្បី ។ ខ្មាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចិត្តដែលគួរសង្កត់សង្កិន ក្នុងពេលណា

វគ្គបទដ្ឋកថា សិវវិញ្ញាណ

អកញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។
 ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោមិ
 សទ្ធម្មំ កញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។ ឧ កម្មាវណា-
 តាយ សមន្តាគតោ ហោតិ ឧ កិលេសាវណតាយ
 សមន្តាគតោ ហោតិ ឧ វិហារាវណតាយ សមន្តាគតោ
 ហោតិ សន្តោ ធម៌ ហោតិ ធម្មិកោ ធម៌ មញ្ញាវ ធម៌ ។
 ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 សុណាន្តោមិ សទ្ធម្មំ កញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

[៨៧] ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 សុណាន្តោមិ សទ្ធម្មំ អកញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។
 មាតា ជីវិតា ភេរេមិតា ហោតិ មិតា ជីវិតា
 ភេរេមិតា ហោតិ អរហា ជីវិតា ភេរេមិតា
 ហោតិ តដាគតស្ស ធុដ្ឋេន មិត្តេន លោហិតំ
 ធុច្យានិតំ ហោតិ សង្ឃោ ភិក្ខុវេ ហោតិ

វគ្គបទដ្ឋកថា សិវវិញ្ញាណ

ភិមិន្ទុវេ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។
 ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោមិ
 សទ្ធម្មំ កញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។ ឧ កម្មាវណា-
 តាយ សមន្តាគតោ ហោតិ ឧ កិលេសាវណតាយ
 សមន្តាគតោ ហោតិ ឧ វិហារាវណតាយ សមន្តាគតោ
 ហោតិ សន្តោ ធម៌ ហោតិ ធម្មិកោ ធម៌ មញ្ញាវ ធម៌ ។
 ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 សុណាន្តោមិ សទ្ធម្មំ កញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

[៨៧] ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 សុណាន្តោមិ សទ្ធម្មំ អកញ្ចោ ជិយោមំ ឧត្តមិវុំ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កតមេហិ ធម៌ ។
 មាតា ជីវិតា ភេរេមិតា ហោតិ មិតា ជីវិតា
 ភេរេមិតា ហោតិ អរហា ជីវិតា ភេរេមិតា
 ហោតិ តដាគតស្ស ធុដ្ឋេន មិត្តេន លោហិតំ
 ធុច្យានិតំ ហោតិ សង្ឃោ ភិក្ខុវេ ហោតិ

បុប្ផត្រា ហោតិ ជន្លោ ឯធុម្ភតោ ។ ឥមេហិ
ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
សុណាន្តោមិ សទ្ធច្នំ អកថោ និយាមំ ទុក្ខមិត្តំ
កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោមិ
សទ្ធច្នំ កថោ និយាមំ ទុក្ខមិត្តំ កុសលេសុ
ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កកមេហិ ធម៌ ។ ន មាតា ដីវិតា
វេរេមិតា ហោតិ ន ចិតា ដីវិតា វេរេមិតោ ហោតិ
ន អរហា ដីវិតា វេរេមិតោ ហោតិ ន តថាគតស្ស
ទុដ្ឋេន ចិត្តេន លោហិតំ ឧច្សានិតំ ហោតិ ន សង្ឃោ
ភិក្ខុ ហោតិ ចញ្ញាវា ហោតិ អជន្លោ អនេធុម្ភតោ ។
ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
សុណាន្តោមិ សទ្ធច្នំ កថោ និយាមំ ទុក្ខមិត្តំ
កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

(៨៧) ធម៌ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
សុណាន្តោមិ សទ្ធច្នំ អកថោ និយាមំ ទុក្ខមិត្តំ
កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កកមេហិ ធម៌ ។

អប្បវត្តប្រាជ្ញាគុណេលលា ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ
ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះដែរ បើទុកដាក់ភ្នំស្តាប់ព្រះសេដ្ឋ ក៏ជាអ្នកមិនគួរដើម្បីចុះ
កាន់និយាមជ័ប្រវៃ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយបុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង កាលបើបាន
ស្តាប់ព្រះសេដ្ឋហើយ ជាអ្នកគួរដើម្បីចុះកាន់និយាមជ័ប្រវៃ ក្នុងកុសល
ធម៌ទាំងឡាយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គេអ្វីៗ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកមិនផ្តាច់ផ្តិលជីវិត
មាតា ។ មិនផ្តាច់ផ្តិលជីវិតបិតា ។ មិនផ្តាច់ផ្តិលជីវិតអាហន្ត ។ មិនមាន
ចំនុចប្រឡូស្តចំពោះព្រះគោតម ធ្វើរាល់ពុទ្ធសារោគនិទ្ទេស ។ មិនបំបែក
សង្ឃ ។ មានប្រាជ្ញា មិនគួរលេលា ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះដែរ កាលបើបានស្តាប់ព្រះសេដ្ឋហើយ
ជាអ្នកគួរដើម្បីចុះកាន់និយាមជ័ប្រវៃ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង
បើទុកដាក់ភ្នំស្តាប់ព្រះសេដ្ឋ ក៏ជាអ្នកមិនគួរ ដើម្បីចុះកាន់និយាម
ជ័ប្រវៃ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង គេអ្វីៗ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ សិវិក្កា

តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិទយេ នេសិយនានេ ន
សុស្ស័សតិ ន សោតំ ឧទហតិ ន អញ្ញាចិត្តំ
ឧបដ្ឋបេតិ អនត្ថំ កណ្ណាតិ អត្ថំ វិញ្ញតិ អនុលោមិ-
កាយ ទន្ធិយោ សមន្តាគតោ ហោតិ ។ សីមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ ធម៌ា ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោចិ
សទ្ធម្មំ អកញ្ចោ ធិយោមំ ឧក្កមិត្តំ កុសលេសុ
ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

ធម៌ា ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោចិ
សទ្ធម្មំ កញ្ចោ ធិយោមំ ឧក្កមិត្តំ កុសលេសុ
ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។ កកទេហិ ធម៌ា ។ តថាគត-
ប្បវេទិតេ ធម្មវិទយេ នេសិយនានេ សុស្ស័សតិ
សោតំ ឧទហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ អត្ថំ
កណ្ណាតិ អនត្ថំ វិញ្ញតិ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយោ
សមន្តាគតោ ហោតិ ។ សីមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម៌ា
ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សុណាន្តោចិ សទ្ធម្មំ កញ្ចោ
ធិយោមំ ឧក្កមិត្តំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ សិវិក្កា

អិកាលបេធម្មវិទីយ ដែលព្រះគោតមប្រកាសសំដែង បុគ្គលមិនស្តាប់
ដោយគោរព ១ មិនប្រុងប្រៀកស្តាប់ ១ មិនកំណត់ស្តាប់ឱ្យបាន
ដឹង ១ កាន់យកអំពើដ៏ប្រយោជន៍ ១ លេបដ៏ប្រយោជន៍ចាល ១
ប្រកបដោយទន្ធិ ដ៏មិនសមគួរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
ដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះហើយ បើទុកដាក់ស្តាប់ព្រះសេដ្ឋ ក៏មិនគួរ
ដើម្បីចុះកាន់និយាម ដ៏ប្រពៃ ក្នុងកុសលធម៌តាំងឡាយ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាង កាលបើបាន
ស្តាប់ព្រះសេដ្ឋជាអកត្ត ដើម្បីចុះកាន់និយាមដ៏ប្រពៃ ក្នុងកុសលធម៌តាំង
ឡាយ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ អិកាលបេធម្មវិទីយ ដែលព្រះគោតម
ប្រុងប្រកាសសំដែង បុគ្គលស្តាប់ដោយគោរព ១ ប្រុងប្រៀកស្តាប់ ១
កំណត់ស្តាប់ឱ្យដឹង ១ កាន់យកឱ្យប្រយោជន៍ ១ លេបដ៏ស្រស់ស្អាត
ដ៏ប្រយោជន៍ ១ ប្រកបដោយទន្ធិដ៏សមគួរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៦ យ៉ាងនេះហើយ កាលបើបានស្តាប់ព្រះសេដ្ឋ
ជាអកត្ត ដើម្បីចុះកាន់និយាមដ៏ប្រពៃ ក្នុងកុសលធម៌តាំងឡាយ ។

[៨៩] ឆ ភិក្ខុវេ ឆ ខេ អប្បហាយ អកោត្តា
 និដ្ឋិសឃ្យំ សន្និកាតុំ ។ កកមេ ឆ ។ សក្កាយនិដ្ឋិ
 វិចិត្តិក្កំ សីលត្វតបរមាសំ អនាយតមនិយំ រតំ
 អនាយតមនិយំ ទោសំ អនាយតមនិយំ មោហំ ។
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ឆ ឆ ខេ អប្បហាយ អកោត្តា
 និដ្ឋិសឃ្យំ សន្និកាតុំ ។

ឆ ភិក្ខុវេ ឆ ខេ បហាយ កោត្តា និដ្ឋិសឃ្យំ សន្និ-
 កាតុំ ។ កកមេ ឆ ។ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិក្កំ សីល-
 ត្វតបរមាសំ អនាយតមនិយំ រតំ អនាយតមនិយំ
 ទោសំ អនាយតមនិយំ មោហំ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ឆ ឆ ខេ បហាយ កោត្តា និដ្ឋិសឃ្យំ សន្និកាតុន្តិ ។

[៩០] ឆយិមេ ភិក្ខុវេ ឆ ខា និដ្ឋិសឃ្យន្តស្ស
 បុគ្គលស្ស បរិយា ។ កកមេ ឆ ។ សក្កាយនិដ្ឋិ
 វិចិត្តិក្កា សីលត្វតបរមាសោ អនាយតមនិយោ រតោ

[៨៩] ខ្នាលភិក្ខុទាំងបួន បុគ្គលមិនបានលេធនិ ឯ យ៉ាង គា
 អ្នកមិនគួរ ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវទិដ្ឋិសម្បទា (សោតាបន្តិមគ្គ) បាន
 ឡើយ ។ ឆមិ ឯ យ៉ាង តើអ្វីនូវ ។ ធិសក្កយទិដ្ឋិ ១ វិចិត្តិក្កា ១ សីល-
 ត្វតបរមាសៈ ១ រតៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១ ទោសៈជាហេតុ
 នាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១ មោហៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១ ។
 ខ្នាលភិក្ខុទាំងបួន បុគ្គលមិនបានលេធនិ ឯ យ៉ាងនេះទេ មិនគួរ
 ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវទិដ្ឋិសម្បទាបានឡើយ ។

ខ្នាលភិក្ខុទាំងបួន បុគ្គលលេធនិ ឯ យ៉ាងបាន ទើបគួរដើម្បី
 ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវទិដ្ឋិសម្បទា ។ ឆមិ ឯ យ៉ាង តើអ្វីនូវ ។ ធិសក្កយទិដ្ឋិ ១
 វិចិត្តិក្កា ១ សីលត្វតបរមាសៈ ១ រតៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១
 ទោសៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១ មោហៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់
 អនុយ ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងបួន បុគ្គលលេធនិ ឯ យ៉ាងនេះបាន
 ហើយ ទើបគួរធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវទិដ្ឋិសម្បទាបាន ។

[៩០] ខ្នាលភិក្ខុទាំងបួន បុគ្គលដែលបរិច្ចារិយោទិដ្ឋិ ទើប
 លេធនិ ឯ យ៉ាងនេះបាន ។ ឆមិ ឯ យ៉ាង តើអ្វីនូវ ។ ធិសក្កយទិដ្ឋិ ១
 វិចិត្តិក្កា ១ សីលត្វតបរមាសៈ ១ រតៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អនុយ ១

អតាយកមនិយោ ឆោសោ អតាយកមនិយោ
មោមោ ។ ឥមេ មោ ភិក្ខុវេ ធន ធម្មា និដ្ឋិសម្បន្នស្ស
បុគ្គលស្ស ចហីនាតិ ។

(៧១) ធន ភិក្ខុវេ ធម្មេ អកតោ និដ្ឋិសម្បន្នោ
បុគ្គលោ ឧប្បាទេតុំ ។ កកមេ ធន ។ សក្កាយនិដ្ឋិ
វិចិត្តំ សីលព្វគបរាសំ អតាយកមនិយំ រាតំ
អតាយកមនិយំ ឆោសំ អតាយកមនិយំ មោមា ។
ឥមេ មោ ភិក្ខុវេ ធន ធម្មេ អកតោ និដ្ឋិសម្បន្នោ
បុគ្គលោ ឧប្បាទេតុន្តិ ។

(៧២) ធម៌មាណិ ភិក្ខុវេ អកតត្ថាណាណិ ។
កកមាណិ ធន ។ អកតោ និដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ
សត្វំ អតារាវេ វិហារិតុំ អប្បតិស្សោ អកតោ និដ្ឋិ-
សម្បន្នោ បុគ្គលោ ធម្មេ អតារាវេ វិហារិតុំ អប្បតិស្សោ
អកតោ និដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សធម្មំ អតារាវេ
វិហារិតុំ អប្បតិស្សោ អកតោ និដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ
សិក្ខាយ អតារាវេ វិហារិតុំ អប្បតិស្សោ អកតោ

រោសៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អបាយ ១ មោមាជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់
អបាយ ១ ។ ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលបរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ
ទើបលទេមទាំង ៦ យ៉ាងនោះទេ ។

[៧១] ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរធ្វើ
ធម៌ ៦ យ៉ាង ឱ្យកើតឡើងទេ ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង កើតឡើង ។ គឺសក្កាយទិដ្ឋិ
វិចិត្តា ១ សីលព្វគបរាសា ១ រាគៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អបាយ ១
រោសៈជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់អបាយ ១ មោមាជាហេតុនាំឱ្យទៅកាន់
អបាយ ១ ។ ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរធ្វើ
ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះ ឱ្យកើតឡើងទេ ។

[៧២] ខ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកតត្ថាណ (ហេតុដែលមិនគួរ, នេះ
មាន ៦ យ៉ាង ។ ធម៌ ៦ យ៉ាង កើតឡើង ។ គឺបុគ្គលបរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ មិន
គួរ មិនគោរព មិនកោតក្រែងចំពោះព្រះសាស្ត្រ ១ បុគ្គលបរិច្ចារិ
ដោយទិដ្ឋិ មិនគួរ មិនគោរព មិនកោតក្រែងចំពោះព្រះធម៌ ១ បុគ្គល
បរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរ មិនគោរព មិនកោតក្រែងចំពោះសេដ្ឋី ១
បុគ្គលបរិច្ចារិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរ មិនគោរព មិនកោតក្រែងចំពោះសិក្ខុ ១

និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ អនាគមនីយវត្ថុំ មច្ឆាគន្ធុ
អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ អដ្ឋមំ កវំ និព្វត្តេត្ថុំ ។
ឥមាធិ ទោ កិក្ខុវេ ធន អកក្ខដ្ឋានាធិតិ ។

(៧៣) ធរយិមាធិ កិក្ខុវេ អកក្ខដ្ឋានាធិ ។
កកមាធិ ធន ។ អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ
កក្ខិ សង្ការំ និព្វតោ ឧបតន្តំ អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ
បុគ្គលោ កក្ខិ សង្ការំ សុទកោ ឧបតន្តំ អកោ
ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ កក្ខិ ធម្មំ អត្តកោ ឧបតន្តំ
អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ អនន្តរិយកម្មំ កក្ខិ
អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ កោតុហលមន្ត្រិយេ ធន
សន្ធិ មច្ឆាគន្ធុ អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ
ឥតោ មហិទ្ធា ធនិក្ខិណោយ្យំ កវេសិត្ថុំ ។ ឥមាធិ
ទោ កិក្ខុវេ ធន អកក្ខដ្ឋានាធិតិ ។

(៧៤) ធរយិមាធិ កិក្ខុវេ អកក្ខដ្ឋានាធិ ។
កកមាធិ ធន ។ អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ
មាតវំ ជីវិតា កេវេមេត្ថុំ អកោ ធិដ្ឋិសឃ្យន្ទោ
បុគ្គលោ មិគវំ ជីវិតា កេវេមេត្ថុំ អកោ

បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរដើម្បីគ្រឿង មកកាន់ហេតុដែលខ្លួនមិន
ឃើញ(១)កាន់ ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិមិនគួរក្បែរកំណត់គោល ៨
ឱ្យកើត (២) ។ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលមិនគួរនេះ
មាន ៦ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

(៧៥) ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុមិនគួរនេះមាន ៦ យ៉ាង ។ ៦
យ៉ាងនីមួយៗ គឺបុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរប្រកាន់សត្វណា
មួយ ជាទៀង ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរប្រកាន់សត្វណា
មួយ ជាសុទ្ធ ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរប្រកាន់ធម៌ណាមួយ
ជាខ្លួន ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរធ្វើខុសខ្លួនយកម្ម ។
បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរត្រឡប់ទៅកាន់សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដោយ
មន្តសក្តារិដ្ឋិល ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរស្វែងរកទុក្ខកិរណយ្យ-
បុគ្គលខានក្រៅត្រាច្បូលសន្តាន ។ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុ
ដែលមិនគួរនេះ មាន ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៦) ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលមិនគួរនេះ មាន ៦
យ៉ាង ។ ៦ យ៉ាង នីមួយៗ គឺបុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរដាក់
ផ្តិតជីវិតមាតា ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរដាក់ផ្តិតជីវិតមាតា ។

១ ហេតុដែលខ្លួនមិនគួរប្រកាន់នេះ គឺឈ្មោះនៃទិដ្ឋិ ៦២ ប្រការ ។
២ មិនចាប់ធម៌សន្តិកិរណ ៨ ក្នុងកាលវេយ្យកាលទៀតទេ ។ ធម្មបិដក ។

ព្រឹត្តិបណ្ណាល័យ សំរឹក

និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ អរហន្តំ ជីវិតា វេកេយេតុំ
អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ តតាភកស្ស ទុដ្ឋេន
ចិត្តេន លោហិតំ ឧប្បានេតុំ អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ
បុគ្គលោ សង្ឃំ កិច្ចិតុំ អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ
បុគ្គលោ អក្ខំ សន្តារំ ឧទ្ទិសិតុំ ។ វេទានំ ទោ
កិច្ចេវ ៥ អកេតោ វេទានំ ។

(៧៧) នយេវានំ កិច្ចេវ អកេតោ វេទានំ ។
កកេតោ ៥ ។ អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ
សយំកតំ សុទុក្ខំ ចទ្វាភន្តំ អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ
បុគ្គលោ ចាកតំ សុទុក្ខំ ចទ្វាភន្តំ អកេតោ
និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ សយំកតេតុ ចាកតេតុ
សុទុក្ខំ ចទ្វាភន្តំ អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ
អសយំការំ(១) អធិទ្ធសមុប្បន្នំ សុទុក្ខំ ចទ្វាភន្តំ
អកេតោ និដ្ឋិសឃ្យន្ទោ បុគ្គលោ អចាការំ
អធិទ្ធសមុប្បន្នំ សុទុក្ខំ ចទ្វាភន្តំ អកេតោ

១ ឧ . អសយំការំ (ឆារិណំ) ។

ព្រឹត្តិបណ្ណាល័យ សំរឹក

បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរផ្គាំចំផ្តល់ជីវិតសារបន្ត ១ បុគ្គលចិច្ចលិ
ដោយទិដ្ឋិ មិនគួរញ៉ាំងរលាយចិត្តរបស់ព្រះធម៌វិញ ឱ្យការពារដោយ
ចិត្តប្រឡូក ១ បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរបំបែកសង្ឃ ១ បុគ្គល
ចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរប្រគល់ខ្លួនទៅគ្រូដទៃ ១ ហ្មឺនកិច្ចកំណើតឡាយ
ហេតុដែលមិនគួរនេរោន ៦ យ៉ាងនៃឯង ។

(៧៨) ហ្មឺនកិច្ចកំណើតឡាយ ហេតុដែលមិនគួរ នេរោន ៦យ៉ាង ។
៦យ៉ាងនៃឯង ។ បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរគ្រឿងបំបែកកាន់
សុខនីទុក្ខ ដែលខ្លួនធ្វើដោយខ្លួនឯង ១ បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ
មិនគួរគ្រឿងបំបែកកាន់សុខនីទុក្ខ ដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ ១ បុគ្គលចិច្ចលិ
ដោយទិដ្ឋិ មិនគួរគ្រឿងបំបែកកាន់សុខនីទុក្ខ ដែលខ្លួនឯងធ្វើផង ដែល
បុគ្គលដទៃធ្វើផង ១ បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរគ្រឿងបំបែកកាន់សុខ
នីទុក្ខ ដែលកើតឡើង ដោយមិនគ្រាន់យោគ មិនជាគំរើ ដែលខ្លួនឯង
ធ្វើ ១ បុគ្គលចិច្ចលិដោយទិដ្ឋិ មិនគួរគ្រឿងបំបែកកាន់សុខនីទុក្ខ ដែល
កើតឡើង ដោយមិនគ្រាន់យោគ មិនជាគំរើដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ ១

ធិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ អសយំការត្ថុ អបរការត្ថុ
អធិទុសមុច្ឆន្តំ សុទុក្ខំ ចត្វាតន្តំ ។ តំ កិស្ស
ហេតុ ។ តតាហិស្ស ភិក្ខុវេ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ស
បុគ្គលស្ស ហេតុ ច សុធិដ្ឋោ ហេតុសមុច្ឆន្តា ច
ធម្មា ។ ឥនាធំ ទោ ភិក្ខុវេ ច អកត្វដ្ឋាណធិតិ ។

សិរិស្ស ចុត្តេ ។

ធិស្សប្បទានិ

សីតិ គព្វោ អាវណាតា សុស្សសោ បុត្រតិ
បហាតត្ថំ បហីណា មេ ឧប្បាទេតត្ថំ សន្តិ
កក្កិ សន្តិវំ មាតិ សយំកតេន មត្តោតិ ។

បុគ្គលបរិច្ចារិវាយទិដ្ឋិ មិនត្ថុប្រកាសំសុខនីទុក្ខ វេល
កើតឡើង ដោយមិនកាស្រ័យហេតុ មិនមែនជាអំពើ ដែលទ្រង់ធ្វើផង
មិនមែនជាអំពើ ដែលបុគ្គលវេទឡើង ។ វ វិណិយមោ ព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បយ ព្រោះថា បុគ្គលដែលបរិច្ចារិវាយ
ទិដ្ឋិនោះ ឃើញច្បាស់លាស់នូវហេតុផង នូវធម៌កើតអំពើហេតុផង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បយ ហេតុដែលមិនគួរនេះមាន ៦ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះផង ។

ចរំ សិរិស្ស ៤ ។

ឧទ្ធាននៃសីតិវិញ្ញាណ

និយាយអំពីភិក្ខុ មិនគួរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសេចក្តីគ្រជាក់ ១
គួរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសេចក្តីគ្រជាក់ ១ ការពារ ១ ស្តាប់
ដោយគោរព ១ បុគ្គលត្រូវលះបង់ធម៌ ៦ យ៉ាង ១ បុគ្គលលះ
បង់ធម៌ ៦ យ៉ាងហើយ ១ មិនគួរធ្វើធម៌ ៦ យ៉ាងឱ្យ
កើតឡើង ១ គោរពក្តីព្រះសាស្តា ១ មិនគួរប្រកាន់
សង្ខារណាមួយ ១ មិនគួរ ផ្តាច់ផ្តិលវិភាគ
ជារើប ១ មិនគួរប្រកាន់សុខទុក្ខ ដោយការធ្វើទ្រង់ធ្ងន់ ។

អាឌីស៊ីសវិគ្គា

[៧៦] ធន្នំ ភិក្ខុវេ ចាតុការកេ ទុល្លកោ
 លោកស្មី ។ កតមេសំ ធន្នំ ។ តថាតតស្ស
 អរហតោ សន្តាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុការកេ ទុល្លកោ
 លោកស្មី តថាតតប្បវេទិតស្ស ធម្មវិទយស្ស
 ធនេសតា បុគ្គលោ ទុល្លកោ លោកស្មី
 អវិយាយកេ ចត្វាជានិកោ ទុល្លកោ លោកស្មី
 វស្សិយោ អវេកល្យតា ទុល្លកោ លោកស្មី
 អនិច្ចតា អនិច្ចម្ភតតា ទុល្លកោ លោកស្មី
 កុសលធម្មធម្មោ ទុល្លកោ លោកស្មី ។ ឥមេសំ
 ហោ ភិក្ខុវេ ធន្នំ ចាតុការកេ ទុល្លកោ លោកស្មី ធន្នំ ។

[៧៧] ធម៌មេ ភិក្ខុវេ អាឌីស៊ីសា សោតាចត្តិវល-
 សន្និកិរិយាយ ។ កតមេ ធន ។ សទ្ធម្មនិយតោ ហោតិ
 អចរិហាននម្មោ ហោតិ បរិយន្តកតស្ស ទុក្ខំ ធន ហោតិ

អាឌីស៊ីសវិគ្គ

[៧៦] ប្បលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ ការកើតឡើងនៃសភាវៈ ៦ យ៉ាងគឺ
 បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ យ៉ាងគឺភិក្ខុវេ ។ គឺការកើតឡើងនៃព្រះ
 គយគន់ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ បុគ្គល
 ជាអ្នកសំដែងធម្មវិន័យ ដែលព្រះគយគន់បានប្រកាសហើយ បុគ្គលបាន
 ដោយក្រ ក្នុងលោក ១ សទ្ធក្រប្បប័ត្តកើត ក្នុងប្រទេសជាទីទៅនៃអរិយ-
 ជន បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ ការមិនខូចខាតដ្រឺយចាំនិទ្ធកាយ
 បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ ភាពនៃបុគ្គលមិនរលាយមិនគួត
 បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ សេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងកុសលធម៌ បុគ្គល
 បានដោយក្រ ក្នុងលោក ១ ។ ប្បលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ ការកើតឡើងនៃ
 សភាវៈ ៦ យ៉ាងនេះ បុគ្គលបានដោយក្រ ក្នុងលោក ។

[៧៧] ប្បលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ អាឌីស៊ីសវិគ្គិយាត្រឡើងដាក់
 ច្បាប់ខ្ញុំសោតាចត្តិវលៈនេះ មាន ៦ យ៉ាង ។ ៦ យ៉ាង គឺភិក្ខុវេ ។
 គឺបុគ្គលជាអ្នកទៀងត្រង់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ មានធម៌មិនសាចស្តុឡ ១
 សេចក្តីគួត មិនបានដល់បុគ្គល អ្នកធ្វើឡើងព្រឺនាម ជាទីបំផុតគួត ១

ឧបទ្ទវេនីយ ឧបទ្ទវេនីយស្ស ប្រដិបទ្ទ

អសាធារណោ ញាណោ ធម្មសមញ្ញាតោ ហោតិ
ហេតុ ធម្មស្ស សុដិដ្ឋោ ហេតុសមុប្បន្នោ ធម្មសមញ្ញា ។
ឥមេ ចោ កិក្ខុវេ ធម្ម អាណិសំសា សោតាចគ្គិដល-
សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

[៤៨] សោ វត កិក្ខុវេ កិក្ខុ កាត្វិ សម្មាសម-
ណិក្ខតោ សមុប្បន្នោ អនុលោមិកាយ ទន្តិយា
សមញ្ញាតោ កវិស្សតិកិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។
អនុលោមិកាយ ទន្តិយា អសមញ្ញាតោ
សមុប្បន្និយាមំ ទន្តិយស្សតិកិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។
សមុប្បន្និយាមំ អនោក្កមមាថោ សោតាចគ្គិដលំ
វា សតាតាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា
អរហត្តំ វា សច្ចិកិវិស្សតិកិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។
សោ វត កិក្ខុវេ កិក្ខុ សព្វសម្មាសមុប្បន្នោ
សមុប្បន្នោ អនុលោមិកាយ ទន្តិយា
សមញ្ញាតោ កវិស្សតិកិ ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។
អនុលោមិកាយ ទន្តិយា សមញ្ញាតោ សមុប្ប-
ន្និយាមំ ទន្តិយស្សតិកិ ហំ ទេតំ វិជ្ជតិ ។

ឧបទ្ទវេនីយ ឧបទ្ទវេនីយស្ស ប្រដិបទ្ទ

ប្រកបដោយញាណមិនខ្លាច (ផលបុប្ផនាំធិត្ថយ) ។ ហេតុផល
បុគ្គលៈនារបើប្រដិបទ្ទ ។ ធម្មតាំងខ្លាចយកនាំធិត្ថិហេតុ ។
ខ្លាចភ័ក្ត្រតាំងខ្លាច ភានិសង្សនៃកិរិយាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្លះសោតាចគ្គិ
ផលមាន ៦ យ៉ាងៈនាង ។

[៤៨] ខ្លាចភ័ក្ត្រតាំងខ្លាច កាលភ័ក្ត្រនារបើប្រដិបទ្ទវេនីយ
ណាមួយ ហ៊ានឡើង នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិយា ហេតុនេះ
មិនដែលមានឡើយ ។ ភ័ក្ត្រមិនប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិ នឹងឈាន
ចុះកាន់និយាមនីប្រដិបទ្ទ ហេតុនេះមិនដែលមានឡើយ ។ កាល
ភ័ក្ត្រមិនឈានចុះកាន់និយាមនីប្រដិបទ្ទ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្លះសោតា-
ចគ្គិផល ឬសកតាតាមិផល អនាតាមិផល ឬក៏អារហត្តទាន ហេតុនេះ
មិនដែលមានឡើយ ។ ខ្លាចភ័ក្ត្រតាំងខ្លាច កាលភ័ក្ត្រនារបើប្រដិបទ្ទ
ខ្លះសង្សតាំងខ្លាច ហ៊ានឡើង នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិ
ទាន ហេតុនេះវាមិនមាន ។ ភ័ក្ត្រប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិ
ហើយ នឹងឈានចុះកាន់និយាមនីប្រដិបទ្ទ ហេតុនេះវាមិនមាន ។

សោ វត កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធិត្វានំ សុខតោ
 សមុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ទន្តិយោ សមន្តាកោ
 កវិស្សតិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។ អនុលោមិកាយ
 ទន្តិយោ សមន្តាកោ សម្មត្តនិយមំ ទុក្ខមិស្សតិ
 ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។ សម្មត្តនិយមំ ទុក្ខមមាលោ សោតា-
 បត្តិដលំ វា សកាតាភមិដលំ វា អនាតាភមិដលំ វា
 អរហត្តំ វា សច្ចិកវិស្សតិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។

[១០២] ធិ កិក្ខុវេ អាណិសំសេ សុខ្យស្សនាទេន
 អលមេវ កិក្ខុវេ សព្វសង្ខារេសុ អនោធិ កវិក្ខុ
 អនិច្ចសញ្ញំ ឧបដ្ឋបេតុំ ។ កកមេ ធិ ។ សព្វសង្ខារ
 ធិ(១) អនវដ្ឋិតោ ទាយិស្សន្តិ សព្វលោកេ ធិ មេ
 មនោ ធាកិមិស្សតិ សព្វលោកា ធិ មេ មនោ
 វ្រដ្ឋហិស្សតិ ធិត្វានំចោណត្វ មេ មាណសំ កវិស្សតិ
 សញ្ញាជនា ធិ មេ មហានំ កច្ឆន្តិ មរមេន ធិ សាមញ្ញេន
 សមន្តាកោ កវិស្សតិ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ធិ
 អាណិសំសេ សុខ្យស្សនាទេន អលមេវ កិក្ខុវេ សព្វ-
 សង្ខារេសុ អនោធិ កវិក្ខុ អនិច្ចសញ្ញំ ឧបដ្ឋបេតុំ ។

១១. ធិ. ឧត្តរ លេខ ២៧ ។

ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុនោះ កំចាត់ព្រះប្រាណិយោ ជា
 សុខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិយោ ហេតុនេះ វេទនា ។ ភិក្ខុ
 ប្រកបដោយអនុលោមិកាទន្តិយោ នឹងឃាត់ចុះកោនិយាមជ្ឈិមវិជ្ជា
 ហេតុនេះ វេទនា ។ ភិក្ខុឃាត់ចុះកោនិយាមជ្ឈិមវិជ្ជាហើយ នឹង
 ធ្វើឱ្យដាច់ច្បាប់សុខសភាបត្តិផល ឬ សកាតាភមិផល អនាតាភមិផល ឬ
 កំអហត្តន ហេតុនេះ វេទនា ។

[១០២] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឃើញខ្ញុំកាន់សិរ្ស
 ទាំង ៦ យ៉ាង គួរធ្វើមិនឱ្យមានទន្តិយោ ក្នុងសង្ខារទាំងពួង ហើយ
 ដកលំអ្នកសេចក្តីសំគាល់ថា មិនទៀង ។ ៦ យ៉ាង គេធ្វើដូច ។
 ភិសង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង នឹងប្រកបដោយសំមនភាពនៅខ្ទប់
 ខ្ទួន ១ ចិត្តកាត្មាត្សនឹងមិនប្រកាស ក្នុងលោកទាំងពួង ១
 ចិត្តកាត្មាត្ស នឹងចេញចាកលោកទាំងពួង ១ ចិត្តឈរនៅក្រៅព្រះប្រាណិយោ
 នឹងមានផលកាត្មាត្ស ១ សញ្ញាផនៈទាំងឡាយ របស់កាត្មាត្ស
 នឹងដល់ខ្ញុំការសាបសូន្យ ១ កាត្មាត្ស នឹងប្រកបដោយភាពខ្ទួន
 ជាសមណៈជំទុក្ខម ១ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុ
 ឃើញខ្ញុំកាន់សិរ្ស ៦ យ៉ាងនេះហើយ គួរធ្វើមិនឱ្យមានទន្តិយោ ក្នុង
 សង្ខារទាំងពួង ហើយដកលំអ្នកសេចក្តីសំគាល់ថា មិនទៀង ។

មនំកាក ច មេ ឧបស្ស័ស្សន្តិ អសាធារណោ ច
ញាណោ សមន្តារកោ កវិស្សនិ ហេតុ ច មេ
សុធិដ្ឋា កវិស្សនិ ហេតុសមុច្ច្រា ច ធម្មា ។
ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ច អាទិសំសេ សម្បស្សនាទោ
អលមេវ ភិក្ខុនា សព្វទន្មេសុ អនោជី កាវិទ្ធា អទត្ត-
សញ្ញំ ឧបដ្ឋេចតុទ្ធិ ។

(១០៥) តយោមេ ភិក្ខុវេ កវិ បហាតត្វា តិសុ
សិក្ខាសុ សិក្ខិតត្វំ ។ កតមេ តយោ កវិ
បហាតត្វា ។ កាមករោ រូបករោ អរូបករោ ។ ឥមេ
តយោ កវិ បហាតត្វា ។ កតមាសុ តិសុ សិក្ខាសុ
សិក្ខិតត្វំ ។ អធិសីលសិក្ខាយ អធិចិត្តសិក្ខាយ
អធិប្បញ្ញាសិក្ខាយ ។ ឥមាសុ តិសុ សិក្ខាសុ
សិក្ខិតត្វំ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេ
តយោ កវិ បហីនា ហោន្តិ ឥមាសុ ច តិសុ
សិក្ខាសុ សិក្ខិតសិក្ខា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អន្តរិយំ ភិក្ខុយំ សញ្ញោជនំ សម្មា
ហោតិសមយា អន្តរកាសិ ធុត្តស្សន្តិ ។

ក្កមមំការតណ្ហារេសំកាត្មាតញ្ច នីរិយនំទៅ កាត្មាតញ្ច ជាអ្នកប្រកប
ដោយញាណចិត្តទៅ ។ ហេតុ កាត្មាតញ្ចនីរិយេញ្ចដោយប្រៀប ។ ធម
ចាំនិទ្យាយ កើតឡើងកំពីហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលភិក្ខុយើញ
កាតិសិទ្ធិចាំនិ ៦ យ៉ាងនេះ គួរធ្វើចិញ្ចឹមទានទុក្ខវេទ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្ធិ
ហើយដកល់ខ្លះសេចក្តីសំគាល់ថា អនត្តា ។

(១០៥) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភពយ នេះ ចុក្កលក្កុលរេ ហើយ
គួរសិក្សាក្នុងសិក្ខាចាំនិ ។ ភពយ ដែលចុក្កលក្កុលរេ ធ្វើឡើយ ។ គី
កមករា ។ រូបករា ។ អរូបករា ។ ភពយ យ៉ាងនេះ ចុក្កលក្កុលរេ
ចេញ ។ សិក្ខា ដែលចុក្កលក្កុលរេ ធ្វើឡើយ ។ គិកិសីលសិក្ខា ។
អធិចិត្តសិក្ខា ។ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ ចុក្កលក្កុលរេ ក្នុងសិក្ខាចាំនិ ធម
នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភពចាំនិ ធម៌នេះ ជាភពដែលភិក្ខុលរេ
ហើយផង ភិក្ខុជាអ្នកមានសិក្ខាសិក្សាហើយ ក្នុងសិក្ខាចាំនិទ្យាយ ធម៌
ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា ភិក្ខុអ្នកបានកាន់ខ្លឹមណ្ហា ប្រាយ
ខ្លឹមសញ្ញាផងធ្វើខ្លឹមចំផុតខ្លះ ព្រោះប្រាសដឹងខ្លះមានដោយប្រៀប ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

(១០៦) តិស្សន្ត ឥនា កិក្ខុវេ តណ្ហា បហាតត្វា តយោ ច មាណា ។ តតតតា តិស្សន្ត តណ្ហា បហាតត្វា ។ កាមតណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា ។ ឥនា តិស្សន្ត តណ្ហា បហាតត្វា ។ តតតេ តយោ មាណា(១) ។ មាណា មមាណា អតិមាណា ។ ឥនេ តយោ មាណា ។ យនោ ទោ កិក្ខុវេ កិក្ខុវេនោ ឥនា តិស្សន្ត តណ្ហា បហាតត្វា ហោត្តិ ឥនេ ច តយោ មាណា ។ អយំ វុត្តតិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អច្ឆេដ្ឋិ តណ្ហំ វិក្កយិ សញ្ញាដំឡំ សម្មា មាណាសិសមយោ អន្តមកាសិ ទុក្ខុស្សតិ ។

អនិសំសារា ចក្ខុវេ ។

ធម្មប្បទានំ

នាតុកាលេ អនិសំសោ អនិច្ចំ ទុក្ខមធន្តតោ ចិញ្ចាចំ តយោ អនោទិសំ វុត្តា កវំ តណ្ហាយ តេ ធសាតិ ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

(១០៦) ម្ចាស់កិក្ខុចំណុំ តណ្ហា យនេបុគ្គលគួរលេ ចាំដ មាណេ ធម្មប្បទានំ តណ្ហា យ ដែលបុគ្គលគួរលេ តើអ្វីខ្លះ ។ ធម្មបុគ្គល ១ កវតណ្ហា ១ វិកវតណ្ហា ១ ។ តណ្ហា ចាំដ យនេ បុគ្គល គួរលេ ។ មាណេ តើអ្វីខ្លះ ។ មមាណេ ១ អតិមាណេ ១ ។ មេ មាណេ យយ៉ាដ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចំណុំ មាណេ តណ្ហា ចាំដ យនេ កិក្ខុមហើយ មាណេ យនេ តើយោ កិក្ខុមហើយ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចំណុំ យនេ មហើយ កិក្ខុមហើយ តណ្ហា យនេ រោសំ រោលេ តណ្ហា ដនេ តើអ្វីខ្លះ តើអ្វីខ្លះ តើអ្វីខ្លះ តើអ្វីខ្លះ ។

ចប់ អនិសំសារា ទី ៤ ។

ទុក្ខានុវិភាគសំណុំធម្មប្បទានំ

និយាយអំពីការកើតប្រាកដ ១ អនិសំសារា ១ អនិច្ចសញ្ញា ១ ទុក្ខសញ្ញា ១ អនិច្ចសញ្ញា ១ ប្រះ ចិញ្ចាចំ ១ មាណេ ១ មមាណេ ១ អតិមាណេ ១ កវ ចាំដ មាណេ ១ តណ្ហា ១ ចាំដ តណ្ហា ១ ។

ចប់ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

បណ្ណសកាសង្កហិតោ វិគ្គោ
តិកវិគ្គោ

[១០៧] តយោ មេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កកមេ
តយោ ។ ភកោ ណេសោ មោហោ ។ ឥមេ ទោ
ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ
ធម្មានំ បហានាយ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កកមេ
តយោ ។ ភកស្ស បហានាយ អសុភា ភាវតត្វា
នោសស្ស បហានាយ មេត្តា ភាវតត្វា មោហស្ស
បហានាយ បញ្ញា ភាវតត្វា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ
តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ ឥមេ តយោ ធម្មា
ភាវតត្វាតិ ។

[១០៨] តយោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កកមេ តយោ ។
កាយទុច្ចរិតំ វចិទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
តយោ ធម្មា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ
បហានាយ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កកមេ
តយោ ។ កាយទុច្ចរិតស្ស បហានាយ កាយសុច្ចរិតំ
ភាវតត្វំ វចិទុច្ចរិតស្ស បហានាយ វចិសុច្ចរិតំ ភាវតត្វំ
មនោទុច្ចរិតស្ស បហានាយ មនោសុច្ចរិតំ ភាវតត្វំ ។

បណ្ណសកាសង្កហិតោ វិគ្គោ
តិកវិគ្គោ

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយធម៌ចាំនំឡាយនេ មានយយ៉ាង ។
យយ៉ាងឆើត្រូវ ។ ភិក្ខុៈ ១ មោសៈ ១ មោហាៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ
នេធម៌យយ៉ាង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ បុគ្គលត្រូវចំរើនធម៌ យប្រការ
ដើម្បីលនេមិ យប្រការ នេមេត្ត ។ ធម៌យប្រការឆើត្រូវ ។ ធម៌បុគ្គល
ត្រូវចំរើនអសុភ ដើម្បីលនេមិ ១ ត្រូវចំរើនមេត្តា ដើម្បីលនេមិ ១
ត្រូវចំរើនបញ្ញា ដើម្បីលនេមិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ បុគ្គល
ត្រូវចំរើនធម៌ចាំនំ យ នេ ដើម្បីលនេមិ យ យ៉ាងនេ ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ ធម៌ចាំនំឡាយនេ មានយយ៉ាង ។
យ យ៉ាងឆើត្រូវ ។ វិកាយទុច្ចរិត ១ វចិទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ នេធម៌ យ យ៉ាង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនំឡាយ
ធម៌ចាំនំ យ យ៉ាង បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលនេមិ យ យ៉ាង
នេមេត្ត ។ យ យ៉ាង ឆើត្រូវ ។ ធម៌បុគ្គលត្រូវចំរើនកាយសុច្ចរិត
ដើម្បីលនេមិ យ យ៉ាង ១ ត្រូវចំរើនវចិសុច្ចរិត ដើម្បីលនេមិ វចិទុច្ចរិត
មេត្ត ១ ត្រូវចំរើនមនោសុច្ចរិត ដើម្បីលនេមិ មនោទុច្ចរិតមេត្ត ១ ។

បញ្ញាសកលសង្ខតំគោ វិញ្ញា

ឥន្ទ្រេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ ឥន្ទ្រេ
តយោ ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។

[១០៧] តយោនេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កតនេ តយោ ។
កាមវិញ្ញាណ ព្យាបាទវិញ្ញាណ វិហឹសាវិញ្ញាណ ។ ឥន្ទ្រេ
ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ ឥន្ទ្រេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ
ធម្មានំ បហានាយ ឥន្ទ្រេ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។
កតនេ តយោ ។ កាមវិញ្ញាណស្ស បហានាយ ទេវត្វា-
វិញ្ញាណ ភាវតត្វា ព្យាបាទវិញ្ញាណស្ស បហានាយ
អព្យាបាទវិញ្ញាណ ភាវតត្វា វិហឹសាវិញ្ញាណស្ស
បហានាយ អវិហឹសាវិញ្ញាណ ភាវតត្វា ។ ឥន្ទ្រេសំ
ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ ឥន្ទ្រេ តយោ
ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។

[១០៨] តយោនេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កតនេ
តយោ កាមសញ្ញា ព្យាបាទសញ្ញា វិហឹសាសញ្ញា ។
ឥន្ទ្រេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ ឥន្ទ្រេសំ
ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ តយោ
ធម្មា ភាវតត្វា ។ កតនេ តយោ ។

បញ្ញាសកលសង្ខតំគោ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិ ធម៌ យានីនេ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះ
អមិ ធម៌ យានីនេ ។

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិទាំងឡាយនេះ មាន ធម៌
យានី ។ ធម៌ យានីនេត្តិវុទ្ធ ។ ឥកាមវិនិក្កុ ១ ព្យាបាទវិនិក្កុ ១ វិហឹ-
សាវិនិក្កុ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះអមិ ធម៌ យានី ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិ ធម៌ យានីនេ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះអមិ ធម៌
យានីនេ ចេញ ១ ។ ធម៌ យានីនេត្តិវុទ្ធ ។ ឥបុគ្គលត្រូវចំរើន ទេវត្វាវិនិក្កុ
ដើម្បីលះកាមវិនិក្កុចេញ ១ ត្រូវចំរើន ព្យាបាទវិនិក្កុ ដើម្បីលះព្យាបាទ-
វិនិក្កុចេញ ១ ត្រូវចំរើន អវិហឹសាវិនិក្កុ ដើម្បីលះវិហឹសាវិនិក្កុចេញ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិ ធម៌ យានីនេ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះអមិ
ធម៌ យានីនេ ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិទាំងឡាយនេះ មាន ធម៌ យានី ។
ធម៌ យានីនេត្តិវុទ្ធ ។ ឥកាមសញ្ញា ១ ព្យាបាទសញ្ញា ១ វិហឹសាសញ្ញា ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះអមិ ធម៌ យានី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អមិ ធម៌
យានីនេ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះអមិ ធម៌ យានីនេចេញ ។ ធម៌ យានីនេត្តិវុទ្ធ ។

កាមសញ្ញាយ បហាតាយ ទេត្តុម្មសញ្ញា កាវតត្វា
ព្យាបាទសញ្ញាយ បហាតាយ អព្យាបាទសញ្ញា
កាវតត្វា វិហឹសាសញ្ញាយ បហាតាយ អវិហឹសាសញ្ញា
កាវតត្វា ។ ឥទេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ទង្គាមំ
បហាតាយ ឥទេ តយោ ទង្គា កាវតត្វាភិ ។

[១១០] តយោមេ ភិក្ខុវេ ទង្គា ។ កាតមេ តយោ ។
កាមនាគុ ព្យាបាទនាគុ វិហឹសានាគុ ។ ឥទេ ទោ
ភិក្ខុវេ តយោ ទង្គា ។ ឥទេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ
ទង្គាមំ បហាតាយ តយោ ទង្គា កាវតត្វា ។ កាតមេ
តយោ ។ កាមនាគុយា បហាតាយ ទេត្តុម្មនាគុ
កាវតត្វា ព្យាបាទនាគុយា បហាតាយ អព្យាបាទនាគុ
កាវតត្វា វិហឹសានាគុយា បហាតាយ អវិហឹសានាគុ
កាវតត្វា ។ ឥទេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ទង្គាមំ
បហាតាយ ឥទេ តយោ ទង្គា កាវតត្វាភិ ។

[១១២] តយោមេ ភិក្ខុវេ ទង្គា ។ កាតមេ
តយោ ។ អស្សុមទិដ្ឋិ អត្តាទុទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

ភិបុគ្គលត្រូវចំរើនទេត្តុម្មសញ្ញា ដើម្បីលកោមសញ្ញា ។ ត្រូវចំរើន
អព្យាបាទសញ្ញា ដើម្បីលកោមសញ្ញា ។ ត្រូវចំរើនអវិហឹសា-
សញ្ញា ដើម្បីលកោមសញ្ញា ។ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ឈ
យានីនេះ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលកោម ឈយានីនេះ ។

[១១១] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ ឈយានី ។
ឈយានី ភិក្ខុវេ ។ ភិកាមនាគុ ។ ព្យាបាទនាគុ ។ វិហឹសានាគុ ។
ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ នេះធម៌ ឈយានី ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌ ឈយានី បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលកោម ឈយានីនេះ ។
ឈយានី ភិក្ខុវេ ។ ភិបុគ្គលត្រូវចំរើនទេត្តុម្មនាគុ ដើម្បីលកោមនាគុ ។
ត្រូវចំរើនអព្យាបាទនាគុ ដើម្បីលកោមនាគុ ។ ត្រូវចំរើនអវិហឹសានាគុ
ដើម្បីលកោមនាគុ ។ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ឈយានីនេះ
បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលកោម ឈយានីនេះ ។

[១១២] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ មានឈយានី ឈយានី
ភិក្ខុវេ ភិកស្សុទទិដ្ឋិ(យល់វាសន្តរៀន) ។ អត្តាទុទិដ្ឋិ(២) ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

• ធម៌ឈយានីទិដ្ឋិ ២០ ប្រការ ដែលត្រូវយល់ខ្លួន ។ ឧទាហរណ៍ ។

បណ្ណាល័យកម្ពុជា

សំខេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ សំខេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កតតេ តយោ ។ អស្សននិដ្ឋិយា បហានាយ អនិច្ចសញ្ញា ភាវតត្វា អត្តានុនិដ្ឋិយា បហានាយ អនត្តសញ្ញា ភាវតត្វា មិច្ឆានិដ្ឋិយា បហានាយ សម្មានិដ្ឋិ ភាវតត្វា ។ សំខេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ សំខេ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា តិ ។

(១១៣) តយោទេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កតតេ តយោ ។ អរតិ វិហីសា អនុចរិយា ។ សំខេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ សំខេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កតតេ តយោ ។ អរតិយា បហានាយ មុនិកា ភាវតត្វា វិហីសាយ បហានាយ អវិហីសា ភាវតត្វា អនុចរិយាយ បហានាយ ធម្មចរិយា ភាវតត្វា ។ សំខេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ សំខេ តយោ ធម្មា ភាវតត្វា តិ ។

បណ្ណាល័យកម្ពុជា

ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេរមិ ធម៌ យោនិ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ធម៌ យោនិ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលទ្ធផល ធម៌ យោនិ នេរមិ ចេញ ។ ធម៌ យោនិ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលត្រូវចំរើន អនិច្ចសញ្ញា ដើម្បីលទ្ធផល អស្សនទិដ្ឋិ ។ ត្រូវចំរើនអនត្តសញ្ញា ដើម្បីលទ្ធផល អត្តានុទិដ្ឋិ ។ ត្រូវចំរើន សម្មានុទិដ្ឋិ ដើម្បីលទ្ធផល មិច្ឆានុទិដ្ឋិ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ធម៌ យោនិ នេរមិ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលទ្ធផល ធម៌ យោនិ នេរមិ ។

(១១៤) ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ មានយោនិ ។ ធម៌ យោនិ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺអរតិ (សេចក្តីមិនត្រេកអរ) ។ វិហីសា (ការបៀតបៀន) ។ អនុចរិយា (ការមិនប្រព្រឹត្តធម៌) ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ យោនិ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ធម៌ យោនិ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលទ្ធផល ធម៌ យោនិ នេរមិ ចេញ ។ ធម៌ យោនិ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលត្រូវចំរើន មុនិកា ដើម្បីលទ្ធផល អរតិ ។ ត្រូវចំរើនអវិហីសា ដើម្បីលទ្ធផល វិហីសា ។ ត្រូវចំរើន ធម្មចរិយា ដើម្បីលទ្ធផល អនុចរិយា ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ យោនិ នេរមិ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលទ្ធផល ធម៌ យោនិ នេរមិ ។

[១១៤] តយោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កកមេ
 តយោ អសន្តដ្ឋិតា អសម្មជញ្ញំ មហិទ្ធកា ។ ឥមេ
 ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ
 ធម្មានំ បហានាយ តយោ ធម្មា កាវតត្វា ។
 កកមេ តយោ ។ អសន្តដ្ឋិតាយ បហានាយ
 សន្តដ្ឋិតា កាវតត្វា អសម្មជញ្ញស្ស បហានាយ
 សម្មជញ្ញំ កាវតត្វំ មហិទ្ធកាយ បហានាយ
 អម្មិទ្ធកា កាវតត្វា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ
 ធម្មានំ បហានាយ ឥមេ តយោ ធម្មា កាវតត្វា ។

[១១៥] តយោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កកមេ
 តយោ ។ ទោវចស្សតា ទាមមិគ្គតា ទេតសោ
 វិក្កេតោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា ។ ឥមេសំ
 ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហានាយ តយោ
 ធម្មា កាវតត្វា ។ កកមេ តយោ ។ ទោវចស្ស-
 តាយ បហានាយ ទោវចស្សតា កាវតត្វា ទាមមិគ្គ-
 តាយ បហានាយ តល្យាណមិគ្គតា កាវតត្វា

[១១៦] ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌តាំងឡាយនេះ មាន ៧ យ៉ាង ។
 ៧ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ធិសន្តដ្ឋិតា (សេចក្តីមិនសាធារណៈ) ១ អសម្ម-
 ជញ្ញៈ (មិនជំនុំ) ១ មហិទ្ធកា (សេចក្តីប្រាថ្នាច្រើន) ១ ។ ខ្មាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះធម៌ ៧ យ៉ាង ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ ៧ យ៉ាង
 បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះធម៌ ៧ យ៉ាងនេះចេញ ។ ៧ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។
 ធិសន្តដ្ឋិតា ដើម្បីលះអសន្តដ្ឋិតា ១ ត្រូវចំរើន សម្មជញ្ញៈ
 ដើម្បីលះអសម្មជញ្ញៈ ១ ត្រូវចំរើន មម្មិទ្ធកា ដើម្បីលះមហិទ្ធកា ១ ។
 ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ ៧ យ៉ាងនេះ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលះ
 ធម៌ ៧ យ៉ាងនេះ ។

[១១៧] ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌តាំងឡាយនេះ មាន
 ៧ យ៉ាង ។ ធម៌ ៧ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ភោវចស្សតា (ភាវនាបុគ្គល
 ជាអ្នកប្រដៅទានដោយគ្រូ) ១ បុគ្គលិកា (ភាវនាបុគ្គលជាអ្នកមានមិគ្គ
 តាត្រង់) ១ សេចក្តីរើវាយចំនុំ ១ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះធម៌ ៧
 យ៉ាង ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌ ៧ យ៉ាង បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បី
 លះធម៌ ៧ យ៉ាងនេះចេញ ។ ៧ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ធិសន្តដ្ឋិតា
 សោវចស្សតា (ភាវនាបុគ្គលជាអ្នកប្រដៅទានដោយនិយម) ដើម្បីលះ
 ភោវចស្សតា ១ ត្រូវចំរើនកល្យាណមិគ្គតា ដើម្បីលះបុគ្គលិកា ១

បញ្ញាសកលស្តីពីគោ ពន្លា

គេតសោ វិក្កេចស្ស បហាតាយ អាតាណាស្សតិ
កាវតត្វា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ
បហាតាយ ឥមេ កយោ ធម្មា កាវតត្វាតិ ។

[១១៦] កយោ មេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កកមេ
កយោ ។ ឧទ្ធច្ចំ អសំវេ បហាតោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
កយោ ធម្មា ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ
បហាតាយ កយោ ធម្មា កាវតត្វា ។ កកមេ កយោ ។
ឧទ្ធច្ចស្ស បហាតាយ សមថោ កាវតត្វោ
អសំវស្ស បហាតាយ សំវេក កាវតត្វោ បហាតស្ស
បហាតាយ អប្បហានោ កាវតត្វោ ។ ឥមេសំ ទោ
ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ធម្មានំ បហាតាយ ឥមេ កយោ ធម្មា
កាវតត្វាតិ ។

និមញ្ញា និម្ពិលោ ។

វស្សុប្បាសិ

វកតទុច្ចវិកវិកត្ត- សញ្ញា ធាត្វតិ បវុត្តតិ
អស្សន្តអរតិ តុដ្ឋំ ទុវេ ច ឧទ្ធច្ចេន វត្តាតិ ។

បញ្ញាសកលស្តីពីស្ស

ត្រូវចំរើនគាណាណស្សតិ ដើម្បីលសេចក្តីរើវាយចិត្ត ។ ខ្មាលភិក្ខុ
តាំងឡាយ ធម៌យយ៉ាងនេះ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលធម៌យយ៉ាងនេះ ។

[១១៦] ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌តាំងឡាយនេះ មានយយ៉ាង ។
យយ៉ាង ភិក្ខុវៈ ។ ឥទ្ធច្ចុច្ចៈ (សេចក្តីកយហាយ) ។ អសំវេ: (សេចក្តី
ធិនស្រ្តីម) ។ បហា: (សេចក្តីទូសប្រវិហស) ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ
នេះធម៌យយ៉ាង ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌យយ៉ាង បុគ្គលត្រូវ
ចំរើន ដើម្បីលធម៌យយ៉ាងនេះឲ្យ ។ យយ៉ាង ភិក្ខុវៈ ។ ឥប្បស្ស
ត្រូវចំរើនសម្រេច: ដើម្បីលធម៌ទទ្ធច្ចុច្ចៈ ។ ត្រូវចំរើនសំវេ: ដើម្បីលអសំវេ: ។
ត្រូវចំរើនអប្បហា: ដើម្បីលបហា: ។ ។ ខ្មាលភិក្ខុតាំងឡាយ
ធម៌យយ៉ាងនេះ បុគ្គលត្រូវចំរើន ដើម្បីលធម៌យយ៉ាងនេះ ។

ឃប់ និមេត្ត ។

ទុទ្ធានៃពិពិក្កន្តនោះគឺ

ធិយាយភិភិក្ក: ។ ទុច្ចវិក ។ វិក្កុ: ។ សញ្ញា ។ វាតុ ។
អស្សន្តទុច្ចវិក ។ អរតិ ។ តុដ្ឋិវិលេក ។ ឧទ្ធច្ចុច្ចៈ ។ ។

[១១៧] ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកត្វោ
អជ្ឈតំ កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារិតំ ។ ចេ។ តហិទ្ធា
កាយេ... អជ្ឈត្តតហិទ្ធា កាយេ...

[១២០] ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកត្វោ
វេទនាសុ វេទនាទុបស្សី វិហារិតំ ។ ចេ។ អជ្ឈតំ
វេទនាសុ... តហិទ្ធា វេទនាសុ... អជ្ឈត្តតហិទ្ធា
វេទនាសុ...

[១២១] ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកត្វោ ចិត្ត
ចិត្តាទុបស្សី វិហារិតំ ។ ចេ។ អជ្ឈតំ ចិត្តេ... តហិទ្ធា
ចិត្តេ... អជ្ឈត្តតហិទ្ធា ចិត្តេ...

[១២២] ឆ ភិក្ខុវេ ធម្មេ អប្បហាយ អកត្វោ
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារិតំ ។ ចេ។ អជ្ឈតំ ធម្មេសុ...
តហិទ្ធា ធម្មេសុ... អជ្ឈត្តតហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី
វិហារិតំ ។ កតមេ ឆ ។ កត្តាភមតំ
កស្សាភមតំ ចិទ្ធាភមតំ សង្កណិកាភមតំ

[១១៧] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុក្កលមិទ្ធសេនមិ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
មិនគួរពិចារណាយើញកាយ ក្នុងកាយជាខាងក្នុង ។ ចេ។ ក្នុងកាយខាង
ក្រៅ... ក្នុងកាយ តាំងខាងក្នុង តាំងខាងក្រៅ...

[១២០] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុក្កលមិទ្ធសេនមិ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
មិនគួរពិចារណាយើញវេទនា ក្នុងវេទនាតាំងខ្សោយ ។ ចេ។ ក្នុងវេទនា
តាំងខ្សោយ ជាខាងក្នុង... ក្នុងវេទនាតាំងខ្សោយ ជាខាងក្រៅ... ក្នុង
វេទនាតាំងខ្សោយ តាំងខាងក្នុងតាំងខាងក្រៅ...

[១២១] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុក្កលមិទ្ធសេនមិ ៦ យ៉ាង ជាអ្នក
មិនគួរពិចារណាយើញចិត្ត ក្នុងចិត្ត ។ ចេ។ ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុង... ក្នុងចិត្ត
ជាខាងក្រៅ ក្នុងចិត្តតាំងខាងក្នុង តាំងខាងក្រៅ...

[១២២] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ចុក្កលមិទ្ធសេនមិ ៦ យ៉ាង មិនគួរ
ពិចារណាយើញធម៌ ក្នុងធម៌តាំងខ្សោយ ។ ចេ។ ក្នុងធម៌តាំងខ្សោយ ជាខាង
ក្នុង... ក្នុងធម៌តាំងខ្សោយ ជាខាងក្រៅ... ពិចារណាយើញធម៌ ក្នុងធម៌
តាំងខ្សោយ តាំងខាងក្នុង តាំងខាងក្រៅ ។ ៦ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ តិរិសេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងការងារ ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងវិញ្ញាណកថា ១ សេចក្តីត្រេកអរ
ក្នុងការដេក ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងការច្រឡំច្រឡំ ដោយពួកអណ្តា ១

សុត្តនិកាយ អង្គបិដក ធម្មបិដក

ឥន្ទ្រយេសុ អកុត្តន្ទារតំ ភោជនេ អមត្តញ្ញតំ ។
ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ធនេ ធម្មេ មហាយ កព្វោ
អជ្ឈត្តហិម្ហា ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារិកុំ ។

[១២៣] ធនេ កិក្ខុវេ ធនេ មហាយ កព្វោ អជ្ឈត្ត-
ហិម្ហា ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារិកុំ ។ កកមេ ធន ។
កត្តារមតំ ។ បេ ។ ភោជនេ អមត្តញ្ញតំ ។ ឥមេ
ទោ កិក្ខុវេ ធនេ ធម្មេ មហាយ កព្វោ អជ្ឈត្តហិម្ហា
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារិកុំ ។

[១២៤] ធមិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
តុបស្សោ កហបតិ តថាគតេ និដ្ឋង្គិតោ អមតទូសោ
អមតំ សន្និកាត្វា ឥរិយតិ ។ កកមេហិ ធមិ ។
កុទ្ធ អវេទុច្ឆសានេន ធម្មេ អវេទុច្ឆសានេន សង្ឃ
អវេទុច្ឆសានេន អរិយេន សីលេន អរិយេន ញ្ញាណេន
អរិយាយ វិមុត្តិយា ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ធមិ
ធម្មេហិ សមន្តាគតោ តុបស្សោ កហបតិ តថាគតេ
និដ្ឋង្គិតោ អមតទូសោ អមតំ សន្និកាត្វា ឥរិយតិ ។

សុត្តនិកាយ អង្គបិដក ធម្មបិដក

សេចក្តីមិនសង្រួមគ្នា ក្នុងសង្រ្គាយទាំងឡាយ ។ សេចក្តីមិនដឹងប្រមាណ
ក្នុងភោជន ។ ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនលេចដំ យ៉ាងនេះ
ជាអ្នកគួរតែបានណាយឃើញមិ ក្នុងនាមទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុង ទាំង
ខាងក្រៅឡើយ ។

[១២៥] ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនដំ យ៉ាងនេះហើយ
ជាអ្នកគួរតែបានណាយឃើញមិ ក្នុងនាមទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាង
ក្រៅ ។ ដំយ៉ាង ឆើត្រូវ ។ គិលេចក្តីគ្រេងករក្នុងការងារ ។ បេ ។ មិន
ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ។ ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនដំ យ៉ាង
នេះឃើញ ជាអ្នកគួរតែបានណាយឃើញមិ ក្នុងនាមទាំងឡាយ ទាំងខាង
ក្នុង ទាំងខាងក្រៅ ។

[១២៦] ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មសូត្រហេតុប្រកបដោយនិមិត្ត
យ៉ាង ជាអ្នកសម្រួលក្នុងសង្រ្គាយ ជាអ្នកឃើញមហនិមិត្ត ហើយ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្ពស់មហនិមិត្ត ។ ដំយ៉ាង ឆើត្រូវ ។ គិលេចក្តីជ្រះថ្លា មិន
ញាប់ញ័រក្នុងព្រះក្មេង ។ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះមិ ។ សេចក្តី
ជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះសិស្ស ។ សីលដ៏ប្រសើរ ញាណដ៏ប្រសើរ ។
វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ។ ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មសូត្រហេតុប្រកប
ដោយនិមិត្តយ៉ាងនេះ ជាអ្នកសម្រួលក្នុងសង្រ្គាយ ជាអ្នក
ឃើញមហនិមិត្ត ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្ពស់មហនិមិត្ត ។

(១២៦) ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ធ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កាតមេ ធ ។ ធម្មនាទុក្ខិយំ សវនាទុក្ខិយំ លាភាទុក្ខិយំ សិក្ខាទុក្ខិយំ ចារិយនាទុក្ខិយំ អនុស្សនាទុក្ខិយំ ។ ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ឥមេ ធ ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។

(១២៧) ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ធ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កាតមេ ធ ។ ទុក្ខាទុក្ខតិ ធម្មាទុក្ខតិ សង្សារទុក្ខតិ សីលាទុក្ខតិ ចាតាទុក្ខតិ ទេវតាទុក្ខតិ ។ ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ឥមេ ធ ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។

(១២៨) ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ធ ធម្មា ភាវតត្វា ។ កាតមេ ធ ។ អនិច្ចសញ្ញា អនិច្ចេ ទុក្ខសញ្ញា ទុក្ខេ អនត្តសញ្ញា ធម្មានុសញ្ញា វិភក្ខសញ្ញា វិភេទសញ្ញា ។ ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ឥមេ ធ ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។

(១២៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរតែចំរើនធម៌ ៦ ប្រការ ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ១ ៦ ប្រការដើម្បីចុះ ១ គឺការយំញង់ ប្រសើរ ១ ការស្តាប់ដ៏ប្រសើរ ១ ការបានដ៏ប្រសើរ ១ ការរៀនដ៏ប្រសើរ ១ ការប្រើដ៏ប្រសើរ ១ ការលក់ដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៦ ប្រការនេះ បុគ្គលគួរតែចំរើន ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ។

(១២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរតែចំរើនធម៌ ៦ ប្រការ ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ១ ៦ ប្រការដើម្បីចុះ ១ គឺទុក្ខទុក្ខតិ ១ ធម្មាទុក្ខតិ ១ សង្សារទុក្ខតិ ១ សីលាទុក្ខតិ ១ ចាតាទុក្ខតិ ១ ទេវតាទុក្ខតិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៦ ប្រការនេះ បុគ្គល គួរតែចំរើន ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ។

(១២៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៦ ប្រការ បុគ្គលគួរតែចំរើន ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ១ ៦ ប្រការដើម្បីចុះ ១ គឺសេចក្តីសំខាល់ ជាមិនទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង ១ សេចក្តីសំខាល់ជាទុក្ខ ក្នុងរបស់ ជាទុក្ខ ១ សេចក្តីសំខាល់ជាមិនមែនជារបស់ទូទៅ ១ សេចក្តីសំខាល់ក្នុង ការលេ ១ សេចក្តីសំខាល់ក្នុងការប្រាសចាកនាមរាម ១ សេចក្តីសំខាល់ ក្នុងការលេត់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៦ ប្រការនេះ បុគ្គលគួរតែចំរើន ដើម្បីឱ្យបានជីវិតច្បាស់នូវពរ៖ ។

ធម្មវេទ

វិទ្យាសង្ខារសុត្តន្ត

(១២៧) ភក្កស្ស ភិក្ខុវេ ធម្មញ្ញាយ ។ ចេ ។ ធម្មញ្ញាយ ចហោតាយ ទយាយ វយាយ វិភកាយ ធិរោតាយ ចាកាយ ចដំណិស្សត្តាយ ឥមេ ធន ធម្មា ភាវតត្វា ។ ចេ ។

(១២៨) ឆោសស្ស ខោហស្ស កោតស្ស ឧបទាមាស្ស មត្តស្ស ចណ្ឌសស្ស ឥស្សាយ មច្ឆិយស្ស មាយាយ សាដេយ្យស្ស ជីត្តស្ស សារត្តស្ស មាទស្ស អភិមាទស្ស មទស្ស ចមាទស្ស អភិញ្ញាយ ធម្មញ្ញាយ ធម្មញ្ញាយ ចហោតាយ ទយាយ វយាយ វិភកាយ ធិរោតាយ ចាកាយ ចដំណិស្សត្តាយ ។ ចេ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ធន ធម្មា ភាវតត្វាតិ ។ ឥធមភិច ភក្កវា ។ អត្តមទា តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ភាសិកំ អភិទទ្ធនំ ។

ធម្មវេទនា ធម្មវេទ ។

ធម្មវេទ

វិទ្យាសង្ខារសុត្តន្ត

(១២៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដើម្បីកំណត់ដីដីឡូត៍ ។ ចេ ។ ធម្មវេ យ៉ាងនេះ បុគ្គលម្នាក់ចំរើន ដើម្បីឱ្យអស់យើង លេចដំអស់ទៅ សូម្បីទៅ ប្រាសចាក លេច កំបាត់ចេញ លោសចេញ ។ ចេ ។

(១៣០) ដើម្បីដីដីច្បាស់ កំណត់ដីដី អស់យើង លេចដំអស់ទៅ សូម្បីទៅ ប្រាសចាក លេច កំបាត់ចេញ លោសចេញ ឡូត៍ទៅសៈ រោហៈ កោតៈ ឧបទាហៈ មត្តៈ ចណ្ឌសៈ ឥស្សៈ មច្ឆិយៈ មាយា លាវេយ្យៈ ជីត្តៈ សារត្តៈ មាទៈ អភិមាទៈ មទៈ ចមាទៈ ។ ចេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវេ ៦ ប្រការនេះយើង បុគ្គលម្នាក់ចំរើន ។ លុះត្រូវដំណាច់ប្រាកដ ប្រុងប្រៀសស្បៀននេះ ចប់រើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ មានចិត្តរីករាយ ព្រេកកា ដំណិតរើសរើសប្រុងដំណាច់ប្រាកដ ។

ធម្មវេ ធម្មវេ ។

បិដកនេះស្តេចដោយ ឧបាសក ចេវេ ធម្មវេ